TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

88'inci Birleşim
10 Mayıs 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**109**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**112**
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**209**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*209:213*
1.- Karaman Milletvekili Recep Şeker'in, 13 Mayıs Türk Dil Bayramı ve Karaman'a ilişkin gündem dışı konuşması	209:210
2.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Besni ilçesinde meydana gelen dolu felaketinden zarar gören çiftçilerin ve diğer vatandaşların durumuna ilişkin gündem dışı konuşması	210:212
3.- İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun, engellilerin sorunları ve taleplerine ilişkin gündem dışı konuşması	212:213

Sayfa

IV.- AÇIKLAMALAR **213,252,270,280,286**

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, sığınmacı sorununa ilişkin açıklaması 213

2.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, pandemi izninde bulunan mahkûmların izin sürelerinin uzatılması gerektiğine ilişkin açıklaması 213

3.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin rant odaklı projelerine ilişkin açıklaması 213:214

4.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, yüksek enflasyon karşısında maaşların eridiğine ilişkin açıklaması 214

5.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Anneler Günü'ne ilişkin açıklaması 214

6.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, muharip gazilere ödenen şeref aylıklarının artırılması gerektiğine ilişkin açıklaması 214

7.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğdeli çiftçilerin refah düzeyini yükselten projelere devam edileceğine ilişkin açıklaması 215

8.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Yeni Camisi'nin aslına uygun restore edilmesini Malatya adına talep ettiğine ilişkin açıklaması 215

9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Adana'nın Yüreğir ilçesi Köprülü Mahallesi'ndeki kentsel dönüşüm çalışmalarına ilişkin açıklaması 215

10.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, patates ve soğan üreticilerinin beklentilerine ilişkin açıklaması 215:216

11.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, HDP'ye yönelik provakasyonların devam ettiğine ilişkin açıklaması 216

12.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, TFF 3. Lig 2. Grup'ta şampiyon olan Düzcespor'u tebrik ettiğine ve Düzce'nin modern bir stat talebine ilişkin açıklaması 216

13.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamu arazilerinin kamunun ihtiyacına göre kullanılması gerektiğine ilişkin açıklaması 216

14.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Tavşanlı Linyitspor'un yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 217

15.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, serbest muhasebeci mali müşavirlerin sorunlarına ilişkin açıklaması 217

16.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, hububat alım fiyatlarının derhâl açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması 217

17.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Cumhurbaşkanının konut kredisi müjdesine ilişkin açıklaması 217:218

18.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na ilişkin açıklaması 218

19.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, kadın sığınmaevlerinin yetersizliğine ilişkin açıklaması 218

20.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 3 önemli Alevi çatı kurumunda yapılan seçimlere ilişkin açıklaması 218

Sayfa

21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı sorununa ilişkin açıklaması 219

22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilerle ilgili acil düzenlemeler yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması 219

23.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hıdırellez'e, 10-16 Mayıs Dünya Engelliler Haftası'na, 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'ne, Haiti'de 8 Türk vatandaşının da içinde bulunduğu otobüsün kaçırılmasına, TÜİK'in açıklamış olduğu işsizlik rakamlarına, esnafın ödeyemediği elektrik faturalarına, Avrupa'da enerji enflasyonunda 1'inci olduğumuza, hayvan yetiştiricilerinin sorunlarına ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun Osmangazi Köprüsü'ne ilişkin verdiği rakamlara ilişkin açıklaması 219:221

24.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, 8 Mayıs 2022 tarihinde İsviçre'nin Basel şehrinde düzenlenen 23 Nisan Uluslararası Çocuk Festivali'nde bölücü terör örgütü PKK yandaşlarınca gerçekleştirilen alçak saldırıya, Haiti'de 8 Türk vatandaşının da içinde bulunduğu otobüsün kaçırılmasına, 9 Mayıs 1988 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesi Taşköyü mezrasında terör örgütü PKK'nın gerçekleştirdiği menfur ve alçak saldırının yıl dönümüne, 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'ne, 7-13 Mayıs Karayolu Trafik Haftası'na, Yunanistan'da düzenlenen Dünya Gençler Halter Şampiyonası'nda madalya kazanan sporcularımızı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 221:222

25.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 10-16 Mayıs Dünya Engelliler Haftası'na, 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'ne, Kuzey İrlanda'da yapılan seçimlerde Sinn Fein'in gösterdiği başarıya, Gezi tutuklularınca yapılan ortak açıklamaya, hayatını kaybeden Profesör Doktor Zeynep Ergun'un ailesine ve yakınlarına başsağlığı dilediğine, Nesin Vakfına yapılan yanlıştan bir an önce dönülmesi gerektiğine, 80 yaşındaki Makbule Özer ile 79 yaşındaki Hadi Özer'in örgüte yardım ve yataklıktan dolayı cezaevine kapatılmasının bir utanç vesikası olarak tarihe geçeceğine, 1 Mayısta HDP İstanbul il binasına polis gözetiminde giren şahsa ve 5 Haziran davasında yargılanan polislere verilen cezaya ilişkin açıklaması 222:224

26.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, iktidara geldiklerinde engelli yurttaşların önündeki engelleri kaldıracaklarına, saray yönetiminde ülke sorunlarının katlanarak arttığına, bu sorunların cezaları artırarak değil bütüncül politikalarla çözülebileceğine ve kendi iktidarlarında bu sorunların üstesinden geleceklerine ilişkin açıklaması 224:225

27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Vakıflar Haftası'na, Engelliler Haftası'na, Cumhurbaşkanının konut satışına ilişkin açıkladığı pakete, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir hukuk devleti olduğuna ve kuvvetler ayrılığı prensibinin her zaman cari olduğuna, ekonomik sıkıntı çeken vatandaşların durumunu iyileştirici paket ve düzenlemeleri kamuoyuyla paylaşacaklarına ve Genel Kurul gündemine ilişkin açıklaması 225:226

Sayfa

28.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Şanlıurfa'da mermi, mayın ve benzeri şekilde katledilen çocuklara ilişkin açıklaması 252

29.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, buğday taban fiyatının bir an önce açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması 270

30.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'nın Ortaca ve Dalaman ilçelerinde bulunan Sarıgerme ve Kayacık sahillerini kapsayan kısımdaki kesin korunacak hassas alanın sit statüsünün düşürüldüğüne ilişkin açıklaması 270

31.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, TÜİK'in açıkladığı işsizlik rakamlarına ilişkin açıklaması 271

32.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, yaş çay taban fiyatlarının bir an önce açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması 271

33.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, göçmen ve sığınmacı sorununa ilişkin açıklaması 271

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, açık cezaevi izinlerinin uzatılması gerektiğine ilişkin açıklaması 271:272

35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in 323 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 280:281

36.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 281

37.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 282

38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 283

39.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, AK PARTİ'nin tütünle ilgili düzenlemelerinin yanlışlığına ilişkin açıklaması 286

40.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, buğday ve arpa taban fiyatının 7 liranın altında açıklanmaması gerektiğine ilişkin açıklaması 286

41.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Genel Kurulda görüşülen 323 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin sağlıkta şiddeti önlemeyeceğine ilişkin açıklaması 287

42.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Nesin Vakfının hesaplarının bloke edilmesine ilişkin açıklaması 287

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI **227,241**

A) ÖNERGELER *227,241:243*

1.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, (2/4367) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldığına ilişkin önergesi (4/168) 227

Sayfa

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, (2/3678) esas numaralı Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/169) 241:243

VI.- ÖNERİLER **227**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *227:241*

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Türk sanayisinin yüksek teknolojili ürün üretiminin ve bunun ihracattaki payının artırılması için alınacak tedbirlerin ve teşviklerin tespit edilmesi amacıyla 10/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Mayıs 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 227:231

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Türkiye'de engellilerin temel yurttaşlık haklarının tanınması ve korunması amacıyla 10/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Mayıs 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 231:236

3.- CHP Grubunun, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve arkadaşları tarafından Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yapılan çay üretimindeki sorunların araştırılması ve bu kapsamda alınması gereken önlemlerin ve politikaların belirlenmesi amacıyla 21/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Mayıs 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 236:241

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **243,252,272,283,288**

A) KANUN TEKLİFLERİ *243:251,252:270,272:279, 283:286,288*

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327) 243

2.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 323) 244:251,252:270,272:279, 283:286,288

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 127) 288

Sayfa

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) 288

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **289**

1.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, okullarda konuşma yapmak üzere davet edilen bir kişiye,

- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Güllüce köyünün okul ve lojman ihtiyacına,

Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Çamyazı köyünün ilkokul ve lojman ihtiyacına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/62396), (7/62399), (7/62400) 289:293

2.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına,

- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'ye bağlı Piri Reis Mahallesi'nin ilkokul ihtiyacına,

- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklara yönelik sağlık verilerine,

- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine bağlı bir mahalleye lise yapılması talebine,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/62401), (7/62545), (7/62546), (7/62550) 294:300

3.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, 2020 ve 2021 yıllarında Türk Akreditasyon Kurumu bünyesinde çalışan personele ödenen ücretlere ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/62513) 301:303

4.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Türk Spor Vakfı'na ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin cevabı (7/62524) 304:305

5.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, Bakanlığın iklim kriziyle mücadele kapsamında yürüttüğü çalışmalara,

- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2018-2022 yılları arasında İzmir'de hakkında yıkım kararı verilen okullara,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/62552), (7/62705) 306:312

6.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Tavşan Mahallesi'nde yaşanan elektrik kesintisine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/62602) 313:314

Sayfa

7.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, son 5 yılda Türkiye genelinde yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda İzmir iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Ağrı iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Aksaray iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Ardahan iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Batman iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bayburt iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bingöl iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bitlis iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bolu iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Çankırı iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Diyarbakır iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Düzce iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Erzincan iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Erzurum iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Gümüşhane iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Hakkâri iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Iğdır iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Isparta iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Karabük iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Kars iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Kilis iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Mardin iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Muş iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Yalova iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Van iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Şırnak iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Siirt iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Rize iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

İlişkin soruları ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/62790), (7/62791), (7/62792), (7/62793), (7/62794), (7/62795), (7/62796), (7/62797), (7/62798), (7/62799), (7/62800), (7/62801), (7/62802), (7/62803), (7/62804), (7/62805), (7/62806), (7/62807), (7/62808), (7/62809), (7/62810), (7/62811), (7/62812), (7/62813), (7/62814), (7/62815), (7/62816), (7/62817), (7/62818) 315:332

8.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, son 5 yılda Türkiye sınırlarında mayından temizlenen ve tarıma açılan alanlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/62820) 333:334

9.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/62837) 335:336

Sayfa

10.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/62909) 337:338

11.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, bakan yardımcılarına tahsis edilen özel tahsisli konutlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/62940) 339:340

12.- Ankara Milletvekili Nevin Taşlıçay'ın, kadın konuk evi sayısına ve bu evlerde kalan kadınlara yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/62941) 341:344

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mevsimlik tarım işçisi kadınların eğitimlerinin devam ettirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63235) 345:346

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Kore ve Kıbrıs gazilerinin çocuklarının 3713 sayılı Kanun kapsamında kamuda istihdam olanağından yararlandırılmaları talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63236) 347:348

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01'de açılarak bir oturum yaptı.

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, Aksaray'ın sorunlarına,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne,

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, Osmaniye'ye yapılan yatırımlara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İzmir Milletvekili Özcan Purçu, madde bağımlılığına,

Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı, Pençe-Kilit Operasyonlarına,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, gençlerin sorunlarına ve Kadir Gecesi'ne,

Antalya Milletvekili Kemal Bülbül, 22/4/2022 günü Sabiha Gökçen Havaalanı'ndan uçuşunun polisler tarafından bir tebligatla engellenmesine,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, Kadir Gecesi'ne ve Türklere ve Müslümanlara yapılan insanlık dışı muameleleri kınadığına,

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, emekli binbaşıların sorunlarına ve "kendi mahalleme hukuk" devrinin bitirilmesi gerektiğine,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, Gaziantep Şehir Hastanesinde yaşanan sorunlara,

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya, Kadir Gecesi'ne ve 27 Nisan e-muhtırasına,

Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz, otistik Sinan Gündoğdu'nun ve ailesinin yaşadığı mağduriyete,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, Gezi ve Osman Kavala davalarına,

Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel, Kadir Gecesi'ne ve bayram ikramiyelerine,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, restorasyon çalışmaları bitirilemeyen Sümela Manastırı'nın ziyarete kapatılmasının turizmcileri ve bölge esnafını perişan ettiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, atama bekleyen sağlıkçılara,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Kırşehir Karayolları Müdürlüğü bünyesinde çalışan ve işten çıkarılacak olan işçilere,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, Malatya'da meydana gelen don olayı sebebiyle kayısı üreticilerinin yaşadığı mağduriyete,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, Kayseri'de Karayolları 6'ncı Bölge Müdürlüğü bünyesinde taşeron firmada çalışan ve üç aydır maaş alamayan işçilerin mağduriyetine ve Kadir Gecesi'ne,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'nın Yüreğir ilçesine bağlı Köprülü Mahallesi'ne ait imar planının askıya çıkarılmasına,

Adana Milletvekili Burhanettin Bulut, Adana'da yaşanan zirai don olaylarına,

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, sözleşmeli öğretmenlerin yaşadığı mağduriyete,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker, Gezi Parkı kalkışmasına,

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın ortaya attığı Ermeni iddialarına, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Cumhurbaşkanına yönelik tehditlerine ve Kadir Gecesi ile Ramazan Bayramı'na,

Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan, GESTAŞ'ın 1915Çanakkale Köprüsü'ne rağbeti artırmak için yaptığı zamların kabul edilemez olduğuna,

Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan, yüksek girdi fiyatları nedeniyle çiftçilerin yaşadığı mağduriyete,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Kadir Gecesi'ne, evde oksijen konsantratörü kullanmakta olan hastaların fatura sorununa, Türkiye'deki yoksullaşmaya, Uşak Valisi Funda Kocabıyık'ın görevden alınmasına, Isparta'daki elektrik hatlarının yer altına döşenmesi işi için açılan ihalelerin gerekli yatırımları yapmayıp elektrik kesintilerine sebep olan firmalara verilmesine ve Hazine ve Maliye Bakanlığının açıkladığı iç borç faizlerine ilişkin verilere,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Kadir Gecesi'ne, ABD ve bazı AB ülkelerinin Türkiye'deki yargılama süreçleriye ilgili yaptıkları açıklamalara, Kutülamare Zaferi'nin 106'ncı yıl dönümüne ve Münir Nurettin Selçuk'un vefatının 41'inci yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Kadir Gecesi'ne; Fatsa Doğa ve Çevre Derneğinin Ordu Fatsa'da Altıntepe Madenciliğin yarattığı tahribatla ilgili eleştiri, tespit ve önerilerine; Şişli Etfal Dayanışmasının Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesiyle ilgili taleplerine ve Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın HDP'ye ilişkin sözlerine,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba, Pençe-Kilit Operasyonu'nda şehit olan askerleri rahmetle andığına, Kadir Gecesi'ne, 1 Mayıs İşçi Bayramı'na, Malatyalı kayısı üreticilerinin sorunlarına, Balyoz davasına, Gezi davasına ve Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Grup Başkan Vekillerinin konuşma usul ve sürelerine ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

Malatya Milletvekili Veli Ağbaba,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan, Grup Başkan Vekillerinin konuşma sürelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1'inci sırasına alınan, İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve 26 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Hüda Kaya ve 20 Milletvekilinin, Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 Milletvekilinin, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, MHP Grubu adına Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 71 Milletvekilinin, Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 25 Milletvekilinin, İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 24 Milletvekilinin, Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın ve 31 Milletvekilinin; Başta Marmara Denizi Olmak Üzere Denizlerimizdeki Müsilaj Sorununun Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergeleri (10/4413, 4430, 4431, 4432, 4433, 4434, 4435, 4436, 4437, 4438) ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 325) üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya, Avukat Erşen Sansal'ın vefatına ve 1 Mayıs Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü'nü, Ramazan Bayramı'nı ve Kadir Gecesi'ni kutladığına,

Trabzon Milletvekili Salih Cora, Trabzonspor taraftarlarından şampiyonluk kutlamalarında silahla havaya ateş etmemelerini beklediklerine,

İstanbul Milletvekili Zeynel Özen, 6 Mayısta idam edilen devrimci önderler Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ı saygıyla andığına ve Gezi davasına,

Ankara Milletvekili Nevin Taşlıçay, Süper Lig'e çıkmasına ramak kalan Ankaragücü'nü tebrik ettiğine,

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, ehliyet affı bekleyen vatandaşlara,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, karpuz fiyatları başta olmak üzere gıda fiyatlarındaki artışa,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, Dünya Kudüs Günü'ne,

Samsun Milletvekili Erhan Usta,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç,

İstanbul Milletvekili Engin Altay,

Çanakkale Milletvekili Bülent Turan,

Kadir Gecesi ve Ramazan Bayramı'na;

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkanı Vekili Celal Adan, Kadir Gecesi ve Ramazan Bayramı'nı tebrik ettiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 10 Mayıs 2022 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 17.29'da birleşime son verildi.

Celal ADAN
TBMM Başkanı Vekili

Enez KAPLAN
Tekirdağ
Kâtip Üye

Emine Sare AYDIN
İstanbul
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 148

28 Nisan 2022 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin'in; Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4424) (Plan ve Bütçe; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

2.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın; 17 Nisan'ın Eğitim Bayramı Olarak Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi (2/4425) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

3.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın; 08.02.2007 Tarihli ve 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4426) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

4.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in; 1136 Sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4427) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

5.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4428) (İnsan Haklarını İnceleme ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

6.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4429) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

7.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Karabük Orman Ürünleri Fabrikası Hakkında Kanun Teklifi (2/4430) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

8.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Karabük Et ve Süt Ürünleri Entegre Üretim Fabrikası Hakkında Kanun Teklifi (2/4431) (Plan ve Bütçe ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

9.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın; 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4432) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

10.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4433) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

11.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4434) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1938) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

2.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1939) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

3.- Van Milletvekili Sezai Temelli'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1940) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Nimetullah Erdoğmuş'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1941) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

5.- Van Milletvekili Tayip Temel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1942) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

6.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1943) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

7.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştu Tiryaki'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1944) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

8.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1945) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

9.- Şanlıurfa Milletvekili Nusrettin Maçin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1946) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

10.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1947) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

11.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçıer'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1948) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

12.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1949) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

13.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1950) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

14.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1951) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

15.- Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1952) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

16.- Van Milletvekili Tayip Temel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1953) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

17.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1954) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1955) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

19.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1956) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, hayatını kaybeden bir mahkumun cenazesine ayrımcılık içeren uygulamalar yapıldığı iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63197) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.04.2022)

2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, cezaevinde yaşamını yitiren bir kişinin cenazesinin defin işlemleriyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63198) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Basın İlan Kurumunun bir gazeteye resmi ilan vermemesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63199) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

4.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, koçerlerin özel güvenlik bölgesi olduğu gerekçesiyle bir yaylaya çıkışına izin verilmediği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63200) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

5.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Gaziantep'in Şehitkamil ilçesine bağlı Mevlana Mahallesinde bir iş yerinde meydana gelen patlamaya ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63201) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

6.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi ile ilgili hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63202) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

7.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevi ve Patnos L Tipi Kapalı Cezaevi ile ilgili hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63203) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

8.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, IŞİD tarafından kaçırılan bir Ezidi kadın ve kız çocuklarının akıbetine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63204) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

9.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Muş'ta 1993 yılında bir ailenin öldürülmesine yönelik yargılama sürecinin tamamlanmamasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63205) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

10.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63206) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sivas E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir kişinin hakkındaki soruşturmayla ilgili iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63207) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün çeşitli iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63208) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir avukatın tutuklanmasıyla ilgili çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63209) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

14.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaeviyle ilgili bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63210) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında yapılan yargılama giderlerini ödeyemeyenlere yönelik icra takiplerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63211) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

16.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, bir müze müdürü hakkında yürütülen tarihi eser kaçakçılığı soruşturmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63212) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

17.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç'ın, bir şirketin sahip olduğu kişisel verilere yetkisiz kişilerce erişildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63213) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

18.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63214) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

19.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Erzurum 5 Nolu Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tedavisine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63215) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun infaz süresini tamamladığı halde tahliye edilmediği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63216) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli F Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63217) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun Gebze Kadın Kapalı Cezaevine nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63218) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Denizli T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bazı mahkumların denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63219) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar Kapalı Cezaevinde bulunan bir kişinin engelli raporu alamadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63220) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun üst aramasını kabul etmemesi nedeniyle hastaneye sevkinin yapılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63221) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, hakkında soruşturma açılan bir kişinin iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63222) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karabük T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun üst aramasını kabul etmemesi nedeniyle hastaneye sevkinin yapılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63223) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eşlerden ikisi de cezaevinde bulunan çocuklu çiftlerden birinin infazının ertelenmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63224) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tedavisine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63225) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eşlerden ikisi de cezaevinde bulunan çocuklu bir çiftin nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63226) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eşlerden ikisi de cezaevinde bulunan çocuklu bir çiftin nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63227) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun bazı iddialarına ve nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63228) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

33.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63229) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

34.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63230) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

35.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63231) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

36.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63232) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

37.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Kayseri 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63233) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

38.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Genel Sağlık Sigortası primi devlet tarafından karşılanan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63234) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

39.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mevsimlik tarım işçisi kadınların eğitimlerinin devam ettirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63235) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

40.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Kore ve Kıbrıs gazilerinin çocuklarının 3713 sayılı Kanun kapsamında kamuda istihdam olanağından yararlandırılmaları talebine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63236) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

41.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, geçmiş mahalli ve genel seçimlerde sığınma evlerinde kaldıkları için oy kullanamayan kadınlar ile bu kadınların oy kullanabilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63237) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

42.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, SGK bünyesinde yapıldığı iddia edilen para transferlerine ve bu kapsamda yürütülen bir soruşturmaya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63238) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2000 yılından sonra emekli olanlar için intibak düzenlemesi yapılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63239) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, önlisans sosyal güvenlik mezunlarının istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63240) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mevsimlik tarım işçisi kadınların primlerinin devlet tarafından ödenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63241) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

46.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 3600 ek gösterge hakkından yararlanacak meslek gruplarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63242) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

47.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, asgari ücretin artırılması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63243) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

48.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Batman'da bir işçinin iş kazası sonucu hayatını kaybetmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63244) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

49.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Şırnak'ta ÇED raporu hazırlanmadan maden arama izni verildiği iddialarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63245) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

50.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinde imar planı değişen bir çocuk parkına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63246) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

51.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Giresun'un Dereli ilçesinde bulunan Akkaya Deresi üzerindeki köprülerin yenilenmesi talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63247) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

52.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Karaburun-Ildırı Körfezi'nde görülen kirliliğe ve bölgede faaliyet gösteren balık çiftliklerinin denetlenmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63248) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

53.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, esnaf ve sanatkarların elektrik faturalarının ticarethane tarifesi üzerinden faturalandırılmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63249) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

54.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altunhisar ilçesine kurulması planlanan RES projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63250) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

55.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi'nde bir grup öğrenciye saldırıldığı iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63251) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.04.2022)

56.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ta KYK'ya bağlı bir yurdun asansörünün tamir edilmesi talebine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63252) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

57.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yapılması planlanan Niğde Stadyumu'nun akıbetine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63253) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

58.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, kamu bankalarının bazı büyükşehir belediyelerine kredi vermediği iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63254) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

59.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, TÜİK'in 2020 ve 2021 yılları için doğum ve ölüm istatistiklerini açıklamamasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63255) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

60.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ekonomik büyümeden kamu çalışanları ve emeklilere pay verilmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63256) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

61.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi'nde bir grup öğrenciye saldırıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63257) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.04.2022)

62.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Tunceli'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63258) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

63.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'da 20 yıl önce işlenen bir cinayetin şüphelisi hakkındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63259) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

64.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan bir ihaleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63260) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

65.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Van'da bir vatandaşın zabıtalar tarafından kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63261) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

66.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Van İpekyolu Kaymakamlığı proje birimine atanan bir kişi hakkındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63262) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

67.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın, Batman Adliyesi'nde bir tutukluya ve bir avukata kolluk kuvvetleri tarafından kötü muamelede bunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63263) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

68.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yapılması planlanan Niğde Stadyumu'nun akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63264) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

69.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2012 yılından bu yana Van ilinde uyuşturucu madde ticareti nedeniyle hakkında soruşturma açılan ve madde bağımlılığı tedavisi gören kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63265) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

70.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'ya bağlı Eskiköy Mahallesi'nde bulunan tarihi ahşap caminin restorasyonuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63266) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

71.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç'ın, İstanbul Büyükşehir Belediyesine Bakanlık tarafından terörle iltisaklı personel çalıştırıldığı iddiasıyla açılan soruşturmaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63267) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

72.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, bir müze müdürü hakkında yürütülen tarihi eser kaçakçılığı soruşturmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63268) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

73.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç'ın, Fransa merkezli bir internet sitesinde Türk vatandaşlarının adres bilgilerinin yayımlanmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63269) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

74.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Karabük T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun üst aramasını kabul etmemesi nedeniyle hastaneye sevkinin yapılmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63270) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

75.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun üst aramasını kabul etmemesi nedeniyle hastaneye sevkinin yapılmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63271) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

76.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2002'den bu yana Van'a gelen turist sayısına ve ile gelen turist sayısını artırmak için yürütülen çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63272) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

77.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Aydın Arkeoloji Müzesi'ndeki eserlere yönelik kaçakçılık iddialarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63273) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

78.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, zorunlu din dersi uygulamasının kaldırılması talebine ve konuyla ilgili verilen AYM kararına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63274) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.04.2022)

79.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesi Kırkmağara Mahallesinde bulunan bir okulda sahnelenen gösteriye ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63275) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

80.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu Üniversitesi rektörüne yönelik bazı iddiaların soruşturulmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63276) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

81.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Cumhurbaşkanı'nca düzenlenen Bakanlık yöneticilerinin katıldığı iftar programına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63277) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

82.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışan çocuk ve kadınların eğitimlerine devam edebilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63278) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

83.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, meslek liselerinde okuyan ve staj yapan öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63279) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

84.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, veterinerlik eğitimi veren lise ve meslek okulları açılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63280) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

85.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Mersin'in Akdeniz ilçesindeki bir ortaokulda görevli öğretmenin görev yerinin değiştirilmesine yönelik iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63281) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

86.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son beş yılda kamu ve özel hastanelere ihale sebebiyle uygulanan cezalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63282) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

87.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak Merkez 400 Yataklı Devlet Hastanesi İkmal İnşaatı yapım işinin akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63283) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

88.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar Kapalı Cezaevinde bulunan bir kişinin engelli raporu alamadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63284) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

89.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, sağlık yönetimi bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63285) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

90.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Altunhisar ilçesine kurulması planlanan RES projesine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63286) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

91.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, ağaç kesimleriyle ilgili iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63287) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

92.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülkemizdeki hububat ve yağlı tohum stoklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63288) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

93.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, veterinerlik eğitimine ve veteriner hizmetlerinin genel müdürlük olarak teşkilatlanması talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63289) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

94.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Bor ilçesine bağlı farklı köylerde yarım kalan ve yapımına başlanacak olan gölet inşaatlarının akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63290) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

95.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin bazı köylerinin gölet ihtiyacı ile sulu tarım yapılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63291) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

96.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesine bağlı köylerin sulama sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63292) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

97.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, tarımsal desteklemelere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63293) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

98.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizde yapay et üretimine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63294) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

99.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, 2021 yılında meydana gelen orman yangınları sonrası yanmış orman emvalinin satışına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63295) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

100.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, toplu yemek üretimi yapan iş yerlerine ve denetimlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63296) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

101.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizin 2021 yılındaki süt tozu üretimi, ihracatı ve ithalatına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63297) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

102.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, 2002-2022 yılları arasında ele geçirilen sahte gübre miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63298) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

103.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63299) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

104.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Balıkesir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin yönetimi ile ilgili şikayetlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63300) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

105.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, son on yılda Çiftçi Kayıt Sistemine kayıt yaptıranlardan tarım kredi desteği alanların sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63301) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

106.- Şanlıurfa Milletvekili Nusrettin Maçin'in, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63302) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

107.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, tütün üretim yasakları ile üreticinin sorunlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63303) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

108.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63304) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

109.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Van'ın Saray ilçesinde bulunan Kapıköy sınır kapısından giriş çıkışların sürekli hale getirilmesine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63305) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

110.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, süt tozu üretim, ithalat ve ihracat verilerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63306) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

111.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2002-2022 yılları arasındaki ihracat ve ithalat birim endekslerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63307) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

112.- İstanbul Milletvekili Ümit Özdağ'ın, savaş nedeniyle Rusya ve Ukrayna'dan ülkemize gelerek ticari faaliyete başlayan firmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63308) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

113.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, tütün üretim yasakları ile üreticinin sorunlarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63309) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

114.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesinde çevre yolu ile şehir hastanesine bağlantı yapılması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63310) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

115.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Van Ferit Melen Havalimanından yapılan uçuşlara dair çeşitli verilere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63311) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

116.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde-Tepeköy-Çiftlik yolunun ne zaman tamamlanacağına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63312) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

117.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ulukışla-Mersin ve Ulukışla-Adana yüksek hızlı tren projelerinin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63313) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

118.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak Havalimanından yapılan uçuş seferlerinin azaltılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63314) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)

1.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eczacılık Fakültesinin fiziki altyapı ve kadro imkanlarının iyileştirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61901)

2.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, Cumhurbaşkanlığında gerçekleştirilen bir organizasyona dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61902)

3.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, 1915 Çanakkale Köprüsü'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/61903)

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen bir davete ilişkin yazılı soru önergesi (7/61904)

5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Kuzey Marmara Otoyolu Projesi kapsamında imzalanan sözleşmelerde değişiklik yapıldığı iddiasına ve Projeyle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61905)

6.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sürecinde kaçak kazı yapıldığı iddiasının araştırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61906)

7.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde atış talimi için kullanılan bir alanda bir kişiye ait cansız bedenin bulunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61907)

8.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, vakıf üniversitelerinde çalışan akademisyenlerin maaşlarının iyileştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61908)

9.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Şırnak'ın Uludere ilçesinde bir çocuğa yönelik cinsel saldırı vakasının araştırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61909)

10.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, il bazlı olarak sevgi evlerinde görevlendirilen manevi rehber sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61910)

11.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, AFAD tarafından yapılan görevde yükselme sınavına dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61911)

12.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015'den bu yana gerçekleşen trafik kazalarında yaşamını yitiren kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61912)

13.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, İstanbul Kalkınma Ajansı kalkınma kurulu üyeliğinde yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/61913)

14.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türk Şeker Tarım A.Ş'nin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61914)

15.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Cumhurbaşkanlığının olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62209)

16.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, TRT World kanalının bir sosyal medya platformunda yayınladığı videoya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62210)

17.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Suriyeli mültecilere verilen desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62211)

18.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, Edirne ilinin imam, müezzin ve kayyım ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62212)

19.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesine araştırma görevlisi alımında yaşandığı iddia edilen usulsüzlüğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/62213)

Adalet Bakanlığı

20.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Denizli T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61915)

21.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında gözaltına alınanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61916)

22.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Malatya Akçadağ T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61917)

23.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde görevli infaz memurlarına yönelik iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61918)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bafra T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61919)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde kalan bir mahkumun götürüldüğü hastanede kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61920)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin yargılamanın yenilenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61921)

27.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda yaşanan çocuklara şiddet olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61922)

28.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında gözaltına alınanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61923)

29.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Aksaray T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61924)

30.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61925)

31.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda yaşanan çocuklara şiddet olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61926)

32.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, bir haber sitesine uygulanan erişim yasağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61927)

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Malatya Akçadağ M Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61928)

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, cezaevinde bulunan bir tutuklunun yargılanma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61929)

35.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2017-2022 yılları arasında geçici sığınmacı, sığınmacı, göçmen ve mülteci statüsünde olup suça karışan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61930)

36.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Erzurum ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61931)

37.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Erzincan ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61932)

38.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Düzce ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61933)

39.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Çankırı ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61934)

40.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Bitlis ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61935)

41.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Diyarbakır ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61936)

42.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Batman ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61937)

43.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında ülke genelindeki icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61938)

44.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 2002-2022 yılları arasında kimliği belirlenemeyen kadın cesetlerine DNA testi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61939)

45.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Bayburt ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61940)

46.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Bingöl ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61941)

47.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Van ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61942)

48.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Rize ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61943)

49.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında İstanbul ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61944)

50.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Muş ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61945)

51.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Kars ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61946)

52.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Karabük ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61947)

53.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Isparta ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61948)

54.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Gümüşhane ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61949)

55.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Mardin ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61950)

56.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Siirt ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61951)

57.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Şırnak ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61952)

58.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Hakkari ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61953)

59.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Kilis ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61954)

60.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Ağrı ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61955)

61.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Aksaray ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61956)

62.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında Ardahan ilinde bulunan icra dairelerindeki dosyalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61957)

63.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çorum L Tipi Kapalı Cezaevinin kapasite sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/61958)

64.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Yozgat 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde tek kişilik koğuşta kalan bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/61959)

65.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bazı mahkumların kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62214)

66.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bir internet haber sitesine getirilen erişim yasağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62215)

67.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bir internet haber sitesine getirilen erişim yasağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62216)

68.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, zırhlı bir aracın sebep olduğu ölümlü bir kazaya yönelik dava sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62217)

69.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62218)

70.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62219)

71.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Batman T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62220)

72.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Maltepe 2 Nolu L Tipi Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62221)

73.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan hasta bir mahkumun başka bir cezaevine gönderilmesine ve çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62222)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

74.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, Şırnak'ın Uludere ilçesinde yaşanan bir cinsel istismar olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61961)

75.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda yaşanan çocuklara şiddet olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61962)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

76.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, bir sendika hakkındaki rüşvet suçlamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61966)

77.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, İşsizlik Sigortası Fonunun yönetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61967)

78.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamuda görev yapan üniversite mezunu işçilerin memur kadrosuna geçirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61968)

79.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, kamu kurum ve kuruluşlarının il ve yıl bazlı olarak açtıkları kadro sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61969)

80.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Toplum Yararına Programlar kapsamında çalıştırılan işçi verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61970)

81.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, İşsizlik Sigortası Fonunun 2021 yılında yurt içi üretici fiyat endeksinin altında bir faiz getirisi sağlamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61971)

82.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, bir fabrikadaki işçilerin sorun ve taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61972)

83.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62227)

84.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren SGK sigorta prim desteğinin süresinin uzatılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62228)

85.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, yaşadıkları illerden uzak yerlerde çalışan işçilerin bayram tatilinde şehirlerarası ulaşım ücretlerinin karşılanması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62229)

86.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, protez ve ortez cihazları için SGK tarafından karşılanan miktarın artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62230)

87.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, TÜİK ve İŞKUR'un açıkladığı işsizlik oranları arasındaki farka ve işsizliğin düşürülmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62231)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

88.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlıkça İzmirli depremzedelere yapılan kira yardımının geri istendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61973)

89.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın özel koruma alanlarına dair yönetmelikte yapmış olduğu değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/61974)

90.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, TMSF tarafından el konan bir inşaat firmasının Kırıkkale'de tamamlanamayan projesi sebebiyle mağdur olanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61975)

91.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, Saros FSRU Gemi İskelesi Projesinin çevresel etkilerine ve çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61976)

92.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde yapılan kamulaştırmalara ve restorasyon çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61977)

93.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, AOÇ arazisinin bir bölümünün imara açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61978)

94.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bilecik İl Özel İdaresine yapılacak personel alımıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61979)

95.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, İzmir ve Elazığ'da meydana gelen depremlerden sonra inşa edilen konutlarla ilgili sorunlara ve bazı hak sahiplerine konut verilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61980)

96.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2019-2022 yılları arasında İngiltere'den Türkiye'ye gönderilen plastik atıklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61981)

97.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İzmir'de 2018-2022 yılları arasında yıllara ve ilçelere göre belediyelere yapılan hibelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61982)

98.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Safranbolu'da kentsel sit alanında imar planı değişikliği yapılıp yapılmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61983)

99.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, ithal edilen atıklara ve çevreye etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61984)

100.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Ağrı ilindeki şehir planlaması ile alt ve üst yapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61985)

101.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, plastik atık ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62232)

102.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Siverek Belediyesinin park ve bahçe ve peyzaj işlerini yapan firmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62233)

103.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Halfeti Belediyesinin park ve bahçe ve peyzaj işlerini yapan firmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62234)

104.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, plastik atık ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62235)

105.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de kredi kullanmak isteyen depremzedelere kredi verilmediğine dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62236)

106.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde bazı mahallelerin içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62237)

107.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62238)

108.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Birecik Belediyesinin park ve bahçe ve peyzaj işlerini yapan firmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62239)

109.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akçakale Belediyesinin park ve bahçe ve peyzaj işlerini yapan firmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62240)

110.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Hilvan ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62241)

111.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62242)

112.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62243)

113.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62244)

114.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62245)

115.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62246)

116.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62247)

117.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde köyden mahalle statüsüne dönüştürülen idari birimlerde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62248)

Dışişleri Bakanlığı

118.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın, Batı Trakya'da bulunan bir Türk mezarlığının tahrip edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61986)

119.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Ukrayna'dan Türkiye'ye gelen kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62249)

120.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62250)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

121.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, özel koruma alanlarına dair yönetmelikte yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/61987)

122.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bakanlık tarafından doğalgaz kullanımının azaltılması yönünde şirketlere yazı gönderildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61988)

123.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, Başkentgaz'ın abonelerden ek bağlantı bedeli talep etmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61989)

124.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Ulubey ilçesinde bulunan bir taş ocağı işletmesi için inceleme yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/61990)

125.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Çiçekli köyünün elektrik ihtiyacının giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62077)

126.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Ermişler köyünün elektrik ihtiyacının giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62078)

127.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Dibekkaya köyünün elektrik ihtiyacının giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62079)

128.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Güvendik köyündeki elektrik kesintisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62080)

129.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, doğalgaz şebekesi olmayan il ve ilçelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62251)

130.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62252)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

131.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda yaşanan çocuklara şiddet olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61991)

132.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Çayarası köyüne futbol sahası yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62081)

133.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62253)

134.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, son 4 yılda kredi ve bursu kesilen öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62254)

135.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, öğrenci yurdunda hayatını kaybeden bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62255)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

136.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, kur korumalı Türk lirası mevduat hesabı uygulaması kapsamında açılan hesaplara ve hesap sahiplerine yapılan ödemelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61992)

137.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, KİT'ler ve bağlı ortaklıklarında görevli personel ve taşeron sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61993)

138.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tasfiye halindeki tasarruf finansman şirketleri tarafından mağdur olan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/61994)

139.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, tasfiye halindeki tasarruf finansman şirketleri hakkında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61995)

140.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62256)

141.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, bazı otoyol ve köprü projeleri için verilen destek ve garanti ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62257)

142.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de kredi kullanmak isteyen depremzedelere kredi verilmediğine dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62258)

143.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, serbest ticaret anlaşması imzalanan ülkelerle olan ticaret hacmine ve çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62259)

İçişleri Bakanlığı

144.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Altınordu ilçesindeki bir akaryakıt istasyonunun yapılaşma alanının izinsiz artırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/61996)

145.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında gözaltına alınanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61997)

146.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Nevruz Bayramı kutlamalarında meydana gelen bazı olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/61998)

147.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2016 yılında KHK ile görevinden ihraç edilen bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/61999)

148.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Van'ın Hacıbekir ilçesinde bir gruba kolluk kuvvetleri tarafından kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62000)

149.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde kalan bir mahkumun götürüldüğü hastanede kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62001)

150.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde gerçekleştirilen nevruz kutlamalarında gözaltına alınan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62002)

151.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda yaşanan çocuklara şiddet olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62003)

152.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında gözaltına alınanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62004)

153.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde atış talimi için kullanılan bir alanda bir kişiye ait cansız bedenin bulunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62005)

154.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde atış talimi için kullanılan bir alanda bir kişiye ait cansız bedenin bulunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62006)

155.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde atış talimi için kullanıldığı iddia edilen bir alanda bir kişiye ait cansız bedenin bulunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62007)

156.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, İstanbul'da bir öğrenci yurdunda yaşanan çocuklara şiddet olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62008)

157.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Suriyeli mültecilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62009)

158.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın sosyal yardım talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62010)

159.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bilecik İl Özel İdaresine yapılacak personel alımıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62011)

160.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, Diyarbakır'da Nevruz kutlamalarına kolluk kuvvetlerinin müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62012)

161.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'da Nevruz kutlamalarına kolluk kuvvetlerinin müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62013)

162.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, kayıp silahlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62014)

163.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, yer değiştirme yönetmeliği hakkında görüş bildiren polis memurlarına soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62015)

164.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, uyuşturucu kaçakçılığı ve kullanımının önlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62016)

165.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015'den bu yana gerçekleşen trafik kazalarında yaşamını yitiren ve sağ kurtulan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62017)

166.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2017'den bu yana intihar eden Bakanlık personeli sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62018)

167.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, kolluk kuvvetleri tarafından kötü muameleye maruz kaldığını iddia eden bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62019)

168.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2016-2021 yılları arasında zırhlı araçların sebep olduğu kazalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62020)

169.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 2002-2022 yılları arasında kimliği belirlenemeyen kadın cesetlerine DNA testi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62021)

170.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2016-2022 yılları arasında uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suç örgütleriyle irtibat kapsamında hakkında adli işlem uygulanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62022)

171.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Adana Sarıçam Geçici Barınma Merkezindeki mülteci ve sığınmacı sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62023)

172.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Adana Sarıçam Geçici Barınma Merkezinde bulunan sığınmacı çocukların İstanbul'daki bazı özel yurtlara kaydedildikleri iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62024)

173.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Van ilindeki uyuşturucu kullanımı ve ticareti ile ilgili istatistiki verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62025)

174.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Çengilli köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62082)

175.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Bölükbaşı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62083)

176.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Duranlar köyünün içme suyu ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62084)

177.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Güvendik köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62085)

178.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Kozlu köyünün içme suyu, yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62086)

179.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Ürker köyünün içme suyu, yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62087)

180.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Karacaören köyünün içme suyu, yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62088)

181.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Akyaka ilçesine bağlı Büyükpirveli köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62089)

182.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Eskigeçit köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62090)

183.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Kocaköy köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62091)

184.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Çanaksu köyünün altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62092)

185.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Bozyiğit köyünün altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62093)

186.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı İncilipınar köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62094)

187.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Dibekkaya köyündeki köprünün yenilenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62095)

188.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Melikköy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62096)

189.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Karabağ köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62097)

190.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Katranlı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62098)

191.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Başköy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62099)

192.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Yukarı Karagüney köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62100)

193.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Akören köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62101)

194.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Düzgeçit köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62102)

195.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Gülhayran köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62103)

196.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Mahirbey köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62104)

197.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Yenice köyünün yol, içme suyu, gölet ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62105)

198.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'a bağlı Halefoğlu köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62106)

199.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'a bağlı Boğatepe köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62107)

200.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Şirinköy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62108)

201.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Bayırbağı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62109)

202.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Tut köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62110)

203.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Şatıroğlu köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62111)

204.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Doyumlu köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62112)

205.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Tomruktaş köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62113)

206.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Küçükçatak köyünün altyapı sorununa ve yaylada bulunan göletin kurumasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62114)

207.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Köseler köyünün altyapı ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62115)

208.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Karakuş köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62116)

209.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Kayalık köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62117)

210.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Alem köyündeki hayvanların içme suyu ihtiyacının giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62118)

211.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Akyaka ilçesine bağlı Demirkent köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62119)

212.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Eren köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62120)

213.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Kekeç köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62121)

214.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Karaboncuk köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62122)

215.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Çiçekli köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62123)

216.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Ermişler köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62124)

217.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Çukurayva köyünün yol ve su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62125)

218.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Çatak köyünün içme suyu ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62126)

219.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Paslı köyünün içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62127)

220.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Sorkunlu köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62128)

221.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Camuşlu köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62129)

222.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Telek köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62130)

223.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Başköy köyünün altyapı ve su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62131)

224.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Aşağısallıpınar köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62132)

225.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Eskigazi köyünün altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62133)

226.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Beyköy köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62134)

227.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Darboğaz köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62135)

228.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Baykara köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62136)

229.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Yassıca köyünün içme suyu, gölet ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62137)

230.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Sarıgün köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62138)

231.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Balıklı köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62139)

232.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Doğruyol köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62140)

233.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Akyaka ilçesine bağlı Kayaköprü köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62141)

234.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Kırçiçeği köyündeki yol, altyapı ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62142)

235.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Hasbey köyünün yol ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62143)

236.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Bacalı köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62144)

237.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Halıkışla köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62145)

238.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Kilittaşı köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62146)

239.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Yenigazi köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62147)

240.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Şehitemin köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62148)

241.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Akkoz köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62149)

242.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kalebaş köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62150)

243.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Yukarısallıpınar köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62151)

244.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Güllüce köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62152)

245.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Mescitli köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62153)

246.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Yarkaya köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62154)

247.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Odalar köyünün altyapı ve su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62155)

248.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Bozat köyünün yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62156)

249.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kayalıboğaz köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62157)

250.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Karapınar köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62158)

251.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kazıkkaya köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62159)

252.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı İnkaya köyünden geçen derenin üzerindeki köprülerin onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62160)

253.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Armutlu köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62161)

254.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Süngütaşı köyünün altyapı, içme suyu ve köprü sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62162)

255.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Çardakçatı köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62163)

256.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Boyalı köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62164)

257.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Asbuğa köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62165)

258.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Saklıca köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62166)

259.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Belencik köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62167)

260.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Varlı köyünün yol, gölet ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62168)

261.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Taşlıgüney köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62169)

262.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Yeniköy köyünün içme suyu ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62170)

263.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Derinöz köyünün yol, gölet ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62171)

264.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Karakale köyünün içme suyu, gölet ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62172)

265.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Gülyüzü köyünün yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62173)

266.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Topkaya köyünün içme suyu, yol ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62174)

267.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Türkmeşen köyünün yol, gölet ve altyapı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62175)

268.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Akyaka ilçesine bağlı Esenyayla köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62176)

269.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak'ta bir siyasi parti tarafından yapılmak istenen basın açıklamasının engellenmeye çalışıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62260)

270.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, 21 Mart 2022 tarihinde yapılan bir operasyonda bir araçta patlayıcı madde ele geçirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62261)

271.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, 21 Mart 2022 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen Nevruz kutlamalarına katılanlara kolluk güçleri tarafından yapılan müdahaleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62262)

272.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında gözaltına alınanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62263)

273.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde atış talimi için kullanılan bir alanda bir kişiye ait cansız bedenin bulunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62264)

274.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, bir polis memurunun intiharına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62265)

275.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62266)

276.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, 2021 yılındaki orman kundaklamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62267)

277.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Suriyeli göçmenlerle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62268)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

278.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de bulunan Paşalimanı Koyundaki arazilerin satışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62026)

279.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Sur ilçesindeki bazı tarihi eserlerin tahrip edildiği ve çalındığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62027)

280.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının 1. Mezopotamya Turizm ve Gastronomi Fuarı'na katılmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62028)

281.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, 2021 yılı itibarıyla kayıp veya çalıntı eser sayısına ve bazı sanat eserlerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62029)

282.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan tarihi Vali Konağı'nın restore edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62030)

283.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62269)

284.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü bünyesindeki koro ve topluluklarda görev yapan sanatçılardan farklı illerde geçici görevlendirilenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62270)

Milli Eğitim Bakanlığı

285.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Boğaziçi Üniversitesi Kurumsal İletişim Ofisinin öğretim üyeleri ile öğrencilerin etkinliklerini duyurmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62031)

286.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, sosyal medyada ve basında yer alan bir etkinliğe ait görüntülere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62032)

287.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, bir vakıf üniversitesinde çalışan akademik personelin sorun ve taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62037)

288.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Boğaziçi Üniversitesi Lisans Yönetmeliğinde yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/62040)

289.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, şartlı eğitim yardımı kapsamında yapılan yardım miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62271)

290.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, son 3 yıl içinde sınavsız yapılan şube müdürü atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62276)

Milli Savunma Bakanlığı

291.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2002-2021 yılları arasında ülkemizin ithal ettiği ve ürettiği savunma ekipmanlarının ne kadarının yerli üretim yoluyla karşılandığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62042)

292.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62277)

293.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Karadeniz'deki mayın tehlikesine karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62278)

Sağlık Bakanlığı

294.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Konya Asker Hastanesi ile Sarayönü Devlet İlçe Hastanesine dair bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62043)

295.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, bir sendika tarafından dağıtıldığı iddia edilen hediye çeklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62044)

296.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, çocuk felci ile mücadele çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62045)

297.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, 2018-2021 yılları arasında çocuk aşılama oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62046)

298.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015-2022 yılları arasında trafik kazası sebebiyle hayatını kaybeden kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62047)

299.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, madde bağımlılığıyla mücadeleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62048)

300.- Ankara Milletvekili Servet Ünsal'ın, hızlı antijen testlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62049)

301.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın Şefaatli ilçesinde bulunan bir sağlık merkezinin yeniden hizmete açılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62050)

302.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Kızılay'ın kan stoklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62051)

303.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Yeniköy köyündeki sağlık ocağı lojmanının onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62188)

304.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62279)

305.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, sigara içme yasağının kapsamının genişletilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62280)

306.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'nın Manavgat ilçesine yeni bir devlet hastanesi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62281)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

307.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62282)

Tarım ve Orman Bakanlığı

308.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, toplu iş sözleşmesince ilave ödeme kapsamına girmeyen hizmet kollarının hak kayıplarının giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62052)

309.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2015 yılından bu yana yurt dışında kiralanan ve satın alınan tarım arazilerine ve bu arazilerde yetiştirilen ürünlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62053)

310.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in, kedi ve köpek mamalarındaki KDV oranının düşürülmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62054)

311.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2018-2021 yılları arasında iklim krizinin neden olduğu hava olaylarının yol açtığı zarara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62055)

312.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, iklim krizinin etkileri karşısında çiftçilerin korunması için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62056)

313.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'nin içme suyunun karşılanması amacıyla Armağan Barajında yürütülen inşaatın sonlandırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62057)

314.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, gübre fiyatlarında yaşanan artışa ve gübre temininde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62058)

315.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin, temel gıda ürünlerinde stokçuluğun önlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62059)

316.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, atık gübrelerin ekonomiye kazandırılması çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62060)

317.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, çiftçilere yönelik gübre ve mazot desteğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62061)

318.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Et ve Süt Kurumunca et fiyatlarına yapılan zamma ilişkin yazılı soru önergesi (7/62062)

319.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, et ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62063)

320.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Köseler köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62189)

321.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Alem köyünün sulama kanalı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62190)

322.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Camuşlu köyünün sulama kanalı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62191)

323.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Karabağ köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62192)

324.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Gülhayran köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62193)

325.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Darboğaz köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62194)

326.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Karacaören köyünün sulama sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62195)

327.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Yenice köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62196)

328.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de devlet destekli hibe yöntemiyle yapılan besihanelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62197)

329.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Taşköprü köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62198)

330.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'a bağlı Boğatepe köyünün içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62199)

331.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Dibekkaya köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62200)

332.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kozan köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62201)

333.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Çamyazı köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62202)

334.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kurbançayır köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62203)

335.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kayalıboğaz köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62204)

336.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı İnkaya köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62205)

337.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Mescitli köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62206)

338.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Digor ilçesine bağlı Yeniköy köyündeki dere yatağının ıslah edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62207)

339.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, yem fiyatlarındaki artışın etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62283)

340.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Muğla'da yanan ormanlık alanlardaki ağaçların kesimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62284)

341.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, kuraklığın özel çevre koruma bölgeleri ile diğer koruma alanlarına olan olumsuz etkisinin giderilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62285)

342.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62286)

343.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinde bulunan tarımsal sulama tesisinin bakım ve onarımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62287)

344.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, kamuya ait şeker fabrikalarından özelleştirilen şeker fabrikalarına şeker satışı yapıldığı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62288)

345.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, iklim krizi ile mücadeleye ve orman yangınlarına yönelik alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62289)

346.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, orman yangınları sonrasında yanan alanlara yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62290)

347.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, orman yangınlarıyla mücadeleye ve yangın söndürme hava araçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62291)

348.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, bir tarım kredi kooperatifinde yolsuzluk yapıldığı iddiasına ve kooperatiflerin denetimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62292)

349.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, Batı Karadeniz kıyılarında görülen yunus balığı ölümlerine ve bu konuda atılacak adımlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62293)

350.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, Et ve Süt Kurumunun et fiyatlarına yaptığı zamma ve Kurumun mağazalarının ülke genelinde yaygınlaştırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62294)

351.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, son 20 yılda orman sınırları içine alınan arazilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62295)

352.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, 2021 yılında meydana gelen orman yangınlarını söndürmek için istihdam edilen işçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62296)

Ticaret Bakanlığı

353.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2019'dan bu yana ülkemize getirilen atık ve çöp malzemelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62064)

354.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, atık ayçiçek yağından yeniden yağ üretildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62065)

355.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, üreticiler veya tedarikçiler ile perakende işletmeler arasındaki alım satım işlemlerindeki ödemeler konusunda yaşanan sıkıntıların giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62066)

356.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin, temel gıda ürünlerinde stokçuluğun önlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62067)

357.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Rusya-Ukrayna savaşının nakliyecilere yönelik olumsuz etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62068)

358.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, mobilya sektörünün hammadde sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62069)

359.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62297)

360.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, Avrupa'dan ülkemize getirilen katı ve sıvı atık miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62298)

361.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2016-2021 yılları arasında otomotiv sektöründe kullanılan ürünlerin ithalatı için ödenen miktara ve yurt içinde üretilmeleri için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62299)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

362.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, 1915 Çanakkale Köprüsü'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/62070)

363.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Giresun'daki Çömlekçi-Doğankent yolunun bakım ve onarımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62071)

364.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da bulunan Esenyurt-Bayadı-Eskipazar karayolunun onarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62072)

365.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Yatağan geçiş yolunun revize edilmesi projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62073)

366.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, Ankara-Adana arası direkt uçuş seferlerinin artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62074)

367.- Tekirdağ Milletvekili Enez Kaplan'ın, Tekirdağ'da bulunan iki hastaneyi şehre bağlayan köprülerin bağlantı yollarının yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62075)

368.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kablo Tv ihalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62076)

369.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Kağızman ilçesine bağlı Paslı köyüne altgeçit ve menfez yapımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62208)

370.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlığın olası siber saldırılara karşı aldığı önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62300)

371.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, bazı otoyol ve köprü projeleri için verilen destek ve garanti ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62301)

372.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, SRC 5 ehliyetine sahip olmadığı halde tehlikeli madde taşımacılığı yapan şoförlerin denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62302)

373.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Ağrı'dan İzmir'e direkt uçuş yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62303)

374.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, KGM'nin İzmir'in Kınık ilçesindeki Işınlar Mahallesi'nde zeytinlik alana yakın kalker ocağı ve kırma eleme tesisi kurmak üzere başvuruda bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62304)

No: 149

29 Nisan 2022 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Ümit Özdağ'ın; Akyaka Sınır Kapısının İsminin "Talat Paşa Sınır Kapısı" Olarak Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/4435) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

2.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın; Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4436) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4437) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çad Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4438) (Milli Savunma ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

5.- Halkların Demokratik Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın; 28 Nisan Gününün İş Cinayetlerinde Yaşamını Yitirenler İçin Anma ve Yas Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4439) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un; 5682 Sayılı Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4440) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Cihat Sezal ve Erzurum Milletvekili Zehra Taşkesenlioğlu Ban ile 37 Milletvekilinin; Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4441) (Adalet; İçişleri; Plan ve Bütçe ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

No: 150

5 Mayıs 2022 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün; Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4442) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun; 28 Nisan'ın İş Cinayetlerinde Hayatını Kaybedenleri Anma ve Yas Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4443) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

3.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4444) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2022)

4.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun Teklifi (2/4445) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.05.2022)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, TBMM'ye temin edilen kolonyalara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/62911) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, TBMM'ye temin edilen kolonyalara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/62912) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)

1.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Cumhurbaşkanlığı teşkilat şemasında yer alan ofis ve kurullara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62305)

2.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, saat 24.00'ten sonra uygulanan müzik yapma yasağının kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62306)

3.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, örtülü ödenekten yapılan harcamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62307)

4.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarına kolluk kuvvetlerinin müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62308)

5.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, elektrik faturasının ödenmediği gerekçesiyle elektriği kesilen cemevlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62309)

6.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Cumhurbaşkanlığı Yayınları tarafından yayımlanan bazı kitaplara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62310)

7.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Cumhurbaşkanlığı ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62311)

8.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, bir siyasi partinin gençlik kolları MYK üyelerinin bir diplomatik ziyarete katılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62476)

9.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesindeki bir çöp toplama alanının çevreye olumsuz etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62477)

10.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Cumhurbaşkanlığınca gençlere verilecek desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62478)

11.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Eti Maden İşletmelerinin Türkiye Varlık Fonu'na devredilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62479)

Adalet Bakanlığı

12.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir grup mahkum hakkında disiplin soruşturması açıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62312)

13.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da Nevruz kutlamalarında kolluk kuvvetlerinin yaptığı aramaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62313)

14.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da yapılan Nevruz kutlamaları sırasında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62314)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Iğdır S Tipi Kapalı Cezaevindeyken hayatını kaybeden bir mahkumun ölümüne dair bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62315)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişi hakkındaki yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62316)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ve çeşitli iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62317)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62318)

19.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62319)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62320)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan ve engelli çocuğu olan bir hükümlünün tahliye talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62321)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62322)

23.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Menemen R Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62323)

24.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Ereğli T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun hak ihlallerine maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62324)

25.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Beşikdüzü T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun ailesinin bulunduğu ile nakledilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62325)

26.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Elazığ 2 Nolu F Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62326)

27.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62327)

28.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, adliye çalışanlarının sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62328)

29.- Mardin Milletvekili Pero Dundar'ın, Hatay Yayladağı T Tipi Cezaevinde bulunan Suriyeli bazı mahkumların çeşitli iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62480)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir tutuklunun sağlık durumuna ve tedavisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62481)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Samsun Bafra Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62482)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlali iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62483)

33.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62484)

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Batman T Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62485)

35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62486)

36.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2000-2021 tarihleri arasında Bakanlık bünyesinde istihdam edilen sosyologlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62487)

37.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62488)

38.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Silivri 5 Nolu L Tipi Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tedavi edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62489)

39.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun iletişim hakkının kısıtlandığı yönündeki iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62490)

40.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Batman T Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir tutuklu hakkında Adli Tıp Kurumunca verilen rapora ilişkin yazılı soru önergesi (7/62491)

41.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, engelli bir avukatın görevini yaptığı sırada ayrımcılığa uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62492)

42.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, tarım arazilerinde ve kırsal bölgelerde yaşanan hırsızlık olaylarına caydırıcı cezalar getirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62493)

43.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Manisa Akhisar T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan ve yoğun bakıma kaldırılan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62494)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara'da bulunan bir sosyal hizmetler kurumu bünyesindeki çocukların bir siyasi partinin etkinliğine götürülmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62329)

45.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62330)

46.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, devlet koruması altındaki çocukların Ankara'da bir siyasi partinin etkinliğine götürüldüğü iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62332)

47.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, okul çağındaki çocuklara ve ihtiyaç sahibi çocuklu ailelere yapılan beslenme yardımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62495)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

48.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62333)

49.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, kamu kurumlarında sürekli işçi statüsünde çalışan üniversite mezunlarının özlük ve mali haklarının iyileştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62334)

50.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da İŞKUR aracılığıyla açılan sürekli işçi kadrosu alımı için yapılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62335)

51.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Gevaş ilçesindeki bir sendika temsilcisiyle ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62497)

52.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ticaret meslek lisesi muhasebe bölümü mezunlarının kamu kurumlarında memur olarak çalışabilmelerine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62498)

53.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, 696 sayılı KHK ile 4/D'ye geçen kamu işçilerinin haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62499)

54.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, KGM bünyesindeki müşavir/danışmanlık hizmet alımı adı altında çalışan taşeron işçilerin kadroya geçirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62500)

55.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde KHK ile ihraç edilip göreve iadesi yapılan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62501)

56.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Covid-19 nedeniyle 7 günden fazla rapor aldığı gerekçesiyle maaşında kesinti yapılan memurlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62502)

57.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da bir atölyede yaşanan kazada yaralanan bir çocuğa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62503)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

58.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, Tahtalı Barajı havzasının korunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62336)

59.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, İzmir'in Kınık ilçesinde kanalizasyon ve evsel atıkların arıtılmadan Bakırçay'a döküldüğü iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62337)

60.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Muş'ta yürütülen atık su ve biyolojik arıtma tesisi projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62338)

61.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, TOKİ tarafından Bayburt iline yapılması planlanan toplu konut projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62339)

62.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62340)

63.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da büyük endüstriyel kazaların önlenmesine yönelik alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62341)

64.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, 2021 ve 2022 yıllarında Adıyaman'da Çevre Kanunu uyarınca kapatma cezası verilen işletme sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62342)

65.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, atık ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62343)

66.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da hava kalitesinin kontrolü için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62344)

67.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'daki yeraltı suyu potansiyeli ile atık su arıtımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62345)

68.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da bulunan katı atık depolama tesisinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62346)

69.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, rezerv yapı alanlarında yapılacak uygulamalar için getirilen vergi, harç ve ücret istisnalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62504)

70.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'a bağlı Karaelbistan Mahallesi'nde yapılacak olan TOKİ inşaatının ihalesini alan şirketin konkordato ilan etmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62505)

71.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'ün Yenice ilçesinde bulunan isale hattının yenilenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62506)

72.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Mardin'in Yeşilli ilçesi Gül ve Tepebaşı Mahalleleri için acele kamulaştırma kararı alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62507)

73.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, kültür balıkçılığı tesislerinin neden olduğu zararlar ile Taşburun Balıkçı Barınağının işletme ihalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62508)

74.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Darıca ilçesinde bulunan kamu hizmet binalarının aynı yerleşkeye alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62509)

75.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, son 20 yılda Eskişehir'de riskli olarak tespit edilen yapılara ve akıbetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62510)

76.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'ye bağlı Yenikent Mahallesi'ne kapalı pazar alanı yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62511)

77.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Körfez ilçesine bağlı Fatih Mahallesine spor tesisi kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62512)

Dışişleri Bakanlığı

78.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62347)

79.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, bir kişinin çocuklarının Ukrayna'dan tahliye edilmesi istemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62348)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

80.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, EÜAŞ tarafından yapılan elektrik ihalesinin iptal edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62350)

81.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli ve çevresinde yürütülen madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62351)

82.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Tavşanköy Mahallesindeki elektrik kesintisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62353)

83.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, fototerapi cihazı kullanan hastaların evlerinde kullandıkları elektrik fiyatlarında indirim yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62354)

84.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Şırnak il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62355)

85.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Siirt il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62356)

86.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Bitlis il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62357)

87.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Muş il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62358)

88.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Batman il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62359)

89.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Van il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62360)

90.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Hakkari il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62361)

91.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Mardin il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62362)

92.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Diyarbakır il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62363)

93.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Erzincan il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62364)

94.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Ağrı il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62365)

95.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Iğdır il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62366)

96.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'a bağlı Karapınar köyünde bulunan çok amaçlı hizmet binasının bahçesindeki elektrik direğinin kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62367)

97.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62368)

98.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Kahta ilçesinde bulunan 4 adet jeotermal kaynak kuyusu için verilen arama ve işletme ruhsatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62369)

99.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman il ve ilçelerinde doğalgaz altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62515)

100.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, klima kullanımına yönelik elektrik tarifelerinde indirim yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62516)

101.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Eti Maden İşletmelerinin Türkiye Varlık Fonu'na devredilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62517)

102.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir'de son üç yılda faturasını ödeyemediği için doğalgazı kesilen abone sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62518)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

103.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Muş atletizm pisti projesi ile Bulanık, Malazgirt ve Varto ilçelerine yapılması planlanan gençlik merkezi projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62370)

104.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62371)

105.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, KYK burs ve kredi ücretlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62519)

106.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Türk Spor Vakfı'na ilişkin yazılı soru önergesi (7/62520)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

107.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Akköprü Barajı ve Hidroelektrik Santrali ihalesinin iptal edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62372)

108.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62373)

109.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, döviz kuruna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62521)

110.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62522)

111.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, et üretim ve tüketim miktarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62523)

112.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, 2021 yılında toplanan yurt dışı harç miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62525)

İçişleri Bakanlığı

113.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, 2021 yılında çıkan orman yangınları için yardım toplayan kişilere ceza kesildiği yönündeki iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62374)

114.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erzurum'un bazı ilçelerinde kar yağışı nedeniyle ulaşımın aksamasına ve oluşan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/62375)

115.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da yapılan Nevruz kutlamaları sırasında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62376)

116.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da Nevruz kutlamalarında kolluk kuvvetlerinin yaptığı aramaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62377)

117.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştu Tiryaki'nin, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarına kolluk kuvvetlerinin müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62378)

118.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Şırnak'ın Uludere ilçesinde işlenen bir cinsel istismar olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62379)

119.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin Ankara'da düzenlenen bir etkinliğe katılmasına izin verilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62380)

120.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde bulunan bazı köylerin yol sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62381)

121.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Ankara'nın Yenimahalle ilçesinde bulunan polis merkezi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62382)

122.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Polis Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin değiştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62383)

123.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, özel halk otobüslerine verilen desteğin artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62384)

124.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Taşköprü köyüne asfalt yol yapılması için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62385)

125.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Koçoğlu köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62386)

126.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Başköy köyünün altyapı ve içme suyu sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62387)

127.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Eşmeçayır köyünün altyapı ve içme suyu sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62388)

128.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kozan köyünün altyapı ve ulaşım sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62389)

129.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62390)

130.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın, 21 Mart 2022 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen Nevruz kutlamalarına katılanlara kolluk güçleri tarafından yapılan müdahaleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62526)

131.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak'ın Uludere ilçesinde yaşanan bir cinsel istismar olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62527)

132.- Mardin Milletvekili Pero Dundar'ın, bir parti yöneticisinin takip edildiği ve kaçırılmak istendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62528)

133.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Tavşan Mahallesi'nin içme suyu sorununun giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62529)

134.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Tavşan Mahallesi'nin yol sorununun giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62530)

135.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62531)

136.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2018 yılında meydana gelen zırhlı aracın sebep olduğu bir kazaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62532)

137.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Ocak 2017 ile Nisan 2022 tarihleri arasında istisnai vatandaşlık alan yabancı uyruklu kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62533)

138.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, Emniyet Genel Müdürlüğü kayıtlarına göre kimliği belirlenemeyen kadın ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62534)

139.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, son 20 yılda 18-25 yaş aralığında yurt dışına çıkan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62535)

140.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak'a bağlı Halaşlı köyünün Teperen mevkiinde bulunan karayolunda yaşanan çökmeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62536)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

141.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Ege Turizm Merkezi Çeşme Projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62391)

142.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62392)

143.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne yeni müdür atanması talebine ve ile yapılan turizm yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62393)

144.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Bakanlığın geliştirdiği Sanat Cepte adlı mobil uygulamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62394)

145.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Bakanlığın geliştirdiği KTB Bulut ve Kütüphanem Cepte adlı mobil uygulamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62395)

146.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Türk Spor Vakfı'na ilişkin yazılı soru önergesi (7/62537)

147.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Nemrut Dağı Tümülüsünde yer alan heykellerin korunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62538)

148.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, önergenin yanıtlandığı tarih itibarıyla Bakanlığa bağlı millet kıraathanesi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62539)

149.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, Edirne Sosyal Bilimler Lisesi ile I. Murat Anadolu Lisesine ait binaların restore edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62540)

150.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, Edirne'de bulunan tabyaların restorasyonuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62541)

Milli Eğitim Bakanlığı

151.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan Vali Konağı'nın Katip Çelebi Üniversitesine devredilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62397)

152.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, TÜBİTAK tarafından teşvik programı kapsamında yer alan bir dergiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62398)

153.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Antalya'da bir proje kapsamında öğretmenlere dağıtılan bir kitaba ilişkin yazılı soru önergesi (7/62543)

154.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Gevaş ilçesindeki bir sendika temsilcisiyle ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62544)

155.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesinin adında değişiklik yapılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62547)

156.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Ukrayna'da eğitim gören Türk öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62548)

157.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, 2020 ve 2021 yıllarında örgün eğitimden açık liseye geçişlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62549)

158.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, üniversitelerde iklim kriziyle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62551)

Milli Savunma Bakanlığı

159.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, engelli bir kişiye askerlik yaptırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62402)

160.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62403)

161.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Katar Devleti ile imzalanan bir mutabakata ilişkin yazılı soru önergesi (7/62554)

Sağlık Bakanlığı

162.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, Şırnak'ın Cizre ilçesinde görev yapmakta olan bir doktorun sözleşmesinin askıya alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62404)

163.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'te yaşanan hava kirliliğine bağlı hastalık ve ölümlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62405)

164.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Muş Malazgirt Devlet Hastanesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62406)

165.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kazıkkaya köyüne doktor ve hemşire ataması yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62407)

166.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Şırnak 500 Yataklı Devlet Hastanesinin yapım işinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62408)

167.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Diyarbakır Kayapınar Şehir Hastanesinin yapım işinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62409)

168.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62410)

169.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir tutuklunun sağlık durumuna ve tedavisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62555)

170.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, çocuklarda görülen hastalıklar ile çocuk ölümlerine dair verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62556)

171.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, dirençli epilepsi hastalarının kullandığı nöbet önleyici ilaçlara erişiminde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62557)

172.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, İstanbul'daki bir alışveriş merkezinde yetkisiz şekilde açılan diş temizliği standına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62558)

173.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, DMD hastalarının kullandığı solunum cihazlarının Sağlık Uygulama Tebliği kapsamına alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62559)

174.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'da çocuk gastroenteroloji doktoru eksikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62560)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

175.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Hakkari Yüksekova Organize Sanayi Bölgesi yapım çalışmalarının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62411)

176.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Mardin Organize Sanayi Bölgesinin elektrik sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62412)

177.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62413)

178.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, ülkemizin Ay'a göndermeyi planladığı roketin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62561)

179.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Çelikhan ilçesine küçük sanayi sitesi kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62562)

Tarım ve Orman Bakanlığı

180.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar İl Tarım ve Orman Müdürlüğünde görevli bazı yetkililerin faaliyetlerine dair iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62414)

181.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, zeytinlik alanlarda maden arama çalışması yapılabilmesine yönelik yönetmelik değişikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62415)

182.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2022 yılı tarımsal üretim planlamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62416)

183.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Sudan'da tarımsal faaliyetler gerçekleştirmek için kurulan şirkete ilişkin yazılı soru önergesi (7/62417)

184.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, eski bakan hakkındaki bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62418)

185.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Et ve Süt Kurumunun soğuk hava depoları kira bedellerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62419)

186.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Karadeniz'de taşkın riski bulunan bölgelere kurulması planlanan taşkın erken uyarı sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62420)

187.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Marmara ve Batı Karadeniz'de yaşanan yunus ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62421)

188.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Hakkari iline yapılan yatırımlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62422)

189.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Bitlis iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62423)

190.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DOKAP kapsamında Bayburt iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62424)

191.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Bingöl iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62425)

192.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Muş ilinde yapılan yatırımlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62426)

193.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DOKAP kapsamında Gümüşhane iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62427)

194.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Ardahan iline yapılan yatırımlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62428)

195.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DOKAP kapsamında Rize'de yapılan yatırımlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62429)

196.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Kars iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62430)

197.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlük binasının kira bedeline ilişkin yazılı soru önergesi (7/62431)

198.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Iğdır iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62432)

199.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Ağrı iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62433)

200.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Alparslan-2 Barajı ve Muş Ovası Sulama Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62434)

201.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Erzincan iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62435)

202.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Van iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62436)

203.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, DAP projesi kapsamında Erzurum iline yapılan yatırımlara ve tamamlanan sulama projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62437)

204.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Cizre Barajı'nın yapım işinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62438)

205.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Yalova'nın Armutlu ilçesindeki baraj yapım işlerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62439)

206.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesinden geçen dere yatağının ıslahı için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62440)

207.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Bakanlığın Hakkari ilinde yürüttüğü bazı baraj projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62441)

208.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62442)

209.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'a KKYDP kapsamında aktarılan hibeye ve bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62443)

210.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Bakanlığın Ağrı ilinde yürüttüğü bazı baraj projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62444)

211.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Bakanlığın Şırnak ilinde yürüttüğü bazı baraj ve sulama projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62445)

212.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Sudan ile tarım alanında imzalanan anlaşma kapsamında yapılan faaliyetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62446)

213.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, şeker fiyatındaki artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62563)

214.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, orman yangınları ile mücadele kapsamında Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62564)

215.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, çiftçilerin tarım kredi kooperatiflerine olan toplam borç miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62565)

216.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından yapılması istenen hayvan sayımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62566)

217.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ve şekerdeki fiyat artışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62567)

218.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında üretilen yem miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62568)

219.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, büyükbaş hayvan doğum oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62569)

220.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022 yılında sözleşmeli tarım kapsamında yapılacak şeker pancarı üretimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62570)

221.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında besiciye sağlanan destek miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62571)

222.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında görülen hayvan hastalıklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62572)

223.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hayvancılıkla ilgili işletmelerde çalışmak üzere ara eleman yetiştirilmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62573)

224.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, et üretim ve tüketim miktarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62574)

225.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, orman yangınları ile mücadelede kullanılacak uçak ve helikopterler ile 2022 yaz sezonu için alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62575)

226.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, şeker fiyatlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62576)

227.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, tarım danışmanlarının yaşadıkları sorunların çözümü için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62577)

228.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ÇAYKUR bünyesinde çalışan mühendislerin özlük ve sosyal haklarının iyileştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62578)

229.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, Adıyaman ve Malatya'daki tütün üreticilerinin yetki belgesi nedeniyle yaşadığı sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62579)

230.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, 2022 yılında verilecek pamuk destek priminin artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62580)

231.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, tarım arazilerinde ve kırsal bölgelerde yaşanan hırsızlık olaylarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62581)

232.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, buğday ithalatında yaşanan sıkıntıya ve yerli üretimin artırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62582)

233.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, girdi maliyetlerinin düşürülmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62583)

234.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, Alanya Gümrük Müdürlüğünde tarım ürünlerinin gümrük yetkisi kapsamına alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62584)

235.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2012 yılından günümüze statüleri değişen milli parklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62585)

236.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, Mersin'de Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ipotekli tarım arazilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62586)

237.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, zehirli balık ve denizanası türlerinin denizlerden temizlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62587)

238.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, ülkemizde ve Mersin'de gençlerin tarıma yönelmesini teşvik etmek için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62588)

Ticaret Bakanlığı

239.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, üst kaliteli deri ihracatının durdurulması ve iç piyasaya öncelik tanınması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62447)

240.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62448)

241.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, zincir marketlerin yerli ürün tedarikine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62449)

242.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, Alanya Gümrük Müdürlüğünde tarım ürünlerinin gümrük yetkisi kapsamına alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62589)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

243.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, Kars merkeze bağlı Hacıhalil ve Küçükyusuf köy yollarının yapımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62450)

244.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, 1915 Çanakkale Köprüsü'nün açılmasından itibaren köprüden yapılan geçişlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62451)

245.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Rize-Artvin Havalimanı'na personel alımı için aranan şartlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62452)

246.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz'ın, OGS sisteminin iptal edilme gerekçesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62453)

247.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'e bağlı Çörekli köyündeki baz istasyonlarından alınan hizmetin iyileştirilmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62454)

248.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Yalova-Çınarcık-Armutlu Yolu ile Güney Çevre Yolunda yapılan çalışmaların akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62455)

249.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Gümüşhane-Bayburt Havalimanı projesinin ne zaman bitirileceğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62456)

250.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Erzurum Yüksek Hızlı Tren Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62457)

251.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Erzincan Yüksek Hızlı Tren Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62458)

252.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Aksaray Yüksek Hızlı Tren Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62459)

253.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Kozan köyüne telefon vericisi kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62460)

254.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Kars Yüksek Hızlı Tren Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62461)

255.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Erzincan Tramvay Hattı Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62462)

256.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Erzurum Tramvay Hattı Projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62463)

257.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Ardahan'da yürütülen tünel projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62464)

258.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Ağrı'da yürütülen bazı karayolu projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62465)

259.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Mardin-Yeşilli-Ömerli-Midyat yolu ile Güney Hızlı Tren yolu projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62466)

260.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Hakkari'de yürütülen bazı karayolu projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62467)

261.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62468)

262.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Erzurum'da yürütülen bazı karayolu ve tünel projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62469)

263.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Diyarbakır'da yürütülen bazı karayolu projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62470)

264.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Diyarbakır'a yapılması planlanan tramvay ve raylı sistem projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62471)

265.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, sivil havacılık öğrencilerinin yaşadığı staj sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62472)

266.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Cengiz Topel Havalimanı'ndan yapılan sivil havacılık ve kargo seferlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62473)

267.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Rize Millet Bahçesi Kıyı Koruma Yapısı Uygulama Projesi için ihale sürecinin yürütülmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62590)

268.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Havza-Merzifon arası bölünmüş yolun onarımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62591)

269.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı'nın sivil uçuşlara kapatılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62592)

270.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, 2021 yılında gerçekleşen HGS geçiş ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62593)

271.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana Metrosu yapım işinin Bakanlığa devredilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62594)

272.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, KGM bünyesindeki müşavir/danışmanlık hizmet alımı adı altında çalışan taşeron işçilerin kadroya geçirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62595)

273.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak'a bağlı Halaşlı köyünün Teperen mevkiinde bulunan karayolunda yaşanan çökmeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62596)

274.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, süre uzatım hakkı için başvuru yapan liman işletmelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62597)

275.- Erzurum Milletvekili Muhammet Naci Cinisli'nin, Erzurum'da TCDD Bölge Müdürlüğü kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62598)

No: 151

6 Mayıs 2022 Cuma

Yazılı Soru Önergesi

1.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Sayıştay Başkanlığında geçici görevli personel bulunup bulunmadığına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63413) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

No: 152

9 Mayıs 2022 Pazartesi

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

TBMM Başkanlığı

1.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Dışişleri Komisyonunun yurt dışı ziyaretlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62475)

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)

2.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Milli Saraylar İdaresi Başkanlığının yeni müze kurabilmesi ve müzelerin yönetimini devralabilmesine yönelik yapılan mevzuat değişikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62599)

3.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Manavgat Devlet Hastanesi ile ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62600)

4.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, İstanbul'un Beylikdüzü ilçesinde polisin dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle açılan ateş sonucu hayatını kaybeden bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62601)

5.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Çaykur'un Türkiye Varlık Fonuna devredilmesinden sonraki kar-zarar durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62603)

6.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin'in, ülkemizdeki yabancı öğrenci verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62604)

7.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Türkiye Varlık Fonu portföyünde bulunan gayrimenkullerin kullanımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62605)

8.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından yapılan yangın söndürme uçağı kiralama ihalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62606)

Adalet Bakanlığı

9.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Yozgat 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ailesiyle görüştürülmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62607)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62608)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62609)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ T Tipi Kapalı Cezaevinde bir tutuklunun intihar etmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62610)

13.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, çeşitli cezaevlerinde bulunan hasta mahkumların tahliye edilmeleri talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62611)

14.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, iki kişiyi öldürdüğü iddia edilen bir kişinin ölümüne dair çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62612)

15.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62613)

16.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, çeşitli cezaevlerinde bulunan ve ölüm orucunda olan kişilerin taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62614)

17.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülke genelindeki çocuk izlem merkezlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62615)

18.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, mahkumlardan alınan elektrik bedellerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62616)

19.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62617)

20.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62618)

21.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimine ve ağır hasta bir mahkumun durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62619)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62620)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62621)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, ölüm orucundaki iki mahkumun sağlık durumlarına ve taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62622)

25.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun koğuş değişikliği talebinin reddedildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62623)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62624)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun telefonla görüşme hakkından yararlanamadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62625)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri Kapalı Cezaevinde bulunan bir kişinin yargılama sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62626)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, cezaevinde bulunan bir mahkumun ailesinin bulunduğu ile nakledilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62627)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bayburt Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62628)

31.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde mahkumlara yeterli yemek verilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62629)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

32.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, vakıf yurdunda kalan bir kişinin intiharı ile vakıf yurtlarının denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62630)

33.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62631)

34.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı bakım ve rehabilitasyon merkezleriyle ilgili şikayetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62632)

35.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62633)

36.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, madde bağımlılığıyla mücadeleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62635)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

37.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin çalıştığı iş yerinde kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62636)

38.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, İstanbul'da faaliyet gösteren bir fabrikadaki işçilerin işten çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62637)

39.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62638)

40.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, SGK tarafından ödeme listesinden çıkarılan ilaçların yeniden ödeme listesine alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62639)

41.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, asgari ücrete zam yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62640)

42.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa İŞKUR İl Müdürlüğünün meslek kursları konusunda işbirliği yaptığı firmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62641)

43.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kıdem tazminatı alabilmek için SSK girişlerinin 2006-2008 yıllarına çekilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62642)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

44.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, atık ithalatına ve Adana'da bulunan atık alanına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62643)

45.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Diyarbakır Kayapınar Belediyesi tarafından çöp konteynırlarına yazılan bir ifadeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62644)

46.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62645)

47.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde bulunan bir seracılık işletmesinin atık suyunu dereye boşalttığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62646)

48.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62647)

49.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Çelikhan ilçesine Küçük Sanayi Sitesi kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62648)

50.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesinin toplu taşıma ücretlerine zam yapmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62649)

51.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, İzmit Körfezi'ndeki çevre kirliliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62650)

52.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Adıyaman'a bağlı Kömür beldesindeki mermer ocaklarının çevreye etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62651)

53.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, bir firmaya Çanakkale'de maden arama ruhsatı verilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62652)

54.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Edirne'de bir asfalt firmasına ait şantiyede kazan patlaması sonrası oluşan kirliliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/62653)

Dışişleri Bakanlığı

55.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna sunulan insan hakları raporlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62654)

56.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler sözleşmelerinin gereği olarak hazırlanan raporlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62655)

57.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Birleşmiş Milletler sözleşmelerine yönelik raporların hangi kurumlar tarafından hazırlandığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62656)

58.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, AİHM'in Türkiye aleyhine verdiği kararların yerine getirilmesi için bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62657)

59.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, AİHM'in Türkiye aleyhine verdiği hak ihlali kararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62658)

60.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, AİHM'in Türkiye aleyhine verdiği kararlardan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından izlemeye alınmış olanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62659)

61.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye'nin imzaladığı Birleşmiş Milletler sözleşmelerinden TBMM tarafından onaylanmayanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62660)

62.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler sözleşmelerine ve bu sözleşmelerde çekince koyduğu hükümlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62661)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

63.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Sayıştay'ın 2018 yılı Denetim Raporu'nda TEİAŞ ile ilgili yapılan bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62662)

64.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, bir elektrik üretim şirketine ait santralin sekoder frekans kontrolü ihlaline ilişkin yazılı soru önergesi (7/62663)

65.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, TEİAŞ SCADA sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62664)

66.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Ağrı'nın Merkez ilçesine bağlı Aşağıyoldüzü köyünde sayaçların taşınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62665)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

67.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muğla'daki bir öğrenci yurdunda bulunan öğrencilerin saldırıya uğramasına ve çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62666)

68.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü yürüyüşüne katılan öğrencilerin KYK burslarının kesildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62667)

69.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62668)

70.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Boks Federasyonunca 22 Yaş Altı Avrupa Boks Şampiyonasına katılan sporculara yapılan harcırah ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62669)

71.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Türkiye Futbol Federasyonu Merkez Hakem Kurulu tarafından oluşturulan hakem listelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62670)

72.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KYK borcunu ödeyemeyenler için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62671)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

73.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, temel gıda ürünlerindeki fiyat artışına ve maaş zamlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62672)

İçişleri Bakanlığı

74.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tatvan Belediyesi ile ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62673)

75.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin, Yüksekova Belediyesinin bazı taşınmazlarının satışa çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62674)

76.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştu Tiryaki'nin, Batman'da bazı kişilerin gözaltı sırasında kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62675)

77.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, Batman'ın Kozluk ilçesinde gözaltına alınan bazı kişilerin kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62676)

78.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, gece saat 12'den sonra uygulanan müzik yapma yasağının kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62677)

79.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan bir ihaleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62678)

80.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Batman'da bazı kişilerin gözaltı sırasında kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62679)

81.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Muğla'daki bir öğrenci yurdunda bulunan öğrencilerin saldırıya uğramasına ve çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62680)

82.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bazı kişilere kolluk kuvvetlerince kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62681)

83.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Batman'ın Kozluk ilçesinde gözaltına alınan kişilerin kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62682)

84.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Artvin'in Arhavi ilçesindeki hayvan barınağı ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62683)

85.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, nargile kafe ve işletmelerine pandemi sebebiyle getirilen yasakların kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62684)

86.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son 5 yıldaki intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62685)

87.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62686)

88.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde kurum içi yazışmalar için kullanılacak bir uygulamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62687)

89.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesinde bulunan bir yolun onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62688)

90.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesinde bulunan bir yolun onarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62689)

91.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesine bağlı Dergili Mahallesi'nin mevcut su şebekesi ve çöp alanıyla ilgili sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62690)

92.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesine bağlı Sırataşlar Mahallesi'nin taziye evi ve spor sahası ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62691)

93.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'ün Safranbolu ilçesine bağlı Değirmencik köyünün köprü ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62692)

94.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir ilinde bulunan kayıtlı ve kayıt dışı Suriyeli göçmen sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62693)

95.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir ilinde uyuşturucu bağımlısı olduğu tespit edilen kişilere ve konuyla ilgili alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62694)

96.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Malatya Geri Gönderme Merkezinde bulunan Suriye uyruklu bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62695)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

97.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Atatürk Kültür Merkezi'nde meydana gelen su baskınına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62696)

98.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da yer alan Turistik Palas Otelinin yıkılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62697)

99.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Sultanahmet Meydanında yapılması öngörülen belediye etkinliklerine yönelik alınan valilik kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62698)

100.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, Süryani kültürel miras yapılarının korunmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62699)

101.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, konser, sinema ve tiyatro etkinliklerinin engelli bireyler için erişilebilirliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62700)

102.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62701)

103.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Sultanhisar ilçesinde İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından açılan kütüphaneye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62702)

Milli Eğitim Bakanlığı

104.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, Denizli'nin Çivril ilçesinde istismar iddiası nedeniyle kapatılan bir yurdun tekrar açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62703)

105.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62704)

106.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum ve eğitim projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62706)

107.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ek ders ücreti karşılığı çalışan öğretmenlerin haklarının iyileştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62707)

108.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ek ders ücret karşılığı çalışan usta öğreticilerin sayısına ve özlük haklarının iyileştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62708)

109.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, ülke genelinde öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62709)

110.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Başyayla ilçesinde bulunan öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62710)

111.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, KOP bölgesinde yer alan illerdeki öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62711)

112.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Sarıveliler ilçesinde bulunan öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62712)

113.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Kazımkarabekir ilçesinde bulunan öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62713)

114.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Ermenek ilçesinde bulunan öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62714)

115.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Ayrancı ilçesinde bulunan öğrenci, öğretmen ve okul sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62715)

116.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Merkez ilçesinde ilköğretim ve ortaöğretimdeki derslik ve öğrenci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62716)

117.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62717)

118.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62718)

119.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62719)

120.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62720)

121.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62721)

122.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62722)

123.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştu Tiryaki'nin, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62723)

124.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62724)

125.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62725)

126.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62726)

127.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62727)

128.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62728)

129.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62729)

130.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62730)

131.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62731)

132.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62732)

133.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62733)

134.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62734)

135.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62735)

136.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62736)

137.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62737)

138.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62738)

139.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62739)

140.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62740)

141.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62741)

142.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62742)

143.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62743)

144.- İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62744)

145.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62745)

146.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62746)

147.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62747)

148.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62748)

149.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62749)

150.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62750)

151.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62751)

152.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62752)

153.- Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçıer'in, kaybolma tehlikesi altındaki Roman dillerinin canlandırılması için çalışma yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62753)

154.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, eğitimlerine Ukrayna'da devam etmekteyken savaş nedeniyle ülkemizdeki yükseköğretim kurumlarına yatay geçiş başvurusu yapanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62754)

Sağlık Bakanlığı

155.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Batman İluh Devlet Hastanesinde bir kişiye darp raporu verilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62755)

156.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Afrika'dan gelen tozların astım, KOAH ve kalp hastası kişilere etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62756)

157.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62757)

158.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da şehir hastanesi yapılacak arazinin altyapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62758)

159.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62759)

160.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde bulunan bir seracılık işletmesinin halk sağlığını tehlikeye attığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62760)

161.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, özel muayenehanesi olan hekimlerin özel hastanelerde yapacakları ameliyatlar için fiyat düzenlemesi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62761)

162.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Giresun'da hastane bulunmayan ilçelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62762)

163.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, özel muayenehanelerin SGK ile sözleşmeli çalışması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62763)

164.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük ilindeki verem hastalığı verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62764)

165.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir'de bulunan madde bağımlılığı tedavi merkezlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62765)

Tarım ve Orman Bakanlığı

166.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, et fiyatlarındaki artışın önlenmesi için alınacak önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62766)

167.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, 2021 yılında ülkemizde yaşanan orman yangınlarına ve alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62767)

168.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Et ve Süt Kurumu'nun ürünlerine yönelik yapılan zamlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62768)

169.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Et ve Süt Kurumu'nun bazı ihaleleri ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62769)

170.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Hatay'da Ziraat Bankasından tarımsal kredi kullanıp takibe düşen çiftçi sayısı ile banka tarafından tanınan geri ödeme imkanına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62770)

171.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Roman vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve çeşitli haklardan yararlanabilmesi için Bakanlıkça yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62771)

172.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, besilik sığır sayımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62772)

173.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, 2021 ve 2022 yıllarında kombinalar ile dış depolarda bulunan karkas ve kemiksiz kırmızı et miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62773)

174.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesine bağlı Değirmendere beldesinde bir arazinin orman vasfının kaldırılmasına ve arazinin parselasyonuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62774)

175.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, Yozgat'ın Boğazlıyan ilçesinde bulunan bir seracılık işletmesinin su kaynaklarına verdiği zarara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62775)

176.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, orman yangınları için alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62776)

177.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, kombina soğuk hava depolarının 2020 ve 2021 yılına ait elektrik maliyetlerine ve depo doluluk oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62777)

178.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, 2021 ve 2022 yıllarında kombinalar ile dış depolarda bulunan karkas ve parça et miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62778)

179.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Kars'ta 5 Nisan 2022 tarihinde yaşanan sel felaketine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62779)

180.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, orman yangınlarıyla mücadele amacıyla alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62780)

181.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Edirne'nin Enez ilçesinde bulunan Vakıf Köyünde kiralanan bir tesise ilişkin yazılı soru önergesi (7/62781)

Ticaret Bakanlığı

182.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da esnafa verilen desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62782)

183.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62783)

184.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, hazır beton santrallerinin tekel oluşturduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62784)

185.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, lisanslı depoculuk sistemi ve depolardaki ürün miktarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62785)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

186.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2011 yılından bu yana ülkemizde geçici koruma altında bulunan yabancı uyruklu kişilere yönelik yürütülen uyum projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62786)

187.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Karayolları Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan taşeron işçilerden kadroya alınanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62787)

188.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Karabük'ün Safranbolu ilçesine bağlı Değirmencik köyünün köprü ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62788)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, bazı yargı mensuplarının çete benzeri yapılarla ilişkileri olduğuna dair iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6000) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.04.2022)

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ve 24 Milletvekilinin, Türkiye'deki uyuşturucu ticaretine ilişkin çeşitli iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6001) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

3.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun ve 20 Milletvekilinin, hakkında çeşitli iddialar bulunan bir kişiye ait firmadan covid-19 pandemisi sırasında kolonya satın alınmasına ilişkin sürecin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6002) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

4.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy ve 21 Milletvekilinin, Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde polis karakolunun yıkım çalışmaları sırasında insan kemiklerinin ortaya çıktığı iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6003) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

5.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 Milletvekilinin, lise öğrencilerinin örgün eğitimden açık öğretime geçmelerinin sebeplerinin araştırılarak bu durumun olumsuz etkilerinin tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6004) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

6.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 Milletvekilinin, ülkemizdeki gençlerin karşılaştığı sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6005) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

7.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel ve 20 Milletvekilinin, ülkemizde yaşanan zirai don olayları sonucunda çiftçilerin yaşadıkları mağduriyetlerin tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6006) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

8.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 20 Milletvekilinin, Türkiye'de bulunan mülteci ve göçmenlere yönelik sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6007) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

9.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral ve 19 Milletvekilinin, Cumhurbaşkanına hakaret suçu düzenlemesinin uygulanmasında mağduriyetler yaşanıp yaşanmadığının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6008) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

10.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş ve 20 Milletvekilinin, kadına yönelik işlenen suçlar kapsamında bugüne kadar ceza indiriminden faydalanarak tekrar suç işleyen kişilerin tespit edilmesi ve mevcut hukuki durumun değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6009) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

11.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 19 Milletvekilinin, çiftçilerin sorunlarının ve çiftçi sayısındaki azalmanın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6010) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

12.- Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 Milletvekilinin, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6011) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

13.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6012) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

14.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş ve 19 Milletvekilinin, çocuk işçiliğin nedenlerinin araştırılarak çocuklara yönelik hak ihlallerinin giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6013) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

15.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik ve 20 Milletvekilinin, Iğdır'daki kamu hastanelerinin tedavi için gerekli koşulları sağlayıp sağlamadığının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6014) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

16.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 Milletvekilinin, tır şoförlerinin yaşadıkları mağduriyetlerin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6015) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

17.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 20 Milletvekilinin, gıda enflasyonun oluşmasındaki etkenlerin tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6016) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

18.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü ve 19 Milletvekilinin, çocuk işçiliği ve çocuk ölümlerinin engellenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6017) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

19.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve 20 Milletvekilinin, üzüm üretiminde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6018) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

20.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 20 Milletvekilinin, ebelerin mesleki tanımlarına dair yasal güvencenin sağlanması ve karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6019) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

21.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 20 Milletvekilinin, din ve inanç özgürlüğü alanında karşılaşılan sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6020) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.04.2022)

22.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 21 Milletvekilinin, artan şeker fiyatlarının denetlenmesi ve kaçak glikoz üretiminin araştırılarak yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6021) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

23.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 21 Milletvekilinin, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasının önündeki engellerin araştırılarak alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6022) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

24.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 20 Milletvekilinin, özel okul ve etüt öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6023) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

25.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 22 Milletvekilinin, esnafların vergi yükünün azaltılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6024) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

26.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 22 Milletvekilinin, yüksekten düşmeye bağlı kadın ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6025) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

27.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın ve 20 Milletvekilinin, bankalara olan borçların nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6026) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

28.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut ve 20 Milletvekilinin, Adana başta olmak üzere plastik çöplerin doğaya ve canlılara etkisinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6027) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

29.- İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi ve 19 Milletvekilinin, Çatalca ve Silivri ilçelerinin bazı mahalle ve köylerinde yaşayan köylülerin arazilere ilişkin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6028) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

30.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu ve 19 Milletvekilinin, tarım arazileri ve meralardaki yapılaşmanın önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6029) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

31.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 20 Milletvekilinin, okul sporlarında yaşanan sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6030) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

32.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun ve 20 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetle etkin mücadele için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6031) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.04.2022)

33.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 25 Milletvekilinin, sağlıklı gıda temin edilebilmesi için muhafaza ve dağıtım sırasında gerekli kurallara uyulup uyulmadığının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6032) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

34.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 20 Milletvekilinin, işçi ölümlerinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6033) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

35.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 20 Milletvekilinin, TÜİK ve ENAG'ın Mart ayı enflasyon oranları arasındaki farkın tespit edilerek asgari ücretin enflasyon oranına göre belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6034) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.04.2022)

36.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım ve 22 Milletvekilinin, akaryakıt fiyatlarındaki artışların ulaştırma sektörü üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6035) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

37.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 24 Milletvekilinin, akaryakıt fiyatlarındaki artışın ulaştırma ve nakliye sektörü üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6036) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

38.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 24 Milletvekilinin, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin özelleştirme sonrasındaki durumunun ve sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6037) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

39.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 23 Milletvekilinin, Adana Büyükşehir Belediyesinin merkezi bütçeden aldığı paya ilişkin sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6038) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

40.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 20 Milletvekilinin, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki eksikliklerin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6039) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

41.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 19 Milletvekilinin, kadınların çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6040) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

42.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 19 Milletvekilinin, 1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Meydanı'nda yaşanan olayların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6041) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

43.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran ve 19 Milletvekilinin, son zamanlarda yaşanan işçi ölümlerinin nedenlerinin araştırılarak önüne geçilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6042) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.04.2022)

44.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, siyanürle altın arama faaliyetlerinin zararlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6043) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.05.2022)

45.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 20 Milletvekilinin, motokuryelerin çalışma koşullarındaki aksaklıkların incelenerek çalışma şartlarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6044) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2022)

No: 153

10 Mayıs 2022 Salı

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın; 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4446) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2022)

2.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın; 02.05.1972 Tarih ve 1586 Sayılı Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın Ölüm Cezalarının Yerine Getirilmesine Dair Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4447) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.05.2022)

3.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Karabük Sanayi Müzesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/4448) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.05.2022)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından yapılan yangın söndürme uçağı kiralama ihalesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63315) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

2.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Batman Adliyesi'nde bir tutukluya ve bir avukata kolluk kuvvetleri tarafından kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63316) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

3.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri'de konut yapı kooperatifi üyelerinin yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63317) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

4.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Murgul ilçesine bağlı Damar köyünün tüzel kişiliğinin geri verilmesi talebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63318) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

5.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, son 4 yılda üretilen plastik çöp miktarı ve gerçekleştirilen atık ithalatı ile denetimlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63319) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

6.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, sağlık yönetimi mezunlarının istihdamına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63320) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

7.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Domaniç Adliyesinin yeniden açılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63321) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

8.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ülkemiz sınırları içinde adam öldürme suçu işleyen kişilerden dosyaları kendi ülkelerine iade edilenlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63322) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

9.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde mahkumlara kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63323) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

10.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bir mahkumun ölümüne ve çeşitli hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63324) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

11.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, cezaevinde yaşamını yitiren bir kişinin cenazesinin defin işlemleriyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63325) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

12.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63326) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

13.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Bafra T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63327) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

14.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevindeyken başka cezaevlerine sevk edilen mahkumlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63328) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

15.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, ebeveynleriyle birlikte cezaevinde bulunan çocukların eğitimine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63329) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

16.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63330) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

17.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Kayseri 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza infaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63331) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

18.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 7242 sayılı Kanun kapsamında cezaevinden tahliye olan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63332) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

19.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, ceza infaz kurumlarına dair çeşitli veriler ile kurumlardaki hak ihlali iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63333) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

20.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bursa'da zihinsel engelli bir kişinin tacize uğradığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63334) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

21.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Hatay'da çocuklu ve ihtiyaç sahibi ailelere yapılan beslenme yardımlarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63335) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

22.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, engelli aylığı bağlanmasında dikkate alınan hane içinde fert başına düşen gelir kriterine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63336) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

23.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, bazı vakıf üniversitelerinin öğretim elemanlarının ücretlerini ve mali haklarını alamadıkları iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63337) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

24.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, 2021-2022 yılları arasında Hatay'daki işsizlik oranına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63338) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

25.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, pandemi döneminde sigorta primleri eksik bildirildiği için analık ödeneğinden faydalanamayan kadın çalışanlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63339) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

26.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Iğdır ilindeki istihdam verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63340) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

27.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, Ordu'nun Fatsa ilçesinde bulunan bir altın madeninin kapasite artışı ve atık barajı projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63341) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

28.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, TOKİ tarafından Zonguldak merkezde yapılması planlanan konut projesinin akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63342) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

29.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, TAKBİS'e göre icra takibine konu olmuş taşınmazlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63343) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

30.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, İstanbul'da olası bir depreme karşı yapılan hazırlık çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63344) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

31.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, son 3 yılda gayrimenkul edinimi yoluyla vatandaşlık kazanan yabancılara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63345) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

32.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, bir akademisyenin Yunanistan'a girişinin yasaklanmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63346) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

33.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, Nevşehir'in Ürgüp ilçesinde bulunan bir maden ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63347) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

34.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Bor'da yapılması planlanan güneş enerjisi santrali projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63348) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

35.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, profesyonel ligde takımı olmayan illere destek verilmesi ve alt yapı tesisleri oluşturulması talebine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63349) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

36.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kira artış oranlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63350) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

37.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yurt dışına çıkış harcı tutarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63351) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

38.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünün İstanbul'a taşınmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63352) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

39.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, zorunlu trafik sigortası fiyatlarındaki artışa ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63353) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

40.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, en düşük ve en yüksek memur maaşı miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63354) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

41.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Ziraat Bankası tarafından hakkında haciz başlatılan çiftçilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63355) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

42.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Van İpekyolu Kaymakamı ve Belediye Başkan Vekili hakkındaki bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63356) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

43.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, bir polis memurunun intiharına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63357) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

44.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Batman Adliyesi'nde bir tutukluya ve bir avukata kolluk kuvvetleri tarafından kötü muamelede bunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63358) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

45.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Göç İdaresi Başkanlığına asaleten atama yapılmamasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63359) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

46.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, geçici koruma statüsündeki Suriye uyruklu kişilere dair verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63360) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

47.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İzmir Geri Gönderme Merkezine dair bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63361) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

48.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Viranşehir Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63362) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

49.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63363) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

50.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Birecik Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63364) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

51.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Haliliye Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63365) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

52.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Harran Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63366) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

53.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Hilvan Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63367) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

54.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Karaköprü Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63368) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

55.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Siverek Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63369) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

56.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Suruç Belediyesi tarafından hizmet damgalı pasaport ile yurt dışına gönderilenlere ve bu kişilerden yurda dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63370) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

57.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Yusufeli ilçesine bağlı Bıçakçılar köyünün yol ve içme suyu sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63371) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

58.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Arhavi ilçesine bağlı Balıklı köyünde bulunan ormanlık alana şehitlik abidesi yapılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63372) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

59.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, İstanbul'da olası bir depreme karşı belirlenen acil toplanma alanlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63373) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

60.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, uyuşturucu kaçakçılığı ve kullanımının önlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63374) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

61.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, sınırlardan yasa dışı giriş yaptığı tespit edilen göçmenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63375) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

62.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da yaşayan geçici koruma ve düzensiz göçmen statüsündeki kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63376) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

63.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, son 10 yılda Türk vatandaşı olan kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63377) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

64.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Antalya Kaleiçi Yat Limanı mendireğinin güçlendirilmesi talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63378) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

65.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, Kara Yusuf Bey kümbetinin restore edilmesi ve korunması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63379) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

66.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Ayasofya Camii'nde bir kapının tahrip edilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63380) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

67.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Akpınar Köy Enstitüsü binasının onarılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63381) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

68.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Bakanlık müfettişliğine başvurabilmek için getirilen yaş şartına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63382) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

69.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Türkiye'deki üniversitelerde okuyan Suriye uyruklu öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63383) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

70.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, 2022 yılında yapılması planlanan öğretmen atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63384) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

71.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Bakanlığın 2019-2023 eylem planında yer alan sağlıklı büyümenin sağlanabilmesi için okul yemeği programına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63385) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

72.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, HİV virüsünde görülen artışa ve virüse karşı alınacak önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63386) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

73.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, sağlık sektöründe mobbinge veya şiddete maruz kalan kadın çalışanlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63387) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

74.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Ağrı'da bulunan Patnos Sanayi Sitesinin çeşitli eksikliklerinin giderilmesi talebine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63388) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

75.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, soğuk hava nedeniyle ürünleri zarar gören Malatya'daki kayısı üreticilerinin desteklenmeleri talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63389) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

76.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, kadın kooperatiflerinin desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63390) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

77.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, kaybolan tarım arazilerinin akıbetine ve bu arazilerin yeniden tarımsal üretime kazandırılmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63391) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

78.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık A.Ş.'ye ve şirketle ilgili bazı iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63392) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

79.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, şalgam üreticilerinin mor havuç temininde yaşadığı sıkıntılara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63393) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

80.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63394) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

81.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kadın kooperatiflerinin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63395) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

82.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de patates ekiminin artırılmasına yönelik yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63396) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

83.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ülkemizdeki toprak ve su kirliliğinin önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63397) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

84.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mera yönetim birlikleri kurulan köy ve belediyelere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63398) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

85.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de elma üretiminin artırılmasına ve elma bahçesi sahibi olan yabancı uyruklu kişilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63399) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

86.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yeniden kurulması talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63400) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

87.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Bakanlık oluru ile 2012-2022 yılları arasında yabancı ülke vatandaşı ve şirketler tarafından satın alınan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63401) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

88.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, şeker pancarı üretimine ve ülkemizin şeker ihtiyacına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63402) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

89.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Ovakışla Tarımsal Sulama Projesi kapsamındaki tesislere 2016'dan bu yana su verilmemesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63403) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

90.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Ulusal Süt Konseyinin ne zaman toplanacağına ve çiğ süt fiyatlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63404) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

91.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, kadın kooperatiflerinin desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63405) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

92.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, dahilde işleme rejimi kapsamında 2021'de ithal edilen organik tarım ürünlerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63406) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

93.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, konut yapımı amacıyla oluşturulan bir kooperatifin akıbetine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63407) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

94.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, TCDD görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavı mülakatı ile ilgili iddialara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63408) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

95.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, Şırnak-Uludere-Uzungeçit-Beytüşşebap-Hakkari yolunun onarımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63409) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

96.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Antalya Kaleiçi Yat Limanı Mendireğinin güçlendirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63410) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

97.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, son 10 yılda yıllar itibarıyla HGS ve OGS geçiş ve ihlallere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63411) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

98.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Uşak'ın şehir merkezinden geçen otoyola ve yapılması öngörülen çevre yolunun akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63412) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

99.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2022-2024 yıllarını kapsayan orta vadeli programın gerçekleşme durumuna ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63414) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

100.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin elektrik faturasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63415) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

101.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 20 Nisan 2022 tarihinde gerçekleştirilen bombalı saldırıda hayatını kaybeden bir infaz koruma memuruna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63416) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

102.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, son 3 yılda reddi miras talebi için mahkemelere başvuran kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63417) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

103.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Manisa T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63418) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

104.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eşlerden ikisi de cezaevinde bulunan çocuklu bir çiftin nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63419) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

105.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Düzce Çilimli T Tipi Kapalı Cezaevinde bazı mahkumların görüntülü konuşma hakkının engellendiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63420) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

106.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bayburt M Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bazı mahkumların sevk taleplerinin karşılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63421) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

107.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, cezasını doldurmuş bir hükümözlünün Yargıtay aşamasındaki dosyasının akıbetine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63422) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

108.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 1 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63423) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

109.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan ve açlık grevinde olan bir kişiye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63424) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

110.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar 1 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63425) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

111.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin talebi olmaksızın bir siyasi partiye üye yapıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63426) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

112.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, kapatılan ilçe adliyelerinin tekrar açılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63427) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

113.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, muharip gazilerin haklarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63428) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

114.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, çölyak hastalığı tanısı konmuş kişilere ve glütensiz ürünlerden KDV'nin kaldırılması talebine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63429) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

115.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, şehit ve gazi yakınlarına verilen ulaşım kartının tüm şehirlerde kullanılabilmesi talebine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63430) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

116.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, ilaç firmalarının iskonto uygulamalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63431) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

117.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, İzmir'de bulunan bir fabrikada işçilerin ihbarsız şekilde işten çıkarıldığı ve ücretlerini alamadıkları iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63432) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

118.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin iş yeri hekimliği sınavını kazandığı halde güvenlik soruşturması nedeniyle sertifikasının verilmediği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63433) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

119.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, son 10 yılda sigorta primi ve emeklilik sürelerini tamamlamak için kurulduğu tespit edilen şirket sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63434) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

120.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, tapu müdürlüklerinde gerçekleştirilen satış işlemlerinin noterlere devrine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63435) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

121.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte yapılan değişikliğe ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63436) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

122.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Gölcük ve Başiskele ilçelerinde faaliyet gösteren besi çiftliklerinin atıklarının denetimine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63437) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

123.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 30 Ekim 2020 tarihinde İzmir'de meydana gelen depremden olumsuz etkilenen kişilere yönelik yapılan TOKİ konutlarına dair iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63438) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

124.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'te yapılan değişikliğe ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63439) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

125.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Atatürk Kültür Merkezinin bulunduğu alana yapılması öngörülen millet bahçesi projesi için gerçekleştirilen ihaleye ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63440) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

126.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Eskişehir'deki bir kız öğrenci yurdunun güvenliğinin sağlanması için alınan önlemlere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63441) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

127.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2018-2021 yılları arasında yasadışı bahis oynadığı tespit edilen kişi sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63442) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

128.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Almanya'da faaliyet gösteren Ziraat Bankası'na kayyum atanmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63443) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

129.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2022-2024 yıllarını kapsayan orta vadeli programın gerçekleşme durumuna ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63444) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

130.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, yat işletme belgesine sahip olan ve konaklama hizmeti veren tesislerin konaklama tesisleri vergi oranlarına tabi olması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63445) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

131.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, 20 Nisan 2022 tarihinde gerçekleştirilen bombalı saldırıda hayatını kaybeden bir infaz koruma memuruna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63446) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

132.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, son 5 yılda evlilik yoluyla vatandaşlık kazanan kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63447) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

133.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin'de bulunan farklı statülerdeki yabancı uyruklu kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63448) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

134.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ceylanpınar Belediyesi tarafından adlarına hizmet damgalı pasaport düzenlenen ve yurt dışına gönderilen kişilerle ilgili yürütülen soruşturma sürecine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63449) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

135.- Bursa Milletvekili Ahmet Kamil Erozan'ın, 20 Nisan 2022 tarihi itibarıyla PKK terör örgütü mensubu sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63450) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

136.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, ülkelerine geri gönderilen geçici koruma altındaki sığınmacı sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63451) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

137.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, son 5 yılda uyuşturucu kullandığı tespit edilen kişilere ve uyuşturucuyla mücadele kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63452) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

138.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, ülkemizde bulunan sığınmacılara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63453) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

139.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, Mardin'de bulunan Tarihi Mor Efrem Süryani Katolik Manastırı'nın yanında süren inşaat nedeniyle tehlike altında olmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63454) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

140.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlık ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde yapılması planlanan harita ve kadastro teknikeri atamalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63455) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

141.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Rusya-Ukrayna savaşının turizme etkilerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63456) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

142.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, yat işletme belgesine sahip olan ve konaklama hizmeti veren tesislerin konaklama tesisleri vergi oranlarına tabi olması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63457) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

143.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, hakkındaki soruşturma nedeniyle disiplin cezası alan bir kişinin tekrar okul müdürü olarak atanmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63458) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

144.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, diş hekimliği bölümü öğrencilerinin kullandıkları eğitim malzemelerinin okul tarafından temin edilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63459) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

145.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde bir okul müdürünün karma eğitime aykırı talimat verdiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63460) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

146.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, ülke geneli ve Eskişehir'de ikili eğitim yapan okullara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63461) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

147.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de görev yapan bir sağlık çalışanının refakat izni talebinin reddedilmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63462) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

148.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, son beş yılda yıllara göre antidepresan kullanımına ve ruh sağlığı polikliniklerine yapılan başvurulara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63463) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

149.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, son 5 yılda geri ödeme kapsamına alınan ilaçlara ve bazı ilaçlara erişimde yaşanan zorluklara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63464) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

150.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, diş hekimliği bölümü öğrencilerinin kullandıkları eğitim malzemelerinin Bakanlıkça temin edilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63465) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

151.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın ilindeki kuduz aşısı stok miktarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63466) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

152.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, ülkemizde doğum yapan göçmen, sığınmacı ve mülteci sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63467) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

153.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, hemofili A hastalığının tedavisinde kullanılan bir ilacın ödeme listesine alınması önerisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63468) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

154.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, son on yılda kalp krizi nedeniyle vefat eden kişi sayısına ve bu kişilerin yaş ortalamasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63469) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

155.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık yönetimi bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63470) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

156.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir tıp fakültesinde HLA doku grubu yüksek çözünürlük testi yapılamadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63471) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

157.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'da yapılacağı duyurulan otomotiv test merkezinin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63472) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

158.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Türkiye'nin Ay'a göndermeyi planladığı roketin üretim çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63473) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

159.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, TMO tarafından yapılan buğday, arpa ve mısır alım ve satım miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63474) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

160.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Türkiye genelinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63475) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

161.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Giresun'unda vadi ve akarsu havzalarında sel felaketinin engellenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63476) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

162.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63477) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

163.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Aksaray ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63478) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

164.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Ağrı ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63479) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

165.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bayburt ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63480) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

166.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Batman ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63481) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

167.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Ardahan ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63482) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

168.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bolu ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63483) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

169.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bitlis ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63484) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

170.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bingöl ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63485) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

171.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Erzincan ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63486) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

172.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Düzce ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63487) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

173.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Diyarbakır ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63488) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

174.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Çankırı ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63489) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

175.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Hakkari ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63490) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

176.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Gümüşhane ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63491) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

177.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Erzurum ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63492) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

178.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Kars ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63493) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

179.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Karabük ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63494) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

180.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Isparta ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63495) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

181.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Iğdır ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63496) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

182.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Rize ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63497) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

183.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Muş ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63498) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

184.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63499) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

185.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Mardin ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63500) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

186.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, orman yangınlarıyla mücadele etmek için alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63501) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

187.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Kilis ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63502) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

188.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Şırnak ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63503) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

189.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Siirt ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63504) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

190.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Yalova ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63505) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

191.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Van ilinde amacı dışında kullanılan tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63506) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

192.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, 2022 yılında orman yangınlarına karşı alınan önlemlere ve yapılan hazırlıklara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63507) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

193.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, orman yangınlarıyla mücadeleye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63508) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

194.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Malatya ilindeki kayısı üreticilerinin don olayı nedeniyle yaşadığı mağduriyetin giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63509) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

195.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2021 ve 2022 yıllarında gerçekleştirilen gübre üretimi ve tüketimine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63510) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

196.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, stokçuluğa karşı alınan önlemlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63511) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

197.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan Akçakale Gümrük Kapısından geçişlerle ilgili bazı iddialara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63512) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

198.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, karayolu yük ve yolcu taşımacılığı sektörünün sorunlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63513) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

199.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, bazı havalimanlarında bulunan bir döviz bürosunun döviz alım-satım fiyatlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63514) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.04.2022)

200.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, Türkiye genelinde ve Mersin'de internet altyapı ve kalitesinin artırılması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63515) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

201.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, devri yapılan liman işletmelerinden süre uzatım hakkı başvurusu yapan işletmecilere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63516) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.04.2022)

202.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63517) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

203.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63518) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

204.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63519) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

205.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63520) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

206.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63521) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

207.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63522) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

208.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63523) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

209.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63524) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

210.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63525) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

211.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63526) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

212.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63527) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

213.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında ülke genelinde ve Malatya'da iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle yaralanan ve yaşamını yitirenlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63528) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

214.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2021 yılında Türkiye İş Kurumu tarafından Malatya'da düzenlenen mesleki eğitim kursları ve girişimcilik eğitim programlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63529) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

215.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilindeki işsizlik oranlarına ve İŞKUR aracılığıyla yapılan başvurulara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63530) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

216.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63531) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

217.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63532) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

218.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2021 yılında Türkiye İş Kurumu tarafından Bartın'da düzenlenen mesleki eğitim kursları ve girişimcilik eğitim programlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63533) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

219.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilindeki işsizlik oranlarına ve İŞKUR aracılığıyla yapılan başvurulara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63534) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

220.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63535) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

221.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında ülke genelinde ve Bartın'da iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle yaralanan ve yaşamını yitirenlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63536) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

222.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63537) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

223.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde yer alan ve üzerinde ipotek bulunan tarım arazilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63538) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

224.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde arazi satın alan yabancı uyruklu kişi, şirket veya yabancı ortaklı şirketlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63539) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

225.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya için Temiz Hava Eylem Planı'nın hazır olup olmadığına ve ilin hava kalitesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63540) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

226.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63541) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

227.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63542) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

228.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63543) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

229.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63544) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

230.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde yer alan ve üzerinde ipotek bulunan tarım arazilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63545) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

231.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde arazi satın alan yabancı uyruklu kişi, şirket veya yabancı ortaklı şirketlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63546) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

232.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın için Temiz Hava Eylem Planı'nın hazır olup olmadığına ve ilin hava kalitesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63547) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

233.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63548) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

234.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63549) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

235.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63550) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

236.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63551) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

237.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63552) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

238.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63553) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

239.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63554) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

240.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63555) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

241.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilindeki Bakanlığa bağlı yurtlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63556) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

242.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde bulunan spor kulübü sayısına ve 2021 yılında bu kulüplere yapılan nakdi yardımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63557) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

243.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63558) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

244.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63559) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

245.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63560) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

246.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilindeki Bakanlığa bağlı yurtlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63561) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

247.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde bulunan spor kulübü sayısına ve 2021 yılında bu kulüplere yapılan nakdi yardımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63562) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

248.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63563) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

249.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63564) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

250.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63565) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

251.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63566) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

252.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63567) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

253.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63568) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

254.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63569) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

255.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde son beş yılda operasyonlarda ele geçirilen uyuşturucu maddeye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63570) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

256.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63571) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

257.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde son beş yılda operasyonlarda ele geçirilen uyuşturucu maddeye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63572) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

258.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63573) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

259.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63574) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

260.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63575) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

261.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63576) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

262.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63577) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

263.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63578) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

264.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63579) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

265.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63580) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

266.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63581) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

267.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63582) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

268.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63583) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

269.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63584) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

270.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63585) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

271.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63586) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

272.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63587) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

273.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63588) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

274.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63589) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

275.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63590) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

276.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63591) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

277.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde koruyucu hizmetlerden faydalanma oranına ve çeşitli verilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63592) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

278.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilindeki hemşire ve ebe sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63593) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

279.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilindeki hastane ve hekim sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63594) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

280.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63595) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

281.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63596) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

282.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63597) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

283.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde koruyucu hizmetlerden faydalanma oranına ve çeşitli verilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63598) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

284.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilindeki hemşire ve ebe sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63599) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

285.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilindeki hastane ve hekim sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63600) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

286.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63601) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

287.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63602) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

288.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde organize sanayi bölgelerinde istihdam edilen kişi sayısına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63603) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

289.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63604) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

290.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63605) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

291.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63606) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

292.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde organize sanayi bölgelerinde istihdam edilen kişi sayısına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63607) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

293.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63608) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

294.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63609) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

295.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63610) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

296.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Malatya ilinde Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankası aracılığıyla kredi kullanan üretici sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63611) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

297.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ile ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63612) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

298.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Malatya ilinde tarım üretim kapasitesinin artırılmasına yönelik yardım, hibe ve teşvikler ile ipotek altındaki tarlalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63613) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

299.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Malatya ilindeki tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63614) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

300.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Malatya ilinde yok olan ormanlık alanlar ile ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63615) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

301.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63616) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

302.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63617) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

303.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63618) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

304.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Bartın ilinde Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankası aracılığıyla kredi kullanan üretici sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63619) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

305.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Bartın ilinde tarım üretim kapasitesinin artırılmasına yönelik yardım, hibe ve teşvikler ile ipotek altındaki tarlalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63620) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

306.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve ile ayrılan ödenek miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63621) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

307.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Bartın ilindeki tarım arazilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63622) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

308.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Bartın ilinde yok olan ormanlık alanlar ile ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63623) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

309.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63624) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

310.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63625) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

311.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63626) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

312.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Malatya ilinde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkar işletmelerinden tescil ve terkin edilenlere ve faiz destekli kredi kullananlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63627) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

313.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63628) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

314.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63629) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

315.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63630) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

316.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020-2022 yılları arasında Bartın ilinde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkar işletmelerinden tescil ve terkin edilenlere ve faiz destekli kredi kullananlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63631) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

317.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63632) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

318.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63633) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

319.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63634) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

320.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63635) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

321.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63636) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

322.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Malatya ilinde Bakanlığa bağlı kurumlarda engelli personel istihdamına ve kurum binalarının engelli kullanımına uygunluğuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63637) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

323.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Malatya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63638) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

324.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Bartın ilinde Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlara ait binaların depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63639) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

325.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Bartın için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63640) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

326.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, Sayıştay Başkanlığında görev yapan denetçilere verildiği iddia edilen bir talimata ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63641) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

327.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Antalya'da bir eyleme katılan öğrencinin KYK bursunun kesilmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63642) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.04.2022)

328.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Cumhurbaşkanının bir beyanına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63643) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.04.2022)

329.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, İçişleri Bakanının bazı açıklamalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63644) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.04.2022)

330.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'da bulunan Ulu Cami'nin bilgilendirme panosunda Kürtçe açıklamalara yer verilmemesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63645) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.04.2022)

331.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, IŞİD tarafından kaçırılan Ezidi bir kadına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63646) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

332.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, yayınlanan bir genelge ile cami tabelalarından TC ibaresinin kaldırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63647) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

333.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, kozmetik ürün ve dezenfektan alımı yapılan bir firma ile ilgili bazı iddialara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63648) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

334.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, yangın söndürme uçağı ve helikopteri ihalelerinin akıbetine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63649) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

335.- Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in, ibadethanelerin aydınlatma harici elektrik giderlerinin il müftülükleri tarafından karşılanması talebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63650) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

336.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, vakıf üniversitelerinde çalışan öğretim elemanlarının özlük haklarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/63651) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

337.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, İçişleri Bakanının bazı açıklamalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63652) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.04.2022)

338.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, bir gazetecinin Suudi Arabistan Konsolosluğunda öldürülmesi olayının kovuşturma sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63653) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.04.2022)

339.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Samsun T Tipi Kapalı Cezaevine ziyaretçi olarak gelenlere yapılan üst aramasıyla ilgili çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63654) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

340.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir tutuklunun sağlık durumuna ve tahliye edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63655) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

341.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin, 16 Nisan 2022 tarihinde Hakkari'de hayatını kaybeden bir kişiye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63656) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

342.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63657) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

343.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63658) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

344.- Şanlıurfa Milletvekili Nusrettin Maçin'in, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ölümüne dair bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63659) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

345.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ölümüne dair bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63660) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

346.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, bir kişinin cenazesinin ailesine teslim edilmediği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63661) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

347.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, bir kişinin cenazesinin ailesine teslim edilmediği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63662) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

348.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63663) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

349.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların bazı şikayet ve sorunlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63664) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

350.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, Muş E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun hak ihlallerine uğradığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63665) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

351.- Mardin Milletvekili Pero Dundar'ın, İslahiye T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63666) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

352.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl'ün Solhan ilçesinde bazı vatandaşların kolluk kuvvetleri tarafından kötü muameleye uğradıkları iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63667) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

353.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Batman Beşiri Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63668) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

354.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, İslahiye T Tipi Kapalı Cezaevinde mahkumların ihtiyaçlarının karşılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63669) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

355.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63670) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

356.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, Çorum L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı ve tedavi edilmediği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63671) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

357.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63672) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

358.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ölümünün soruşturulmasına ve kötü muamele iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63673) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

359.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, bir gazetecinin ölümüne yönelik dava dosyasının Suudi Arabistan'a devrine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63674) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

360.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ölümünün soruşturulmasına ve kötü muamele iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63675) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

361.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Bakanlıkça düzenlenen uzlaştırmacı yenileme eğitimine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63676) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

362.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, koşullu salıverilme şartları oluşup disiplin cezası sebebiyle tahliye edilmeyen kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63677) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

363.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Suriye sınırından Türkiye'ye geçmeye çalışırken yaşamını yitiren bir kişi hakkında yürütülen soruşturmayla ilgili çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63678) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

364.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Adana Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63679) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

365.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, Ocak 2019 itibarıyla ülke geneli ve Samsun'da başlatılan icra takibi ile ipotekli ve satışa çıkarılan gayrimenkullere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63680) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

366.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63681) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

367.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63682) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

368.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan yabancı uyruklu bir kişinin ülkesine iade edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63683) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

369.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sivas E Tipi Kapalı Cezaevindeki Covid-19 vakalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63684) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

370.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Rize Kalkandere Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63685) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

371.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümözlünün Yargıtay aşamasındaki dosyasının durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63686) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

372.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri 5 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63687) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

373.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sivas E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan evli iki mahkumun nakil taleplerinin reddedildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63688) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

374.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tokat T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63689) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

375.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların şikayetlerine ve koğuşlara gelen elektrik faturalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63690) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

376.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün yargılama sürecine dair iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63691) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

377.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Keskin Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63692) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

378.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Maltepe Çocuk Cezaevinde bulunan çocuk mahkumların Maltepe 2 Nolu L Tipi Cezaevine nakledildiği ve buradaki mahkumlardan şiddet gördükleri iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63693) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

379.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, e-devlet sitesi üzerinden vatandaşların kimlik bilgilerinin çalındığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63694) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

380.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63695) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

381.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63696) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

382.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63697) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

383.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63698) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

384.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, Atatürk Orman Çiftliği arazisinin bir bölümünün imar planında değişiklik yapılmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63699) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

385.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Erzincan İliç'te bir altın madenine ait siyanür havuzunun su kaynaklarına etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63700) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

386.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, İstanbul'un Başakşehir ilçesine bağlı Şahintepe Mahallesi'nde yürütülen kentsel dönüşüm çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63701) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

387.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Erzincan İliç'te bir altın madenine ait siyanür havuzunun su kaynaklarına etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63702) (Başkanlığa geliş tarihi: 19.04.2022)

388.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, artan kira ve ev fiyatları karşısında mağduriyet yaşayan kişilerin sorunlarının çözümüne ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63703) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

389.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, son 10 yılda yabancı ülke vatandaşlarına yapılan konut satışlarına ve konut satın alma yoluyla vatandaşlığa hak kazanan kişi sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63704) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

390.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'da 2012-2022 yılları arasında satılan Hazine arazilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63705) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

391.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, 2021 yılında Manavgat'ta yaşanan orman yangınında evleri zarar gören ve yeniden inşa edilen vatandaşlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63706) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

392.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'da 2015-2022 yılları arasında yabancılara satılan konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63707) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

393.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, özel çevre koruma bölgesi ilan edilen İzmir'in Karaburun ilçesine yapılması öngörülen RES ve GES projelerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63708) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

394.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, vergi borcuna mahsuben satın alınan taşınmazlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63709) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

395.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63710) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

396.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63711) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

397.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, site aidatlarındaki artışlara yönelik düzenleme yapılması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63712) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

398.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Kolombiya'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63713) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

399.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Katar'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63714) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

400.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Irak'ta 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63715) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

401.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, İran'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63716) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

402.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Afganistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63717) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

403.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Bahreyn'de 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63718) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

404.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Birleşik Arap Emirlikleri'nde 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63719) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

405.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Cezayir'de 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63720) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

406.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Kazakistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63721) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

407.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Kırgızistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63722) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

408.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Kuveyt'te 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63723) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

409.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mısır'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63724) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

410.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Özbekistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63725) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

411.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Meksika'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63726) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

412.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Pakistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63727) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

413.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Suudi Arabistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63728) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

414.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Romanya'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63729) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

415.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Tacikistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63730) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

416.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Türkmenistan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63731) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

417.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Azerbaycan'da 2012 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alan kişi sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63732) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

418.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63733) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

419.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63734) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

420.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gürcistan'da çalışan bazı Türk vatandaşlarının ücretlerini alamamaları nedeniyle yaşadıkları mağduriyetin giderilmesi talebine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63735) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

421.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, TBMM'nin elektrik faturasının ticarethane statüsünden belirlenmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63736) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

422.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 2021 ve 2022 yılları arasındaki kaçak elektrik kullanımı ile faturalara yansıtılan kayıp kaçak bedellerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63737) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

423.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63738) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

424.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63739) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

425.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, 2018'den bu yana Türkiye Kömür İşletmeleri'nin sattığı, devir veya tahsis ettiği taşınmazlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63740) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

426.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bir KYK yurdunda yemekhaneye asılan duyuruya ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63741) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

427.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, protesto eylemlerine katıldığı gerekçesiyle KYK bursu kesilen öğrencilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63742) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

428.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Karadeniz Teknik Üniversitesi kampüsü içinde bulunan bir erkek yurdunda öğrencilerin kıyafetiyle ilgili alınan bir yasaklama kararına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63743) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

429.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Uşak'ta yapılan kapalı spor salonunun standartlara uygun olmadığı iddiasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63744) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

430.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Ankara'da 19 Mayıs Stadyumu'nun yerine yapılması planlanan stadyumun akıbetine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63745) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

431.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63746) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

432.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63747) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

433.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ziraat Bankası'ndan kredi kullanan bir vatandaşın mağduriyetine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63748) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

434.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, artan kira ve ev fiyatları karşısında mağduriyet yaşayan kişilerin sorunlarının çözümüne ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63749) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

435.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, kur korumalı mevduat hesabı uygulamasıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63750) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

436.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63751) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

437.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63752) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

438.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, esnaf ve sanatkarların vergiden muaf tutuldukları gelir limitinin yükseltilmesi talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63753) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

439.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, 2002-2022 yılları arasında MASAK tarafından yapılan kara para aklama kovuşturmalarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63754) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

440.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Bakanın bazı açıklamalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63755) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.04.2022)

441.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Tunceli'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63756) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

442.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, sığınmacı verilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63757) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

443.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, ülkemizdeki sığınmacı sayılarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63758) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

444.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63759) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

445.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63760) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

446.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63761) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

447.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63762) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

448.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63763) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

449.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç'ın, çeşitli limanlarda gerçekleştirilen bazı uyuşturucu operasyonlarıyla ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63764) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

450.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin, 16 Nisan 2022 tarihinde Hakkari'de hayatını kaybeden bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63765) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

451.- İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63766) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

452.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, Siirt'in Kasaplar Deresi bölgesinin imara açılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63767) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

453.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin kentin tanıtımına dair yaptığı bir ihaleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63768) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

454.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 2012 yılından bu yana vatandaşlık hakkı kazanan göçmen, mülteci ve misafir statüsündeki kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63769) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

455.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Eynesil-Trabzon arasında otobüs hattı açılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63770) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

456.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 23 Temmuz 1979'da Artvin'in Şavşat ilçesinde gerçekleştirilen mitingde yaşamını yitirenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63771) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

457.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, istisnai yolla vatandaşlık için belirlenen gayrimenkul değerine ve bu hususun emlak piyasasında yarattığı olumsuz etkiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63772) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

458.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl'de bazı köy yollarının asfaltlanması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63773) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

459.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, İzmir Harmandalı Geri Gönderme Merkezinde bulunan Afgan göçmenlerle ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63774) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

460.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, ülkemizde bulunan sığınmacılardan vatandaşlık başvurusu yapanlara ve vatandaşlığa kabul edilenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63775) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

461.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63776) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

462.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63777) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

463.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, bir müzik grubunun üyeleri hakkında verilen yurtdışı çıkış yasağı kararının kaldırılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63778) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

464.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, kar amacı gütmeyen kuruluşların Bakanlık tarafından denetimine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63779) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

465.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, gece saat 24.00'ten sonra uygulanan müzik yapma yasağının kaldırılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63780) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

466.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Bingöl'ün Yayladere ilçesine bağlı bazı köylerin yol ve elektrik sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63781) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

467.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, azınlık vakıflarında seçimlerin yapılabilmesine yönelik yönetmelik çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63782) (Başkanlığa geliş tarihi: 15.04.2022)

468.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, saat 24.00'dan sonra uygulanan müzik yasağının kaldırılması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63783) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

469.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, 2019 yılından bu yana çeşitli proje ve yatırımlarına destek sağlanan belediyelere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63784) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

470.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63785) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

471.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63786) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

472.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, KHK ile kamu görevinden ihraç edilip OHAL Komisyonu kararıyla göreve iadesi yapılmış kişilerin bilimsel yayınlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63787) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

473.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mersin'in Akdeniz ilçesinde görev yapan bir öğretmenin görev yerinin değiştirilmesi ile ilgili iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63788) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.04.2022)

474.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin mesleki eğitim merkezlerinde yaptıkları staja ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63789) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

475.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde yapılan personel atamalarında mülakat uygulamasının kaldırılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63790) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

476.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63791) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

477.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63792) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

478.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, özel okulda çalışma hakları iptal edilen öğretmenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63793) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

479.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, çeşitli tarihlerde Hakkari'de yaşamını yitiren kişilere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63794) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.04.2022)

480.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63795) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

481.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63796) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

482.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'nın çeşitli ilçelerindeki uzman doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63797) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

483.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63798) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

484.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63799) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

485.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl Devlet Hastanesinin eksiklerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63800) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

486.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Covid-19 tedavisinin ücretlendirilmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63801) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

487.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63802) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

488.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63803) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

489.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Bakan yardımcıları hakkındaki iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63804) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.04.2022)

490.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Aydın Şehir Hastanesi inşaatı için Bakanlıkça verilmesi gerekli onayların verilmemesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63805) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2022)

491.- Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız'ın, orman yangınları için alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63806) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

492.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Aliağa ilçesindeki çiftçi, tarım arazisi ve sulama yatırımlarına dair verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63807) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

493.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Bayındır ilçesindeki çiftçi, tarım arazisi ve sulama yatırımlarına dair verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63808) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

494.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Bergama ilçesindeki çiftçi, tarım arazisi ve sulama yatırımlarına dair verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63809) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

495.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TİGEM Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğünde çalışan taşeron işçilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63810) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

496.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63811) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

497.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63812) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

498.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63813) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

499.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63814) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

500.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl'de bazı köy yollarının asfaltlanması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63815) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.04.2022)

501.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, İstanbul'un Çekmeköy ilçesine bağlı Nişantepe Mahallesi'nde verilen internet hizmetinin yetersizliğine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63816) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

502.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde görev yapan kariyer uzmanı sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63817) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

503.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlığa açıktan atama usulüyle atanan personel sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/63818) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2022)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin Cumhurbaşkanlığı Külliyesine girişte polisler tarafından engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62789)

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Şanlıurfa Bölge Müdürlüğü personeli hakkındaki iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62819)

3.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Altay tankı projesi ile tank palet fabrikasının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62821)

4.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, Cumhurbaşkanlığı'na ait araçların yıllara göre yakıt ve bakım giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62822)

Adalet Bakanlığı

5.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Silivri Cezaevinde hükümlü bulunan bir kişinin yargılama sürecine ve yargılamanın yenilenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62823)

6.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, stajyer avukatların yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62824)

7.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Antalya S Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62825)

8.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İzmir 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun bazı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62826)

9.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkumların sağlık hizmetlerine erişimlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62827)

10.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı bünyesindeki ticari işletmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62828)

11.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Denizli'nin Çivril ilçesinde istismar iddiası nedeniyle kapatılan bir yurdun tekrar açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62829)

12.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun tahliye edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62830)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan engelli bir mahkumun infazının ertelenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62831)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sungurlu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ailesinin bulunduğu ile nakledilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62832)

15.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62833)

16.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62834)

17.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, kayyum atanan şirketlere ve şirketlerin borçlarının yapılandırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62835)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

18.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, bakımevinde kalan bir bebeğin ölümüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/62836)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

19.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Konya'da eczanelere yapılan denetimlere ve tespit edilen bazı ihlallere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62838)

20.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Roman vatandaşların yoksulluğunun azaltılması ve istihdam imkanlarının artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62839)

21.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62840)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

22.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62841)

23.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, TOKİ'nin yurt dışında doğrudan ya da iştirakleri aracılığıyla geliştirdiği projelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62842)

24.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Karamürsel ilçesinde yapılması planlanan RES projesinin ÇED sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62843)

25.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Anamur'un Anıtlı köyüne açılmak istenen mermer ocağına yönelik ÇED sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62844)

26.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 2019'un Nisan ayından bu yana Ergene Nehrine kanalizasyon sularını akıttığı gerekçesiyle ceza verilen belediye ve sanayi kuruluşlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62845)

Dışişleri Bakanlığı

27.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, bazı belediyelerin Eurodesk Temas Noktası başvurularının Türkiye Ulusal Ajansı tarafından reddedilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62846)

28.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62847)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

29.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, doğalgaz ve elektrik fiyatlarındaki devlet sübvansiyonuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/62848)

30.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, ülkemizde doğalgaz altyapısı bulunmayan yerlere ve doğalgaz kullanım oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62849)

31.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, Tunceli'de planlanan maden sahası projelerinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62850)

32.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62851)

33.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Yatağan ve Milas'taki EÜAŞ'a ait maden sahalarında bulunan zeytinliklerin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62852)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

34.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Batman'da KYK yurdunda yemek ücretlerinin yüksek olması ve yurdun hijyen koşullarını protesto eden öğrencilerin tehdit edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62853)

35.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Hacettepe Üniversitesi'nin yurdunda bir öğrencinin ölümüne yönelik ihmal iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62854)

36.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62855)

37.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da bulunan yükseköğrenim öğrenci yurtlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62856)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

38.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, borç yapılandırmaları bozulan esnaf ve sanatkarların borçlarının yeniden yapılandırılması ile akaryakıtta vergi indirimi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62857)

39.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62858)

İçişleri Bakanlığı

40.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın, Batman'ın Kozluk ilçesine bağlı Gömüşörgü köyünde 31 Mart 2022 tarihinde gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62859)

41.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un, Batman'ın Kozluk ilçesine bağlı Gömüşörgü köyünde 31 Mart 2022 tarihinde gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62860)

42.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, Bitlis'e bağlı Küllüce köyünde yaşayan bir çiftçinin mağduriyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62861)

43.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl İl Özel İdaresine sürekli işçi alımlarında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62862)

44.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Van ve Batman'da gözaltına alınan bazı kişilerin kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62863)

45.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, IŞİD tarafından kaçırılan bir Ezidi kadının Ankara'da bulunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62864)

46.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarına katılanlara kolluk güçlerinin müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62865)

47.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin ağaç dikim işlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62866)

48.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, 2019-2022 yılları arasında yıllara göre mal varlığına karşı işlenen suçlarla ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62867)

49.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62868)

50.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, son 5 yılda Türkiye sınırlarında mayından temizlenen ve tarıma açılan alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62869)

51.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, son 3 yılda Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlarda görev yapan personelden hakkında icra takibi başlatılan ve maaşına haciz konulanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62870)

52.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, başpolis ve kıdemli başpolis memurlarının 2021'de terfi sınavlarının yapılmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62871)

53.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, taşınmaz edinimi yoluyla Türk vatandaşlığı kazanan kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62872)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

54.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Milli Saraylar İdaresi Başkanlığının yeni müze kurabilmesi ve müzelerin yönetimini devralabilmesine yönelik yapılan mevzuat değişikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62873)

55.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62874)

Milli Eğitim Bakanlığı

56.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İstanbul Zeytinburnu'nda yer alan öğretmenevinin kapatılmasına ve binanın kullanımıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62875)

57.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Denizli'nin Çivril ilçesinde istismar iddiası nedeniyle kapatılan bir yurdun tekrar açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62876)

58.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Üsküdar'da depremden zarar gören bir okul binasının onarımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62877)

59.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Batman Üniversitesi merkez kampüsünde bulunan bazı fakültelerin Batı Raman kampüsüne taşınacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62878)

60.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62879)

61.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, okulların internet aboneliklerine ve akıllı tahta projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62880)

Milli Savunma Bakanlığı

62.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62881)

63.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Bakanlık bünyesinde 2021 yılından itibaren satın alınan mal ve hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/62882)

Sağlık Bakanlığı

64.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak'ın Cizre ilçesinde görev yapmaktayken aile hekimliği sözleşmesi askıya alınan bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/62883)

65.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi binasıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62884)

66.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, ilaç temininde yaşanan sıkıntılara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62885)

67.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62886)

68.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, sağlık hizmetlerine yönelik borcunu ödeyemediği için hakkında icra takibi yapılan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62887)

69.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, HPV aşısının ulusal aşı takvimine dahil edilmesi ve ücretsiz erişiminin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62888)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

70.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62889)

Tarım ve Orman Bakanlığı

71.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, çiftçilerin bankalara olan borçlarına ve tarımsal üretimde görülen daralmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/62890)

72.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Et ve Süt Kurumu'nun bazı ihaleleri ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62891)

73.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, gübre fiyatlarında yaşanan artışa ve çay üreticilerinin desteklenmeleri talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62892)

74.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, orman yangınları sonrasındaki tomruk satımlarıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62893)

75.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, canlı hayvan ihracatına ve et fiyatlarındaki artışa dair çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62894)

76.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62895)

77.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62896)

78.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Et ve Süt Kurumu'nun canlı hayvan ithalatı verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62897)

79.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, son 5 yılda Türkiye sınırlarında mayından temizlenen ve tarıma açılan alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62898)

80.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, kedi ve köpek satışının durdurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62899)

81.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Bakanlıkça hayvanlara yapılan bir aşı ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62900)

82.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, palmiye kırmızı böceği ile mücadele çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62901)

83.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, TARSİM'e fındık üreticileri tarafından yapılan hasar tespit ihbarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62902)

Ticaret Bakanlığı

84.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, canlı hayvan ihracatına ve et fiyatlarındaki artışa dair çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/62903)

85.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/62904)

86.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Et ve Süt Kurumu'nun canlı hayvan ithalatı verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62905)

87.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, bir şirket hakkında yürütülen bir soruşturma olup olmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62906)

88.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, otomobil yetkili servislerindeki fahiş fiyatların engellenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/62907)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

89.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin mahkeme kararına rağmen PTT bünyesinde işe alınmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/62908)

90.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ağrı'nın Eleşkirt ilçesinde bulunan devlet karayolunda yaşanan trafik sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/62910)

10 Mayıs 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 13 Mayıs Türk Dil Bayramı ve Karaman hakkında söz isteyen Karaman Milletvekili Recep Şeker'e aittir.

Buyurun Sayın Şeker. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Karaman Milletvekili Recep Şeker'in, 13 Mayıs Türk Dil Bayramı ve Karaman'a ilişkin gündem dışı konuşması

RECEP ŞEKER (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karaman, 13 Mayıs Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre'yi Anma Etkinlikleri nedeniyle gündem dışı söz aldım, heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Aynı zamanda, Engelliler Haftamızı ve 12 Mayıs Hemşireler Günü'nü de kutluyorum.

Karamanoğlu Mehmet Bey tahta oturduktan sonra sarayda farklı dil, pazarda farklı dil, ilim ortamlarında, ilim meclislerinde farklı dil olduğunu görüyor ve bununla ilgili bir ferman yayınlayarak fermanında "Şimden gerü hiç kimesne kapuda ve dîvânda ve mecâlis ve seyrânda Türkî dilinden gayrı dil söylemeyeler." diyerek Türkçemizi devlet dili olarak ilan ediyor. Bu tarih 13 Mayıs 1277, şu anda 745'inci yılını kutlayacağımız bir tarih. O günden bugüne kadar Türkçemiz dünyada en çok konuşulan 5'inci dil olmuş ve 220 milyonun üzerinde insanının konuştuğu bir dil hâline gelmiştir. Aynı zamanda, duru Türkçesi ve yüzyıllar öncesinden gelen sevginin dili olan, aynı devirlerde yaşamış, Osmanlı tapularında dedesi İsmail Hacı'nın tekkesinin Karaman'da kayıtlı olduğuna dair bilgilerin olduğu, Evliya Çelebi'nin mesnevisinde mezarının Karaman'da olduğunu söylediği, aynı zamanda Karaman isimli divanıyla Yunus Emre de Karamanlıdır. Bu sebeple, 13 Mayıs Dil Bayramı ve Yunus Emre'yi Anma Etkinlikleri düzenlemekteyiz. Ben tüm milletvekillerimizi cuma günü yapacağımız etkinliklere davet ediyorum. Aynı zamanda, etkinliklerimize Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinden Çevre ve Doğal Kaynaklar ve Sağlık Komisyonu üye milletvekillerimizi de Karaman'da ağırlayacağız.

2021 yılı -UNESCO biliyorsunuz Yunus Emre Yılı- Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle de Türk Dili Yılı ilan edilmişti. Pandemi sebebiyle çok verimli kutlayamadık ama bu yıldan itibaren inşallah en güzel şekilde kutlamaya devam edeceğiz.

Karaman, aynı zamanda Atatürk'ün ata yurdudur. Karaman, Mevlâna'nın gençliğinin geçtiği, annesinin, kardeşlerinin Karaman'da metfun bulunduğu, "Anneme uğramadan bana ziyarete gelmeyin." dediği bir ildir. Aynı zamanda Karaman; Piri Reis'in, Kemal Reis'in, Tapduk Emre'nin, Şeyh Edebali'nin, Kâzım Karabekir Paşa'nın, Bekir Sıtkı Erdoğan'ın memleketidir. İsa (AS)'ın havarilerinden Saint Paul'ün 4 kere ziyaret ettiği, "Derbe" diye bölgemizin İncil'de geçtiği, Hristiyanlık âleminin hac merkezi Binbir Kilise'nin olduğu yerdir. Karaman, tarıma dayalı ürünlerin birçoğunda;

nohut, kuru fasulye, nane, mısır, pancar gibi birçok üründe ilk 10'da olan, elma ağacı sayısı olarak Türkiye'de 1'inci, rekolte olarak 3'üncü sırada olan, Toroslarda yetiştirdiği kirazı ihraç eden bir ildir. Aynı zamanda Karaman, Divle mağara obruk peyniriyle dünya 1'incisi olmuş, coğrafi işaretlere girmiş, balıyla dünya derecesi almış bir ildir. Aynı zamanda Karaman, bisküvi kokan bir şehirdir. Tarıma dayalı sanayinin geliştiği, 1'inci Organize Sanayisi'nde 167 tane fabrikanın olduğu, 1'inci Organize Sanayisi'ni doldurmuş, bu şekliyle de bisküvi, kek, çikolata ihracatında Türkiye'nin lider olduğu bir ildir. Aynı şekilde, paketli ihraç edilen bulgurun da yüzde 80'inin Karaman'da üretildiği bir ildir. Karaman, 2'nci Organize Sanayi'yi kurdu, bütün prosedürleri tamamlayan bir ildir. serbest bölgeyi on yedi yıl aradan sonra ilk alan ildir. Bunun dışında teknoparkı, İŞGEM'i kuran bir ildir.

Şimdi, ocak ayında hızlı trenimizi açtık ve ilk üç ayda hızlı trenimizle Konya-Ankara-Karaman-İstanbul bağlantısında yaklaşık 220 bin insanımız taşınmış oldu hızlı, konforlu ve ucuza. Aynı zamanda -hızlı trenimizin bir özelliği de- Karaman'dan Mersin Yenice Limanı'na kadar hatlar devam ediyor, Ulukışla'ya kadar yüzde 90 seviyesine geldi, onlar da bittiği zaman sanayideki ürünlerimiz hızlı bir şekilde Mersin Limanı'na taşınmış olacak.

Aynı zamanda Karaman, güneşin Türkiye'ye ışınlanma gün oranı olarak en iyi olduğu ildir, bu sebeple, enerji ihtisas organize sanayi bölgemizi kurduk. Şu anda 740 megavat gücünde GES, RES, HES gibi birçok yeşil enerjinin üretildiği Karaman, kendi enerjisini fazlasıyla üreten bir ildir, depremin en az olduğu ildir. Aynı zamanda Karaman, millî eğitimde 1.510 olan derslik sayısını 3.300'e çıkararak yüzde 100'ün üzerinde bir gelişme sağlamıştır. Bu şekilde ilköğretimde 15, ortaöğretimde 16 kişilik sınıflarda öğrencilerimiz eğitim görmektedir. Karaman, tıp fakültesini, diş hekimliği fakültesini kurmuş bir ildir, 40 civarında öğretim üyemiz eğitim vermeye, aynı zamanda hasta bakmaya başlamıştır. İlçelerimizde hastanelerimiz…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECEP ŞEKER (Devamla) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

RECEP ŞEKER (Devamla) – Sağlıktan eğitime, TOKİ'lerden gençlik ve spora kadar birçok alanda AK PARTİ döneminde 20 milyarın üzerinde yatırım almış bir il Karaman.

Bu vesileyle bu yatırımların gelmesinde Sayın Cumhurbaşkanımıza, emeği geçen bakanlarımıza, bürokratlarımıza teşekkür ediyorum. Tüm milletvekillerimizi 13 Mayıs Cuma günü Karaman'da Dil Bayramı etkinliklerine ve Yunus Emre'yi Anma Etkinlikleri'ne beklediğimi belirtmek istiyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Adıyaman'ın Besni ilçesinde meydana gelen dolu felaketinden zarar gören çiftçilerin ve diğer vatandaşların durumuyla ilgili söz isteyen Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'ye aittir.

Buyurun Sayın Tutdere. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Besni ilçesinde meydana gelen dolu felaketinden zarar gören çiftçilerin ve diğer vatandaşların durumuna ilişkin gündem dışı konuşması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 3 Mayıs akşamı Adıyaman'da özellikle Besni'de yoğun bir dolu yağışı görüldü ve şu an fotoğrafta da gösterdiğim şekilde yumurta büyüklüğünde dolu yağışı gerçekleşti. Tabii, bu dolu yağışı bölgede çok ciddi zararlara sebebiyet verdi. Özellikle dolu yağışından etkilenen, merkeze bağlı Palaş köyü, Gümüşkaya köyü başta olmak üzere, Besni ilçemizde Çakırhüyük beldesi, Kurugöl, Ören, Kızılin, İzollu, Yazıbeydili, Aktepe, Yoldüzü, Camuşçu, Hasanlı, Konuklu, Hacıhalil,

Berete, Karagüveç, Eğerli, Kargalı, Kızılkaya; bu bölgelerde fıstık bahçeleri, badem bahçeleri, özellikle tarlaya ekili olan buğdaylar, pamuk alanları ciddi anlamda zarar gördü ve yaklaşık 52 dekarlık alanda büyük bir mağduriyet yaşandı. Tabii, biz, çiftçilerimizi olaydan hemen sonra oluşturduğumuz heyetle birlikte yerlerinde ziyaret ettik, muhtarlarımızla beraber, köylülerimizle beraber saha çalışmaları yaptık. Bu saha çalışmalarında gerçekten vahametin büyüklüğü bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı. Besni ilçemizde, biraz önce saydığım yerleşim birimlerinde ağırlıklı olarak özellikle fıstık bahçeleri bulunuyor. Fıstık ağacı çok narin bir ağaç, bir yıl ürün verip bir yıl ürün vermeyen bir ağaç ve bu yıl ürün yılıydı, maalesef çiftçinin ürün yılı bu yıl dolu nedeniyle bir kâbusa döndü. Şu gördüğünüz fotoğraftaki fıstık ağacında -görüyorsunuz- bu yoğun dolu nedeniyle yaprak dahi kalmamış yani fıstık verecek filizler falan hiçbir şey kalmadı ve milletin, çiftçinin alın teri, gerçekten, büyük bir emekle yetiştirmiş olduğu ağaçların durumu dolu nedeniyle bu şekilde. Büyük bir travma var, büyük bir mağduriyet var; bu konuda üreticilerimiz, özellikle fıstık üreticisi zararların karşılanmasını talep ediyor çünkü bu yıl ürün dolu nedeniyle gitti, seneye zaten ürün vermeyecekti, dolayısıyla iki yıl boyunca çiftçimiz, fıstık üreticimiz mağdur olacak. Buradan yetkililere sesleniyoruz, bu çiftçilerimizin yaşamış olduğu bu mağduriyetin giderilmesi için çalışmaları bir an evvel başlatmalarını bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, aynı şekilde, Keysun Ovası Adıyaman'ın gerçekten en bereketli ovalarından bir tanesi; her çeşit ürünün yetiştiği bir yer. Burada özellikle arpa eken, buğday eken, pamuk eken üreticilerimiz de var. Burada da bir buğday tarlası görüyorsunuz. Burada buğday tarlası resmen biçer girmiş gibi yerle bir olmuş, başaklar yerlerde ve çiftçi gerçekten kan ağlıyor. Bu buğday üreticisi, pamuk üreticisi ve buradaki badem üreticileri, meyve bahçe sahipleri de ciddi anlamda mağduriyet yaşıyorlar. O kadar şiddetli dolu yağışı oldu ki bakınız, burada bir aracın arka camını patlatmış durumda. Evlerdeki güneş enerjilerinin camlarının tamamı yerle bir oldu. Büyük bir felaket; felaketin boyutları, gerçekten, anlatmakla bitmez.

Tabii, çiftçilerimiz, üreticilerimiz zaten ekonomik kriz nedeniyle çok büyük bir mağduriyet yaşıyorlardı; mazotu borç ettiler, gübreyi borç ettiler, ilacı borç ettiler; aldılar, tarlayı sürdüler, ekinlerini ektiler, fıstıklarına baktılar ancak böyle bir felaketle karşılaştılar. Dolayısıyla burada, tam da burada çiftçimizin mağduriyetinin giderilmesi için devletin devreye girmesi lazım, devletin sıcak elinin devreye girmesi lazım. Üreticilerimiz Hükûmetten, Tarım Bakanlığından şunu bekliyorlar: Bir an evvel bölgedeki hasar tespit çalışmalarının yapılmasını bekliyorlar, buradaki zararın bütün boyutlarıyla araştırılıp raporlaştırılmasını bekliyorlar ve akabinde de bu zararların en yakın zamanda giderilmesini bekliyorlar. Ben de Adıyaman Milletvekili olarak çiftçilerimiz adına Hükûmete ve Tarım Bakanlığına şu çağrıyı yapıyorum: Bir an evvel harekete geçilmesi lazım, eğer erken tespitler yapılıp zararlar giderilirse bu Keysun Ovası'nda ikinci ürün ekme şansımız var. Çiftçilerimiz hiç olmazsa ikinci ürününün süresini kaçırmadan yeniden tarlalarını tohumla buluşturacak ve belki de çoluk çocuğunun nafakasını tekrar çıkarma şansını bulacaklardır. Burada çiftçi mağdur olduğu için biz sorduk, TARSİM sigortasını yapmayan çok sayıda üretici var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Dolayısıyla, mevcut TARSİM sigortasını yapanların, TARSİM sigortası kapsamındaki alanların da bir an evvel tespiti için Tarım Bakanlığının TARSİM yetkililerini de sahaya göndermesi ve gerekli çalışmaları yapması gerekiyor.

Gördüğümüz üzücü tablodan bir tanesi de özellikle çiftçinin yoksulluğu nedeniyle büyük bir kesimi TARSİM sigortası da yapmamış, bu da büyük bir sıkıntı. Dolayısıyla buranın bir an evvel saha tespitleri yapılarak, hasar tespit komisyonları kurularak harekete geçirilmesi ve çiftçilerimizin mağduriyetinin giderilmesini biz talep ediyoruz. Biz bu süreci sonuna kadar takip edeceğiz, Tarım Bakanlığı, Besni

Kaymakamlığı sorunları çözünceye kadar, çiftçilerimizin alın terinin karşılığı verilinceye kadar süreci takip edeceğiz. Ben bu kürsüden bütün Besni çiftçilerimize, Adıyaman'daki, Palaş'taki çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Onların sesi olmaya devam edeceğim.

Başkanım, size de teşekkür ediyorum böyle bir fırsatı verdiğiniz için.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, engellilerin sorunları ve talepleri hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Piroğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun, engellilerin sorunları ve taleplerine ilişkin gündem dışı konuşması

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Engelliler Haftası'ndayız. Bu hafta engellilerin haftası olarak anılacak ve kutlanacak. Sosyal medya şimdiden sevgi sözcükleri, kalp resimleri ve benzeri şefkat dolu mesajlarla dolu. Biz diyoruz ki sevgi sözcükleri sizin olsun, şefkat dolu yürekleriniz yanınızda kalsın, engellilerin önündeki engelleri kaldırın. Engelliler sermaye için üretimin dışına düşmüş emek olarak, devlet için ise hazinenin sırtında yük olarak algılanıyor. İktidar engellileri izole ediyor, neredeyse bir kişinin, buradaki vekillerin ya da herhangi bir üst sınıftan birinin bir yemek parası kadar aylık gelir veriliyor. Bu izolasyonun içinde toplumsal hayattan, sosyal hayattan dışlanıyor ve yaşamaya zorlanıyor ama sadece engelli zorlanmıyor, bakım hizmeti altında engelli eve hapsedilirken, aileye hapsedilirken aslında aile de kadına hapsediliyor. Engelli bireyle beraber anne de izole ediliyor, hayatın dışına itekleniyor. Devlet gerekli hiçbir desteği vermiyor ve anneyle beraber orada engelli neredeyse toplumun dışında yaşamaya zorlanıyor. Bu anneler sigorta istiyor.

Ben bugün görme engellilerin Noterler Birliği önündeki basın açıklamasına katıldım, geldim. Duyduklarım tüylerimi diken diken etti, belki sizi rahatsız etmez. Avukat, doktor -değişik personel- öğretmen görme engellilerinin noterde imza yetkisi yok. Noter, 2 şahit olmadan, onlarca davayı üstlenen, devlet adına ara buluculuk yapan avukatların imzasını tanımıyor. Ben 1994'te öğretmenlik için başvurduğumda doktorun biri bana "Öğretmen olamazsın." demişti. Milletvekili olabiliyoruz, bakan olabiliyoruz ama görme engelliyseniz notere gittiğinizde, noter yasa dışı bir şekilde "Şahitlik gerekir." deyip o kişinin imzasını tanımıyor. Görme engelliler diyor ki: "İmzamız onurdur." Ben buradan diyorum ki: Engellilerin onuru onurumuzdur.

Bir başka sorun devam ediyor. Mithat Tokur, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünde çalışıyordu, KHK'yle işinden atıldı; kazandı, işbaşı yaptı; şimdi, Türkiye İş Kurumu onu başka bir yere sürdü. Kendisi ortopedik engelli ve yasa diyor ki: "Ortopedik engelliyi sürgün edemezsiniz." Ama yasa dinlememek noterden aşağı kadar geliyor. Yetmiyor, Çağlayan Adliyesinde bir avukat savcıya dilekçe vermeye kalkıyor, savcı dilekçeyi kabul etmiyor. Niye? Görme engelli. "Okumayı bilmezsin." diyor, ayrımcılık yukarıdan aşağıya geliyor.

Görme engellilerin basit talepleri var. Bir, yoksullukla uğraşıyorlar, yoksulluğun en dibini yaşıyorlar. Alt bezi alamıyorlar, sonda alamıyorlar, medikal hizmetlerden yararlanamıyorlar ve sadaka gibi bir maaşla geçiniyorlar. Otizmli bireyler ağır sorunlarla uğraşıyor, aileleri neredeyse intiharı istiyor. Bir baba "tweet" atıyor: "Bugün hâlini görünce çocuğumun, benden sonra devletin ne yapacağını biliyorum; ortada bırakacak." Ailelerin hepsi kendi çocuklarının geleceği konusunda derin kaygılara sahip.

İstihdam… Ne yazık ki engelliler iş bulamıyor, devlet kadroları bile doldurulmuyor. Özel sektör engelliyi zaten bireyden, insandan saymıyor ve istihdamdan yok ettiğiniz bireyi, aslında yaşamdan koparıyorsunuz. Devlet otomobil veriyor, ÖTV indirimi yapıyor, 400 bin lira üst sınır koymuş, 400 bin liraya otomobil bulamıyorsunuz. Adı "engelli ÖTV indirimi" engelliler hiçbirinden yararlanamıyor ve bütün bunlar basit genelgelerle, basit yöntemlerle burada bile çözülebilir, bunun için kanuna bile

ihtiyaç yok. Bu Meclisteki hükûmet, iktidar istediği an bunlar hakkında bir emirle, bir genelgeyle engellilerin en azından günlük yaşamını rahatlatabilir ama yapmıyor, ama kılını kıpırdatmıyor hatta uluslararası yasaları, kendi çıkardığı yasaları görmezden gelmeye devam ediyor. Ve engelliler ne yazık ki bu Engelliler Haftası'na da büyük mağduriyetlerle giriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Sebebi basit: İktidar sadakayla geçinen, bakıma muhtaç, izole edilmiş, toplumun dışına atılmış engelliler istiyor. Bizse engellerin kaldırıldığı, insanca eşit yaşayacağımız, eşit yurttaş olarak hayata gireceğimiz engelsiz bir dünya, engelsiz bir yaşam istiyoruz. Ve bilinsin ve duyulsun ki bunu eninde sonunda söke söke alacağız, biz kazanacağız. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çelebi…

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, sığınmacı sorununa ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sığınmacılar ülkemizde demografik yapımızı, sağlık gen haritamızı, sosyolojik bütünlüğümüzü, emek-sermaye ilişkisindeki dengeyi, asayişi ve güvenliği, millî kültürümüz ve müşterek değerlerimizi, siyasi durumu, ekonomimizi olumsuz etkilemektedir. Sığınmacılar meselesi ne din kardeşliğiyle ne de ırkçılıkla açıklanamaz; devletimizin bekası, milletimizin huzuru, göç mühendisliği meselesidir. Bu konuyu dile getirmek suç değil, vatanseverliktir.

Acil eylem planı olarak, bir: Sınırda kuş uçurtmayıp yeni gelecekler engellenmelidir. İki: Esad'la Suriyelilerin geri dönüşü üzerine görüşülmelidir. Üç: Avrupa Birliğiyle eşit sorumluluk paylaşımı üzerine görüşülmelidir diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yalım…

2.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, pandemi izninde bulunan mahkûmların izin sürelerinin uzatılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, pandemi izninde bulunan mahkûmlarımızın bu haftadan itibaren tekrar cezaevlerine çağrıları yapıldı ancak hâlâ pandemi tam anlamıyla bitmedi, yeni varyasyon tiplerinden bahsediliyor. İnsan ve toplum sağlığı hiçbir şeyden önemli değildir. Bu sebepten dolayı, pandemi izninde olan vatandaşlarımızın izin sürelerinin altı ay daha uzatılması toplum sağlığı açısından ciddi anlamda doğru olacaktır. Bu sebepten dolayı altı ay uzatılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya…

3.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin rant odaklı projelerine ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Plansız yapılan projeler ile çarpık betonlaşma sonucu yeşili az olan Gaziantep, maalesef rant odaklı projeler yüzünden daha havasız ve ormansız bırakılmakta. Antep halkının zararına olacağı için mahkeme tarafından iptal edilen Tugay imar projesi, Büyükşehir Belediyesindeki alicengiz oyunlarıyla tekrar pişirilip önümüze getirilmektedir. Mahkemeden iptal kararı çıkar çıkmaz söz konusu alan için ufak değişiklikler yapılarak yeni planın alelacele tekrardan Belediye Meclisinden geçmesi ve askıya çıkması borç batağında olan Belediyenin amacının ne olduğunu daha net ortaya koymaktadır.

Gaziantep halkı adına, çocukların geleceği için, yaşanabilir bir kent adına ortak paydada buluşan Antep'teki odalar, STK'ler, siyasi parti temsilcileri ve bazı Meclis üyeleri bu karara toplu olarak itiraz etti. Kamu yararı gözetilerek Gaziantep halkı adına yapılan bu itirazlar tekrar yargıya taşınmadan Gaziantep Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından dikkate alınmalı diyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaplan…

4.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, yüksek enflasyon karşısında maaşların eridiğine ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanı "Enflasyonun köpüğünü alacağız." dedi. TÜFE yüzde 7,25 oranında arttı, nisan ayında enflasyon yüzde 69,97 düzeyinde gerçekleşti, maaşlara yapılan zamlar eriyip gitti. Bugün vatandaşlarımız marketlere sadece gezmeye gidiyorlar. Alım gücü yok, raflardaki rakamlar artık kimseyi şaşırtmıyor; kızdırıyor. Artık vatandaşlarımız patatesi, salatalığı, domatesi, soğanı taneyle alıyor, temel ihtiyaç lüks hâline geldi. Hırsız içeride, kapı kilit tutmuyor ve artık bu halk isyan ediyor. AK PARTİ Hükûmeti derhâl, enflasyonu ve artan zamları da göz önüne alarak emekçilerimizin, memurlarımızın ve tüm kamu çalışanlarının maaşlarına zam yapmalıdır, maaş farkı acilen ödenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşkın…

5.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Anneler Günü'ne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bilindiği gibi, geçtiğimiz pazar Anneler Günü olarak tüm yurtta değişik etkinliklerle kutlandı.

Fedakârlık ve sevginin, merhamet ve şefkatin timsali olan annelerimiz başımızın tacı, en değerli varlıklarımızdır. Annelerimiz sadece insanı dünyaya getiren bir varlık değil; aynı zamanda, insanın doğduğu andan itibaren hem koruyucusu hem de öğretmenidir.

Sevgili Peygamber'imizin "Cennet, annelerin ayaklarının altındadır." buyruğu, dinimizin annelerimize verdiği önemi ve onlara göstermemiz gereken hürmeti gözler önüne sermesi açısından çok önemli ve anlamlıdır.

Başta şehit ve gazi annelerimiz olmak üzere annem, eşim ve ömürlerini ailelerine vakfeden, her daim hürmetlerin en büyüğünü hak eden tüm annelerimizin Anneler Günü'nü kutluyor, ahirete irtihal etmiş tüm annelerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur…

6.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, muharip gazilere ödenen şeref aylıklarının artırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vatanımızın bekası için canlarını ortaya koyan muharip gazilerimize 1005 sayılı Kanun'la şeref aylığı ödeniyor. 1005 sayılı Kanun 1968 yılında çıktığında tüm gazilerimize aynı miktarda ödeme yapılıyordu ve o zaman bir aylık şeref aylığıyla 1 tam altın alınıyordu. On beş yıl önce, AKP, bir kanun çıkararak gazilerimiz arasında "sosyal güvencesi olan ve olmayan" diye bir ayrım yaptı. Bugün, sosyal güvencesi olmayanlara 4.253 lira, olanlara ise 1.607 lira maaş ödeniyor; her iki maaş miktarıyla da 1 tam altın alınamıyor. "Ekonomiyi uçurduk." diyorsunuz ama görülüyor ki elli dört yıl önce ekonomimiz sizin yönettiğiniz dönemden çok daha güçlüymüş.

Buradan iktidara sesleniyorum: Gazilerimize hak ettikleri değeri verin, ayrımı kaldırın, maaşlarını 6 binin üstüne çıkarın.

BAŞKAN – Sayın Gültekin…

7.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğdeli çiftçilerin refah düzeyini yükselten projelere devam edileceğine ilişkin açıklaması

SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde'mizi her alanda büyütmeye ve kalkındırmaya devam ediyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı KOP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından 2011-2022 yılları arasında, 159'u küçük ölçekli sulama işi olmak üzere, 237 adet projemize yaklaşık 200 milyon TL ödenekle destekleme yapılmıştır. 2022 yılında da 21 milyon 100 bin TL ödenekle kapalı sulama sistemlerini, hayvan içme suyu tesislerini de içeren 12 adet projemizi daha Niğde'mize kazandırıyoruz.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, suyu ve modern tarımı önemseyerek Niğde'mizde tarımsal yapıda değişimi ve sürdürülebilirliği sağlayıp şehrimizin yenilikçi bir yaklaşımla ekonomik ve sosyal kapasitesini güçlendirerek Niğdeli çiftçilerimizin refah düzeyini yükseltecek projelerimize hız kesmeden devam edeceğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu…

8.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Yeni Camisi'nin aslına uygun restore edilmesini Malatya adına talep ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yapımına 1893'te başlanan ve Sultan II. Abdülhamit'in verdiği destekle 1912'de tamamlanan tarihî Yeni Camisi, halk dilinde "Teze Camisi" Osmanlı mimarisini bugüne taşıyan, tamamen kesme taştan yapılan camimiz, merkez kubbe ve 5 gözlü son cemaat mekânından oluşan, Malatya'mıza emanet yüz on yıllık eserimizdir. Malatya bizim ortak sevdamız; hemşehrilerimizin beğenmediği hiçbir projeyi onaylamamız mümkün değildir. Teze Camisi de Malatya'mızın simge yapılarındandır. Restorasyon çalışmaları kapsamında Vakıflar Genel Müdürlüğümüz bu tarihî yapıyı en ince ayrıntısına kadar yenilemiş ve hizmete açmıştır. Son yapılan duvar çalışması camimizin görselliğini etkilemiştir ve caminin görüntüsünü kapatmıştır. Son yapılan duvar-çeşme yapısının durdurulup caminin aslına uygun restore edilmesini Malatya adına talep ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Barut…

9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Adana'nın Yüreğir ilçesi Köprülü Mahallesi'ndeki kentsel dönüşüm çalışmalarına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, Adana'nın Yüreğir ilçesine bağlı Köprülü Mahallesi'nde 290 dönümlük alan 2013'te Bakanlar Kurulu kararıyla "afet riskli alan" ilan edildi. Yaklaşık 1.200 hak sahibi büyük bir mağduriyet yaşıyor. Seyhan Nehri'nin hemen yanı başında kentin en değerli bölgelerinden biri olan alanda yaşanan drama kayıtsız kalınamaz. Kentsel dönüşüm çalışmalarıyla ilgili belirsizliklerin ortadan kalkması, yurttaşların mağdur edilmemesi, hak kaybına izin verilmemesi gerekiyor. Riskli alan ilanı sonrasında yüzde 42'ye ulaştığı söylenen, sonrasında kısmi düzeltmeler yapıldığı aktarılan düzenleme ortaklık payı (DOP) kesintisi nedeniyle yurttaşların çok ciddi bir hak kaybına uğrayacağı açıktır. Telafisi imkânsız kayıpların yaşanacağı ortada. Hak kaybı açısından infial yaratan bu süreçle ilgili Bakanlıkça ayrıntılı açıklama yapılmalı, kimsenin mağdur edilmeyeceği ve hak kaybına neden olunmayacağı halka duyurulmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bulut…

10.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, patates ve soğan üreticilerinin beklentilerine ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülke genelinde son elli yılda görülmeyen ölçüde ocak ayından mart ayına kadar 4 kez üst üste meydana gelen ayaz ve don vurması nedeniyle patates ve soğan üretiminde hasat yüzde 70 oranında düşmüştür. Verim kaybı nedeniyle patates ve soğan üreticileri de ciddi bir mağduriyet içerisindedirler.

Hasadın yüzde 70 oranında düşmesi nedeniyle oluşan açığın giderilmesi için ithalat yoluna başvurulması bir seçenek olarak düşünülse de ithalatın soğan ve patates üreticilerini orta vadede karşı karşıya bırakacağı zarar, üretimin önemli ölçüde durması sonucunu doğuracaktır. Bu nedenle, çiftçimizin temel beklentisi, hasat konusunda ciddi zarara uğrayan patates ve soğan üreticisi çiftçimize, tohum ve gübre başta olmak üzere, girdi kalemlerine ilişkin destekleme sağlanarak 2022 yılı içerisinde üretimden kopmamalarının sağlanmasıdır. Bu kalemlerin yani patates ve soğan kalemlerinin ithalatla karşılanması hâlinde rekabet imkânı olmayan birçok çiftçimizin bu ürünlere ilişkin…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gülüm…

11.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, HDP'ye yönelik provakasyonların devam ettiğine ilişkin açıklaması

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) - Partimize yönelik provokasyonların arkası kesilmiyor. Genel Merkezimize yapılan provokasyon girişiminin bir başka biçimi İstanbul il binamıza polis gözetiminde kimliği belirsiz kişilerin gizlice girmesiyle gerçekleşti. Görüntüler ortada; kimliği belirsiz şahıs sivil polislerle bir süre konuşup parti binasını işaret ediyor ve "Burası mı?" diye soruyor. Binaya giren şahsın belinde silah olduğu anlaşılıyor. Binaya girip bir süre orada kalan bu şahıs, çıktıktan sonra, yine polislerle konuşup oradan uzaklaşıyor. Ardından, bu kez plakasız bir araç geliyor ve aynı polislerle konuşuyor. İzmir'de il binamıza giren ve Deniz Poyraz arkadaşımızın yaşamını çalanlar, organize katliam planlarını ve saldırılarını parti binalarımızda denemeye devam ediyorlar ama nafile; ne HDP bu halkın partisi olmaktan vazgeçecek ne de halk HDP'yi yalnız bırakacak. Biz kazanacağız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz…

12.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, TFF 3. Lig 2. Grup'ta şampiyon olan Düzcespor'u tebrik ettiğine ve Düzce'nin modern bir stat talebine ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

TFF 3. Lig 2. Grup'ta şampiyon olan Düzcespor'u tebrik ediyorum. Şampiyonlukta emeği geçen, başta Başkanımız Gökhan Kapoğlu ve Yönetim Kurulu olmak üzere, teknik heyeti, futbolcularımızı ve cefakâr Düzcespor taraftarını tebrik ediyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığından, artık ekonomik ömrünü tamamlamış, 30 yaşını aşkın stadımızın yıkılarak çevre yolunda planlanan şekilde yenisinin yapılmasını ve modern bir stada Düzce'nin de kavuşmasını talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Girgin…

13.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamu arazilerinin kamunun ihtiyacına göre kullanılması gerektiğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kasa tamtakır. Hazine taşınmazlarının haraç mezat satışı son hız devam ediyor. Özelleştirme İdaresinin 5 Mayıs tarihli ilanına göre, aralarında Bodrum'daki 2 arazinin de bulunduğu taşınmazlar satışa çıktı. Bu ülkenin her yerini parsel parsel satmaya yeminli misiniz? Özelleştirme İdaresi eliyle kamu arazilerine rant temelli imar planlarına son verilmelidir. Bodrum Gökçebel'de konut alanı olarak planlanan bu arazileri kamu personelimizin lojman ihtiyacına yönelik kullanmak niye aklınıza gelmiyor? Elde olanı satmaktan başka bir yol bilmiyor musunuz? Hazine arazileri rant uğruna satılırken diğer tarafta kamusal hizmet alanları, okul, sağlık, karakol, spor, sosyal, kültürel ve benzeri tesis alanları kamulaştırma yükünden dolayı alınamamakta ve dolayısıyla kamu hizmetleri aksamaktadır. Kamu arazileri kamunun ihtiyaçlarına göre kullanılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kasap...

14.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Tavşanlı Linyitspor'un yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP - (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Memleket ekonomik bir rant içinde kıvranırken, sosyal çalkantılar yaşanırken bir de sporda kara bir leke yaptı bu Spor Bakanlığı. Tavşanlı Linyitspor'un 3. Lig'e çıkma hakkını gasbettiler. Maç başladıktan sonra kural değiştirmek sizin usulünüz, sizin yönteminiz. Esame listesinde olmamasına rağmen, maç başladıktan sonra tedbirli oyuncunun faksı bir dakika sonra geliyor. Böyle bir usulsüzlükle ilgili Sayın Gençlik ve Spor Bakanını, Türkiye Futbol Federasyonunu, Amatör Spor Kulüpleri Federasyonunu göreve davet ediyorum. Masa başında bir takımın, bir şehrin hakkını gasbetmeyin. Tavşanlı Linyitspor'un hakkı, emekçi kömür işçilerinin takımının hakkı 3. Lig'dir, bu hakkı masa başında gasbetmeyin. Kalem oyunlarıyla oyun içinde, maçta kural değiştirmek sizin yönteminiz olmamalı.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Ceylan...

15.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, serbest muhasebeci mali müşavirlerin sorunlarına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, serbest muhasebeci mali müşavirlerin sorunları her geçen gün azalacağına iktidarın çıkardığı yeni düzenlemelerle kar topu gibi büyümektedir. 2021 yılında Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik'te yapılan düzenlemeler meslek mensuplarını rahatsız etmiştir. Değişiklikler yapılırken TÜRMOB'un önerileri görmezden gelinmiştir; en makul önerilerinden biri olan, denetleme organında en az bir meslek mensubunun bulunması önerisi dahi kabul görmemiştir. Dış denetim şartının düzenlendiği maddeyle Bakanlıkça yapılan sınavda başarı şartı aranması SMMM ve YMM olarak görev yapan meslek mensuplarını, en hafif deyimiyle, üzmüştür. Ayrıca, daha önce Meslekî Eğitim Kurulunda temsil edilen TÜRMOB, 703 sayılı KHK'yle kuruldan çıkarılmıştır. Muhasebe alanında çıraklık, kalfalık ve ustalık süreçlerinden meslek örgütü olan TÜRMOB'un dışlanmış olması kabul edilemez. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökçel…

16.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, hububat alım fiyatlarının derhâl açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hububat hasat sezonu yaklaşıyor; mayıs ayının sonunda buğday ve arpa hasadı Çukurova'da başlayacak ancak Toprak Mahsulleri Ofisi hububat alım fiyatlarını hâlâ açıklamadı. Sahada çiftçilerle yaptığımız konuşmalarda, ziraat odaları ve Türkiye Ziraat Odaları Birliğiyle yaptığımız görüşmelerde hububat alım fiyatları açıklanmadığı için çiftçilerimizin önünü göremediğini, son bir yılda maliyetlerin yüzde 200'den fazla arttığını söylediler. Maliyetler fahiş oranda arttı, çiftçilerimiz üretimden uzaklaşıyor. AKP, çiftçimizin sorunlarını çözmek yerine ithalat yapıyor. Çiftçi önünü görmek, üretmek istiyor. Çiftçimizi maliyetler altında ezmekten vazgeçin, derhâl hububat alım fiyatının kilogramını en az 7 lira olarak açıklayın, prim desteklerini artırın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özkan…

17.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Cumhurbaşkanının konut kredisi müjdesine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dünyanın ve bölgemizin sancılı bir süreçten geçtiği şu dönemde Türkiye, rotasından sapmadan hedeflerine doğru ilerliyor. İlk defa konut sahibi olacaklara 2 milyon liraya kadar, birinci el satın almalar için on yıla kadar vadeli olmak üzere 0,99 faizli konut kredisi sağlıyoruz. Mayıs başı itibarıyla

yüzde 40'ı tamamlanmış ve asgari yüzde 50'si satılmamış inşaat projelerinin tamamlanabilmesi için 20 milyar liraya kadar kaynak ayırdık.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Müteahhitleri bir doyuramadınız gitti ya!

HACI ÖZKAN (Mersin) – Bir yıl boyunca konut fiyatlarını duyurdukları fiyatta sabit tutma güvencesi veren firmalar belli rakama kadar otuz altı ay vadeyle finansmandan yararlanabilecek.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından paylaşılan bu müjdelerin milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan…

18.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'na ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'dır. Engelli kişi sayısı ülkemizde ve dünyada artmaktadır. Nüfusumuzun yüzde 12'sinin en az 1 engeli vardır. Engellilik hayatın gerçeğidir, herkesin başına gelebilir. Engellilerle birlikte yaşamalı, hayatı paylaşmalıyız. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz tüm engellilerimizin bağımsız olarak yaşamasından yanayız, engellilerle ilgili yapılacak düzenlemeleri ve iyileştirmeleri destekliyoruz. Tüm kurum ve kuruluşlar engellilerin hayatını kolaylaştırmak için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır. Özellikle yerel yönetimler şehirde engellilerin yaşamasını kolaylaştırıcı düzenlemeler yapmalıdır. Engelliler için en önemli konulardan biri engellilerin istihdamıdır, kamu ve özel sektör engelli istihdamını artırmalıdır. Bu durum, engellilerin kimseye bağımlı olmadan yaşaması için son derece önemlidir. Engelli vatandaşlarımıza tüm engellerinin kalktığı sağlıklı bir ömür diliyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Alban…

19.- Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, kadın sığınmaevlerinin yetersizliğine ilişkin açıklaması

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, Türkiye'de kadına şiddet olaylarındaki artışın hangi boyutlara ulaştığı kadın sığınmaevlerindeki sayının yükselişiyle birlikte ortaya çıktı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına verdiğimiz soru önergemize verilen yanıta göre, kadın sığınmaevlerinde barınan kadınların ve beraberindeki çocukların sayısı 87.595 kişiye ulaşarak Tunceli ve Bayburt illerinin nüfusunu aştı. Kadın sığınmaevlerinin nüfusu bu kadar artarken Bakanlığa bağlı sadece 112 kadın sığınmaevi bulunmaktadır. 112 adet kadın sığınmaevi yetersizdir. Yerel yönetimlerin haricinde Bakanlık acilen çok sayıda sığınmaevi açmak zorundadır çünkü ülkeyi yönetemediğiniz net bir şekilde ortada, insanları bu duruma getirdiniz. Bu konuda Bakanlığı göreve ve görevini yerine getirmeye çağırıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu…

20.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, 3 önemli Alevi çatı kurumunda yapılan seçimlere ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, son altı ayda 3 önemli Alevi çatı kurumumuz genel kurulunu yaptı. Ekim ayında Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı genel kurulunu yaptı ve Sayın Ercan Geçmez tekrar Başkanlığa seçildi. Mart ayında Alevi Kültür Dernekleri Genel Merkezi genel kurulunu yaptı ve Sayın İsmet Kurt Genel Başkanlığa seçildi. 8 Mayısta ise Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Merkezi genel kurulunu yaptı ve Sayın Cuma Erçe Genel Başkanlığa seçildi. Ben, buradan, 3 Genel Başkanımızı ve yönetimlere seçilen tüm arkadaşlarımızı kutluyorum. Alevilerin hak mücadelesinde önemli bir yere sahip olan bu kurumlarımızı Meclis Genel Kurulundan selamlıyorum, yönetime gelen tüm canlarımızı da kutluyorum, başarılar diliyorum. Yapacakları mücadelede ve hizmette Hak yardımcıları, Hızır yoldaşları olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tutdere? Yok.

Sayın Filiz…

21.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı sorununa ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gençlerimiz, çocuklarımız ve toplumumuz için ciddi bir tehlike oluşturan uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı sorunu her geçen gün büyümektedir. Seçim bölgem Gaziantep'te bizzat görüştüğüm birçok mahalle sakini metruk ev ve binaların içinde uyuşturucu, özellikle "ateş/buz" denilen metamfetamin kullanımı ve satışının yapıldığını, bu evlerin önünden korkarak geçtiklerini, çocukları için endişe ettiklerini ifade ettiler. Vatandaşlar, söz konusu yerlerde gençlerin ve çocukların uyuşturucu maddeye kolaylıkla ulaşabildiklerini, uyuşturucu temini için de ayrı bir asayiş sorunu olan hırsızlık vakalarının arttığını dile getirdiler.

Bu sorunun önlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması için uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığının tüm boyutlarıyla araştırılması ve sorunun çözülmesi için ilgili bakanlıklarımız, eğitim kurumlarımız ve üniversitelerimiz koordineli bir çalışma yapmalıdır diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gürer…

22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilerle ilgili acil düzenlemeler yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

2003 yılı net asgari ücret 226 lirayken asgari emekli aylığı 332 lira idi. 2022 yılında net asgari ücret 4.253 lira, asgari emekli maaşı ise 2.500 liradır. AKP iktidarı emeklilerin maaşlarını budaya budaya emekliyi açlık sınırı altında gelirle yaşamaya mecbur etmiştir. 2008 yılında AKP iktidarının değiştirdiği aylık bağlama oranıyla emekli maaşları erimiştir. 2000 yılından önceki dönemde uygulanan alt sınır emekli aylığı bağlama oranının yüzde 70'ten yüzde 35'e düşürülmesi özellikle asgari ücretle çalışanların emekli aylıklarında önemli hak kayıplarına neden olmuştur. Güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranının iyileştirilmesi şarttır. Emekli aylıklarına seyyanen zamla birlikte refahtan pay verilmelidir. En az emekli maaşı asgari ücret seviyesinde olmalıdır. Emekli çarşı pazara çıkamaz duruma düşürülmüştür, et ve süt mamullerini artık rafta görmektedir. Emeklilerle ilgili acil düzenlemeler sıralanmalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Evet, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Usta, buyurun.

23.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hıdırellez'e, 10-16 Mayıs Dünya Engelliler Haftası'na, 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'ne, Haiti'de 8 Türk vatandaşının da içinde bulunduğu otobüsün kaçırılmasına, TÜİK'in açıklamış olduğu işsizlik rakamlarına, esnafın ödeyemediği elektrik faturalarına, Avrupa'da enerji enflasyonunda 1'inci olduğumuza, hayvan yetiştiricilerinin sorunlarına ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun Osmangazi Köprüsü'ne ilişkin verdiği rakamlara ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İyi bir hafta diliyorum. Bütün milletvekili arkadaşlarımın geçmiş bayramını kutluyorum.

5 Mayısı 6 Mayısa bağlayan gece idrak ettiğimiz Hıdırellez gününü kutluyor, aziz milletimize huzur ve refah getirmesini diliyorum. Böylesi anlamlı bir günde, İYİ Parti iktidarıyla birlikte tarımın kalkındığı, toplumun her kesimi için haklı taleplerinin karşılandığı, gençlerin ülkeye ve geleceklerine dair umutlarının yeşerdiği, emeklilerin torunlarına rahatça harçlık verebildiği bir Türkiye temenni ediyorum.

10-16 Mayıs, Dünya Engelliler Haftası, farkındalık kapsamında engelli vatandaşların karşı karşıya oldukları sorunların dile getirildiği haftadır. Bugün kutlanacak ya da tebrik edilecek bir gün değil, 9 milyon engelli vatandaşımızın ve ailelerinin karşılaştığı zorlukları ve sorunları dile getirip çözüm sunma günüdür. Evde bakım ücretlerinin yetersiz olması ve bu yetersiz ücretin dahi herkese

verilmemesi Hükûmetin en başta çözmesi gereken sorunlardan bir tanesidir. Bir ülkenin kalkınma ve muasır medeniyet seviyesi, o ülkenin dezavantajlı vatandaşlarına sağladığı kolaylıklar ve imkânlarla ölçülmektedir. Bu kapsamda, İYİ Parti olarak, daha erişilebilir ve daha yaşanabilir, engelsiz bir Türkiye inşa etmek için çalışmaya son gücümüzle aralıksız devam edeceğiz.

10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'nü kutluyor, tüm psikologlarımızı muhabbetle selamlıyorum. Psikologlar meslek yasasının da çıkarılması gerektiğine inanıyor, konuyla ilgili Hükûmeti çalışma yapmaya davet ediyorum.

Dün Dominik Cumhuriyeti'nden Haiti'ye seyahat etmekte olan ve 8 Türk vatandaşımızın da içinde bulunduğu bir yolcu otobüsü Haiti'nin başkenti Port-au-Prince'e yaklaştığı sırada silahlı gruplarca kaçırılmıştır. Edindiğimiz ilk bilgilere göre, yolcuların fidye amaçlı kaçırıldığı söylenmektedir. Olayın ardından -Haiti'ye akredite- Türkiye'nin Santo Domingo Büyükelçiliği Haiti ve Dominik Cumhuriyeti nezdinde girişimlere başlamıştır. İYİ Parti olarak olayı yakından takip ediyor, Dışişleri Bakanlığımızın gecikmeden gerekli tüm tedbirleri almasını da bekliyoruz.

Sabah saatlerinde Türkiye İstatistik Kurumu işsizlik rakamlarını açıkladı; işsizliğin arttığını görüyoruz, bunu daha uzun süre konuşmaya gerek yok yani Hükûmet şu ana kadar hep pandeminin en derin olduğu dönem ile şu anı mukayese ediyordu, "İstihdam arttı." diyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

ERHAN USTA (Samsun) – Hâlbuki biraz daha geriye giderek baktığımızda aslında işsizliğin çok yüksek boyutlara ulaştığını görüyoruz. Geniş tanımlı işsizlik son verilere göre yüzde 22,7 olarak gerçekleşmiştir, bir önceki aya göre 0,6 puanlık bir artış olmuştur; bu çok olağanüstü bir artıştır. Genç nüfustaki işsizlik oranının da zaten ne olduğunu hepimiz biliyoruz.

Bayramda seçim bölgem Samsun'da, tabii, ziyaretlerimiz oldu. Hemşehrilerimizle bayramlaşma esnasında bir dokunduk bin ah işittik. Emekli perişan, memur perişan, işçi perişan, özellikle esnaflar da çok sıkıntıda; esnaf sermayesinin hızla eridiğini, sattığı malın yerine yenisini koyamadığını söylüyor, borçla boğuştuğunu söylüyor.

Bütün bu sıkıntılar zaten devam ederken son dönemde de biliyorsunuz elektrik faturaları… Havza'da bir esnaf şunu söyledi bana: "Dört aydır ben elektrik faturamı ödeyemiyorum." Şimdi, elektrik faturası ödeyemiyor fakat elektrikleri de kesilmiyor, enteresan bir şey fakat cezai işlem, kaçak elektrik kullanma muamelesi yapılıyor; daha sonra borçları katlanarak artıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu şekilde dağıtım şirketleri bir tuzak kuruyor. Elektriğini kessen feryat daha fazla artacak, kesmiyor fakat ödeyemeyecek duruma getiriyor, böyle bir cezalandırma var. Dolayısıyla bu konuya bakılması lazım. Avrupa'da enerji enflasyonunda 1'inciyiz; yüzde 40 Avrupa'da, Türkiye'de ise enerji enflasyonu yüzde 265, bunun kaldırılması mümkün değil. Bu, dünyadan kaynaklanan bir şey değil, dünyadan kaynaklanan olsa Avrupa'daki kadar enflasyonumuz olurdu, enerji enflasyonu. Yani yüzde 40 ile yüzde 265 arasındaki fark Türkiye'nin, Türkiye ekonomisinin yanlış yönetilmesinden kaynaklanmaktadır, Erdoğan Hükûmetinin yanlış uygulamalarından kaynaklanmaktadır.

Yine, bayram ziyaretleri esnasında ilçelerde, özellikle Lâdik ilçesinde şöyle bir şeyle karşılaştık Sayın Başkan, hayvan yetiştiricileri şunu söylüyor: "Buzağılarda doğum parametresi diye bir şey icat edilmiş, buna göre doğum parametresine uygun bir şekilde buzağı doğumu gerçekleşmezse buzağı yardımları kesiliyor." Yani on beş ayda bir, on beş ayı geçtikten sonra buzağının doğmuş olması durumunda bu destek verilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERHAN USTA (Samsun) – E, şimdi yani yem fiyatlarının bu kadar arttığı bir ortamda, insanların "Şu yaz gelse de biraz hayvanları meraya çıkarsak." diye yazı beklediği bir ortamda bu doğum parametresinin bu şekilde uygulanması yine hayvan üreticilerini çok zor durumda bırakıyor. Bunun mutlak suretle esnetilmesi lazım. Mesela, bir üretici dedi ki: "10 tane buzağım oldu sadece 4 tanesine destek aldım." Birçoğu "Hiçbirine destek alamadım." diyor. Dolayısıyla pahalı girdi fiyatlarından dolayı hayvanlar yeteri kadar beslenemiyor. Zaten zor durumda olan hayvan üreticileri de bu buzağı desteğinin kesilmesiyle daha da sıkıntılı duruma geliyorlar.

Son konu olarak da Sayın Başkan, Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu dün bir açıklama yaptı, bu açıklamada Osmangazi Köprüsü'nü örnek vererek bayram dönemi için bir haftada yolcu sayısının, daha doğrusu taşıt sayısının garantiyi geçtiğini, yüzde 120 olarak gerçekleştiğini söyledi. Tabii, bir defa, bu bir haftayı almak çok doğru bir şey değil yani yoğun olan bir hafta; bir.

İkincisi; biz şu anda almamız gereken yani müteahhide...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Mikrofonu son kez açıyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Müteahhide -otomobil için söylüyorum- 672 lira ödeniyor; bunun 184,5 lirası sadece vatandaştan alınıyor, 487,5 lirası hazine tarafından veriliyor. Şimdi, siz bunu görmeyeceksiniz, "Yüzde 120 oranı gerçekleşti." diyeceksiniz. Bu düzeltmeyi yaparak oranı hesapladığımızda, yani garanti karşılama oranı o en yoğun olan hafta için yüzde 28 olarak gerçekleşmiştir, yüzde 120 değil. Yani verdiğiniz parayla birlikte buna bakmanız lazım; vatandaşı kandıran, vatandaşı aldatan bir Ulaştırma Bakanı vardır. Bunu yılın geneline vurduğumuzda da gerçek karşılama oranı yüzde 21'dir. Dolayısıyla, 84 milyon, işte, birkaç yandaş müteahhide çalışıyor bu ülkede ve bunu da millete yanlış anlatan bir Ulaştırma Bakanı var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbül…

24.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, 8 Mayıs 2022 tarihinde İsviçre'nin Basel şehrinde düzenlenen 23 Nisan Uluslararası Çocuk Festivali'nde bölücü terör örgütü PKK yandaşlarınca gerçekleştirilen alçak saldırıya, Haiti'de 8 Türk vatandaşının da içinde bulunduğu otobüsün kaçırılmasına, 9 Mayıs 1988 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesi Taşköyü mezrasında terör örgütü PKK'nın gerçekleştirdiği menfur ve alçak saldırının yıl dönümüne, 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'ne, 7-13 Mayıs Karayolu Trafik Haftası'na, Yunanistan'da düzenlenen Dünya Gençler Halter Şampiyonası'nda madalya kazanan sporcularımızı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 8 Mayıs 2022 tarihinde İsviçre'nin Basel şehrinde düzenlenen 23 Nisan Uluslararası Çocuk Festivali'ne bölücü terör örgütü PKK yandaşları tarafından alçakça saldırı düzenlenmiş ve bu saldırıda en az 6 vatandaşımızın yaralandığı bildirilmiştir. Terör örgütü PKK'nın özellikle Avrupa'nın göbeğinde sokakları rahat bir şekilde terörize edebilmesi, başta olayın vuku bulduğu İsviçre olmak üzere, tüm Avrupa ülkelerinde terör örgütlerine karşı kararlı bir şekilde mücadele edilmesi gerekliliğini bir kere daha ortaya çıkarmıştır. Menfur saldırıda yaralanan vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimizi iletiyor, olayın faillerinin derhâl adalet karşısına çıkarılarak cezalandırılmasını talep ediyoruz.

Sayın Başkan, 8'i Türk vatandaşı olmak üzere içerisinde 17 kişinin bulunduğu yolcu otobüsünün Dominik Cumhuriyeti'nden Haiti'ye giderken silahlı gruplarca kaçırıldığı bildirilmiştir. Dışişleri Bakanımız tarafından vatandaşlarımızın kurtarılmaları için kriz masası oluşturulduğu ve vatandaşlarımızın sağlık durumlarının iyi olduğu ifade edilmiştir. Devletimizin ilgili birimleriyle konuyu yakından takip ettiği bu süreçte vatandaşlarımızın bir an evvel sağ salim bir şekilde kurtarılmalarını diliyoruz.

Sayın Başkan, 9 Mayıs 1988 tarihinde Mardin ilimizin Nusaybin ilçesi Taşköyü mezrasına baskın yapan terör örgütü PKK'nın alçak saldırısında aynı aileden 8'i çocuk, 2'si kadın olmak üzere 11 vatandaşımız katledilmiş, 2 çocuk ağır yaralanmıştır. Masum sivil ve çocukların katledildiği bu menfur ve alçak terör saldırısının yıl dönümünde şehit edilen vatandaşlarımızı rahmetle anıyor, terör örgütü PKK'yı bir kere daha lanetliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam ediniz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Başkan, insan davranışlarının psikolojik, biyolojik ve sosyal süreçlerini ele alarak neden ve sonuç bağlamında ruhsal yaşantıya olan etkilerini çeşitli bilimsel yöntemlerle inceleyen ve ruh sağlığının korunması ve geliştirilmesi noktasında önemli bir mesleği icra eden psikologlarımızın 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'nü kutluyoruz.

Yine, trafik düzeni ve güvenliğinin öneminin vurgulanması, kamuoyunun trafik güvenliğine yönelik duyarlılığının arttırılması amacıyla 7-13 Mayıs haftası Karayolu Trafik Haftası olarak kutlanmaktadır. Trafik Haftası vesilesiyle sağlıklı yolculukların meydana gelebilmesi ve trafik kazalarının önlenmesi hususunda özellikle emniyet kemerinin kullanımı, hız sınırına uyma, trafik ışıklarına riayet etme, yaya yolu ve yaya geçitlerinin önemi konusunda tüm vatandaşlarımızı kurallara uymaya davet ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Son olarak, Yunanistan'da düzenlenen Dünya Gençler Halter Şampiyonası'nda kadınlar 81 kiloda yarışarak toplamda 230 kiloluk derecesiyle 2 altın, 1 gümüş madalya kazanarak dünya şampiyonu olan millî sporcumuz Dilara Narin ve erkekler 81 kiloda yarışarak toplamda 324 kiloluk derecesiyle dünya şampiyonu olan millî sporcumuz Hakan Şükrü Kurnaz'ı yürekten tebrik ediyor, ülkemizi gururlandıran sporcularımızın başarılarının devamını diliyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş…

25.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 10-16 Mayıs Dünya Engelliler Haftası'na, 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü'ne, Kuzey İrlanda'da yapılan seçimlerde Sinn Fein'in gösterdiği başarıya, Gezi tutuklularınca yapılan ortak açıklamaya, hayatını kaybeden Profesör Doktor Zeynep Ergun'un ailesine ve yakınlarına başsağlığı dilediğine, Nesin Vakfına yapılan yanlıştan bir an önce dönülmesi gerektiğine, 80 yaşındaki Makbule Özer ile 79 yaşındaki Hadi Özer'in örgüte yardım ve yataklıktan dolayı cezaevine kapatılmasının bir utanç vesikası olarak tarihe geçeceğine, 1 Mayısta HDP İstanbul il binasına polis gözetiminde giren şahsa ve 5 Haziran davasında yargılanan polislere verilen cezaya ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, 10 Mayıs ile 16 Mayıs arasında, Birleşmiş Milletlere üye 156 ülke aynı tarihlerde Engelliler Haftası'nı kutluyor. Engelliler için yaşamı kolaylaştıran tek bir dokunuş olmayan bir ülkede yaşıyoruz ne yazık ki. Oysa aşılamayacak engelin olmadığını engelli yurttaşlar bize her gün çeşitli vesilelerle gösteriyor. Engeli yaratan, iktidarın yurttaşını öncelemeyen politikalarıdır. Bu bahisle, öncelikle Engelliler Haftası'nı kutlamak istiyorum. Onlara yönelik yaşam koşullarının iyileştirilmesine dair politikaların mutlaka öne alınması gerekiyor. Bugün engellilere dair bir araştırma önergesi indiriyoruz. Bütün partilerden bu araştırma önergelerini desteklemelerini de talep ediyoruz.

Yine, bugün 10 Mayıs Dünya Psikologlar Günü. Ben de ruh sağlığının korunması, geliştirilmesi için çok geniş çabalar gösteren psikologların gününü kutluyorum.

Sinn Fein'in önderlerinden Bobby Sands'in cezaevinde açlık grevinde hayatını kaybettiği 5 Mayıs 1981'den tam kırk bir yıl sonra 5 Mayıs 2022'de Kuzey İrlanda Parlamento seçimlerini Sinn Fein 1'incilikle tamamladı; bu sonuçlara göre, 90 sandalyeli Kuzey İrlanda Parlamentosunda 27 sandalye elde etti. Evet, Sinn Fein Kuzey İrlanda'da ilk defa seçimleri 1'incilikle bitirdi. Daha önce de 2020 yılında Güney İrlanda'da yine 1'inci olmuştu Sinn Fein ve İrlanda'nın her iki yakasında Sinn Fein rüzgarı esiyor. Ben, öncelikle onların zaferini kutluyor ve selamlıyorum. Dünya mücadele tarihinin en genç ve sevilen figürlerinden olan Sands'ten geriye şiirleri, şarkı sözleri ve günlükleri kaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Günlüğündeki son cümle "Bizim de günümüz gelecek." idi. Evet, sevgili halkımız, bizim de günümüz gelecek, umudumuzu yitirmeyelim.

Gezi tutuklularından Can Atalay, Çiğdem Mater, Hakan Altınay, Mine Özerden, Mücella Yapıcı, Osman Kavala ve Tayfun Kahraman'dan ortak bir açıklama yapıldı. Bu açıklamada "Konu bizler değiliz! Asıl mesele güzel ülkemizde insanlık, vicdan, adalet ve hukuktan en asgari düzeyde dahi bahsedilip bahsedilemeyeceğidir. Ya kin ve kibir baskın olacak ya da kardeşlik, eşitlik, özgürlük ve demokrasi kazanacak. Biz adaleti, kardeşliği, vicdanı, özgürlüğü ve tabii ki Gezi'yi savunacağız." demişler. Evet, biz de HDP olarak, Gezi tutuklularını buradan selamlıyoruz, onlarla birlikte mücadeleye devam edeceğiz, içerideki kardeşlerimizi asla unutmayacağız ve davanın unutulmamasına, haklı sonuç çıkmasına dönük çabalarımızı ve mücadelemizi devam ettireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Daha yeni başladım Başkan.

BAŞKAN – Vakit çabuk geçiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yazar ve barış imzacısı Profesör Doktor Zeynep Ergun hayatını kaybetti; ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum, saygıyla eğiliyorum.

Nesin Vakfının mal varlığına el konuldu. Açıkçası, bağışlarla ayakta duran bir vakıf, çok önemli işler yapıyor çocuklar için ve orada istihdam edilen insanlar; çocuklar var. Bizler de eğitime gönül veren Nesin Vakfının yanında olduğumuzu belirtiyor ve bir an önce bu yanlıştan vazgeçilmesini talep ediyoruz.

Sayın Başkan, size ibret verici bir resim göstereceğim. Evet, 80 ve 79 yaşında bir çift. Kim? Makbule Özer ve Hadi Özer. Dün tutuklandılar. Evet, cezaevine götürüldüler. Neden? Örgüte yardım, yataklık yaptıkları iddiasıyla haklarında mahkûmiyet kararı varmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çete üyelerini, suç örgütlerini, Madımak katillerini, Hizbullahçıları, kadın katillerini serbest bırakan iktidar 2 yaşlı insanı cezaevine kapatarak herhâlde devleti koruduğunu söylemeyecek. Devlet adalete ve hukuka dayanmıyorsa o devleti zaten sorgulamamız lazım. Hakikaten bu fotoğrafa bakıp iktidar grubuna -kim utanırsa bilmiyorum- utansın diyorum. Utanın ya! Bu kadın devleti mi yıkacak? Siz "Nevroz"da 5 yaşındaki çocuğun üstünü arayarak, 80 yaşındaki insanları cezaevine kapatarak bu devleti eğer bunlarla ayakta tutacaksanız tutamayacaksınız çünkü siz yıkıyorsunuz, asıl bu yıkıcılığı siz yapıyorsunuz. Bu, utanç vesikası olarak, sizin alnınızda kara bir leke olarak kesinlikle tarihe geçecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu Makbule ve Hadi Özer'e bütün iktidar grubu vekilleri lütfen bir dakika düşünmeden baksın diyorum, acaba ne hissedecekler?

Son olarak, bugün İstanbul il binamıza 1 Mayısta bir keşif yapıldığını öğrendik. Polisler eşliğinde, polisler gözetiminde içeride yedi dakika kalan zata ilişkin henüz hiçbir açıklama yok. İktidar grubuna soruyorum ve araştırmalarını talep ediyorum: Polislerin öncülük ettiği, gözetlediği bizim parti binamıza giren bu şahıs kimdir? Kimliklerinin bir an önce açıklanmasını ve bize de bunun bildirilmesini talep ediyoruz. HDP'yle uğraşmaktan vazgeçin. Siz HDP'ye saldırdıkça, unutmayın, HDP bunun karşısında daha da güçleniyor, büyüyor çünkü bizim fikirlerimiz, ideolojimiz, siyasetimiz sizin sandığınızdan çok daha güçlü ve büyüktür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ek süre vermeyecek misiniz?

BAŞKAN – Mikrofonu son kez açıyorum.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, bununla bağlantılı söyleyeyim -TÜİK rakamları açıklandı, onu bırakıyorum başka zamana- Sayın Başkan, 5 Haziran katliam davasında polislere iki ay on beş gün ceza verilmişti; iki ay on beş gün. Ya, 4 kişi öldürüldü, katliam yapıldı, bu polislere verilen ceza da bugün beraatle sonuçlandı. Katilleri aklayan ama siyasetçileri, muhalefeti susturmaya çalışan bir iktidar aklı kaybetmeye mahkûmdur. Vallahi de kaybettiniz, billahi de kaybettiniz. "Kaybedeceksiniz." demiyorum, şu anda zaten halk size gerekli cevabı veriyor. Bu fotoğraf sadece hafızanızda kalsın; 5 yaşındaki çocuktan, 80 yaşındaki nineden korkan bir iktidarın halka verebileceği hiçbir şey kalmamıştır.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkoç…

26.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, iktidara geldiklerinde engelli yurttaşların önündeki engelleri kaldıracaklarına, saray yönetiminde ülke sorunlarının katlanarak arttığına, bu sorunların cezaları artırarak değil bütüncül politikalarla çözülebileceğine ve kendi iktidarlarında bu sorunların üstesinden geleceklerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde yaklaşık 10 milyon engelli yurttaşımız var, aileleriyle birlikte 40 milyon kişi. Bunların sorunlarını biliyoruz, çarelerini biliyoruz. Mevcutta yerel iktidarımızda, yakın gelecekte genel iktidarımızda engelli yurttaşlarımızın önündeki fiziksel ve ekonomik engelleri tek tek kaldıracağız. Öncelikle çalışma hayatındaki engelleri kaldıracağız, kamu ve özel sektördeki engelliler için ayrılan tüm kotaları dolduracağız, engelli aylıklarını ve evde bakım aylıklarını hayat pahalılığını gözeterek belirleyeceğiz; sağlık kurulu raporları başta olmak üzere, sağlık altında kangrenleşen sorunları gidereceğiz, eğitimde fırsat eşitliğinin önündeki tüm engelleri ortadan kaldıracağız.

Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ülkemizdeki engellilerin ve tüm yurttaşların nefes alabilmesi için aşmamız gereken temel engel saray yönetimidir. Sarayın ülkeyi yönettiği her gün sorunlarımız katlanarak artıyor. Sarayın dün konut fiyatlarındaki artışı engellemek için müjde olarak kredilerin düşürüleceğini duyurması, son bir yılda ev fiyatlarının 2'ye katlanmasına neden olmuştu. Tek bir günde artış yüzde 50'yi buldu. Faiz düşürerek enflasyonu indirmeye çalışan ekonomistin dâhiyane yeni hamlesi galiba bu. Bu hamle de yine kur korumalı mevduat sonucunda gördüğümüz gibi, parası olana yarayacak ve yine kamu bankaları üzerinden hazinenin yükünü artıracak, ekonomi daha fazla boğulacak.

Erdoğan'ın halkın boğazına çökerek üretmeye çalıştığı diğer bir hamle de stokçulukla ilgili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam ediniz.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Piyasada, tarlada ürün yok, dolar 15'i aşmış, akaryakıt zamlarını günlük takip etmek mümkün değil. Saray stokçulukla uğraşıyor. İki yıldır aynı hikâye. Sorun cezaların azlığı değil, AKP'nin yanlış tarım, ekonomi ve para politikasıdır. Çare burayı değiştirmek. Stok kısmıyla ilgili çözüm de ceza arttırmak değil, kapsamlı hal yasası, perakende ticaret düzenlemesi, AVM ve elektronik ticaret hakkında düzenleme ve lisanslı depoculuk yasasıdır. Sorun yapısaldır, çare de yapısal, üretilebilir ama AKP ne yaptı? Corona sürecinin başında fahiş fiyat artışına karşı Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturdu. Kurulu kuran, başında yer alan Bakan Ruhsar Pekcan kendisi fahiş fiyatçı ve stokçu çıktı, onun bile hesabı sorulamadı Türkiye'de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İkinci adım bu yılın başında stokçulukla ilgili cezaları 20 kata kadar arttırdılar. Sonuç, cezalardaki tarihî bu artıştan sonra beş ay içerisinde enflasyon tarihî artış gösterdi. Hepimiz acı tecrübeyle gördük, ceza artırarak ne stokçuluk ne de fiyat artışının önüne geçilebiliyor. Niye şimdi tekrar ceza artırmayı konuşuyoruz? Aynı bugün görüşeceğimiz teklifte kadına şiddet ve sağlıkta şiddetin çözümü ise sadece ceza artırımını öngörebilmek değildir, ceza tek başına çözüm değildir, sorunlar köklü ve yapısal çözümler gerektiriyor, bütüncül politika gerektiriyor. Bu yüzden de siz bunu yapamıyorsunuz çünkü attığınız her adımda sadece zengini, sadece yandaşı, sadece sarayı düşünüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz bu yüzden geleceğiz, biz geldiğimizde hep birlikte bütün bu sorunların üstesinden geleceğiz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu…

27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Vakıflar Haftası'na, Engelliler Haftası'na, Cumhurbaşkanının konut satışına ilişkin açıkladığı pakete, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir hukuk devleti olduğuna ve kuvvetler ayrılığı prensibinin her zaman cari olduğuna, ekonomik sıkıntı çeken vatandaşların durumunu iyileştirici paket ve düzenlemeleri kamuoyuyla paylaşacaklarına ve Genel Kurul gündemine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Malumunuz, bu hafta Vakıflar Haftası. Geçmişten günümüze ulaşan köklü vakıf kültürümüz toplumun vicdanını ve geleneksel değerlerini en güzel ortaya koyan sivil yapılanmalar olarak karşımıza çıkmaktadır. İnancımızdan, tarihimizden, kültürümüzden, medeniyetimizden kaynaklanan ve gerçekten, Selçuklu'dan Osmanlı'ya, Osmanlı'dan cumhuriyete uzanan bu vakıf medeniyeti anlayışımız milletimizin hakikaten önemli hasletlerindendir. İyilik ve yardımseverlikle birlikte sosyal devlet olgusunun sentezlenmesiyle sahip olduğumuz zengin vakıf kültürümüz geçmişten bugüne miras olarak gelmiş, bugünden yarına da gelecek nesillerimize miras olarak varlığını sürdürecektir. Vakıf geleneğinin güçlenerek gelecek nesillere aktarılması hem birey hem de toplum olarak önemli sorumluluklarımızdandır. Bu vesileyle vakıf kültürüne yönelik hassasiyetlerinden ve katkılarından dolayı Sayın Cumhurbaşkanımıza, Kültür Bakanımıza, Vakıflar Genel Müdürlüğü çalışanlarımıza, vakıf insanlarımıza, bu konuda bütün sivil toplum kuruluşlarımıza ve aziz milletimize teşekkürlerimi sunuyor, bu vesileyle milletimizin Vakıflar Haftası'nı tebrik ediyorum.

Aynı zamanda, bu hafta Engelliler Haftası. Engelliler Haftası'nın tüm dünyada engellilerin yaşam kalitesini yükseltecek, hayatlarını kolaylaştıracak yeni adımların atılmasına vesile olmasını diliyorum. Engelli kardeşlerimizin sorunlarının çözümünü önceliklerimiz arasında gören bir anlayışla onların her konuda yanında olmaya ve hayatlarını kolaylaştırmaya gayret ettik, ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu noktada yirmi yıl boyunca birçok adımı hayata geçirdik. Bunların başında 2005 yılında 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesiyle gerçekten bu konu özel olarak ele alınmış ve sosyal devlet ilkesinin gerekleri olarak da engelli kardeşlerimizin eğitimden sağlığa, iş hayatından, istihdamdan eğitime, evde bakım hizmetlerine kadar birçok alanda birçok düzenleme lehlerine bir şekilde yapılmıştır. Bu konuda birçok reforma imza atan ve özellikle vizyoner anlamda 2030 Engelsiz Vizyon Belgesi'ni ortaya koyan AK PARTİ iktidarları her zaman engelli kardeşlerimizin yanında olmuştur, olmaya artarak devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu çerçevede, sosyal devlet anlayışı çerçevesinde dün kabine sonrasında Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamalarıyla üçlü bir paketle sosyal konutların, arz talep dengesi çerçevesinde dar gelirli, sabit gelirli vatandaşlarımıza dönük olarak ulaştırılması ve gayet uygun bir şekilde bu edinimin gerçekleşmesiyle ilgili hakikaten önemli bir paket açıklandı. Bu manada 30 milyar Türk lirası çerçevesinde bir destekleme söz konusu olacak. İnşallah bu paketi hayata geçirmek suretiyle sosyal devletin sosyal konut edindirme noktasında bugüne kadar yüz binlerce insanımıza sağladığımız bu imkânı yeni yüz binlere de inşallah imkân olarak sunacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tabii ki bu manada ifade etmek isteriz ki Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir; yasama, yargı ve yürütme erki kendi anayasal çerçevesi içerisinde, görev ve sorumlulukları içerisinde mesuliyetlerini ifa etmektedir. Dolayısıyla, bu kuvvetler ayrılığı prensibi her zaman cari olmuştur ve olacaktır. Bu konuda her bir erk kendi görev alanı içerisinde görevlerini bağımsız bir şekilde deruhte etmektedir.

Alım gücüyle ilgili şunu ifade etmek isterim ki Türkiye hakikaten Covid-19 pandemisi nedeniyle, bütün dünyanın içerisinde bulunduğu sıkıntı nedeniyle üzerine düşen sıkıntıları görmektedir. İktidarımız bu sıkıntıların aşılmasıyla ilgili her yeni paketi kamuoyuyla paylaşmaktadır. Alım gücünü artırmak suretiyle bütün vatandaşlarımızın durumunu iyileştireceğimizin bilinmesini isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez açıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son olarak…

Bu manada, temmuz ayında bütün çalışanlarımızla ilgili, memur ve emeklilerimizle ilgili gerçekten iyileştirici paketlerimizi ve düzenlemelerimizi toplumla paylaşacağımızı ve bu sıkıntıların alım gücünün artırılması suretiyle giderileceğini, bu konuyla ilgili her türlü kanuni düzenlemenin yapılacağını da ifade etmek isterim.

Son olarak, bu hafta hep beraber kadına ve sağlıkta şiddeti önlemeye dönük Türk Ceza Kanunu'nda ve diğer kanunlarda öngörülen değişiklikleri hep beraber görüşeceğiz. Bu kanunun şimdiden milletimize hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERGELER

1.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, (2/4367) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldığına ilişkin önergesi (4/168)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, esas komisyon olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilen (2/4367) esas numaralı Kanun Teklifi İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir tarafından geri alınmıştır.

Bilgilerinize sunulmuştur.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, Türk sanayisinin yüksek teknolojili ürün üretiminin ve bunun ihracattaki payının artırılması için alınacak tedbirlerin ve teşviklerin tespit edilmesi amacıyla 10/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Mayıs 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/5/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/5/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, Türk sanayisinin yüksek teknolojili ürün üretiminin ve bunun ihracattaki payının arttırılması için alınacak tedbirlerin ve teşviklerin tespit edilmesi amacıyla 10/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 10/5/2022 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Altıntaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerimizin gerekçesini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ Hükûmetinin vaadi, 2000 yılında dünyanın 16'ncı büyük ekonomisi olan Türkiye'yi 2023 yılında ilk 10 büyük ekonomiden biri yapmaktı ancak sonuç böyle olmadı, 21'inci sıraya geriledik. Dünyadaki en büyük ilk 10 ekonomiye baktığınız zaman, teknoloji üreten ve yüksek teknoloji ürünleri ihraç eden ülkeler olduğunu görüyoruz. Eğer hedefiniz ülkemizi ilk 10 büyük ekonomiden biri yapmaksa Türk sanayisini yüksek teknolojiye yöneltmeniz ve bunu desteklemeniz gerekmektedir ancak iktidar bunu başaramamış durumdadır. Bunun önemli bir nedeni de Türk imalat sanayisinde yüksek

teknolojili ürün ihracatının tüm ihracat içindeki payının yeterince artmamasıdır. TÜİK'in verilerine göre ülkemizde 2022 Ocak-Mart döneminde ihracatımızın yüzde 90'dan fazlasını imalat sanayisi ihracatı teşkil ederken bunda yüksek teknoloji ürünlerinin payı yüzde 3 civarındadır. Bunun yanında, yüksek teknoloji ithalatımız da yüksek düzeyde seyretmektedir. 2022 yılının Ocak-Mart döneminde yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayisi ürünleri ithalatı içindeki payı yüzde 9,9'dur. Bu rakam birkaç yıl önce çok daha yüksekti. İktidarın yanlış politikalarıyla girilen döviz sıkıntısı neticesinde yurt dışı alımlarında kısıtlamalara gidilmesinin bu rakamı küçülttüğünü kabul etmeliyiz.

Örneğin, cep telefonlarının ithalatında caydırıcı vergiler dövizin artışına eklendiğinde telefon fiyatlarının vatandaşın alım gücünün çok üstüne çıktığı hepimizin malumudur. 2016'da 13,4 milyon adet olan cep telefonu ithalatı 2020'den sonra yaklaşık yarısına inmiştir. Bu rakamlar döviz krizinin açık bir göstergesi olarak görülebilir. Zaten geçen kasım ayından beri yaşananlar bu krizin her alanda vatandaşı ezdiğini gösteriyor. Hükûmetin bu konuda aldığı en önemli tedbir ise kur korumalı mevduat oldu. "Faiz haram." denilerek getirilen bu sistem, vatandaşı kur riskine karşı korumak için mevduatını önce faize yatırmayı zorunlu kılıyor. Vatandaşlar "Ben faiz almak yerine -paramın değerini korumak için- altın veya döviz yatırımcısı isem kur korumalı mevduata geçmem isteniyorsa neden faiz hesabına yönlendiriliyorum?" diye soruyor.

Döviz krizine kalıcı çözüm ihracatımızın 1,3 dolar olan kilogram değerini 3 dolar seviyelerine çıkarmaktır. Bunu da ancak yüksek teknolojili ürünler ihraç ederek yapabiliriz. Mevcut durumda, düşük teknolojili ürünler satıp, teknoloji içeriği yüksek ürünler alıyoruz. Yüksek teknolojili ürünleri kendimiz üretebilmek ve bunların ihracatımızdaki payını arttırmak için en temel gereksinimlerden biri AR-GE'dir. Maalesef, Türkiye, diğer ülkelerle kıyaslandığında AR-GE yatırımları, destekleri ve teşvikleri açısından geride kalmaktadır. Türkiye gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'ini AR-GE'ye ayırırken OECD ülkelerinde bu rakam ortalama yüzde 2,5, Güney Kore'de yüzde 4,5, İsrail'de ise yüzde 5'tir. Ayrıca İsrail ihracatının yüzde 10'unu yüksek teknolojili ürünlerden elde ederken Güney Kore'de bu rakamın yüzde 21'e kadar çıktığı görülüyor. Güney Kore'de 1 milyon nüfusa 10 bin araştırmacı düşmekteyken bu rakam Almanya ve Japonya'da 7 bin civarındadır. Bizde ise bu rakam 2 bine yakındır. Bu rakamı acilen 5 bin civarına çıkarmak elzemdir. AR-GE'ye ayrılan payımız kadar özel sektörün buna katkısı da oldukça yetersizdir. Büyük ekonomilerde AR-GE harcamaları ağırlıklı olarak özel sektör tarafından yapılmakta, özel sektörün bu harcamalardaki payı devletin yaptığı harcamaların 5 katına kadar çıkmaktadır. Türkiye'de ise bu oranın 1,5 kata tekabül ettiği görülmektedir.

Kısaca, değerli arkadaşlar, AR-GE harcamaları ile yüksek teknoloji üretim ve ihracatı arasında yakın bir ilişki olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, döviz krizinin önüne geçmek, işsizliğe bir nebze çare bulmak, ekonomik kalkınma ve büyüme sağlamak amaçlanıyorsa yüksek teknolojili ürünlere yönelmek çok önemlidir.

Bu nedenle araştırma önergemizin kabulünü beklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Necdet İpekyüz.

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, 20'nci yılda tekrar ekonomiyle ilgili konuşuyoruz ve bildiğimiz bir gerçek; her gün yolsuzluk artmakta, yolsuzlukla beraber yoksulluk artmakta. Her açıklanan paket yurttaşların aleyhine, sermayede belli bir azınlığın lehine ve her pakette yeni bir "hedefler" ortaya atılmakta. Öyle ki yirmi yıllık dönemde gelen her yeni bakan yeni bir hedef ortaya attı, yeni bir paket açıkladı ve öyle ki bakanların ne dediğini biz artık unutur olduk. Öyle bakanlar vardı ki ayları hesap edip "Önümüzdeki ay daha iyi olacak, önümüzdeki ay daha iyi olacak." diyorlardı. Ve damat kayboldu. Öyle bakanlar geldi ki "Her

şeyi düzelteceğiz, istikrar olacak; biz kesinlikle taviz vermeyeceğiz." dediler; dayanamadılar, gittiler. Neredeyse öyle bir hâle geldik ki yurttaş her gün ağlıyor. "Benim gözlerime bakın." diyen Bakan, Güldür Güldür Show'daki skeci engelliyor çünkü vatandaş her gün ağlıyor, "kara mizah" diyeceğimiz hâlimize, ona bile engel olunuyor. Ne oldu? Şu deniyordu: "İhracat artacak, döviz düşecek, faiz kalkacak -hiçbir şey düzelmeyecek- bütün yurttaşlar eğlenecek, keyfedecek." Vallahi, eğlenen, keyfeden belli bir azınlık oldu. "İhracat" dedikleri "artış" dedikleri ne oldu biliyor musunuz? İhracatın artışıyla beraber Türkiye emek açısından en çok sömürülmeye uygun bir ülkeye dönüştürüldü. Peki, nedeni ne? İmalatla, sadece imalatla üretiyorsunuz. Gelin Diyarbakır'a, Batman'a, Siirt'e, Bingöl'e, Muş'a gidelim, bir tane yüksek teknoloji değil, orta yüksek düzeydeki bir sanayi üretimi var mı? Hayır, yok. Tümüyle emek iş koluna dayalı bir çalışan kesim var. Peki, siz ne yapıyorsunuz? İhraç ediyorsunuz ama hâlâ ham madde olmadığı için ithal ediyorsunuz. Daha yeni ocak-mart rakamları açıklandığında, Türkiye'deki ihracata baktığınızda, ithalata baktığınızda, ihracat, evet, yükselmiş ama ithalat daha yükselmiş. O zaman siz bir şeyi beceremiyorsunuz. Beceremememenizin nedeni ne? Yanlış tercihleriniz.

Peki, enflasyon düştü mü? Hayır. Döviz düştü mü? Yine işte 15 TL'yi geçti. Ne oldu? Yoksulluk arttı, açlık arttı. Peki, sadece yüksek teknoloji üretmekle mi oluyor? Yüksek teknolojiyi üretebilmek için demokrasinin olması lazım, barışın olması lazım, insan haklarının olması lazım. Siz özgürlükten yana olmazsanız, siz örgütlenmeden yana olmazsanız, siz eşitlikten yana olmazsanız değil yüksek teknoloji, bu ülkeyi giderek tümüyle emek sömürüsüne dönüştürürsünüz, tümüyle geri bırakırsınız.

Bir diğer konu nedir, en önemlisi? Bu konuda AR-GE önemli, araştırma ve geliştirme önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Araştırma ve geliştirmenin iyi olabilmesi için bilimin özerk olması lazım. Bilimin özerk olmadığı yerde tercihler belli bir azınlığın yanına gelir. Siz üniversiteleri özerk yönetimden çıkarıp, araştırmadan çıkarıp neredeyse ayakkabı numarasını verecek kadar kadrolarla sadakatli bir topluma dönüştürürseniz, sadık bir topluma dönüştürürseniz AR-GE de gelişmez, sanayi de gelişmez, demokrasi de gelişmez, özgürlük de gelişmez. Biz HDP olarak şunu diyoruz: Bütün Türkiye'de eşit bir şekilde, emekten yana, üretimden yana herkesin katılabileceği bir düzenin gelmesi lazım. Bunu yapmadığınız sürece ekonomi kötüye gidecek ve siz de dibe gidiyorsunuz. Baskılar, korkular bu işin sonucunu getirmez; özgürlükler daha iyi günleri getirir.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Kadim Durmaz.

Buyurun Sayın Durmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizi izleyen aziz milletimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ iktidarının günümüzde yaşattıklarıyla ilgili, bundan dokuz yüzyıl önce Farabi güzel bir söz söylemiş: "Kendi menfaati uğruna her şeyi yok sayan insanların eninde sonunda varacağı yer hüsrandır." İşte AK PARTİ hükûmetleri, yandaşlarını zengin edebilme uğruna ülkenin tüm kaynaklarını verimsiz kullanıp bu ülkede bir hüsran yarattı. Bırakınız, sözde sık sık tekrar ettiğiniz 25 bin dolar millî gelir ve dünyanın ilk 10 büyük ekonomi arasında olma hedefini, ülkemizin Anadolu'daki köylüsüne geçen yıl reva gördüğünüz 2 lira 20 kuruşluk buğday taban fiyatını ve hiç yüzünüz kızarmadan öngörüsüz bir şekilde Rusya ve Ukrayna çiftçisinden 6 lira 70 kuruştan buğday alma ayıbını bu ülkeye yaşattınız. Halkı sebzeye, meyveye muhtaç ettiniz. 70 yaşına gelmiş emekliye pazarcılık yaptırıp 20 yaşındaki mültecilere bu ülkenin kaynaklarını aktararak kendinize itibar ve ikbal kazanma yolunu deniyorsunuz. Bu ayıpların hepsi bu aziz millet tarafından deftere yazılmakta. Ve bakın, bu ülkenin

kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk bugün de bize yol gösterebilme adına şöyle diyor: "Eğer bir gün benim söylediklerim bilimle çelişirse siz bilimi önceleyin." Ama baktığımız zaman siz de maalesef yok. Bu ülkenin üniversitelerinden demokrasiyi, özgürce çalışma iklimini ve birçok bilim insanını maalesef kopardınız. Bunun sonunda ülkemizin geldiği yer maalesef borç, borç; içeride ve dışarıda itibarsız bir Türkiye Cumhuriyeti. Yoksulluk her geçen gün artarken bu ülkenin birçok fabrikası bir bir kapanmakta ve borç batağında çırpınmaktadır.

Tabii, Erzurumlu esnafın dediği gibi, deftere bakirem hac farz olmuş, kasaya bakirem zekâta muhtacız. Ülkeyi getirdiğiniz nokta bu ama bundan çıkış var mı? Var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun söylediği gibi, maceracı para ve kur politikalarından vazgeçin, kur korumalı mevduat uygulamasına derhâl son verin, kamu-özel iş birliği anlaşmalarını TL'ye çevirin, Katar'la kurulan ahlaksız ilişkiden vazgeçin, enerji ve tarımda dışa bağımlı politikaları terk edin diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Erdoğan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; verilen önerge üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekonomik yapımız, ticari hareketlilik, üretim kabiliyetimiz ve kapasitemiz her geçen gün gelişmekte; Türkiye'nin ihracatı, dış ticareti, ekonomik aktivitesi her geçen gün artmakta. Türkiye'de nisan ayının sonunda, sadece de bir günde 1 milyar 956 milyon dolar ihracat yapıldı. Bu, cumhuriyet tarihinde bir günde yapılan en yüksek ihracat rakamı. İhracatta artık farklı bir kulvardayız. İhracat demek üretim, yatırım, istihdam demek.

Tabii, bununla birlikte Millî Teknoloji Hamlesi Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik bağımsızlığını temin edecek yegâne vizyondur. Türkiye, bu vizyonla küresel piyasalarda rekabet gücünü artırmakta ve kritik teknolojilerin üretimi noktasında gelişme kaydetmektedir. Millî Teknoloji Hamlesi'ni âdeta bir millî mücadele olarak görüyoruz ve ülkemizi teknoloji ve sanayi alanında küresel bir aktör hâline getirmek için var gücümüzle çalışıyoruz.

Yüksek teknoloji ürünlerinin üretiminde ve ihracatında atağa geçtik; ithalat azalırken ihracat rakamları artmaktadır. 2021 yılında Ticaret Bakanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, orta yüksek, orta düşük ve düşük teknolojili ürün ihracatı toplamda 212 milyar 827 milyon doları buldu; 6,5 milyar dolara yakını yüksek, 71 milyar doları da orta yüksek teknoloji ürünlerinden oluştu. Geçen yıl 206 milyar dolara yakın da çeşitli sınıflarda teknoloji yoğun ürün ithalatı gerçekleştirildi. 2022 yılının ilk çeyreğinde teknoloji yoğun ürün ihracatında sağlanan artış devam etti. İmalat sanayi ürünleri ihracatı geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 20,7 artarak 56 milyar 844 milyon dolara ulaştı. Bunlardan yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı 1,6 milyar dolar, orta yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatı 18,7 milyar dolar, orta düşük teknoloji ürünlerinin ihracatı 17,8 milyar dolar, yine, düşük teknoloji ürünlerinin ihracatı da 18,7 milyar dolar olarak gerçekleşti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET ERDOĞAN (Devamla) – Tabii, verilen önerge Türk sanayisinin yüksek teknolojili ürün üretiminin ve bunun ihracattaki payının artırılması için alınacak tedbirlerle ve teşviklerle ilgiliydi. Tabii, olumlu bir önerge; önergeden dolayı teşekkür ediyorum ama biliyorsunuz, bu konuda, özellikle yüksek teknoloji noktasında ülkemizin son yıllarda aldığı mesafe ortada. Bunu da artırarak sürdürmeye devam edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Türkiye'de engellilerin temel yurttaşlık haklarının tanınması ve korunması amacıyla 10/5/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Mayıs 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/5/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/5/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş
Siirt
Grup Başkan Vekili

Öneri:

10 Mayıs 2022 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Türkiye'de engellilerin temel yurttaşlık haklarının tanınması ve korunması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (18424 grup numaralı) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 10/5/2022 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Kaçmaz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hepinizin bildiği üzere, 10-16 Mayıs, Birleşmiş Milletler tarafından Engelliler Haftası olarak kabul edilmiştir yani bu hafta Engelliler Haftası. Bugünden başlayarak kürsüden büyük büyük laflar edeceğiz, sosyal medyada "Hepimiz birer engelli adayıyız. Sevgi her engeli aşar. Kardeşlerimiz, onlar bizim meleklerimiz." gibi ve buna benzer cümlelerle paylaşımlar yaparak ne kadar da duyarlı olduğumuzu ispatlamanın yarışına gireceğiz ve bu maskeli balo tam tamına altı gün sürecek ve sonrasında engelli bireyler yine unutulacak.

Şimdi, bütün partilere bir davetim var: Bu yıl doğruyu yapalım, cesaretle maskelerimizi indirip gerçeklerle yüzleşelim; engellileri yük, âciz, muhtaç gören mevcut negatif engelli kültürümüzle yüzleşelim. Irkçılığın ikiz kardeşi olan, kendi bedenini ve zihninin sahip olduğu işletim sistemini, yeti farklılığı olan ve nöroçeşitli bir zihin özelliğine sahip engellilerden üstün gören kibirli, üsttenci ve

ayrımcı içimizdeki sağlamcıyla yüzleşelim. Engellilerin bağımsız ve onurlu bir yaşam hakkının ve şansının gerçekleşebilmesinin ön koşulu olan erişilebilirlik yasasını, çok değil daha birkaç ay önce yine, bu Mecliste ertelediğimiz gerçekliğiyle yüzleşelim.

İktidara sesleniyorum: 2005'ten beri bu yasayı sürekli ertelemeniz aslında bütün engelli bireyleri evlere mahkûm ediyor; bu gerçekle yüzleşin. Eğer bakacak yüzünüz varsa lütufla verilen 800 ile 1.500 lira arasındaki bir maaşla yaşamak durumunda bırakılan ve yetiremediği için kullandığı kateteri yani sondayı böbreklerini kaybetme pahasına tekrar tekrar yıkayarak kullanmak zorunda kalan, hasta alt bezi alamayacak durumda olan engellilerle yüzleşin yani engelli yoksulluğuyla yüzleşin. Dolmayan kotalarla, çıkılamayan kaldırımlarla, sırf "Vardır." demek için yapılmış rampalarla, aracına engellileri almayan, azarlayan şoförlerle, erişilebilir olmayan tüm kamusal ve özel alanlarla, "modern" diyerek övündüğünüz, milyonlarca engellinin varlığını yok sayarak inşa ettiğiniz mekânlarla yüzleşin. Engelliler işsiz, kotalar boş; bu gerçekle yüzleşin. Engelli kotaları acilen doldurulmalıdır.

Her şeyden önce, cesaretiniz varsa otistik Sinan'la ve Ayfer Hanım'la yüzleşin. Otistikler için en çılgın eylem planının "kapatma, tecrit ve öjeni" olarak uygulamaya konulduğu bakımevleri gerçekliğiyle yüzleşelim. Sinan'ın bugününden ve geldiği noktadan toplum ve kamu olarak sorumlu olduğumuz bilinciyle yüzleşelim ve hatta Sinan'ın onurlu yaşam hakkının olmadığı, annesinin çocuğundan haber alma hakkının gasbedildiği şu günlerde 10-16 Mayıs Engelliler Haftası'nda konuşmaya dahi yüzünüzün olmayacağı gerçekliğiyle yüzleşelim. Bağımsız yaşam koşullarının sağlanmadığı milyonlarca engellinin ebeveynlerinin geleceğe ilişkin korkuları, kaygıları, umutsuzluğu, yorgunluğu ve koyu yalnızlığıyla yüzleşelim. Ebeveynler "Biz ölünce çocuklarımıza ne olacak?" kaygısıyla yaşamak zorunda kalıyorlar. Sinan'ın annesi, kendisi ve çocuğu için ötanazi uygulanmasını talep ediyor. Bu gerçekle yüzleşin; engelli bireylerin aileleri devlete de iktidara da topluma da güvenmiyor çünkü şu an pratikte, engellilerin mahkûm edildiği, evlere mahkûm edildiği bir durum gerçekliği karşımızda.

Yine, tabii, bu engellilik meselesini, bu ülkede yaşayan milyonlarca engellinin sorununu beş dakikaya da altı güne de sığdırmak mümkün değil. Zira sorun, klasik tıbbi bakış açısının gelenek hâline getirdiği söylemin çok ötesinde ve derindir. Partimizin Engelliler Komisyonu olarak bizler de bu duruma ilişkin iki yıldır bir çalışma yapıyoruz. HDP Engellilik Manifestosu ve yine, Engellilere Yönelik Ayrımcı Tabirler Raporu'nu hazırladık ve paylaştık kamuoyuyla. Kullandığımız hakaret, aşağılama, küçümseme içeren negatif dili dönüştürmek için yüzlerce adet kitapçığı, her gün içerik üreten gazetecilere, aydınlara gönderdik ve göndermeye de devam ediyoruz. Gelin, bu yıl sahici bir haftaya dönüştürelim; siyasetçisi, aydını, gazetecisi, akademisyeni ve toplumun tüm kesimleri, engelliliği inşa eden ezberlerle zehirlenmiş kolektif zihnimizi ve engellilere yönelik ayrımcılığı yeniden ve yeniden üreten kullandığımız sağlamcı dili değiştirmek için samimi bir süreci başlatalım. Bu süreci başlatmak için öncelikle engelliliğin salt tıbbi bir mesele olmadığını idrak etmeliyiz. Toplumsal yaklaşım, ön yargılar, alışkanlıklar ve gelenekler engellilerin sorunlarının temel nedenidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Engellilerin toplumsal örgütlenmesinin yetersiz kalması, siyasal yaşamda, medyada, kültür, sanat ve sporda engellilerin yeterli düzeyde temsil edilmemesi engellilik sorunlarının çözümsüz kalmasıyla sonuçlanmaktadır.

Bu sorunlar ışığında Türkiye'de engellilerin temel yurttaşlık haklarının ve özgürlüklerinin tanınması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla bir araştırma komisyonunun kurulması gerektiğini düşünüyoruz ve bu sebeple bugün bu önergeyi veriyoruz.

Sadece, şu durumu tekrar hatırlatmak istiyorum: Bugün, bir engelli birey, yurttaş otistik Sinan'ın annesi, kendisi ve otistik oğlu için ötanazi istiyor. Bu ayıp da bu iktidarın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Bedri Yaşar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 10-16 Mayıs Dünya Engelliler Haftası dolayısıyla tüm engelli ve engelli yakını vatandaşlarımızın bugününü kutluyorum, hepimizin birer engelli adayı olduğunu buradan hatırlatmak istiyorum.

Türkiye'de yaklaşık 8,5 milyon engelli bulunmaktadır, bu da ülke nüfusunun yaklaşık yüzde 12,29'una tekabül etmektedir; bu da dünya geneline bakıldığı zaman 500 milyon civarında. Türkiye'de engelli istihdamına şöyle bir baktığımız zaman; kamuda yüzde 4, özel sektörde yüzde 3. Maalesef, KİT komisyonları da dâhil, denetime geldikleri zaman, biz "Engelli kadrolarınız dolu mu?" dediğimiz zaman çoğu "İşte, şu kadar eksik, bu kadar bilmem ne…" Buradan tekrar uyarıyorum, ülkenin genelinde, başta kamu olmak üzere bu istihdama yönelik eksiklikler bir an önce giderilmeli. Düşünün, kamuda 4 bin, özel sektörde de 21 bin civarında bu kadrolar bugün, maalesef, boş durmaktadır. 2021 yılında kamuda 62 bin kişi işe yerleşmek amacıyla müracaatta bulunmuş, sadece 1.961 kişi, engelli vatandaşımız kamuda işe yerleşebilmiştir. Yani, bu şartlar altında işsizlik oranına şöyle bir baktığımız zaman, maalesef, normal yaşamını sürdüren insanlara göre engellilerde çok daha yüksek olduğunu hepimiz müşahede ediyoruz. Hükûmet, zaman zaman bunların kendi işini kurmalarına yönelik belli rakamlar açıklıyor; bununla ilgili bir 65 bin rakamı açıklandı. Tabii, kendi işini kurmalarına yönelik böyle bir destek iyidir ama bugünkü şartlar altında bunun çok da fazla bir anlam ifade etmediğini biliyoruz.

Yine, bunların gelirleri açısından baktığımız zaman, yaklaşık, engel oranı 40 ila 60 arasındakiler için 2021 yılında 661 lira, 2022 yılında 843 lira yani burada yüzde 27'lik bir artış var. Yine, engel oranı 70 ve üzerinde olanlar için 2021 yılında 992 lira, 2022'de de 1.264 lira. Yani bu rakamla sokağa çıkmanın bile mümkün olmadığını hepimizin idrak etmesi lazım. Geçim şartları açısından baktığımız zaman, bugün geçinmek için normal vatandaştan daha yüksek rakamda bir maaşa ihtiyaç olduğunu hepimiz biliyoruz burada. Bizim parti olarak önerimiz şu: Engelli maaşlarını hiç olmazsa asgari ücret seviyesine yükseltelim istiyoruz.

Tabii, gine, buna paralel olarak bir diğer sorunu da... Sosyal devlet gereği, engelli vatandaşlarımız kolaylıkla tek başına istedikleri yere gidebilme imkânına sahip olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Yani, özellikle yaya yolları açısından düşünün, belediyelerin verdiği hizmetler açısından olsun, şehirleşme açısından olsun muhakkak bunlar dikkate alınarak bu faaliyetlerin yapılması lazım. Yoksa, bugün, Türkiye'de caddede, sokakta engelli vatandaşlarımızın doğru düzgün ulaşım ve iletişim sağlamasının mümkün olmadığını hepimiz biliyoruz. Bugün en büyük problem, sorun şudur: Engelliye engel olmak. Onları normal hayatın içerisinde bir birey olarak kabul edip buna göre hareket etmemiz lazım.

Gerek iş imkânları açısından gerekse sosyal hayatta hayatlarının kolaylaştırılması için Parlamentoda bizim kanun tekliflerimiz var. Sizin kanun teklifiniz olsun, getirin, sizin olsun, destekleyelim; amaç, engellilerin hayatı kolaylaşsın. Bu konuyla ilgili her türlü katkıya hazır olduğumuzu buradan ifade ediyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Fikret Şahin.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Nüfusumuzun yüzde 12'si yani 9 milyon civarında engelli vatandaşımız var ancak onları, işte bu hafta olduğu gibi 10 ila 16 Mayıstaki Engelliler Haftası'nda veyahut da 3 Aralıkta olduğu gibi Dünya Engelliler Günü'nde hatırlıyoruz. Oysa böyle belli günlerde değil, tüm engellilerin tüm topluma daha iyi entegre olması açısından yıl boyunca, farkındalığı artıracak etkinlikler içinde olmak durumundayız hep birlikte.

Vatandaşımız için AKP iktidarında yaşamak bir hayli zorlu durumda; hele bir engelliyseniz bu zorluk daha da artıyor, bir kat daha artıyor; hele engelli bir kadınsanız bu durumunuz, zorluk yaşadığınız durum katbekat artıyor; hele ki kırsalda engelli bir kadın bireyseniz, inanın, yaşamaya hakkınız yok yani bu tablo sizin için giderek daha da zorlaşıyor.

Engellilerimizin büyük sorunları var, bunları üç ana başlık altında toplayabiliriz; eğitimde sorunları var, sağlıkla ilgili sorunları var ve istihdamla ilgili sorunları var.

Eğitimle ilgili sorun, kendi engel durumlarına ait okul bulmakta zorlanıyorlar, okul bulsalar dahi kendi engel durumlarına ait özel eğitim alma imkânlarını belki bulamıyorlar. Hatta şu anki mevzuatta bir otistik bireyin özel eğitimi için on iki saatlik bir ödeme yapılıyor ama en az, minimum kırk saat eğitim alması gerekiyor.

Yine, bakım ücretleri engellilerimiz için de oldukça az. Yine, anneler, babalar bakıma muhtaç olan engelli çocuklarının geleceği için büyük endişe yaşıyorlar ve yine, anneler "Allah'ım, ne olur çocuğumu benden önce al." diye dua ediyorlar. Bakın, biz bu feryatları durdurmak zorundayız. Yani annelerinin, babalarının gözü arkada kalmamalı; engelli çocuğa bakıyorlarsa mutlaka onlara sahip çıkmak durumundayız.

Yine, sağlıkla ilgili sorun, hastaneye ulaşamıyor engellilerimiz, ulaşsalar dahi onları hastanede karşılayacak bir birim yok. Yine, özel hastanelerde engellilerden katkı payı alınmaya devam ediyor; ilaç, malzeme gibi harcamaları cepten yapmak durumundalar. Ortez, protez, işitme cihazı gibi ihtiyacı olan tıbbi malzemelerin SUT ödemeleri -yani Sağlık Uygulama Tebliği'ndeki ödemeler- bir hayli az.

Yine, istihdamla ilgili sorunları var. Engelli, mesleki eğitim almış olsa dahi aldığı alanda istihdam edilemiyor. Üniversite mezunu bir engelli birey Engelli KPSS sınavına girdiği zaman lise mezunu bir vatandaş gibi, aynı muameleyi görüyor ve meslekte yükselmesi mümkün olmuyor. Yine, kamuda engelli istihdamının oranı da oldukça az, en az 2 katına yani yüzde 6 civarına çıkmak durumunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FİKRET ŞAHİN (Devamla) – Tamamlayacağım.

Efendim, yine, mevzuatla ilgili sıkıntılar yaşıyoruz. Bir tipik örnek vermek istiyorum. Bizim kanunlarımızda yüzde 40 ve üzerinde engelliyseniz engelli haklarından faydalanıyorsunuz ama yüzde

40'ın altında engeliniz varsa hiçbir hakkınız yok. Bakın, bir örnek vereceğim: Tek gözü kayıp olan bir kişinin engel oranı yüzde 32. Bu kişi engelli de kabul edilmiyor, sağlam da kabul edilemiyor ve bu kişi evde atıl vaziyette kalıyor yani bunlar için de mutlaka birtakım düzenlemeler yapmak durumundayız.

Engellilerin bir hayli yoğun sorunları var, o nedenle araştırılması gerekiyor. HDP Grubunun önerisini CHP Grubu olarak destekliyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Hacı Ahmet Özdemir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri ve bizleri ekranları başında izleyen vatandaşlarımız, engelli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bilmiyorum, bu, Genel Kurulda benim engelliler üzerine kaçıncı konuşmam. Engelliler üzerine çokça ve sıkça konuşan bir milletvekiliyim. Fakat, burada, ben rakamlarla anlattım olmadı, daha başka birtakım argümanlarla anlattım olmadı; bugün ben size rakamlardan bahsetmeyeceğim çünkü rakamlarla bahsetmeye kalktığımızda, rakamları biliyorsunuz, arada dağlar kadar fark var. AK PARTİ iktidarlarının istihdamda, özellikle engelli istihdamında, memur sayılarında, işçi sayılarında…

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok gürültü var, lütfen biraz yavaş.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Artı, iş yeri sahibi yapma noktasındaki çabaların sonucunda ulaşılan rakamlar hakikaten akıllara durgunluk verecek boyutlara ulaştı. Biz "Yetmez ama evet." diyen bir anlayışla çalışıyoruz.

Ben, size sadece şunları anlatmak istiyorum: AK PARTİ iktidarlarında engellilerin nereden nereye geldiğini engelli aileleri biliyor, AK PARTİ iktidarında engellilerin nasıl imkânlara kavuşturulduğunu engelli aileleri ve engelliler biliyor. Biz bunları yeterli görüyor muyuz? Görmüyoruz. Daha katedilecek çok mesafe var mı? Var. Fakat engelli aileleri artık çocuklarını misafir geldiğinde yan odada saklama ihtiyacı hissetmiyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Engelli aileleri, bugün sizin "kırsal" olarak bahsettiğiniz kırsal kesimde -çok özür dilerim, ben bu sahneleri çok gördüm, bu tip olaylarla çok karşılaştım- samanlıklarda, avlunun bir köşesinde, bir kenarında, tarlaya, bağa, bahçeye giderken zincirlere vurarak, iplerle, urganlarla bağlayarak sakladıkları, korumak için bu önlemleri almak zorunda hissettikleri dönemleri geride bıraktılar. Allah'a şükürler olsun, bugün, eğitimden bahsediyoruz; rakamlar yüz binlerle ifade ediliyor, milyonlarla ifade ediliyor engellilere verilen eğitimler ve "Eğitilemez." dediğimiz engellilerin biz bugün eğitilebilir hâle geldiğini görüyoruz. Ders saatleri konusundaki yetersizlikler, daha başka birtakım noktalardaki yetersizlikler muhalefetin de belirlediği gibi, bizlere de zaten geldiği üzere, bizlerin de tespit ettiği gibi iyileştirmeyi hak ediyor. Bu noktadaki çalışmalarımız devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Önerinin aleyhinde olduğumu ifade eder, hepinize saygılar sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Ayrıca Engelliler Haftası'nı da kutluyorum desem, kutlama yakışık alır bir şey değil. "Neyi kutluyorsunuz?" diyor engelliler, "Ben görme engelliyim, benim görme engelimi mi kutluyorsunuz?" Ortopedik engelliler "Engelliler Haftanızı kutluyorum."

dediğimde "Benim engelliliğimi mi kutluyorsunuz?" diyorlar. Engelliler Haftası'nın duyarlılıklarımızın artmasına, farkındalıkların oluşmasına, engelli sorunlarına daha yakından eğilmeye sebep olmasını diliyorum. Engelli kardeşlerimize hayatlarında başarılar diliyorum. Hayata katılımlarını gönülden arzu ettiğimi ve bu noktadaki çabalarımızın, gayretlerimizin devam ettiğini belirterek tekrar hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır. Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve arkadaşları tarafından Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yapılan çay üretimindeki sorunların araştırılması ve bu kapsamda alınması gereken önlemlerin ve politikaların belirlenmesi amacıyla 21/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 10 Mayıs 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

10/5/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 10/5/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç

Sakarya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan ve arkadaşları tarafından, Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yapılan çay üretimindeki sorunların araştırılması ve bu kapsamda alınması gereken önlemlerin ve politikaların belirlenmesi amacıyla 21/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan 3307 sıra no.lu Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 10/5/2022 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Uğur Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yakın bir zamanda, önümüzdeki günlerde Karadeniz Bölgesi'nde çay üretimi başlıyor. Burada sorunlar var. Bu Parlamentoda çaya ilişkin bir konuşma yaptım; olmadı, sorunlar halledilmedi, bu kürsüye çay döktüm, 1 çuval çay çöktüm ama aradan yıllar geçti, ne yazık ki çay sorunu henüz halledilmedi değerli arkadaşlarım.

Şimdi, sorun şu: Bakın, geçtiğimiz yıl çayın kilo başına fiyatı 4 liraydı. Ne yazık ki taban fiyatı uygulaması olmadığı için, çaya ilişkin yıllardır burada birçok kere söz edildiği için… Sayın Mehmet Bekaroğlu Hocamın da geçen günlerde vermiş olduğu kanun teklifinde de buna ilişkin hükümleri açık bir şekilde ortaya koymuş olmasına rağmen taban fiyatından uzaklaştık. Geçen sene 4 lira olmasına rağmen -kota ve kontenjana ilişkin sorunlarımız var- ne yazık ki çay üreticisi 2,4 lira üzerinden özel sektöre çayını verdi.

Bakın, değerli arkadaşlarım, çay üreticisi geçen sene mayıs ayında çayını verdi, aradan bir yıl geçti, özel sektöre vermiş olduğu çayın bedelini alamadı. Özel sektör diyor ki: "Ben sana nakit olarak da vermem. Aradan bir yıl geçtikten sonra sadece sana kuru çay olarak verebilirim." Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Şimdi, çay üreticisi de şunu diyor: "Kotayı kaldırın, kontenjanı kaldırın." Nedir bu sorunun temeli değerli arkadaşlarım? Bakın, Artvin'de, Rize'de, Trabzon'da 1 milyon kişi, 200 bin aile 781 bin hektar alanda çay üretimiyle geçiniyor. Hani diyoruz ya; çay millî üründür, çay stratejik üründür. Peki, çay üreticisi bu ürününün karşılığını alabiliyor mu değerli arkadaşlarım?

Kota ve kontenjanla alakalı problem şu: ÇAYKUR ne yapıyor? Üretim kapasitesini artırmıyor. Üretim kapasitesiyle alakalı -çay fabrikaları belki eski teknoloji- buna ilişkin çay üreticilerinin yıllardır feryadına rağmen, ne yazık ki yılda günlük 7 bin-8 bin ton civarında… 9 bin ton aslında ama bin tonu falan kayboluyor, fabrika onarımı oluyor, başka türlü mücbir sebepler oluyor. Ne yazık ki arz, çay sezonunda 15 bin-20 bin ton oluyor değerli arkadaşlarım. Bu durumda ne yapıyorlar? Geliyor, çay üreticisine diyor ki: "Ben senden ucuz fiyata, madem ÇAYKUR almıyor…" Biliyorsunuz, çay eğer üç gün içerisinde toplanmazsa zayi oluyor değerli arkadaşlarım, başka çaresi olmuyor. Yani daha doğrusu, devlet çay üreticisine şunu diyor: "Kırk katır mı, kırk satır mı?" (CHP sıralarından alkışlar) Kırk katır mı, kırk satır mı değerli arkadaşlarım? Çay üreticisi ne yapıyor? Alıyor bu çayını, gidiyor özel sektöre değerli arkadaşlarım. Bakın, özel sektöre ilişkin olarak, geçen yıl çay üretimi yapılıyorken gübreyi 2.400-2.500 TL civarında alıyordu üretici. Şimdi ne oldu gübre değerli arkadaşlarım? Şimdi Tarım Kredi Kooperatiflerinde bile 7.800 lira tonu. Bu ne oluyor? Serbest piyasada 9 bin liradan aşağı değil. Sadece bunu baz alarak, bunun üzerinden yeni çay fiyatıyla alakalı kendimize bir skala koyarsak, çayın geçen seneki fiyatı 4 liraysa bu sene 12 lira olması gerekiyor en aşağı, 12 lira olması gerekiyor değerli arkadaşlarım. Ama çay üreticisi sizden şunu bekliyor, diyor ki: "9 liradan, 10 liradan aşağı olmasın."

Ben size soruyorum buradan: 2016 yılından beri Türkiye'de pahalılık yok mu, enflasyon yok mu, hiçbir şey artmadı mı değerli arkadaşlarım? Çay destekleme fiyatını 2016 yılından beri neden artırmıyorsunuz, neden artırmıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Her şeyin fiyatı arttı. Bir de Rize, Sayın Cumhurbaşkanının memleketi. "Çay üreticisini mağdur etmeyeceğiz." diyorsunuz, niye artırmıyorsunuz değerli arkadaşlarım çay destekleme fiyatını?

Şimdi, önümüzdeki günlerde çaya ilişkin belirsizlik devam ediyor. Organik çayla alakalı problem var, konvansiyonel çaya ilişkin problemler var. Organik çay fiyatı konvansiyonel çay fiyatından 2 kat daha fazla olmalı, onunla alakalı belirsizlik de devam ediyor. Çay fabrikalarında çalışan mevsimlik işçiler kadro istiyorlar, ona ilişkin sorunlar da var. Bugün Parlamentoya 30 milletvekilinin imzasıyla çay eksperlerine ilişkin bir araştırma önergesi verdim değerli arkadaşlarım. Yani çayın bütün bileşenlerine ilişkin problem var.

Mehmet Bekaroğlu Hocam, sağ olsunlar, geçtiğimiz günlerde Çay Kanunu'na ilişkin bir düzenlemeyi Parlamento Başkanlığına verdi. Şimdi, görüyoruz ki kapalı kapılar ardında, çay fabrikalarını ihya edecek olan bir çay kanunu teklifi hazırlanmasına ilişkin karanlık dehlizlerde bir hazırlık yapılıyor, buna ilişkin kulağımıza duyumlar geliyor; sakın böyle bir şey yapmayın, sakın böyle bir şey yapmayın, bakın, buradan uyarıyorum. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yapmanız gereken şu: Çay üreticilerini, çayın bileşenlerini bir masanın ortasına alın, önümüzdeki günlerde açıklayacağınız çay fiyatını adam gibi açıklayın, deyin ki: "9 liradan aşağı olmasın." değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar) Çay destekleme fiyatını da açıklayın, ÇAYKUR'un üretim faaliyetini, üretim kapasitesini de artırın değerli arkadaşlarım, çay üreticileri bunu bekliyor sizden. Bakın, bu yüce Parlamentodan Karadeniz'e sesleniyorum: Eğer bunu yapmazsanız, buna ilişkin eğer olumlu gelişmeler yapmazsanız önümüzde yapılacak ilk seçimde sandık kurulduğunda Karadeniz'deki

çay üreticileri sizleri cezalandıracak, demedi demeyin arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Buradan açık açık ifade ediyorum, bunu bir kere daha tarihe not düşüyorum.

Bir de önümüzdeki günlerde buna ilişkin tedbirler…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Değerli Başkanım, bir dakika daha…

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Kota ve kontenjanı atın. Önümüzdeki günlerde ÇAYKUR'un önüne yürüyecek çay üreticileri, diyecekler ki: "Sizin inisiyatifinize bırakmıyoruz, 'Emek en yüce değerdir.' diyoruz, 'Emeğin karşılığını verin.' diyoruz." Ne diyorduk? Çay millî üründür, stratejik üründür, fındık da aynıdır değerli arkadaşlarım. Çayı bir avuç kartele teslim etmeyin, çay kanununu bir an önce çıkartın; Karadeniz'in, çay üreticisinin hakkını ve emeğini verin diyorum.

Yüce Parlamentodan hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgemizde yapılan çay üretiminde yaşanan sorunların araştırılması ve yaklaşan çay sezonu öncesi gerekli önlemlerin alınmasıyla ilgili verilen araştırma önergesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, çayda geri sayım başladı; ülkemizde Artvin, Rize, Trabzon ve Giresun illerinde yapılan yaş çay üretiminde hasat dönemine çok az bir zaman kaldı, yakında hasat başlayacak. Çay, bölgemizde üreticinin de tek geçim kaynağı olan bir ürünümüzdür. Bölge insanımız düğün tarihini çaya göre belirler, çocuklarını üniversiteye çay parasıyla gönderir, evine aldığı çamaşır makinesinin taksitini çay parasıyla öder; çay, bölge esnafımızın da bir can suyudur ama gelin görün ki çay üreticimiz her yıl büyük mağduriyetler yaşıyor, ne yazık ki yüksek enflasyon ve artan maliyetler karşısında bu mağduriyetler her geçen gün artarak da devam etmektedir. Açıklanan düşük fiyat, destekleme priminin artırılmaması, kota ve kontenjan uygulanması gibi nedenlerle çay üreticimiz mağdur olmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bugün, bölgemizdeki üreticilerimiz sıkıntılı, endişeli bir bekleyiş içindeler. Çayın bahçeden toplanıp fabrikaya gidene kadarki yolculuğunda maliyetler aldı başını gitti. Gübre, mazot, çay bezi, çay makası, çay makinesi, işçilik, taşıma ve diğer giderler kontrol edilemez bir şekilde artmaktadır ve artmaya da devam etmektedir. Sadece gübre fiyatındaki artışı söylemek istiyorum, ona dikkatinizi çekmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, geçen sene tonu 2.500 ile 3.000 TL arasında değişen gübrenin fiyatı bugün neredeyse 4 katına çıkmıştır. 2021 yılında 2.500-3.000 TL arasında seyreden gübrenin tonu bugün 9 bin TL seviyesinde seyretmektedir, üreticimiz çay bahçesine gübre vuramaz hâle gelmiştir. Gübrede destekleme var ve destek miktarı ise dekar başına -yazıyla da yazsam, rakamla da söylesem- 8 TL. Bu rakam üreticinin derdine nasıl derman olacak arkadaşlar?

Bildiğiniz üzere, çayda bir de destekleme primi var; var ancak nasıl var? Daha önce yine bu kürsüde yaptığım konuşmalarda değinmiştim; iktidar uzun yıllardır 13 kuruş olan destekleme primini artırmamakta ısrar ediyor. Buna aslında "ısrar" değil "inat" demek lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu, iktidarın ısrarı değil, bence inadı.

Biz dedik ki: Üreticilerin son yıllarda yaşamış olduğu sıkıntılar da dikkate alınarak bu rakam yeniden gözden geçirilsin, destekleme primi artırılsın, en azından ekonomik kriz ve yüksek enflasyonun yaşandığı bu dönemde üreticiye destek olacak şekilde düzenlensin ama iktidar sahipleri kafalarını kuma gömmüş, vatandaşın taleplerine kulak tıkamaya devam ediyor.

Bugün buradan iktidar sahiplerine sesleniyorum: Kulaklarınızı açın, bizi iyi dinleyin, üreticinin sesine kulak verin. Milletin kafasına çay atacağınıza çay üreticimizi düştüğü yerden ayağa kaldırın.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Doğu Karadeniz Bölgesi'nin önemli geçim kaynağı çay üretimi ve milyonlarca insanın da geçim kaynağı buradan. Dolayısıyla, sezon geliyor ve tartışmalar aldı başını gidiyor. Bir taraftan üretme sorunu var, diğer taraftan da ürettiğini tüketiciye götürme, iletme, oraya taşıma sorunu var çünkü ikisinin arasındaki fiyat farkı çok ciddi bir şekilde yüksek. Yani üretici de şikâyetçi "Para kazanamıyoruz. Maliyeti kurtaramıyoruz." diye, tüketici yani çayı tüketen kişi de çok pahalıya satın aldığını söylüyor ki öyle. Fark nereden geliyor? Esasında baktığınız zaman, işte, nakliye ve bütün bu maliyetlerden kaynaklı ciddi farklar oluşuyor yani üretici de memnun değil, tüketici de memnun değil; o pahalı buluyor, o ucuz buluyor; böyle bir sorun söz konusu. Şimdi, tabii, bu sorunun giderilmesi gerekiyor ve en başta da… Örneğin, iktidar diyor ki ya da AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan diyor ki: "Dağı taşı, boş bulduğunuz bütün her tarafı ekin." İşte, tarıma yönelik böyle bir hamle başlattığını söylüyor ama neyle ekecekler, nasıl ekecekler? Mazot fiyatları, kimi yerlerde sulama fiyatları, çay açısından düşündüğünüz zaman gübre fiyatları ve oradaki sarf malzeme fiyatları tümüyle insanların ekebilme imkânlarını ortadan kaldırıyor. Şimdi, kimi üreticiler şöyle diyor: "Çay, bildiğiniz, ineklerin yediği ottan daha ucuz." Böyle diyenler var. "Otu 2,75 liraya alıyoruz, çayı 2,10 liraya sattığımız oluyor." diyor, bunu söyleyen üreticiler var.

Şimdi, diğer taraftan bu alandaki mevsimlik işçilerin de yaşadığı sorunlar var, bu sorunlar yumağı içerisinde gidiyor ve bütünüyle aslında iktidarın uyguladığı, üreticiyi, çiftçiyi değil de şirketleri destekleyen bir politika söz konusu. Bu anlamda çay üreticileri bir araya geldiler geçen ay ve taleplerini açıkladılar. Ben şimdi size bu talepleri ifade etmek istiyorum buradan -üreticilerin ortak talepleri bunlar- diyorlar ki: "Çay üreticileri olarak gerek çayın geleceği gerekse üreticinin korunması adına çay makaslarını elimize almadan önce acil olarak şunların yerine getirilmesi gerekiyor:

Bir: Yaş çay taban fiyatı uygulanmalıdır. Yaş çay taban fiyatı 9 lira, organik yaş çay fiyatı konvansiyonel yaş çayın 2 katı olmalıdır.

İki: Çay gübre fiyatlarının yüksekliğinden kaynaklı üretici enflasyon oranında sübvanse edilmelidir."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan bitiriyorum.

"Üç: Çay üreticisi özel sektör karşısında korunarak taban fiyatın altında yaş çay alımı yasaklanmalıdır.

Dört: Üniversiteye hazırlatılan, özel sektörü koruyan ve üreticiden saklanan yaş çay yasa tasarısı geri çekilerek üreticilerle birlikte yeniden hazırlanmalıdır.

Beş: Çayda kota ve kontenjan uygulamaları kaldırılmalıdır.

Altı: Mevsimlik işçiler kadroya alınmalıdır.

Yedi: Toprak sağlığı ve verimliliği çalışması yapılarak organik çay üreticilerinin çay sertifikaları çıkarılmalıdır.”

Bu taleplerin karşılanması çay üreticilerinin sorunlarının çözümü konusunda önemli bir adım olacaktır. Bu talepleri buradan iletiyor ve bu anlamda da önergeyi desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Bahar Ayvazoğlu.

Sayın Ayvazoğlu, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; verilen öneri üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Doğu Karadeniz Bölgemizin önemli tarımsal ürünü, halkımızınsa en önemli içeceği çayla alakalı, üretim aşamasından tüketim aşamasına kadar yaşanılması muhtemel her türlü sorunun çözüme kavuşturulmasıyla ilgili, AK PARTİ hükûmetlerimiz döneminde, ilgili bakanlıklarımız ve çayın lokomotif üreticisi ÇAYKUR Genel Müdürlüğümüz ve elbette Gazi Meclisimizde bizler hassasiyetle çalışmalarımızı devam ettirmekteyiz.

Malumunuz, ülkemizde coronavirüs pandemisinin başladığı tarihle çay hasadının aynı zaman dilimine denk geldiği dönemde “Çay bahçede kalacak.” kara propagandanıza rağmen en zor şartlarda bile üreticisinin yanında duran kıymetli Cumhurbaşkanımızın başında bulunduğu AK PARTİ kadrolarının dün olduğu gibi bugün de çayı muhalefetin siyasi hesaplarına kurban etmeyeceğini vurgulamakta fayda görüyorum. Zira, muhalefet 2020 itibarıyla pandemiye rağmen Doğu Karadeniz’e üç günde 50 bin çay üreticisinin giriş yaptığını, üreticilerin yaklaşık 30 bininin işçi açığı sebebiyle Rize’ye geldiğini görmezden gelmeseydi ajitasyon kokan göç kurgusunu da yapmamış olurdu.

Kıymetli Başkan, değerli milletvekilleri; çayda speküle edilen iki konu var; kota ve kontenjan. Kota miktarları ÇAYKUR’un yıllık üretim, satış ve stok miktarları ile toplam yaş çay rekoltesi dikkate alınarak hazırlanan yıllık yaş çay alım bütçesi doğrultusunda belirlenmiş olup kontenjan ise ÇAYKUR’un günlük yaş çay işleme kapasitesi ve üreticilerin sahip oldukları çaylık alanlara göre günlük olarak belirlenmektedir. 2020 yılı için ÇAYKUR verilerine bakmak gerekirse, ÇAYKUR, tüm zamanların alım rekorunu kırmış, 860 bin tonla toplam rekoltenin yüzde 60’ını alarak üreticilerin mağduriyet yaşamasına da müsaade etmemiştir. Organik fark ödemeleriyle birlikte üreticilerimize toplamda 3 milyar 441 milyon yaş çay ödemesi yapılmıştır. Ayrıca Türkiye çay sanayisi üretim ve pazarlaması özelleştirme sürecinden sonra bile güçlü bir regülasyon kurumu olma kabiliyetini koruyan, modernizasyondan rekabetçi teknolojiye kadar kendisini ihtiyaçlara binaen hem yenileyen hem de geliştiren ÇAYKUR öncülüğünde bölgenin girişken sanayicisi ve esnafıyla kalite ve pazar payını her geçen gün artırmaktadır. Ülkemizde son üç yılda çift haneli büyüme gösteren Türkiye’deki pazar, yabancı yatırımcıların da büyük ilgisini çekmektedir çünkü ülkemiz sadece üretmekle kalmıyor, kaliteli üretim de yapmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

BAHAR AYVAZOĞLU (Devamla) – Ayrıca organik çay tarımında da dünyada öncü ülkelerden biri hâline geldiğimizi de ifade etmeliyim.

Yaş çay kota miktarımız birinci sürgünde 600 kilogram/dekar, organikte 700 kilogram; ikinci sürgünde 450 kilogram/dekar, organikte 700 kilogram; üçüncü sürgünde, konvansiyonel ve organikte 400 kilogram, tomurcuk çayda alınan 266 kilogram, kuru çayda ise 163 bin tondur.

Sonuç itibarıyla popülist vaatleriyle çay üreticisini heyecanlandıracaklarına dair CHP saflarında oluşan beklenti ne kadar sanalsa, 2021 çay sezonunda 860 bin tonla tüm zamanların alım rekorunu kırarak toplam rekoltenin yüzde 60'ını alan ÇAYKUR'un çay üreticisinde yaşattığı memnuniyetse o kadar gerçektir. Dolayısıyla insanımız yirmi yıldır hep yaptığı gibi gerçeğin peşinden gitmeye devam edecektir.

Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

(CHP sıralarından "Say, say!" sesleri)

BAŞKAN - Arkadaşlar, müsaade eder misiniz bir karar verelim; ya siz yöneteceksiniz burayı ya biz yöneteceğiz.

Kâtip Üyeler arasında anlaşmazlık var, elektronik cihazla oylama yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yalandan yere bağırma oradan! Gel de say burada. Sayı saymayı bilmiyorsun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Konuşma! Kürsüye bak, önüne bak!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) –Konuşma! Terbiyesiz adam!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen biraz sakin olalım.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Öneri reddedilmiştir.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÖNERGELER (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun, (2/3678) esas numaralı Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/169)

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır. Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/3678) esas numaralı Kanun Teklifi'mizin İç Tüzük'ün 37'nci maddesi uyarınca doğrudan gündeme alınması hususunda saygılarımı arz ederim.

İbrahim Özden Kaboğlu

İstanbul

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kaboğlu.

Süreniz beş dakikadır. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; Bazı Antlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önerge hakkında konuşmak amacıyla karşınızda bulunuyorum.

Bu konu, özellikle Anayasa'mızın 90'ıncı maddesinde düzenlenen bu konu madde 90'la sınırlı değildir, Anayasa'mızın birçok maddesi uluslararası hukuka yollama yapmaktadır ama esasen merkezî madde 90'dır.

Bu konunun gündeme gelmesi, kamuoyunda tartışılması, İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanının kararıyla çıkış sonrası olmuştur. İşte bu nedenle -böyle bir yasal düzenlemeyle- Cumhurbaşkanının uluslararası sözleşmeleri onaylama ve sözleşmelerden ayrılma yetkisi konusunda Anayasa'mızın hükümleri çerçevesinde nasıl bir yasa düzenlemesi yapılmalı, yapılabilir; bu konuyu sizin takdirlerinize sunacağım.

Şimdi, 244 sayılı yasanın başlığı Cumhurbaşkanına ilişkin olarak şöyle değiştiriliyor: "Milletlerarası Antlaşmaların Onaylanması, Yürürlüğü, Yayınlanması, Sona Erdirilmesi ve Bu Antlaşmalardan Çekilme ile Bazı Antlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanun." Esasen bunun 2'nci ve 3'üncü maddeleri bu konuda düzenleme yapıyor, 5 maddelik bir yasa önerisidir. 2'nci maddesi büyük ölçüde Anayasa'nın 90'ıncı maddesiyle örtüşmektedir. Bilindiği gibi 90'ıncı maddesi Türkiye'nin uluslararası hukuka açılan kapısıdır, buradaki kanunilik ilkesi ise bir bakıma bu kapının menteşelerini oluşturmaktadır. Çünkü bu yasanın 2'nci maddesi ve Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları "münhasır kanun" ilkesini yansıtmaktadır. Buna karşılık ikinci ve üçüncü fıkralar -yine, bu yasada öngörüldüğü üzere- yasallık ilkesine belli kayıtlar getirmek suretiyle esneklikler tanımaktadır ve bu esneklikler yürütmeye yönelik olarak, yürütme yetkisine yönelik olarak tanınmış olan esnekliklerdir; şimdi bunu Cumhurbaşkanı temsil etmektedir. Beşinci fıkra ise yasa üstü bir düzenlemeyi öngörmektedir, ona girmiyorum.

Şimdi, burada ne tür esneklikler öngörülmüştür? Konu bakımından esneklik öngörülmüştür, süre bakımından esneklik öngörülmüştür ve yükümlülükler bakımından esneklik söz konusudur. Ekonomik, ticari ve teknik ilişkileri öngören antlaşmalar süresi bir yılı geçmemek kaydıyla, mali bir yükümlülük getirmemek kaydıyla ve yürütme tarafından belli haklara dokunulmamak kaydıyla yürürlüğe konabilir, yayımlanır ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur burada öngördüğümüz üzere. İkincisi, uygulama antlaşmaları bu çerçevede yer alır belirli kayıtlar altında ve bunların Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmasına gerek bulunmamaktadır, bunlar belli hakları düzenleme konusu yapıyorsa yayımlanmakla yürürlüğe girer.

Peki, acaba kanunların onaylanması, yürürlüğün durdurulması, kanunlardan çıkış konusunda yürütmeye ne tür yetkiler tanınıyor? Yasamaya tanınan yetkileri belirtelim; sonra, yasal düzenlemede yürütmeye tanınmış olan yetkiler de -hâliyle- kalmaktadır. Buna göre, onaylanması Büyük Millet Meclisinin kanunla uygun bulmasına bağlı olan milletlerarası anlaşmalara katılma, bunların feshini ihbar etmemek suretiyle yürürlük süresini uzatma, Türkiye Cumhuriyeti'ni bağlayan bir milletlerarası antlaşmanın belli hükümlerinin yürürlüğe konulması için gerekli bildirileri yapma, milletlerarası antlaşmaların uygulama alanının değiştiğini tespit etme, bunların hükümlerinin uygulanmasını durdurma Cumhurbaşkanı kararıyla olur. Onaylanması Büyük Millet Meclisinin kanunla uygun bulmasına bağlı olan milletlerarası anlaşmaları sona erdirme veya bu antlaşmalardan çekilme, Türkiye Büyük Millet Meclisinin sona erdirmeyi veya çekilmeyi kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası ile bu kanunun 2'nci maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkraları kapsamında yer alan milletlerarası antlaşmalara katılma, bunların feshini ihbar etmemek suretiyle yürürlük süresini uzatma, Türkiye Cumhuriyeti'ni bağlayan bir milletlerarası antlaşmanın belli hükümlerinin yürürlüğe konulması için gerekli bildirileri yapma, milletlerarası antlaşmaların uygulama alanının değiştiğini tespit etme, bunların hükümlerinin uygulanmasını durdurma ve bunları sona erdirme Cumhurbaşkanı kararıyla olur. Şimdi, bu açıdan bakıldığı zaman, Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin emrettiği çerçevede böyle bir yetki paylaşımı yapılabilir. Bu yetki paylaşımının yapılması, tıpkı Anayasa'ya tamamen aykırı olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış türü düzenlemelerin yapılmasının önüne geçer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Ek sürenizi verdim, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 327)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.17

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.37

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2'nci sırada yer alan, Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları'nın görüşmelerine başlayacağız.

2.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 323) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 323 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerine gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Erel'in.

Sayın Erel, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerine partim İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kanun teklifinde hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler vardır. Her iki konu da uzun yıllardır, maalesef, hemen hemen her gün ülkemiz gündemine olumsuz olarak yansıyan, basın manşetlerinde yer bulan, toplumda travmatik etkiler yaratan sosyal bir yara hâline gelmiş ve yıllardır çözülmeyi bekleyen, ne yazık ki çözülemeyen konulardır. Bu sebeple, her iki konu açısından da her ne kadar bu düzenlemelerin çıkarılmasında gecikilmiş ve eksiklikler olsa da hatta kanun teklifinin bazı maddelerinin hukuk tekniği açısından hatalı yönleri olmuş olsa da teklifin Meclis gündemine alınmasını olumlu bir adım olarak görmekteyiz.

Ancak, kanun teklifinde eleştirdiğimiz ve eksik gördüğümüz önemli noktalar da vardır. Kanun teklifinde genel olarak sağlık çalışanlarına şiddet ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ve cezaların artırılarak caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır. Oysa, sadece tutuklama yapılarak ve sadece cezalar artırılarak caydırıcılık sağlanamayacağı gibi, şiddetin engellenmesi ve sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarındaki değişikliklerin yanında her iki sorun açısından da şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmadan hem sağlık çalışanlarına yönelik hem de kadına

(x) 323 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

yönelik şiddetin tamamen önlenmesi ve bu sorunun çözülmesi veya en aza indirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bu yasa teklifinin sorunu bütün yönleriyle ele alıp şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörlerin ortadan kaldırılmasını ve sorunun bütün yönleriyle çözümlenmesini amaçlayan daha geniş kapsamlı ve bütüncül bir yargı paketi olması gerekirdi. Maalesef bu teklif bu yönleriyle eksiktir ve sorunu kökten çözecek veya en aza indirecek bir anlayıştan uzaktır.

Değerli milletvekilleri, teklif, tali komisyon olarak 22 Mart 2022 tarihinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda görüşülmüş olmakla birlikte maddelerine girilmemiş, geneli üzerinde konuşmalar yapılarak toplantı bitirilmiştir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun doğrudan kuruluş amacı ve çalışma alanı kapsamına giren bu teklifin maddelerine girilmeden, STK temsilcileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından yetkililerin görüşleri alınmadan geneli üzerinde görüşmeler yapılarak kabul edilmesi çok sorunludur. Ülkemiz de kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde dünyada maalesef en önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütünün 2019 yılı verilerine göre Türkiye üye ülkeler arasında kadına şiddetin en yaygın olduğu ülkeler arasındadır. Türkiye'de her 100 kadından 38'i fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalıyor. Dünya sıralamasında ise Afganistan, Tayland ve Zambiya'dan sonra yer alıyoruz.

2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. İçişleri Bakanlığınca 2018 yılında hayata geçirilen Kadın Destek Uygulaması yani KADES 3 milyon kadın tarafından indirilmiştir. 2018 yılında Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan tarafından açıklanan ve 2018-2023 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı kabul edilmiştir. Tüm bu çabalara rağmen kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde artış son bulmamakta, istatistiklerde ülkemiz başı çekmektedir.

Kadına yönelik şiddetin temelinde yatan sorunlar tespit edilmeden, bataklığı kurutmadan ve bu sorunları çözmeden atılacak adımlar yaraya pansuman olmaktan öteye geçemeyecektir. 24 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan 247 milletvekilinden 246'sının kabul oyuyla Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden yani İstanbul Sözleşmesi'nden 19 Mart 2021 tarihinde sadece Cumhurbaşkanının kararıyla çıkılma kararı alınması, artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda iktidarın bakış açısının somut bir göstergesidir.

Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in başvurusu sonucunda, Danıştay Başsavcılığının İstanbul Sözleşmesi'nden çekilişin hukuki olmadığı açıklamasıyla, Danıştayda bu kararın hukuka aykırılığına dair yargılama devam etmektedir. İktidar, kendi ihdas ettiği Anayasa'nın 90'ıncı maddesindeki temel insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmaları kanunların üzerinde kabul eden hükme aykırı olarak İstanbul Sözleşmesi'nden tek taraflı olarak ayrıldığımızı açıklamıştır.

Diğer bir sorun, kadına karşı şiddetin Türk Ceza Kanunu altında bir tanımının yapılmamış olmasıdır. Kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçunun açıkça tanımlanması ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir maddeyle ayrı suç olarak düzenlenmesi gerekirdi. Kadına şiddet suçu, bir kadının, sırf kadın olduğu için bir erkek tarafından erkeğin "Yap." dediği şeyi yapmaması ya da "Yapma." dediği şeyi yapması, "Okuma." denilen kadının okuması, "Evlen." denilen kadının evlenmemesi ya da "Boşanma." denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir. Oysa işbu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde nitelikli hâlden cezalandırılacağı düzenlenmektedir. Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir.

Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hâle gelen suçların failine yönelik açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması hâlinde, bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmayacaktır. Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup, Türk Ceza Kanunu'nda "kadına karşı şiddet" adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür. Bu husus Komisyonda tarafımızdan dile getirilmiş, yeni madde ihdasına dair verilen önergelerimiz reddedilmiştir.

Değerli milletvekilleri, basında "af kanunu" olarak bilinen, 15 Nisan 2020 tarihinde kabul edilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesi görüşmelerinde, bugün getirilen düzenleme, iki yıl önce tarafımızdan önerilmiş, Komisyon ve Genel Kurul görüşmelerinde kabul görmemiştir. Yine, basında "dördüncü yargı reformu paketi" olarak bilinen ve 14 Temmuz 2021 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde, Türk Ceza Kanunu'nun 82, 83, 86, 96, 109'uncu maddelerine "boşandığı eş" ibaresinin eklenmesi yerine bugün teklifte getirildiği gibi "kadına karşı" ibaresinin eklenmesini talep etmiştik ancak verdiğimiz tüm değişiklik önergeleri Komisyon ve Genel Kurulda reddedilmişti. Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecek, kanun sistematiğini ve kadın-erkek eşitliğini pozitif ayrımcılığın ötesinde bozacak şekilde yapılan bu düzenlemeler ileride sorunları katbekat arttıracak, yeni düzenlemeler yapılmak zorunda kalınacaktır. Öyle ki, bir kadının başka bir kadına karşı suç işlemesi söz konusu olduğunda kadın şiddetiyle tanımlayamayacağımız şekilde kabaca cezaları artırarak kadın faile de bu hükümler uygulanacaktır. Hâlbuki teklifin yeni madde ihdaslarının ve suçun maksadı ve tanımı tabii ki bu değildir. Kadına karşı suçun müstakil bir tanımının yapılmasına dair teklifimiz Komisyon görüşmelerinde Türkiye Barolar Birliği temsilcisi tarafından dile getirilmiş ve desteklenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; diğer bir sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilemez hâle gelmesidir. Bu nedenle, cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta, kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir cezasızlık algısı oluşmuştur. Bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu, etkin infaz sisteminin geliştirilmesi için topyekûn bir infaz reformudur. Yaygın medyada, kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, âdeta reform niteliğinde yenilikler getirdiği propagandası yapılan bu teklifte mevcuda göre bazı olumlu düzenlemeler olmakla birlikte kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırılmaya gidilmiş olup bunun dışında, sorunun ortadan kaldırılmasında etkili ve kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir.

Teklif, genel olarak değerlendirildiğinde, kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine ters düştüğü izlenimi uyandırmaktadır. Kadına şiddeti ölüm sonrası olarak değerlendiren bu zihniyet, vatandaşa "Büyük işler yapıyorum." havasında algı yönetimi yapmaktadır. Bu teklifle, hem kadına hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddet suçlarının cezaları Türk Ceza Kanunu'nda artırılmaktadır. Kadına veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar, cezanın azlığına güvenerek bu suçları işlememekte, bu cezaların etkin infazları olmadığı için bu suçları işleme cesareti ve cüreti göstermektedir.

Türk Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suçlar düzenlenmiş durumdadır. Bu suçların Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olması etkin uygulanmalarını sağlamamaktadır. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılmakta ve ülkemizde mahkemeler

tarafından hükmedilen ceza ile infaz arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle zaten hükmedilen cezaların önemli bir bölümü infaz edilememektedir. Kanunda ceza artırımı oranlarının hangi kriterlere göre tespit edildiği, bazılarında altıda 1, bazılarında üçte 1, bazılarında ikide 1 oranında artırılması bir karmaşaya sebep olmaktadır. Ceza artırımının sorunun çözümü olmadığını hatırlatmakla birlikte, ceza artırımı yapılacaksa bu cezaların tamamının belli bir oranda artırılması gerektiği düşüncesindeyiz. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'daki koruyucu ve önleyici tedbirler maalesef uygulanmamaktadır. Uygulanmayan bir ceza yasasına yine uygulanmayacak maddeler eklemeye çalışan iktidarın kadına karşı şiddetle mücadele iradesinin olduğuna güven duyulmamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde sağlık sistemi, hizmetin kalitesi, hizmeti verenlerin mali ve özlük hakları, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin yeterli olup olmadığından daha çok iktidar tarafından, bu hizmetlerin fiilî olarak gerçekleştirildiği yerlerden yani binalardan ibaret görülmektedir.

Yapılan araştırmalar neticesinde, Türkiye'de şiddet olaylarının yüzde 79'unun acil servislerde olduğu ve yüzde 91'inin de hasta yakınları tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Doktorların hastaları yeterli sürede muayene edemediği, sağlık çalışanlarının maaşlarında ve özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmadığı, tedavi hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetlerinin önüne geçtiği, yeterli ve dengeli sağlık personeli ataması yapılamadığı, doktor ve hemşirelerin bu ağır çalışma koşulları karşısında artık dayanamayıp yurt dışına gittiklerinde, Cumhurbaşkanının ifadesiyle "Giderlerse gitsinler." denildiği sağlık sisteminin çok ciddi sorunları olduğu ortadadır.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı Sayın Recep Akdağ'ın Sağlık Bakanı olduğu 2012 yılında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporu'nda son derece önemli tespitler ve çözüm önerileri vardır. Bu raporun yayımından ancak on sene sonra Türk Ceza Kanunu kapsamında iyileştirmeler ve düzenlemeler yapılıyor olması iktidarın bu konuyu ne kadar ciddiye aldığını göstermesi bakımından manidardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener Hanımefendi'nin belirttiği gibi, bugün Türkiye'de kadın evinde hapisse Türkiye geriliyor demektir, bugün Türkiye'de kadına şiddet varsa Türkiye düşüyor demektir, bugün Türkiye'de kadın ölüyorsa Türkiye ölüyor demektir. Kimse şunu unutmasın, Türkiye'nin büyümesi, Türkiye'nin zenginleşmesi, Türkiye'nin gelişmesi Türk kadınının elindedir. Türk kadını güçlü olursa Türkiye de güçlü olur. İYİ Parti iktidarında kadınların varlığına da kadınların başarılarına da alışacaksınız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Meclis koridorlarından belediyelere, fabrikalardan ofislere, evlerden sokaklara, tarlalardan teknokentlere kadar her yerde kadınlarımızın olmasına alışacaksınız. Tesettürüyle uğraşılmayan, bedeniyle sömürülmeyen, her adımda arkasını kollamayan, durakta lambanın soluk ışığına sığınmayan; boşandığında dul, ağladığında hor görülmeyen; market rafından aldığını gizlemeyen, kendi ayakları üstünde dağ gibi duran kadınlara alışacaksınız. Hiç boşuna uğraşmayın, isteseniz de istemeseniz de alışacaksınız; ya alışacaksınız ya da ilk seçimde çekip gideceksiniz. Cumhuriyetimizden aldığımız güçle kadının adını hayatın her yerine altın harflerle kazıyana kadar durmayacak, yorulmayacak, tükenmeyeceğiz.

Hazreti Ali der ki: "Eğer zalim zulme devam ediyorsa bil ki sonu yakındır, eğer mazlum da direniyorsa bil ki zafer yakındır." İşte, o nedenle onlar ne yaparlarsa yapsınlar biz iktidara yürüyoruz. Türkiye'nin güçsüz oldukları yalanına inandırılmaya çalışılan kadınları için iktidara yürüyoruz, Türkiye'nin çaresizliğe mahkûm edilen erkekleri için iktidara yürüyoruz. Türkiye'nin umutları çalınan, hayalleri öldürülen gençleri için iktidara yürüyoruz. Türkiye'nin yolunu açmak için milletimizle

beraber el ele, omuz omuza, gönül gönüle emin adımlarla iktidara yürüyoruz. Emin olun, güneşin doğmasına çok az kaldı. Hiç merak etmeyin, zengin, mutlu ve huzurlu bir Türkiye hedefimize çok az kaldı; güneşli günlere, umutlu yarınlara inanın çok az kaldı. Ülkemizi yönetmek için biz hazırız, milletimizin sıkıntılarını biz çözeriz ve Cenab-ı Hak şahidimiz olsun, mutlaka çözeceğiz.

Müjdeler olsun, İYİ Parti iktidarına çok az kaldı diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Halil Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 323 sıra sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve bizleri ekran başında izleyenleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisinin çok duyarlı olduğu ve önemli bulduğu kadına ve sağlık çalışanlarına karşı şiddetin önlenmesine dair çözümler içeren kanun teklifinin görüşmelerine başlamış bulunmaktayız. Parti olarak öteden bu yana seçim beyannamelerimizde, parti programımızda, kadına yönelik etkinlik ve programlarımızda kadına karşı şiddetin önlenmesi adına çözümler ve vaatler sunan bir partiyiz. Bunun yanı sıra kadına karşı her daim pozitif ayrımcılık yapılmasını da savunagelmekteyiz. Bu kapsamda kadına ve çocuğa karşı şiddetin önlenmesine yönelik kanun tekliflerimizi gerek ilk imza sahibi olarak gerekse Milliyetçi Hareket Partisi mensubu milletvekillerimizin hazırladığı diğer tekliflere destek olarak Meclis Başkanlığına da sunmuş bulunmaktayız.

Saygıdeğer milletvekilleri, şanlı tarihimizin süreçlerinde de görüleceği üzere Türk milleti sahip olduğu değerleri itibarıyla aileye ve özellikle kadına büyük bir önem vermektedir. Ancak toplumsal yaşamda söz konusu bu değer özellikle içinde bulunduğumuz 21'inci yüzyılın ilk çeyreğinden bu yana kadınlarımıza yeteri kadar yansımamıştır. Ülkemizde olduğu gibi, uluslararası alanda da rakamlara ve olaylara bakıldığında aile içi kadına karşı şiddetin giderek artan oranla gündemi işgal etmeye devam ettiği görülmektedir. Avrupa İstatistik Ofisinin (Eurostat) 100 bin kişi başına düşen kadın cinayetleri verisinde 189 cinayetle Almanya başı çekmektedir, onu 124 cinayetle Fransa ve 89 cinayetle Romanya izlemektedir. Kadına karşı şiddet olaylarında kadınları koruyucu önlemleriyle günümüzde tüm Avrupa'ya örnek gösterilen İspanya'da dahi kadın cinayetleri her yıl artış içindedir. Diğer taraftan, cinsiyet eşitliği bakımından örnek gösterilen Finlandiya, kadın cinayetleri bakımından Avrupa Birliği içindeki en yüksek oranlardan birine sahip ülke olarak ön sıralarda yer almaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, kadına karşı şiddete yönelik rakamlara İçişleri Bakanlığımızın verilerinden de baktığımızda 2018'de 279, 2019'da 336 olan kadın cinayeti sayısının 2020'de 268'e düştüğü, 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla da 307 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Kadir Has Üniversitesi tarafından bu yıl 8'incisi düzenlenen Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması 2022 sonuçları da bu konuda bizlere farklı bilgiler sunmaktadır. Araştırmaya göre, kadınların yüzde 70'i şiddeti ilk sırada belirtirken, erkeklerin yüzde 63'ü de kadınların yaşadığı en büyük sorunlarda 1'inci sıraya şiddeti koymaktadır. Yine, araştırmaya göre Kadının Toplumda Yaşadığı En Büyük Sorun başlığında şiddeti yüzde 7'yle işsizlik, yüzde 5,4'le eğitimsizlik, yüzde 5,1'le sokakta baskı ve taciz, yüzde 4'le aile baskısı, kadın-erkek eşitsizliği de yüzde 4 olarak takip etmektedir. Dikkat çekici bir başka tespit ise bireylerin eğitim seviyesi arttıkça şiddetin boşanma için yeterli sebep olduğu düşüncesinin de artmasıdır; ilkokulda bu oran yüzde 69, lisede yüzde 73, yüksekokulda yüzde 77'dir. Buna ilaveten, boşanmış bir kadının iffetinin eski kocasını ilgilendirmediği görüşünün tüm eğitim seviyelerinde yüzde 70'in üstünde olduğu gözlemlenmektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, şiddet kavramı kişiye veya bir gruba yönelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözel türleri bulunan cebir ve zorlamayı ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Şiddetin çok geniş bir yelpazede gerçekleşmesi ve hatta kişinin kendisi tarafından yine kendisine yöneltilen fiiller şeklinde de ortaya çıkabilme durumu söz konusudur. Bu yüzden tanımlanması ve sınırlarının belirlenmesi oldukça güçleşmiş ve zaman almıştır. Gelinen noktada şiddet, özgürlüklerin ve hakların kısıtlanmasını da içerecek bir genişlikte tanımlanmıştır yani bir kişi, grup ya da topluluk üzerinde hâkimiyet kurarak o kişi, grup veya topluluğu istismar etmek amacını taşıyan her türlü eylem ve niyeti ifade edecek genişlikte bir kavrama evrilmiştir. Hukukumuza ise "şiddet" kavramı ilk olarak 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'la girmiştir. Kanunda "şiddet" kavramı yalnızca fiziksel güç uygulamak olarak değil, gerek ruhsal gerek sözlü gerekse ekonomik şiddet olarak geniş anlamda tanımlanmıştır. Bu kapsamda Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün yayınladığı bildirgede kadına yönelik şiddeti kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik acı veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya özgürlükten yoksun bırakma şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere kadına yönelik fiziksel, sözlü, duygusal, psikolojik, ekonomik ve cinsel olmak üzere farklı türlerde şiddet olayları yaşanmaktadır.

Günümüzde -az önce ifade ettiğim gibi- kadını koruma tedbirleriyle tüm Avrupa'ya örnek olarak gösterilen İspanya'nın bu sürece nasıl geldiğine de kısaca değinmek isterim: 1997'de 60 yaşındaki Ana Orantes, yetkililere defalarca şikâyette bulunmasına rağmen eski eşi tarafından dövülüp, balkondan atılıp yakılarak öldürüldüğünden beri İspanya, kadına karşı şiddeti önleme konusunda önemli çaba sarf etmiştir. İspanya'da yasal düzenleme olarak en büyük adım, 2004'te kadına yönelik şiddet alanında entegre kanunun yürürlüğe girmesiyle atılmıştır. Kanunla, aile birliği içinde veya sevgililer arasında meydana gelen şiddet, devletin bir sorunu olarak değerlendirilmiştir; ardından, yine önemli ve kapsamlı bir düzenleme de Aralık 2017'de gerçekleşmiştir. Temsilciler Meclisi ve Senatoda iktidar ve muhalefet partilerinin uzlaşmasıyla 292 tedbir içeren Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı Devlet Paktı kabul edilmiştir. İspanya'da 2003-2010 arasında kadın cinayetleri sayısı 68 iken 2011-2020 yılları arasında rakam 52'ye kadar düşmüştür.

Saygıdeğer milletvekilleri, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gerek kadına gerekse çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine dair düzenlemeler, uygulamalar hayata geçirilmiştir ve geçirilmeye de devam edilmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla gerçekleştirilen önemli aşamalardan biri de 1986'da Birleşmiş Milletlerin Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi olan CEDAW'ın kabul edilmesi olmuştur. Ardından, 1987 yılında kadın ve erkek arasındaki ayrımcılığın sona ermesi amacıyla mülga Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulunun kurulmasıyla başlayan süreç izleyen yıllarda kadına ve çocuğa karşı şiddetin önlenmesi için çok sayıda çalışmayı hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, mevzuatımızda başta Anayasa'mız olmak üzere gelişen toplumun ihtiyaçları göz önünde bulundurularak kanunların ve diğer mevzuatın iyileştirilmesi amacıyla -tıpkı bugün olduğu gibi- önemli adımlar atılmıştır. Yine, Türkiye'de şiddeti ortaya çıkaran risk faktörlerinin ortadan kaldırılması ile kadının sosyoekonomik olarak güçlenmesini hedefleyen birçok tematik strateji belgesi ve eylem planı da bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 2012 yılında şiddete maruz kalan kadın ve çocuklara destek sağlamak amacıyla kurulan şiddet önleme ve izleme merkezlerinin de -kısa adıyla ŞÖNİM'in- başarıyla hizmet verdiğine tanık olmaktayız. Son rakamlar çerçevesinde 81 ilimizde bulunan ŞÖNİM'ler 149 kadın konukevi ve 383 sosyal hizmet merkezi ve şiddetle mücadele irtibat noktalarıyla kadına ve çocuklara karşı şiddet için mücadele vermektedirler. Diğer taraftan, kadına şiddete karşı destek hattı olarak anılan KADES mobil uygulamasından da oldukça başarılı sonuçlar elde edilmiştir. Şiddetin önlenmesi konusunda hayata geçirilmek istenen tüm çabaları desteklediğimizi buradan bir kez daha özellikle belirtmek istiyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, malumlarınız olduğu üzere, Milliyetçi Hareket Partisinin de yer aldığı ve desteklediği kadına yönelik şiddetin önlenmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan araştırma komisyonunun raporu geçtiğimiz mart ayında Genel Kurulda görüşülerek kabul edilmiştir. Komisyon raporunda 17 ana başlık altında 42 tespit ve 547 öneriye yer vermiştir. Bu önerilerin hayata geçirilmesi hususunda da Milliyetçi Hareket Partisi olarak tereddütsüz desteklerimizi sürdürmeye devam edeceğiz.

Kıymetli milletvekilleri, hekimliğin bir meslek olduğu hepimizin malumudur; öte yandan, tıbbi girişimin kendine özgü risk ve sapmaları da bulunduğu bilinen bir hakikattir. Dolayısıyla oluşabilecek her kötü sonuçtan hekimlerimizin sorumlu tutulması da beklenmemelidir. Bu bakımdan, özellikle cerrahi müdahalelerde bulunan doktorlarımızı tazminat baskısından kurtaracak, onların rahat ve güven içerisinde, kendinden emin bir biçimde görev yapmalarını sağlayacak düzenlemelerin teklif metninde yer alması da büyük bir beklentiyi karşılamış olacaktır.

Ayrıca, ülkemizde cerrah ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Bugün tıp fakültesini bitiren yeni bir pratisyen hekim, girmiş olduğu TUS sınavlarında cerrahi bölümü tercih etmemekte ve cildiye, fizik tedavi gibi herhangi bir operasyonel faaliyet göstermeyen, gerektirmeyen bölümleri tercih etmektedir. Bu da cerrahi dallarındaki açığı her geçen gün artırmaktadır. Bu sebeple bu kanun teklifinin malpraktis davaları bakımından çıkartılması da büyük bir ihtiyacı karşılayacak ve hekimlerimizi rahatlatacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, gecesini gündüzüne katarak cefakârca çalışan sağlık görevlilerimizin oluşturduğu grup, ülkemizin en yüksek tahsilli insan gücünü oluşturan gruplar içinde yer almaktadır. Bunun için de kanun teklifini oldukça önemsiyor ve değerli buluyoruz. Diğer taraftan, son günlerde yaşanılan -oldukça üzüntü duyduğumuz- sağlık çalışanlarına yönelik saldırıları esefle kınamaktayız. 2021 yılında sağlık çalışanlarına yönelik saldırıların yüzde 62 oranında arttığı bu alandaki araştırmalarla tespit edilmiş olup her 4 saldırıdan 3'ünün faili de hastalar ve yakınları olmuştur. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet vakalarını şiddetle lanetliyoruz. Şifa dağıtan kardeşlerimize yönelik saldıranların -her kim olursa olsun- en ağır biçimde cezalandırılması gerektiğine inanıyoruz. Bu bakımdan, sağlık kurum ve kuruluşları "sıfır toleranslı alan" ilan edilerek buralarda şiddet uygulayanlara da ek olarak acil tıp hizmetleri dışındaki kamu sağlık hizmetleri ücretli hâle getirilmelidir. Bu tip caydırıcı tedbirler, sağlık çalışanlarımızı daha da güvenlikli hâle getirebilecektir.

Diğer taraftan, sağlık çalışanlarımızın maaş ödeme sistemlerinde ve mali haklarında önemli iyileştirmeleri içerecek düzenlemeler ile hemşireler ve sağlık memurları başta olmak üzere 3600 ek gösterge uygulamasının da MHP'nin güçlü desteğiyle kısa zamanda bu kutlu çatı altında görüşülüp yürürlüğe gireceğini belirtmek isteriz.

Sayın milletvekilleri, kadına ve çocuklara yönelik şiddeti önleme konusunda önemli gördüğümüz bir önerimizi buradan ifade etmek isterim. Eğitim sistemimize toplumsal cinsiyet, kadın-erkek eşitliği, aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet gibi konular içeren derslerin küçük yaşlardan itibaren uygulanmak üzere entegre edilmesi bizi ülke olarak bu alanda ön sıralara çıkaracaktır. Diğer taraftan, yürürlükteki politika dokümanlarının etkin uygulanmasının kadına yönelik şiddetle mücadelede tüm tarafların eş güdüm içerisinde hareket etmesiyle başarıya ulaşabileceği bir başka gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklifle takdir indiriminin nedenlerine sınırlama getirilmekte; kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hâli suçun nitelikli hâlleri arasına alınmakta; kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dört aydan altı aya çıkarılmakta; işkence suçunun kadına karşı işlemesi hâlinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmakta; kadına karşı eziyet suçunun işlenmesi hâlinde iki yıl olan alt sınır, iki yıl altı aya

çıkarılmakta; ısrarlı takip suçu ilk kez müstakil bir suç olarak Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmekte; tehdit suçu mağdurunun kadın olması hâlinde cezanın alt sınırı dokuz ay hapis cezasına çıkarılmakta; sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları katalog suçları arasına alınmakta; sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklı zararların tazmini için açılan davalarla ilgili Mesleki Sorumluluk Kurulu karar verici olmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, yüreği vatan sevdasıyla yanıp tutuşan çok sayıda gurbetçimiz yurt dışında yaşamaktadır. Bu bağlamda, İngiltere Türk Dernekleri Federasyonundan değerli dostumuz ve dava arkadaşımız olan Sayın Fırat Maden'in 18 Mart Çanakkale Zaferi anısına kaleme aldığı şiirini -konuşmamın son bölümünde- sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şiirin adı Ata'ya Özlem:

"Bir çift mavi göz kanatlandı gökyüzüne,

Turnalar kanat çırptı Ötüken'e doğru

Ve Tanrı Dağlarına selam verdi;

'Tek servetim Türklüğüm.' derdi.

Sürdü kır atını bozkıra, yedi düveli yere serdi;

Soluklandı Vey Irmağı kenarında,

Ve Kürşad'a selam verdi.

İçti Orhun'un kaynağından,

Yoruldu kalbi, yalnız Vatan için çarpan.

Yırtılsın artık, gözlerdeki gafletten perde,

Dünya o zaman görecek hakikat nerede!

Dört bir yana atılsın yine Bozkurtların,

Varsın şehadet kanımızda dolaşsın,

40 çerisiyle Kürşad dahi,

Yağmur bekleyen ruhumuza salınsın!"

Buradan dünyanın neresinde olursa olsun vatan, millet, Türklük sevdasıyla yaşayan tüm vatandaşlarımıza sevgi ve saygılarımızı yolluyor, Milliyetçi Hareket Partisi olarak kanun teklifinin kadına ve çocuklara karşı şiddetin önlenmesinde oldukça etkili sonuçlar doğuracağına inanıyor ve görüşülmekte olan mezkûr kanunu destekleyeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Sataşma yok, 60'a göre bir dakika açıklama var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yok, sataşmadan istemedim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

Yerinizden bir dakika…

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Şanlıurfa'da mermi, mayın ve benzeri şekilde katledilen çocuklara ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

10 yaşında bir çocuk, Yusuf Yücel'in geçtiğimiz hafta Ceylanpınar'da dedesinin evinde bir mermi kafasına isabet etmişti ve bugün, maalesef, bulunduğu yoğun bakımda hayatını kaybetti. Öncelikle ben ailesine ve tüm sevenlerine başsağlığı diliyorum. Açıkçası, bu kaçıncı Kürt çocuğu burada mermi, mayın ve benzeri şekilde katlediliyor ve biz bunu anlatıyoruz -söylemeyeceğim, söylemek istemiyorum- ama bunun çözümü öncelikle cezasızlık politikasının son bulmasıdır. Ceylanpınar'da "Bu mermiler daha çok sınırın diğer tarafından geliyor." deniliyor ama bu netleşmiyor ve çocukların ölümlerine sebep olan bu olaylar aydınlatılmıyor.

Ben tekrar ailesine başsağlığı diliyorum ve acılarını hakikaten yürekten paylaşıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Savaş siyaseti, savaş politikası çocukları öldürmeye devam ediyor. Daha geçenlerde Muharrem Aksan yine Urfa'da savaş mühimmatı patlaması sonucu yaşamını yitirmişti. Bu son çocuk olsun diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Allah rahmet eylesin.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 323) (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Züleyha Gülüm.

Buyurun Sayın Gülüm. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Şimdi, görüştüğümüz yasa ne için deniliyor? Kadınlara ve sağlık emekçilerine yönelik şiddeti önlemek iddiasıyla getirildi. Aslında kamuoyunun baskısıyla getirildi, İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilmeye kadınların gösterdiği tepki sonucu olayların üstünü örtmek üzere kadına yönelik şiddeti, sağlık emekçilerine yönelik şiddeti önlüyormuş gibi görüntü vermek üzere getirilmiş bir yasa teklifinden bahsediyoruz; gerçekte, çözüm üreten bir yasa teklifi değil.

Peki, önce şunu sormak gerekiyor: Gerçekten yasal düzenleme yapmak yetiyor mu? Bizzat şiddeti önlemesi gereken İçişleri Bakanlığı ve onun emrindeki kolluk kuvvetleri bu şiddeti uyguluyorsa, açıkça yasalar ihlal ediliyorsa ve bu yasaları ihlal edenler cezasızlıkla ödüllendiriliyorsa hangi yasayı çıkarırsanız çıkarın ne sonuç üretecek? Elbette ki hiçbir sonuç üretmeyecek. En yakın örneğini nerede yaşadık? Partimizin genel merkezine bizzat İçişleri Bakanlığınca yürütülen bir provokasyonda gördük. Erkek devlet saldırganlığı, yine, öncelikli olarak hedefine bir kadını aldı. Saldırgan polis, arkadaşımız Ayşe Acar Başaran'ı çivilemekle tehdit etti; ne bir engelle karşılaştı ne hakkında bir gözaltı yapıldı ne de soruşturma açıldı; aksine, arkadaşlarımız gözaltına alındı. Dolayısıyla ne yasalarınızın ne de aslında sizin uygulamalarınızın kadına yönelik şiddeti engellemek gibi bir derdinin olmadığı çok açık. Partimizi ablukaya alarak, bizleri tehdit ederek, provokasyonlarla hedef göstererek özgürlük mücadelemizden vazgeçireceğinizi sanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Biz kadınların şiddete, zorbalığa

boyun eğeceğini sanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Ayşe Acar Başaran'ın da biz kadınların da bu ucuz tehditlerden korktuğunu sanıyorsanız, yine yanılıyorsunuz. Bizler, yıllardır özgürlük mücadelesi veren kadınlarız, yılmayız, korkmayız ama sizi de biliyoruz. Siz, 8 Martta gazla, copla, gözaltılarla durduramadığınız "Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz!" diyen yüz binlerce kadının sesinden korkuyorsunuz. Siz, "İstanbul Sözleşmesi bizim, vazgeçmiyoruz!" diyen milyonlarca kadından korkuyorsunuz. Siz, "Nevroz" alanlarını dolduran milyonlardan korkuyorsunuz. Siz, sermayeyle ortaklaşıp hakkını yediğiniz on binlerce işçinin, emekçinin alın teri için verdiği mücadeleden, 1 Mayıs alanlarındaki dayanışmasından korkuyorsunuz. Bizler, sizlerden korkmuyoruz ama siz, hapishanelerde siyasi rehine olarak tuttuğunuz Gültan Kışanak'tan, Sebahat Tuncel'den, Figen Yüksekdağ'dan, Mücella Yapıcı'dan, Aysel Tuğluk'tan ve binlerce özgürlük mücadelesi veren kadından korkuyorsunuz. Bir yandan, kadınların en önemli kazanımlarından biri olan İstanbul Sözleşmesi'nden tek bir erkeğin kararıyla çıkıyorsunuz. 25 Kasımda, 8 Martta şiddete, tacize, kadın cinayetlerine ses çıkaran kadınları polis şiddetiyle susturmaya çalışıyorsunuz.

Çocuk teslimi düzenlemeleriyle erkeklerin çıkarlarını önceleyerek kadınların can güvenliğini hiçe sayıyorsunuz. Nafaka hakkını tartışmaya açarak kadının evdeki şiddete mahkûm olmasını istiyorsunuz. Kadınları, esnek, güvencesiz, düşük ücretli işlere yani aileye ve erkeğe mahkûm edip her türlü sömürüye açık hâle getiriyorsunuz. Kürtajı fiilî olarak engelliyor, kadınların kendi bedenleri, hayatları ve kimlikleri hakkında kararlarını vermesini engellemeye çalışıyorsunuz.

Canları pahasına boşanmaya, "Şiddete dur!" demeye çalışan kadınları korumuyorsunuz. 6284 sayılı Yasa'yı hakkıyla uygulamıyorsunuz. Katliam seviyesine çıkmış erkek egemenliğinin yarattığı erkek şiddetini durdurmak gibi bir niyetiniz yok. Şimdi de kalkmış, göstermelik bir yasayla sorunun üstünü örtmeye kalkıyorsunuz. TCK'de etkisiz ceza artırımlarıyla kadınların asıl taleplerini görmezden geliyor, gelen tepkileri de susturmaya çalışıyorsunuz.

Bu yasa teklifinde şiddet önlenmiyor, kadınların senelerdir talep ettiği düzenleme ve politikalar geçiştirilmeye çalışılıyor. Yasa teklifinde ne kadın-erkek eşitsizliğinden ne de toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi İstanbul Sözleşmesi'ni hatırlatan hiçbir tanımdan söz etmiyorsunuz, ısrarla, kadına yönelik erkek şiddetinin asıl kaynağının üstünü örtmeye çalışıyorsunuz. Erkek egemenliğinin yarattığı erkek şiddetini tariflememek için, yasaya geçirmemek için özel bir uğraş veriyorsunuz, hâlbuki "erkek egemenliğinden kaynaklı erkek şiddeti" olarak tarifliğinizde, bir kadının bir kadına karşı işlediği suç da yapılan ceza artırımları arasında sayılacak ve bu koşulda, bir kadının kadına karşı işlediği suç da ağırlaştırılmış olacak. Sırf erkek egemenliğini yazmamak için, sırf toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yazmamak için ceza yasalarıyla oynuyorsunuz.

Yargının erkeklik indirimlerinden biri olan iyi hâl indiriminde bir değişiklik yapmış gibi gösteriyorsunuz, kravat takarsan indirim yapmam ama nasıl pişman olduğunu iyice anlatırsan cezanı hafifletirim diyorsunuz. Bu maddeyle âdeta, faile pişmanlığını nasıl göstereceğini öğretiyorsunuz. Şunu açık söyleyelim: Failden pişmanlık gerekçelerini açıklamasını istemek erkek yargının cezasızlık uygulamalarını meşrulaştırmak demek. Yasayla âdeta, fail erkeklere pişmanlık rolü yaptırmaya çalışıyorsunuz. Bir de sanki hâkim zaten verdiği her kararda gerekçe yazmak zorunda değilmiş gibi "Hâkim gerekçe yazsın." diyorsunuz. Anayasa'nın 141'inci maddesi "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." diyerek zaten hukuki güvenliği sağlamıyor muydu? Hukuk devleti olmaktan çoktan vazgeçildiğini, hâkime "Gerekçe yaz." hatırlatması bile tamamen açığa çıkarıyor.

Kadına ve çocuklara yönelik suçlarda takdirî indirim olmaz, takdirî indirimin gerekçesi de olmaz. Erkek egemenliği kaynaklı olarak kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda takdirî indirimlerin yani erkeklik indirimlerinin tümden ortadan kalkması gerekiyor.

Haksız tahrik indirimi de kadına yönelik suçlarda yıllardır bir cezasızlık aracı olarak kullanılıyor. Faillerin erkeklik savunmaları yargı tarafından meşru sayılıyor, hâlbuki kadınlar hayatlarını korumak için öldürmek zorunda kaldığında haksız tahrik indirimi alamıyor ama erkekler daha az ceza alsın diye her türlü gerekçe meşru sayılıyor. Bunun son örneklerinden birini Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Hatice Kaçmaz kararında gördük. Hatice Kaçmaz, evlenme teklifini kabul etmediği için Orhan Munis tarafından 15 yerinden bıçaklanarak öldürüldü. Yargıtay Ceza Genel Kurulu ne dedi? "Kabul etseydi öldürülmezdi." dedi. Yani erkeklerin tahakkümünü, erkeklerin hakimiyetini kabul etmemiz isteniyor aslında bu kararla.

En üst merci olan Yargıtay dahi erkeği korumak için her türlü yolu deniyorken erkek egemenliğinden kaynaklanan suçlarda takdir hakkının erkek yargıya verilmesi kabul edilemez. Haksız tahrik indirimi veya iyi hâl indirimi olan erkeklik indirimlerinin tamamen yasadan çıkarılması gerekiyor ama kanun teklifinde buna ilişkin de hiçbir düzenleme göremiyoruz. Kadına yönelik suçlarda ağırlaştırılmış hâl kapsamına alma ve cezalarda artırma yoluna gidilmiş ancak hepimiz çok iyi biliyoruz ki ceza miktarları çok düşük, ceza infaz sistemi erkek faillere yönelik etkili bir ceza yöntemi olarak uygulanmıyor. Örneğin, ısrarlı takip suç olarak tanımlanmış. Hepimiz biliyoruz, çoğu cinayetin öncesinde fail erkeğin bilerek ısrarlı takip eylemi vardır ama suç için belirlenen cezanın burada da bir karşılığı yok. Cezanın alt sınırı basit hâlde altı ay ve nitelikli hâlde bir yıl yani toplumun deyişiyle, yatarı bile olmayan, paraya çevrilebilecek, ertelenebilecek miktarlardan bahsediyoruz yani bir etkisi olmayacak.

Yine, ısrarlı takip, şikâyete bağlı bir suç olarak tanımlanıyor. Kadınların şikâyetten vazgeçmesi için erkekler tarafından nasıl tehdit edildiğini, ailesiyle, yakınlarıyla, çocuğunu öldürmekle nasıl tehdit edildiğini hepimiz biliyoruz. Bu tehditlere karşı kadınlar korunmuyor iken şikâyete bağlı olması binlerce ısrarlı takip suçunun cezasızlıkla sonuçlanmasına yol açacak. Yine, bu yasa teklifine göre, ısrarlı takip suçunun tanımlanması sadece ayrılık kararı verilen, nitelikli hâli için ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi hâlinde gerçekleşiyor; oysa, erkekler, kadınlara yönelik ısrarlı takip suçunda tanıdığı, tanımadığı, herhangi bir ilişki biçimi olmadığı ya da sevgilisi, arkadaşı olduğu kadınlara yönelik de bu suçu işliyor. Yine burada kadınlar arasında bir ayrım yapılmış, medeni hâl ayrımcılığı üzerinden "Kadınlar sevgilisi olan ya da hiç tanımadığı erkekler tarafından ısrarlı takibe uğradığında basit hâli uygulayacağız." diyorsunuz.

Teklifte yalnızca kadına yönelik yaralama suçu tutuklama tedbirleri arasında sayılıyor, diğer suçlarda yine bu yönlü bir sıralama yok. İşkence, eziyet, tehdit ve yaralama suçları kadına yönelik olması hâlinde ceza artırımına gidilmiş; evet, ama bu suçların da bir yatarı yok. Failler cezaevine girmeden salıverileceği gibi ceza miktarları da aslında caydırıcılıktan uzak.

Özellikle, işkence suçundan bahsetmek gerekiyor. Türkiye'de işkence suçunun bir karşılığı yok aslında; yasal düzenlemede var ama fiiliyatta ne soruşturma açılıyor ne davalar görülüyor ne de açılabilen davalarda bir ceza karşılığını görebiliyoruz. Polisin, devlet görevlisinin, gardiyanın sokaklarda, eylemlerde, gözaltılarda, hapishanelerde yaşattığı işkencelerin soruşturulup cezalandırılabilmesi bir yana, bizzat iktidarın bir politikası olarak işkenceyi uygulama düzenli olarak sürdürülüyor. Kandıra Hapishanesinde işkence gören, cinsel şiddete uğrayan ve intihara sürüklenen Garibe Gezer bunun en somut örneklerinden biriydi ve yine cezasızlıkla sonuçlandı. Cezaevlerinde hâlen çıplak arama işkencesi sürüyor, reddeden kadın mahpuslar darbediliyor, disiplin cezalarına maruz bırakılıyor, kadınlara karşı işlenen hangi işkenceye ilişkin soruşturma yürütüldü de bir ceza aldı da şimdi de artırımdan bahsediyorsunuz.

Yine, bizzat devlet eliyle kadınlara yoksulluk dayatılıyor. Yoksulluk demek, kadına yönelik şiddetin çok daha fazla artması demek. Daha beş gün önce dört aylık bebeği olan KHK'li öğretmen Emine Üzel yaşamına son verdi, intihar gibi gözükse de bu bir intihar değil. Kadınlar KHK'lerle, farklı yöntemlerle yoksullaştırıldığı için intihara sürüklendiler yani aslında bir cinayet işlendi.

Kadına yönelik erkek şiddeti, yasalarla oynayıp iktidarınızın reklamını yaparak çözeceğiniz bir konu değil. Kadına yönelik erkek şiddeti ve erkek devlet şiddeti önlenmek isteniyorsa sorunun kaynağının öncelikle doğru konulması gerekiyor. Erkek egemenliğinden kaynaklanan bir ilişki biçimi ve bundan kaynaklı bir şiddet olduğu, iktidarınızın da bu egemenliği her gün siyasetiyle, sözleriyle büyüttüğü gerçeğinin ortaya konulması gerekiyor. Bu yasa teklifi hazırlanırken ne Komisyon aşamasında ne de bu aşamada erkek egemenliğinin yarattığı şiddetle mücadele eden feministlerin, kadın örgütlerinin, sivil toplum örgütlerinin deneyimlerine ve taleplerine başvurulmadı, yine her zamanki gibi "Biz yaptık, oldu." zihniyetiyle, bir torba yasa mantığıyla önümüze getirildi. Biz kadınlar, sorunun asıl mağdurları ve muhatapları olarak senelerdir, her yerden, erkek şiddetine karşı mücadele yöntemini ve taleplerimizin ne olduğunu haykırıyoruz ve diyoruz ki: Erkek şiddetiyle mücadele ceza yasalarına sıkıştırılmadan bütüncül bir biçimde ele alınmalıdır. İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilme kararı bir an evvel geri alınmalı, sözleşmenin her bir maddesi kadınların yaşama hakkı, güvenlik hakkı, özgürlük hakkı ve ekonomik hakları bakımından hayati değer taşıdığından bir an önce hayata geçirilmelidir. Tarafı olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve CEDAW kadınlar lehine iç hukukta ve mahkeme kararlarında esas alınmalıdır. 6284 sayılı Kanun etkin ve doğru biçimde uygulanmalı, birçok kadının hayatını kurtaracak bu yasa bir an önce doğru düzgün hayata geçirilmelidir. Önemli olan yasa yapmak değil, yasanın etkin biçimde, bütüncül politikalarla uygulanmasıdır. Karakollardan, adliye salonlarından kadınlar artık geri çevrilmesin, koruma kararları kolayca verilsin, kadını şiddetten koruma yöntemleri geliştirilsin diyoruz.

Şiddetin temeli erkek egemenliğinin yarattığı toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Bu cinsiyet eşitsizliğini önleyici, bütünlüklü politikalar tümüyle devreye sokulmalıdır. Erkek egemen sistemden kaynaklı kadına yüklenen bakım emeğini devlet üstlenmeli, bunun dışında kalan işlerin erkeklerle ortak paylaşılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. LGBT+'lara, mültecilere, farklı etnik köken ve inanç gruplarına, siyasi düşünceleri nedeniyle ayrımcılığa uğrayanlara yönelik suçlarda da özel düzenleme yapılmalı, bu suçların kaynağı ortaya koyulmalı, bu suçlar nefret saikiyle işlenmiş olması nedeniyle nitelikli hâller arasında sayılmalı ve cezalar artırılmalıdır. Eğer bütün bu tedbirler dikkate alınırsa gerçekten kadına yönelik şiddet açısından çözücü politikalar üretilebilir.

Diğer bir mesele sağlıkçılar. Yine, burada da hikâyeden bir yasa teklifi getirilmiş durumda. Neoliberal politikalar devam ettikçe sağlıkta şiddetin de önüne geçilmesi mümkün değildir. Hastaneler ticarethaneye, hastalar müşteriye dönüştürülmüş durumda. Devlet hastanelerinde yoksul halk sıra bulamıyor. "Kapı önünde sıra olmasın." diye getirilen MHRS sisteminde sıra yok. Muayene sırası bulabilene beş dakika ayrılıyor. Bu aşırı yoğunluk hekim-hasta ilişkisini bozuyor. Şiddet, bu tıkanmış sistemin bir sonucu olarak gelişiyor ve olağanlaşıyor.

Sağlık sorunu son yirmi yıldır ülkeyi yöneten siyasi iktidarın sorumluluğunda ancak bu düzenlemeyle sağlıkta şiddet konusu da geçiştirilmeye çalışılıyor. Sağlıkta şiddetle mücadele sadece faillerin cezalandırılmasıyla veya karşılığı olmayan ceza artırımlarıyla mümkün değil.

Türk Tabipleri Birliğinin verilerine göre, sağlıkta şiddeti gösteren beyaz kod bildirim sayısı 2020'de 11.942 iken 2021'de beyaz kod bildirim sayısı 29.826'ya yükselmiş. Yine TTB'nin yaptığı anket sonuçlarına göre hekimlerin yüzde 84'ü meslek hayatlarında en az 1 kez fiziksel veya sözel şiddete uğramış ancak bunların yarısı beyaz koda yansıtılabilmiş yani önemli bir oranın yansımadığı beyaz kod verilerine göre bile 2021 yılında Türkiye'de günde ortalama 80'den fazla sağlıkta şiddet vakası yaşanmış.

İktidarın sağlık alanında yürüttüğü politikalar sağlık emekçilerine şiddet, ölüm, çaresizlik, umutsuzluk olarak geri dönüyor ve sağlık emekçilerinin dayanılmaz çalışma koşulları tüm taleplere rağmen düzeltilmiyor. Hekimler çözümü öncelikle istifa etmekte, emekli olmakta veya ülkeyi terk etmekte arıyor şu an.

Türk Tabipleri Birliğinin, sağlık sendikalarının defalarca şiddete karşı sunduğu çözüm önerilerinin üstü örtülüyor. Bu yasa teklifinde bir kez daha görüldüğü gibi, iktidar, kendi palyatif, sorunun temelinden uzak ve torba yasaya sıkıştırılan düzenlemelerle talepleri geçiştirmeye çalışıyor. Hâlbuki sağlıkta şiddet de kadına yönelik şiddette olduğu gibi öngörülebilir ve önlenebilir bir sorun. Tıkanmış sağlık sisteminin aynı şekilde sürdürülmesi ve derinleşen ekonomik buhran şiddeti artırıyor. Öncelikle, şiddetin kaynağı çözülmek zorunda.

Türk Tabipleri Birliğinin, sağlık sisteminin halk yararına değiştirilmesi, hekimlerin yaşama, çalışma ve ekonomik koşullarının düzeltilmesi amacıyla başlattığı "Sağlığımız İçin Hekimlere Kulak Verin!" başlıklı kampanyada 10 acil talep var. "Koruyucu sağlık hizmetleri esas alınsın." Birinci basamak sağlık hizmetleri güçlendirilsin, hastalık değil hastalanmama üzerine kurulu önleyici politikalar uygulansın. Basamaklı bir sağlık sistemi modeline geçilsin. Beş dakikada sağlık olmaz, hekimlerin hastalarına yeterli süre ayırmalarını sağlayacak uygun çalışma koşulları sağlansın. Nüfus başına hekim ve sağlık çalışanı sayısı nitelikli sağlık hizmeti için gerekli ve yeterli düzeye çıkarılsın. Şehir-şirket hastaneleri politikasından vazgeçilsin. Geleceğimizi ipotek altına alan şirketleşmiş hastanelerden vazgeçilsin. Sağlık hizmetleri bilime ve halk sağlığına uygun yapılandırılmış kamu ve üniversite hastanesine verilsin. Sağlığa ayrılan bütçe artırılsın. Sağlık, herkes için parasız, hekimlerin ve emeklilerinin karşılığını alabilecekleri bir şekilde düzenlensin. Katkı payları adı altında kalem kalem ücretlendirmeye son verilsin. Hekimlerin gelirleri, emeğinin karşılığı, insanca yaşanabilir, emekliliğe yansıyacak tek ödeme olarak sağlanmalı. 7200 ek gösterge uygulansın. Etkili bir sağlıkta şiddet yasası çıkarılsın. Covid-19 meslek hastalığı sayılsın.

Sağlık sisteminin eksiklerinin sorumluluğu sağlık çalışanlarına yıkılamaz. Sağlık hizmetlerinden kaynaklanan zararlarda hastaların kayıpları kamu tarafından üstlenilmeli, ödenecek tazminatlar hekim ve sağlık çalışanlarına yansıtılmadan vakit kaybetmeksizin karşılanmalıdır. Hekimler üzerinde baskılara son verilmeli, aile hekimliği, ceza yönetmeliği, mobbing, KHK, arşiv taraması ve güvenlik soruşturması gibi baskıcı uygulamalardan vazgeçilmelidir. Tıp ve tıpta uzmanlık eğitiminde nitelik öncelikli olmalı, tıp eğitimi ve tıpta uzmanlık eğitimi alanının uzmanlarının ve meslek örgütlerinin önerileriyle nitelikli, uluslararası standarda uygun hâle getirilmelidir. Hekimlerin örgütlenmesinin ve haklarını savunmasının önündeki engeller kaldırılmalı, başta hekimlerin meslek örgütü Türk Tabipleri Birliği olmak üzere hekim örgütlerini hedef alan konuşmalardan, yasal düzenlemelerden vazgeçilmelidir." diyor. İşte gerçekleşmesi gereken asıl düzenlemeler bunlar.

Şimdi yine sağlıkla ilgili başka bir şeyden bahsetmek istiyorum, otizm. Sağlık sisteminin ne hâle geldiğini gösteren başka bir çarpıcı örnek: Sinan 20'li yaşlarda otistik bir genç. Beş altı ay önce kaldığı bakımevinde ateşlendiği için hastaneye kaldırıldı. Burada, muayene sonucu kaburgasının kırılmış olduğu, vücudundaki izlerden şiddete maruz kaldığı ortaya çıktı. Sinan'ın annesi Sinan'ı bakımevinden aldı ancak maddi imkânsızlıklardan ötürü bakımevine geri bırakmak zorunda kaldı. Sinan bir buçuk ay sonra Sakarya Arifiye Bakımevine alındı. Bu tarihten sonra anneye Sinan hakkında bilgi verilmedi, "Öldüğü zaman haberdar ederiz." denilerek anne bilgisiz bırakıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Sinan, gizli olarak çekilen bir fotoğrafta, yatak olmayan bir odada, zeminde çıplak biçimde uzanıyor ve aynı yere tuvaletini yapmak zorunda bırakılıyordu. Sinan'ın barınma koşulları, sağlık ve bakım koşulları hakkında Sağlık Bakanlığı tarafından derhâl araştırma yapılmalı, sorun bir an önce çözülmelidir. Ayrımcılık, şiddet, saldırganlık insanların yaşama haklarını, sağlık ve beslenme haklarını engelliyor. Sinan sadece bir örnek, Sinan gibi binlerce çocuk var.

Son olarak, bu ülkede insanların şiddetten korunmasından bahsediyorsunuz ama daha yakın zamanda bizzat devletin şiddetiyle karşı karşıya kalanlar var. Van'ın Edremit ilçesinde 80 yaşındaki Makbule Özer ile 79 yaşındaki Hadi Özer hastalıklarına ve ilerlemiş yaşlarına rağmen, ev hapsi, koruma talepleri reddedilerek yardım ve yataklık yaptığı iddiasıyla tutuklandılar. Düşmanlığın bile bir hukuku var, bir sınırı var ama sizde bu sınır yok.

Makbule Özer ve Hadi Özer derhâl serbest bırakılsın. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Turan Aydoğan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Biraz esprili başlayalım değil mi arkadaşlar? Bir bilmecem var desem acaba bu kanun teklifini çıkaracak olan arkadaşlar "Haydi sor, sor." derler mi bilmiyorum ama burada da yoklar zaten; 5 arkadaşımız var, Sayın Grup Başkan Vekili var. Ya, bilmece şu: İstanbul Sözleşmesi nereye battı da çekildiniz, şimdi böyle makyajlayacak kanun teklifleriyle kamuoyunu meşgul etmeye çalışıyorsunuz? Neydi eksiği İstanbul Sözleşmesi'nin? Nedir 6284'te size uymayan şey? İstanbul Sözleşmesi'nden çekildikten sonra alelacele, kanun yapma tekniğine aykırı, sokaktan adam getirseniz kullanmayacağı ifadelerle beraber bu yaptığınız kanun teklifini buraya getirmenizin temel nedeni, acaba zaman içerisinde 6284'ü de yok saydırmak mıdır? Koca bir kanun var. Bu getirdiğiniz teklifin gerekçesinde, Fransız hukukuna varana kadar aslında hiçbir dayanağı olmayan atıflarda bulunuyorsunuz ama on yıldır yürürlükte olan kadına karşı şiddetle ilgili 6284'e yönelik tek bir atıfta bulunmuyorsunuz. Niye? Çünkü siyasetin hukuka yansımaması gereken samimiyetsizliği bu getirdiğiniz kanun teklifiyle beraber kendisini ortaya koyuyor. İstanbul Sözleşmesi'ni samimi olarak getirmediniz. Bayram ilan ettiniz, 2011 yılında bazı çevrelerle beraber sokağa döküldünüz. Hakkıydı bu, bakın, sözleşme çok kıymetliydi. İstanbul'un adıyla anılan, çağa uygun, gerçekten insan yaşamını teminat altına alabilecek bir sözleşme yaptınız yani o dönemde yaptığınız en iyi işlerden bir tanesini yaptınız. Sonra, Sayın Cumhurbaşkanı, bir nisan ayı gece yarısı tekmeyi vurdu, kovayı devirdi. Sağır kaldınız, dilsiz kaldınız, lal kaldınız, tek kelime etmediniz. O sözleşme buradan bir kanunla çıkmamış mıydı? Onun bir yürürlük kanunu yok muydu? Anayasa'da Cumhurbaşkanının neyi yapıp neyi yapmayacağı yazmıyor muydu? Aslında o çekilmeyle beraber Meclisin yetkisi gasbedilmemiş miydi? Siz bu Meclisin milletvekili değil miydiniz? Olduğunuz ortamlarda tek kelime etmediniz, yattınız bir süre. Sonra, yine vahiy geldi galiba sarayın duvarları arasında. Öyle ya, kadın cinayetleri var, ortalıkta bir dünya problem var, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilerek bunu azaltmak yerine artırmaya neden olunmuş bir ortam var. E, ne yapalım? Makyaj yapalım. Bu makyaj kanunu getiren arkadaşlarımız -iddialı olarak söylüyorum- hukuk bilmiyorlar ya da kötü niyetliler. İkisinden biri, üçüncü seçenek yok; ya hukuk bilmiyorlar ya kötü niyetliler. Nerede görülmüş Anayasa normuna karşı, sıradan bir kanunda normu tekrar yazarak kanun çıkarıp şirinlik yaratmak? "Hâkimleri, onları takdiri indirim nedenlerinden uzaklaştıralım, sonra tadadi olarak saydıklarımızı da yazarken gerekçelendirsinler." Bu Anayasa sizi bağlamıyor galiba. Anayasa'nın 141'inci maddesinde -Sayın Cora, sen bilirsin, hukukçusun- bütün kararların gerekçesiyle yazılacağı yazar değil mi? CMK'de aynı hüküm vardır, HMK'de aynı hüküm vardır. Der ki "Hâkimler kararlarını gerekçeleriyle yazar. Mahkemeler kararlarını gerekçeleriyle yazar." Siz bu kanun teklifinin 1'inci maddesiyle neyin şirinliğini yaptınız yine? Üçüncü sayfa haberlerinden dolayı bir şirinlik mi yapmayı düşündünüz? "Hâkim gerekçeli yazacak." Yazmıyorsa sizin getirdiğiniz hâkimler yazmıyor. Bu kepazeliği ikrar etmek zaten size yeterli. Ortalığı ilçe başkanı hâkimlerle doldurdunuz; karar yazmayı da bilmiyorlar zaten, gerekçe yazmayı da bilmiyorlar, gerekçelerini kalemlerindeki birazcık daha tecrübeli kalemdeki müdüre ya da elemana yazdırıyorlar. Bu utanç sizin zaten, utancınızın ikrarını yapıyorsunuz

burada. Anayasa 141'i görmüyorsunuz, CMK'yi görmüyorsunuz, HMK 27'yi görmüyorsunuz, hiçbir şeyi görmüyorsunuz, "Hâkimler, gerekçeli yazacaklar." Zaten gerekçeli yazmaları gerekiyor ama sizin getirdiğiniz hâkimlerde bir sorun var. Onlar karar yazarken tarihe geçtiler, dediler ki: "Kadınların karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmemek lazım."

SALİH CORA (Trabzon) – Çok kaba bir cümle.

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen laf atmayın.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Aynen, mahkeme kararında var, getiririm, önüne koyarım. Aynen böyle, bu, halk deyimi, kullanan hâkime söyleyeceksiniz, yıllarca hâkimlik yaptı İstanbul'da.

Bir başka hâkim, kırıtmayı kararına gerekçe yaptı "Kadınlar kırıtmamalı." dedi; bir başka hâkim, cilveli olmaktan bahsetti; sizin getirdiğiniz hâkimler. Aslında bunlar, hukuksal bir politik bulanıklığın yarattığı alanda saçma sapan bir eğitimle ve saçma sapan bir zihniyetle yargıyı işgal altına almış olan şahısların verdiği kararlar. Kadınlar kırıtmayacak, kadınlar cilveli olmayacak, kadının karnından sıpa, sırtından sopa eksik olmayacak. E, daha ne olmayacak? Anayasa'nın 10'uncu maddesinde eşitlik ilkesinden bahsediliyor niye hiç kimse erkeklerle ilgili karar verirken "Erkekler de şunu, bunu yapmaz, yapmamalı." diye... Kadına sizin o garip ahlakçı tavrınızı dayatarak kararlar yazdırılıyor.

Hatırlar mısınız, bir hâkim daha vardı, bir avukat hanımın etek boyunu ölçmeye kalktı. Hatırladınız değil mi? Duruşmadan çıkarmaya kalktı. O hâkim, önce soruşturuldu, sonra tekrar mesleğine aynen başlatıldı, sonra aynı, benzeri bir davranıştan dolayı sanıyorum ya istifa etti ya meslekten el çektirildi.

SALİH CORA (Trabzon) – Gereği yapılmış.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) - Ama hâkime baktığınızda zaten oturduğu yerde objektif ve subjektif olarak güven veren bir hâkim değildi; darmadağınık saçlar, saç, sakal birbirine karışmış. Orada hâkim mi oturuyor, yoksa sokakta uzun süredir her türlü hijyenden mahrum kalmış bir adam mı oturuyor? O da sizin yarattığınız hâkimdi işte. Kadınları bu eğitimsiz ve zihniyeti bulanık hâkimlerin eline teslim etmekten vazgeçerseniz sorun çözülecek aslında.

Üç sorun var burada. Bir, kadını asla kucaklamayan, Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine uygun görmeyen bir politik zihniyet; iki, eğitimi sorunlu bir hâkimler ve hukukçu ordusu kadrosu; üç, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilerek ve 6284'ün ısrarlı takip hükümleri on yıldır uygulanmayarak önlerine yem olarak atılmış kadınlar var. Israrlı takip nerede uygulandı biliyor musunuz? Komik gelecek ama Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Profesör Naci İnci'ye uygulandı, tedbiren uygulandı. Kadınlara on yıldır uygulanmayan ısrarlı takip meselesi miras kavgasında aile arası bireylere uygulandı. Ama zihniyet kendini burada da ele veriyor. Bir toplumsal cinsiyet olarak kadını korumak yerine, suçun tipini esas almak yerine suçun süjesi üzerinden tarifler yapıyorsunuz. 1'inci maddeden itibaren başlayarak "Kadın, kadın, kadın, kadın, kadın…" diye tarif yapıyorsunuz. Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesini hiçe sayıyorsunuz. Eğer bilmiyorsanız ben size okuyayım, biliyorsunuzdur ama işte, o zaman da bu kanunu niye yaptığınızı sorgulamak lazım. Anayasa'nın 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında diyor ki: "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." O zaman, kadınlar ve erkekler arasında eşitliği bozacak bir kanun yapmayacağız biz; aksine, bu eşitliği temin edecek bir yol yürüyeceğiz.

Şimdi, bütün maddelere kadını yerleştirdiniz; basit yaralamaya yerleştirdiniz, ölümle sonuçlanan olaylara, oraya buraya "kadın" ifadesini yerleştirdiniz. Şimdi ikinci bilmeceyi soracağım ben, umarım, hanımefendilerden birisi cevap verir. Mahalle arasında iki kadın kavga etti, kadının biri, diğerini darbetti; sizin bu kanun teklifinize göre normal darptan daha fazla ceza alacak. İki kadın, olur ya, aralarında herhangi bir konu çıktı, kadının kadına şiddeti meselesi falan değil, mahalle arasında, çocukların uzlaşmazlığı nedeniyle o ona bir şey dedi, bu buna bir şey dedi, saç saça baş başa birbirlerini darbettiler, normal darba göre burada katlanmış ceza alacak değil mi? Başı derde girecek yani getirdiğiniz kanun

teklifine göre. Öyle ya, cevap yok. Bunları Komisyonda da biz size söyledik. Bu kanunu bir sene sonra değiştirmek zorunda kalacaksınız, bu dediğim olaylar gelecek önünüze ya. Kadın kadına kavgalara bu kanunu uygulayacaksınız "ağırlaştırılmış neden" diye, kadın kadına kavgalara bunu uygulayacaksınız. İki erkek kavga ettiğinde basit yaralama gibi duracak; haydi, bir erkeğin kadınla kavgasını anladım -kadın olduğundan dolayı olmasa bile ki öyle olması gerekiyor- iki kadın birbiriyle kavga ettiğinde "Darbedilen kadın, 2 katı ceza uygulayacağız." Ne yaptınız siz ya? Bu kanun teklifinin özeti bu.

SALİH CORA (Trabzon) – Çok geniş yorum yapıyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Hâlbuki yapmanız gereken şuydu: Eğer gerçekten "kadına karşı şiddetle mücadele" diye bir derdiniz olsaydı, bir toplumsal cinsiyet tarifi üzerinden bu kanun teklifine maddeler eklemeniz gerekiyordu. Neydi bu? Kadınlara karşı, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar olmalıydı, bunlar olmalıydı; siz "kadın" diye yazdınız, bıraktınız, attınız. Hadi bunları geçtik, diyelim ki bunları uygulayacaksınız, hangi ülkeye uygulayacaksınız biliyor musunuz? Bize zaman kaybettireceksiniz. Kadınla ilgili uluslararası cinsiyet eşitsizliği ölçeğinde 156 ülke arasında 133'üncü sıradaki ülkede bunu uygulayacaksınız yani kadını şiddetten korumayacaksınız, saçma sapan bir kanun getireceksiniz, ondan sonra da bu 133'üncü sıradan aşağıya değil, 156'ya doğru yukarıya gideceksiniz. Zihniyet böyle olursa yapacak bir şey yok. Tekrar ediyorum: Suçun tipine göre tarif yapmak yerine mağdurun kimliği üzerinden tarif yaptığınız için buradan çıkma imkânınız yok. (CHP sıralarından alkışlar) Sorun cezaların hafifliği ya da ağırlığı değil, ayrıca, zaten siz de bunu çok sorun etmediniz. Burada, alt sınırı altı ay olanı dokuz aya çıkardınız, dört ay olanı altı aya çıkardınız yani hükmün açıklanmasının ertelenmesiyle ilgili bir hüküm de koymadınız, hemen hemen hepsi üç yılın altında kaldı zaten. Niye yaptınız? Ne işe yaracak? Yine cezalandıramayacaksınız. Sorun başka bir yerde, sorun İnfaz Yasası'yla beraber -az önce söylediğim- hâkimlerle ilgili eğitimde ve arkadaki siyasi iradenin sakatlığında. Siz aslında İstanbul Sözleşmesi'ne savaş açtınız, bu savaşın devamını buraya getirdiniz, burada bunu süslemeye çalışıyorsunuz ama o kadar acemice, o kadar hukukçuluktan uzak yapıyorsunuz ki her şeyiyle beraber Anayasa Mahkemesinden geri dönecek şekilde yapıyorsunuz. Az önce söyledim, Anayasa'nın 141'inci maddesine aykırı bir şey yaptınız. Anayasa'nın 138'inci maddesi de diyor ki: "Hâkimler vicdanlarına göre karar verirler. Bağımsızdırlar, tarafsızdırlar; vicdanlarına göre karar verirler." Siz takdiri indirimi burada kaldırdınız. Ya, bu, Anayasa Mahkemesinden geçer mi? O zaman bu 138/1 neye yarayacak? En az benim kadar geçmeyeceğini biliyorsunuz ama diyeceksiniz ki: "Biz şirinliği yaptık. A partisi Anayasa Mahkemesine götürdü, aslında biz bununla kadınları koruyacaktık; Anayasa Mahkemesi iptal etti." Korumayla hiç alakası olmayan bir hükmü getiriyorsunuz; getiren arkadaşlarımız bunun detaylarını biliyor; ona rağmen, böyle bir savunmayla milletin önüne çıkmak istiyorsunuz. Buna Türkçede "ikiyüzlülük" deniliyor. Size ikiyüzlü demiyorum ama bu tavrın adı Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde "ikiyüzlülük" olarak geçiyor. Eğer irade ile yapılan arasında gerçekte istenmeyen bir sonuç isteniliyor ise hukuken de hileli bir iş vardır burada. Siz hileli bir iş yapıyorsunuz.

Şimdi, az önce söyledim, bazı maddelerde değişiklikler yaptınız; 2'nci maddeden 10'uncu maddeye kadar yaptığınız değişiklikler var. Bunların içerisinde yapmanız gereken doğru işler vardı. "Eziyet suçu" altına "kadına yapılan ısrarlı takip" işini geçirmeniz gerekirken "123/a" diye alakasız bir madde ortaya koydunuz, o madde üzerinden de kadının korunabilir olma imkânı kalmadı. Hâlbuki, diğer tarafa koysaydınız ve altına da en az üç yıllık bir ceza koysaydınız bu ısrarlı takip sonucunda oluşacak ölümlerin tamamını engelleyebilecek hâle gelebilirdiniz çünkü infaz edilebilir bir ceza oluşurdu. Artı, İstanbul Sözleşmesi'nde olmasına rağmen, mükerrerlikle alakalı, çocuğun önünde işlenen suçlarla alakalı buraya bir hüküm koymadınız; sözleşmeyi kaldırdınız ama buraya koymadınız. Vicdanınız sızlamayacak mı? Hani bu üçüncü sayfa haberlerine göre kanun yaptınız ya, televizyonlarda izleyeceksiniz -Allah korusun, hiç izlemek istemeyiz ama- anne öldürülmüş, çocuk kenarda sinmiş,

saatlerce orada ağlıyor, bir akrabası on-on beş saat sonra gelecek, çocuğun gözünün önünde annesi infaz edilmiş olacak, bu sizin kanununuzun kılı kıpırdamayacak, o çocuğun yaşadığı travmanın bu kanunda hesabı olmayacak. (CHP sıralarından alkışlar) Niye? Çünkü siz çocukları zaten süje olarak görmüyorsunuz. Bu kanunda doğmamış çocuğu da koruyan bir hüküm vardı, doğmamış çocuğu koruyan bir hüküm vardı; gebe kadın cinayetinde ceza artırılarak veriliyordu çünkü eğer gebeyse -Anadolu'daki deyimle- o iki canlıydı; bir kadını gebe olarak öldürdüğünüz zaman iki canı alıyordunuz aslında. Hukuk teorisinde "ana rahminden kopma" dersiniz, o dersiniz, bu dersiniz ama varsayımsal olarak annenin karnında bir can var, onu alıyorsunuz, o yüzden ağırlaştırılmış hüküm vardı, onu da bu kanunda kaldırdınız. Niye kaldırdığınızı bilmiyorsunuz "kadın" diye koydunuz ya oraya. Aslında kadın üzerinden başka bir hüküm yaratırken bir başka hukuki süjenin hakkını yediniz. İki canlı denildiğinde, cezalandırma ikinci candan kaynaklı iken sizin o düz hukuk mantığınız, briket döşer gibi kanun yapma mantığınız, üç günde kanun yapma mantığınız böyle acayiplikler çıkardı bu kanunda. Niye? Çünkü barolarla alakanız yok, sivil toplumla alakanız yok, kadın örgütleriyle alakanız yok, hiç kimseyle alakanız yok; sarayın duvarları arasında kendi kendinize bir kanun yapıyorsunuz. Tahmin ediyorum ki altına imza atan kadın vekillerle de alakası yok. Ayıp olmasın diye onlara imza attırmış olabilirsiniz. Çünkü Komisyonda o kadın vekillerimize sorduğum hiçbir sorunun cevabını onların ağzından alamadım, demek ki alakaları yok, ısmarlama bir kanun metni getirdiniz ve buradan geçirmek istiyorsunuz; Allah yolunuzu açık etsin. Bu tarz kanunların utancı sizin döneminize ait olacak. Torba kanunların içerisine böyle atom bombaları yerleştirerek getirmek vicdanınızı sızlatacak, utanacaksınız ekranlara baktığınız zaman. Bu kanundan kaynaklı ortaya çıkan tablodan utanacaksınız.

Hiçbir kadın örgütü de sizin getirdiğiniz kanuna ikna değil. Araştırdınız mı? Bir tanesi size "iknayım" dedi mi? Bir tanesinin burada önermesi var mı? Yok, o yok, bu yok, bu yok, bu yok… Ha, araya bir bomba daha yerleştirdiniz, kadın meselesinin dışında sağlıkçılarla ilgili mesleki sorumlulukla alakalı koyduğunuz kurula da neredeyse Bakanlığın tamamını yerleştirdiniz. 4 bakanlık bürokratı, 1 bakan yardımcısı, o, bu… Siz, objektiflik konusunda sabıkalısınız. Sizin devlete yerleştirdiğiniz kadroların hiçbirinin objektif olacağına bu ülkenin inancı kalmadı. O yüzden bürokratlarınız da parti bürokratıdır, devletin kadrosu olma özelliğini taşımaz. Siz bu kurulu da siyasi olarak çalıştıracaksınız ama bunu siyasi olarak çalıştırmaya ömrünüz yeter mi yetmez mi bilmiyorum. Biz, buradan söz veriyoruz, bu Mecliste çoğunluğu sağladığımız gün bu kanunları değiştireceğiz, hekimleri koruyacak bir mesleki kurul oluşturacaksak da onu Eczacılar Birliğinden, Türk Tabipleri Birliğinden, Barolar Birliğinden, Dişhekimleri Birliğinden ve benzeri topluluklarla beraber kamunun objektif kadrolarından çoğunluğu sivillerin elinde olmak kaydıyla oluşturacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TURAN AYDOĞAN (Devamla) – Sizin hekimlerle ilgili anlayışınızın özeti de her şeyi bilen Genel Başkanınızın sözlerinde saklı "Canım, nereye giderlerse gitsinler. Yeni mezunları alır bu işi yaparız." Aynen ekonomiyi yönettiği gibi, muhasebeci dükkânından gelip makroekonomik harikalar yaratma meselesi gibi, hekimlere de bunu söylüyor ve kimlere söylüyor biliyor musunuz? Zekâlarıyla üniversite sınavında en önemli dilimde üniversite kazanan bu ülkenin zeki çocuklarına 400 dolar maaşı öngörerek hem bu maaşla çalışacaksınız hem en ağır koşullarda çalışacaksınız hem de ben sizi yok sayacağım diyor. Yok sayılacak sizsiniz, sizi tümüyle yok sayacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Lütfiye Selva Çam.

Sayın Çam... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddetle mücadele kapsamında yapılması öngörülen değişiklikler hakkında 109 milletvekili arkadaşımızın imzasıyla hazırladığımız 17 maddeden oluşan kanun teklifimiz üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulumuzu ve bizleri izleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, köklü medeniyet mirasımızın engin öğretileriyle çocuklarını titiz bir şekilde yetiştiren, onları geleceğe itinayla hazırlarken iyi birer insan olmaları için hayatlarını vakfeden o elleri öpülesi mübarek analarımızın ve ninelerimizin Anneler Günü'nü de bu vesileyle kutluyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Merhametin giderek azaldığı, azgınlıkların ise çoğaldığı bir dünyada Türkiye, karanlıklar içinde âdeta bir kandil misali etrafını aydınlatan, umutları yeşerten güvenli bir belde konumundadır. Bilindiği üzere, bugüne kadar her ne acı hadise yaşanmış ise asla bir müsamaha ya da zafiyet göstermeden üzerine kararlılıkla gittik; hiç şüphe yok ki bundan sonra da tek bir şiddet hadisesi dahi kalmayıncaya kadar bu yoldaki kararlı mücadelemize devam edeceğiz. Ancak biliyoruz ki şiddet, hem uluslararası hem de ulusal düzeyde alınan tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir olgu. Dünya Sağlık Örgütünün son verilerine göre, dünya genelinde her 3 kadından 1'i fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik açılardan şiddete maruz kalıyor. Bu şiddet türlerine günümüzde sanal şiddet de eklenmiş durumda. Şiddet konusu, öyle istatistiksel verilerle geçiştirilecek basitlikte bir konu değildir. Söz konusu insan hayatı olduğunda, bizim siyasi anlayışımız her zaman, dünya bir yana, o canın korunması, yaşatılması bir yana olur. İletişim çağının gereği, geçmişte kamuoyunun bilgisine getirilmeyen, yok kabul edilen, kendi yalnızlıkları içinde sessizce yaşanan tüm acı hadiseler ve şiddet saldırılarının önemli bir kısmı artık dijital imkânlarla saniyeler içinde milyonlara ulaşabiliyor. Bundan dolayıdır ki zaman zaman geçmişte daha az şiddet vakaları oluyormuş gibi kamuoyunda yanlış bir intiba oluşabiliyor. Yaşanan acılar üzerinden sığ bir siyasetin yapılması, vakaların azlığı ya da çokluğuyla eleştirilerin veya övünç kurgularının yapılması asla doğru değildir, insani değildir, ahlaki değildir. Bizler ne kadar kanun çıkarırsak çıkaralım şiddet eğilimi olanların tam olarak engellenmesinin, önceden tespit edilmesinin, toplumdan izole edilmesinin her zaman mümkün olmadığı malumlarınızdır. Hükûmetlerimiz kararlı ve kapsamlı uygulamalarıyla pek çok alanda önemli merhaleler katetmiş olsa da yaşanan her bir acı hadisenin ulaşılan pek çok olumlu gelişmeyi ister istemez perdelediği de bir hakikattir.

Bugüne kadar her zaman konu gelip şiddete dayandığında, ateşin düştüğü her bir haneye, acı vakaya tek tek odaklandık, yakınlarını ziyaret ettik ve sonradan o mazlumun ve mağdurun sesi olmaya özen gösterdik. Ankara'mızda ikamet eden, samuray kılıcıyla hunharca katledilen Başak Cengiz'in annesi Beyhan anne, acısını paylaşmaya gittiğimiz ilk günde ellerimizi tutarak böyle bir kanun çıkartmamızı istemiş ve faillerin cezalarının arttırılmasının kızını geri getirmese de en büyük isteği olduğunu söylemişti. Anneler Günü'nde yaptığımız ziyarette paylaştık, kanunun bu hafta geliyor olmasından dolayı mutlu olduğunu ifade etti; yaşamı boyunca şiddetle mücadele eden Başak'ın isminin de bu konuda öncülük etmesi bir nebze olsun içini rahatlatmış. Buradan Beyhan annemizin şahsında şiddetle mücadeleye gönül veren tüm kadınlara saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde yıllardır kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için birçok önlem alınmış, yapılan çalışmaların tümü kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalinin önlenmesine ve bu tarz fiillerin sorumlularına gecikmeksizin gerekli yaptırımların uygulanmasına yöneliktir. Şiddetle mücadele ancak toplumun tamamının iştirakiyle ve samimi katkısıyla başarıya ulaşabilir. Son yirmi yıldır sadece ülkemizde değil, tüm dünyada fesadın ve merhametsizliğin bitmesi; tam aksine, iyilik ve merhamet rüzgârlarının esmesi için Genel Başkanımız

ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ve partimizin yoğun ve gayretli çabaları bundan sonra da artarak devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnsanlık tarihinin ilk şiddet vakası Habil ve Kabil'den itibaren kan ve gözyaşıyla yazılmış vahşet, şiddet ve kavgalar yeryüzünde devam ediyor. Allah'ın bahşettiği canlara bir daha kimsenin kıymaması için Gazi Meclisimiz, Hükûmetimiz, mahallemiz, komşumuz, kimin eli nereye kadar uzanıyorsa bu acımasız ve aşağılık ruhlarla mücadele ederken kanuni düzenlemelerle daha da caydırıcı adımları hep birlikte atmış olacağız. Bu mücadelenin uzun soluklu sabır ve toplumsal mutabakat gerektiren bir süreç olduğunu hepimiz biliyoruz. Nedenleri ve sonuçları itibarıyla değerlendirdiğimizde, kadına yönelik şiddet sorunuyla mücadelede çok yönlü, bütüncül ve disiplinler arası bir bakış açısına ihtiyaç olduğunu görüyoruz. Bunun içindir ki kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumsal bir mutabakat ve uygulama birliği sağlamak için gereken öncelikli politikaların belirlendiği üç ulusal eylem planı başarıyla hayata geçirildi, geçen yıl da 4'üncüsü 2021-2025 yıllarını kapsayacak şekilde açıklandı. Bugün hedefler doğrultusunda çalışmalar devam etmekte. Şiddetle topyekûn mücadele anlayışının tüm plan, program ve politikalara yerleştirilmesi benimsenerek kurumlar arası iş birliğinin geliştirilmesi için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın koordinasyonunda, Adalet, İçişleri, Millî Savunma, Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında protokoller imzalandı. Bu çerçevede, her bir bakanlık tarafından farkındalık oluşturmaya yönelik eğitimler, veri entegrasyonu çalışmaları, kadın-erkek eşitliğine duyarlı planlama ve bütçeleme gibi pek çok proje gerçekleştirilmeye devam ediyor.

2002 yılından bu tarafa, yeni Medeni Kanun'dan İş Kanunu'na, Anayasa'nın 10'uncu maddesine eklenen "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir." hükmüne kadar, cinsiyete dayalı ayrımcılığı her alanda ortadan kaldırmak için birçok düzenlemeler yaptık. Türk Ceza Kanunu'nda, töre ve namus nedeniyle işlenen cinayetleri ağırlaştırılmış suç kapsamına alarak töre cinayetlerinin önüne geçtik. Yine, aynı yıl "Aile içi ve kadına karşı şiddet suçtur." ilkesi getirilerek ilk olarak cinsel saldırı suçunun temel şekli tanımlandı. 2010 yılında yapılan son değişikliklerle pozitif ayrımcılık hususunu da içeren, barındıran oldukça güçlü bir düzenlemeyi hayata geçirdik. Bizim kadına yönelik şiddetle mücadelemiz İstanbul Sözleşmesi'yle başlamadığı gibi, bu sözleşmeden çekilmeyle de bitecek değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesinde 6284 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi önemli bir dönüm noktasıdır. Türkiye, bu kanunla, dünyada kadına yönelik şiddetle mücadelede en kapsamlı ve en etkili mevzuata sahip ülkeler arasında ilk sıralara çıkmıştır. Uygulamadaki neticeler, kanunun gerçekten bu yürek yakıcı meselenin çözümünde çok önemli mesafeler katetmemizi sağladığını bize gösteriyor. Her şeyden önce kanun, ırk, renk, cinsiyet, tabiyet, dil, din, statü, medeni hâl, engel durumu, hastalık gibi ayrımlar gözetilmeksizin, şiddete uğrayan veya uğrama tehlikesi bulunan tüm kadınları, çocukları, erkekleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarını korumayı amaçlıyor. Geniş yelpazesiyle kanun herkesi koruma kapsamına alıyor. Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra çok sayıda düzenleme yapıldı, kamusal yapı oluşturuldu. Bu doğrultuda, şiddete uğrayan veya uğrama ihtimali bulunan kadınların korunması için konukevleri açılmasından izleme merkezleri kurulmasına, psikolojik ve maddi destekten uzaklaştırma işlemlerine kadar pek çok tedbir hayata geçirildi. Sadece 81 ilimizde kurulmuş olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri ŞÖNİM'lerden bugüne kadar 1 milyonun üzerinde vatandaşımızın yararlanmış olması atılan adımların faydasını göstermeye yeterlidir. Ayrıca, İçişleri Bakanlığımızın uluslararası ödül alan ve bugün 3 milyondan fazla indirilen Kadın Destek Sistemi KADES uygulaması hayati önem taşıyan bir uygulamadır. Cumhurbaşkanımızın da sıklıkla ifade ettiği "şiddete sıfır tolerans" ilkesi çerçevesinde yapılan bu düzenlemeler, ulusal eylem planları ve hayata geçirilen uygulamalar kadına karşı her türlü ayrımcılığa karşı duruşumuzun ve şiddet eylemlerine karşı hassasiyetimizin bir göstergesidir.

Üzerinde durmamız gereken diğer önemli bir konu, sağlık çalışanlarına yönelik şiddettir. Dünyada önemli bir sorun olan sağlıkta şiddet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından uluslararası düzeyde öncelikli olarak ilgilenilmesi, müdahale edilmesi ve politikalar geliştirilmesi gereken bir konudur. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sadece bireyler üzerinde fiziksel, ekonomik veya ruhsal etkiler göstermemekte, aynı zamanda, sosyal dokumuza da zarar vermektedir. Biliyoruz ki hiçbir acı, hiçbir mazeret sağlık kahramanlarına karşı gerçekleştirilen şiddet eylemlerini meşrulaştıramaz. Buna kesinlikle müsamaha gösteremeyiz.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle mücadelede önleyici hukuk sistemlerinin geliştirilmesinin yanı sıra cezai düzenlemelerin yapılması da son derece önemli olduğundan, 2002 yılından bu yana, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi ve sağlık çalışanlarımıza yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla birçok adım attık. Bakanlık tarafından sağlık çalışanlarına hukuki destek verilmekte olup Mayıs 2012 itibarıyla, beyaz kod uygulamasının başlamasıyla, şiddet vakalarının kayıtları ve istatistikleri yapılmaya başlanmıştır. Şiddetle mücadele kapsamında, Sağlıkta Şiddete Sıfır Tolerans Eylem Planı hazırlanmıştır. Bu kapsamda, sağlık çalışanlarımıza yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla kasten yaralama suçunun katalog suç kapsamına alınması suretiyle faillerin tutuklanabilmelerine imkân tanıdık. Yine, şiddetin vuku bulduğu sağlık kurum ve kuruluşlarında faile veya yakınına, mağdur sağlık çalışanımızın yerine başka bir sağlık personelinin hizmet verebilmesi güvencesini getirmiş olduk.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifi hazırlarken milletimizin hassasiyetlerini en üst düzeyde dikkate alarak çalışmalarımızı titizlikle yürüttük. Bu kanun teklifiyle, öncelikli olarak, kamuoyunda çok tartışılan, vicdanlarımızı yaralayan, mahkemelerdeki iyi hâl indirimi uygulamalarının önüne geçmeyi hedefliyoruz. Türk Ceza Kanunu'nun 62'nci maddesinde yaptığımız düzenlemeyle, takdiri indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçerek maddenin uygulama alanını sınırlandırıyoruz. Failin, samimi pişmanlık içermeyen, duruşma sırasında sadece mahkemeyi ve hâkimi etkilemek için yaptığı şeklî tavır ve davranışları, duruşma sırasındaki rol yapmalarının takdiri indirim nedeni sayılamayacağına dair bir hüküm getiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani bu düzenlemeyle, kamuoyunda, kravat takmak, takım elbise giymek, boyun bükmek ve benzeri hususlar nedeniyle indirim yapıldığı algısı ortadan kaldırılmış oluyor. Bu vesileyle biz siyasetçiler olarak her türlü kararlı adımı tavizsiz bir şekilde atarken mevcut ve gelecek olan yasal düzenlemelerle yüce yargı mensuplarımızın da kanun maddelerine göre uygulamalarında caydırıcı ve tavizsiz hükümleri vermelerini bekliyoruz.

Ayrıca, kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla nitelikli hâl düzenlemesi kapsamında suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde cezaların artırılması sağlanacak, bu kapsamda kasten öldürme suçunun cezası müebbet iken ağırlaştırılmış müebbet hapse, kasten yaralamanın cezasının alt sınırı dört aydan altı ay hapse, tehdit suçunun cezası altı aydan dokuz ay hapse, işkence suçunun cezası üç yıldan beş yıl hapse, eziyet suçunun cezasının alt sınırını iki yıldan iki yıl altı ay hapse çıkartmış oluyoruz.

Özellikle, kadın sağlık çalışanlarına karşı şiddet eylemleri bakımından cezaları önemli ölçüde artırıyoruz. Ayrıca, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusu sağlık hizmeti olması hâlinde verilecek cezanın altıda 1 oranında artırılacağını kabul ediyoruz.

Çok önemli bir konu olan ısrarlı takip fiilleri ilk defa Türk Ceza Kanunu'nda müstakil suç oluyor. Bu maddeyle, ısrarlı şekilde fiziken takip etmek veya haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak fiillerinin mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hâli suç olarak kabul edilecek. Böylece suçun temel cezası altı aydan iki yıla kadar hapis cezası olarak belirlenecek. Ayrıca suç çocuğa, ayrılık kararı alınan veya boşanmış eşe karşı işlenirse ya da mağdurun okulunu, işini, konutunu terk etmesine, değiştirmesine yol açarsa, hakkında uzaklaştırma

ya da konuta, okula, iş yerine yaklaşmama tedbiri verilen kişi tarafından işlenmiş olursa bu nitelikli hâl olarak düzenlenecek ve ceza bir yıldan üç yıla kadar hapis olarak belirlenecek. Suçun nitelikli hâli bakımından tutuklama kararı verilebilecek. Israrlı takip suçu şikâyete bağlı ancak uzlaştırma usulüne tabi olmayacak.

Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunu katalog suçlar arasına alıyoruz. Yine, kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı veya canavarca hisle işlenmesi hâllerini de kataloğa dâhil ediyoruz.

Ayrıca sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri nedeniyle işlenen kasten yaralama suçunu kataloğa alarak hâkim ve savcılar bakımından görünür hâle getiriyoruz.

Vekili bulunmayan, özellikle şiddet mağduru olan kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz olarak avukat görevlendirilmesini sağlıyoruz.

Sağlık çalışanları hakkında yürütülen suç soruşturmalarında ise izin müessesesini yeniden ele alıyoruz. Hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesini Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlıyoruz. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesinin itiraz edebilme hakkı var.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen bakan yardımcısı, Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri genel müdürleri ve yardımcıları, "profesör" veya "doçent" unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan 2 hekim olmak üzere 7 üyeden oluşacaktır. Sağlık Bakanlığı, gelen işin niteliği ve sayısına göre başka bir bakan yardımcısının başkanlığında yeni kurullar da oluşturabilecektir. Ayrıca, devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilerek Kurulun yapacağı değerlendirme sonucunda rücusuna karar verilen miktar bakımından ilgili sağlık çalışanına dönülmesini sağlıyoruz. Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla derdest olan davalar bakımından rücu edilip edilemeyeceği ve rücu miktarı konusunda Kurulun karar verebilmesini de sağlıyoruz.

Ümit ediyoruz ki bu kanun teklifiyle Ceza Kanunu'nda yer alacak düzenlemelerin, kadınlara, çocuklara, sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin son bulması için caydırıcı bir işlevi olsun.

Sözlerime burada son verirken gelin, yeryüzünde kin ve öfkenin, acımasızlığın ve şiddete bağlı tüm acıların son bulması için siyasi retorikleri bir tarafa bırakalım, yüce Meclisimizin bünyesinde ortak bir anlayış geliştirelim. Gelin, bir taraftan vatan, millet, bayrak ve devlet gibi ortak değerlerimize sahip çıkarken diğer taraftan inancına, fikrine, ahlakına, malına, canına, nesline sahip çıkan, hayırlı insan ve iyi vatandaş olacak bir neslin yetişmesi için dayanışma içine girelim. Gelin, sokakta, evde, iş yerinde, hastanede ya da sesini duyabildiğimiz her yerde biri şiddete maruz kaldığında derhâl ona sahip çıkacak, sağına ve soluna bakmadan cesaretle "Ben varım." diyebilen, insanlık uğruna her türlü fedakârlığı yapabilen, güçlü karakterleri olan nesillerin yetişmesi için eş güdüm içinde olalım. Yasalarımız ne kadar güçlü olursa olsun ve devletimiz ne kadar başarılı hamleler yaparsa yapsın iş yine dönüp dolaşıp iyi insanlardan müteşekkil sağlıklı ve bilinçli bir toplum yapısının, problemlere duyarlı bir sosyal çevrenin ve ahlaklı bir neslin yetişmesinde düğümleniyor. Devlet-millet iş birliğiyle, siyaset insanlarımızla, kanaat önderlerimizle veya sivil toplum örgütlerimizle her bir noktaya iyi insanların yetişmesi için çabalarımızı artırarak devam edelim.

Bu vesileyle, şiddet konusu gündeme geldiğinden beri, en başından beri, hiçbir tavize asla izin vermeden her türlü tedbiri ve düzenlemeyi hayata geçiren, bu önemli teklif paketinin çıkartılmasına

da bizzat vaziyet eden Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, çalışmalarımıza rehberlik edip katkılarını bizden esirgemeyen Grup Başkanımıza, Grup Başkan Vekillerimize, AK PARTİ grup yönetimimize, teklifte imzası olan Cumhur İttifakı'mızdan değerli milletvekili arkadaşlarıma, komisyonlarımızın değerli başkan ve üyelerine, ilgili bakanlarımız ve bakanlık çalışanlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Buradan, yitirdiğimiz Başak Cengiz, Özgecan, Şule Çet, Emine Bulut, Asiye ve isimlerini yüreklerimizde taşıdığımız nice canlara ve pandemi dönemi dâhil olmak üzere, canları pahasına bir can kurtarmak için mücadele eden, ahirete irtihal etmiş olan sağlık çalışanlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine sabırlar ve bu saldırılarda yaralanmış olanlara acil şifalar diliyorum.

Kanun teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi şahıslar adına ilk söz Sayın Gülizar Biçer Karaca'nın.

Sayın Karaca, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadına karşı şiddet ve sağlıkta şiddet gibi bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin bir torba kanun teklifi var ve bu torba kanun teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, "kadına karşı şiddeti önlemek" "Bir zihniyet değişikliği hayata geçiriyoruz." gibi güzel, anlamlı cümlelerle kanun teklifini önümüze getirdiniz. Gerek KEFEK Alt Komisyonunda gerek Adalet Komisyonunda bu kanun teklifine ilişkin çekincelerimizi, bu kanun teklifinin Anayasa'ya aykırılıklarını tek tek ifade ettik ama görüyoruz ki bir ay gibi bir süre beklendi, zannettik ki itirazlarımız doğrultusunda üzerinde bir çalışma yapılıyor ama her ne hikmetse, pat diye, hiçbir değişiklik yapılmadan, bir ay sonra kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine geldi. Peki, neden bir ay bekledik? Neden bir aydır bekletiliyor, bunu da anlayabilmiş değiliz.

Peki, kanun teklifinde ne var? Kadına karşı şiddetle etkin mücadele. Peki, İstanbul Sözleşmesi'nden neden çıktık? İstanbul Sözleşmesi ana kanundu, 6284 bu kanunun alt uygulama kanunuydu. Yani övünerek ifade ettiğiniz 6284 sayılı Kanun İstanbul Sözleşmesi esas alınarak yürürlüğe giren bir kanundu. Peki, İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede hukuksuzca niye çıktık?

Bu kanun teklifiyle, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmanın kadınlar üzerindeki etkisini ve kadınların mücadelesini kırma noktasında bir amacınız varsa bunu başaramazsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Kadınlar, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan zihniyetin gereğini sandıkta verecek. Bunu açıkça ifade etmek isterim.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, kanun teklifinde kadına karşı işlenmesi hâlinde ya da ısrarlı takipte bazı düzenlemeler var ve bu düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğunu hem KEFEK komisyonunda hem Adalet Komisyonunda dile getirdik. Şimdi, kadına karşı işlenmesi hâlinde cezayı ağırlaştıran ya da artıran hâli düzenliyorsunuz. Peki, kadın, kadına karşı işlerse ne olacak? Korkuyorsunuz, "toplumsal cinsiyet eşitliği" demeye korkuyorsunuz; bunu anlıyoruz. Peki, şunu diyemez miydiniz? "Kadına karşı, sırf kadın olduğu için, kadının cinsiyetinden dolayı işlenen suçlar."

diyemez miydiniz? Hayır, diyemediniz. Neden demediniz? Ya bu kanun teklifi gerçekten çok acemi hukukçular tarafından incelendi ya da bu kanun teklifini bir anayasa hukukçunuza gösteremediniz, bunu bilemiyoruz. Anayasa Mahkemesinin, anayasal eşitliğe aykırı olacağından dolayı bu kanunu iptal edeceği aşikâr, hepimiz biliyoruz.

Israrlı takipte de benzer bir durum var. Diyorsunuz ki: "Koruma kararı verilen ya da boşanmış eşe karşı işlenmesi hâlinde." Denizlili bir üniversite öğrencisi İstanbul'da öğrenciyken dört yıl boyunca ısrarlı takibe maruz bırakıldı; tayin oldu, gitti, gittiği ilde o ısrarlı takibe maruz bırakan erkek tarafından katledildi. Getirdiğiniz kanun maddesi, işte, bu tür ısrarlı takipleri korumuyor. Yani Anayasa'daki eşitlik ilkesine kanun teklifiniz aykırı; bunu, buradan, altını çizerek bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Peki, ne yapılabilirdi? Örneğin, İstanbul Sözleşmesi'nin 46'ncı maddesi var; cezayı arttıran hâller orada açık ve net bir şekilde düzenlenmiş. Bunları aynen alıp bu kanun teklifine koysaydınız belki pansuman kanun olmaktan çıkarıp, işe yarayan, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerine çözüm üretecek bir kanun teklifini önümüze kısmen de olsa getirmiş olurdunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, kanun teklifinin metninde, kadına karşı işlenen suçlarda -ki Anayasa'ya aykırılığından, eşitliğe aykırılığından bahsettik- eziyet suçunda mesela iki yıllık alt sınırı iki yıl altı aya çıkarıyorsunuz, yaralama suçlarında dört ayı altı aya çıkarıyorsunuz. Yani cezalarda iki ay, altı ay gibi ama her hâlükârda hükmün açıklanmasının geri bırakılması ya da İnfaz Kanunu'ndaki düzenlemeleri rencide etmeyecek, ihlal etmeyecek birtakım düzenlemeler getiriyorsunuz. Oysa toplumda şu vardır: Toplumda, kadına karşı işlenen suçlarda bir cezasızlık algısı vardır. Öncelikle bu cezasızlık algısını ortadan kaldırmak için caydırıcı hükümler getirmeliydiniz, eğer İnfaz Kanunu'na ilişkin burada bir düzenleme getirmiyorsanız. Yani caydırıcı olmak ne demektir? Üç yıl bir ay demektir. Caydırıcı olmak için, İnfaz Kanunu'nun hükümlerinin -yani hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi hükümlerin- kadına karşı işlenen suçlarda uygulanmayacağına ilişkin bir düzenlemeyi bu kanuna dercedebilirdiniz. Aslında uzun uzun, iki ay, üç ay, kırıntı kırıntı cezaları artırmanıza hiç gerek yoktu; bir madde koyacaktınız, "Ceza İnfaz Kanunu'ndaki lehe olan -cezayı azaltan ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi- düzenlemeler kadına karşı işlenen suçlarda uygulanmaz." diyecektiniz. Deseydiniz, işte o zaman toplumdaki cezasızlık algısını ortadan kaldırabilecektiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, eziyet suçunda kanundaki iki yıl alt sınırı iki yıl altı ay yapmışsınız. Şimdi soruyorum: Eziyet suçunun faili erkekler "Aman, ceza altı ay arttı, ben eziyet etmeyeyim." mi diyecek? Hayır, diyecek ki: "Ben yine cezasız kalacağım. Eziyet etsem de bir gün bile cezaevine girmeyeceğim." Peki, bu kanun teklifini neden getirdiniz o zaman? Peki, bu kanun teklifi pansuman olmaktan, kadınları kandırmaktan başka bir yol çizmiyorsa niye geldi arkadaşlar? Neden getirdiniz? Hangi soruna çözüm üretiyor? Kadına şiddetle mücadelede neye çözüm üretecek, bunu bu teklifte görmek gerçekten mümkün değil.

Israrlı takip konusu, evet, önemli. Hani, korktuğunuz, bir gecede yürürlükten kaldırdığınız ve düzenlemelerde 46'ncı maddeyi görmezden geldiğiniz "toplumsal cinsiyet eşitliği" diyemediğiniz İstanbul Sözleşmesi var ya, o İstanbul Sözleşmesi ısrarlı takipte zaten düzenleme yapmanız konusunda imzacı devletlere yükümlülük yüklemişti ama on yıldır yerine getirmediniz. Israrlı takibi getirip suç saydınız -önemli bir düzenleme- özel bir suç saydınız ama ısrarlı takibi aldınız, kişiyi hürriyetinden mahrum bırakacak düzenlemelerin içine yerleştirdiniz. Israrlı takip kişiyi hürriyetinden mahrum etmez arkadaşlar, ısrarlı takip eziyetten daha beter bir şeydir, insanın, kadının hayatını cehenneme çevirir; ikametgâhını değiştirir, ilini değiştirir, çocuğunun okulunu değiştirir. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Türk Ceza Kanunu'nda daha hafif bir suç olarak düzenliyorsunuz ve sadece -her zaman olduğu gibi- yine kadına karşı işlenen suçlarda, kadın cinayetlerinde, kadına karşı şiddet suçlarında "mış gibi"

davranıyorsunuz; "mış gibi" davranmayın arkadaşlar, bir kadının yaşamı pansuman kanun tekliflerine ya da "mış gibi" anlayışa teslim edilemeyecek kadar kıymetlidir. Bir yaşam hakkından bahsediyoruz ama bu kanun teklifi o yaşam hakkı için hiçbir önleyici, engelleyici düzenleme getirmiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

İstanbul Sözleşmesi -tabii ki 6284 de- neyi emrediyordu, ne yapın diyordu? "Kadın cinayetlerini, kadına karşı şiddet suçlarını önce önleyeceksiniz, önleyemiyorsanız koruyacaksınız, koruyamıyorsanız etkin yargılayacaksınız ve bütün bunlar için ulusal mevzuatlarınızda düzenleme yapacaksınız." diyordu. Peki, "6284 var." diyorsunuz ya, bu kanun teklifi İstanbul Sözleşmesi'nden çekildikten sonra oradaki önlemeyi, görevini yerine getiriyor mu? Hayır. Oradaki koruma görevini yerine getiriyor mu? Hayır. Etkin yargılama görevini, sorumluluğunu yerine getiriyor mu? Hayır. Yasal düzenlemeye de "mış" gibi davranıyorsunuz arkadaşlar, "mış" gibi.

Şimdi bir başka konuya daha burada değinmeden geçemeyeceğim değerli arkadaşlar. Hatırlarsınız, Kasım 2019'da "İstanbul Sözleşmesi'ni etkin uygulayacağız." diyerek Avrupa Konseyinden ve Avrupa Birliğinden 800 bin avro hibe aldınız ve dediniz ki: "2022'nin Mayıs ayına kadar da bunu hayata geçireceğiz. 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi'nden çekiliyoruz." Hukuksuzca çekildiniz. Peki, bu 800 bin avroyu ne yaptınız? İstanbul Sözleşmesi'ni etkin uygulamak için neyi hayata geçirdiniz? Bunu soruyoruz; Adalet Bakanlığına soruyoruz, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına soruyoruz, İçişleri Bakanlığına soruyoruz; hiçbirinden makul, mantıklı hiçbir yanıt alamıyoruz çünkü bu 800 bin avroyu maalesef ortalıkta iç ettiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinde, yıllarca kadın mücadelesine emek vermiş, kadın mücadelesiyle kadına karşı işlenen suçlarda ciddi bir gelişme sağlamış olan sivil toplum örgütlerinin görüşü yok. Kime sordunuz; hangi kadın örgütüne, hangi sivil toplum örgütüne sorarak bu teklifle ilgili görüş aldınız ya da hangi baroya sordunuz? Hiçbiri, hiçbiri yok; o nedenle, bu teklifte kadına karşı şiddetin önlenmesi, kadın cinayetlerinin engellenmesi ya da ısrarlı takibe maruz bırakılan kadınları korumaya, kollamaya yönelik hiçbir etkin uygulama, etkin cezai düzenleme bulunmamaktadır. Bu kanun teklifi kadına karşı şiddeti önlemek için verilen bir kanun teklifi değil, kadınları kandırmak, yeniden oylarına talip olmak için sadece ve sadece pansuman kanun teklifidir ve hiçbir düzenleme hiçbir işe yaramayacaktır.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın Öznur Çalık'ın.

Sayın Çalık, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadına yönelik ve sağlık çalışanlarına ilişkin düzenlemeleri içeren kanun teklifimiz üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce bütün annelerin ve anne adaylarının, şehit annelerimizin, Diyarbakır Annelerimizin Anneler Günü'nü kutluyorum ve Engelliler Haftası dolayısıyla da engelli kardeşlerimi ve ailelerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, kadına yönelik şiddet, maalesef, gelişmişlik düzeyi fark etmeksizin tüm dünya ülkelerinin güncel sorunu. Ülkemizde de dünyayla paralel şekilde kadına yönelik şiddet konusu gündemimizdeki yerini, maalesef, korumaya devam ediyor. Bizler de AK PARTİ olarak bu sorunun bilinciyle gereken her türlü adımı bugüne kadar attık, bundan sonra da atmaya devam edeceğiz.

Özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın iradesi ve liderliğiyle 2000'li yıllardan itibaren uygulanan sosyal politikalarımızla Türk Medeni Kanunu'nda, Türk Ceza Kanunu'nda, Anayasa'mızda yapmış olduğumuz değişiklikler ve çıkarmış olduğumuz 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'la kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çok önemli düzenlemelere imza attık. Bu yasal düzenlemelerin dışında, birçok mevzuatsal düzenlemeleri de hayata geçirdik; en önemlilerinden bir tanesi 2006 yılındaki Başbakanlık genelgesi. Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadele ilk kez bir devlet politikası hâline geldi; kadına yönelik şiddetle mücadele eylem planları, kalkınma planları, Cumhurbaşkanlığı yıllık programları, genelgeler hazırladık. Tüm bu düzenlemelerle idari altyapının etkinliğini, gücünü artırırken uygulamada da çok önemli düzenlemeler yaptık. Sadece yazılı metinlerde değil, yerelde, genelde, uygulamalarda etkili mekanizmalar hayata geçirdik. Aile Bakanlığımızı kurduk; bünyesinde ŞÖNİM'ler, konukevleri kurduk. Adalet Bakanlığımızda Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Daire Başkanlığı ve adliyelerde müdürlüklerimizi kurduk. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Şube Müdürlüğü, büro amirlikleri ve kısım amirlikleri kurduk. Uluslararası ödül almış KADES uygulaması İçişleri Bakanlığımız tarafından hayata geçirildi. Bugün itibarıyla, kıymetli arkadaşlarım, KADES uygulamasını indiren kişi sayısı 3,6 milyon ve ihbarda bulunan kişi sayısı 384 bin olmuştur. 15 yaş üzeri 33 milyon kadının yüzde 11'i yani neredeyse her 9 kadından 1'i KADES uygulamasını indirmiş vaziyette. Ve diyoruz ki "KADES hayat kurtarır."

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürt kadınları hariç.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Siz kıymetli milletvekili arkadaşlarım arasında da uygulamayı hâlâ indirmeyen varsa indirmesini ve her yerde de tüm kadınlara KADES uygulamalarını indirmelerini tavsiye etmelerini gönülden arzu ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tüm kadınlara değil, Kürtçe bilenler KADES'e başvuramıyor.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Risk altındaki kadınların hayatını ciddi manada koruyan elektronik kelepçe uygulaması da yine başlattığımız uygulamalardan. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi, "sıfır şiddet, sıfır can kaybı" hedefi doğrultusunda etkili adımlar atmaya devam edeceğiz. Tüm bu uygulamalar kadına yönelik her türlü ayrımcılığa karşı duruşumuzun, şiddet eylemlerine karşı hassasiyetimizin en önemli göstergesi olacak.

Kıymetli arkadaşlar, kadına yönelik şiddet, hepinizin de hepimizin bildiği gibi sadece hukuki düzenlemeler ya da kolluk tedbirleriyle çözülebilecek bir sorun değildir, topyekûn bir mücadele gerektirir. "Ama"sız, "fakat"sız ve kadınlar arasında çifte standart uygulamadan, mücadeleyi hep birlikte, topyekûn bir şekilde çözmek için baş başa vermemiz gerekir; kadını güçlendirmemiz, aileyi güçlendirmemiz ve toplumumuzu güçlendirmemiz gerekir.

Şimdi, Türkiye'deki kadın cinayetleriyle ilgili birkaç veriyi sizlerle paylaşmak istiyorum: Kıymetli arkadaşlar, Türkiye'de cinayete kurban giden kadınların, maalesef, yüzde 70'i kendi evlerinde öldürülüyor, yüzde 15'i sokakta. En fazla korunaklı olmamız gereken yerde, evde kadınlar cinayete kurban gidiyor; biz, işte bu yüzden aileyi güçlendirelim diyoruz ve kadını güçlendirelim diyoruz. Kadın cinayetlerinin, maalesef, yüzde 39'u eşi, yüzde 19'u birlikte olduğu kişi, yüzde 15'i yakınları tarafından işleniyor; kadınlar en yakınları tarafından cinayete kurban gidiyor. Bütün kadınlarımızı tek tek, ismen ben bir kez daha rahmetle anıyorum ve faillerle ilgili yapılacak olan çalışmalarda da hepimizin ortak mücadeleyi vermesi gerekiyor. Tüm kadın milletvekilleri ve kadınlara destek veren bütün erkek milletvekilleri olarak, bu yasal düzenlememiz başta olmak üzere Meclisteki tüm yasal düzenlemelerimize destek verilmesi gerekiyor.

Cinayete kurban giden kadınlarımızın en korunaklı olması gereken yerleri evleri ve kadınlarımızı güçlendireceğiz, aileyi güçlendireceğiz ve bununla birlikte yasal altyapımızı da güçlendirmeye devam edeceğiz. Yediden yetmişe iktidarı, muhalefeti, yerel yönetimleri, sivil toplum örgütleri, özel sektörü, kısaca toplumun tüm sektörleriyle, tüm disiplinleriyle, tüm paydaşlarıyla birlikte kadına yönelik şiddete karşı beraberce mücadele etmemiz gerekmekte. Kadına yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılmasıyla ilgili komisyon kurduk ve Komisyonumuzun raporunu 8 Martta yüce Meclisimize arz ettik. Ve hazırlamış olduğumuz rapordaki önerilerimiz içerisinde bulunan, bugün de yasa teklifini hazırladığımız metinde, inşallah, kadınlarımıza yönelik şiddetin önlenmesi için caydırıcı cezalara devam edeceğiz.

Bunların yanında, sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve düzenli bir şekilde sunulabilmesi, sağlık çalışanlarının güvenli bir şekilde, şiddete uğramadan çalışabilmeleri için önlemler de bugünkü teklifimiz arasında yer almakta. Yıllardır sağlık sektöründe birinci basamak sağlık hizmet sunucusu olan bir eczacı olarak ve kadın hakları üzerine uzun yıllardır çalışmalar yapan bir kadın milletvekili olarak bugünkü yasal düzenlemeleri çok önemli görüyorum ve emeği geçen bütün arkadaşlarımı da canıgönülden kutluyorum.

Kanun teklifimizde neler var? Kamuoyunda “kravat indirimi” olarak bilinen takdir indirimi konusu vicdanımızı, bütün vicdanları kanatan bir mevzu; teklifimizde bunun önüne geçiyoruz. Takdir indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçerek maddenin uygulama alanlarını sınırlandırıyoruz. Israrlı takip fiillerinin Türk Ceza Kanunu’nda ilk defa müstakil suç olarak düzenlenmesini sağlıyoruz. Bu maddeyle, ısrarlı şekilde fiziken takip etmek veya haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak tehdit edici temas kurmaya çalışmak suç olarak kabul edilecek, cezası altı aydan iki yıla kadar hapis cezası olacak. Israrlı takip suçunun çocuğa, ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması hakkında uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesi hâlleri nitelikli hâl olarak düzenlemekte ve ceza bir yıldan üç yıla kadar hapis olarak belirlenmekte. Ayrıca, ısrarlı takip suçu şikâyete bağlı ancak uzlaştırma usulüne tabi olmayacaktır.

Diğer bir madde ise kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunun Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yer alan katalog suçlar arasına alınması. Bununla beraber, sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri nedeniyle işlenen kasten yaralama suçunu katalog olarak hâkim ve savcılar bakımından görünür hâle getiriyoruz. Şiddet mağduru olan kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesini sağlıyoruz. Bu kapsamda, kasten yaralama, ısrarlı takip, işkence, eziyet ve çocukların cinsel istismarı suçlarında da avukat görevlendirilebilecek.

Diğer bir düzenleme konusu ise bazı suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde cezaların artırılmasını öngörüyoruz. Nitelikli hâl düzenlemesi kapsamında kasten öldürme suçunun cezasının müebbet iken ağırlaştırılmış müebbede, kasten yaralama suçunun cezasının alt sınırının dört aydan altı ay hapse, tehdit suçunun cezasının alt sınırının altı aydan dokuz ay hapse, işkence suçunun cezasının alt sınırının üç yıldan beş yıla hapse, eziyet suçunun cezasının alt sınırını da iki yıldan iki yıl altı ay hapse çıkarıyoruz.

Sağlık çalışanları hakkında, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlemler ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesini Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak Bakan Yardımcısı başkanlığındaki Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlıyoruz. Ayrıca, Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre başka bir Bakan Yardımcısının başkanlığında yeni kurullar da oluşturabilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZNUR ÇALIK (Devamla) – Kadınlarımızın hiçbir şiddete uğramaması için, sıfır can kaybı için, sıfır şiddet için Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan bütün partilerin, sivil toplum örgütlerinin, meslek örgütlerinin, medyanın, bütün kurum ve kuruluşların ve bütün üniversitelerin, disiplinlerin ortak mücadelesiyle kadına karşı şiddete ancak "Dur!" diyebiliriz. Kanun teklifimizin özellikle kadına yönelik şiddetle mücadelede etkin rol oynayacağını düşünüyor ve bir kez daha canlarımız kaybolmasın diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, teklifin tümü üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Sayın Sümer…

Orhan Bey, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, buğday taban fiyatının bir an önce açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu fotoğraf Adana'da buğday tarlasında çekildi. On güne kadar Adana çiftçimizin buğday hasadı başlayacak ancak taban fiyatı ne olacak bilinmiyor çünkü fiyat açıklanmıyor. Çiftçinin sırtında bir dünya yük varken bir de fiyat baskısıyla üretici, aracının kıskacına hapsediliyor. Tüm bunlarla beraber, ay sonunda kendi çiftçimiz buğday hasadı yapacakken Toprak Mahsulleri Ofisi 17 Mayıs-10 Ağustos tarihleri arasında 480 bin tonluk yeni buğday ithalatı gerçekleştirecek. Kendi çiftçisi hasat yaparken aynı ürünü ithal etmek artık üreticiye "Ben sizi tanımıyorum, yerli tarımla işim yok." demektir. Anadolu buğdayı varken ithal buğdaya yöneltmek tarıma ve ülkeye ihanettir. Çiftçimizin talebi, bir an önce 7 bin liranın altında olmamak kaydıyla taban fiyatının açıklanmasıdır.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Girgin…

30.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'nın Ortaca ve Dalaman ilçelerinde bulunan Sarıgerme ve Kayacık sahillerini kapsayan kısımdaki kesin korunacak hassas alanın sit statüsünün düşürüldüğüne ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ormanları, koyları, plajlarıyla Türkiye'nin en güzel köşelerinden birinde daha doğal koruma alanı değiştirildi. Muğla'nın Ortaca ve Dalaman ilçelerinde bulunan Sarıgerme ve Kayacık sahillerini kapsayan kısımda kesin korunacak hassas alanın sit statüsü düşürüldü. Kesin korunacak alanlar olarak tescillenmiş alanlar öncelikle AKP iktidarından korunmalı. Bu alanın statüsü neden ve hangi gerekçeyle değiştirilmiştir? Amaç yapılaşmaya açmak mıdır? Bu bölgeyi hangi yandaş rantçılar gözüne kestirdi de sipariş üzerine bu karar çıkarılmıştır? Bu kararda kamu yararı var mıdır? Yerel yönetimlerin, sivil toplum örgütlerinin, halkın görüşü alınmış mıdır? Kimin malı oldubittiyle peşkeş çekilmeye hazırlanıyor? Muğlalılar bu iktidar ve onun rantçılarından hangi bölgeyi koruyacaklarını bilemez oldular. Bir yağmalama bitmeden diğeri başlıyor. Ortaca Fevziye Mahallesi'nde köylünün elli yıldır sosyal donatı alanını sattınız, köylüler direndi ve iptal ettiniz. Sarıgerme ve Kayacık sahillerine de beton dikemeyeceksiniz, Muğlalılara rağmen yapamayacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu…

31.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, TÜİK'in açıkladığı işsizlik rakamlarına ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

TÜİK'in saptırmalı rakamlarına göre nisanda işsizlik yüzde 11,5 oldu, geniş tanımlı işsizlik ise yüzde 22,7; yine kimsenin inanmadığı TÜİK verilerine göre işsiz sayısı 2022 Mart ayında 3 milyon 894 bin kişi oldu. Bu rakamlar azımsanacak rakamlar değil, dünyada doğru dürüst yönetilen ülkeler için büyük bir sorundur ancak ülkemizde uzun süredir istatistikler nasıl yalan söyler filmi gösterildiği için kimse bu rakamlara inanmıyor, gerçek çok daha acı, çok daha korkunç. İşsizlik, enflasyon, yoksulluk ve hepsinin yaratıcısı ve koruyucusu yolsuzluk almış başını gitmiş, vatandaş artık pazarların yanından bile geçemez oldu. Gençlerimiz işsiz, umutsuz. Rakamları saklamak, eğip bükmek gerçeği değiştirmez. Milleti düzmece rakamlarla kandıracağını sananlar kendilerini kandırmaya devam etsin. İlk seçimlerde gerçeğin acı tadını halkımızın oylarıyla tadacaklar.

BAŞKAN – Sayın Kaya…

32.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, yaş çay taban fiyatlarının bir an önce açıklanması gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2022 yaş çay sezonunun başlamasına sayılı günler kaldı. Maliyetleri çok yüksek oranlarda artarken devlet destekleri yıllardır yerinde sayan çay üreticilerimiz zor günler geçiriyor. Sadece gübre fiyatlarındaki artış yüzde 300'ün üzerinde. Trabzon'da kuru otun fiyatını sordum "5 lira 30 kuruş" dediler ama yaş çayın alım fiyatı 4 liranın altında. Bölgedeki milyonlarca insanımızın ekmeği, millî ürünümüz çayımızın ne acıdır ki kuru ot kadar değeri yok.

AKP Hükûmetine sesleniyorum: Yaş çay taban fiyatlarını bir an önce açıklayın. Çay üreticilerimiz yüksek enflasyona ezdirilmemeli ve 2022 yaş çay taban fiyatı en az 10 lira olarak açıklanmalı. Taban fiyatın altında yaş çay alımına izin verilmemelidir. Çayda kota ve kontenjan uygulamalarına artık son verilmelidir. Çay destekleri en az enflasyon oranında artırılmalıdır. Çayın tüm bileşenlerinin görüşü alınarak ortak bir çay kanunu artık çıkarılmalıdır. Karadenizli çay üreticisi…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aygun…

33.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, göçmen ve sığınmacı sorununa ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

İçişleri Bakanına soruyorum: Tekirdağ'da yaşayan göçmen ve sığınmacı sayısı nedir? Tekirdağ'da kayıtlı sığınmacı sayısı nedir? Tekirdağ'da istihdam edilen sığınmacı sayısı kaçtır? Tekirdağ'da eğitim gören sığınmacı çocukların sayısı nedir? Tekirdağ'daki sığınmacıların uyruklarına göre dağılımı nedir? Tekirdağ'da kaçak yakalanıp geri gönderilen sığınmacı sayısı kaçtır? Sığınmacıyken Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına alınan kaç kişi vardır? Sığınmacıların vatandaşlığa alınmasında aranan kriterler nelerdir? Türkiye'de konut satın alarak vatandaşlığa alınan yabancı sayısı kaçtır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu…

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, açık cezaevi izinlerinin uzatılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Açık cezaevi izinleri uzatılmalıdır. 31 Mayıs 2022'ye kadar uzatılacağı söylendi fakat iki yıldır hayata giren ve çoluk çocuk sahibi olan, evlenen, iş, ev bark kuran insanlar şu anda büyük bir stres yaşıyor. Bu insanların suçtan uzak olduğu, hayata uyum sağladığı apaçık bir gerçek olarak ortaya çıktı. Bu insanları hayata kazandırmak gerekiyor. 96 bin kişi var; 96 bin kişiyi cezaevlerine doldurmak

bir marifet değil, buna bir formül bulunabilir. Cezaevleri zaten şu anda son derece kötü durumda. Açık cezaevi izinlerinin bir an evvel uzatılması gerekiyor veyahut da buna birtakım yeni formüller bulunması gerekiyor. Bu insanları hayata başka türlü kazandırmak mümkün değil. Bir an evvel Adalet Bakanlığının bu yanlış karardan vazgeçmesi gerekiyor.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 323) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 8'inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde gruplar adına ilk söz İYİ Parti Grubu adına Sayın Şenol Sunat'ın.

Sayın Sunat, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, yine bugün AK PARTİ iktidarının bir başka günü kurtarma çalışmasıyla karşı karşıyayız. Kadın STK'lerinin fikirlerinin alınmadığı, baroların görüşlerinin sorulmadığı, üniversitelerin ilgili bölümlerinden görüşlerin alınmadığı, KEFEK komisyonunun tali komisyon yapıldığı bir kanun teklifiyle baş başayız. Kadına şiddeti, kadınların öldürülmeleri sonrası olarak değerlendiren kanun teklifi sahipleri, önleyici hiçbir tedbiri gündeme getirmeyerek vatandaşlarımızda "Büyük işler yapıyoruz." izlenimi uyandırmaya çalışmaktadır. Ancak apaçık görüyoruz ki kanun teklifi ekseriyetle kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesi ve ruhuyla ters düşmektedir.

Hatırlatmakta fayda var; yaklaşık bir yıl önce, bir gecede tek bir adamın kararıyla İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuz bir şekilde çıkıldığı açıklanmıştı. Bu durum, aslında, iktidarın, kadına yönelik artan şiddete ve kadın cinayetlerine bakış açısını özetlemektedir. Genel Başkanımızın ve daha birçok kişinin, kadın derneklerinin ve siyasetçinin Danıştaya başvurmasıyla İstanbul Sözleşmesi mütalaası, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayladığı sözleşme, Cumhurbaşkanı kararıyla feshedilemez yönündedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ön yargıları sebebiyle İstanbul Sözleşmesi'nden çekilen iktidar şimdi yine ve yeniden kadına şiddeti önleme adına içinde herhangi bir unsur barındırmayan, pansuman görevi bile görmeyen ve hatta yaraları derinleştirecek beyhude bir çaba içindedir. İktidarın alışkın olduğumuz göz boyama taktiğini bir kez daha bu kanun teklifiyle görmekteyiz.

Sayın milletvekilleri, bu teklifle hem kadına hem de sağlık çalışanlarına yönelik işlenen şiddet suçlarının cezaları Türk Ceza Kanunu'nda artırılmaktadır. Burada iktidar yetkililerine şunu sormak isterim: Kadına ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddet uygulayanlar cezaların azlığına güvenerek mi bu suçları işliyorlardı, yoksa cezaların infazları etkin olmadığı için mi buna cüret ediyorlardı? Biliyoruz ki Türk Ceza Kanunu'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi birçok suç düzenlenmiş durumdadır ama bu suçların düzenlenmiş olması etkin bir şekilde uygulanmalarını sağlamamaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle hükmedilen ceza ve infaz edilen ceza arasında ciddi farklar oluşmaktadır, hükmedilen cezaların önemli bir oranı infaz edilememektedir. Kamuoyunda, maalesef, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir cezasızlık algısı oluşmuştur. Bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu cezaları artırmaktan ziyade cezaların etkin infazı olacaktır.

Sayın milletvekilleri, hatırlar mısınız, İnfaz Kanunu'yla 2020 yılında bir af çıkmıştı. Bu af kapsamında her gün cezaevlerinden birileri salındı, hâlen de devam ediyor, 31 Mayısa kadar... İzin adı altında, adli kontrolle, pandemi sebebiyle bu süreler devamlı uzatıldı. Ne oldu biliyorsunuz herhâlde sayın milletvekilleri. 22 Mart 2021 tarihinde Antalya'da cezaevinden çıkan kişi boşanma aşamasındaki eşini öldürdü. Bir taraftan cezaları artırırken öbür taraftan çeşitli sebeplerle failleri afla salmanın mantıkla izahı nedir? Her fırsatta İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenize bir bahane olarak sunduğunuz 6284'teki koruyucu ve önleyici tedbirler uygulanmamaktadır sayın milletvekilleri. Ülkemizde birçok hukuk fakültesinde birçok hukukçu yetiştiriyoruz ama zihinsel dönüşüm burada çok önemli. Bizim önceliğimiz zihinsel dönüşümü, toplumda ve yargıçlarda zihinsel dönüşümü gerçekleştirmek olmalıdır. Kamuoyuna yansıyan bu ve benzeri kadın cinayetlerinde olduğu gibi toplumu derinden etkileyen, kamusal tartışmalara neden olan bir şiddet vakası yaşandığında yeni bir hukuk düzenlemesi yapılacağı AKP iktidarı tarafından ortaya konulmaktadır. Ancak ülkemizde kadınlara karşı işlenen suçları önlemek, şiddeti ortadan kaldırmak, etkili bir hukuk mekanizması ve bu mekanizmanın erişilebilirliğini sağlamak için düzenleme yapmak ve zihinsel dönüşümü gerçekleştirmek yerine toplumu yatıştırmak, sakinleştirmek için kanun teklifleri hazırlar hâle geldik.

Açıkça belirtmek isterim ki tüm bu düzenlemelerin üzerinde öneriler içeren İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı alan iktidarın kadına karşı şiddetle mücadele konusunda samimiyeti tartışmaya açıktır. Bu kanun teklifiyle de kadına karşı şiddet suçu açıkça tanımlanmamıştır. Oysa Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir maddeyle kadına karşı şiddet suçu ayrı bir suç olarak düzenlenmelidir. Böyle olması gerekirken kasten adam öldürme, kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde nitelikli hâlden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmiştir. Sayın vekilim, bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli olmayacaktır. Yine "mış" gibi yapılıyor iktidar yetkilileri tarafından.

Yine, kanun teklifinde, kadına karşı işlendiğinde nitelikli hâle gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failin ve mağdurunun kadın olması hâlinde bir kadın başka bir kadına şiddet uygularsa onun cezası da arttırılacak mıdır? Böyle çelişkiler içermektedir. Yani bu teklife göre arttırılacaktır. Öyle ki bir kadının başka bir kadına karşı suç işlemesi söz konusu olduğunda "kadın şiddeti"yle tanımlayamayacağımız şekilde kabaca cezaları arttırarak kadın faile de bu hükümler uygulanacaktır. "Kadın cinayeti" "kadına yönelik şiddet" denildiğinde kadının cinsiyeti ve konumu nedeniyle uygulanan bir suç şeklinden bahsedilmektedir. Bunun için de buna "kadın cinayeti" "kadına şiddet" denilmektedir. Partimiz tarafından, İYİ Parti tarafından hazırlanan iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçunu açıkça ve net bir şekilde anlatmış olup Türk Ceza Kanunu'nda "kadına karşı şiddet" adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılmasını öngörüyoruz ve bunu inşallah çok yakın bir zamanda gerçekleştireceğiz.

Sayın milletvekilleri, yine, kanun teklifinin 8'inci maddesiyle 5237 sayılı Kanun'da 123'üncü maddesinden sonra gelmek üzere "Israrlı takip" başlıklı yeni bir suç tanımlanmıştır. Evet, bu önemli bir konudur. Ama ısrarlı takip konusunun müstakil suç kapsamına alınmasını açık ve net bir şekilde ifade etmek isterim ki önemli buluyoruz. Bu, Türk Ceza Kanunu'nun mevcut hâliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur ancak yıllardır konuyla ilgili 96'ncı madde yargı tarafından görmezden gelinmiştir. Israrlı takip mevzubahis olduğunda suçun nitelikli hâlinin şikâyete tabi tutulmuş olması eleştirilebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ŞENOL SUNAT (Devamla) – Sayın milletvekilleri, ısrarlı takip mevzubahis olduğunda derhâl 6284 devreye girebilmelidir. Suçun nitelikli hâlinin şikâyete tabi tutulmuş olması eleştirilebilir bir hususdur. Suçun çocuğa karşı işlenmesi hâlinde şikâyet aranmamalı ve resen soruşturulması gerekmektedir.

Evet, AK PARTİ iktidarının günü kurtarmak ve göz boyamak amacıyla Meclise getirdiği bu düzenlemeyle kadına şiddetin önlenmesi konusunda bir yol alınamayacağı da maalesef ortadadır. Komisyon görüşmelerinde verdiğimiz değişiklik önergelerinin iktidar tarafından kabul edilmemesinin mantıklı herhangi bir açıklaması yoktur. Bu yanlışlardan Genel Kurulda dönülmesini umuyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Hayati Arkaz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HAYATİ ARKAZ (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 170 bin doktor olmak üzere, 1 milyon 500 bin sağlık personelimize teşekkür ederek konuşmama başlamak istiyorum. Zira, henüz birkaç ay önce sokakta maske takarken bugün hayatımızın normalleştiğini ve coronavirüsün gündemden çıktığını görüyoruz. Bu başarı, hekimlerimizin ve sağlıkçılarımızın verdikleri mücadele sayesinde olmuştur. 2019 Aralık ayından itibaren coronavirüse karşı ilk tedbir alınmış ve Bilim Kurulu oluşturulmuştur. Pandeminin en hızlı yayıldığı dönemlerde birçok ülkenin sağlık sistemi çökmüş; ülkemizde ise hastalar sokakta, parkta, bahçede terk edilmemiş, zengin-fakir ayrımı yapılmamıştır, genç ve yaşlı ayrımı yapılmamıştır; Avrupa'da ve Amerika'da bunlar yapılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü, bizim bu salgınla olan mücadelemizi salgın boyunca gıptayla seyretmiştir. Bu yüzden bugün dünyanın her yerinden insanlar tedavi için Türkiye'yi tercih etmektedirler. Bu vesileyle Afrika'dan, Avrupa'dan ve Asya'dan, her taraftan Türk doktorlarına karşı büyük bir talep var; hepsiyle gurur duyuyoruz.

Değerli milletvekilleri, hekimler ve sağlık çalışanları toplumun sağlığı için gece gündüz mücadele ediyor ancak fedakârca çalışmalarına rağmen istenmeyen durumlarla karşılaşabiliyorlar; sık sık şiddete maruz kalıyorlar ya da meslekleri gereği yaptıkları muayene, teşhis, tedavi ve tıbbi uygulamalar nedeniyle hukuki sorunlarla karşılaşıyorlar. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle hekimlere ve sağlıkçılara yönelik şiddetin de engellenmesi hedefleniyor. Sağlıkçılara yönelik şiddet, Ceza Kanunu kapsamında -burası çok önemlidir- katalog suçlara dâhil edildi. Failler tutuklu yargılanacak ve şiddet mağduru sağlıkçılarımız korunacaktır, hekimlere ve sağlıkçılara kalkan eller kırılacaktır. Ayrıca, hekimler başta olmak üzere bütün sağlık çalışanlarında ek gösterge değişikliğine gidiliyor. Aile hekimlerinin temel ücretlerinde artış, sağlıkçılara döner sermayeden ek ödeme, doktorların ve tüm sağlık çalışanlarının maaşlarında düzenleme, özlük haklarında, çalışma saatlerinde ve emekli maaşlarında da iyileştirmeler yapılacaktır.

Değerli milletvekilleri, hekimin uyguladığı tedavi esnasında ortaya çıkan istenmeyen sonuçlar "tıbbi malpraktis" olarak tanımlanmaktadır. Yorgunluk, çalışma koşulları, iş yükü, uzun mesai saatleri ve personel yetersizliği gibi birçok farklı neden tıbbi malpraktise yol açmaktadır. Daha önce, doktorlarımız ve sağlık çalışanlarımız, malpraktis davalarında ceza mahkemelerinde yargılanıyor ve ağır tazminatlar ödemek zorunda kalıyorlardı. Yeni yapılan düzenlemeye göre, başta doktorlarımız olmak üzere tüm sağlık çalışanlarımız hakkında ceza soruşturması açılabilmesi özel bir kurul -burası çok önemlidir- izniyle mümkün olacak, hekimler de hâkimler gibi korunacak. Tıbbi malpraktis davalarına artık ceza mahkemeleri değil, ihtisas mahkemeleri karar verecek.

Branş seçimlerinde eskiden hekimlerin çoğu cerrahi branşları yazarken veya tercih ederken şimdiyse daha çok dâhilî bölümler tercih edilmektedir. Dolayısıyla, hekimlerin malpraktis cezalarındaki mağduriyetleri de giderilmelidir. Örneğin, malpraktis davalarında en yüksek risk grubunda bulunan

doktorlar için zorunlu sigorta 800 bin liraya kadar ödeme yapıyordu, bu miktardan daha fazla ceza uygulanması durumunda hekimler ya tamamlayıcı sigorta yapıyorlar ya da üstünü kendileri ödüyordu. Bu mağduriyeti gidermek için zorunlu sağlık sigortasının kapsamı genişletilmeli, primlerin tamamı devlet tarafından ödenmeli ve oluşacak ceza durumlarında tüm para cezası sigorta tarafından karşılanmalıdır. Hiçbir doktor hastasına zarar vermek istemez. Doktor, kendisinin canına kastedeni bile tedavi etmeye yemin etmiş bir kutsal mesleğin mensubudur. Bir ülkede hekim maddi manevi ne kadar rahatsa o kadar başarılı olur.

Değerli milletvekilleri, yaklaşık bir yıldır, Kadına Şiddetin Sebeplerinin Araştırılması Komisyonunda, kadınlarımızı korumak ve şiddeti engellemek için büyük bir özveriyle çalışıyoruz. Alanında uzman yüzlerce kişinin hazırlık sürecinde dâhil olduğu kanun teklifiyle kadınlara yönelik şiddetin engellenmesi hedeflenmiştir. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi ülkemizin kültürel yapısı ve ahlaki değerlerimiz dikkate alınarak hazırlanmıştır. Teklifin hazırlık sürecinde emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi, şuna inanmak gerekir ki dünya üzerinde gördüğümüz her şey kadının eseridir. Kadınların yükseldiği bir dünyada medeniyet ve insanlık da yücelir. Bir ülkenin kalkınması ve o ülkede demokrasinin sağlanması için kadınların mutlak özür olması gerekiyor. Bizler toplum ve devlet olarak kadınlarımızın hakkını, hukukunu ve can güvenliğini korumalıyız.

Yapılan düzenlemeyle, şiddet mağduru kadınlarımıza ücretsiz avukatlık hizmeti sunuluyor, "iyi hâl indirimi" olarak bilinen hâkimin takdirî indirimi ortadan kaldırılıyor. Bundan sonra, kadınlara karşı işlenmiş kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit gibi suçların cezaları daha da ağır oluyor. Üstelik, mağdur kadına karşı bu suçları işleyen eşi veya eski eşiyse ceza 1 kat daha artırılıyor. Kadınlara karşı işlenen tüm suçların cezaları caydırıcı hâle geliyor. "Israrlı takip" olarak bilinen rahatsız edici davranışlar suç olarak kabul ediliyor. Kadınların çarşıda, sokakta ya da herhangi bir yerde takip edilmeleri veya internetten, sosyal medyadan tacize uğramaları engelleniyor.

Ülkemizde, 14 yaş altını kabul etmezsek yaklaşık 35 milyon kadın var. Bu yıl bunların, 35 milyonun yüzde 10'u yani 3,5 milyonu Kadına Destek Uygulaması (KADES) sistemini indirdi yani her 10 kadından 1'i bu uygulamayı kullanıyor. Bu sistem sayesinde ihbar durumunda emniyet güçlerimiz yaklaşık dört dakikada kadınımıza ulaşabiliyorlar.

Değerli milletvekilleri, kadınlarımız ve çocuklarımız, hekimlerimiz ve sağlık çalışanlarımız için yapılan bu düzenlemelerle gerekli hassasiyeti gösteren herkese şükranlarımı sunuyorum.

Kanun teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kerestecioğlu Demir.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadına ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti önleme iddiasıyla getirilen bu teklif, 22 Martta KEFEK ve Sağlık Komisyonunda, 29 Martta da Adalet Komisyonunda görüşüldü ve Genel Kurula bir buçuk ay sonra getirildi. Tüm bu acelenin sebebi neydi gerçekten? Şimdi, kamuflaj kötü olunca çok sırıtır arkadaşlar. Şu anda da bu aceleniz yüzünden kapıların ardında düzeltmeler yapmaya çalışıyorsunuz çünkü "toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan kadına yönelik suçlar" demediğiniz, diyemediğiniz için, kadınların kadınlara karşı işlediği suçlara da ağırlaştırılmış cezalar getirdiğinizi fark ettiniz ve ne yapacağınızı şaşırdınız, bunu düzeltmeye çalışıyorsunuz. Oysa komisyonlar daha detaylı çalışabilirdi; kadın hakları savunucularının, sağlık emekçilerinin, meslek örgütlerinin önerileri dinlenebilirdi, komisyonlarda vurguladığımız eksiklikler giderilebilirdi. Bunun

yerine iktidar ve onun bağımlı yargısı neyle uğraştı son zamanlarda? Kadın hak savunucularını, sendika üyelerini, siyasetçileri baskılamakla. 8 Mart etkinlikleri gerekçe gösterilerek Diyarbakır'da Rosa Kadın Derneği ve Sağlık Emekçileri Sendikası üyeleri gözaltına alındı. "Aile mefhumunu yok sayarak aile yapısını parçalıyor." İddiasıyla, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformuna kapatma davası açıldı.

Nisan ayında AYM'den de endişe veren 2 karar çıktı. İlk kararda, AYM, dördüncü yargı paketinde getirilen cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı suçlarında somut delil aranması koşulunun iptal edilmesi talebini maalesef reddetti. AYM'nin 2'nci kararı ise daha vahim; yerel mahkemelerin verdiği koruma tedbiri kararlarının gerekçeli karar hakkını ihlal ettiğine, 2 üyenin itirazına karşın oy çokluğuyla karar verdi.

Daha bitmedi; savcılık, Pınar Gültekin'i öldüren Cemal Metin Avcı'ya tehdit ve hakarette bulunduğu gerekçesiyle anne Şefika Gültekin hakkında dört yıl dört ay hapis istemiyle iddianame hazırladı, iddianame mahkeme tarafından kabul edilerek kamu davası açıldı. Yine bitmedi; kendini Emniyet mensubu sanan bir kişi, Kadın Meclisi Sözcümüz Ayşe Acar Başaran'a "Seni çivilerim." dedi. Yer yerinden oynamalıydı, derhâl görevden alınmalıydı ama başta Meclis Başkanı, çoğunuz, hep birlikte pek de güzel sustunuz ama kadınlar konuştu, kadınlar isyan etti. Evet, yargısı, siyasetçisi el ele verip failler yerine, erkek şiddetine itiraz edenleri cezalandırmaya devam ederken Nisan 2022'de erkekler en az 29 kadını öldürdü -bu kadınların 7'si hakkında koruma kararı vardı- 52 kadına şiddet uyguladı, 18 çocuğu istismar etti.

Tüm bunların yanında çok önemli ve beklediğimiz bir gelişme daha yaşandı. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararına karşı açılan 10 davanın görüşüldüğü duruşmada Danıştay savcısı yetkide ve usulde paralellik ilkesi uyarınca çekilme kararının hukuka uygun olmadığını belirterek kararın iptalini talep etti. Evet, devamını bekliyoruz ve sözleşme yeniden yürürlüğe girene kadar da mücadeleye hep birlikte devam edeceğiz.

Değerli vekiller, bölümdeki maddelere ilişkin itirazlarımıza değinmek istiyorum bir kez daha. Öncelikle, 1'inci madde yani takdir indirimi yerine getirilen pişmanlık indirimi; failin duruşmadaki hâlinin, kravat takmasının, takım elbise giymesinin dikkate alınmayacağı ancak yargılama sürecindeki pişmanlığının takdirî indirimde esas alınacağı madde. Şimdi, bu düzenlemeyle faile "'Pişmanım.' nasıl denir iyi öğren, sadece kravat takman yetmez, iyi çalış ve pişmanlığı öğren." diyorsunuz. Failleri pişmanlık rolü yapmaya teşvik eden bu düzenleme, benzer olaylarda mahkemelerin birbirinden oldukça farklı kararlar almasına da yol açacak.

Öte yandan teklifte takdirî indirim gerekçelerinin kararlarda açıklanması gerektiği düzenlenmiş. Oysa zaten gerekçe yazılması Anayasa'da yapılmış bir düzenlemedir, 141'inci madde bunu düzenler, her karar gerekçeli olmalıdır. Aynı zamanda TCK 62/2'de "Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir." şeklinde düzenlenmiştir. Yani teklifteki düzenlemeyle hâkime özel bir vurguyla "Gerekçe yaz." demeniz "Faile uygulanacak cezasızlığa yeterli kılıf uydur." diyerek hatırlatma yapmaktan öteye geçmeyecek. İlla bir düzenleme yapacaksanız yapılması gereken şudur: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı, kadına yönelik, LGBTİ+'lara yönelik ya da nefret suçlarının tamamında iyi hâl indirimi de haksız tahrik indirimi de uygulanmamalıdır.

Evet, Türkiye'de neredeyse her gün en az bir kadın katlediliyor ama teklifte kadına yönelik şiddetin açık ve net bir tanımı yok, nedenleri de yok. Meselenin biz asla ceza artırımıyla çözüleceğini yani sadece bununla çözüleceğini düşünmesek de suç işlemekten alıkoyacak bir ceza artırımı da yok.

Teklifte yer alan, ısrarlı takibin suç sayılmasına ilişkin düzenlemeyi aslında yıllardır talep ediyorduk ve aslında ısrarlı takip 6284'te suç olarak tanımlanmasına rağmen TCK'de ceza karşılığı yoktu. Şimdi TCK'de özel bir suç olarak tanımlandı ancak bu hâliyle yine eksik kalacak. Öncelikle, teklifin gerekçesinde bu suçun oluşabilmesi kriterlerinden biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdur

üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturması gösteriliyor. Şimdi, ciddi bir huzursuzluk oluşturması ne demek Allah aşkına? Bunun ne olduğu da belirsiz, hâkimin takdirine ve keyfî yorumlara açık bırakılıyor. Ayrıca, teklif edilen ceza artırımları, mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle de yeterli değil; altı aydan iki yıla kadar öngörülen hapis cezasının yatarı yok. Bu durumda suç fiiliyatta yine cezasız kalacak. Ölümle sonuçlanan birçok şiddet vakasının öncesinde kadınların failin ısrarlı takibine maruz kaldığını biliyoruz. Ciddi can güvenliği tehdidi oluşturan ısrarlı takip, sistematik eziyet ve işkence suçudur; Ceza Yasası'nın 96'ncı maddesindeki eziyet suçu altında özel bir suç olarak tanımlanması ve bu suç için iki ila beş yıl hapis cezası uygulanması gerekir. Israrlı takip suçu hakkında soruşturma şikâyete bağlı olarak değil, mağdurun fail tarafından baskı altına alınmış olabileceği, mağdurun ruh hâli gibi durumlar gözetilerek resen yapılmalıdır. Evet, ayrıca ısrarlı takip suçunun yalnızca çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunda nitelikli hâl olarak düzenlenmesi de büyük bir eksiklik çünkü resmî nikâhlı olmadıkları partnerlerinden, aile bireylerinden ya da daha önce hiç tanımadıkları, karşılaşmadıkları erkeklerden gördükleri şiddet kapsam dışında kalırsa bu tamamen eksik bir düzenleme olacaktır.

Evet, sonuç olarak, bu düzenlemeyi de tüm uyarılarımızı, tüm taleplerimizi, eleştirilerimizi göz ardı ederek Genel Kurula getirdiniz, "mış" gibi yaptınız; birçok arkadaş da ifade etti. İki üç erkek ahalinin oyu için çekildiğiniz İstanbul Sözleşmesi'nin vebalini silmeye çalışmaktasınız. Olmuyor ama, nafile. Ne zaman olabilir biliyor musunuz? Gerçekten, kadınlara, mücadele edenlere kulak verince olabilir. Sizde ise uzun yıllardır bir kulak tıkanıklığı olduğu için sizden bu konuda bir beklentimiz yok zaten ama eğer gerçekten gerekirse sahici kanunlar ancak mücadeleyi yürütenlerce yapılacak.

Bu arada, az önce hatibiniz KADES uygulamasından söz etti ve herkesin bunu indirmesi gerektiğini söyledi. KADES uygulamasından ne akıllı telefonu olmayan kadınlar yararlanabiliyor ne de Kürt kadınlar yararlanabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) - Çünkü KADES uygulamasında Türkçe, Arapça, Farsça, İngilizce, Fransızca ve Rusça var; Kürtçe yok. Vallahi, ne diyeyim, neye inanıyorsanız onunla ıslah olun; başka diyecek sözüm yok.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Alpay Antmen.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, siyasette ya kadından yanasınızdır ya da kadına karşısınızdır, bu kadar açık ve net. Çünkü bu konu politik tercihlerin toplamıdır. Kadına şiddetin ve kadın cinayetlerinin temeli politiktir. Eril egemen anlayış kadını eve hapsetmekte, kimliğini sadece doğurganlık üzerine kurgulamakta ve kadınları kimliksizleştirme gayretindedir. Bir kadını sadece erkek üzerinden tanımlayan bu anlayış, bütün toplumu da felç etmektedir.

Sayın milletvekilleri, emekçi düşmanlarına bakın, aynı şekilde kadına da düşmandırlar. Adalet düşmanlarına bakın, doğaya ve hayvanlara düşman olanlara bakın, sanata düşman olanlara bakın, demokrasiye düşman olanlara bakın, özgürlüğe düşman olanlara bakın, laikliğe düşman olanlara bakın, bilime düşman olanlara bakın, daha da önemlisi halka düşman olanlara bakın, kesinlikle onların tamamı

kadına da düşmandır. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu bir politik ve sosyolojik toplama işaret eder. Dünyanın en huzurlu, eğitim kurumlar ile ekonomik ve sosyal olarak en gelişmiş ülkelerine baktığımız zaman, tamamında kadınların siyasal ve sosyal hayatta nasıl etkin olduklarını görüyorsunuz. İşte, bu tesadüf değildir, asla tesadüf değildir. Kadını aşağılamak, kadını eve hapsetmek, kadını küçük görmek demek; önce tüm bir halkı, sonra da insanlığı hakir görmek demektir.

Gerici, ırkçı, eril, tek adamlık zihniyeti Türkiye'de kadına yönelik şiddetin esas kaynağını oluşturmaktır. Bakınız, AKP'nin başındaki kişi, Sayın Cumhurbaşkanı "Kadın ile erkeği eşit görmem." diyor. O zaman, tarafınızı seçmişsiniz demektir. Yine, Sayın Erdoğan "Anne olmayan kadın yarımdır." demekte. Bakınız, AKP'li Tuzla Belediyesi "kadına iz bırakmadan dayak atmak" kitapçığı veriyor. İşte, bu, sizin tarafınızı gösterir. AKP'li belediyenin danışmanı "Çok eşlilik yasal olsun." diye buyuruyor. Bu, taraf seçimidir. Dönemin bir AKP'li belediye başkanı vardı -Ankara'ya verdiği zararlardan bahsetmiyorum- "Tecavüze uğruyorsa anası ölsün, çocuk değil." diyerek tarafınızı belli etmiştir. AKP'nin hem vekil hem de şarkıcı bir milletvekili diyor ki: "Kadının fıtratında erkeğe köle olmak var." Kimse kimsenin kölesi değil, kusura bakmayın. İşte bu, taraf seçmektir, tarafınızı belli etmektir. Ha, kadından sorumlu Bakanınız da çıkıyor, ne diyor: "Kadına şiddet abartılıyor." Vallahi, abartma buysa abartılmadığını görmek gerekiyor ve buna daha nice örnekler verebiliriz.

Biz ise kadına seçme ve seçilme hakkını Fransa'dan on yıl önce, İtalya'dan on dört yıl önce, İsviçre'den otuz sekiz yıl önce getiren bir geleneğin temsilcileriyiz. Biz, cumhuriyetin en çok kadın devrimi olduğuna inananların çocuklarıyız. Biz, kadın ve erkeği eşit hâle getirmek için devrim yapanların devamıyız. Biz, kadına şiddet önlensin diye sokaklarda, meydanlarda, Mecliste ve hayatın olduğu her alanda omuz omuza mücadele eden ve direnen milyonların kendisiyiz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yine, açık ve net söyleyeyim: Yani AKP kadına karşı, CHP ise kadına şiddete karşı. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, şiddet, tehdit ve intikam iktidarın resmî dili hâline gelmiş durumda. Daha bugün Bursa'da insanların ağzına silah sokan, mermi yutturan, aklınca aşağılamak için kadın elbisesi giydiren ve bunu da videoya alan psikopatlar serbest bırakıldı ama 80 yaşında bir amcamız, 79 yaşında bir teyzemiz tutuklandı. Gazeteciler içeride, kadın demokratlar içeride, hukukçular içeride, yaşlı insanlar içeride, hastalar içeride, gençler içeride ama cinsiyetçi aşağılıklar dışarıda; işte bu, iktidarın bir tercihi. Aynı şekilde, tüm demokratlara, adalet isteyenlere ve hekimlerimize, sağlık çalışanlarımıza yönelik şiddette iktidarın payı da çok büyük. Önce kadınları hedefe koy, aynı anda doktorları hedefe koy, ideolojik düşüncelerle bu değerli insanları, özellikle doktorlarımızı suçla, Türk Tabipleri Birliğini terörist olmakla itham et, sonra da "kadına ve sağlık çalışanlarına şiddeti önleme" söylemi üzerinden bu yasayı getir; vallahi de billahi de bu, timsah gözyaşları.

Değerli milletvekilleri, şiddete yol açan nedenleri ortadan kaldırmadan, yasayla, bu teklifte olduğu gibi, yine, çok da esasa etkili olmayan madde değişiklikleriyle bu işler düzelmez. Kadına ve sağlıkçılarımıza yönelik şiddetin önüne geçmenin tek yolu şiddetle topyekûn mücadele etmektir. Dilde mücadele, ekonomide mücadele, kültürde mücadele ve en son yasal mücadele gelir ve gerekmektedir. İktidarın bu hedef gösterme ve ayrıştırıcı dili devam ettiği müddetçe sosyolojik, ekonomik ve politik olarak şiddet beslenmeye devam eder.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada, şiddeti önlemeyi konuşuyoruz. Yapmamız gerekiyor; Türkiye'de şiddetin her türlüsünü önlememiz gerekiyor ama ben size burada asıl bakılması gereken yeri göstermeye çalışıyorum. Kadına ve sağlıkta şiddet meselesi var bu ülkede ama bakıyorsunuz, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde kadınlar, 14 Mart Tıp Bayramı'nda hekimler polislerce darbediliyor. Bakıyorsunuz, polis Şırnak'ta kendi hâlinde yürüyen bir vatandaşa kalkanıyla vuruyor.

Bu nasıl iştir? Bunu da soruyoruz, İçişleri Bakanınız cevap bile vermiyor, ortada bir soruşturma da yok, yapan yaptığıyla kalıyor. Göstermelik soruşturmaları da takip ediyoruz ama sonunda şiddeti uygulayanlara bir ceza verilmiyor. Bu döngü şiddeti artırıyor.

Geçtiğimiz gün, bir polis müdür yardımcısı bu Parlamentonun üyesi bir kadın milletvekiline "Çivilerim seni, çık dışarı!" dedi. Hangi hadle bunu söylüyor? Bu Meclisin saygınlığı hiç yok mu? Utanmıyor muyuz? Peki, o polise ne oldu, ne yapıldı? Hiç, tıpkı 8 Martta kadınları acımasızca döven polisler gibi, tıpkı Tıp Bayramı'nda hekimleri iten kakan polisler gibi hiçbir şey yapılmadı. İşte şiddeti bu artırıyor.

İktidarınızın da bir İçişleri Bakanı var, evlere şenlik. Sözüm ona, dosta korku, düşmana güven veriyor ve verecek(!) Devletin gücünü kendi gücü zannediyor. Onu bunu tehdit ediyor, milletvekillerini tehdit ediyor, canı sıkıldıkça tehditler savuruyor. Önce gidin, Sayın İçişleri Bakanınızın diline hâkim olun, ondan sonra gelip burada şiddete karşı kanun teklifleri verin.

Değerli milletvekilleri, size az önce söylediğim sosyal ve politik etmenlerin tamamıyla ancak şiddet önlenir. İşte bunu anlatmamdaki kasıt bu. Dünyanın en iyi yasasını çıkarsanız ama iktidar talimatıyla, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde kadınları, 14 Mart Tıp Bayramı'nda hekimleri darbederseniz işte getirdiğiniz bu yasa ya da yasalar hiçbir işe yaramaz. Bir kısım insanlar o görüntüleri izler, bunun da Hükûmetin, kadınlara ve hekimlere karşı resmî politikası olduğunu düşünür, anlar, şiddeti meşru görür ve sokakta kadın, hastanede doktor dövmeye kalkar. İşte sizin göremediğiniz sosyal ve politik döngü budur.

Değerli milletvekilleri, kadına ve sağlıkçılara şiddeti cezaları artırarak önleyemezseniz, infaz hukukunu düzenlemeniz gerekiyor en başta. Ve bir de İstanbul Sözleşmesi'nden çıkanların, kadına şiddeti önleme konusunda samimi olduğundan bahsetmenin de olanağı yoktur. Kadına karşı işlenen şiddet suçlarını durdurmak ve çocuğa yönelik istismara "Dur!" demek için AKP tarafından imzalanan… Çok iyi bir iş yapmıştı ama ne yaptı? Gitti, İstanbul Sözleşmesi'nden çıktı. İşte bu İstanbul Sözleşmesi'nden çıkanlar, her kadın cinayetinde ve çocuk istismarında sanki suç ortağıymış gibi tarihte yaftalanacaklar.

Değerli milletvekilleri, biz parti olarak, kadınlarımız başta olmak üzere, şiddetin hedefinde olan herkesin korunmasına yönelik adımları kayıtsız şartsız destekledik ve desteklemeye de devam edeceğiz.

Şiddetin haklı gerekçesi olmaz. Problemin sadece yasalarda değil; asıl, tercih edilmiş bu politik şiddet dilinde ve tavrında olduğunu sizlere anlattım. Sorunun kaynağı, sorunu çözemez. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu söyledi, açık ve net ifade etti, İstanbul Sözleşmesi'ne yeniden döneceğiz. İktidarımızın ilk haftasında İstanbul Sözleşmesi'ni yeniden imzalayacağız; çocuğa, kadına, hayvanlara, insanlara her türlü şiddeti önleyeceğiz. Sosyal, siyasal ve ekonomik hayatta kadına yeniden hak ettiği değeri vereceğiz. Türkiye'de barışı, kardeşliği, şiddetsiz bir toplumu Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında göreceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

ALPAY ANTMEN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, mahkemeler güçlü ve zorbaları değil, haklıları ve mağdurları korumak zorundadır. Evet, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında mahkemeler şiddet görenden, mağdurdan, yoksuldan yana olacak, haklının hakkını teslim edecek. Gelecek olan, kadınlar; gelecek olan, gençler; gidecek olan ise siz ve bu eril, zorba politik diliniz olacak.

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in 323 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Biraz evvel kürsüden konuşan hatip, tabii, bir çarpıtma içerisinde AK PARTİ'nin kadına karşı, CHP'nin ise kadına şiddete karşı olduğunu beyan ederek birtakım sataşmalarda bulundu; kesinlikle bu bir çarpıtmadır. Kadına verdiğimiz değeri bu toplumun, bu milletin kadınları çok ama çok iyi bilirler; anayasal olarak, kadınlara pozitif ayrımcılığı anayasal kural olarak getiren partinin AK PARTİ olduğunu bilirler. Ailenin korunması, kadının korunması, çocuğun korunmasıyla ilgili; erkeğin, kadının, çocuğun haklarını tastamam vererek huzurlu bir toplum oluşturmayla ilgili AK PARTİ'nin politikalarını benimsedikleri için AK PARTİ bugün iktidardadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ve net bir şekilde şunu ifade edeyim ki İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili, bu sözleşmeden çıkışla ilgili usulde paralellik çerçevesi içerisinde asla ve kata hukuka aykırı bir durum söz konusu değildir. 1963 tarihli 244 sayılı Kanun'un ortaya koyduğu hükümler ile Cumhurbaşkanlığı 9 sayılı Kararnamesi'nin ortaya koyduğu hükümler çerçevesinde yürütme de yasama da kendi görev alanına ilişkin hususlarda yetkilerini kullanmıştır. Uluslararası kabul konusu yürütmenin, bunun uygun bulunmasına dair kanunu çıkarma Meclisin, bu sözleşmeden çıkma, sona erdirme yetkisi de yine yürütmenin yetkisindedir. Olup biten bundan başka bir şey değildir. Bu hukuki gerçekliği Danıştay da ortaya koymuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, son kez.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Toparlıyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Konuşmacıdan çok konuştu Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Fethi Gürer, bu işlere müdahale etmeyin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakınız, on dakika konuştu, biz hakkımızı kullanmıyoruz. Olayla ilgili, "AK PARTİ kadına karşı, CHP kadına şiddete karşı." diyerek, açıkça sataşarak ortaya koyduğunuz şeylerle ilgili on dakika da konuşabilirdim ancak burada yerimden bir açıklamayla bunun tashih edilmesini ve bunun doğru olmadığını kamuoyunun da bilmesi hususunu yüce Meclisin bilgisine sunuyor, hepinizi hürmetle muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Sayın Antmen, müsaade edin, size bir sataşma yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yok.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – "Çarpıtma" dedi, çarpıttığımızı…

BAŞKAN – Siz direkt olarak sataştınız, o sataşmaya da "çarpıtma" dedi, doğru.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – "Çarpıtma." dedi, çarpıtma olmadığını sadece açıklayayım efendim.

BAŞKAN – Efendim, yok, orada bir sataşma yok.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – O zaman yerimden bir dakikalık söz verin Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bakarım ona sonra.

Buyurun Sayın Beştaş.

36.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Akbaşoğlu tüm kadınları ilgilendiren bir meseleye değindiği için söz aldım. Ben de bir kadın olarak, kadın hakları savunucusu olarak açıkçası üstüme alındım. Çünkü biz hem Halkların Demokratik Partisi olarak hem de kendim, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkışın kesinlikle Türkiye iç hukukuna uygun olmadığını, ayrıca İstanbul Sözleşmesi'ne de aykırılık teşkil ettiğini sayısız defa ifade ettik.

Şimdi, Akbaşoğlu bir şey söyledi, çok garipti gerçekten, şunu dedi: "Yürütme önce getirir, işte, kabul eder, yasama organı onaylar ama yürütme yine çıkabilir."

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle demedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, böyle bir şey olabilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, burada yasama organı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, en üst organ uluslararası bir sözleşmenin uygunluğunu kanun olarak kabul edecek ama yürütme -"yürütme" dediği de 1 adam- diyecek ki: "Ben Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabulünü çöpe attım, ben bu sözleşmeden çıktım." Anlattığı bu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Öyle değil efendim, öyle değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz bunu kabul etmiyoruz, "totaliterlik" dediğimiz tam da budur zaten.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, böyle bir şey söylemedi, sadece bu işin prosedür tarafını söyledi, evet.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aynen prosedür tarafını reddediyoruz zaten ve gerçekleri konuşuyoruz.

BAŞKAN – Siz reddediyorsunuz ama hukuka aykırı olan bir tarafı yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasını kabul etmedik, etmeyeceğiz. Ayrıca, Danıştay savcısının "usulde ve ilgili hükümlerde paralellik" ilkesi gereğince vermiş olduğu görüşe dair Danıştay henüz kararını açıklamadı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bugün, Eşitlik İçin Kadın Platformu "Nöbetteyiz!" diye bir çalışma yürütüyor, kendilerini de selamlıyorum. Burada biz de nöbetteyiz ve kadın haklarına dair her sözü burada söyleyeceğiz.

BAŞKAN – Yalnız, Sayın Grup Başkan Vekilleri, rica edeceğim, bakın, konuşmacılarımız var ve saat dokuz olmadan yani yayın kapanmadan arkadaşlarımızı konuşturmak istiyorum. Lütfen kısa tutalım.

Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

37.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söylediğim çok sarihtir, açıktır. Tekrarlıyorum, tekrar ediyorum: Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanun 1963 tarihlidir, 244 sayılı Kanun'dur, bu kanun İnönü zamanında kanunlaşmış bir yasadır. Sonuç itibarıyla, burada, hükûmet, yürütme organı bir uluslararası sözleşmeye imza atar; bu uluslararası sözleşmenin uygun bulunduğuna dair kanunu Meclis kanun olarak çıkartır, bir izin verir yani izin verir. Yürütme ister bunu imzalar, bu izni alır… Bunun birçok örneği vardır -63 dâhil- Bakanlar Kurulu imza attığı gibi, yine Bakanlar Kurulu, yürütme organı bunu sona erdirme noktasında yetki sahibidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akbaşoğlu, açıyorum mikrofonu ama arkadaşlar, bir ricam var sizden yani bunu defaatle tartıştık, bu saatte bunu tartışmaya devam etmenin bir anlamı yok.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ediyorum.

Yürütme organının yetkisinde olan işlem yürütme organı tarafından geri alınır. Daha önce, yürütme organı parlamenter sistemde Bakanlar Kuruluydu; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde yürütme organı Cumhurbaşkanıdır. Cumhurbaşkanı kararıyla bunun sona erdirileceği açık hükümdür. Bu Meclisin yapmış olduğu uygun bulma kanunu ise yürürlüktedir zaten. Yürütme, Meclisin yapmış olduğu kanunu yürürlükten kaldırmamıştır, o bir izin verme sürecidir, izni vermiştir. (CHP sıralarından gürültüler) Bu kararı, sona erdirme kararını veya katılma kararını verecek olan yürütmedir.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akbaşoğlu.

Sayın Beştaş, ne olur, uzatmayalım bu işi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çok önemli bir mesele.

BAŞKAN – Bakın, milletvekillerimiz var. O zaman şöyle yapalım: Ben konuşmak isteyen milletvekillerimizi konuşturayım, saat dokuzdan sonra da sizlere söz vereyim, sizlerle devam edelim. Uygun mudur?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkan, kısa…

BAŞKAN – Ama bakın, Sayın Öztürk bekliyor, "Konuşacağım." diyor; Sayın Kaya bekliyor. Burada 60'a göre söz vereceğimiz milletvekillerimiz var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, milyonlarca kadını ilgilendiren bir yasa tartışıyoruz ve çok önemli bir mesele.

BAŞKAN – Efendim, tamam, tartışıyoruz, ben de "Tartışmayalım." demiyorum ki "Müsaade edin, rutinine devam edelim, sonra söz vereyim, tartışmaya devam edelim." diyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam, son kez söz istiyorum, son kez.

BAŞKAN – Ama tartıştığımız başka bir şey, yasayı tartışmıyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama İstanbul…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

Bir dakikadır, yerinizden, sadece bir dakika, uzatma yapmayacağım.

38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bu kanunun getirilmesi de hazırlanması da İstanbul Sözleşmesi'nden çıkışa olan tepkiyi törpülemektir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok efendim, alakası yok ama.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – "Biz kadına yönelik şiddete karşı bir şey yapıyoruz." meselesidir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alakası yok, hiç alakası yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Akbaşoğlu kendi söylediklerini kendisi tekzip etme…

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yok, yok, hiç.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 63 tarihli bir yasanın Cumhurbaşkanlığı sisteminde hâlâ savunuluyor olması zaten içinde bulundukları vahameti ortaya koyuyor.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, karşı mısınız bu yasaya? Bu düzenlemeye karşı mısınız?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tabii ki karşıyız, bu makyaja karşıyız. Biz, taleplerimizin yer bulacağı bir kanun istiyoruz. Biz, İstanbul Sözleşmesi'nin tekrar yürürlükte olmasını ve uygulanmasını istiyoruz. Cezaların artırılması meselesinde talebimiz nettir. Daha toplumsal cinsiyet eşitsizliğini kabul ettiremedik. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini reddeden bir yasa yapım süreci kesinlikle kabul edilebilir değildir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 323) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz Sayın Yasin Öztürk'ün.

Sayın Öztürk, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde aleyhte konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Her gün ülkemizin dört bir yanından sokak ortasına kadar taşan kadına yönelik şiddet görüntüleri geliyor. Sadece kadınlarımız mı? Çocuklarımız bile cinsiyetine bakılmaksızın şiddetin, tacizin, tecavüzün mağduru. Boşanmalar çığ gibi artıyor, aile yapımız sarsılıyor. Neden? Şiddetin bundaki payı büyük. Aile içi şiddetin bu denli artmasının nedenleri ortada. En büyük neden ekonomi. Para yoksa huzur da yok. Devlet kadınları, çocukları, aileyi korumak zorundadır; kerhen değil, şeklen değil, gerçekten korumak zorundadır. Kadınlarımız, kız çocuklarımız korunabildi mi? Erkek çocuklarımız korunabildi mi? Aile korunabildi mi? Sokaktaki hayvanlarımız bile şiddet mağduru, şiddet toplumun bütününe yayılmış durumda. Hastasını beş dakika bekleten doktor da şiddet mağduru, gece yarısı nöbetinde reçetesiz ilacı vermeyen eczacı da şiddet mağduru, hasta bahanesiyle çağrılan ve kimle karşılaşacağı belli olmayan korumasız 112 acil çalışanı da şiddet mağduru.

Yirmi yıldır iktidardasınız şiddet vakaları da her gün artıyor ve çeşitleniyor. Bugüne kadar çıkardığınız kanunlarla hangi şiddet mağdurunu koruyabildiniz? Hep nedeni-sonucu araştırılmadan yapılan göstermelik düzenlemeler, palyatif tedbirler ve bunun sonucunda şiddet mağduru sayısında artış. Yine, kamuoyunda yükselen çığlık üzerine göstermelik bir düzenleme. Bakın, geçtiğimiz ay hepimize bir rapor dağıtıldı; Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu'ydu. Rapor 894 sayfa. Komisyonda görev alan üyeler kapsamlı ziyaretler gerçekleştirdi, şiddet mağduru kadınlarla görüştü, sığınma evleri ziyaret edildi, Emniyet yetkilileriyle görüştü, Jandarmayla görüştü, yargı mensuplarıyla görüştü, uzmanlarla görüştü, sivil toplum örgütleriyle görüştü hatta kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda iyi uygulama örneği olarak İspanya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirildi. Bugün önümüze gelen kanun teklifine bakıyoruz, kadına ve sağlık personeline şiddete yönelik 17 maddelik düzenleme; yürürlük ve yürütme maddesini çıkın, 15 madde. Bu kanun teklifinin altına imza atanlar 894 sayfa raporu okumaya üşenmiş olabilir. Bari sadece kadına yönelik şiddetle etkin mücadele edilmesine yönelik "tespitler" ve "öneriler" başlığı altında sıralanan 17 maddelik, 79 sayfalık kısma bir göz atsaydınız. Raporun 600 ila 679'uncu sayfaları arasında yer alan bu kısım size yol gösterici olabilir ve böylece sorunun çözümüne yönelik bir kanun teklifini önümüze getirebilirdiniz. Öyle bir kanun teklifi hazırlıyorsunuz ki, Türk Ceza Kanunu'nda kadına yönelik şiddet suçunun takdirî indirim nedenlerini sözde sınırlandırıyor, failin pişmanlık içermeyen davranışları takdirî indirim nedeni olarak kabul edilmiyor. Tamam, kravat takıp temiz gömlek giyene indirim verilmesini engelliyorsunuz ama salya sümük "Pişmanım." gösterisi yapanlara indirim yolunu açık bırakarak yol gösteriyorsunuz. Yazık bu kadınlarımıza.

Güya şiddeti cezaları artırarak önleyeceksiniz, bari cezalar da gerçekten artsa. Basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse yükseltilecek. Tabii, size göre ceza iki ay artırılınca kadına şiddet son bulacak. Eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın iki yıl olan alt sınırı iki yıl altı ay hapse yükseltilecek. Tabii, size göre ceza altı ay artırılınca kadına şiddet son bulacak.

Bakın, birçok hanede kadınımız belki her gün basit tıbbi müdahaleyi bırakın, ciddi müdahale gerektirecek dayağa, eziyete ve bunun yanında küfür, aşağılama, hakareti de içeren sözlü şiddete maruz kalıyor. Evdeki şiddete tanık olan komşumuz kolluk kuvvetine haber veriyor. Kolluk kuvveti eve gidiyor, kadının ağzı gözü kan içinde, soruyor "Kim yaptı? Nasıl oldu? Şikâyetçi misin?" Kadından ses yok, korkuyor. "Şikâyetçiyim." dese bir saat sonra adam serbest bırakılacak ve kadın yine dayak yiyecek ya da işte, iki ay artırdığınız cezayla kocası şiddet uygulamaktan size göre vazgeçecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Bu eylemi şikâyete bağlı bir suç olmaktan çıkardığınız ve gerekli caydırıcılığı sağlayacak cezai ve diğer önlemleri almadığınız sürece hane içi şiddet hem devam edecek hem de cezasız kalmayı sürdürecektir.

Yine, diyorsunuz ki "Israrlı takip suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olacak." Tamam, devlet kimin takip ettiğini, rahatsız ettiğini, tehdit ettiğini, yaşam koşullarını zorlaştırdığını bilemez ama bir ceza verecekse de tehditle başlayan ve ölümle sona eren bu tehlikeli takibi sona erdirecek önlemleri alabilir.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın Oğuzhan Kaya'nın.

Sayın Kaya, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere, bireylerin maddi ve manevi varlığı ile onur ve haysiyetini korumak, onların toplum içinde saygın birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürebilmelerini temin etmek, böylelikle toplumsal barışı sağlamak devletlerin en önemli görevlerindendir. AK PARTİ iktidarları 2002 yılından bu yana reform niteliğinde birçok önemli düzenlemeyi yüce Meclisimize getirmiş ve yasalaştırmıştır. Yasama Meclisi olarak her konuda gerek aksayan yönlerin iyileştirilmesi gerek sistemin daha hızlı ve daha etkin çalıştırılabilmesi için kanun seviyesinde yapılması gereken düzenlemeleri istişare ederek gerçekleştiriyoruz. Kuşkusuz bundan sonraki süreçte de bu doğrultuda çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bu kanun teklifi de Gazi Meclisimize arz edilirken bu şekilde görüşler alınarak hazırlanmıştır ve bugün de Genel Kurulda hep beraber görüşüyoruz.

Bu kanun teklifi 17 maddeden oluşmaktadır. Kısaca bu kanun teklifinde nelerin getirildiğine değinmek isterim. Kanun teklifiyle Türk Ceza Kanunu'nda takdirî indirim nedenleri 62'nci maddede düzenlenmektedir. Şimdiki düzenlemeye göre, Ceza Kanunu'nun 62'nci maddesinde sayılan nedenler yanında "gibi hususlar" denilerek tadadi yazım tercih edilmiştir. Bu düzenlemeyle takdirî indirim nedenleri belli konulara münhasır kılınarak tahdidi hâle getirilmekte ve maddenin uygulama alanı sınırlandırılmaktadır. Takdirî indirim nedeni olarak sadece failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri göz önünde bulundurulabilecektir. Failin pişmanlık içermeyen davranışları takdirî indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. Failin salt indirim almaya yönelik duruşmadaki şeklî tutum ve davranışları takdirî indirim nedeni olarak dikkate alınmayacaktır. Failin kılık kıyafetine özen göstermesi, takım elbise giymesi, kravat takması gibi şeklî davranışları indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. Takdirî indirim nedenlerinin uygulanması hâlinde bu durum gerekçeli kararda belirtilecektir.

Kadına karşı şiddette daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla kadına karşı kasten öldürme fiilinin cezası müebbet iken ağırlaştırılmış müebbete, kasten yaralama ceza alt sınırı dört aydan altı aya, tehdit suçunun cezası altı aydan dokuz aya, işkence suçunun ceza alt sınırı üç aydan beş yıla ve eziyet cezası alt sınırı iki yıldan iki yıl altı ay hapse çıkarılmaktadır.

Kamu hizmetlerinden hakkından yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde verilecek ceza 1/6 oranına kadar artırılabilmektedir.

Israrlı takip suçu da müstakil bir suç olarak düzenlemektedir. Ve yine, ısrarlı şekilde fiziken takip etmek, haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak fiillerinin mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gibi hâlleri suç olarak kabul edilmektedir.

Kanun teklifinde ısrarlı takip suçunun nitelikli hâlleri de düzenlenmiştir.

Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu, tutuklama nedeni olarak katalog suçlar kapsamında yer almaktadır.

Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu da CMK kapsamında kataloğa dâhil edilmekte ve uygulayıcı hâkim ve savcılar bakımından görünür hâle getirilmektedir.

Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi de sağlanacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) – Yine, bu düzenlemeyle hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kuruluşlarında görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesi için Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun izni aranmaktadır. Bu Kurulun kararlarına karşı da Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir.

Yine, sağlık çalışanlarının ödemek zorunda olduğu rücuya tabi tazminatlarla ilgili de bir sorumluluk rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilmekte ve bu Kurulun yapacağı değerlendirme sonucunda rücusuna karar verilen miktar bakımından ilgili sağlık çalışanına dönülmesi sağlanmaktadır.

Ben bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, kanunumuzun hayırlı olmasını temenni ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru cevap işlemi yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, 4 arkadaşımızın 60'ıncı maddeye göre söz talebi var, onları karşılayacağım.

Sayın Tutdere…

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, AK PARTİ'nin tütünle ilgili düzenlemelerinin yanlışlığına ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ederim Başkanım.

Başkanım, bugün seçim bölgem olan Adıyaman'da kolluk kuvvetleri tarafından eş zamanlı olarak 3 adrese operasyon yapıldı ve bu operasyonda çok sayıda sarmalık kıyılmış tütün ele geçirildi. Ben buradan AK PARTİ'nin tütüne ilişkin getirmiş olduğu düzenlemelerin ne kadar yanlış olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum ve iktidar partisini bu yasasını geri çekmeye davet ediyorum. Milletin alın terinden elinizi çekin. Süleyman Soylu'ya da açıkça çağrı yapıyorum: Fakir fukaranın, çiftçinin alın terinden, ekmeğinden elini çek, vatandaşı daha fazla mağdur etme diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aygun…

40.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, buğday ve arpa taban fiyatının 7 liranın altında açıklanmaması gerektiğine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yaklaşan hasat dönemi gündemde ama hâlâ ne Bakanlıktan ne Toprak Mahsulleri Ofisinden ses yok. Çiftçimiz ses bekliyor. Buğday, arpa hasadı Çukurova'da 15 Mayıstan sonra başlayacak ama taban fiyat konusunda hiçbir şey yok ortada. Ziraat odalarının talebi… Şu anda 7 liranın altında olacak buğday ve arpa fiyatıyla çiftçinin üretimine dinamit konulacağı ortada. Şimdiden buradan sesleniyoruz: Yol yakınken taban fiyatı 7 liradan aşağı belirlemeyiniz. Bunu belirlerseniz gelecekteki bitkisel üretimin dibine dinamit koyarsınız. Aynı şekilde, hayvansal üretimi nasıl dinamitlediyseniz bitkisel üretime de sonunda noktayı koyarsınız. Bunun için bir an evvel aklınızı başınıza alın, Toprak Mahsulleri Ofisinde buğday ve arpanın taban fiyatını 7 lira altında açıklamayın diyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kasap…

41.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Genel Kurulda görüşülen 323 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin sağlıkta şiddeti önlemeyeceğine ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bataklığı kurutmadan sivrisinekle uğraşıyoruz. Beş dakikalık muayene, Bakanlığın randevusuz hasta muayenesiyle ilgili genelgesi, birinci basamak sağlık hizmetlerinin hiç yerine konulması, eski Bakanın "On, yirmi dakika bile yetmez." demesi, yeni Bakanın bu konuda hiçbir düzenleme yapma ihtiyacı duymaması, yurt dışına giden hekimlerin, TUS sınavına değil yabancı dil sınavına hazırlanan hekimlerin, özlük hakları konusundaki mağduriyetlerin ve 9 bin TL maaşla çalışan hekimlerin olması, SGK'nin mevcut politikalarıyla ve yaklaşımlarıyla insanlarımıza sağlık için fahiş fiyatları ödetmesi ve cezaların, yaptırımların yetersiz olması… Tüm bunları yan yana koyduktan sonra getirilen bu kanun teklifiyle sağlıkçılara ve hekimlere şiddetin önlenebileceğini sanıyor musunuz? Nereye varacağınızı zannediyorsunuz? Bataklıkla ilgili herhangi bir tedbir alınmamışken ve Bakanın, halef selef bakanların hiçbir şekilde bu konuda girişimde bulunmaması, bu göstermelik kanun teklifleriyle, komisyonda da dile getirdiğimiz şekilde…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Turan Aydoğan…

42.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Nesin Vakfının hesaplarının bloke edilmesine ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Aziz Nesin Vakfı uzun yıllardır küçük çocuklara, okuma sorunu olan, ekonomik problemi olan çocuklara hizmet eden bir vakıf, onların eğitimiyle ve hayata kazandırılmasıyla ilgilenen bir vakıf. Son günlerde olağanüstü bir problem yaşıyor; vakfın bütün hesapları bloke edilmiş bir durumda İstanbul Valiliği tarafından. Buradan sesleniyorum: Bu vakıftan maaş alanlar var, ücret alanlar var, çocukların beslenme, barınma gibi sorunları var. Eğer hukuki anlamda tartışılacak bir konu varsa hesapların tamamına neden bloke koyuyorsunuz? İstanbul Valiliğini sağduyulu olmaya çağırıyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.57

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 85'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

323 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 323) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 127 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 127)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

4'üncü sırada yer alan 313 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 11 Mayıs 2022 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.01

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, okullarda konuşma yapmak üzere davet edilen bir kişiye,

- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Güllüce köyünün okul ve lojman ihtiyacına,

Kars'ın Sarıkamış ilçesine bağlı Çamyazı köyünün ilkokul ve lojman ihtiyacına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/62396), (7/62399), (7/62400)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğün 96. Maddeleri gereğince arz ederim. 30.03.2022

Alpay Antmen
Mersin Milletvekili

Eski oyuncu ve manken Yaşar Alptekin, Diyanet İşleri Başkanlığı organizasyonlarıyla, okullarda öğrencilerle düzenlenen söyleşilere katılmaktadır.

Alptekin, okullarda yaptığı konuşmalarda öğrenciler için uygun olmayan ifadeler kullanmakta; cinsiyetçi ve Türkiye'nin Laik yapısına aykırı söylemlerde bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1 – Yaşar Alptekin hangi sıfat ve uzmanlıkla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında konferans verebilmektedir?

2 – Kadınları hedef alan, özgürlükler konusunda Anayasa'ya aykırı konuşmalar yapan ve Laiklik karşıtı ifadeler kullanan bu kişi şu ana kadar kaç okulda, kaç öğrenciye konuşma yapmıştır?

3 - Bahsi geçen bu kişiyi okullara götüren ve okullarda konuşma yapmasına izin veren sorumlular hakkında herhangi bir hukuki ve idari soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa bu soruşturma ne aşamadadır? Yoksa neden başlatılmamaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu; Anayasanın 98. ve İçtüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim. 15/03/2022

Av. Uğur BAYRAKTUTAN

Artvin Milletvekili

Kars ili Sarıkamış ilçesi Güllüce köyünde 480 vatandaşımız yaşamaktadır. Köyde bulunan okulda 100 kadar öğrenci öğrenim görmektedir. Okul binası ve lojman eskidir. Köyde 8 öğretmen olmakla sadece 3 lojman bulunmaktadır. Lojman yetersizdir. Okulun eski olmasıyla ısınma problemi mevcut, tuvaletleri ve dersliklerde kullanılmaz durumdadır. Bu nedenle öğretmen ve öğrenciler bu olumsuzluklardan dolayı mağduriyetler yaşamaktadır. Okulun eski olan binası ve mevcut lojmanın bakım ve onarımı ile öğretmenler içinde gerekli olan yeterli lojmanların yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1-Kars ili Sarıkamış ilçesine bağlı bulunan Güllüce köyünde bulunan okul ve lojman eksi olmasına rağmen tadilat yapılmaması ile yeterli lojman yapılmamasının gerekçeleri nelerdir?

2-Köy halkı tarafından bu konuda ilgili birimlerinize iletilen herhangi bir şikayet mevcut mudur? Bu şikayetlere istinaden ne tür bir işlem yapılmıştır?

3-Güllüce köyünde bulunan okul ve lojmanın tadilatı ile yeterli lojman yapılması adına bir çalışmanız mevcut mudur? Okul ve mevcut lojmanın tadilatı ile ilave gerekli lojmanlar ne zaman kurulacaktır? Bir takvim açıklar mısınız?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu; Anayasanın 98. ve İçtüzüğün 96. ve 99. maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim. 15/03/2022

Av. Uğur BAYRAKTUTAN

Artvin Milletvekili

Kars ili Sarıkamış ilçesi Çamyazı köyünde 1250 vatandaşımız yaşamaktadır. Köy Sarıkamış ilçesinin büyük köylerinden birisidir. İlköğrenim binası çok eski olup 1970'li yıllarda yapılmıştır. Temel eğitim binası ise 2000'li yıllarda yapılmıştır. Köyde 13 öğretmen olmakla sadece 3 lojman bulunmaktadır. Lojman yetersizdir. Okulun eski olmasıyla ısınma problemi mevcut, tuvaletleri ve dersliklerde kullanılmaz durumdadır. Okulun eski olan binasının bakım ve onarım yerine okulun yıkılıp yenilenmesi ve öğretmenler içinde gerekli olan lojmanların yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1-Kars ili Sarıkamış ilçesine bağlı bulunan Çamyazı köyünde bulunan İlköğretim okulu çok eski olmasına rağmen yenisi ile yeterli lojman yapılmamasının gerekçeleri nelerdir?

2-Köy halkı tarafından bu konuda ilgili birimlerinize iletilen herhangi bir şikayet mevcut mudur? Bu şikayetlere istinaden ne tür bir işlem yapılmıştır?

3-Çamyazı köyünde bulunan öğrencilerimizin ihtiyacını karşılayacak donanımlı bir İlköğretim okulu ve yeterli lojman yapılması adına bir çalışmanız mevcut mudur? İlgili yeni okul ve lojman köyde ne zaman kurulacaktır? Bir takvim açıklar mısınız?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610- 32 05/05/2022
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 05.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-994364 sayılı yazınız.
b) 12.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-998739 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Niğde Milletvekili Ömer Fethi GÜRER'in 7/61860, 7/61862, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Mersin Milletvekili Alpay ANTMEN'in 7/62396, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'ın 7/62399, 7/62400 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

MERSİN MİLLETVEKİLİ ALPAY ANTMEN'İN 7/62396 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

İstanbul Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Konu ile ilgili Valilik tarafından 18.03.2022 tarihinde görevlendirilen eğitim müfettişlerince inceleme/soruşturmanın başlatıldığı ve sürecin devam ettiği belirtilmiştir.

ARTVİN MİLLETVEKİLİ UĞUR BAYRAKTUTAN'IN 7/62399 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Kars Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Sarıkamış ilçesi Güllüce Köyünde 6 derslikli ilkokul ve ortaokulda toplam 100 öğrencinin mevcut olduğu, okula lojman yapımı ile okulun onarım işinin 2022 yılı içerisinde yapılabilmesi için programa alındığı belirtilmiştir.

ARTVİN MİLLETVEKİLİ UĞUR BAYRAKTUTAN'IN 7/62400 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Kars Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Sarıkamış ilçesi Çamyazı Köyünde 10 derslikli ilkokul ve ortaokulda toplam 157 öğrencinin mevcut olduğu, öğrenci ve derslik sayısına göre yeni okul yapımına ihtiyacın bulunmadığı, lojman yapımı ile okulun onarım işinin 2022 yılı içerisinde yapılabilmesi için programa alındığı belirtilmiştir.

2.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, ülke geneli ve Adıyaman'da Bakanlık ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan engelli, eski hükümlü ve terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personel sayısına,

- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'ye bağlı Piri Reis Mahallesi'nin ilkokul ihtiyacına,

- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklara yönelik sağlık verilerine,

- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine bağlı bir mahalleye lise yapılması talebine,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/62401), (7/62545), (7/62546), (7/62550)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve talep ederim.

Av. Abdurrahman TUTDERE
TBMM Başkanlık Divanı Üyesi
Adıyaman Milletvekili

İnsanlık tarihi boyunca süregelen engellilerin karşılaşmış oldukları sorunların türleri ve nitelikleri dönemsel olarak farklılık göstermekle birlikte bu sorunların en başında istihdam sorunu gelmektedir. Geçmişten günümüze engelli bireyler, genellikle toplumun diğer bireyleri tarafından farklı muamelelere tabi tutulmuşlardır. Acıma, üzüntü, korku gibi olumsuz hislerin duyulduğu engelli bireyler, topluma birer yük olarak görülmüşlerdir. Bu bakış açısının sonucu olarak genellikle toplumsal dışlanmaya maruz kalan engelli bireyler; yeteneklerini keşfedememekte, başkasının desteğine ihtiyaç duymakta, günlük işlerin bile üstesinden gelemeyeceğini düşünerek izole bir hayat sürdürmektedirler.

Engelli bireyleri, toplumun diğer bireylerden ayrı tutmaksızın eşitlik çerçevesinde topluma kazandırmanın ve kimseye muhtaç olmadan bağımsız bir şekilde hayatlarını sürdürebilmelerini sağlamanın en rasyonel yolu, şüphesiz ki onların çalışma yaşamına girebilmelerini temin edebilmekten geçmektedir.

Engelli bireylerin topluma yük olmadan, sosyal hayatta kendilerine insan onuruna yaraşır bir yer edinebilmeleri için de çalışma hayatına katılımlarının ve istihdam olanaklarının artırılmasının sağlanması önem arz etmektedir. Nitekim, engelli istihdamına ilişkin usul ve esaslar da kanunlarla hüküm altına alınmıştır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30 uncu maddesinde öngörülen kota sistemi kapsamında 50 veya daha fazla işçi (tarım ve orman işletmelerinde 51 veya daha fazla) çalıştırdıkları;

• Özel sektör işyerlerinde %3 engelli,

• Kamu işyerlerinde ise %4 engelli ile %2 eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız ve bağlı kuruluşlar bünyesinde çalışan toplam personel sayısı kaçtır? Engelli, eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personellerin toplam personele oranı nedir?

2. Adıyaman'da Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşlar bünyesinde çalışan toplam personel sayısı kaçtır? Engelli, eski hükümlü veya terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan personellerin sayısı kaçtır? Bu personellerin toplam personele oranı nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut Özer** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma iletilen bilgide: "Ben Kocaeli Darıca Piri Reis Mahallesi'nde ikamet etmekteyim Yaklaşık 15 senedir o mahallede oturuyorum Daha önce mahallemizde ilk ve ortaokul yan ilköğretim okulu vardı. 4 + 4 + 4 sistemine geçildikten sonra mahallemizdeki TEK İlköğretim Okulu ortaokula çevrildi. Ben şu an mahallemizde ilkokul yok. Mahallemizin geneli dar gelirli Türkiye'nin değişik yerlerinden gelen emekçi dar gelirli insanların yaşadığı bir mahalledir. Herkesin özel servis tutacak durumu olmadığı için bundan 2 sene önce taşımalı sistemle Milli Eğitim mahallelinin ilkokul öğrencilerini taşımak için okul zamanlarında servis veriyordu. Yaklaşık 10 gündür 12 gündür servisler iptal edildi ve yüzlerce öğrenci bunlar 1. 2. 3. ve 4. sınıfa giden çocuklar sabah ve akşam anneleri ya da babaları ya da başka bir yakınları tarafından okula götürüp getiriliyor. Okul en yakınımıza 1,5 kilometre en uzağımızda da 2,5 kilometre uzaktır. Tekrar eskisi gibi taşımalı sisteme getirmesini ya da en kısa sürede bir ilkokul yapılmasını istiyoruz. Ayrıca mahallemizde 3 tane lise 1 tane ortaokul var. Belki de Türkiye'nin 11000 nüfuslu tek ilkokulu olmayan mahalledir, çocuklar okula gider gelirken 2 tane ana yola geçmek zorunda kalıyorlar ve bu zaman zaman tehlike arz ediyor. Bazı öğrencilerimiz ailelerinin özel araçları ile gidip geliyor ama büyük çoğunluğu yaya şeklinde gidip gelmek zorunda kalıyor. Biz yetkili mercilere başvurduğumuzda servis şirketinin tek taraflı sözleşmeyi fesih ettiğini bundan sonraki süreci Bakanlığın takip ettiğini söylemişlerdir." ifadeleri yer almıştır.

Bu bağlamda;

1. Yukarıda bahsi geçen iddialar doğru mudur?
2. Eğer bu iddialar doğruysa Bakanlığınızın ve Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bu konu hakkında yapmış olduğu çalışmalar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
3. Bahsi konu iddia doğruysa servis şirketinin tek taraflı sözleşmeyi fesih ettiği iddiası doğru mudur? Eğer bu iddia doğruysa yeniden servis hizmetinin aktif olması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Erkan Baş
İstanbul Milletvekili

Türk Aile Hekimleri dergisinde yayımlanan bir çalışma da derinleşen yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkisi ortaya konulmaktadır. Bir aile sağlık merkezinde yapılan çalışmanın sonuçlarına göre "Her dört çocuktan birinin kilosu çok düşük. Çocuklarda gözlenen bir diğer tehlike ise potansiyel kalp hastalığı. Kız çocuklarının yüzde 85'inin, oğlan çocuklarının ise yüzde 68'inin kansızlıkla mücadele ettiğine dikkat çekilen çalışmada, Avrupa'da bu oranın yalnızca yüzde 18" olduğu belirtilmektedir. Yine çalışmadaki verilere göre, çocuklardaki zayıflık oranı %25 (ilkokul öğrencilerinde bu oran %14,9, ortaokul öğrencilerinde %19,8), kız çocuklarında kansızlık oranı %85,2 ve oğlan çocuklarında kansızlık oranı %68,6 olarak gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda;

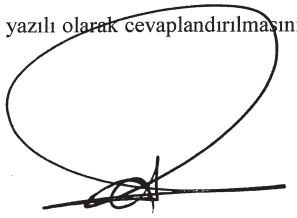
1) Bakanlığınız tarafından ilk ve orta öğretim çağındaki çocuklara yapılan beslenme yardımı var mıdır?

2) Bahsi geçen çalışmada sadece bir aile hekimliğinde yapılan araştırmanın verileri ve sonuçları paylaşılmıştır. Bakanlığınızın ülke genelinde çocukların sağlığı üzerine çalışmaları bulunmakta mıdır? Eğer böyle bir çalışmanız varsa sonuçlarınız, bahsi geçen çalışmadakilerle paralel midir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.06.04.2022

Saygılarımla.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

Kocaeli Başiskele'ye bağlı Sepetlipınar Mahallesi 450 hane ve yaklaşık 1.800 nüfusa sahiptir. Bu mahallede lise çağındaki öğrencilerin gideceği okul bulunmadığı için bu öğrenciler başka mahallelerdeki liselere gitmekte, bir kısmı da lise eğitimi alamamaktadır. Mahalleye bir lise yapılması Sepetlipınarlıların ortak talebidir.

Bu bilgiler çerçevesinde;

1-Kocaeli Başiskele'ye bağlı Sepetlipınar Mahallesi'nde ihtiyaç olmasına rağmen neden bu mahallede lise bulunmamaktadır?

2-Sepetlipınar Mahallesi'ne lise yapılması düşünülmekte midir, Bakanlığın planı dahilinde böyle bir proje var mıdır, varsa bu ne zaman gerçekleşecektir?

3-Sepetlipınar Mahallesi'ne lise yapılması düşünülmüyor ise başka mahallelerdeki liselere gitmek zorunda kalan öğrenciler ve velilerinin daha fazla mağduriyet yaşamaması için herhangi bir düzenleme getirilmesi düşünülmekte midir?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610-91 29/04/2022
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 12.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-998739 sayılı yazınız.
b) 13.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-999204 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Adıyaman Milletvekili Abdurrahman TUTDERE'nin 7/62401, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun 7/62545, İstanbul Milletvekili Erkan BAŞ'ın 7/62546, Kocaeli Milletvekili Lütfü TÜRKKAN'ın 7/62550 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

ADIYAMAN MİLLETVEKİLİ ABDURRAHMAN TUTDERE'NİN 7/62401 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53'üncü maddesinde *"Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır."* denilmektedir. Bakanlığımız bünyesinde eğitim - öğretim hizmetleri sınıfı dışında (genel idare hizmetleri, teknik hizmetler, sağlık hizmetleri, yardımcı hizmetler vb. sınıflarda çalışan) personel bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu Kanun'a göre çalıştırılması gereken %3 engelli personel oranı, tüm hizmet sınıfları birlikte değerlendirilerek belirlenmekte ve buna göre planlama yapılmaktadır.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU'NUN 7/62545 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Kocaeli Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Piri Reis Mahallesine İlkokul binası yapılması için 23.03.2022 tarihinde yapım ihalesinin gerçekleştirildiği ve 15.04.2022 tarihinde yüklenicinin yapım sözleşmesini imzalaması için tebligatın çıkarıldığı, mahalleye 500-800 metre uzaklıkta Yunus Emre İlkokulunun bulunması ve okulun yürüme mesafesinde olması sebebiyle öğrenciler tarafından herhangi bir mağduriyetin yaşanmadığı,

Taşıma yoluyla eğitime erişimin sağlanabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliğine göre öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezine uzaklığının en az 2 kilometre olmasının esas olduğu,

Özel servis şirketinin tek taraflı fesih istediği ve işlemlerin devam ettiği, söz konusu firmanın Kamu ihalelerine katılmaktan men cezası için ise yazışmaların devam ettiği, fesih işlemlerinin tamamlanmasına müteakip Yönetmelik çerçevesinde ilçe taşıma komisyonu tarafından değerlendirmenin yapılarak karar verileceği

belirtilmiştir.

İSTANBULMİLLETVEKİLİ ERKAN BAŞ'IN/62546 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmî Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği gereğince; Temel eğitim kapsamında Yatılı Bölge Ortaokullarında yatılı olarak öğrenim görmekte olan öğrencilere ücretsiz olarak günde üç öğün yemek verilmektedir. Ortaöğretim kapsamında ise Yatılı Bölge okullarında yatılı olarak öğrenim görmekte olan öğrencilere ücretsiz olarak günde en az sekiz çeşit olmak üzere açık büfe kahvaltı, öğle ve akşam öğünlerinde en az dört çeşit yemek ayrıca en az iki çeşit olmak üzere ara öğün verilmektedir.

Bakanlığımızca yürütülen *"Okul Sağlığı Hizmetleri"* öğrencilerimiz ve çalışanların sağlığının değerlendirilmesi, korunması, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesi için yapılan çalışmaları kapsamaktadır. Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı arasında yürütülen okul sağlığı hizmetlerine yönelik çalışmalar 17.05.2016 tarihinde 5 yıl süre ile geçerli olmak üzere imzalanarak yürürlüğe giren *"Okul Sağlığı Hizmetleri İşbirliği Protokolü"* çerçevesinde yapılmaktadır. Bakanlığımızın okul sağlığı süreç yönetimine ait programların çerçevesini oluşturan ve okul sağlığında bütüncül yaklaşımı hedefleyen *"Okulda Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi Programı"* kapsamında yürütülmektedir. Söz konusu program kapsamında öğrencilerin yıllık periyodik muayene/izlemleri kayıtlı oldukları aile hekimleri tarafından yapılmaktadır.

Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı iş birliği ile öğrencilere yönelik Sağlıkla İlgili Fiziksel Uygunluk Karnesi uygulaması kapsamında ortaokul ve lise öğrencilerine fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmak, beden eğitimi dersinde yer alan fiziksel etkinliklere katılım için gerekli fiziksel becerileri geliştirmek ve etkin, sağlıklı bir yaşam tarzı sağlayan bireysel farkındalığı sağlamak, öğrencinin bilgi, beceri ve tutumunu geliştirmek amacı ile geliştirilmektedir.

Sağlıkla İlgili Fiziksel Uygunluk Karnesi, 15 Eylül-15 Ekim ve 15 Nisan-15 Mayıs tarihlerinde yılda iki defa beden eğitimi öğretmeni tarafından ölçümleri yapılarak e-Okul sistemine girişleri yapılmaktadır. Testlerde mekik, şınav, otur-uzan esneklik ölçümü, vücut ağırlığı ve boy uzunluğu ölçümü değerlendirilmektedir. Bu program kapsamında öğrenciler fazla kilolu, kilolu, zayıf veya çok zayıf ise aile hekime yönlendirilmekte, ayrıca fiziksel aktivite alışkanlığının kazandırılması sağlanmakta ve öğrencilerin gelişimleri izlenmektedir.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ LÜTFÜ TÜRKKAN'IN 7/62550 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Kocaeli Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Sepetlipınar Mahallesine 1.200 metre mesafede bulunan Karşıyaka Mahallesinde iki adet Anadolu Lisesi ile Seymen Mahallesinde bir adet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin mevcut olduğu, mahallede liseye gidecek öğrenci sayısının az olması nedeniyle de lise yapımı için herhangi bir proje hazırlığının bulunmadığı belirtilmiştir.

3.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, 2020 ve 2021 yıllarında Türk Akreditasyon Kurumu bünyesinde çalışan personele ödenen ücretlere ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/62513)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. **05.04.2022**

Onursal ADIGÜZEL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

1- 2020 ve 2021 yıllarında Türk Akreditasyon Kurumu'nda (TÜRKAK) personel giderleri bütçenin ne kadarını oluşturmuştur?
2- Kurumdaki maaşların hesaplanmasında kullanılan kriterler nelerdir?
3- Nisan 2022 tarihi itibariyle Türk Akreditasyon Kurumu'nda çalışan personele ödenen yabancı dil tazminatı ne kadardır?
4- İlgili kurumda dil tazminatı ödenen personel sayısı kaçtır? Bu kişilerin pozisyon unvanları nelerdir?
5- 2020 ve 2021 yıllarında personele ödenen toplam dil tazminatı ne kadardır?
6- 2020 ve 2021 yıllarında personele ödenen toplam harcırah ne kadardır?

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Dış Politika, Analiz ve Eşgüdüm Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-72763276-610-34296568
Konu : Yazılı soru önergesi / Sn.Onursal Adıgüzel 7/62513

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-0999204 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Onursal Adıgüzel'in 7/62513 yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN ONURSAL ADIGÜZEL'İN 7/62513 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU:

1- 2020 ve 2021 yıllarında Türk Akreditasyon Kurumu'nda (TÜRKAK) personel giderleri bütçenin ne kadarını oluşturmuştur?
2- Kurumdaki maaşların hesaplanmasında kullanılan kriterler nelerdir?
3- Nisan 2022 tarihi itibarıyla Türk Akreditasyon Kurumu'nda çalışan personele ödenen yabancı dil tazminatı ne kadardır?
4- İlgili kurumda dil tazminatı ödenen toplam personel sayısı kaçtır? Bu kişilerin pozisyon unvanları nelerdir?
5- 2020 ve 2021 yıllarında personele ödenen toplam dil tazminatı ne kadardır?
6- 2020 ve 2021 yıllarında personele ödenen toplam harcırah ne kadardır?

YANIT:

Türk Akreditasyon Kurumu'na tahsis edilen ödeneklerden gerçekleştirilen tüm faaliyetlere ait harcamaların düzenli olarak yayınlanan malî verilerine aşağıdaki adreslerden erişilmesi mümkündür.

https://www.turkak.org.tr/kurumsal/yillik-mali-tablolar.html

https://www.turkak.org.tr/kurumsal/mali-tablolar.html

https://www.turkak.org.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari.html

Türk Akreditasyon Kurumu'nda personelin yabancı dil tazminatı/ödemesi ve aylık ücret hesaplamaları, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 637. maddesi, 4457 sayılı Türk Akreditasyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Türk Akreditasyon Kurumu Personel Yönetmeliği'nin hükümleri, toplu iş sözleşmeleri ve sözleşmeli bilişim personeli istihdamına ilişkin ilgili mevzuat çerçevesinde yapılmaktadır.

Nisan 2022 itibarıyla, Türk Akreditasyon Kurumu'nda yukarıda kayıtlı mevzuatın ilgili hükümleri çerçevesinde toplam 59 personele dil tazminatı ödemesi yapılmaktadır.

4.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Türk Spor Vakfı'na ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin cevabı (7/62524)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati tarafından Anayasanın 98'inci, Meclis İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 05.04.2022

Deniz Yavuzyılmaz
Zonguldak Milletvekili

Türk Spor Vakfı, T.C. İstanbul Asliye Yedinci Hukuk Hakimliği'nin 11/11/1974 gün, E974/502-K974/677 sayılı kararı ile tescil edilmiştir. Vakfın internet sitesinde yer alan "Vakıf Senedi" bölümü Madde 3'de Vakfın faaliyet amacı şu şekilde tarif edilmektedir:

"Vakıf genel olarak bütün sporcu, yönetici ve eğitimcilerin faaliyet gösterdikleri spor dallarındaki çabalarının yurt içinde ve dışında desteklenmesini sağlamak amacı ile çalışır."

Bu bağlamda;

1. Türk Spor Vakfı gelirleri nelerdir?
2. Türk Spor Vakfı'nın iletişim adresi neresidir?
3. Türk Spor Vakfı'nın Türk Milli Olimpiyat Komitesi ile organik bağı var mıdır?
4. Türk Spor Vakfı'nın Türk Milli Olimpiyat Komitesine katkısı nedir?
5. Türk Spor Vakfı, Vakıflar Genel Müdürlüğü denetimine tabi midir?
6. Türk Spor Vakfı, hangi kurum ve kuruluşlar tarafından denetlenmektedir?

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610- 1170691 25.. /05/ 2022
Konu : 7/62524 Esas Sayılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13/04/2022 tarihli E-43452547-120.07- 0999204 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ'a ait 7/62524 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin hususlar; Kültür ve Turizm Bakanlığı uhdesindedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Dr. Nureddin NEBATİ
Bakan

5.- Mersin Milletvekili Zeki Hakan Sıdalı'nın, Bakanlığın iklim kriziyle mücadele kapsamında yürüttüğü çalışmalara,

- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2018-2022 yılları arasında İzmir'de hakkında yıkım kararı verilen okullara,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/62552), (7/62705)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut ÖZER** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 05.04.2022

Zeki Hakan SIDALI
Mersin Milletvekili

Yapılan bilimsel araştırmalar ülkemizin içinde bulunduğu Akdeniz Çanağının iklim krizinden etkilenen bölgelerin başında olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede çocuklarımız ve gençlerimizin iklim krizi hakkında bilimsel bilgilerle donatılması onlarda farkındalık ve bilinç oluşturulması hayati öneme sahiptir. Öğretim programlarında "küresel iklim değişikliğiyle mücadele ve değişikliğin olumsuz etkilerini azaltma" konusu çeşitli derslerin farklı ünitelerinde yer almaktaysa da bir bütünsellikten söz etmek mümkün değildir. Bu durum iklim kriziyle mücadelede çocukların bilinçlenmelerini engellemekte, kazanımları yetersiz kılmaktadır.

Bu bilgiler ışığında;

1. Bakanlığınızın iklim kriziyle mücadele konusunda herhangi bir müfredat çalışması var mıdır?

2. İklim krizi konusunda farkındalık ve bilinçlendirmeyi artırmak adına hizmet içi eğitim kapsamında herhangi bir çalışmanız var mıdır?

3. Öğretim programları kazanımlarında küresel iklim krizi ile mücadele, azaltma ve uyum sağlama stratejilerinin vurgulanması konusunda bir çalışmanız var mıdır?

4. İklim krizinin ders kitaplarında teorik olarak değil bilgi ve kavram yükleme odaklı ele alınması konusunda bir projeniz var mıdır?

5. Bakanlığınıza bağlı okulların çevre dostu ve sürdürülebilirlik kriterlerine uyumlu olması konunda bir projeniz var mıdır?

6. Kırsal alanlarda yer alan nüfusu iklim krizine hazırlamak için herhangi bir eğitim programı planlamanız var mıdır?

7. Öğrencilerin yapay zeka ve yazılım gibi teknolojik imkanları kullanarak iklim krizinin olumsuz etkilerine karşı sunacakları katkılarla alakalı herhangi bir projeniz var mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından yanıtlanması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim. (6.04.2022)

Av. Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

2018-2022 yılları arasında İzmir'de hakkında yıkım kararı verilen okullara ilişkin verdiğim 24/02/2022 tarihli 7/60067 esas numaralı yazılı soru önergeme, süresi geçtikten sonra 29/03/2022 tarihinde verdiğiniz yanıtta, "Bakanlığımıza bağlı eğitim yapıları, yapıldıkları tarihteki mevzuata uygun olarak inşa edilmiştir. Güncel performans değerlerini karşılayan eski binalar olabildiği gibi yıllar içinde doğa olaylarından, afetlerden ve kullanımdan kaynaklı yıpranan binalar da olabilmektedir. Ayrıca, mevzuat güncellemeleri sonucunda, bazı eski yapılar, deprem etkisi altında, (yapıldığı dönemki performans değerlerini karşılıyor olmasına rağmen) güncel mevzuatın gerektirdiği performans değerlerini karşılayamayabilmektedir. Bakanlığımızca, 2000 yılı öncesinde (özellikle 1998 Deprem Yönetmeliği öncesinde) yapılmış ve kullanım ömrünü doldurmamış binaların tahkiklerinin yapılmasına öncelik verilmektedir. Yapılan tahkikler sonucu, güncel mevzuata göre deprem etkisi altında göstermesi gereken performans değerini gösteremeyeceği teknik olarak tespit edilen binalardan; güçlendirilmesi teknik ve ekonomik açıdan uygun olanlar boşaltılarak güçlendirilmekte, güçlendirilmesi teknik ve ekonomik olarak mümkün olmayanlar ise boşaltılarak yıkılmakta ve yenisi yapılmaktadır. Bunun yanında yaşanan herhangi bir depremden sonra binalar, teknik ekiplerce incelenerek hasar durumuna bağlı olarak onarılmakta, güçlendirilmekte veya yıkılıp yeniden yapılmaktadır. Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının isim değişiklikleri Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği'nin 'Kurum Adının Değiştirilmesi' başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'Daha önce öğretim kurumlarının bina ve tesislerine verilmiş olan adlar, mevcut binadaki kurumun kademeli veya tamamen kapatılarak yerine yeni bir kurumun açılması, farklı bir kurum türüne dönüştürülmesi ya da ihtiyaç duyulması hâlinde 15 inci maddeye göre değiştirilebilir.' hükmü çerçevesinde yapılmaktadır." denilmiştir.

Bu yanıt maalesef sorularımıza yanıt niteliğinde değildir. Sorularımız şunlardır:

1- İzmir'de 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında **yıl yıl ve ilçe ilçe olmak üzere;**

   I. Kaç okul hakkında yıkım kararı verilmiştir? Bu okulların kaçı ilkokul, kaçı ortaokul, kaçı lisedir?

   II. Yıkılıp yeniden yapılan okulların kaçının adı değiştirilmiştir? Bunun gerekçesi nedir? Yeniden yapıldıktan sonra isimleri değiştirilen okulların eski ve yeni isimleri nelerdir?

   III. Yıkılıp yeniden yapılan kaç okulun kademesi değişmiştir? Örneğin; ilkokulken lise olan, liseyken ortaokul olan, ortaokulken ilkokul yapılmasının gerekçesi nedir?

   IV. Yıkılıp yeniden yapılan okullar için kaç TL harcanmıştır?

3- Önergeyi yanıtlayacağınız tarih itibarıyla; son 5 yılda yıkım kararı verilerek yıkılan okulların kaçının yapımı tamamlanmış kaçının yapımı devam etmektedir?

4- İzmir'de 2018, 2019, 2020, 2021 ve 2022 yıllarında **yıl yıl ve ilçe ilçe olmak üzere;**

   I. Kaç okul için "bakım", "onarım" ve "güçlendirme" kararı verilmiştir?

   II. Bakım, onarım ve güçlendirme yapılacak okullar için kaç TL harcanmıştır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610-90 28/04 /2022
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 15.03.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-982221 sayılı yazınız.
b) 31.03.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-992244 sayılı yazınız.
c) 13.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-999204 sayılı yazınız.
ç) 19.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1001931 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Yozgat Milletvekili Ali KEVEN'in 7/60673, ilgi (b) yazınız ekinde alınan İzmir Milletvekili Sevda ERDAN KILIÇ'ın 7/61609, ilgi (c) yazınız ekinde alınan Mersin Milletvekili Zeki Hakan SIDALI'nın 7/62552, ilgi (ç) yazınız ekinde alınan İzmir Milletvekili Murat BAKAN'ın 7/62705 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

MERSİN MİLLETVEKİLİ ZEKİ HAKAN SIDALI'NIN 7/62552 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı ilkokul ve ortaokullarda uygulanan İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi'nin seçmeli dersler bölümünde yer alan *"Çevre Eğitimi"* dersinin adı Paris Antlaşması kararları, Bakanlığımız Stratejik Planı, çeşitli kurum ve kuruluşların eylem planları, şûra kararları vb. dikkate alınarak *"Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği"* olarak değiştirilmiştir. 2022-2023 eğitim öğretim yılından itibaren ortaokul 6, 7 veya 8. sınıflarda haftada 2 ders saati olarak uygulanacak olan "*Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Dersi (6, 7 veya 8. Sınıflar) Öğretim Programı*" küresel iklimle mücadele kapsamında yeniden geliştirilmiş olup Talim ve Terbiye Kurulunun 14.02.2022 tarih ve 10 sayılı Kurul Kararı Bakanlığımız http://mufredat.meb.gov.tr/ ProgramDetay.aspx?PID=1143 internet adresinde yayımlanmıştır.

Öğretmen ve öğrencilerimizin kullanımına sunulmak üzere Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Dersi (6, 7 veya 8. Sınıflar) Öğretim Programı'na uygun materyal hazırlık çalışmaları da başlatılmıştır.

Bakanlığımız bünyesindeki okullarda okutulan derslerin öğretim programlarında da öğrencilerin iklim bilimi hakkında bilgi sahibi olmaları, küresel iklim değişiklikleri ve etkileri hakkında bilgi ve beceriler kazanmaları adına gerekli içeriğe yer verilmiştir. Örneğin, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda *"F.8.6.3.3. Küresel iklim değişikliklerinin nedenlerini ve olası sonuçlarını tartışır. a. Sera etkisi açıklanır. b. Küresel iklim değişikliği bağlamında çevre sorunlarının Dünya'nın geleceğine ve insan yaşamına nasıl bir etkisi olabileceği sorgulanır. d. Dünya ülkelerinin küresel iklim değişikliğini önlemek için aldıkları önlemlere (ör. Kyoto Protokolü) değinilir."*, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda *"SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir. Küresel iklim değişimi, doğal afetler, açlık, terör ve göç konuları ele alınacaktır."*, Biyoloji Dersi Öğretim Programı'nda *"10.3.2.1. Güncel çevre sorunlarının sebeplerini ve olası sonuçlarını değerlendirir. a. Güncel çevre sorunları (biyolojik çeşitliliğin azalması, hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, radyoaktif kirlilik, ses kirliliği, asit yağmurları, küresel iklim değişikliği, erozyon, doğal hayat alanlarının tahribi ve orman yangınları) özetlenerek bu sorunların canlılar üzerindeki olumsuz etkileri belirtilir."*, Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda *"12.1.2. Doğal sistemlerdeki değişimlerle ilgili geleceğe yönelik çıkarımlarda bulunur. a) Gelecekte, doğal sistemlerdeki değişimlerin canlı yaşamı üzerindeki olası sonuçlarına vurgu yapılır. b) Çölleşme ve çölleşmeye karşı alınması gereken önlemler üzerinde durulur. c) Kyoto Protokolü'ne değinilir."*, Ortaöğretim Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programı'nda *"2. Yaşadığı çevrenin sorunlarına çözüm yolları arar. Dünyadaki çevresel sorunları da analiz ederek biyolojik ve ekolojik dengeyi sağlamanın canlılar üzerindeki etkilerini araştırarak bunları sunum hâline getirir. Bu sunumlar el kitapçığı, afiş, poster, okul gazetesi vb. haline dönüştürülür. Çevre ve doğa arasındaki bozulan biyolojik ve çevre dengesi vurgulanır. (Hava, gürültü ve endüstriyel kirlilik, küresel ısınma, erozyon, orman yangınları, çarpık kentleşme vb)."* kazanım ve açıklamaları mevcuttur.

Bakanlığımızın ilgili birimlerince hayat boyu öğrenme kapsamında tüm yaş gruplarına mesleki teknik ve genel yaygın eğitim kursları düzenlenmektedir. İklim krizi ile mücadele kapsamında *"Çölleşme ve Alınacak Önlemler"*, *"Geri Dönüşüm ve Sıfır Atık"*, *"Güneş Enerjisi Kullanımı ve Farkındalık"*; *"İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Lideri"*, *"Kuraklığın*

Engellenmesi", *"Tarımsal Kuraklık"*, *"Küresel İklim Değişikliği ile Mücadele"*, *"Orman Yangınları ile Mücadele Yöntemleri"* ve *"Çevre Koruma Bilinci"* kurs programları yayımlanmış olup söz konusu programa https://e-yaygin.meb.gov.tr/pagePrograms.aspx adresinden ulaşılabilmektedir.

Ortaöğretim seviyesinde tüm okul türlerinde seçmeli dersler arasında yer almak üzere Çevre Bilimi ve Yönetimi ile Sürdürülebilir Gıda ve Su Politikaları derslerinin haftalık ders çizelgelerine eklenmesi adına çalışmalar yapılmaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında uygulanan alan ve dallara ait çerçeve öğretim programlarında iklim ve iklim değişikliği ile ilgili derslere ve ders kazanımlarına yer verilmiştir. İklim değişikliği ve kuraklık yönetimi ile ilgili konulara mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında öğretimi yapılan alanlara ait öğretim materyallerine yer verilecektir.

Yenilenebilir Enerji Teknolojileri alanı çerçeve öğretim programı; 9, 10 ve 11. sınıflarda bu alana ait temel mesleki becerileri kazanan öğrencilerin ileri düzey mesleki becerileri kazanmaları ve bu alanda nitelikli insan kaynağını oluşturmaları bakımından öğretim programları 11 ve 12. sınıflarda sertifikasyon dersleri ile güçlendirilmiştir. Güneş Enerjisi Sistemleri Sertifika Programı kapsamında; Fotovoltaik Güç Sistemleri, Fotovoltaik Sistem Projeleri ile birlikte Rüzgâr Enerjisi Sistemleri Sertifika Programları kapsamında; İleri PLC Uygulamaları ve Rüzgâr Güç Sistemleri derslerine yer verilmiştir.

Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme alanı çerçeve öğretim programında, Sıhhi Tesisat ve Güneş Enerjisi Atölyesi, Su Arıtma ve Atık Su, Bacalar ve Yanma Verimliliği, Tesisat Sistemlerinde Enerji Verimliliği, İç Hava Kalitesi derslerine yer verilmiştir. Motorlu Araçlar Teknolojisi alanına Elektrikli Araçlar dalı ilave edilmiştir. İnşaat Teknolojisi alanında Yapı Yüzey Kaplama ve Yalıtım dalı oluşturulmuştur. Aile ve Tüketici Hizmetler alanı çerçeve öğretim programında, Atıklar ve Yaşadığımız çevre derslerine yer verilmiştir. Tarım alanında; Tarımsal Üretime Hazırlık, Örtü Altı Yetiştiricilik Sistemleri, Hassas Tarım ve Orman Gençleştirme ve Bakımı derslerine yer verilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı resmî okul/kurumlarda görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenlere, iklim krizi konusunda farkındalık ve bilinçlendirmeyi artırmak amacıyla "*İklim Değişikliği ve Çevre Eğitimi Semineri*" ve "*Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Eğitimi Semineri*" düzenlenmiştir.

"Çevre Dostu 1000 Okul Projesi", ile Türkiye'de tüm ilçelerde en az bir okul olmak üzere belirlenen bin okulda iklim değişikliği ile mücadelede çevre dostu uygulamaları yürürlüğe girmektedir. Bu kapsamda tüm okullarda çevreye duyarlı etkinlikler gerçekleştirmek ve bu konuda farkındalığı artırmak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda okullarda güneş enerjisi panelleri ve yağmur depolama üniteleri kurmak, yemekhane ve kantinlerdeki organik atıkları kompostlama ile gübreye dönüştürmek, okul bahçelerinde bitkiler yetiştirmek vb. faaliyetler yapılacaktır.

"Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi", eğitim ortamlarını iyileştirmek, eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmek ve okulların fiziki ortamlarındaki ihtiyaçlarını karşılayarak eğitimin niteliğini artırmak için başlatılmıştır. Projede çocuklara çevre bilinci ve küresel iklim değişikliği ile ilgili farkındalık eğitimlerinin verilmesi planlanmaktadır. Ayrıca proje ile mahalli olarak çevre bilinci ve küresel iklim değişiklikleri ile ilgili farkındalık eğitimlerinin düzenlenmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede temel eğitim okulu öğrenci velilerine eğitimler verilmesi için gerekli çalışmalar devam etmektedir. Bakanlığımız Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü konu ile ilgili çalışmaları sürdürmektedir.

"CITYAIR Projesi" ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülmekte olan Bakanlığımızın katkı sunduğu projenin genel hedefi hava kalitesinin

artırılması ve ulusal düzeyde hava kalitesinin artmasına, toplum sağlığının korunmasına katkı sağlayacak eylemlerin gerçekleştirilmesidir. Proje kapsamında 30 ilimizde öğretmenlerimize eğitici eğitimi verilmiştir.

"Sıfır Atık Projesi" kapsamında, öğrencilere farkındalık artırılması adına eğitimler düzenlenmiştir. Ayrıca 24.750 okulumuz sıfır atık temel seviye belgesi almaya hak kazanmıştır.

Ayrıca *"Bir Fidan Bin Gelecek Ağaçlandırma Projesi"* Kapsamında Tarım ve Orman Müdürlükleri ile iş birliği içerisinde imam hatip okulları ve okul eklentilerinde yaklaşık 1.500.000 metrekare alan ağaçlandırılmıştır.

Özel yetenekli öğrencilerin iklim değişikliği konusunda farkındalıklarının artırılması amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü ile imzalanan protokol kapsamında bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin katılımıyla *"Bölgesel Yapı, İklim Özellikleri ve İklime Uygun Bitki Yetiştiriciliği"*, *"Tarımda İklim Değişikliğinin Etkileri, Bu Süreçte Alınabilecek Tedbirler, Kuraklık Etkileri ve Su Hasadı Teknikleri"* konulu online eğitimler düzenlenmiştir. Ayrıca Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile imzalanan protokol kapsamında bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin katılımıyla *"İklim, İklim İzleme ve Analizleri, İklim Değişikliğinin Bilimsel Temeli, Bölgesel İklim Değişikliği Modelleri, İkincil İklim Ürünleri, İklim Değişikliği Uyum Çalışmaları"* konulu online eğitimler yapılmıştır.

İZMİR MİLLETVEKİLİ MURAT BAKAN'IN 7/62705 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı eğitim yapıları, yapıldıkları tarihteki mevzuata uygun olarak inşa edilmiştir. Güncel performans değerlerini karşılayan eski binalar olabildiği gibi yıllar içinde doğa olaylarından, afetlerden ve kullanımdan kaynaklı yıpranan binalar da olabilmektedir. Ayrıca, mevzuat güncellemeleri sonucunda, bazı eski yapılar, deprem etkisi altında, (yapıldığı dönemki performans değerlerini karşılıyor olmasına rağmen) güncel mevzuatın gerektirdiği performans değerlerini karşılayamayabilmektedir.

Bakanlığımızca, 2000 yılı öncesinde (özellikle 1998 Deprem Yönetmeliği öncesinde) yapılmış ve kullanım ömrünü doldurmamış binaların tahkiklerinin yapılmasına öncelik verilmektedir. Yapılan tahkikler sonucu, güncel mevzuata göre deprem etkisi altında göstermesi gereken performans değerini gösteremeyeceği teknik olarak tespit edilen binalardan; güçlendirilmesi teknik ve ekonomik açıdan uygun olanlar boşaltılarak güçlendirilmekte, güçlendirilmesi teknik ve ekonomik olarak mümkün olmayanlar ise boşaltılarak yıkılmakta ve yenisi yapılmaktadır.

Bunun yanında yaşanan herhangi bir depremden sonra binalar, teknik ekiplerce incelenerek hasar durumuna bağlı olarak onarılmakta, güçlendirilmekte veya yıkılıp yeniden yapılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının isim değişiklikleri Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği'nin "*Kurum Adının Değiştirilmesi*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Daha önce öğretim kurumlarının bina ve tesislerine verilmiş olan adlar, mevcut binadaki kurumun kademeli veya tamamen kapatılarak yerine yeni bir kurumun açılması, farklı bir kurum türüne dönüştürülmesi ya da ihtiyaç duyulması hâlinde 15 inci maddeye göre değiştirilebilir.*" hükmü çerçevesinde yapılmaktadır.

6.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Tavşan Mahallesi'nde yaşanan elektrik kesintisine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/62602)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY** tarafından Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayşe SÜRÜCÜ

Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Kobani sınırındaki Tavşan Mahallesi'nde trafo patlamasından kaynaklanan arıza dolayısıyla 15 gündür elektrik bulunmamaktadır.

Ayrıca; elektrik kesintisinden kaynaklanan su kesintisi de özellikle pandemi döneminde ciddi sıkıntılara sebep olmaktadır.

Mahalle sakinleri ayrıca DEDAŞ'a konuyla ilgili defalarca dilekçe verdiklerini ancak olumlu-olumsuz herhangi bir cevap alamadıklarını bu haliyle üst üste geçmiş tellerin her an kopup birilerinin elektriğe kapılma riski nedeniyle büyük tehlike saçtığını kendi imkanları ile telleri düzeltmeye çalıştıklarını her eve elektrik yokken bile sayaçlara dahi bakılmadan fahiş faturalar geldiğini basına da aktarmıştır. Özel bir enerji şirketi olan Dedaş ise alt yapı harcamasında dahi bulunmamaktadır.

Bu Bağlamda ;

1.DEDAŞ Tavşanlı mahallesi'nin trafosunu değiştirmediği için yaşanan elektrik kesintilerinin 15 günü bulmasını hakkında bir açıklama da bulunacak mısınız ?

2.Özel bir enerji şirketi, halkın suya ve elektriğe ulaşımını bu kadar uzun süre keyfi bir biçimde engelleme gücünü kimden almaktadır ?

3.DEDAŞ'ın kamulaştırılması hakkında bir adım atılacak Mısır ?

4.Konu hakkında kamuoyuna açıklama yapılacak mıdır ?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-79418
Konu : Soru Önergeleri-475

05/05/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 19.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1001931 sayılı yazısı.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ayşe SÜRÜCÜ tarafından verilen 7/62602 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

7.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, son 5 yılda Türkiye genelinde yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda İzmir iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Ağrı iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Aksaray iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Ardahan iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Batman iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bayburt iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bingöl iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bitlis iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Bolu iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Çankırı iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Diyarbakır iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Düzce iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Erzincan iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Erzurum iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Gümüşhane iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Hakkâri iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Iğdır iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Isparta iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Karabük iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Kars iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Kilis iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Mardin iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Muş iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Yalova iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Van iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Şırnak iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Siirt iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

Son 5 yılda Rize iline yapılan kamu ve özel sektör yatırımlarına,

İlişkin soruları ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/62790), (7/62791), (7/62792), (7/62793), (7/62794), (7/62795), (7/62796), (7/62797), (7/62798), (7/62799), (7/62800), (7/62801), (7/62802), (7/62803), (7/62804), (7/62805), (7/62806), (7/62807), (7/62808), (7/62809), (7/62810), (7/62811), (7/62812), (7/62813), (7/62814), (7/62815), (7/62816), (7/62817), (7/62818)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Türkiye genelinde yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- İzmir'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Ağrı'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Aksaray'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Seyda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Ardahan'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Seyda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Batman'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Bayburt'ta yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Bingöl'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Bitlis'te yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Bolu'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Çankırı'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Diyarbakır'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Düzce'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Erzincan'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Erzurum'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Gümüşhane'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Hakkari'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Iğdır'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Isparta'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Karabük'te yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Kars'ta yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Kilis'te yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Seyda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Mardin'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Seyda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Muş'ta yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Yalova'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Van'da yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Şırnak'ta yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Siirt'te yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Kamu ve özel sektör yatırımları Türkiye'nin, bölgelerin ve illerin gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir. Yatırımcı açısından bir yere yatırım yapılırken ulaşımın önemli olması nedeniyle, deniz ve hava yolu ulaşımının kolay olduğu iller yatırım açısından avantajlı olmaktadır.

Bu bağlamda;

1- Rize'de yapılan kamu yatırımlarının tutarı son 5 yılda (yıllara göre) ne olmuştur? Özel sektör yatırımlarının tutarı nedir?
2- Kamu ve özel sektör (ayrı ayrı) en çok hangi alanlarda yatırım yapmıştır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

09/05/2022

Sayı : E-48360949-610-81125
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1002628 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen, 7/62790; 7/62791; 7/62792; 7/62793; 7/62794; 7/62795; 7/62796; 7/62797; 762798; 7/62799; 7/62800; 7/62801; 7/62802; 7/62803; 7/62804; 7/62805; 7/62806; 7/62807; 7/62808; 7/62809; 7/62810; 7/62811; 7/62812; 7/62813; 7/62814; 7/62815; 7/62816; 7/62817; 7/62818 esas numaralı yazılı soru önergelerine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek: Önergelerin cevabı

Önergeyi Veren Milletvekili: Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Önerge Esas No : 7/62790; 7/62791; 7/62792; 7/62793; 7/62794; 7/62795; 7/62796; 7/62797; 762798; 7/62799; 7/62800; 7/62801; 7/62802; 7/62803; 7/62804; 7/62805; 7/62806; 7/62807; 7/62808; 7/62809; 7/62810; 7/62811; 7/62812; 7/62813; 7/62814; 7/62815; 7/62816; 7/62817; 7/62818

YAZILI SORU ÖNERGELERİNE İLİŞKİN CEVAP

Merkezi yönetim kapsamındaki kuruluşların, döner sermayeli kuruluşların, sosyal güvenlik kurumlarının, kamu iktisadi teşebbüslerinin, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yaptığı yatırımlar ile belediye yatırımları kamu yatırımı olarak adlandırılmakta olup, bu sayılanlardan belediye projeleri hariç diğer kuruluşların projeleri, Strateji ve Bütçe Başkanlığınca Yılı Yatırım Programlarında yayımlanmaktadır. Belediye yatırımlarından yalnızca dış proje kredisi kullanan projelere, toplama dâhil edilmeden bilgi amacıyla Yılı Yatırım Programlarında yer verilmektedir.

Kamu yatırımlarının sektörel dağılımına ilişkin bilgiler, https://www.sbb.gov.tr/kamu-yatirim-programlari/ linkinde yer alan ve kamuoyu ile paylaşılan "Yılı Yatırım Programlarında" bulunmaktadır.

Ayrıca, yıllar ve sektörler itibarıyla "Kamu ve Özel Sektör Sabit Sermaye Yatırımları"na ilişkin bilgiler ise https://www.sbb.gov.tr/resmi-istatistik-programina-katkilarimiz/ linkinde yer almaktadır.

8.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, son 5 yılda Türkiye sınırlarında mayından temizlenen ve tarıma açılan alanlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/62820)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim. 12.04.2022

Atila SERTEL
İzmir Milletvekili

3 Ağustos 2018 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı 100 günlük icraat programında, "Sınırlarımız içinde mayın ve patlamamış mühimmatla kirletilmiş alanları tarım ve hayvancılığa açmak amacıyla; 1,6 milyon metrekare alanda temizlik yapılması" denilmişti.

Bu doğrultuda;

1- 100 günlük icraat programında yer alan 1.6 milyon metrekare alanın mayından temizlenmesi hedefine ulaşıldı mı?

2- Bu hedef doğrultusunda bahse konu bölge tarım ve hayvancılığa açıldı mı?

3- Son 5 yılda Türkiye sınırlarında ne kadarlık alan mayından temizlendi ve bu temizlenen alanların ne kadarı tarım ve hayvancılığa açıldı?

4- Mayından temizlenen alanlarda tarım ve hayvancılık vatandaşlar eliyle mi yoksa devlet eliyle mi yürütülmektedir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-80639
Konu : Soru Önergeleri

09/05/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.04.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1002628 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca tarafıma tevcih edilen 7/62820 esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

Ek: Önerge cevabı

Önergeyi Veren Milletvekili: Atila SERTEL
İzmir Milletvekili

Önerge Esas No : 7/62820

YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

100 Günlük İcraat Programı'nda bulunan, 1,6 milyon m² alanın mayından temizlenmesi hedefine 31 Ekim 2018 tarihi itibarıyla ulaşılmıştır.

Son beş yılda (2017-2021) yürütülen mayın arama-temizleme faaliyetleri kapsamında yaklaşık 31,6 milyon m² alan mayından temizlenmiştir. Temizlenen alanların tarım ve hayvancılığa açılmasına yönelik çalışmalar ilgili bakanlık ve kurumlarca yürütülmektedir.

9.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/62837)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorumun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını ve istenilen belgelerin gönderilmesini saygılarımla arz ederim. 12.04.2022

Deniz YAVUZYILMAZ
Zonguldak Milletvekili

1. Başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde çalışan personel var mıdır? Var ise isimleri ile mecburi hizmet yükümlülüğü olan kurum ve kuruluşların adı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda çalıştıkları süreleri içeren listeyi talep ediyorum.

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 490
Konu : Soru Önergesi (7/62837)

09/05/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.04.2022 tarihli ve 1002628 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/62837 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Zonguldak Milletvekili Sayın **Deniz YAVUZYILMAZ**'a Ait **7/62837** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Soru önergesi kapsamında Bakanlığımızda görevli 1(bir) personel bulunmaktadır.

İlgili personel, bir devlet üniversitesi adına resmi burslu statüde lisansüstü eğitimini İngiltere'de tamamlamış ve talebine istinaden mecburi hizmet yükümlülüğünü tamamlamak üzere Bakanlığımız Ankara Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü emrine açıktan atanmıştır.

Kişisel veriler; 6698 Sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu kapsamındadır.

10.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Bakanlık bünyesinde çalışan personele ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/62909)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorumun Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil KARAİSMAİLOĞLU tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını ve istenilen belgelerin gönderilmesini saygılarımla arz ederim. 12.04.2022

Deniz YAVUZYILMAZ
Zonguldak Milletvekili

1. Başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü olduğu halde Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Bakanlığı bünyesinde çalışan personel var mıdır? Var ise isimleri ile mecburi hizmet yükümlülüğü olan kurum ve kuruluşların adı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nda çalıştıkları süreleri içeren listeyi talep ediyorum.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-44697349-610-332761
Konu : Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ'ın yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.04.2022 tarihli ve 43452547-120.07-1002628 sayılı yazınız.

Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz YAVUZYILMAZ'ın 7/62909 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Adil KARAİSMAİLOĞLU
Bakan

Ek: Cevap Formu

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN DENİZ YAVUZYILMAZ'IN 7/62909 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Başka kurum ve kuruluşlarda mecburi hizmet yükümlülüğü bulur Bakanlığımızda görev yapan herhangi bir personel bulunmamaktadır.

11.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, bakan yardımcılarına tahsis edilen özel tahsisli konutlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/62940)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve Anayasa'nın 98. Maddeleri gereğince aşağıdaki soruların T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK tarafından yazılı olarak cevaplanmasını arz ederim.

Tahsin TARHAN
Kocaeli Milletvekili

7 Şubat 2019 tarihli ve 30679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kamu Konutları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile Bakan Yardımcılarına da özel tahsisli konut imkanı sağlanmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki soruların yanıtlanması zarureti doğmuştur.

1- Bakanlığınız Bakan Yardımcılarına tahsis edilen özel tahsisli konut sayısı kaçtır?
2- Tahsis edilen özel tahsisli konut veya konutlar Bakanlığınız mülkiyetinde midir? Mülkiyeti Bakanlığınıza ait özel tahsisli konut sayısı nedir?
3- Kiralama yoluyla mı tahsis gerçekleştirilmektedir? Kiralama yoluyla gerçekleştirilen özel tahsisli konut sayısı nedir?
4- Kiralama yoluyla gerçekleştirilen özel tahsisli konut veya konutların yıllık toplam kiralama bedeli nedir? Kiralama bedeli görevde ki Bakan Yardımcıları tarafından mı yoksa Bakanlığınız bütçesinden mi karşılanmaktadır?
5- Bakanlığınız Bakan Yardımcılarına tahsis edilen özel tahsisli konut tefrişat maliyetleri nedir? Söz konusu maliyetler Bakan Yardımcıları tarafından mı yoksa Bakanlığınız bütçesinde mi karşılanmaktadır?
6- Bakanlığınız Bakan Yardımcılarına tahsis edilen özel tahsisli konut veya konutların ısınma, aydınlatma, elektrik, su, gaz, temizlik, telefon, kapıcı, aşçı, kaloriferci, bahçıvan ve benzeri giderler ile her türlü işletme, bakım ve onarım giderlerinin yıllara sair toplam maliyetleri nedir? Söz konusu maliyetler Bakanlığınız bütçesinden mi karşılanmaktadır?
7- "Kamu Konutları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"in Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten bugüne kadar Bakanlığınızda Bakan Yardımcılığı görevine atanan kaç bürokrat görev yapmıştır? Göreve getirilen her bir yeni Bakan Yardımcısına tahsis edilen özel tahsisli konut veya konutlara ilişkin yıllara sair tefrişat maliyetleri nedir? Söz konusu maliyetler Bakanlığınız bütçesinden mi karşılanmaktadır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 476
Konu : Soru Önergesi (7/62940)

29/04/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.04.2022 tarihli ve 1002969 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Sayın Tahsin TARHAN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/62940 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Kocaeli Milletvekili Sayın **Tahsin TARHAN**'a Ait **7/62940** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızda görev yapmakta olan Bakan Yardımcılarına, özel tahsisli ya da kiralama usulüyle herhangi bir konut tahsisi yapılmamıştır.

12.- Ankara Milletvekili Nevin Taşlıçay'ın, kadın konuk evi sayısına ve bu evlerde kalan kadınlara yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/62941)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadın konukevlerine ilişkin yazılı sorularımın T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Derya Yanık tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 05.04.2022

Nevin TAŞLIÇAY
Ankara Milletvekili

2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'a bağlı olarak, kadına yönelik şiddetle mücadele edilmektedir. Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri kadın konukevleri kurulmuştur. Şiddete uğrayan kadın ve çocuklar için konukevlerinde çok yönlü destek sağlanmaktadır. Bakanlığınız web sitesinden edinebildiğimiz bilgilere göre ülke genelinde toplam 149 kadın konukevi 3 bin 624 kapasiteyle hizmet vermektedir. Bu kapsamda;

1. 1 Nisan 2022 tarihi itibarıyla ülkemizde bulunan kadın konukevi sayısı ve toplam kapasitesi kaçtır?

2. Bakanlığınız, konukevlerinde kuruluşa başvuru nedenlerine göre ihtisaslaşmaya giderek Ankara İl Müdürlüğü bünyesindeki 4 kadın konukevinde pilot uygulama gerçekleştirmiştir. İhtisaslaşmada kullanılan modeller ile ilgili yapılan çalışma hangi temellere dayanmaktadır? Pilot uygulamaların Türkiye'nin geneline yayılması konusunda çalışmalar hangi aşamadadır? Bu pilot uygulamaların amacı, işleyişi ve sonuçları hakkında bilgi verir misiniz?

3. İhtisaslaşan kadın konukevlerinde kalan kadınlara yönelik hangi çalışmalar yürütülmektedir? Bu çalışmalarla ilgili geri bildirim alınmakta mıdır?

4. Kadın konukevinden çıkıp daha sonra tekrar geri dönen kadın sayısı kaçtır? Bu kadınlar konukevinden ayrıldıktan ne kadar süre sonra geri dönmüşlerdir? Bu kişilerin tekrar geri dönme sebepleri nelerdir?

5. Şiddet mağduru kadınların konukevinde kalma süreleri ilk kabul tarihinden itibaren altı aydır. Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 14'üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca kalış süresi, "kadınların güçlenme süreci değerlendirilerek gerekli hallerde" uzatılmaktadır. Söz konusu gerekli hâllere ilişkin somut ölçütler nelerdir? Bu süre uygulamada hangi hâllerde uzatılmaktadır?

6. Kadın konukevlerine doluluk veya başka herhangi bir sebepten dolayı kabul edilmeyen kadın var mıdır? Var ise bu kişilerle ile ilgili hangi prosedürler izlenmektedir?

7. 1 Ocak 2021 – 31 Mart 2022 tarihleri arasında kaç kadın ve beraberinde kaç çocuk, kadın konukevlerinden hizmet almıştır? Bu tarihlerde kadın konukevlerinden hizmet alan kadın ve çocukların başvuru gerekçeleri nelerdir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-489
Konu : Soru Önergesi (7/62941)

09.05.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.04.2022 tarihli ve 1002969 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Ankara Milletvekili Sayın Nevin TAŞLIÇAY tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/62941 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Ankara Milletvekili Sayın **Nevin TAŞLIÇAY**'a Ait **7/62941** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

2022 yılı Mart ayı itibarıyla, Bakanlığımıza bağlı 112 kadın konukevi 2.779 kapasite, yerel yönetimlere bağlı 33 kadın konukevi 735 kapasite, Göç İdaresi Başkanlığına bağlı 3 kadın konukevi 90 kapasite, STK'ya bağlı 1 kadın konukevi 20 kapasite olmak üzere toplam 149 kadın konukevi 3.624 kapasiteyle hizmet sunulmaktadır.

01.01.2021 – 31.03.2022 tarihleri arasında kadın konukevlerinden 72.394 kadın ve beraberindeki 33.883 çocuk olmak üzere toplam 106.277 kişi hizmet almıştır. Kadınlar, sosyo-ekonomik yoksulluk ve şiddet nedeniyle kadın konukevinden hizmet almak için başvuru yapmaktadır.

Kadın konukevinin kapasitesinin dolu olması nedeniyle konukevi hizmeti alamayan kadın bulunmamaktadır.

Bakanlığımızca farklı ihtiyaç gruplarına bir arada hizmet sunan kadın konukevlerinin daha etkin ve verimli hizmet sunumuna yönelik risk ve ihtiyaç temelli ihtisaslaşma çalışmaları yürütülmektedir. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planında yer alan "Koruyucu ve önleyici hizmetlerin etkin sunulmasına yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi" hedefinin altındaki "Kadın konukevlerinin ihtisaslaşma çalışmaları tamamlanacak, ülke genelinde yeterli düzeyde hizmet sunumu sağlanacaktır." faaliyetiyle uyumlu olarak ihtisaslaşma çalışmalarının gerçekleştirilmesine ilişkin kapsamlı faaliyetlere devam edilmektedir. İhtisaslaşma çalışmaları kapsamında, 2022 yılı itibarıyla Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Malatya, Mersin, Samsun ve Kocaeli olmak üzere 11 ilde 13 kadın konukevi ihtisas kuruluş olarak hizmet vermektedir.

Kadın konukevlerinde kadınların ve beraberindeki çocuklarının şiddetsiz bir ortamda, yaşadıkları travma ile başa çıkabilmeleri, güçlenmeleri ve yeniden sağlıklı ilişkiler sürdürebilmelerine destek olmak üzere mesleki çalışmalar yürütülmektedir. Mesleki çalışmalar ve değerlendirmelerle birlikte kadın ve çocuklara doğrudan ya da ilgili kuruluşlara yönlendirmek suretiyle barınma, psiko-sosyal destek, hukuki destek, tıbbi destek, ekonomik destek, mesleki destek, eğitim desteği, çocukları için kreş, rehberlik ve yönlendirme vb. alanlarda hizmet sunulmaktadır. Ayrıca, kadınlar ve beraberindeki çocukları için güvenlik planları oluşturulmakta, koruma ve gizlilik karar sürelerinin takibi yapılmaktadır. Söz konusu sunulan hizmetlere ilişkin hizmet alan kadınlar ve beraberindeki çocukların görüş ve önerileri belirli aralıklarla alınmakta ve değerlendirilmektedir.

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında kadın konukevinden hizmet alan şiddet mağduru kadınlar ve beraberindeki çocukları konukevinden ayrıldıktan sonra ihtiyaç duymaları halinde tekrar kadın konukevi hizmetinden faydalanabilmektedir.

Konukevinden hizmet alan kadının güçlenme sürecinin henüz tamamlanmamış olması, şiddetin etkilerinin alt düzeye indirgenmemiş olması, konukevinden ayrılması halinde gidecek başka bir yerinin olmaması, kendinin veya çocuğunun öğrenim durumu, hizmet aldığı ilde bir sağlık kuruluşundan tedavi görüyor olması, hukuki sürecinin hizmet almakta olduğu ilde devam ediyor olması, sağlık takibini gerektirecek bir gebelik süreci yaşıyor olması ve yeni doğum yapmış olması, kadının ihtiyaçları ve mesleki değerlendirmelerle kadının da yazılı talebi alınarak konukevinden hizmet alma süreci uzatılabilmektedir.

13.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, mevsimlik tarım işçisi kadınların eğitimlerinin devam ettirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63235)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğünün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sn. Derya Yanık tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 15.04.2022

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

1- Mevsimlik tarım işçisi kadınların eğitimlerinin devam edebilmesi için bir çalışma yapılmakta mıdır? Bahsi geçen konuda yapılan bir çalışma varsa, bu çalışmaların iş birliği içinde yürütüldüğü bakanlık, kurum ve kuruluş hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 492
Konu : Soru Önergesi (7/63235)

09/05/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.04.2022 tarihli ve1004258 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/63235 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Niğde Milletvekili Sayın **Ömer Fethi GÜRER**'e Ait **7/63235** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Soru önergesine konu olan hususlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunduğundan Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.

14.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Kore ve Kıbrıs gazilerinin çocuklarının 3713 sayılı Kanun kapsamında kamuda istihdam olanağından yararlandırılmaları talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/63236)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğünün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sn. Derya Yanık tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 15.04.2022

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

3713 sayılı terörle mücadele kanunu kapsamında yaralanan veya şehit olanlardan; şehit olanlara 2, gazi olanlara 1 olmak üzere kamuda iş hakkı tanınmakta olup; bu haktan sadece Kore ve Kıbrıs'ta mücadele eden muharip gaziler ve onların aileleri faydalandırılmamıştır.

1- Bakanlığınızca Kore ve Kıbrıs gazilerinin çocuklarının da kamuda istihdam edilmesine ilişkin bir çalışma yapılmakta mıdır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 477
Konu : Soru Önergesi (7/63236)

29.04.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.04.2022 tarihli ve 1004258 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/63236 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Niğde Milletvekili Sayın **Ömer Fethi GÜRER**'e Ait **7/63236** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Kore Savaşı ve Kıbrıs Barış Harekâtına katılıp, 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesinin 8 inci fıkrası kapsamında harp malulü statüsünde değerlendirilen gazilerimizin istihdam hakkı bulunmaktadır. Bu hak kapsamında gazilerimizin çocukları kamuda istihdam edilmektedir.

DÖNEM: 27 **YASAMA YILI: 5**

88'İNCİ BİRLEŞİM
10 MAYIS 2022 SALI
SAAT: 15.00

GRUP ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26 ve 31 Mayıs 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24:00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi,

327 ve 323 Sıra Sayılı Kanun Tekliflerinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi,

327 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 10 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 11 ila 21 inci maddelerden oluşması,

323 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 8 inci maddelerden, ikinci bölümünün 9 ila 17 nci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 19.04.2022 tarihli 81'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

***Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu**
10.05.2022 Salı - Saat: 14.30
11.05.2022 Çarşamba - Saat: 14.30
12.05.2022 Perşembe - Saat: 11.00

***Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu**
11.05.2022 Çarşamba - Saat: 12.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

88'İNCİ BİRLEŞİM **10 MAYIS 2022 SALI** **SAAT: 15.00**

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin (2/3678) İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

3 – SEÇİM

❄ ❄ ❄

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

❄ ❄ ❄

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

❄ ❄ ❄

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- **(S. Sayısı: 327)** Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2022) **(**) (X)**

2.- **(S. Sayısı: 323)** Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.04.2022) **(**)**

3.- **(S. Sayısı: 127)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 313)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 169)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 245)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 154)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 309)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 178)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.- **(S. Sayısı: 291)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

12.- **(S. Sayısı: 172)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 136)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 153)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

21.- **(S. Sayısı: 86)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 114)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

23.- **(S. Sayısı: 148)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 152)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 179)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 202)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 206)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 208)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 209)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 211)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 165)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 257)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 290)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 258)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 307)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 326)** 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

40.- **(S. Sayısı: 328)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan ve 44 Milletvekilinin Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4364) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2022)

41.- **(S. Sayısı: 329)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 330)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 331)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 332)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 333)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 334)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

TBMM Basımevi / 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
27	5

SIRA SAYISI: 323

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/4290 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı **4**

- Katılma Yazıları **6**

- Genel Gerekçesi **9**

- Madde Gerekçeleri **11**

- **Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu** **18**

- **Muhalefet Şerhleri** **30**

- **Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu** **55**

- **Muhalefet Şerhleri** **62**

- **Adalet Komisyonu Raporu** **103**

- **Muhalefet Şerhleri** **112**

- **Teklif Metni** **154**

- **Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** **154**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Lütfiye Selva Çam Ankara	*Öznur Çalık* Malatya	*Fatma Aksal* Edirne
Fatma Betül Sayan Kaya İstanbul	*Esin Kara* Konya	*Abdullah Güler* İstanbul
Ayşe Sibel Ersoy Adana	*Nevin Taşlıçay* Ankara	*Nevzat Ceylan* Ankara
Fehmi Alpay Özalan İzmir	*Hakan Kahtalı* Malatya	*Ahmet Çakır* Malatya
Mustafa Demir İstanbul	*İrfan Kartal* Van	*Ziver Özdemir* Batman
Zülfü Demirbağ Elazığ	*Yakup Taş* Adıyaman	*Ebubekir Bal* Diyarbakır
Ahmet Berat Çonkar İstanbul	*İbrahim Halil Fırat* Adıyaman	*Tahir Akyürek* Konya
Mehmet Cihat Sezal Kahramanmaraş	*İffet Polat* İstanbul	*Yücel Menekşe* Nevşehir
Müslüm Yüksel Gaziantep	*Selim Yağcı* Bilecik	*Vildan Yılmaz Gürel* Bursa
Meliha Akyol Yalova	*Ceyda Çetin Erenler* Kütahya	*Ali Cumhur Taşkın* Mersin
Abdulahat Arvas Van	*Adil Çelik* Balıkesir	*Jülide İskenderoğlu* Çanakkale
Bayram Özçelik Burdur	*Belgin Uygur* Balıkesir	*Emine Yavuz Gözgeç* Bursa
Mihrimah Belma Satır İstanbul	*Radiye Sezer Katırcıoğlu* Kocaeli	*İsmail Tamer* Kayseri
Ramazan Can Kırıkkale	*Pakize Mutlu Aydemir* Balıkesir	*Arife Polat Düzgün* Ankara

Murat Baybatur Manisa	*Yusuf Başer* Yozgat	*Zeynep Gül Yılmaz* Mersin
Zehra Taşkesenlioğlu Ban Erzurum	*Mustafa Canbey* Balıkesir	*Osman Ören* Siirt
Selim Gültekin Niğde	*Metin Yavuz* Aydın	*Ahmet Tan* Kütahya
Ergün Taşcı Ordu	*Ahmet Akay* Şanlıurfa	*Yılmaz Tunç* Bartın
Abdullah Doğru Adana	*Atay Uslu* Antalya	*Serap Yaşar* İstanbul
Özlem Zengin Tokat	*Çiğdem Erdoğan Atabek* Sakarya	*Ahmet Aydın* Adıyaman
İsmail Güneş Uşak	*Semiha Ekinci* Sivas	*Cihan Pektaş* Gümüşhane
Cemal Öztürk Giresun	*İbrahim Aydemir* Erzurum	*Ahmet Zenbilci* Adana
Halil Özşavlı Şanlıurfa	*Çiğdem Koncagül* Tekirdağ	*Recep Özel* Isparta
Ali Şahin Gaziantep	*Yavuz Ergun* Niğde	*Hakan Çavuşoğlu* Bursa
Nilgün Ök Denizli	*Selami Altınok* Erzurum	*Osman Mesten* Bursa
Mehmet Yavuz Demir Muğla	*Mehmet Ali Özkan* Manisa	*Süleyman Karaman* Erzincan
Emrullah İşler Ankara	*Emine Sare Aydın* İstanbul	*Veysel Eroğlu* Afyonkarahisar
Mehmet Erdoğan Gaziantep	*Tülay Kaynarca* İstanbul	*Orhan Yegin* Ankara
İsmail Bilen Manisa	*Mehmet Altay* Uşak	*Rümeysa Kadak* İstanbul
Necip Nasır İzmir	*Ravza Kavakcı Kan* İstanbul	*Oya Eronat* Diyarbakır

Mücahit Durmuşoğlu Osmaniye	*Osman Aşkın Bak* Rize	*Mehmet Sait Kirazoğlu* Gaziantep
İlyas Şeker Kocaeli	*Mustafa Arslan* Tokat	*Şamil Ayrım* İstanbul
Sermin Balık Elazığ	*Metin Çelik* Kastamonu	*Şirin Ünal* İstanbul
İbrahim Yurdunuseven Afyonkarahisar	*Atilla Ödünç* Bursa	*Arzu Aydın* Bolu
Salih Cora Trabzon	*Bekir Kuvvet Erim* Aydın	*Orhan Kırcalı* Samsun
Hacı Turan Ankara	*Hacı Özkan* Mersin	*Hacı Ahmet Özdemir* Konya
Hacı Osman Akgül Gümüşhane	*Cemil Yaman* Kocaeli	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 16/03/2022 tarihinde sunulan 2/4290 Esas Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

22.03.2022

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koymak istiyorum. Gereğini bilgilerinize arz ederim.

16.03.2022

Mustafa Esgin

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/4290) Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

17/03/2022

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne (2/4290 esas numaralı) imza koymak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize saygılarımı arz ederim.

16.3.2022

Canan Kalsın

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4290 Esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

Gülay Samancı

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4290 Esas Nolu Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

17.03.2022

Yelda Erol Gökcan

Muğla

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu
Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde (Kadına Ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair) imzamın olmasını istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.03.2022
Zemzem Gülender Açanal
Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4290)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bireylerin maddi ve manevi varlığı ile onur ve haysiyetini korumak, onların toplum içinde saygın birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürmelerini temin etmek ve böylelikle toplumsal barışı sağlamak devletlerin en önemli görevidir. Devletler ve uluslararası kuruluşlar, bu görevin ifası kapsamında çok değerli çalışmalar ortaya koymuştur. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler Şartının kabulü ile güçlü bir adım atılmış, diğer uluslararası belgeler ve Avrupa Birliği bünyesinde yapılan çalışmalarla bu adım desteklenmiş ve geliştirilmiştir. Toplumsal bütünlük içinde önemli bir yeri olan kadınlar bakımından da bu süreçte, pek çok düzenleme ve uygulama hayata geçirilmiştir.

Ülkemizde de insan haklarına saygılı ve sosyal hukuk devleti olma konusundaki kararlılığın göstergesi olarak uluslararası yükümlülüklere uygun birçok adım atılmıştır. Bu kapsamda 2004 ve 2010 yıllarında Anayasanın 10 uncu ve 41 inci maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerle Devletin, toplumun tüm kesimleri arasında bir yandan eşitliği sağlamaya, diğer yandan da korunması gereken bazı kesimleri korumaya yönelik özel tedbirler alabilmesinin önü açılmış ve bu amaçla alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacağı anayasal güvenceye kavuşturulmuştur. Böylelikle Devlet, kadın-erkek eşitliğinin fiili olarak hayata geçirilmesi için her türlü tedbiri alacak ve gerektiğinde kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, eşitlik ilkesiyle eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için farklı kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, aynı olmayan hukuksal durumlar farklı kurallara tabi tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Devlet, korunması gerekenleri baskı ve şiddete karşı korumak ve toplumsal gücün her türlü kötüye kullanımına ve bu esnada şiddete dönüşmesine karşı mücadele etmek zorundadır. Şu halde Devlet, hak edene hak ettiğini vermek suretiyle toplumda adaleti gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Bilindiği üzere, Ülkemizde kadına karşı şiddetle mücadele amacıyla çok önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanunla, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar lehine pek çok koruyucu ve önleyici tedbir kabul edilmiştir. Bu tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) kurulmuştur. Bu merkezler, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının koordinesinde, ilgili bakanlık ve kurumlar tarafından belirli bir plan dahilinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ayrıca kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında hazırlanan ve güncellenen eylem planları doğrultusunda çalışmalar sürdürülmekte ve "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023)"ndaki faaliyetler hassasiyetle yürütülmektedir.

Toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek, Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Suç için öngörülen ceza miktarları ile güvenlik tedbirleri; ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olmamak kaydıyla, Ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasına göre belirlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suça ne ölçüde ceza verileceği ve hangi hususların ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği, izlenen suç ve ceza politikası gereğince yasama erkinin takdirindedir. Yasama organının takdir yetkisini kullanırken ölçülülük ilkesine uygun davranması gerekmektedir. Suç ve ceza dengesinin adalete uygun olarak belirlenmesinde; suçun kişi ve toplum üzerindeki etkisi, işlenme oranındaki artış veya azalış, fail ve mağdurun özellikleri ile ortaya çıkabilecek zararın ağırlığı gibi faktörler dikkate alınmalıdır.

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2 Mart 2021 tarihinde kamuoyuna açıklanan İnsan Hakları Eylem Planında "özgür birey, güçlü toplum ve daha demokratik bir Türkiye" vizyonu ön plana çıkarılmış, aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadelenin etkinliğinin artırılması yönünde hedefler ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda kamuoyunda 4. Yargı Paketi olarak bilinen 8/7/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi, nitelikli hal kabul edilerek, daha fazla ceza verilmesi sağlanmıştır.

İnsan Hakları Eylem Planında belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla, mevcut düzenlemelere ilave olarak, başta kadına yönelik olmak üzere her türlü şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda yeni tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda Teklifle, Türk Ceza Kanununda yer alan kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları bakımından mağdurun kadın olması hali, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmektedir. Ayrıca kadına karşı işlenen kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suç, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Israrlı takip olarak nitelendirilen fiiller, Türk Ceza Kanunu kapsamında müstakil bir suç haline getirilmektedir. Israrlı takip fiilleri, mağdurların hareket özgürlüğünü kısıtlayan, onlarda huzursuzluk ve endişeye yol açan fiiller olarak tanımlanmakta olup, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere birçok hukuk sisteminde de yaptırıma bağlanmıştır. Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik daha ağır ve şiddet içeren suçlar işlenmeden önce gerçekleşen ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması ve mağdurlara gerekli güvencenin sağlanması hedeflenmektedir.

Teklifle ayrıca, özellikle şiddet mağduru kadınların hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri amacıyla istemleri halinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi imkânı getirilmektedir.

Failin cezasının bireyselleştirilmesi bakımından takdiri indirim nedenlerinin doğru bir şekilde uygulanması önem arz etmektedir. Ancak, pek çok olayda takdiri indirim nedenlerinin varlığını ortaya koyan sebepler belirlenmeden ve yeterince gerekçelendirilmeden indirim uygulanabildiği görülmektedir. Diğer taraftan, faillerin duruşmada pişmanlık göstergesi sayılamayacak salt indirim almaya yönelik bir takım şekli davranışlarla mahkemeyi etkilemeye çalıştıkları da gözlemlenmektedir. Yine, takdiri indirim nedenlerine ilişkin düzenlemenin ucunun açık olduğu ve bunun keyfi uygulamalara sebebiyet verdiği yönünde eleştiriler de dile getirilmektedir. Bazı somut olaylarda takdiri indirim nedenlerinin uygulanmasının kamu vicdanını yaraladığı görülmüştür. Bu durumun önüne geçilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, takdiri indirim nedenleri belli konulara münhasır kılınmakta, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı hükme bağlanmakta ve böylelikle maddenin uygulama alanı sınırlandırılmaktadır.

Öte yandan Anayasanın 56 ncı maddesinde korunan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı da Devlete pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Sağlık hizmetleri niteliği itibarıyla belirli bir düzen içinde sunulması gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilemez, ertelenemez ve yeri doldurulamaz hizmetlerdendir. Sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve düzenli bir şekilde sunulabilmesi için sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmeleri sağlanmalıdır. Bu amaçla Teklifle, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda verilecek cezanın belirli bir oranda artırılması öngörülmektedir.

Sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından tutuklama nedeninin varsayılacağına ilişkin düzenleme, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde yer alan katalog suçlar arasına taşınarak görünür hale getirilmektedir.

Ayrıca, sağlık çalışanlarının yaptıkları işin; önemi, insan sağlığı ve hayatıyla doğrudan ilgili olması ve karmaşık niteliği dikkate alınarak tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklanan suçlar nedeniyle adli soruşturma yapılabilmesi için var olan "izin kurumu"nun gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede içinde uzmanların yer aldığı bir kurul oluşturulmak suretiyle sağlık mesleğinin icrası kapsamında işlenebilen suçlar bakımından cezai soruşturma yapılabilmesi, bu kurulun iznine bağlanmaktadır. Bununla birlikte, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücuan talep edilmesi konusunda da aynı kurul tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasında takdiri indirim uygulanabilmesi için göz önünde bulundurulacak nedenler sınırlandırılmamış, "gibi hususlar" ibaresiyle ucu açık bırakılmıştır. Başka bir ifadeyle fıkrada takdiri indirim nedenleri, tahdidi değil tadadi bir şekilde düzenlenmiştir. Bu nedenle yargılama sırasında hâkim tarafından fail lehine tespit edilen pek çok şey, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilebilmektedir.

Yapılan değişiklikle fıkra metninden "gibi hususlar" ibaresi çıkartılarak takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilmektedir. Böylelikle takdiri indirime konu nedenler netliğe kavuşturulmakta ve mahkemeler arasındaki farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla hâkim, yargılama sonucunda takdiri indirim nedenlerinin uygulanması bakımından gerekçesini ancak maddede sayılan hallerden bir veya birkaçına dayandırabilecektir.

Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" nedeni, "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" şeklinde değiştirilmektedir. Takdiri indirim uygulanabilmesi bakımından Almanya, Avusturya ve İsviçre'de olduğu gibi Ülkemizde de failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığına önem atfedilmektedir. Düzenleme uyarınca, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarından, pişmanlık göstergesi sayılamayacak olanları, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. Başka bir deyişle, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını samimi olarak göstermesi gerekmektedir. Örneğin failin; fiilden sonra ortaya çıkan zararı kendisinden beklenebilecek ölçüde gidermesi veya zararın büyümesini engellemek için ciddi çaba sarf etmesi, gerçeğin ortaya çıkarılmasına önemli ölçüde katkıda bulunması ya da olayın aydınlatılmasında aktif fayda sağlaması gibi içten pişmanlığını gösteren davranışları, takdiri indirim nedeni olarak sayılabilecektir.

Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Böylelikle, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki samimi pişmanlığını gösteren davranışları gözlemlenemediği halde, yalnızca takdiri indirimden faydalanmak amacıyla duruşmada pişman olduğunu söylemesi veya yargılama mercilerine karşı saygılı tutumunu ifade eden kılık ve kıyafeti dikkate alınarak verilecek cezada indirim yapılamayacaktır.

Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Anayasanın 141 inci maddesi gereğince mahkemelerce verilen her türlü kararın gerekçeli olarak yazılması gerekmektedir. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri olup, hukuk devletinin ve hukuki güvenlik ilkesinin de bir gereğidir. Zira mahkemenin keyfilikten uzak şekilde kanuna, hukuka ve hakkaniyete uygun karar verip vermediği ancak gerekçeden anlaşılabilir. Düzenlemeyle, takdiri indirim uygulanması halinde, nedenlerinin gerekçeli kararda failin eylemleriyle ve somut olayla ilişkilendirilerek, denetime açık ve kuşkuya yer bırakmayacak şekilde belirtilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Şiddetin en yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddet, sadece şiddete maruz kalan kadın üzerinde değil toplumun tamamı üzerinde olumsuz etkiler doğurması sebebiyle tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de mücadele edilmesi gereken problemli bir alan olarak varlığını sürdürmektedir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle korunmak istenen hukuki değerlerin başında, yaşam hakkı ve vücut bütünlüğünün korunması hakkı gelmektedir.

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hali bu suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak adli para cezasının alt sınırı da artırılmış olmaktadır. Düzenlemeyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Belirtmek gerekir ki, kasten yaralama suçunun mağduru olan kadının aynı zamanda failin eşi veya boşandığı eşi olması durumunda verilecek ceza 86 ncı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yarı oranında artırılacaktır. Keza, kadın mağdurun aynı zamanda sağlık çalışanı olması ve suçun görevi nedeniyle işlenmesi halinde verilecek ceza 86 ncı maddenin üçüncü fıkrası ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı artırılacaktır.

Madde 4- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırı iki yıl altı ay hapse çıkarılmaktadır. Düzenlemeyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklemek suretiyle, hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılmaktadır. Düzenlemeyle, kadına karşı işlenen tehdit suçuyla daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla kamu faaliyetinin yürütülmesine ya da sunulan hizmetlerden yararlanılmasına engel olunması fiili, kamu hizmetlerinde sürekliliğin sağlanması amacıyla Türk Ceza Kanununun 113 üncü maddesinde suç olarak düzenlenmiştir. Bu suçla korunan hukuki yarar, kamu hizmetinin sağlıklı ve düzenli işleyişinin sağlanması ve kişilerin bireysel olarak kamu hizmetinden istifade etmesidir.

Sağlık hizmetleri, niteliği gereği belirli bir düzen içinde aralıksız sürdürülmesi gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilemez ve ertelenemez hizmetlerdendir. Maddeyle, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın belirli bir oranda artırılması öngörülmektedir.

Madde 8- Maddeyle, 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklemek suretiyle, ısrarlı takip olarak nitelendirilen fiiller müstakil bir suç haline getirilmektedir. Böylelikle, mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamada ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik şiddet içeren suçlar işlenmeden önce ısrarlı takip fiilleriyle etkin mücadele edilmesi ve mağdurların korunması hedeflenmektedir.

Israrlı takip suçu, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere bazı hukuk sistemlerinde düzenlenmiş olup, bu suçun tanımı ülkeden ülkeye belirgin farklılıklar göstermekte, ilgili ülkenin sosyal ve kültürel yapısı ile suç ve ceza politikası, bu suçun unsurları ile yaptırımının belirlenmesinde etkili olmaktadır.

Teklife göre, bu suçun oluşabilmesi için, ısrarlı bir şekilde fiziken takip etmek ve yine ısrarlı bir şekilde haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olunması gerekmektedir.

Bu takip olgusu, mağdurun fiziki olarak izlenmesi şeklinde gerçekleştirilebileceği gibi haberleşme ve iletişim araçları, bilişim sistemleri veya üçüncü kişileri kullanarak mağdurla temas kurulmaya çalışılması şeklinde de ortaya çıkabilecektir. Fiziki takibin mutlaka mağdurun peşinden gitmek şeklinde gerçekleşmesi şart değildir. Bunun yanı sıra, failin farklı zaman ve mekanlarda mağdurun karşısına çıkması, onun bulunduğu ortamlarda yanına yaklaşması ve böylece kendisini sürekli olarak mağdura görünür kılmaya çalışması halinde de takip olgusu gerçekleşecektir. Bu kapsamda iş yeri, okul, çarşı, pazar ve benzeri yerlerde sıklıkla mağdurun karşısına çıkılması veya takip edildiğinin hissettirilmesi ya da konutunun önünde, sokağının girişinde beklenmesi gibi fiillerin ölçüsüz biçimde tekrarlanması, fiziki takip olarak kabul edilebilecektir.

Öte yandan, ısrarlı takip fiili, haberleşme ve iletişim araçlarını veya bilişim sistemlerini ya da üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle de gerçekleştirilebilir.

Teknolojideki hızlı gelişmeler, haberleşme ve iletişim araçları ve bilişim sistemlerinin çok yoğun ve yaygın kullanımı, bireylerin bu araçlar üzerinden bağlantı kurmasını ve birbirini takibini kolaylaştırmıştır. Ne var ki bu araçlar, ısrarlı takip eylemlerinde de sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle bilişim sistemleri alanında üretilen yeni araçlar, faillerin mağdurla iletişime geçme imkân ve yöntemlerini her geçen gün artırmaktadır. Böylece mektup, faks, kısa mesaj veya e-posta gönderme ya da telefon etmenin yanı sıra failler internet üzerinden oluşturulan programlar, uygulamalar ve sosyal mecralar aracılığıyla söz konusu iletişimi kolaylıkla sağlayabilmektedir.

Diğer yandan, ısrarlı takip failleri zaman zaman mağdur ile iletişime geçmek amacıyla üçüncü kişilerden de faydalanmaktadır. Fail mağdurla bizzat iletişim kurmadığı veya kuramadığı hallerde onun yakın çevresindeki kişileri kullanarak mağdura ulaşmaya çalışmaktadır. Hatta fail bazen mağdurun hiç tanımadığı kişileri dahi bu amaçla kullanabilmektedir. Üçüncü kişilerin kullanılmasında fail, bu kişilerin bizzat mağdur ile yüz yüze görüşmelerini sağlayabileceği gibi kendisi yerine bu kişiler tarafından iletişim ve haberleşme araçları veya bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle de mağdurla temas kurulmasını temin etmeye çalışabilecektir.

Suçun oluşması için, maddede belirtilen seçimlik hareketlerin ısrarlı şekilde yapılması gerekmektedir. Israr, bir düşüncede veya davranışta ayak direme, üsteleme anlamına gelen bir sözcük olup, maddede belirtilen hareketlerin tekrarlanarak yapılmasını ifade etmektedir. Israr, fiilin haksızlık içeriği bakımından cezayı gerekli kılacak boyuta erişmesini ifade eden bir ölçüttür. Haksızlık teşkil eden fiilin makul sayılabilecek ölçülerde gerçekleştirilmesi halinde bu suç oluşmayacaktır. Israrın varlığı bakımından mutlaka aynı hareketin müteaddit defalar tekrarlanması şart değildir. Fail maddede belirtilen seçimlik hareketlerden birini ısrarla tekrarlayabileceği gibi farklı seçimlik hareketleri farklı yer ve zamanlarda tekrarlamak suretiyle de ısrar iradesini gösterebilir. Hâkim, ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğini somut olayın şartları çerçevesinde tespit edecektir.

Ayrıca bu suçun oluşabilmesi için ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gerekir. Bu durum somut olayda hâkim tarafından belirlenecektir. Bu belirleme yapılırken ısrar fiilinin nicelik ve nitelik itibarıyla mağdur üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da kendisi veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına elverişli olup olmadığına bakılacaktır.

Diğer yandan, ısrarlı takip fiilinde mağdur bizzat kendi güvenliğinden endişe duyabildiği gibi failin ısrarla tekrarlanan bu davranışları nedeniyle yakınlarından birinin güvenliğinden de endişe duyabilmektedir. Fail mağdur üzerinde kurmaya çalıştığı baskı nedeniyle kimi zaman mağdurun yakınlarını da hedef alarak hareket etmektedir. Failin, takip ettiği düşüncesini vermek veya kendisiyle görüşmeye ikna etmek amacıyla mağdurun babasının iş yerine ait fotoğrafları çekip mağdura göndermesi buna örnek gösterilebilir.

Ayrıca, ısrarlı takibe konu fiillerin tekrarlanmasına bağlı olarak mağdurun günlük hayatının alışılmış, tekrar eden gereklerini yerine getirmekte zorluk çekmesi nedeniyle olağan yaşamında ciddi değişiklikler yapmak zorunda kalması, bu kapsamda okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesi ya da okulunu veya işini bırakması suçun cezayı ağırlaştıran bir hali olarak kabul edilmektedir.

Kanunun 123 üncü maddesinde düzenlenen "kişilerin huzur ve sükûnunu bozma" suçundan farklı olarak, ısrarlı takip suçunda failin "sırf huzur ve sükûnu bozma maksadıyla" hareket etmesi aranmamaktadır. Israrlı takip suçunun oluşabilmesi için failin kasten hareket etmesi yeterlidir. Failin ısrarlı takip fiilini hangi maksatla gerçekleştirdiğinin suçun oluşması bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Failin mağdurla temas kurma veya kendisini hissettirme çabası, duygusal nedenlerden kaynaklanabileceği gibi, yine duygusal nedenlere bağlı olarak mağduru korkutmak ya da baskı altına almak amacıyla da gerçekleşebilecektir. Yine ısrarlı takip suçu, zarar suçu olarak düzenlendiğinden, tehlike suçu olarak düzenlenmiş olan 123 üncü maddedeki suçtan ayrılmaktadır.

Israrlı takip suçu, 123 üncü maddede yer alan suçun özel bir şeklini oluşturmaktadır. Böylelikle, bu suçun oluştuğu durumlarda 123 üncü madde uyarınca işlem yapılamayacaktır.

Belirtmek gerekir ki, ısrarlı takip suçunun işlenmesi sırasında mağdura yönelik gerçekleştirilen fiillerin başka bir suç oluşturması halinde fail, suç teşkil eden bu fiillerden de cezalandırılabilecektir. Örneğin, ısrarlı takip fiili kapsamında mağdura yönelik gerçekleştirilen hareketlerden bir veya birden fazlasının hakaret veya tehdit suçunu oluşturması durumunda ısrarlı takip suçunun yanı sıra işlenen bu suçlardan dolayı da fail ayrıca cezalandırılabilecektir.

Bu suçun faili herkes olabilmekle birlikte çoğunlukla mağdur, daha önceden tanıdığı bir kişinin takibine maruz kalmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasıyla, suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halleri, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, mukayeseli hukuktaki genel uygulama dikkate alınarak, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasınm mağdurun şikâyetine bağlı olduğu kabul edilmektedir. Ancak, maddede düzenlenen suç, Teklifle 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle uzlaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Böylelikle, kadına ve sağlık çalışanlarına karşı gerçekleştirilen kasten yaralama suçlarının işlendiği hususunda, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama nedeni varsayılabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, Teklifle yürürlükten kaldırılması öngörülen 3359 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki hüküm, kapsamı korunarak aynı şekilde 100 üncü maddenin üçüncü fıkrasına eklenmektedir.

Ayrıca, anılan fıkrada değişiklik yapmak suretiyle, kasten yaralama suçunun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi halleri de kataloga eklenmektedir.

Madde 10- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununda yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçları madde kapsamına dahil edilmektedir.

Böylelikle, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234 üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 12- Uzlaştırma, belirli şartlara tabi bazı suçların faili ile mağdurunun üçüncü kişiler vasıta kılınarak karşılıklı iletişimine dayanan onarıcı adalet anlayışının doğurduğu alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Ancak bazı suçların nitelikleri gereği uzlaştırma müessesesinin kapsamı dışında tutulması da gerekmektedir.

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, ısrarlı takip suçunda uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmektedir. Zira ısrarlı takip suçunun koruduğu hukuki yarar, uzlaştırma kurumunun mahiyetiyle uyuşmamaktadır.

Madde 13- Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevi sırasında veya görevi dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, Teklifle 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alındığından, aynı mahiyette düzenleme içeren 3359 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 14- Sağlık çalışanları, hastaların şifa bulması ve tedavi sürecinde zarar görmemesi için, mesleki tüm şartları yerine getirmek ve somut durumun gerektirdiği önlemleri almak zorundadır. Ancak sağlık çalışanlarının fedakârca çalışmalarına ve sağlık hizmetlerinin sunumundaki tüm gayretlerine rağmen, hastaya, hastalığa veya sağlık imkânlarının niteliğine bağlı olarak beklentilerin tam olarak karşılanamadığı durumlar meydana gelebilmektedir.

Sağlık çalışanlarının mesleğin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle cezai ve hukuki sorumlulukları doğabilmektedir.

Hâlihazırda kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından kabul edilmiş izin usulleri bulunmasına rağmen, özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan söz konusu meslek mensupları hakkında yürütülecek benzer nitelikteki soruşturmalar bakımından herhangi bir izin usulü bulunmamaktadır.

Herhangi bir izin usulüne tabi tutulmadan başlatılan adli soruşturmalar, hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının zaman kaybıyla karşılaşmalarına, hissedilen güvencesizliğe bağlı olarak motivasyonlarının düşmesine ve işlerinde verimsizliğe neden olmaktadır. Bu durum, sunulan hizmetin kalitesine de zarar vermektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmekte ve izin verme yetkisi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmektedir.

Bununla birlikte, uygulamada birlik sağlamak amacıyla, hâlihazırda 4483 sayılı Kanundaki izin usulüne tabi, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık meslek mensupları bakımından soruşturma izninin, anılan Kanunda belirtilen merciler yerine Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesi öngörülmektedir. Böylece düzenlemeyle, gerek kamu gerekse özel sektör bünyesinde

ruhsatlandırma, izin veya ilgili mevzuatı uyarınca faaliyette bulunan her basamaktan sağlık hizmet sunucusunda görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensubunun; sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptığı muayene, tetkik, tahlil, teşhis, tedavi, tıbbi bakım, rehabilitasyon ve bunlar gibi tüm tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar için izin alınması usulü getirilmektedir. Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan, ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Buna karşın kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar dışında kalan görevleri sebebiyle işledikleri suçlar bakımından mevcut uygulama korunacak ve yapılacak adli soruşturmalar için 4483 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen yetkili mercilerden izin istenilmesine devam olunacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hakkında, bu maddenin birinci fıkrasıyla getirilen izin usulü uygulanmayacak, bu kişiler anılan Kanunun 53 üncü maddesinde düzenlenen usule tabi olmaya devam edecektir.

Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensuplarının, kamu yönetimindeki hiyerarşik yapıya dahil olmadıkları hususu dikkate alınarak; belirtilen sağlık meslek mensupları hakkında 4483 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre yapılacak ön incelemede, il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarının da görevlendirilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Maddeyle ayrıca, 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan soruşturma iznine dair otuz günlük karar verme süresinin altmış; zorunlu hallerde kullanılabilecek olan onbeş günlük uzatma süresinin ise otuz gün olarak uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Kurulun soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararları ile işleme koymama kararlarına karşı tebliğden itibaren on gün içinde Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Düzenlemede, 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtildiğinden, haliyle aynı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca, bu kapsamda yapılan itirazlar da öncelikle incelenecek ve en geç üç ay içinde kesin olarak karara bağlanacaktır.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilmek suretiyle Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca maddede Kurulun oluşumu ile toplanma ve karar alma usulü düzenlenmekte ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücu konusunda verdikleri kararlar sebebiyle mali ve idari yönden sorumlu tutulabilmeleri için görevlerinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, 3359 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemek suretiyle, uygulamada sorun yaşanmaması ve hak ihlallerine neden olunmaması için Teklifle Kanuna eklenen ek 18 inci maddeyle getirilen düzenlemelere ilişkin geçiş hükümleri belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan izin alınmasına ilişkin düzenlemenin, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni kararı verilenler bakımından uygulanmayacağı kabul edilmektedir.

Haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni kararı bulunanlar bakımından dava şartı gerçekleşmiş olduğundan, usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak Mesleki Sorumluluk Kurulundan yeniden izin istenilmesine gerek görülmemekte, bu nedenle mevcut soruşturma ve kovuşturmalara aynen devam olunacağı hükme bağlanmaktadır.

4483 sayılı Kanun kapsamında haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilmeme veya işleme koymama kararı bulunanlar bakımından ise soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi zaten mümkün olmadığından, ek 18 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yeniden işlem yapılması söz konusu olmayacaktır.

Bununla birlikte, ek 18 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında olup da haklarında 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca kesinleşmiş bir karar bulunmayanlar, başka bir ifadeyle soruşturma iznine ilişkin süreci henüz tamamlanmayanlar bakımından soruşturma veya kovuşturmaya devam edilebilmesi için Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin istenilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından ek 18 inci maddenin birinci fıkrasıyla, muhakeme şartı niteliğini haiz izin müessesesi getirildiğinden, bu kişiler hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle halen yürütülen soruşturma veya kovuşturmalarda Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, ek 18 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen rücu davalarına ilişkin hükümlerin görülmekte olan davalar bakımından da uygulanması sağlanmaktadır. Buna göre kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla görülmekte olan rücu davalarında mahkemece, ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilecektir. Davacı bu süre içinde Kurula başvurmazsa dava usulden reddedilecek, yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılacak ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmeyecektir. Bu şekilde rücu davalarında uyuşmazlığın hem idari yoldan çözülebilmesi hem de görülmekte olan davaların usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak sürüncemede kalmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 16- Yürürlük maddesidir.

Madde 17- Yürütme maddesidir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu *28/03/2022*

Esas No: 2/4290

Karar No: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4290 esas numaralı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" Komisyonumuzun 22-23/03/2022 tarihlerinde yapılan toplantılarında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Adalet Komisyonu Başkanlığına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM ve 109 Milletvekili tarafından hazırlanan, 16/03/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen 2/4290 esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 22-23/03/2022 tarihli birleşimlerinde, Kanun Teklifinin ilk imza sahibi, Cumhurbaşkanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Türk Eczacılar Birliği ve Türk Tabipler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Komisyonumuz söz konusu Teklif ile ilgili görüşmeleri 2 birleşim halinde yapılmış ve 13 saat sürmüştür. Çok sayıda milletvekilinin görüş ifade ettiği müzakereler, tutanağa bağlanmış ve toplamda 507 sayfa tam tutanak tutulmuştur.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

Teklifin genel gerekçesi incelendiğinde;

- Devletlerin görevleri arasında bireylerin maddi ve manevi varlığı ile onur ve haysiyetini korumanın, onların toplum içinde saygın birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürmelerini temin etmenin ilk sıralarda sayıldığı, böylece toplumsal barışı sağlamaya zemin hazırlandığı,

- Toplumsal gücün her türlü kötüye kullanımına ve bu esnada şiddete dönüşmesine karşı mücadele ederek korunması gerekenleri baskı ve şiddete karşı korumanın Devletin asli görevleri arasında olduğu,

- Birleşmiş Milletler Şartının kabulü ile Avrupa Birliği bünyesinde yapılan çalışmalarda söz konusu görevlerin ifasının hem ulusal alanda hem de uluslararası alanda daha da güçlendirildiği, özellikle kadınlar bakımından toplumsal bütünlük içinde çok önemli uygulamaların hayata geçirildiği,

- 2004 ve 2010 yıllarında Anayasanın 10 uncu ve 41 inci maddelerinde yapılan değişikliklerle toplumun tüm kesimleri arasında bir yandan eşitliğin sağlandığı, diğer yandan da korunması gereken bazı kesimleri korumaya yönelik özel tedbirlerin alabilmesinin önünün açıldığı, ancak gerektiğinde kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapmak ve bu bağlamda kadın-erkek eşitliğinin fiili olarak hayata geçirilmesi sağlamak amacıyla Devletin her türlü tedbiri alabileceği,

- Eylemli değil, hukuksal eşitlik öngören eşitlik ilkesi bakımından kanun önünde eşitlik ilkesinin, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmediği, kimi kişiler ya da topluluklar için aynı hukuksal durumlarının aynı, aynı olmayan hukuksal durumların ise farklı kurallara tabi tutulması halinde Anayasada öngörülen eşitlik ilkesinin kişiler arasındaki durumların özellikleri nedeniyle zedelenmeyeceği,

- Yasama organının takdirinde bulunan hangi suça, ne ölçüde ceza verileceği ve hangi hususların ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği hususlarında ölçülülük ilkesine uygun davranılması gerektiği,

- Türk Ceza Kanununun amacının toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek olduğu, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasının ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olamayacağı,

-Ülkemizde kadına karşı şiddetle mücadelede 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun yürürlüğe girmesiyle şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar lehine pek çok koruyucu ve önleyici tedbirin kabul edildiği, bu tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik destek ve izleme kurum ve kuruluşlarının hayata geçirildiği,

- Aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadelenin etkinliğinin artırılması yönündeki hedeflere İnsan Hakları Eylem Planında yer verildiği, bahis konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla mevcut yasal düzenlemelerin yanı sıra başta kadına yönelik olmak üzere her türlü şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda yeni tedbirlerin alınması gerektiği,

- Teklifte yer alan düzenlemeler ile kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları bakımından mağdurun kadın olması halinde cezanın ağırlaştırıldığı, kadına karşı işlenen kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suçun Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan katalog suçlar arasına alındığı, şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesine imkân tanındığı,

- Israrlı takip fiillerinin mağdurların hareket özgürlüğünü kısıtlayan, onlarda huzursuzluk ve endişeye yol açan fiiller olarak tanımlandığı, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere birçok hukuk sisteminde de ısrarlı takibin yaptırıma bağlandığı, özellikle kadına yönelik daha ağır ve şiddet içeren suçlar işlenmeden önce gerçekleşen ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması ve mağdurlara gerekli güvencenin sağlanmasının hedeflendiği,

- Türk Ceza Kanununun amacının toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek olduğu, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasının ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olamayacağı, bu çerçevede suç faillerin salt indirim almaya yönelik bir takım şekli davranışlarla mahkemeyi etkilemeye çalıştıklarının gözlemlenmesinin failin cezasının bireyselleştirilmesi bakımından takdiri indirim nedenlerinin doğru bir şekilde uygulanması noktasında büyük önem arz ettiği,

- Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmelerine imkan sağlanmak amacıyla verilecek cezaların belirli bir oranda artırılmasının öngörüldüğü,

- Tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklanan suçlar nedeniyle adli soruşturma yapılabilmesi için var olan "izin kurumu"nun gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğu, bu kapsamda bir kurul oluşturulmak suretiyle sağlık mesleğinin icrası kapsamında işlenebilen suçlar bakımından cezai soruşturma yapılabilmesinin bu kurulun iznine bağlandığı, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücuan talep edilmesine ilişkin mevzularda da kurul tarafından karar verilmesine imkan tanındığı

hususlarına yer verilmektedir.

3. Teklif Maddelerinin İçeriği

2/4290 esas numaralı Kanun Teklifi ile;

- Türk Ceza Kanununda düzenlenen takdiri indirim nedenlerinin belli hususlar ile sınırlandığı, failin duruşmada mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı,

- Kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi amacıyla suçun nitelikli halleri arasında sayılmasını teminen kasten adam öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi haline ilişkin düzenleme yapıldığı,

- İşkence, eziyet, tehdit ve basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırının artırıldığı,

- Sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmelerinin sağlanması amacıyla, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın artırıldığı,

- Sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama tedbirinin uygulanmasına imkan sağlandığı,

- Uzlaştırma mekanizması kapsamı dışında tutulan ısrarlı takip fiilinin müstakil bir suç olarak tanımlandığı,

- Mağdurun ve/veya şikayetçinin istemi halinde baro tarafından ücretsiz savunma hizmeti verilmesi mekanizmasının çocuğun cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence ve eziyet suçlarında da uygulanmasına imkan tanındığı,

- Kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşları ile Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ile diğer sağlık mensupları hakkında mesleğin icrasına ilişkin yapılacak adli soruşturmalarda Sağlık Bakanlığı nezdinde kurulacak "Mesleki Sorumluluk Kurulu"ndan izin alma şartının getirildiği,

- Söz konusu Kurulun, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücuan talep edilmesi konusunda da yetkilendirildiği

öngörülmektedir.

4. Komisyonumuzda Teklifin Geneli Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Bilindiği üzere İç Tüzüğün 23 üncü maddesine göre tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü ve maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden ve hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler. Komisyonumuz, birleşimin başında İçtüzüğün 23 üncü maddesi uyarınca Teklifin tümü üzerinde görüşme açılmasını, sağlık çalışanlarını doğrudan ilgilendiren 7, 9, 13, 14 ve 15 inci maddelerinin görüşülmesini ve ayrı ayrı görüşme konusu olmayan diğer maddeler üzerindeki görüşlerin de tümü üzerinde görüşmelerde açıklanması usulünü kararlaştırmıştır.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerde Komisyon Başkanı Erzurum Milletvekili Recep AKDAG tarafından;

- Şiddete karşı sıfır tolerans ilkesi kapsamında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde tüm kurum ve kuruluşlarımızca kadına karşı ve sağlıkta şiddetle mücadele edildiği,

- Tüm kurum ve kuruluşlarımızca şiddete karşı sıfır tolerans ilkesiyle toplum vicdanında derin yaralar açan kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında mevzuatımızda hukuki alt yapının oluşturulduğu, koruyucu ve önleyici tedbirlerin ise ayrıntılı bir şekilde hayata geçirildiği,

- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun şiddet mağduru kadını koruyan esaslar üzerine bina edildiği, şiddet mağdurlarını sahiplenmenin ve mağdurlara hukuki destek vermenin, suçluların suç işleme düşünce ve kararlılığını zayıflatmanın ve şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan kişiye verilecek koruyucu tedbir kararları ile rehabilite edilmesinin Devletin temel amaç ve görevleri arasında bulunduğu,

- Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerini veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkez (ŞÖNİMLER) sayısının 81'e ulaştığı,

- İçişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işbirliğinde kadına karşı şiddetle mücadelede şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi için Kadın Destek Sistemi (KADES) mobil uygulamasının hayata geçirildiği,

- 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 54 üncü maddesi çerçevesinde şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarına Sağlık Bakanlığı tarafından hukuki destek verildiği, Mayıs 2012 itibariyle "Beyaz Kod" uygulamasının başlaması ile şiddet vakalarının kayıtlarının ve istatistiklerinin tutulmaya başlandığı,

- Sağlıkta şiddetle mücadele tüm boyutları ile ele alınarak temel stratejilerin belirlenmesi gayesiyle ilgili bakanlıklar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve konunun diğer paydaşlarının katılımıyla 2016 yılında "Sağlıkta Şiddete Sıfır Tolerans Eylem Planı" hazırlandığı,

- Sağlık çalışanlarına karşı şiddet olaylarını önleme konusunda "Sağlık Bakanlığı Personeline Karşı İşlenen Suçlar Nedeniyle Yapılacak Hukuki Yardım Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yayımlandığı, böylece şiddete maruz kalan sağlık çalışanına hukuki yardım kapsamında avukatlık hizmeti verilmeye başlandığı,

- 2014 yılında 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa eklenen bir madde ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçunun, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni sayılan suçlar arasına alındığı, bu zamana kadar geçen süreçte uygulamada karşılaşılan problemlerden dolayı bu Kanun Teklifi ile, sağlık çalışlarına karşı işlenen şiddet suçunun Türk Ceza Kanununa taşınması suretiyle katalog suç kapsamına alınacağı,

- Sağlık meslek mensuplarının şiddete karşı korunması amacıyla 2020 3359 sayılı Kanuna bir hüküm eklenerek kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeli ile yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama, tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarının cezalarının artırıldığı ve hapis cezasının ertelenmeyeceğinin hükme bağlandığı,

- Geniş kitlelerin katılımı ve işbirliğiyle suçların işlenmesinde etkili olan unsurların ortada kaldırılması veya en düşük seviyeye çekilmesi amacıyla her türlü tedbir alınmaya devam edilmesine rağmen sağlıkta şiddet vakaları tamamen sona ermemesi nedeni ile bu Kanun Teklifinin kanunlaşması gerektiği

ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde ilk imza sahibi Ankara Miletvekili Lütfiye Selva ÇAM tarafından;

- Kadına yönelik şiddetin hem uluslararası hem de ulusal düzeyde alınan tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir sorun olduğu, tüm dünyada kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalini engelleyecek ve sorumlular hakkında gerekli hukuki yaptırımların gecikilmeksizin uygulanmasını sağlayacak önlemlerin alınması gerektiği,

- Başta Anayasa ve temel kanunlar olmak üzere mevzuatımızda kadın-erkek eşitliğinin hukuki zemininin güçlendirildiği, pozitif ayrımcılığın benimsenmesi sonucu kadınların hak ve kazanmalarının hızlandırıldığı, kadının toplumsal statüsünün güçlenmesi ve görünürlük kazanmasını teminen kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi amacıyla pek çok düzenlemenin hayata geçirildiği,

- Pandemi döneminde hastanelerin fiziki durumları, tıbbi cihaz kapasitesi, ambulans, helikopter, uçak imkânlarının ve sağlık personeli sayısının pek çok ülkenin hayranlıkla baktığı seviyeye ulaştığı,

- Sağlık cihazlarından yoğun bakım servislerine, acil sağlık hizmetlerinden nitelikli yatak sayısına kadar âdeta kendisiyle yarışan, kendisiyle rekabet eden bir sağlık sisteminin bulunduğunu, bu bakımdan ülkemizin dünyanın en önemli uluslararası sağlık hizmetleri merkezlerinden biri hâline dönüştüğü,

- Sağlıkta şiddetin, Dünya Sağlık Örgütü tarafından uluslararası düzeyde öncelikli olarak ilgilenilmesi ve müdahale edilmesine ilişkin politikalar geliştirilmesi gereken bir konu olduğu, etkili hasta bakım hizmeti verilebilmesini tehdit eden ve dünya için büyük bir risk olarak değerlendirildiği,

- Sağlık alanında hizmet sunan profesyonellerden, özellikle yirmi dört saat hizmet sunan hekimlerin, hastalarla olan ilişkileri sırasında fiziksel ve sözel şiddete daha fazla maruz kaldığı,

- Sağlık çalışanlarının mesleklerini huzur ve güven içerisinde yerine getirmelerinin sağlanmasına yönelik şiddetle mücadelede önleyici hukuk sistemlerinin geliştirilmesinin yanı sıra, cezai düzenlemelerin yapılmasının da son derece önemli olduğu,

- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla 2014 yılında sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı işlenen kasten yaralama suçunun katalog suç kapsamına alınması suretiyle, failin tutuklanabilmesi imkân sağlandığı, özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele de bu görevlerinin icrası esnasında kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından 5237 sayılı Kanunun uygulanmasında kamu görevlisi olarak kabul edildiği, diğer yandan 2018 yılında yapılan kanuni düzenlemeyle sağlık çalışanlarına karşı kasten işlenen suçlarda şüphelilerin ifadelerinin bizzat Cumhuriyet Savcıları tarafından alınması ile sağlık hizmetlerinin kesintiye uğramaması için mağdur doktorların ifadelerinin hastanelerde alınabilmesine imkân sağlandığı,

- Pandemi öncesi altı aylık süreçteki şiddet başvuru sayıları ile pandemi sürecindeki sayılar kıyaslandığında, yüzde 42 oranında azalma görüldüğü, pandemi sürecinde tüm sağlık çalışanlarının canları pahasına ve birçok şeyden fedakârlık ederek toplum sağlığı için mücadele ettiği, bu sürecin sağlık çalışanlarıyla toplum arasında empati ve hoşgörü köprüsünün kurulmasına vesile olduğu,

- Mevcut verilerin, başta hekimler olmak üzere sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin şiddete uğrama veya tazminat ödeme açısından risk altında bulunmaya devam ettiğini ortaya koyduğunu, sağlık çalışanlarının güvenli ortamda fiziksel, psikolojik ve maddi zarar görmeksizin huzur içinde insanlara sağlık hizmeti sunabilmeleri için etkili düzenlemeler getirilmesine ihtiyaç duyulduğunu,

- Hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis veya tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlandığı,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile devlet üniversiterinde görev yapan sağlık çalışanlarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verildiği

ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde aleyhte söz alan milletvekilleri tarafından;

- Tali komisyon görüşmelerinin çok önemli ve değerli olduğu, ancak tali komisyonların çok nadir toplandığı, bu nedenle Komisyonun tali olarak Teklifi görüşmesinin değerli olduğu,

- Şiddetin konusunun kişilere göre ayrıştırmanın yanlış olduğu, kadın, sağlıkçı ya da öğretmen fark etmez her türlü şiddetin ayrıştırılmadan aynı kategoride görülmesi ve aynı uygulamayla şiddetle mücadele edilmesi gerektiği,

- Şiddetin görünen ve görünmeyen yüzleri olduğu, çok kaynaktan beslendiği için sadece cezai müeyyidelere bağlayarak ve bu müeyyideleri artırarak şiddete çözüm bulunamayacağı,

- Kadına şiddet ile sağlıkta şiddetin çok farklı nedenlerden kaynaklandığı, iki konunun aynı kanun teklifinde görüşülmesinin doğru olmadığı, sağlıkta şiddetin kadına şiddete kıyasla daha kolay çözülebileceği,

- Sağlıkta şiddet ve kötü koşullar nedeniyle meslekten çekilenlerin olduğu, bunun randevu almayı zorlaştırdığı, bu nedenle şiddetin nedeninin aslında sisteme yönelen öfke olduğu,

- Mesleki Sorumluluk Kurulunun bağımsız ve özerk olmasına özen gösterilmesi gerektiği, Kurulda yer alan hekim sayısının artırılmasının önem arz ettiği, tıp alanında sadece 1 dâhiliye ve 1 cerrahi uzmanla temsilin yetersiz olduğu,

- Kurulun üyeleri arasında Halk Sağlığı Genel Müdürünün de olması gerektiği, hekim sayısının artırılması gerektiği, ayrıca birden fazla kurulun kurulabileceği, bunlara ilişkin yönetmelikte düzenleme yapılabileceği,

- Kurul üyelerinin oluşumunun isabetli olmadığı, beşi atanmışlardan ikisinin de hekimlerden oluşturulduğu, Kurul üyelerinin yargılanmasının veya şikayet edilmesinin öngörülmediği, bunun hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı,

- Kurulun karar verirken uyulacak ölçütlerin yetersiz ve muğlak olduğu, kasten işlenmiş bir suçun varlığında mı yoksa istemeden yapılan hatalarda mı rücu karar verileceğinin muğlak olduğu,

- Tazminat davalarında ilgisine rücu yapılıp yapılmayacağının Kurulun kararına bırakılmasının doğru olmadığı, Kurulun mahkeme yerine geçemeyeceği, buna nasıl karar verileceğinin müphem olduğu,

- Tazminat davalarından dolayı hekimlerin hastalara dokunamaz hale geldiği, bu kapsamda yapılan sigortaların yük olduğu, yüksek bedellerin sigorta sistemi çerçevesinde ödenmediğinde bu bedellerin doktorlar tarafından ödendiği, sigorta sisteminin kamulaştırılmasının düşünülmesi gerektiği, sağlıkta şiddet vakalarının adli sicil kayıtlarının tutulması gerektiği,

- Özel hastanelerin Türkiye'deki hastanelerin yüzde 40'ını ve yoğun bakımların yüzde 55'ini oluşturduğu dikkate alındığında, buralarda görev yapan hekimlerin de kamuda çalışan doktorlar gibi malpraktis güvencesi altına alınması gerektiği ve tazminat ödemelerinde kamu özel hastane ayrımı yapmadan doktorlar için bir üst sınır belirlenmesi gerektiği,

- Sağlıkta şiddet ve ekonomik durum nedeniyle yetişmiş insan gücü olarak önemli bir meslekte yer alan hekimlerin yurtdışına göçlerinin önüne geçilmesi için düzenlemeler yapılması gerektiği,

- Sağlık çalışanlarına fiziksel temas ile saldırı dışında sözlü saldırıların olduğu, bu bakımdan "raporumu yaz", "vergilerimle çalışıyorsun" gibi sözlü şiddet vakalarının da göz önünde bulundurulması gerektiği,

- Daha önce görüşülen sağlıkta şiddet yasa çalışmalarında "cezaların para cezasına çevrilmemesi, hükmün geriye bırakılmaması, ceza artırımının üç yıl olması" gibi önerilerinin kabul edilmediği, sağlıkta şiddetin devam ettiği, sağlıkta şiddetin diğer sektörlere göre 16 kat fazla olduğu,

- Teklif ile, sağlık çalışanlarına ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ile cezaların artırılmasının caydırıcı olacağı, ancak sadece bu önlemler ile şiddetin engellenmesinin ve sorunların çözülmesinin mümkün olmadığı,

- Ceza kanunlarında öngörülen değişikliklerin yanı sıra, hem sağlık çalışanlarına ve kadına şiddete yol açan toplumsal, kurumsal ve psikolojik faktörleri de ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılması gerektiği, Teklifin bu yönüyle eksik olduğu,

- Sağlıkta şiddetin, sağlık sisteminden ayrı tutularak çözülemeyeceği; sağlık çalışanlarının özlük hakları, muayene süreleri, mesleki itibarlarının korunamaması, çalışma koşulları gibi hususların bir bütün içerisinde değerlendirilmemesi halinde sağlık çalışanlarının yurtdışına gitmelerinin önüne geçilemeyeceği,

- Sağlık çalışanlarının da, hâkim ve savcıları gibi korunma altına alınmasının halkın sağlık çalışanlarına bakışını değiştirmesine imkan sağlayacağı, aksi takdirde kanuni değişikliklerin yetersiz kalacağı,

- Hekimlerin yaptıkları uygulamalar nedeniyle kendilerini tazminat ve cezai baskı altında hissetmelerinin defansif tıp denilen başka bir ifade ile kendilerini korumaya yönelik daha fazla tetkik isteme uygulamalarına başvurmalarına neden olduğu, bunun da hastanelerde yoğunluğu artırması bakımından malpraktis konusuda çok önemli olduğu,

- Kadına yönelik şiddetin kaynağının toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinden kaynaklanması itibarıyla kadınlara yönelik ayrımcı politikaları körükleyen anlayışın, kadınlara yönelen şiddetin temeli olduğu, kadınların gönlünü almak için yapılan düzenlemelerin zihniyet dönüşümü olmadan anlam ifade etmeyeceği,

- Teklifin şiddet ve kadın cinayetlerine tepkili kamuoyunu yatıştırmak için göstermelik bir çözüm sunduğu, kadın cinayeti tanımına yer verilmediği, kasten yaralama suçunda mağdurun eşi ya da boşanmış eşi olması durumunda cezanın yarı oranda artırılmasının öngörüldüğü, ancak evli olmayan veya birlikte yaşayan kadınların bu kapsama alınmayarak ayrımcılık yapıldığı,

- Kadınların yaşamlarını yitirmesini engelleyecek özellikle ısrarlı takipte önleyici politikaların önemli olduğu, ancak ısrarlı takip için öngörülen cezanın caydırıcı nitelikte olmadığı, uygulamada ertelemeye bağlı olduğu için bu suçu işleyenlerin fiilen cezaevine bile girmeyeceği,

- Kadına yönelik şiddet ile mücadele için birçok kavganın boşanma sürecinde özellikle nafaka ve velayet konusunda çıktığı, bu nedenle yıllarca süren boşanma davalarının daha hızlı sonuçlandırılması, çocuk velayetinin ortak olması ve yoksulluk nafakası gibi kavga konusu konularda düzenleme yapılması gerektiği,

- Sağlıkta şiddet uygulayanların bir yıl süre boyunca şiddet uyguladığı sağlık kurumundan acil durumlar hariç sağlık hizmeti almasının engellenmesinin düşünülmesi gerektiği, aynı zamanda şiddet uygulayanların üç-altı ay süreyle sağlık giderlerinin kendi özel bütçelerinden karşılanmasının sağlanması gerektiği,

- Sağlıkta şiddet uygulayanlara toplum yararına hizmet adı altında belirli bir süre, okul temizliği, cami temizliği gibi müeyyideler uygulanması ve bu kişilerin sağlık hizmetlerine erişimlerine bir takım engellemeler ve zorluklar getirilmesinin gerektiği,

- Şiddet uygulayanların tedavi olduklarında ekranda bu bilginin görülmesi gerektiği, beyaz kod uygulaması sırasında alarm butonunun polikliniklere konulmasının uygun olacağı,

- Nöbetçi eczanelerde de yaşanan şiddet vakalarından dolayı, nöbetçi emniyet güçlerinin devriyelerinin nöbetçi eczanelere yakın bölgelerde yapılmasının değerlendirilmesi gerektiği

şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde lehte söz alan milletvekilleri tarafından;

- Sağlık hizmetinin kusurlu verildiğine ilişkin tazminat davalarında tazminatların bir ay içerisinde ödendiği, böylece vatandaşın alacağına kısa sürede kavuştuğu, diğer yandan ise tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların sigorta primlerinin yarısının devlet tarafından ödenerek sigorta yaptırılmasının teşvik edildiği,

- 2012'den 2022'ye kadar kamu sağlık hizmetlerinin kusurlu olarak sunulduğu iddiasıyla tazminat talepli Sağlık Bakanlığı aleyhine toplam 5.933 dava açıldığı, bu davaların 1.831'inin idari yargı mercilerince reddedildiği, 178 davanın kabulle sonuçlanırken, 1.011 dava dosyanın ise kısmen kabulüne kısmen reddine karar verildiği,

- Tazminat davalarında davacılar tarafından talep edilen yaklaşık 5 milyar 300 milyon TL maddi tazminatının yaklaşık 94 milyon TL'sinin toplam 4,5 milyar TL manevi tazminatın yaklaşık 78 milyon TL'sinin mahkemelerce kabul edildiği ve toplamda yaklaşık 172 milyon TL tutarında tazminat ödemesine hükmedildiği, yaklaşık 147 milyon TL'nin ödendiği, kalan cüzi miktardaki meblağın ödenmesine ilişkin işlemlerin ve yasal prosedürün uygulanmasına devam edildiği,

- Hekimlerin tıbbi uygulama hatası bulunduğu iddiasıyla açılan davaların branş itibarıyla dağılımlara bakıldığında, 1.566 vakayla acil tıp branşının ilk sırada, 1.084 vakayla kadın hastalıkları ve doğum ikinci sırada, 638 vakayla genel cerrahinin üçüncü sırada yer aldığı, hem cerrahi hem dahili branş olarak değerlendirilen acil tıp ihmal edildiğinde, dahili branşlar içerisinde çocuk sağlığı ve hastalıklarının ilk sırada yer aldığı,

- Hekimlerin tazminat ödeme tehdidi ile karşılaşılan branşlardan uzaklaştıkları, bunun yaşamsal öneme sahip olan beyin cerrahisi, genel cerrahi, kalp ve damar cerrahisi, kadın hastalıkları ve doğum, çocuk sağlığı ve hastalıkları gibi branşlarda yeterli sayı ve nitelikte uzman hekim yetişmemesine sebebiyet verdiği,

- 2016 - 2021 yıllarını kapsayan son beş yıllık döneme ilişkin Beyaz Kod verileri incelendiğinde, 14.596 sözel ve fiziksel, 3.861 fiziksel, 65.785 sözel olmak üzere toplamda 84.246 şiddet başvurusu yapıldığı, bu başvuruların 61.435'ine hukuki yardım verildiği, 9.959 dosyada mahkûmiyet, 2.964 dosyada beraat kararı verildiği, 275 dosyada ise uzlaştırma yoluna gidildiği,

- Bugün itibarıyla kamudaki ve devlet üniversitelerindeki doktorların ve sağlık çalışanlarının görevleri kapsamında yapmış oldukları teşhis, tedavi ve muayenelerle alakalı olarak işlendiği iddia edilen suçlarla ilgili olarak valiler ve kaymakamlarca 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında soruşturma izni verildiği, özel hastanelerde veya kendi muayenehanesinde görevli sağlık çalışanlar bakımından böyle bir izin müessesesinin bulunmadığı, onların işlediği iddia edilen suçlar sebebiyle doğrudan savcıların soruşturma açtığı, Teklif ile Mesleki Sorumluluk Kurulunun kurulması ile özel ve kamu çalışanı arasındaki soruşturma mekanizması bakımından farklılığın kaldırılmasının hedeflendiği,

- Hukuk mahkemeleri sonucu bir doktorun görevi ile ilgili bir tazminat hükmedilmesi durumunda, Devletin ödemiş olduğu tazminatın doktora rücu edilmesi noktasında Mesleki Sorumluluk Kurulunun yapacağı soruşturma sonucunda doktorun görevin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle veya görevini kötüye kullandığı tespit edilirse (kasıt varsa) Kurul tarafından tazminatın ödenmesi için doktora rücu edilmesine karar verileceği,

- Mesleki Sorumluluk Kurulunun, önüne gelen bir meselede ne kadarının doktorun ya da sağlık çalışanının özensizliği, ne kadarının fiilî imkânsızlık hâlleri sonucu kaynaklandığını değerlendireceği ve bu kapsamda soruşturma açılıp açılmaması yönünde karar verebileceği,

- Mesleki Sorumluluk Kurulunun özellikle ceza yargılaması ve soruşturmaları bakımından kararı, 4483 Sayılı Kanundaki vali ve kaymakamların kararı yerine geçtiği ve bir ceza yargılamasına yol açan bir karar niteliğinde değerlendireceği için bu Kurulun Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmesinin uygun olmayacağı, toplantı ve karar yeter sayısının ise kanun seviyesinde Teklif ile düzenlenmesinin kâfi olduğu,

- Kurula gelen işlerin yoğunluğuna göre Sağlık Bakanının bir başka Bakan Yardımcısının başkanlığında ikinci bir kurul oluşturmasına bu Teklifin imkan verdiği,

- Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücuya ilişkin vermiş olduğu kararlarda mali ve idari sorumsuzluğunun bulunduğu, bu anlamda vermiş olduğu her kararın Ankara Bölge İdare Mahkemesince denetlenmesine açık olduğu,

- Sağlık çalışanına yönelik bir suç işlendiğinde suç ne kadar ağır olursa olsun, katalogda yer alsın veya almasın, bütün deliller şüphelinin aleyhine olsa da tutuklamanın takdire dayandığı, tutuklamanın tedbir niteliğinde olması nedeniyle hakimin takdir hakkının her zaman bulunduğu, suçun kataloga alınmasının takdiriliği ortadan kaldırmadığı, yasa koyucunun bu suçta failin tutuklanmasına önem verdiği, hakimin takdir hakkını tutuklama yönünde kullanması noktasında kolaylaştırdığı,

- Ceza Muhakemeleri Kanunu kapsamında hakimlerin yapmış oldukları işlemlerden dolayı haklarında açılan tazminat hükümlerine benzer hükümlerin bu Teklif doktorlar bakımından da yürürlüğe konulacağı, kamu görevlisi olması sebebiyle hâkim ve savcılara yönelik işlenen hakaret ve basit yaralama suçunda nitelikli hâlden, doktorlarda ise kamu görevlisi olması hasebiyle bu nitelikli hâlden daha öte sanığa ağırlaştırılmış ceza verildiği,

- Şiddetle ilgili daha önce sicili olan kişi Merkezi Hekim Randevu Sisteminden (MHRS) randevu aldığı zaman, hekim onu engellediyse o hekimden randevu alamadığı, yine şiddet uygulamış biri hastaneye girdiği zaman o kişi muayenye girerken mutlaka güvenlikçinin muayene mahalline çağırıldığı,

- Beyaz Kod uygulamasının yalnızca alarm sistemi anlamına gelmediği, Beyaz Kod verilerinin Sağlık Bakanlığı merkezinde kayıt altına alındığı, bu kayıtlar çerçevesinde hukuki takip yapıldığı, ancak teknik olarak da alarm sisteminin kurulmasında fayda görüleceği,

şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

5. Teklifin Maddeleri Üzerindeki Değerlendirmeler ve Değişiklikler

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip Komisyon, İçtüzüğün 23 üncü maddesi uyarınca kendisiyle ilgili gördüğü 7, 9, 13, 14 ve 15'inci maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından, Teklifin söz konusu maddelerinin görüşmelerine geçilmiştir.

Teklifin 7, 9 ve 13 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 14 üncü maddesi üzerindeki görüşmelerde verilen önergeyle maddede yer alan “hekim ve diş hekimleri ile” ibarelerinden sonra gelmek üzere “eczacılar ve” ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Böylece hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında soruşturma iznini verme yetkisi ile idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesi kapsamına eczacıların da dâhil olduğu daha açık hale getirilmiştir.

Teklifin 15 inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde ise, 14 üncü maddede kabul edilen değişiklik doğrultusunda verilen önerge ile, aynı şekilde maddede yer alan “hekim ve diş hekimleri ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “eczacılar ve” ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Böylece, 14 üncü madde ile uyumluluk sağlanarak 15 inci maddede öngörülen geçiş hükümlerine de eczacıların dâhil olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

Mesleki Sorumluluk Kurulunun Sağlık Bakanı tarafından belirlenen Bakan yardımcısı, sağlık hizmetleri, kamu hastaneleri, hukuk hizmetleri, yönetim hizmetleri genel müdürleri veya yardımcıları, profesör veya doçent unvanlı l’i dahilî, diğeri cerrahi branştan 2 hekim olmak üzere 7 üyeden oluşacağı, Sağlık Bakanının gelen işin niteliği ve sayısına göre başka bir bakan yardımcısının başkanlığında yeni bir kurul daha oluşturabileceği, ancak Kurulda tıp mesleğinin icrasına dair değerlendirmenin tümüyle Sağlık Bakanlığı yöneticileri eliyle yapılmasının malpraktis konulu soruşturmalarda Kurulun sağlıklı sonuçlara ulaşmasını zorlaştıracağı, bu nedenle soruşturma ve incelemenin içeriğine veya kapsamına göre ihtiyaç duyulacak branş uzmanı hekim veya hekimlerin de görev alması yönünde düzenleme yapılmasının faydalı olacağı şeklinde görüşlere de yer verilmiştir.

Tümü üzerinde ve sağlık çalışanlarını doğrudan ilgilendiren 7, 9, 13, 14 ve 15 inci maddeleri üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip maddeleri ile birlikte tümünün oylaması sonucunda oy çokluğu ile Teklif metni ve gerekçeleri Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Raporumuz Adalet Komisyonuna sunulmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
Recep Akdağ	*Sefer Aycan*	*Burhanettin Bulut*
Erzurum	Kahramanmaraş	Adana
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Tuba Vural Çokal	*Fikret Şahin*	*Mustafa Esgin*
Antalya	Balıkesir	Bursa
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Arslan Kabukçuoğlu	*Ali Muhittin Taşdoğan*	*Hacı Bayram Türkoğlu*
Eskişehir	Gaziantep	Hatay

Üye	Üye	Üye
Habip Eksik	*Ali Şeker*	*Kani Beko*
Iğdır	İstanbul	İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Serpil Kemalbay Pekgözegü	*Recep Şeker*	*İsmail Tamer*
İzmir	Karaman	Kayseri
(Muhalefet şerhimiz vardır)		
Üye	Üye	Üye
Halil Etyemez	*Ceyda Çetin Erenler*	*Ali Fazıl Kasap*
Konya	Kütahya	Kütahya
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Selim Gültekin	*Rizgin Birlik*	*Ünal Demirtaş*
Niğde	Şırnak	Zonguldak
		(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin önemli ihtisas komisyonlarından olan ve çalışma alanı itibariyle hem sağlık hem aile hem de çalışma hayatını ilgilendiren Komisyonumuz 27. Yasama dönemi boyunca yalnızca iki kez toplanmıştır. Bu toplantıların ilki yasama faaliyeti olarak gerçekleşirken diğeri ise pandemi sürecinin başında, Komisyonun Cumhuriyet Halk Partisi üyelerinin yoğun talep ve muhalefet milletvekillerinin yeter sayıda imzasıyla yapılan toplantı çağrısı sonrasında, bilgilendirme toplantısı şeklinde yapılmıştır. O tarihten bu yana ise –son iki yıldır- Komisyon toplanmamıştır. Yani dünyayı ve ülkemizi derinden etkileyen COVID-19 pandemisi sürecinde, TBMM ve Komisyonumuz by-pass edilmiştir. Bu süreçte Komisyonun görev alanını doğrudan ilgilendiren hiçbir sorun Komisyon gündemine getirilmemiş, ısrarlı toplantı taleplerimiz cevapsız bırakılmıştır.

Tek adam rejimi ile parlamentonun gücünün zayıflatıldığı, Meclis'in pasifize edildiği, milletvekillerinin görevlerini yapmalarının engellendiği, Komisyonumuzun iki yıl boyunca toplanmaması ile bir kez daha ortaya çıkmıştır.

2/4290 Esas Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, 16.03.2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur. Meclis Başkanlığı'nca yine 16 Mart 2022 tarihinde teklifin esas komisyonu Adalet Komisyonu, tali komisyonları ise Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak belirlenmiştir. Sağlık, Aile Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığı tarafından 17 Mart 2022 Perşembe günü dağıtılan toplantı gündemi ile Komisyonumuz "Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin 2/4290 esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ni Tali Komisyon olarak görüşmek üzere 22.03.2022 tarihinde toplantıya çağırmıştır.

"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", 5271 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda 8, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 4, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda 3 madde değişikliği olmak üzere, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 17 maddeden oluşmaktadır.

GENELİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

İktidar tarafından sıradan bir yasama rutini haline dönüştürülmek istenen torba yasa uygulaması ne yazık ki bu teklifte de varlığını sürdürmüştür. Oysa Teklifin kapsadığı, kadına yönelik şiddet ve sağlıkta şiddet konuları ile Teklifin 14 ve 15. maddeleriyle kurulması öngörülen Mesleki Sorumluluk Kurulu, ayrı ayrı irdelenmesi, tartışılması, olgunlaştırılarak yasalaştırılması gereken önemli konular iken, bu üç konunun tek bir torba kanun içerisinde düzenlenmek istenmesi yasa yapma tekniği açısından doğru bir yöntem değildir.

Kanun teklifinde, hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler vardır. Her iki konu da uzun yıllardır maalesef hemen hemen her gün ülkemiz gündemine olumsuz olarak yansıyan, basın manşetlerinde yer bulan, toplumda

travmatik etkiler yaratan sosyal bir yara hâline gelmiş ve yıllardır çözülmeyi bekleyen, çözülemeyen konulardır. Bu sebeple, her iki konu açısından da her ne kadar bu düzenlemelerin çıkarılmasında gecikilmiş ve her ne kadar eksiklikler olsa da ve hatta Kanun Teklifinin bazı maddelerinin hukuk tekniği açısından hatalı yönleri olmuş olsa da konunun Meclis gündemine alınmasını olumlu bir adım olarak görüyoruz. Ancak kanun teklifinde eleştirdiğimiz ve eksik gördüğümüz önemli noktalar da mevcuttur. Kanun Teklifinde genel olarak sağlık çalışanlarına şiddet ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ve cezaların arttırılarak caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır. Oysa sadece tutuklama yapılarak ve sadece cezalar artırılarak caydırıcılığın sağlanamayacağı gibi şiddetin engellenmesi ve sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarındaki değişikliklerin yanında, her iki sorun açısından da şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmadan hem sağlık çalışanlarına yönelik hem de kadına yönelik şiddetin tamamen önlenmesi ve bu sorunun çözülmesi veya minimize edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bu yasa teklifinin sorunu bütün yönleriyle ele alıp şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörlerin ortadan kaldırılmasını ve sorunun bütün yönleriyle çözülmesini amaçlayan daha geniş kapsamlı, bütüncül bir yargı paketi olması gerekirdi. Maalesef, teklif bu yönleri ile eksiktir ve sorunu kökten çözecek veya minimize edecek bir anlayıştan uzaktır.

Her ne kadar, Komisyonumuza tali komisyon olarak gönderilen Kanun Teklifinin mahiyetinin taşıdığı önem nedeniyle, Meclis Başkanlığına sunulmasının hemen ardından Komisyonumuzun toplantıya çağrılması, düzenlemenin iktidar tarafından önemsenmediğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Teklifin hazırlanma safhasının kamuoyundan adeta gizlenmesi, konunun muhataplarınca düzenlemenin tartışılarak olgunlaştırılmasının önüne geçtiği gibi, yasama sürecinin de aceleyle tamamlanmak çabası kabul edilebilir bir tutum değildir.

Yine Teklifin içeriğiyle ilintili olarak, Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği gibi ilgili meslek örgütlerinin Komisyonumuza davet edilmemiş olması da yasama sürecine ilişkin önemli bir eksikliktir. Ancak, bu eksikliğe rağmen, ilgili meslek örgütlerinin temsilcilerine Komisyon çalışmaları sırasında söz hakkı tanınması da olumlu bir tutum olmuştur.

22.03.2022 tarihinde gerçekleştirilen ilk toplantıda, Komisyonumuzda ilk olarak usul tartışması gerçekleştirilmiş olup, bu usul tartışması neticesinde, Teklifin geneli üzerinde görüşülmesi, geneli üzerindeki görüşmelerin ardından 7., 9., 13., 14. ve 15. maddelerinin görüşülmesi yönünde karar alınmıştır. 22.03.2022 tarihinde gerçekleştirilen ilk toplantının ardından, 23.03.2022 tarihinde Komisyon Teklifin 7., 9., 13., 14. ve 15. Maddelerini görüşmek üzere tekrar toplanmış ve aynı gün çalışmalarını tamamlamıştır.

Teklifin Komisyonumuzda görüşülen ve yukarıda sıralanan maddeleri haricindeki maddelerine ilişkin olarak, gerek Teklifin diğer bir tali komisyonu olan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) gerekse de Teklifin esas Komisyonu olan Adalet Komisyonu Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grubu üyelerince hem Komisyon görüşmeleri esnasında hem de ilgili şerhlerde detaylı analiz ve değerlendirmeler yapılmış, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Cumhuriyet Halk Partisi üyeleri de, Komisyon çalışmalarına paralel bir şekilde salt 7., 9., 13., 14. ve 15. maddeleri değerlendirmiştir.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili olarak maddelere ilişkin değerlendirme yapmadan önce ülkemizdeki sağlık sistemi ve sağlık çalışanlarının durumlarına ilişkin genel bir değerlendirme de yapmak gerekmektedir. Çünkü sağlıkta şiddeti ülkemizdeki sağlık sisteminden ayırarak konuşmak doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Ülkemizde sağlık sistemi - diğer kamu hizmetlerinin çoğunda olduğu gibi- hizmetin kalitesi, hizmeti verenlerin mali ve özlük hakları, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin yeterli olup olmadığından daha çok iktidar tarafından, bu hizmetlerin fiilî olarak gerçekleştirdiği yerler yani binalardan ibaret görülmektedir. Doktorların hastaları yeterli sürede muayene edemediği, sağlık çalışanlarının maaşlarında ve özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmadığı, tedavi hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetlerinin önüne geçtiği, yeterli ve dengeli sağlık personeli ataması yapılamadığı, doktor ve hemşirelerin artık bu ağır çalışma koşulları karşısında dayanamayıp yurt dışına gittiklerinde "Giderlerse gitsinler!" denildiği sağlık siteminin çok ciddi sorunları olduğu ortadadır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet de bu sorunların bir parçasıdır. Sağlıkta şiddet; Ak Parti'nin izlemiş olduğu yanlış sağlık politikalarından hem hizmet alan hastaların hem de hizmet veren, başta hekimler olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının memnun olmadığının en önemli göstergesidir. Aslında sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili konular daha önce de birçok defa Meclisimizin gündemine gelmiştir. Örneğin, Komisyon Başkanı Sayın Recep Akdağ'ın Sağlık Bakanı olduğu 2012 yılında da Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporu, 2013 yılı Ocak ayında açıklanmıştır. Raporda son derece önemli tespitler ve çözüm önerileri vardır. 28 Mayıs 2014'te de bu rapor Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmüştür. Komisyon sağlıkta şiddetin engellenmesi için tam 66 öneri sunulmuştur. Raporun çözüm önerileri kısmında yer alan "*Sağlık yöneticileri ve özellikle sağlık politikalarını belirleyen siyasetçiler, şiddeti kınayan ve sağlık çalışanlarının verdiği hizmetin önemini ve vazgeçilmezliğini vurgulayan söylemler geliştirmelidir.*" ve "*Yetkililer sağlık çalışanları ile ilgili söylemlerini dikkatle seçmelidir*" ifadelerinin aksine *"Giderlerse gitsinler", "Hekimler iğne yapmaktan aciz"* gibi hem sağlık çalışanlarının tamamını hedef gösteren hem de sağlık çalışanlarını kendi içlerinde birbirlerine karşı hedef gösteren bu ve benzeri açıklamalar yapılmıştır. Ak Partili siyasilerin hekimler aleyhine yapmış oldukları açıklamalar sağlıkta şiddetin artmasında önemli faktörlerden biridir. Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporu'ndaki önerilerin önemli bir kısmının hayat geçirilememesi, sorunun bugüne kadar çözülememesinin sebeplerinden biri olmuştur.

TEKLİF MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Teklifin 7'inci maddesi ile; Türk Ceza Kanunu'nun "Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi" başlıklı 113. Maddesine ek düzenleme getirilmektedir. Madde ile engellenen kamu hizmetinden yararlanma hakkının sağlık hizmeti olması durumunda hapis cezasının 1/6 oranında arttırılması düzenlenmektedir.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi açısından uygulanan cezaların da caydırıcı nitelikte olması önemli bir noktadır. Ayrıca bu maddedeki ceza artırımı ile hizmetin devamlılığı sağlanmış olacaktır. Dolayısıyla madde olumlu bir düzenleme getirmektedir.

Teklifin 9. Maddesi ile; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 12. maddesinde yer alan, kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmasına dair düzenlemeyi, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 100. Maddesine alınmaktadır. Sağlık çalışanlarına görevleri sırasında ve görevlerinden dolayı kasten yaralama suçunun katalog suçlar içine alınması da olumlu bir adımdır.

Teklifin 9. Maddesi ile, halihazırda 3359 sayılı kanunun ek 12. maddesinde yer alan sağlık çalışanlarına yönelik görevleri sırasında ve görevlerinden kaynaklı yaralama suçunun tutuklama nedeni varsayılan suçlar arasında sayılacağına dair hüküm asıl düzenleme olan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesine alındığı için ***Teklifin 13. Maddesi*** "Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni varsayılan suçlardandır." şeklindeki 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun ek 12. Maddesinin birinci fıkrasını yürürlükten kaldırmakta ve mükerrerliği ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Teklifin 7 ve 9'uncu maddeleri sağlıkta şiddetin önlenmesi açısında gerekli ve etkili olacak adımlar olmakla birlikte sağlıkta şiddetin engellenmesi açısından yeterli değildir. Sağlıkta şiddetin günden güne arttığı, doğrudan güvene dayanması gereken hasta – hekim ilişkisinin çok ciddi bir şekilde bozulduğu böyle bir dönemde sağlıkta şiddetin engellenmesi için münferit birkaç düzenleme yapılması, şiddeti engelleyecek düzeyde değildir. Sağlıkta şiddete cezaların arttırılmasının dışında, sağlıkta şiddeti engelleyecek, önleyici nitelikte tedbirlerin de alınması gerekmektedir. Bu nedenle sağlıkta şiddetin engellenmesi için bütüncül bir bakış açısıyla hareket edilmelidir. Torba yasalar içine yerleştirilen birkaç madde ile sağlıkta şiddet sorununun çözülemeyeceği geçmişte getirilen benzer düzenlemelerde de çok net bir şekilde anlaşılmıştır.

Sağlıkta şiddetin azaltılarak son bulması için sağlık sisteminde palyatif adımlar yerine, topyekün bir değişime gidilmesi elzemdir. Yasal düzenlemenin bu haliyle sağlıkta şiddeti önlemede yetersiz olacağı açıktır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından şiddet "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya fiili biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, yetersiz gelişme ve yoksunlukla sonuçlanan veya sonuçlanma olasılığı yüksek olan durum" olarak tanımlamaktadır.[1]

Sağlık kurumlarındaki şiddet ise "hasta, hasta yakınları ya da diğer herhangi bir bireyden gelen, sağlık çalışanı için risk oluşturan; tehdit davranışı, sözel tehdit, ekonomik istismar, fiziksel saldırı ve cinsel saldırıdan oluşan durum" olarak ifade edilmektedir.[2]

İşyerinde şiddetten en çok etkilenen sektörlerden birisi sağlık hizmetleri sektörüdür. Yapılan araştırmalar diğer sektörlere göre sağlık hizmetleri sektöründe çalışanların 16 kat daha fazla şiddete uğradığını ortaya koymuştur. DSÖ verilerine göre sağlık çalışanlarının %8 ile %38'inin fiziksel şiddete maruz kaldığı, daha fazla oranlarda ise tehdit ve sözlü saldırıya uğradıkları

[1] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[2] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/946237

bilinmektedir. İlgili rapora göre bilinen bir diğer gerçek ise, şiddetin çoğunun hastalar ve ziyaretçiler tarafından işlenmiş olduğudur.[3]

Sağlık Bakanlığı'nın 2012-2018 yılları arasındaki beyaz kod verilerinden yararlanılarak yapılan bir araştırmada; en fazla sözel şiddetin meslek grubu olarak hekimlerde, kurum olarak devlet hastanelerinde, birim olarak özellikle acil servislerde, dönem olarak yaz aylarında, zaman olarak ise 10:00–14:00 saatleri arasında görüldüğü rapor edilmiştir.[4]

Şiddetin sağlık çalışanları üzerindeki en önemli etkileri psikolojik veya işin işleyişi ile ilişkilidir. Zira, şiddet gören sağlık çalışanlarının üçte biri işini veya kariyerini bırakmayı düşünürken, %60'ı travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadırlar. Sağlık çalışanları tarafından kaçınılmaz bir mesleki tehlike olarak görülen sağlıkta şiddet, sağlık çalışanlarında duygusal tükenme, duyarsızlaşma, kişisel etkinliğin azalması, iş tatminin azalması gibi olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir.[5]

Yine yapılan güncel bir çalışmaya[6] göre sağlıkta şiddete tanık olma ve maruz kalma tıp fakültesinde öğrencilik döneminden itibaren başlamaktadır. Aynı zamanda hekimliği öğrenmekte ve mesleğe hazırlanmakta olan tıp fakültesi öğrencilerinin tanık oldukları veya son sınıfta aktif çalışırken maruz kalabildikleri şiddet olayları gelecek kaygılarına yansıyıp mesleki kariyer süreçlerinde olumsuz etkilere neden olabileceği düşünülebilir. Kaygı sürecinin artması ise geleceği ile ilgili kararlar almasını ve uygulamasını zorlaştırmaktadır.

Yapılan bir çalışmaya göre sağlık çalışanlarının meslek hayatları boyunca şiddete uğrama sıklığı % 74,4'tür. Sağlık çalışanlarına şiddet en fazla hemşirelere ve hekimlere uygulanmakta ve sağlıkta şiddete tanık olma veya maruz kalma öğrencilik döneminde başlamaktadır. Tıp fakültesinde şiddete tanık olma birinci sınıftan itibaren başlamaktadır. Takip eden yıllarda şiddet bizzat öğrencinin kendisine yönelebilmektedir.[7]

Eğitim hayatlarının başından itibaren şiddete maruz kalan ya da tanık olan hekimler, sağlık çalışanları bu şiddet sarmalına dönük gerçekçi çözüm önerilerinin hayata geçirilmediğini gördükçe, daha büyük bir umutsuzluğa kapılmaktadır.

Bugün gelinen noktada, son 10 yılda 5.329 yetişmiş hekimini yurt dışına göç veren bir ülke haline dönüştüysek bu göçün sebepleri arasında sağlıkta şiddetin ve hekimleri hedef haline getiren bakış açısının etkisinin büyük olduğu da kabul edilmelidir. 2012 yılında 59 olan göç eden hekim sayısı, 2021 yılında 1.405'e kadar çıkmıştır. Ocak ayında 197, şubat ayında ise 158 hekim yurtdışında çalışmak için başvurmuştur. Yani sadece iki ayda geçtiğimiz yıl 12 ayda giden hekim sayısının 4'te biri yurtdışında mesleğini icra etmeyi tercih etmiştir.

Pandemi sürecinin başında, yine partimiz tarafından sağlıkta şiddetin önüne geçmeyi hedefleyen bir değişiklik teklif edilmiş, ilgili teklif AKP ve MHP milletvekillerince reddedilerek kamuoyundan gelen tepki sonucunda bir düzenleme hayata geçirilmiştir. Ancak o zaman da ilgili düzenlemenin yetersiz kalacağı yönünde uyarılar hem partimizce hem ilgili

[3] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[4] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[5] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[6] Yılmaz M ve ar. Sağlıkta Şiddet: Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleğe Bakışına Etkisi, Online Türk Sağlık bilimleri Dergisi 2021; 6(3): 404-412. Doi: 10.26453/otjhs.903129
[7] Yılmaz M ve ar. Sağlıkta Şiddet: Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleğe Bakışına Etkisi, Online Türk Sağlık bilimleri Dergisi 2021; 6(3): 404-412. Doi: 10.26453/otjhs.903129

meslek örgütleri ve kamuoyunca dile getirilmiş idi. Bugün üzerinde görüşülen düzenleme de olumlu ancak sağlıkta şiddeti önleme açısından yetersiz bir düzenlemedir. Sağlıkta şiddetin önlenebilmesi için bütünlüklü bir bakış açısı ile yaklaşmak ve Sağlıkta Dönüşüm Programının yarattığı tahribat ile yüzleşmek gerekmektedir.

Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası (Sağlık- Sen), 2021 Sağlıkta Şiddet Raporu'na göre, 2021 yılında 364 sağlık çalışanına saldırı gerçekleşmiştir. 316 sağlık çalışanı hayatını kaybetmiş, Temmuz-Aralık 2020 dönemini kapsayan Sağlıkta Şiddet raporuna kıyasla sağlık çalışanlarına yönelik saldırılar %62 artmıştır. Her dört saldırıdan üçünün faili ise hastalar ve yakınlarıdır.

Yaşanan olaylarda, 92 doktor, 59 hemşire, 50 güvenlik görevlisi, 46 acil servis hattı çalışanı, 59 diğer sağlık çalışanı mağdur olurken 124 saldırgan hakkında herhangi bir işlem yapılmamış, 135 saldırgan gözaltına alınıp serbest bırakılmıştır. Sadece 41 saldırgan tutuklanmış ve 3 saldırgana para cezası verilmiştir.

Sağlık örgütlerinin verilerine göre; Türkiye'de sağlık emekçilerinin yüzde 67'si meslek hayatında en az bir kez, acil servis çalışanlarının ise yüzde 38'i 10 kez şiddete uğramaktadır.

Sağlık Bakanlığının 2012'de başlattığı Beyaz Kod uygulamasına 2021'e kadar, 9 yılda tam 110 bin 475 şiddet vakası bildirilmiştir.

Görüldüğü gibi, sağlıkta şiddet birkaç ufak dokunuşla ortadan kaldırılamayacak denli önemli ve kökleşen bir sorundur. Sorunun çözümü için gerçekçi adımların bir an evvel atılması şarttır.

Sağlıkta Dönüşüm Programı, sağlıkta özelleşmenin ve piyasalaşmanın hızlanmasına yol açmış, koruyucu sağlık hizmetleri hızla geri plana atılmış, tedavi edici hizmetler öne geçmiştir.

2022'de Sağlık Bakanlığı'nın bütçesi 116 milyar 37 milyon TL'dir. Bunun 21 milyar 565 milyon TL'si 13 şehir hastanesinin kira ve hizmet bedeli için ayrılan miktardır. 13 şehir hastanesine yapılan yıllık ödeme, Sağlık Bakanlığı bütçesinin yüzde 20'sini yutmaktadır.

Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Bütçesinin Programlar İtibariyle Dağılımı (Milyon TL) aşağıdaki tabloda yer aldığı gibidir:

Bütçe Programları	**(Milyon TL)**	**(%)**
Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri	74.524	64.2
Koruyucu Sağlık Hizmetleri	38.729	33.4
Bağımlılıkla Mücadele	1.747	1.5
Yönetim destek Programı	736	0.6
Program Dışı Gider	302	0.3

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) verilerine göre Türkiye, 100 bin kişiye düşen 193 doktorla 42 ülke arasında 41. Sırada yer almaktadır Yunanistan'da 100 bin kişiye 607, Rusya'da 404, Romanya'da 293 doktor düşmektedir. Hemşire sayısında da durum farklı değildir. Türkiye'de 1000 kişi başına 2.4 hemşire düşerken, OECD ülkelerinde 1000 kişi başına düşen hemşire sayısı 8.8'dir.

2013 tarihinde tamamlanan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu'nda yer alan önerilerden birinde "*Sağlık personelinin dengesiz dağılımı ve sayılarının yetersizliği giderilmeli, hastaya ayrılan süre arttırılmalıdır*" denmesine rağmen aradan geçen 9 yılda, iktidar tarafından, bu önerinin hayata geçirilmesine yönelik adımlar atılmadığı gibi, muayene süreleri hem hekimi ve sağlık çalışanlarını hem de hastaları mağdur edecek bir süreye düşürülmüştür.

Personel sayısı bu derece yetersizken, sağlık kurumlarına yapılan başvurular günden güne katlanmaktadır. Hizmet arz ve talebindeki bu dengesizlik hekimlerde ve sağlık çalışanlarında tükenmeye, hizmetin sunumu noktasında ise sağlıkta şiddete yol açmaktadır. Sağlıkta şiddet; Ak Parti'nin izlemiş olduğu yanlış sağlık politikalarından hem hizmet alan hastaların hem de hizmet veren başta hekimler olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının memnun olmadığının en önemli göstergesidir.

Beyaz Kod istatistiklerinin, sağlıkta şiddet istatistiklerinin ve yaşanan şiddet vakalarının sonraki süreçlerinin (yargılama, cezalandırma vs) detaylı ve düzenli olarak kamuoyuna açıklanması farkındalık ve caydırıcılık yaratma açısından etkili olacaktır.

Bu doğrultuda, Komisyon görüşmeleri sırasında, Komisyonun Cumhuriyet Halk Partisi Grubu üyelerince verilen, Kanun Teklifinin 7'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi teklif edilmiştir.

> "Madde 8 – 5237 sayılı Kanunun 116'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan "*işyerleri*" ibaresinden önce gelmek üzere "*tüm sağlık kurum ve kuruluşları*" ibaresi eklenmiştir."

Sağlık hizmetinin sunumu sırasında yaşanan şiddet vakaları ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşanmaktadır. Madde ile sağlık tesisleri sağlıkçıların işyeri niteliği taşıdığı için sağlıkta şiddetin engellenmesinde, sağlık çalışanlarının yoğunluklu olarak bulundukları iş yerlerinin de koruma kapsamına alınması amaçlanmıştır. Ancak madde teklifi Komisyon çoğunluğunca reddedilmiştir.

Oysaki, sağlıkçıların büyük çoğunluğu işyerlerinde yani sağlık kurum ve kuruluşlarında şiddete uğramakta ve öncesinde de şiddetin faillerini ilgili alanı terk etmeleri konusunda sözlü biçimde uyarmaktadır. Bu uyarıya rağmen faillerin kalmakta ısrar etmeleri konut ve işyeri dokunulmazlığı kapsamında değerlendirilmeli ve cezai yaptırıma bağlanmalı, şiddet oluşmadan engelleyici tedbirler alınmalıdır.

Teklifin 14 ve 15. Maddeleri ise Sağlık Bakanlığı bünyesinde Mesleki Sorumluluk Kurulu (MSK) kuran ve bu Kurul'un yapısıyla işleyişini düzenleyen maddelerdir. Maddelerle ilgili değerlendirmeye geçmeden önce, ilgili kavrama dönük birkaç tanımlama yapmak yararlı olacaktır.

Tıbbi malpraktis, kendisi ile yakından ilişkili iki önemli kavramı sürekli gündemde tutar. Bunlardan biri hukuken izin verilen riskin tıbbi karşılığı olan komplikasyon kavramıdır ve tıbbi malpraktis iddiasına karşı somut olarak tartışılan ve savunulan taraf konumundadır. İlişkili diğer kavram olan ve hekimlerin tıbbi malpraktisten kaçınmaya yönelik olarak kanıta dayalı tıp kuralları dahilinde uyulması gereken tıbbi kural ve yöntemlerin dışına çıkma eğilimine girmeleri anlamındaki defansif tıp ise görünmeyen, üzerinde çok durulmayan, perde gerisinde

kalsa da esasen tıbbi malpraktisle birlikte büyüyen, gelişen ve aralarında neden-sonuç ilişkisi bulunan bir olgudur.[8]

Latince kökenli olan malpraktis kavramı, "mala" ve "praxis" kelimelerinden türetilmiştir. "Mala" kelimesi "kötü" ve "praxis" kelimesi ise "uygulama" anlamındadır.[9]

Dava süreçlerinin uzaması ve yüksek tazminatlara hükmedilmesi, bunlarla karşılaşmayı istemeyen hekimleri defansif tıp uygulamaları yapmaya yöneltmektedir.

Yapılan bir çalışmada, tıbbi malpraktis davalarında artış olduğuna inanan hekim oranının %95,4 ve defansif tıp uygulayan hekim oranının ise %93,6 çıkması, defansif tıp uygulaması ile tıbbi malpraktis davası arasında ilişki olduğunu göstermesi açısından değerlidir.[10]

Hekimlerin tıbbi malpraktisten kaçınmaya yönelik olarak defansif tıp uygulamalarına yönelmekle yetinmeyip riskli görülen branşlarda uzmanlık yapmaktan da kaçınmaları göz ardı edilmemesi ve üzerinde tartışılması gereken bir başka husustur. Tıbbi malpraktis riski en yüksek altı uzmanlık dalının (acil tıp, beyin cerrahisi, kadın hastalıkları ve doğum (KHD), genel cerrahi, ortopedi, çocuk hastalıklar) Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) taban puanları, daha az tercih edilmeye bağlı olarak yıllar içinde gittikçe düşmektedir.[11]

2020 TUS 1 için 6155 kontenjandan 1280'i, 2020 TUS 2 için 6024 kontenjandan 1097'si boş kalmıştır. 2021 TUS 1 için 2718 kontenjandan 292'si, 2021 TUS 2 için 6142 kontenjandan 1006'sı boş kalmıştır. Yani iki yılda 3675 kontenjan boş kalmış ve birçok asistan hekim de başladığı uzmanlık eğitimini yukarıda sayılan sebeplerle ilgili olarak tamamlamadan yarım bırakmıştır.

Teklif ile kurulması hedeflenen MSK kuruluş yapısı itibariyle sorunludur. Komisyona sevk edilen haliyle Kurul, Bakan yardımcısı, Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları, Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim olmak üzere yedi üyeden oluşmaktadır. Görüldüğü üzere, kurul çoğunluğu Bakanlıkla ilintili üyelerden olup idari yapıda bir kurul niteliği taşımaktadır. Oysa gerek olası mesleki eğitim ve tecrübeleri gerekse de Bakanlık ile olan idari bağları sebebiyle Kurul'un bu şekilde oluşturulması alınacak kararlarda teknik açıdan hatalı değerlendirmelere ve bunun sonucunda mağduriyet yaratacak yanlış kararlar alınmasına sebep olabilecektir. Bu sebeple Kanun Teklifinin 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi arz ve teklif edilmiştir.

"Kurul, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Hekim bir Bakan yardımcısı,
b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,
c) Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim,

[8] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
[9] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
[10] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
[11] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

d) Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu ve üye sayısı en fazla olan hasta hakları derneği tarafından görevlendirilen birer üye,

olmak üzere on üç üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) ve (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır."

Kurulun oluşumunda ilgili meslek örgütlerine ve hasta hakları derneğine de yer verilmesi, Kurulun işleyişi ve alacağı kararların niteliği açısından önem taşımaktadır. Bu düşünce ile Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu ve üye sayısı en fazla olan hasta hakları derneği tarafından görevlendirilen birer üyenin Kurul yapısına dahil edilmesini düzenleyen madde teklifimiz Komisyon çoğunluğunca reddedilmiştir.

Mevcut haliyle madde, malpraktis sorununa çare olmaktan ziyade yeni sorunlara kapı aralayarak, uygulama sürecinde hekimler arasında kutuplaşma ve ikiliğe yol açma riski taşıyacaktır. Her gün bir sağlık çalışanına şiddet olayı ile karşı karşıya kaldığımız ve ülkeyi yönetenlerin başta hekimlerin meslek örgütü olan Türk Tabipleri Birliği olmak üzere doktorlarımızı ve sağlık çalışanlarımızı sürekli hedef haline getirdiği Türkiye'de; Mesleki Sorumluluk Kurulu, kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Kurul bileşenlerinin sayı ve niteliklerinin kurulun yetkisi ile uyumu, kurulda meslek örgütü temsilcilerinin yer almaması ve meslek icrasına dair değerlendirmenin tümüyle Sağlık Bakanlığı yöneticileri eliyle yapılması temsiliyet sorunu oluşturacak; ayrıca sağlık çalışanları üzerindeki siyasi baskıyı daha da artıracaktır. Bugün hâlihazırda Sağlık Bakan Yardımlarından mesleği doktor olmayan yani Tıp Fakültesi Mezunu olmayan yardımcılar vardır. Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulmak istenen Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun Başkanı ve gerekli görüldüğü takdirde birden çok kurul oluşturulacağı dikkate alındığında Tıp Fakültesi Mezunu olmayan yani doktor olmayan bir Kurul Başkanı malpraktis konularında beklentileri karşılayabilecek kapasitede değildir.

Teklif, bu haliyle, sağlık hizmetlerinde ortaya çıkan zararların tazminini hekimlerin ve sağlık personelinin üzerinde bırakan yaklaşımı devam ettirmekte, 2010 yılından bu yana uygulanmakta olan zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sistemine dönük bir düzenleme getirmemektedir. Oysa, amaç sağlık hizmetinin her iki tarafını da güvence altına alan bir sistemi oluşturmak olmalıdır. Bunun için de özel sigorta şirketleri yerine sistemin kamusal bir sigorta fonu niteliğine dönüştürülüp uygulanması yerinde olacaktır. Aksi durumda, gelecek zaman zarfında, sigortacılık sisteminde yaşanabilecek kar düşüşü, dönemsel zararlar, istikrarsız aşırı kar/zarar dönemleri vb durumlar sigorta şirketlerinin sistemi terk etmesine ve tazminatların karşılanması konusunda sorunlara yol açabilecektir.

Teklifin yasalaşarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ceza davaları ile birlikte tazminat davalarının önemli bir kısmı en az iki yıl ötelenecek ve bu süre zarfında da sigorta şirketlerinin ödeyeceği tazminat yükü de önemli ölçüde azalacak ancak prim toplamaya devam edileceğinden oluşacak olası bir dengesizliği gidermenin yolu da bu özel sigorta sistemini kamusal bir sigorta fonuna dönüştürülmesidir.

Teklifin 14'üncü maddesinde Yükseköğretim Kanunu'nun 53'üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları

ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun çalışma alanı kapsamına alınmaktaydı. Ancak sağlık hizmetinin hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanları ile bir bütün olduğu ve eczacıların da sağlık hizmetlerinin sunumunda kamu görevi yerine getirdiği göz önüne alındığında, maddede eczacıların da zikredilmesi yerinde bir tutum olacaktır. Bu düşünce ile vermiş olduğumuz Kanun Teklifinin 14'üncü maddesinin 1'inci ve 2'nci fıkralarında yer alan **'hekim ve diş hekimleri ile'** ibaresinden sonra gelmek üzere **'eczacı ve'** ifadesinin eklenmesine yönelik değişiklik önergemizin Komisyonda kabul edilmesi olumlu bir adım olmuştur.

Sağlıkta şiddeti önlemenin ön koşulu Ak Parti döneminde bilerek erozyona uğratılan hekimliğin saygınlık ve meslek itibarının yeniden kazandırılmasıdır. Ayrıca sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik kriz ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir sonuç sunmayacaktır. Sağlıkta şiddetin önüne geçmek için bütünlüklü bir bakış açısı getirilmesi şarttır. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, hekimlerimizin özlük hakları, sağlık alanında yaşanan sorunlar, panik butonu uygulaması, şiddet uygulayanlar için Hastane Bilgi Yönetim Sisteminde (HBYS) uyarı, hastane girişlerine X ray cihazı, Merkezi Hekim Randevu Sistemi, (MHRS) Alo 182 gibi randevularda yaşanan sıkıntılar, 5 dakikada bir muayene uygulaması, bir hekimin günde 90'dan fazla hastaya bakmaya zorlanması vs. gibi sağlık alanında yaşanan bir dizi sorunun önüne geçmek için en kısa zaman diliminde tekrar toplanması sorunların çözümü için en azından bir başlangıç olacaktır.

Sonuç olarak, ilgili Kanun Teklifi gerek sağlıkta şiddet gerekse de malpraktis konusunun çözümünde olumlu bir adım olmakla birlikte, sorunların çözümü için yetersizdir. Sorunların temelinde, yukarıda da değinildiği gibi, Sağlıkta Dönüşüm Programı ve programın yarattığı tahribat yatmaktadır. Yapılması gereken, koruyucu sağlık politikalarını önceleyen bir bakış açısı ile konunun bütünlüklü bir şekilde ele alınmasıdır.

Ünal Demirtaş	*Ali Şeker*	*Ali Fazıl Kasap*
Zonguldak	İstanbul	Kütahya
Burhanettin Bulut	*Fikret Şahin*	*Kani Beko*
Adana	Balıkesir	İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuz 2/4290 Esas numaralı **Türk** Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun Teklifine dair muhalefet şerhimiz ve değişiklik önergemiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin önemli ihtisas komisyonlarından olan ve çalışma alanı itibariyle hem sağlık hem aile hem de çalışma hayatını ilgilendiren Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu tali komisyon olarak toplanması nedeniyle pasifize edilmiştir.

Kanun teklifinde, hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler bulunmaktadır.

"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", 5271 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda 8, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 4, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda 3 madde değişikliği olmak üzere, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 17 maddeden oluşmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin Muhalefet partilerinin verdikleri sayısız kanun teklifinin dikkate dahi alınmamış olması ve fakat Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın günün anlam ve önemine binaen yaptığı konuşmada "Kadınların da gönlünü alalım, kadınlara yönelik birkaç

söz edelim" yaklaşımıyla dile getirmesinin ardından meselenin apar topar Komisyona gündemine getirilmiş olması Parlamento'nun da saygınlığına gölge düşürmüştür. Bu yüzden, bu tür anti-demokratik yasa yapım süreçlerinin karşısında olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Komisyon aşamasında hiç olmazsa kadın örgütlerinin ve muhalefetin dinlenmesinin ve yaptıkları değişiklik önerilerinin de kanun teklifine dahil edilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Bu yasa teklifinin kadına yönelik şiddetle mücadeleyi ceza kanuna indirgeyerek şiddet ve kadın cinayetlerine tepkili kamuoyunu yatıştırmak için göstermelik bir çözüm sunduğunu düşünmekteyiz. Teklifte sunulan takdiri indirim nedenlerinin sınırlandırılması önerisi hakimlerin kadın düşmanı ve patriyarkal yaklaşımına dayalı uygulamalarına dair bir çözüm getirmemektedir.

Sağlıkta Şiddet, son 20 yılda hızla artarak sağlık çalışanlarının hayatlarındaki en büyük tehditlerden biri olmuştur. Toplumda görünen kısım sadece hasta veya hasta yakınlarının sağlık emekçilerine uyguladığı şiddet olmaktadır. Oysa sağlıktaki şiddet sadece bundan ibaret değildir.

- ✓ Kötü çalışma koşullarında uzun saatler çalışmaya zorlanma,
- ✓ Liyakatsız idareciler eliyle sağlık emekçilerine uygulanan mobbing,
- ✓ Birinci basamakta olduğu gibi çıkarılan ceza yönetmeliği,
- ✓ Haksız ve hukuksuz yere KHK'ler ile ihraç, OHAL'i devam ettiren 35. Madde, arşiv ve güvenlik soruşturmaları ile atanamama ya da işten atılma korkusu,
- ✓ Mülki amirlerin sağlık emekçilerini evlerine kadar tedaviye götüren yaklaşımları, ya da önlerinden ayağa kalkılmadığı için gözaltına aldırmaları,
- ✓ İktidar partilerine mensup siyasilerin hastaneye gittiğinde idarecilerin tüm emekçileri adeta seferber etmeleri,
- ✓ Demokratik olmayan çalışma ortamları içinde yaşanan kaygı gibi birçok durum şiddetin farklı farklı çeşitleridir.
- ✓ İktidarın sadece hasta ve hasta yakınlarının şiddeti üzerinde TCK kapsamında cezaları arttırmaları yanında kendi uygulamaları ile çalışma mekânlarında yaşattığı her türlü şiddete de çare bulması gerekmektedir.
- ✓ Sağlıkta Dönüşüm Programı neticesinde sağlık hizmeti ticari bir metaya dönüşmüş ve hastanelerde hasta yoğunluğu ciddi anlamda artırmıştır.

Siyasal iktidarın; bir gün alkışlanan bir gün ''Giderse gitsinler'' tavrı ve tutumundan bir an önce vaz geçmesi ve sağlık emekçilerinin ekonomik, özlük, sosyal ve demokratik haklarına yönelik düzenlemeleri sağlık emekçilerinin örgütleri ile birlikte hayata geçirmesi gerekmekte ve neoliberal uygulamalardan vazgeçmesi gerekmektedir

Kanun Teklifi sağlık emekçileri ve ilgili meslek örgütlerinin SES, TTB'nin önerilerinin bazılarını içerse de sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır.

Teklifte sağlıkta şiddetin tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlar arasına alınması, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapılan muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanması gibi düzenlemeler bulunuyor. Ayrıca kamudaki sağlık çalışanlarının mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalarından kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilecek.

Sağlık Bakanlığı'nın kendi politikasını belirleme yetkisinin elinden alındığı; tıbbi işlemin ne olduğuna Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, geri ödeme yetkisiyle reçete edilebilir olana Sosyal Güvenlik Kurumu'nun karar verdiği bir sağlık hizmeti ortamı söz konusudur. Hekimin mesleki özerkliğinin tümüyle kısıtlanmaya çalışıldığı, sağlık idarecilerinden beklenenin ise sağlık çalışanlarının "ne söylenirse onu yapmalarını" temin etmekten ibaret olduğu bir yapıda; sağlık hizmetinden kaynaklı kusurun bireysel olarak ele alınması, sorunu çözmekten uzaktır. Yapılacak düzenleme ile getirilmek istenen kurul, sistemin koruyucularının kendi kusurlarını görünmez hale getirmesine yol açacaktır. Nüfusundan fazla acil servis başvurusu olan dünyadaki tek ülke olan, yılda 570 milyon başvurunun yapıldığı, kişi başına yılda sağlık kurumlarına başvurunun 10'a yükseldiği Türkiye'de; Mesleki Sorumluluk Kurulu, kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Sağlık hizmetinden kaynaklanan kusurların kamusal olarak karşılanması,

nedenlerinin araştırılarak çözüm yöntemlerine yoğunlaşılması gerekmektedir. Oysa getirilen kanun teklifi, malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Sağlıkta dönüşümün yaratığı kışkırtılmış sağlık talebiyle bir kişinin yılda 10'a varan hastane başvurusu ve 5 dakikada muayene, insanların bu koşullarda sağlık hizmetine erişimiyle ilgili yaşadıkları sıkıntılarda doğrudan sağlık çalışanlarını sorumlu görmesine neden olmaktadır,

Şiddet, neoliberal politikaların, ugulanan Sağlıkta Dönüşümün sonucudur. Dolayısıyla sağlıkta dönüşüme ilişkin somut adımlar atılmadığında, koruyucu sağlık hizmetleri güçlendirilmediğinde, kışkırtılmış sağlık talebini çekilmediğinde şiddeti önleme olanağı maalesef oluşmamaktadır. Tabi caydırıcı düzenlemelerin olması gerektiği açıktır ancak daha da önemlisi neoliberal sağlık politikalarının acilen değişmesi ihtiyacıdır

Sağlık çalışanlarının görevlerini yaparken ortaya çıkan tıbbi kötü uygulamalar nedeni ile korunması konusu sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, fazla çalıştırılmasının önlenmesi, yeterli miktarda mali ve sosyal haklara sahip olması konuları ile yakından ilgilidir. Ayrıca sağlık çalışanlarının mesleki eğitim ve hizmet içi eğitim süreçlerinin nitelikli olarak sürdürülmesi konusu ile de ilgilidir. Tüm bu süreçlerin birlikte ele alınmasının gerekli olduğu aşikardır.

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulunun ise tamamen idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacaktır, "Oysa sağlık meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri o kurullarda olmadığında, bağımsız ve nesnel değerlendirmede sorun olacaktır. Nasıl ki Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığına bağlı olduğu için verdiği her kararda soru işaretlerine neden oluyor; Mesleki Sorumluluk Kurulu için de benzer bir durum söz konusu olacaktır. Dolayısıyla bağımsız kurulların olmaması kabul edilebilir değildir. Teklif ile kamuda çalışanlar yönünden rücu edilip edilmeyeceği ile bunun tutarının belirlenmesi de Kurul kararına bırakılmaktadır. Dolayısıyla kamuda çalışanlar yönünden, esasen idarenin yani kamu işvereninin kendisinin kusurunu da merkezi bir kurul eliyle belirleyecektir.

Ancak Kurul, hekim sayısının yetersiz olmasının yanı sıra ağırlıklı olarak Sağlık Bakanlığı yöneticilerinden oluşturulmuştur. Bu Kurulun yapısı, bağımsız ve tarafsızlık açısından yeterli güvence içermemektedir. Kurulun bileşiminde mutlaka meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri temsilcilerinin de bulunması sağlanmalıdır.

Kurulun çalışmaları ve karar alma sürecinde herhangi bir ölçüt de belirlenmemiştir. Ayrıca 3359 sayılı Yasaya eklenmesi düşünülen maddenin ikinci fıkrasında "... ilgilisine rücu edilip edilemeyeceğini ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek" karar verileceği belirtilmişse de düzenlemede, suçun unsurlarının farklı olması dolayısıyla, taksirle ölüme veya yaralamaya sebebiyet verilmesi suçlarının da açıkça ifade edilmesi gereklidir.

Bir hukuk devletinde bakan yardımcısı ve 4 genel müdürden oluşan bir heyet mahkemenin yerine geçebilir mi? Bu, Anayasa'ya, hukuk devletine uygun olabilir mi?

Teklif İle İktidarın, İyi Bir Şey Yapıyormuş Gibi Göstererek Hekimlerin, Sağlık Emekçilerinin Tepesinde Yeni Bir Sopa Sallandıracağı Anlaşılmaktadır.

AKP'li olanları, yandaş olanları, iktidara yakın sendikalara üye olanların affedildiği, 'Soruşturulmasın' denildiği ama sonrasında muhalif olanın, farklı düşünenin, iktidara yakın olmayan sendikalara üye olanların, kısacası iktidara yakın olmayanın 'Soruşturulsun' denileceği bu uygulamanın hukukla, adaletle, akılla, vicdanla, insan haklarıyla ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

Bunun Adı Bürokratik Şiddettir.

Türkiye'de insanlar muayene olamıyor, randevu alamıyor, randevu bulsalar ameliyat olamıyor, ameliyat randevusu alsalar malzeme bulamıyor. Bütün bu zorlukların, sıkıntıların sebebi de hekimlerin, sağlık emekçilerinin taşıyamayacağı bir yoğunluk olarak ortaya çıkıyor ve sonucunu ya şiddet olarak yaşıyorlar ya da iktidar eliyle tehdit ediliyorlar.

Teklif, sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır. Palyatif bir düzenleme olarak eksik kalacaktır.

TEKLİF MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Madde 1-

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan "*failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları*" nedeni, "*failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları*" şeklinde değiştirilmektedir. Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir.

Teklifte sunulan takdiri indirim nedenlerinin sınırlandırılması önerisi hakimlerin kadın düşmanı ve patriyarkal yaklaşımına dayalı uygulamalarına dair bir çözüm getirmemektedir. Böylece faile verilecek takdiri indirim, pişmanlık hükmüne bağlanmaktadır.

Hakimler kadınların kendilerinden beklenen toplumsal cinsiyet rollerine uymamalarını öldürülmelerini meşru kılacak bir sebep olarak algılayabilmektedirler. Kadın cinayetleri bağlamında maddeye baktığımızda değişiklik faillere verilen takdiri indirim nedenlerinin sınırlandırılması kadın cinayetleri bakımından çok elverişli bir değişiklik olarak gözükmemektedir. TCK'ye göre iyi hal indiriminin koşulları oluşsa bile bu indirim yargıcın takdirindedir. Failin geçmişi, duruşmalar sırasındaki davranışları, verdiği zararlar vs. iyi hal indirimi için gerekli koşulları yaratsa dahi bu indirimler verilmeyebilir. Yargıçların erkek şiddeti davalarında, şiddet ile mücadele hedefine uygun hareket etmesi gerekirken pratikleri bunun tam tersi olmaktadır. Yani iyi halin koşulları oluşsa bile uluslararası hukukta da yer verilen şiddet faillerinin etkili şekilde cezalandırılması amacı göz önünde bulundurulmalı ve indirimlerden kaçınılmalıdır.

Yeni getirilmek istenen düzenlemede ise takdiri indirim uygulanabilmesi için pişmanlık şartı getirilmektedir. Failin pişman olup olmadığına erkek faillerin lehine uygulayan cinsiyetçi yargıçlar takdir edecektir. Yıllarca erkeklere kravat ve erkek bakış açısıyla haksız tahrik indirimine karar veren, daha geçtiğimiz günlerde evlenme teklifinin kabul edilmemesini ölüme gerekçe görüp "evlenme teklifini kabul etseydi cinayet işlenmeyebilirdi" denilerek indirim kararı veren yargıçlar yeni düzenleme ile öncekinden farksız kararlar vermeyeceklerdir. Önceki kararlarındaki tek fark failin davranışları değil pişman olduğu kanaati olacaktır. Bu da kadın cinayetlerindeki kararlarda sadece kelime oyunundan öteye gitmeyen bir düzenleme olarak kalacaktır. Cinsiyetçi yargı failleri sadece takdiri indirimle değil haksız tahrik indirimiyle de

ödüllendirmektedir. Yargıtay'ın, hiç tanığın olmadığı bazı olaylarda, sanıkların "haksız tahrik" iddialarını doğru kabul eden birçok kararı bulunmaktadır. Haksız tahrik indiriminde çoğunlukla fail, maktulün kendisini aldattığını itiraf ettiğini ya da hakaret ettiğini ileri sürerek bu indirimi almaktadır.

Kadın cinayetleri önlenmek isteniliyorsa öncelikle cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırıp kadını şiddetin odağı olmaktan çıkaracak politikalar üretilmelidir.

Pişmanlık göstermenin indirim sebebi sayılması erkek fail için bir ödül olmaktan ileri gitmediği için kadın cinayetlerinde takdiri indirim ve haksız tahrik indirimi uygulanması bir bütünen kaldırılmalıdır.

Madde 2 –

5237 sayılı Kanunun 82. maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle, kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hali bu suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Madde 3 –

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 86. maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sının dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak adli para cezasının alt sının da artırılmış olmaktadır.

Madde 4-

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94. maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Her üç maddedeki düzenlemeler olumlu olmakla beraber yetersiz düzenlemelerdir. Kadın cinayetlerinde cezaları artırmak başlı başına çözüm olmadığı gibi adli sistem içerisindeki uygulama problemleri çözülmeden yasalardaki revizyon hiçbir anlam ihtiva etmemektedir. Öncelikle TCK'da kadın cinayetleri adli cinayetlerden ayrı olarak **kadın cinayetleri** adı altında ayrı bir kategoride ele alınmalıdır.

Madde 4

İşkence suçunun kadına karşı işlenmesinde cezanın altı sınırını artırmıştır. Uygulamada özellikle de kolluk güçleri tarafından işkenceye uğrayan kadınlar bakımından yaraya derman olmamaktadır. Türkiye'de işkence ve cezasızlığın adeta birbirine bağlı iki kavram olduğu

malumun ilanıdır. Üstelik cezasızlıkla sonuçlanan işkence vakaları adalet sistemindeki bir aksaklık sorunu değil, bilinçli uygulanan bir sistem politikasıdır. Bu sorunu güncel kılan faktör tüm ulusal ve uluslararası belgelerle yükümlülük altına alınmış olmasına rağmen işkence suçunu işleyenlerin kurumsal düzeyde korunuyor olmalarıdır. Gözaltına alınan insan sayısı kadar milyonlarca işkence vakası, binlerce işkence faili olmasına rağmen yargı makamlarınca cezalandırılan işkencecilerin sayısının çift haneli sayıları tüketemeyecek kadar az olması, birçok işkence davasının kasıtlı bir şekilde zamanaşımından düşürülmesi, işkenceden sorumlu kişilerin terfi etmesi, milletvekili, hatta bakan olabilmesi, halen devlet kademelerinde çalışıyor olmaları, işkencenin devlet tarafından korunduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kadınlara yönelik kolluk eliyle gerçekleştirilen ve cezasızlıkla sonuçlanan sadece işkence suçu değildir elbette. Darp, kötü muamele, kasten ve hatta yaşam hakkı ihlalleri gerek kollukta gerek cezaevlerinde gerekse de toplumsal yaşam içerisinde kolluk güçleri tarafından özellikle de Kürdistan'da yoğun işlenen suçlardandır. Fakat gerek köpekli işkenceye maruz bırakılan eski Van Edremit Belediyesi Eş Başkanı Rojbin Çetin, gerek cezaevinde işkence ve cinsel Saldırıya uğrayan Garibe Gezer, gerekse de kolluk asker Musa Orhan tarafından ölüme sürüklenen İpek Er örneğinde olduğu gibi cezasızlıkla sonuçlandırılmaktadırlar. Hal böyleyken işkence ve buna bağlı cezasızlık kararlarının devlet politikası haline geldiği göz önünde bulundurulunca kadına yönelik işkence, kasten yaralama, kasten öldürme suçlarında cezanın alt sınırının artırılması samimi olmadığı gibi sorunu da çözmeye yetmemektedir.

Madde 5:

5237 sayılı Kanunun 96'ncı maddesindeki 'eziyet' suçu kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırının iki yıl altı aydan az olamayacağı düzenlenmiştir. Mevcut yasadaki maddenin devamında eziyet suçunun; çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı, üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe veya boşandığı eşe karşı, İşlenmesi halinde, kişi hakkında üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur demiştir.

Madde 6:

5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesindeki 'tehdit' suçu kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırının dokuz aydan az olamayacağı düzenlenmiştir.

Düzenlemeler genel olarak olumlu gözükse de kadına yönelik erkek şiddetine karşı bütüncül ve etkin çözümler üretmemektedir. Kadına yönelik şiddet kaynağını, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden almaktadır. Erkek egemen zihniyet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği; kadınların

karşısına, evde, sokakta, işyerlerinde, siyasette, yargılama birimlerinde, devlet kurumlarında ve tüm toplumsal alanda çıkmaktadır. Bu ağır eşitsizliğin ortadan kalkması devletin yurttaşlarına karşı anayasal yükümlülüğüdür. İstanbul Sözleşmesi bu yükümlülüğü açıklayan ve kadına karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kaynağından engellenmesi için imzalanmış bir harita niteliğindeydi. Sözleşmeyle, taraf devletlere yükletilen önleme, koruma, kovuşturma ve bütüncül politikalarla hareket etme zaruriyeti şiddet ve eşitsizliği önemli ölçüde önleyecek detayda hazırlanmış ve sözleşmenin uygulanmasına ilişkin güçlü bir denetim mekanizması kumuş idi. Yapılması gereken İstanbul Sözleşmesi'ni ve 6284 Sayılı yasayı etkin bir biçimde uygulamak ve kadına yönelik suçları Türk Ceza Kanunu'nda müstakil başlık olarak ele alarak erkek şiddetine karşı caydırıcı ve bütüncül önlemler almaktır.

Madde 8:

5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere ' ısrarlı takip suçu müstakil bir suç olarak düzenlenmiştir. Düzenlemeye göre; Israrlı şekilde; fiziken takip etmek, haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak, fiillerinin, mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hali suç olarak kabul edilmektedir. Suçun temel cezası, 6 aydan 2 yıla kadar hapis olarak belirlenmektedir.

Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen 6 aydan 2 yıla ve nitelikli halinde 1 yıldan 3 yıla olarak belirlenen hapis cezaları caydırıcı nitelikte değil. Uygulamada ertelemeye tabi olan bu süreler failin cezaevine bile girmemesini ve cezasızlığın devam etmesini getiriyor. Kağıt üstünde olan bir yasal düzenleme uygulamada etkili bir çözüm sunmaktan uzak görünmektedir.

Madde 9

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır. Böylelikle, kadına ve sağlık çalışanlarına karşı gerçekleştirilen kasten yaralama suçlarının işlendiği hususunda, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama nedeni varsayılabilecektir.

Bir suç failinin tutuklanması için suçun illaki katalog suçlardan sayılmasına gerek bulunmamaktadır. Mevcut düzenlemede hukuk devletinin gereği olarak tutuklanması gereken bir çok şiddet faili tutuklanmamaktadır. Bırakın tutuklanmayı gözaltına dahi alınmayan binlerce

fail bulunmaktadır. Örnek verilecek olursa İpek Er, Nadire Kadirova, Rabia Naz Vatan'ın Yelda Kaharman'ın failleri bırakın tutuklanmayı cezasızlıkla ödüllendirildiler. Bu bağlamda öncelikle yargının iktidarın cinsiyetçi politikalarının yansıması olan cinsiyetçi bakış açısından arınıp kararlar vermesi gerekmektedir. Aksi halde bu suçların katalog suçlara dahil edilmesi hiçbir anlam ihtiva etmeyecektir.

Madde 10

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 234'üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçları madde kapsamına dahil edilmektedir. Böylelikle, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Madde hukuki yardımdan faydalanmak isteyip ekonomik olarak yoksun olanların hukuki destek alabilmesi bakımından faydalı bir düzenleme olmakla beraber sorunu kökten çözmemektedir. Öncelikle kadının ekonomik yaşamda var olabilmesine ilişkin politikalar üretilmelidir. Kadını sosyal yardımlara ve ücretsiz avukat desteğine bağımlı kılan sistem değiştirilmelidir. Gelen teklif maddeleri cinsiyet eşitsizliğinin sebep olduğu şiddete bütüncül bir çözüm getirmemektedir.

MADDE 11

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234 üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 12-

Uzlaştırma, belirli şartlara tabi bazı suçların faili ile mağdurunun üçüncü kişiler vasıta kılınarak karşılıklı iletişimine dayanan onarıcı adalet anlayışının doğurduğu alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Ancak bazı suçların nitelikleri gereği uzlaştırma müessesesinin kapsam dışında tutulması da gerekmektedir. Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, ısrarlı takip suçunda uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmektedir. Zira ısrarlı takip suçunun koruduğu hukuki yarar, uzlaştırma kurumunun mahiyetiyle uyuşmamaktadır.

Israrlı takip suçunun uzlaştırma kapsamından çıkarılması olumlu bir gelişmedir. Fakat suçun cezalandırılmasından önce çözülmesi gerek problem önleyici tedbirlerin alınmasıdır. Bilinmektedir ki ısrarlı takipler gerekli tedbirlerle engellenmediği zaman kadın cinayeti ile sonuçlanmaktadır. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği" nin 3 üncü maddesinin (ş) bendinde kavram tanımlanmıştır. Bununla beraber, gerek Kanunda gerekse Yönetmelikte "tek taraflı ısrarlı takip" deyimi kullanılarak ısrarlı takip eylemleri, fail hakkında uzaklaştırma mağdur hakkında ise koruma tedbiri alınmasını gerektiren bir olgu olarak düzenlenmişse de uygulamada bu kural uygulanmamıştır. Nahide Opuz örneği bu anlamda AİHM'nin ihlal kararı vermesi sebebiyle de çarpıcı bir örnektir. Uygulamada Fail ile mağdur arasında önceden duygusal veya kişisel bir ilişkinin mevcut olması durumunda koruma tedbirlerine hükmedilmediği sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Dolayısıyla, failin mağdur ile daha önceden kişisel veya duygusal bir ilişkiye sahip olduğu, ancak bu ilişkinin mağdur tarafından sonlandırıldığı hallerde, failin bu eylemleri mağduru tekrar ilişkiye ikna etmek amacıyla işlediği, dolayısıyla fiilin 6284 sayılı Kanun kapsamına girmediği algısı kolluk birimlerinde yaygın bir kanıdır. Hatta ısrarlı takip eş tarafından yapıldığı durumda kolluk memurları kendilerine uzlaştırmacı bir misyon edinip ısrarlı takip mağduru kadın ile faili barıştırmaya çalışmaktadır.

Değerlendirme

Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması ile beraber aynı doğrultudaki diğer düzenleme kaldırılmıştır. Teknik bir düzenleme denilebilinir.

MADDE 14 –

Maddenin birinci fıkrasıyla, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmekte ve izin verme yetkisi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmektedir.

Maddeyle ayrıca, 4483 sayılı Kanunun 7. maddesinde yer alan soruşturma iznine dair otuz günlük karar verme süresinin altmış; zorunlu hallerde kullanılabilecek olan on beş günlük uzatma süresinin ise otuz gün olarak uygulanmasına imkân tanımaktadır.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası 9/14 kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilmek suretiyle Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi hükme bağlanmaktadır. Ayrıca maddede Kurulun oluşumu ile toplanma ve karar alma usulü düzenlenmekte ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir. Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücu konusunda verdikleri kararlar sebebiyle mali ve idari yönden sorumlu tutulabilmeleri için görevlerinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

Değerlendirme

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulu, idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacaktır. Sağlık meslek örgütlerinin bulunmadığı kurulların bağımsız ve nesnel olmayacağı aşikârdır. Mesleki Sorumluluk Kurulu adeta Adli Tıp Kurulu, Ohal Komisyonu haline dönüşecektir. Kurulda meslek örgütü temsilcilerinin yer almaması ve meslek icrasına dair değerlendirmenin tümüyle Sağlık Bakanlığı yöneticileri eliyle yapılması temsiliyet sorunu oluşturacak; ayrıca sağlık çalışanları üzerindeki siyasi baskıyı daha da artıracaktır. Malpraktis konulu soruşturmalarla ilgili oluşturulan Mesleki Sorumluluk Kurulu sağlık alanındaki kusurlara bütüncül yaklaşmayı engelleyen ve hatayı bireyselleştirip kalıcı çözüm bulunmasına engel olacaktır. Oysaki sağlık hizmetindeki kusurlar her zaman bireysel olarak doktordan kaynaklı değil çoğu zaman sistemin kendisinin problemli olmasından kaynaklanmaktadır. Bu anlayış sistemi problemli hale getiren asıl sorumluların görünür olmasını engellemektedir.
Kısacası getirilen kanun teklifi, malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Madde 15- Maddeyle, 3359 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemek suretiyle, uygulamada sorun yaşanmaması ve hak ihlallerine neden olunmaması için Teklifle Kanuna eklenen ek 18 inci maddeyle getirilen düzenlemelere ilişkin geçiş hükümleri belirlenmektedir

MADDE 13-14-15 DEĞERLENDİRMESİ

Sağlık emekçilerinin şiddetin önlenmesi, insanca çalışma koşulları ve ücretlerinin iyileştirilmesi talebiyle bu hafta başında iş bırakma eylemine gittiği, iktidar ortaklarının sözlü saldırılarına maruz bırakıldığı ve haklı taleplerle açıklama yapmak isteyen sağlık çalışanlarının yerlerde sürüklendiği bir atmosferde gelen bir yasa teklifi ile karşı karşıya bulunmaktayız. Yasa teklifi sağlık alanında şiddeti önlemek açısından olumlu düzenlemeler içerse de yeterli olmayıp sorunun kaynağını ortadan kaldırmamaktadır. TTB tarafından yıllardır sağlıkta şiddetin katalog suçlar kapsamına alınması önerilmekteydi. Bu teklifle bu önerinin düzenlenmesi elbette olumlu bir gelişmedir. Ancak sağlıkta şiddeti yaratan koşullar sadece caydırıcı kanun maddelerinin olmaması değil bir bütünen sağlık politikaları ve sağlıktaki dönüşümle alakalıdır. Günlerce randevu bulamayan 5 dakika muayene hakkı bulan vatandaşların sağlık hizmetine erişimiyle ilgili yaşadıkları sıkıntılarda doğrudan sağlık çalışanlarını sorumlu görmesine neden olmaktadır.

Sağlıkta şiddet sorunun etkili yöntemlerle çözülebilmesi için öncelikle meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları derneklerinin görüşleri dikkate alınmalıdır. *28.03.2022*

Habip Eksik
Iğdır

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 14. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi hususunda gereğini arz ve teklif ederiz.

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

Habip Eksik
Iğdır

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

"EK MADDE 18-2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır.

Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri" nden sonra gelmek üzere "ortak sağlık güvenlik birimleri-iş yeri sağlık güvenlik birimi" gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş

hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Kurulun soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararları ile işleme koymama kararlarına karşı tebliğden itibaren on gün içinde "Bölge İdare Mahkemelerine" itiraz edilebilecektir."

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsammda yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul,

a) Bakan, Bakan yardımcısı, Genel Müdür ya da Daire Başkanı düzeyinde Sağlık Bakanlığının belirlediği bir temsilci,

b) Meslek Odası, Türk Tabipler Birliği'nin seçtiği bir temsilci,

c) Hasta Hakları Derneklerinin seçtiği bir temsilci,

d) Profesör, doçent, uzman, pratisyen hekim unvanlı bir dahiliye, bir cerrahi, bir çocuk hastalıkları, bir psikiyatri, bir kadın doğum uzmanı, bir aile hekimi veya halk sağlığı uzmanı, bir diş tabibi olmak üzere ilgili uzmanlık dallarının meslek örgütlerinin seçtiği 7 hekimin dahil olduğu ve en az 6 üyesi kadın olan toplam 11 üyenin oluşturduğu özerk bir yapıdır. Kurulun Başkanı kurul üyeleri tarafından seçimle belirlenir.

e) (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı kurulun iş yüküne göre yeni kurullar oluşturabilir.

Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri" nden sonra gelmek üzere "ortak sağlık güvenlik birimleri-iş yeri sağlık güvenlik birimi" gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu *28/03/2022*

Esas No: 2/4290

Karar No: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. GİRİŞ

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM ve 109 Milletvekili tarafından 16/03/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4290 esas numaralı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 22/03/2022 tarihinde yaptığı toplantısında, 2/4290 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM ile Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. TEKLİFİN İÇERİĞİ

2/4290 sayılı Kanun Teklifi ve gerekçesi incelendiğinde;

• 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62 nci maddesinde yapılan değişiklikle takdiri indirim nedenlerinin tahdidi hale getirilmesinin; failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını samimi olarak göstermesinin sağlanmasının, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmamasının ve ayrıca takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesinin,

• 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinde yapılan değişiklikle kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi halinin bu suçun nitelikli halleri arasına alınmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın alt sınırının dört aydan altı ay hapse çıkarılmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinde yapılan değişiklikle işkence suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırının iki yıl altı ay hapse çıkarılmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinde yapılan değişiklikle; hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılmasının,

• Türk Ceza Kanununun 113 üncü maddesinde yapılan değişiklikle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın altıda bir oranında artırılmasının,

• 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklemek suretiyle, ısrarlı takip olarak nitelendirilen fiillerin müstakil bir suç haline getirilmesi ve ısrarlı takip teşkil eden fiillerin orantılı yaptırıma bağlanmasının; suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi hallerinin, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmesinin, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyete bağlı olmasının ve suçun uzlaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılmasının,

• 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçlarının tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmasının ve kasten yaralama suçunun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi hallerinin de kataloga eklenmesinin,

• Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmalarının sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde yapılan değişiklikle TCK'da yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçlarının madde kapsamına dahil edilmesinin ve 239 uncu maddesindeki değişiklikle bu suçlarda katılana da ücretsiz avukat sağlanmasının,

• Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmesinin ve izin verme yetkisinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmesinin,

• Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesinin

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuz, TBMM İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi uyarınca yapılacak görüşmelerin Teklifin tümü üzerinde yapılmasını ve Komisyon üyelerinin maddeler üzerindeki görüşlerinin de Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanmasını, Teklifin maddelerinin ayrıca oylanmaması usulünü kararlaştırmıştır.

3. KOMİSYON GÖRÜŞMELERİ

Komisyon Başkanı Edirne Milletvekili Dr. Fatma AKSAL tarafından yapılan açıklamalarda;

• Şiddetin bireyleri, toplumları ve hatta tüm canlıları doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen karmaşık ve çok yönlü bir olgu olduğu, kadına karşı şiddetin bütün ülkelerin çözmesi gereken ortak bir sorun olduğu,

• Şiddetin yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddetin "bir insanlık suçu" olduğu ve bu şiddetle topyekûn mücadele edilmesi gerektiği,

• Kadına yönelik şiddet vakalarının bir taraftan kadının biyolojik, psikolojik, sosyal gelişimine sekte vururken diğer taraftan aile yapısı ve çocukların gelişimine yönelen büyük bir tehdit olduğu ve toplum vicdanında derin yaralar açtığı,

• "Güçlü Kadın Güçlü Türkiye" esasıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde 2002 yılından bu yana Ülkemizdeki tüm kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayata katılımını desteklemek için önemli düzenlemelerin hayata geçirildiği; kadın haklarının teminatı olan Anayasamız başta olmak üzere, iç mevzuatımızda gerekli düzenlemelerin hızla yapıldığı, bu kapsamda tüm kurum ve kuruluşlarca "şiddete karşı sıfır tolerans" ilkesiyle kadına yönelik şiddetle etkin şekilde ve kararlılıkla mücadele edildiği, mağdurların korunması ve desteklenmesine yönelik tedbirlerin hızla hayata geçirildiği,

• 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun kabul edildiği ve Kanunla korunan kişiler ve şiddet uygulayanlar hakkında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirlerin ayrıntılı bir şekilde düzenlendiği,

• 2012 yılından beri şiddetin önlenmesiyle koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerini veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin 81 ilde hizmet verdiği, ilçe düzeyinde, şiddet mağduru ve beraberindeki çocukların ihtiyaç duydukları konularda, sosyal hizmet modellerine erişimlerini kolaylaştırmak ve karşılaştıkları sorunların çözümü için bire bir destek almalarını sağlamak amacıyla, 374 sosyal hizmet merkezinde şiddetle mücadele irtibat noktası oluşturulduğu,

• Kadına yönelik şiddetle mücadelede elektronik kelepçe uygulamasının ülke geneline yaygınlaştırılması için gerekli yasal ve teknik altyapı çalışmalarının yürütülerek İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi (GAMER) bünyesinde, 25 Ocak 2021 tarihinde Elektronik İzleme biriminin faaliyete geçirilerek ülke genelinde kullanılmaya başladığı,

• Kadına karşı şiddetle mücadelede şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi için Kadın Destek Sistemi KADES mobil uygulamasının hayata geçirildiği, KADES uygulamasının hizmete girdiği 24 Mart 2018 tarihinden bu güne kadar 3 milyon 411 bin 190 kişinin uygulamayı indirdiği ve 341.340 kişinin ihbarda bulunduğu,

• 6284 sayılı Kanun kapsamında, mağdura daha hızlı ulaşılarak takip ve izleme sürecinin etkinliği artırılması amacıyla veri entegrasyonu çalışmalarının yürütüldüğü,

• Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun yakın zamanda hazırladığı raporunun, kadına yönelik şiddetle mücadelede yasamaya ve uygulamacılara rehberlik edeceği,

• Şiddetle mücadelede süreklilik ve devamlılığın esas olduğu ve Teklifle öngörülen düzenlemelerin de bu mücadeleyi çok daha ileriye taşıyacağı,

• Teklifle, gerek kadına karşı gerekse sağlık çalışanlarına karşı işlenen suçların önlenmesinde ve faillerin cezalandırılmasında son derece etkin hükümler getirildiği,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Teklifin ilk imza sahibi Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM tarafından yapılan açıklamalarda;

• Tüm dünyada kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalini engelleyecek ve sorumlular hakkında gerekli hukuki yaptırımların gecikmeksizin uygulanmasını sağlayacak önlemlerin alınmakta olduğu,

• Kadına yönelik şiddetin, uluslararası ve ulusal düzeyde alınan tüm tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir sorun olduğu,

• Dünya Sağlık Örgütünün son verilerine göre dünya genelinde her 3 kadından birinin fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik açılardan şiddete maruz kaldığı; dünyanın pek çok yerinde açlık, savaş, göç ve şiddetten en fazla kadınların etkilendiği,

• Ülkemizde 2002 yılından beri kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılmasını teminen, kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalinin önlenmesine ve şiddet fiillerinin etkin şekilde cezalandırılmasına yönelik düzenlemeler getirildiği,

• 2002 yılından bu yana kadınların eğitimi, iş hayatına ve sosyal hayata daha güçlü bir şekilde katılımı, siyaset alanındaki temsil oranlarının artırılması, özellikle de kadına yönelik şiddetin önlenmesi yoluyla çok önemli adımlar atıldığı, başta Anayasa ve temel kanunlar olmak üzere mevzuatımızda kadın-erkek eşitliğinin hukuki zemininin güçlendirildiği, pozitif ayrımcılığın benimsendiği,

• 2002 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Medeni Kanunu'yla cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kaldıran düzenlemeler gerçekleştirildiği, 2003 yılında yürürlüğe giren yeni İş Kanunu'nun getirdiği işveren işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayrım yapılamayacağının hükme bağlandığı,

• 2004 yılında Anayasa'nın 10 uncu maddesine "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmünün ve 2010 yılında yapılan değişiklikle pozitif ayrımcılık uygulamasının sağlanmasına yönelik hükmün eklendiği,

• 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Kanunun, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli bir düzenleme olduğu,

• 08/07/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesinin nitelikli hâl kabul edilerek daha fazla ceza verilmesinin sağlandığı,

• Kadına karşı şiddetle, "sıfır tolerans" ilkesiyle etkin ve kararlı şekilde mücadele edildiği, yapılan tüm düzenlemeler ve hayata geçirilen uygulamaların, kadına yönelik her türlü ayrımcılığa karşı kararlı duruşun önemli bir göstergesi olduğu,

• TCK'nın 62 nci maddesinde öngörülen değişiklikle takdiri indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçerek maddenin uygulama alanının sınırlandırıldığı, failin samimi pişmanlık içermeyen davranışlarının takdir indirimi nedeni olarak kabul edilmemesinin sağlandığı, maddenin (2) nci fıkrasının duruşma öncesi ve duruşma sırasındaki davranışlarının da iyi hâl indirimi kapsamına aldığı ve kişinin pişmanlığını gösteren herhangi somut bir ifade bulunmadığı, "gibi hususlar" ifadesinin hakime sınırsız iyi hâl indirimi konusunda takdir hakkı kullanma yetkisi sağladığı; değişiklikle failin pişmanlığını gösteren davranışlarının esas alınmasının sağlanacağı, bu kapsamda iyi hâl indiriminin bundan sonraki süreçlerdeki uygulamasında Kanundan kaynaklanan aksaklıkların ortadan kaldırılacağı,

• Kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla bazı suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde cezaların artırılmasının öngörüldüğü,

• Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde verilecek cezanın altıda bir oranına kadar artırılacağı,

• Israrlı takip fiillerinin ilk defa TCK'da müstakil suç olarak düzenlenmesinin sağlandığı, suçun nitelikli hâli bakımından tutuklama kararı verilebileceği, ısrarlı takip suçunun şikâyete bağlı olacağı ve uzlaştırma usulüne tabi olmayacağı,

• Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunun Ceza Muhakemesi Kanunu'nda yer alan katalog suçlar arasına alınmasını teminen kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı veya canavarca hisle işlenmesi hâllerinin de kataloga dâhil edileceği,

• Kasten yaralama, ısrarlı takip, işkence, eziyet ve çocukların cinsel istismarı suçlarında mağdurlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi sağlanacağı,

• Sağlık çalışanları hakkında yürütülen suç soruşturmalarında izin müessesesini yeniden ele alındığı ve Devletin ödediği tazminat sebebiyle ilgili sağlık çalışanına rücusuna ilişkin bir düzenleme getirildiği,

ifade edilmiştir.

Teklifte imzası bulunan Malatya Milletvekili ÖZNUR ÇALIK tarafından;

• Cumhurbaşkanı liderliğinde yaklaşık 20 yıldır yürütülen politikalarla kadın haklarının geliştirilmesi ve şiddetle mücadelede mevzuat değişiklikleri ve yürütülen politikalarla eğitimden istihdama kadar her alanda önemli kazanımlar elde edildiği,

• Kadına yönelik şiddetle "ama"sız, "fakaf"sız, "lakin"siz topyekun yürütülecek bir mücadele ile şiddetsiz toplumun inşa edilebileceği,

• Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun toplumun her kesimi ile görüşerek uzun ve meşakkatli çalışmanın neticesinde 17 başlık altında kadına yönelik şiddetle etkin mücadele edilmesine yönelik önerileri belirlediği; bu tespitlerde farkındalık ve zihniyet dönüşümünün en önemli unsurlardan biri olarak belirlendiği,

• Ülkemizdeki temel insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmalara uygun olarak başta Anayasa olmak üzere, yürürlükte bulunan kanunlarda kadın haklarını güçlendirmeye, ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddeti önlemeye ilişkin önemli düzenlemeler yapıldığı,

• Devletin bireyleri koruma yükümlülüğü çerçevesinde yapılan düzenlemeler dikkate alındığında yasal altyapının ve hukuk sisteminin geliştirilmesinde kayda değer kazanımlar elde edildiği, bununla birlikte kadına yönelik şiddetle mücadele sürecinin etkinliğinin artırılmasını teminen mevzuatımızda da bazı değişiklikler yapılması gerektiği,

• Kadına yönelik şiddetle etkin mücadele kapsamında tedbir mahkemelerinin faaliyete geçirilmesinin çok önemli olduğu,

• Teklifin 1 inci maddesiyle öngörülen değişiklikle, "takdiri indirim nedenlerinin" uygulanmasında cezasızlığa yol açan uygulamadaki aksaklıkların giderileceği,

• Teklifin kadınlara ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik önemli hükümler içerdiği,

• "Sıfır şiddet, sıfır can kaybı" ilkesiyle bugüne kadar yapılan başta Anayasa olmak üzere bütün iç mevzuatımızdaki ve politika belgelerindeki düzenlemelerin şiddetle mücadeleye ivme kazandırdığı, uygulamadan kaynaklanan aksaklıkların giderilmesine yönelik tedbirlerin de hızla alındığı ve alınmaya devam edeceği,

• 2009 yılında KEFEK'in kurulduğu ve ilk kurulan alt komisyonun Erken Yaştaki Evlilikleri Önleme Komisyonu olduğu, bu Komisyonunun tespit edilen önerilerinin uygulanmasının takip edildiği ve erken yaştaki evliliklerin %2'lere kadar gerilediği,

• Karar alma süreçlerinde kadınların daha fazla yer alması, daha fazla kadın yönetici atanması önerisi kapsamında Millî Eğitim Bakanı ile yapılan görüşmeler sonrası; pozitif ayrımcılık ilkesine istinaden her ilde il müdürü atanması veya mutlaka bir kadın il müdür yardımcısı atanması hususunun gündeme alındığı ve diğer önerilerin de uygulanmasının takipçisi olunacağı,

• Araştırma Komisyonunun yaptığı önerilerin uygulamaya geçirilmesine yönelik adımlardan biri olarak bu Kanun Teklifinin hazırlandığı ve şiddetle etkin mücadele edilmesine yönelik benzeri düzenlemelerin hazırlanmaya devam edeceği

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

• Kadına yönelik şiddet suçlarının toplumu derinden etkilediği, bu suçlarla etkin mücadele edilmesine ve mağdurların adalete erişiminin kolaylaştırılmasının sağlanmasına yönelik hazırlanan düzenlemenin önemli hükümler içerdiği,

• Kadına yönelik kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçlarının kadına karşı işlenmesi halinde yaptırımların ağırlaştırılmasının olumlu olduğu,

• Teklifin hazırlanmasında 315 sıra sayılı Araştırma Komisyonu Raporunun tespit ve önerilerinin dikkate alındığı ve raporda her kesimin görüşünün alındığı, kadına yönelik şiddet suçlarına yönelik Bakanlıkça araştırma yürütüldüğü,

• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kadına yönelik şiddet içeren birçok davaya müdahil olduğu,

• Kadın haklarının geliştirilmesi ve korunması ile kadına yönelik şiddetle mücadele konusunun partiler üstü bir mesele olarak görüldüğü,

• Cezanın caydırıcılığı için cezanın bilinirliği ve kesinliğinin önemli olduğu, toplumdaki cezasızlık algısının giderilmesine yönelik tedbirlerin etkin şekilde uygulanması gerektiği,

• Ceza yaptırımlarının suç oranları üzerindeki etkisi ve caydırıcılığı ile ilgili araştırmaların yapılması gerektiği,

• Kadına yönelik işlenen suçlarla mücadelede bütüncül politikalar yürütülmesinin önemli olduğu, suçun yaptırımının ağırlaştırılması yanında uygulamadaki eksikliklerin de giderilmesine yönelik etkin tedbirler alınması gerektiği,

• Kadına yönelik şiddete yol açan sebeplerin ortadan kaldırılmasının şiddetle mücadelede esas olduğu; toplumdaki ve özellikle medyadaki olumsuz söylemlerin önlenmesi gerektiği,

• Kadına yönelik şiddet suçlarıyla mücadelede, ceza kanunlarındaki yaptırımların ağırlığı kadar hükmedilen cezaların uygulanmasının da önemli olduğu, bu sebeple söz konusu suçlarda, cezasızlık algısına yol açan hükmün açıklanmasının geri bırakılması, para cezasına çevrilmesi gibi konulardaki hükümlerin değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılması gerektiği,

• Teklifin 1 inci maddesi ile TCK'nın 62 nci maddesine eklenen "yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışlar" ibaresinin amaçlanan sonuca ulaşılmasını teminen daha somut belirlenmesi gerektiği,

• Kadına ve çocuklara yönelik şiddet suçlarında takdiri indirim sebeplerinin uygulanmaması gerektiği,

• Ceza yargılamasında takdiri indirim sebepleri ve haksız tahrik hükümlerinin uygulanmasında uygulayıcıların kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmasının önemli olduğu,

• Teklifin 3, 5 ve 8 inci maddesi kapsamında "eşe" ve "boşanmış eşe" karşı işlenen suçlarla ilgili öngörülen cezayı artıran sebeplerin, aralarında evlilik bağı olmayan kadınlara yönelik gerçekleştirilen şiddet eylemlerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği,

• Uygulamada kadına yönelik şiddet suçlarında haksız tahrik indirimlerinin de sorunlu bir alan olduğu, kamu vicdanını yaralayan kararlar verilebildiği,

• Teklifin 8 inci maddesiyle ısrarlı takip teşkil eden fiillerin ayrı bir suç olarak TCK'da düzenlenmesinin önemli bir husus olduğu, maddede suç teşkil eden fiiller için öngörülen yaptırımların artırılmasının değerlendirilmesi gerektiği,

• Israrlı takip suçunda ağırlatıcı sebeplerin bulunması halinde suçun resen soruşturulması ve kovuşturulması hususunun değerlendirilmesi gerektiği,

• 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde yapılan değişiklikle "cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet" suçlarında mağdur ve şikayetçiye baro tarafından avukat görevlendirilmesinin sağlanmasına yönelik hükmün mağdurun adalete erişimi açısından son derece önemli olduğu, kadına yönelik şiddet suçlarının tüm mağdurlarının bu haktan yararlanmasını sağlamaya yönelik madde kapsamının genişletilmesinin değerlendirilmesi gerektiği,

• Kadına yönelik şiddet suçlarının etkin şekilde soruşturulması ve kovuşturulmasını teminen yargı mensuplarının kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik tedbirler alınması gerektiği,

• Kadına yönelik işlenen suçlarla etkin mücadele edilmesini teminen bu kapsamdaki suçlarda uzlaşma yapılmaması gerektiği,

• Kadına karşı işlenen suçlarda hükmedilen cezaların etkili şekilde infaz edilmesi ve cezaların infazı aşamasında cezasızlık algısına neden olan sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik tedbirler alınması gerektiği

şeklinde görüş, eleştiri ve öneriler ifade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra Komisyonumuzun genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Teklife ilişkin uygunluk görüşünü içeren Raporumuz, Adalet Komisyonu Başkanlığına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Fatma Aksal	*Hülya Nergis*	*Jale Nur Süllü*
Edirne	Kayseri	Eskişehir
		(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Sözcü	Kâtip	Üye
Tülay Kaynarca	*Filiz Kerestecioğlu Demir*	*Gamze Taşcıer*
İstanbul	Ankara	Ankara
	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Nevin Taşlıçay	*Şenol Sunat*	*Mustafa Levent Karahocagil*
Ankara	Ankara	Amasya
	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Aysu Bankoğlu	*Zülfü Demirbağ*	*Muhammet Naci Cinisli*
Bartın	Elazığ	Erzurum
(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)		(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Emine Nur Günay	*Sabahat Özgürsoy Çelik*	*Suzan Şahin*
Eskişehir	Hatay	Hatay
		(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Ceyda Çetin Erenler	*Yelda Erol Gökcan*	*Çiğdem Erdoğan Atabek*
Kütahya	Muğla	Sakarya
Üye	Üye	Üye
Neslihan Hancıoğlu	*Candan Yüceer*	*Bahar Ayvazoğlu*
Samsun	Tekirdağ	Trabzon
(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4290) esas numaralı **"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'**ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıda yer almaktadır.

1. TEKLİFİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Ülkemizde son yıllarda, toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde büyük bir artış yaşanmaktadır. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerindeki artış, mevcut, toplumsal, hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitimsel yapı içindeki ayırımcı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini görmezden gelen anlayıştan ayrı düşünülemez. Dolayısıyla, kadına yönelik şiddetten söz ederken mevcut iktidarın toplumsal cinsiyet eşitliğine bakış açısı, görmezden gelinemez. Toplumsal cinsiyet eşitliği tamlamasını kullanmaktan kaçınan, kadını bir birey olarak görmeyip, sürekli eş, anne, aile düzleminde konumlandıran merkezi yönetim anlayışının, 20 yıldır şiddeti üreten tüm dinamikleri şekillendirmesi de kaçınılmazdır. Şiddet olaylarında yaşanan artışın, ekonomik, sosyal, psikolojik, hatta teknolojik gelişmeler gibi, çok yönlü boyutları vardır. Çeşitli etmenler, şiddetin artışında rol oynuyorsa da ülkemizde son yıllardaki olumsuz iklimin şiddet artışına yol açtığı görmezden gelinemez.

24 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bulunan 247 vekilin 246'sının kabul oyuyla, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi), 19 Mart 2021 tarihinde sadece Cumhurbaşkanı'nın kararıyla çıkılma kararı alınması, artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda iktidarın bakış açısının, somut bir göstergesidir. Kadının güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yoluyla şiddetin önlenmesi amacı taşıyan İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede çıkılma kararı verilmesi, kadınlar için büyük bir kazanımın kaybı anlamını taşımaktadır. Kadınlar açısından büyük bir kazanım olan İstanbul Sözleşmesi'nden, toplumsal bir uzlaşı sağlanmaksızın tek bir kişinin verdiği karar ile çekilme geniş toplum kesimleri, demokratik kitle örgütleri, kadın hakları alanında mücadele veren sivil toplum örgütleri ve kadınlar tarafından tepki ile karşılanmıştır.

Artan kamuoyu tepkileri ve kadına yönelik şiddet karşısında, suçun ceza ile önlenebileceği varsayımından yola çıkılarak iktidarın çözüme bakış açısını yansıtan bir duyuru

gelmiştir. 4 Mart 2022 tarihinde Kadın ve Demokrasi Derneği'nin Olağan Genel Kurulu'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kadına yönelik şiddetle mücadelede bir "reform" paketi hazırlığı duyurulmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından yapılan konuşmada, *"Sadece takım elbise giyerek tiyatrovari görüntüler indirim gerekçesi olmayacaktır. Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve eziyet gibi suçlar kadına karşı işlenmişse cezalar daha da artırılacaktır,"* açıklaması yapılmıştır.[1]

16 Mart 2022 tarihinde, söz konusu içeriklerin düzenlendiği, 117 AK Parti ve MHP milletvekilinin imzasıyla TBMM Başkanlığı'na **"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"** ("Kanun Teklifi")[2] sevk edilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) bir yeni madde ihdası ile 8, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) 4, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda 3 madde değişikliği olmak üzere, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 17 maddeden ibaret olan bu teklif; torba yasa olarak düzenlenmiş olup, kadına yönelik şiddete ilişkin suçlarda takdiri indirim nedenlerini, kadına yönelik suçların nitelikli haller kapsamına alınmasını ve ısrarlı takip suçunun müstakil suç olarak düzenlenmesi bakımından, değişiklikleri düzenlemektedir. Buna karşın, Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) olarak bilinen komisyonumuz, ancak tali komisyon olarak atanmıştır.

22 Mart 2022 Salı günü toplanan komisyonumuzda görüşmeler başladığında Komisyon Başkanı, görüşmelerin yalnızca teklifin geneli üzerinde yapılması önerisinde bulunmuştur. Kanun Teklifi'nin gündem olarak milletvekili odalarına dağıtımı sırasında, bu yönde bir görüş belirtilmemiştir. Ayrıca Kanun Teklifi'nin içeriği doğrudan KEFEK'in çalışma konusuna girmektedir. Bu bakımdan esas komisyon olarak atanması gerekirken, KEFEK'in konuya ilişkin tali komisyon olarak atanması başlı başına bir yanlıştır. Ayrıca, bu nitelikte bir Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin sadece genel tartışma zemininde bırakılmasına ilişkin bu öneri, konunun aceleye getirilmeye çalışıldığı izlenimi uyandırmaktadır. Dolayısıyla öneri, Grubumuzca usul tartışması açılması istemiyle kabul edilmemiştir. Usul tartışması açılarak Kanun Teklifi'nin maddelerinin tek tek görüşülmesi yönündeki önerimiz, Kanun Teklifi'nin alelacele geçirilme çabası içerisinde olan AK Parti ve MHP oyları ile reddedilmiştir.

---

[1] https://www.aa.com.tr/tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-kadina-siddetle-mucadelede-yeni-reform-paketini-en-kisa-surede-tbmmnin-gundemine-getirecegiz/2523460, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

[2] Kanun teklifinin tam metni için bkz: https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/312253, Erişim Tarihi: 16 Mart 2022.

Kanun Teklifi'nin tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Komisyonu'nda da görüşüleceği, ertesi gün Adalet Komisyonu'na geleceği söylenerek; pandemi koşulları göz önünde bulundurulmaksızın, komisyon görüşmesi, küçük ve yeterince havalandırılamayan bir salonda, ara dahi verilmeden ısrarla sürdürülmeye çalışılmıştır. Müzakere ve ortak akıl oluşması yönündeki çabalarımız daha önce gerçekleştirdiğimiz komisyon toplantılarında olduğu gibi, bu defa da karşılık görememiş ve hükümetin emrivaki yasa yapım süreci bu görüşmede de devam etmiştir. Teklifin görüşmelerinin gerçekleştirileceği günün belirlenmesi, görüşmelerin ne kadar sürdürüleceği ve her bir madde üzerinde detaylı konuşmanın teklifin iyileştirilmesi için gerekli olduğu gibi, toplantı sürecine ilişkin önerilerimiz yok sayılmıştır. Oysaki aynı Kanun Teklifi'nin genelinin yanında tek tek maddelerinin görüşülmesi teklifi; görüşüldüğü diğer tali komisyon olan Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Komisyonu'nda kabul edilmiş ve bu komisyonun ilgili görüşmeleri bir sonraki gün de devam ettirilmiştir.

Öte yandan, bu Kanun Teklifi'nin KEFEK görüşmelerinde TBMM İçtüzük'ünün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. İçtüzük'ün 38'inci maddesinde *"Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler"* hükmü yer almaktadır. Ancak komisyon, başta torba yasa olması ve aşağıda açıklanacak diğer nedenlerle Anayasa'ya aykırılık içeren teklifin görüşmelerinde, İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmemiştir. Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmayan yasalar Anayasa'ya aykırıdır.

AK Parti ve MHP ittifakı tarafından adeta bir teamül haline getirilen "torba yasa" düzenlemesi bu Kanun Teklifi'nde de görülmektedir.

27. dönemin yasama faaliyeti olarak bugüne kadar TBMM'de 600 milletvekili 2879 maddeyi görüşerek 247 kanun teklifini kanunlaştırırken; Cumhurbaşkanı 95 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle 2597 maddeyi, gerekçesiz bir şekilde yürürlüğe koymuştur. Bu dönemde, TBMM Genel Kurulu'na gelen 247 yasa teklifinin 56'sı torba yasa olup; 2879 maddenin 1791'i torba yasa tekliflerinden olmuştur.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırılığının yanında; kanunların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de sakatlamaktadır. 2017 Anayasa değişikliği ile birlikte, TBMM'nin yasama yetkisinin üstünlüğünün altı çizilmiştir. Milletvekilleri yasama yetkisini bizzat kullanmaktadırlar. Bu

süreçte, bakanlık ve kamu kuruluşlarından öneriler alabilir, hazırlanacak tekliflerde bu önerilerden yararlanabilirler. Ancak kanun tekliflerinin, yürütmenin doğrudan müdahalesiyle tümüyle TBMM dışında hazırlanması ve hatta bizzat yürütme yazımıyla, yürütme kalemiyle yapılması, yasama üstünlüğünün TBMM'ye özgü yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır. Ayrıca yine 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de, torba yasa uygulamasını yersiz kılmaktadır.

Torba yasa uygulaması, teklif metinlerinin yasama erki olan meclis yerine yürütme tarafından hazırlanması, İçtüzük 38. Madde gereklerinin yerine getirilmemesi, TBMM'nin müzakereci organ olarak çalıştırılmaması ve torba yasa uygulamasının Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya uygunluk denetimini etkili bir şekilde yapmasını zorlaştırıyor olması; Anayasa'nın 7'inci maddesindeki *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Bu yetki devredilemez,"* ve 11'inci maddesindeki *"Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz,"* hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır. Bu aykırılık, torba yasa olarak sunulan ve işbu muhalefet şerhinin konusunu oluşturan Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Kanun Teklifi'nde 14 Mart Tıp Bayramı'nda sağlık çalışanlarına ilişkin düzenlemelerle kadına yönelik şiddete ilişkin cezai artırımlar bir torbaya konulmuştur. Teklif, son 20 yılda hızla artarak sağlık çalışanlarının hayatını tehdit eden sağlıkta şiddetin önlenmesi konusunda kapsamlı bir kanun teklifi bekleyen sağlık emekçilerinin ve sağlık örgütlerinin taleplerini karşılamaktan uzak olduğu gibi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda da oldukça yetersizdir. Sağlıkta şiddet ve kadına yönelik şiddetin önlenebilmesi için, sorunun tanımlanması, bunun için de düzenli veri toplanması gerekmektedir. Ancak, bu iki konuda da düzenli bir veri toplanmadığı gibi, iktidar her iki konuda da müzakereden uzak ve emrivaki tavrına devam etmektedir.

Kanun Teklifi'nin genel değerlendirmesine geçmeden önce, komisyonda görüşmelerin yapıldığı tarihin, ülkemiz adına kadının insan hakları açısından önemli bir uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış kararı alınmasının birinci yılına denk geldiğini de belirtmek gerekmektedir. Çıkış kararını açıklayan, 19 Mart 2021 tarih ve 3718 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, kadın hakları konusunda Türkiye'nin en büyük geri adımı olarak tarihe geçmiş, uluslararası arenada bir utanç olarak ülkemizin hanesine yazılmıştır. Görüştüğümüz Kanun Teklifi ise Anayasa ve hukukun tüm kurallarının yok sayılarak, "ben yaptım oldu"

anlayışıyla bir gecede, tek kişinin imzası ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış kararının gölgesinde kalmıştır. Bu anlamda da, AK Parti ve MHP iktidarının "şiddete sıfır tolerans" söylemini dayanaksız bırakarak kadın hakları konusunda samimiyetsiz tutumu olarak kayda geçmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, kadına yönelik şiddetin sonlandırılması konusunda siyasi iradenin sakatlanmasına yol açmış ve iktidarın toplum nezdinde geçerliliğini yitirmeye başlamasına neden olmuştur. Tam da böylesi bir dönemde, bu Kanun Teklifi'nin gündeme getirilmesinin ana nedeni, bu ülkede yaşayan kadınların katledilmesi ve erkek şiddetine uğramasıdır. Zorda ve darda kalan AK Parti ve MHP ittifakının yine bir 8 Mart konuşmasında topluma "müjde" ve "reform" olarak duyurduğu bu Kanun Teklifi ile eş zamanlı olarak konuda çalışma yürüten kadın örgütlerini kriminalize etme çabası, hedef göstermesi, toplumdaki kadın nüfusunu kutuplaştırmaya çalışması çelişkili ve tutarsızdır. Bu nedenle bu Kanun Teklifi, daha en başından anlamını, gerçekliğini ve samimiyetini yitirmiştir. Kamuoyuna sunumuna ve sunum tarihlerine de bakıldığında, Kanun Teklifi'nin kadın politikalarına ilişkin çelişkili eylem, söylem ve politikaları belli olan ve bu anlamda kadınlar nezdinde geçerliliğini yitiren iktidarın meşruiyet arayışından ve kadınların gözlerini boyama çabasından başka bir şey değildir. Yandaş medyada şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, adeta devrim niteliğinde yenilikler getireceği propagandası yapılan bu Kanun Teklifi'nde kimi olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmesi ve belli durumlarda tutuklama öngörülmesi dışında, sorunun ortadan kaldırılmasında etkili, kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir.

Kadınlara karşı şiddetle mücadelede en önemli uluslararası hukuki dayanaklardan biri olan İstanbul Sözleşmesi'nden tam bir yıl önce hukuka aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanı kararıyla çekilme kararı alınmışken ve Danıştay'da çekilme kararının hukuksuzluğuna ilişkin derdest davalar bulunurken; en üst mahkeme olan Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından, evlenme teklifini reddettiği erkek tarafından 19 santimlik bir bıçakla tasarlayarak 16 yerinden bıçaklanarak öldürülen Hatice Kaçmaz'ın katiline "tasarlama yok" denilerek daha az ceza verilmişken; 8 Mart'ta sokaklar kadınlara yasaklanmış, kadın hakları savunucuları 25 Kasım, 8 Mart ve İstanbul Sözleşmesi eylemleri gerekçe gösterilerek gözaltına alınırken; kadınların nafaka başta olmak üzere Medeni Kanun'daki hakları tehdit altındayken; TBMM'ye sunulan bu Kanun Teklifi, kadına karşı şiddetin önlenmesine ilişkin bir etki yaratmayacağı gibi, iktidarın kadına yönelik şiddetle mücadeledeki samimiyetsizliğinin de göstergesidir. Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda İstanbul Sözleşmesi gibi önemli bir uluslararası sözleşmeye sahip iken, yıllarca uygulanma konusunda direnilmesi, GREVIO raporunun

gündeme dahi alınmaması; kadın cinayetlerinin tanımını yapmak yerine, verilerin manipüle edilmeye çalışılması; tüm politika belgelerinden "toplumsal cinsiyet eşitliği" ibaresinin çıkarılması; konuya ilişkin sadece yeni araştırma komisyonlarının kurulması, bu komisyonlarda 'erkeklerde şiddete uğruyor' diyen, erken yaşta evlilikleri savunanların varlığı ve bu komisyonların hazırladığı önerilerin hayata geçirilmeyip, meclis raflarında tozlandırması, hükümet politikalarının samimiyetten ne kadar uzak olduğunu ortaya koyan sadece birkaç örnektir.

Ne yazık ki ülkemizde her geçen gün "müjde" adı altında duyurulan her paket, teklif ve politika yeni bir hak kaybı metnine dönüşmektedir. Cinsiyet eşitsizliğinde ülkenin durumu belliyken "Kadın erkek eşitliği fıtrata aykırıdır" diyen, toplumsal cinsiyet eşitliği hedefini tüm politika metinlerinden çıkaran bir iktidarın bir yandan Kanun Teklifi'ni "müjde" diye duyururken öte yandan kadın ve hekim haklarının sınırlandırılmasına yönelik söylemlerde bulunarak, eylem ve politikalarında Kanun Teklifi'ne uygun davranmaması toplum nezdinde inandırıcılığını zedelemektedir. Bu çelişkiler, iş bu teklifin getiriliş zamanı ve içeriği göz önünde bulundurulduğunda, tekrar açıkça görülmektedir. Bu Kanun Teklifi Türkiye'de kadına yönelik şiddetin her geçen gün daha arttığı, sağlıkta şiddetin önünün alınmadığı bir süreçte getirilmiş, ancak bu sürece nasıl gelindiğinin asıl sebeplerinin değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Ülkemizde kadınların yaşam mücadelesi verdiği, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından yapılan araştırmada[3] da ortaya konulduğu üzere Türkiye'de her 10 kadından 4'ünün yaşamının bir döneminde şiddete maruz kaldığı bir ortamda, kadınların şiddetten uzak bir yaşam sürebilmesi ancak kararlı politikaların varlığıyla mümkündür. Kronikleşen eksikliklerin yanında Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin var olan mekanizmaların, kanunların ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasından da hızla vazgeçilmektedir. Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli hukuki güvence sağlayan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin ardından, iktidar tarafından "kadın cinayetlerinde %26 azalma olduğu" iddiasıyla açıklama yapılmıştır.[4] Ancak, bu kadar kısa sürede böyle bir etki söz konusu olamayacağı gibi, 2014 sonrasında Türkiye'de kadın cinayetlerine ilişkin veriler de çelişkilidir. 2008 ve 2014 yıllarında yapılan ve her 5 senede bir yapılması planlanan "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması" da 2014 yılından beri yapılmamıştır.

---

[3]https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2719 .
[4]https://www.evrensel.net/haber/431322/icisleri-bakani-suleyman-soylu-kadin-cinayetlerinde-26-azalma-oldugunu-ileri-surdu, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

Kadına karşı şiddetin temel nedeninin toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğunun görmezden gelindiği bir ortamda kadınları güçlendirme ve "şiddete sıfır tolerans" söylemleri dayanıksız kalmaktadır. Bu durum kadınlara şiddet olarak geri dönmekte, ülkemizde özellikle 2000'li yıllarda büyük artış gösteren kadın cinayetleri, 20 yılda, 7 bin 990 kadının erkekler tarafından yaşam hakkının ellerinden alındığı bir tabloyu ortaya çıkarmıştır. 2002 yılında öldürülen kadın sayısı 66 iken, 2007 ve 2009 yıllarında bu sayı binin üzerine çıkmış, sadece İstanbul Sözleşmesi'nin imzalandığı 2011 yılında bir düşüş gözlemlenmiştir. 2019 yılında 474, 2020 yılında 300, 2021 yılında 280 kadın cinayeti gerçekleşmiştir. 2022 yılının ilk 2 ayında 49 kadın cinayeti yaşanmıştır.[5] Ayrıca son yıllarda şüpheli kadın cinayetlerindeki artış da korkutucu rakamlara ulaşmış, 2021 yılında 217 olan şüpheli kadın ölümleri sayısı kadın cinayeti sayısına yaklaşmıştır. Ancak, Kanun Teklifi'nde şüpheli ölümlerin etkin kovuşturulmasına ilişkin hiçbir bir düzenlemeye yer verilmemiş, toplumumuzun kanayan yarası, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için, cezai yaptırımların artırılmasından başka koruyucu ve önleyici politikaların hayata geçirilmesi gerekliliğine de duyarsız kalınmıştır.

Tüm dünyada en kapsamlı uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi, şiddetin ana kaynağının toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğunu vurgulayarak cezalandırıcı politikalardan önce, **kadınları ve aile bireylerini şiddetten korumak (*Protection*), önlemek (*Prevention*), kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti kovuşturmak (*Prosecution*)** ve **şiddet mağduruna ve failine yönelik destek politikaları oluşturmak (*Policy*)** olarak şekillenen bir çerçeve ortaya koymaktadır. Türkiye bu konudaki sorumluluklarını da yerine getirmemiştir. GREVIO raporunun resmi çevirisi dahi yapılmamış[6], ısrarla meclis gündemine alınmamıştır. Bugün geldiğimiz noktada bu aşamaların birbiriyle olan bağlantıları göz ardı edilerek, göstermelik ceza artırımlarıyla sorun çözülmeye çalışılmaktadır. Bu anlamıyla Kanun Teklifi, İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuz çekilmenin yıldönümünde günah çıkarmaktan öteye gitmemektedir.

Kanun Teklifi'nin genel gerekçesinde uluslararası yükümlülüklere uygun birçok adımdan bahsedilmektedir. İnsan haklarını ve uluslararası sözleşmeleri temel almayan bir düzenleme en baştan eksik olacaktır. Kaldı ki bu durum, anayasal ilkeler ve uluslararası standartlara aykırı olarak hukuk sisteminde yapılan değişiklikler ve yetkilerin tek elde

[5]https://www.dogrulukpayi.com/bulten/turkiye-de-kadin-cinayetleri, http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/kategori/veriler, https://bianet.org/bianet/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor. Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.
[6]https://politikahaber.org/turkiye-3-yildir-grevio-raporunun-resmi-cevirisinden-kaciniyor/

toplandığı yönetim anlayışı, kadınların hak temelli çalışmalarını da doğrudan etkilemiştir. Tek bir erkeğin, bir gece yarısı kararı ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldığının ilan edilmesi, 6284 sayılı Kanun, CEDAW, hatta Lanzorette Sözleşmesi'nin eleştiriye açılmasına dayanak olmuştur. Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu bir insan hakları sözleşmesinden dünyada ve Avrupa'da benzeri görülmemiş bir usulle çıktığını ilan etmesi kadının hak temelli mücadelesi, 6284 sayılı Kanun ve CEDAW'ın uygulanması bakımından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu tehdit, kadınların ve kadın örgütlerinin hedef gösterilmesi, kadınları etkileyecek politikaların ve yasaların hazırlanma süreçlerinden dışlanmasıyla da devam etmektedir. Nitekim, konunun asıl öznesi olan kadınlar, kadın örgütleri, bu konuda uzmanlaşmış hukukçular ve bilim insanları Kanun Teklifi'nin ne hazırlık aşaması ne de komisyon sürecine dahil edilmemişlerdir. Tüm yasal düzenlemelere bugüne kadar büyük katkılar sağlamış olan hak paydaşlarının yerine, son dönemde kadın düşmanı grupların, hareketlerin ve sivil toplum örgütlerinin desteği ve görüşlerinin alınması ve toplum genelinin temsili olarak ifade edilmesi de büyük bir sorundur. Kapalı kapılar ardında, hazırlanan bu Kanun Teklifi, konunun asıl öznesi olan kadınların, kadın örgütlerinin, sağlık emekçilerinin ve sağlık örgütlerinin görüşlerinin alınmadığı bir ortamda ne yazık ki "müjde", "reform" beklentisini karşılamaktan oldukça uzaktır.

Katılımcılıktan uzak politikalar, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaktan da uzaktır. Tüm faaliyetlerin ailenin korunması çerçevesinde ele alınması, toplumsal cinsiyet tanımının ve birey kavramının kamu tarafından hazırlanan tüm belgelerden çıkarılması, toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki yükümlülüklerden vazgeçildiğini göstermektedir. 10'uncu Kalkınma Planı'nda çok genel ifadelerle cinsiyet eşitsizlikleri ve ayrımcılığa yer verilmiş iken, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının reddedilmesi ile 'toplumsal cinsiyet eşitliği' ifadesi, 11. Kalkınma Planı ve bu plan çerçevesinde oluşturulan tüm politika belgelerinden, bütün bakanlıkların genel politikalarından ve politika metinlerinden çıkarılmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün etkisiz bir müdürlük haline dönüştürülmesi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın örnek projeleri arasında yer alan Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi'nin yürürlükten kaldırılması, Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan Tutum Belgesi'nin önce internet sitesinden kaldırılmasının ardından projenin durdurulması, toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışının terk edildiğini gösteren adımlardan sadece bir kaçını oluşturmaktadır. Yaşanan bu değişim ile Türkiye'de kadınları birey olarak görmeyen, eş-anne düzleminde aile içinde ele alan siyasi iradenin söylemleri ve uygulamaları da giderek sertleşmekte ve sorunun çözümü yönünde kararlı bir irade yerine, aile odaklı ve kadını yurttaş-birey olmaktan çıkaran politikaların hayata geçirilmesinde ısrarlı ve kararlı bir tutum sergilenmektedir. Bu eğilim Kanun Teklifi'nde de

açıkça görülmekte, metnin hiçbir yerinde toplumsal cinsiyet ya da toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık ifadelerine yer verilmemektedir. Ayrıca, Kanun Teklifi'nde kadınların salt kadın oldukları için, uğradıkları toplumsal cinsiyet temelli şiddet ile cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimi nedeniyle ayrımcılığa uğrayanlara ilişkin de en ufak bir düzenleme bulunmamaktadır.

Kanun Teklifi'nin yargı pratiklerinde uygulanan cinsiyetçi uygulamaları sonlandırılacağı iddiası, asıl yapılması gereken etrafından dolanmakla sınırlı kaldığı gibi, sorunun asıl önemli nedeninin ceza arttırmak değil, yasaları uygulamamak olduğu gerçeğini de göz ardı edilmesidir. Salt cezaların arttırılması, suçun azaltılmasını sağlamayacağı gibi, böyle bir yasa yapımı, suçluların topluma kazandırılması yöntemlerini araştıran penoloji bilimine de uygun değildir. Zira, penolojik araştırmalar, suçun azaltılmasında cezanın arttırılmasından ziyade, cezanın bilinirliğinin arttırılması gerektiğini ve ceza kesinlik algısını güçlendirecek yasa yapım sürecinin ve uygulamanın olması gerektiğini gösterir. Cezanın caydırıcılığına ilişkin çalışmalar, suç işleyen faillerin birçoğunun suçları neticesinde alacakları cezadan habersiz olduğunu göstermektedir. Ayrıca, benzer çalışmalar, öngörülen cezaların birçok suç halinde uygulanmadığını bunun da suç oranlarını arttırdığını belirtmiştir. Bu konuda, ülkemizde yok denilecek kadar az amprik çalışmanın olması, yasa yapımı konusunda büyük bir eksikliktir. Öte yandan, ülkemizde suç oranı ve bu suçlara ceza yaptırımının uygulanma oranına ilişkin de bir çalışma bulunmamaktadır. Yurtdışında yapılan çalışmalarda ise cezanın kesinliği konusunda işlenen suçların cezasız kaldığı algısının güçlendiği, faillerin yakalanma ve cezalandırılma endişelerini azalttığı, dolayısıyla öngörülen cezaların caydırıcılığını kaybettiği de ortaya konulan önemli tespitlerden birisidir. Bu çalışmaların ülkemizde olmaması, ceza kanununda yapılacak değişikliklerin etkisini önemli ölçüde azaltmaktadır. Ayrıca, penolojik çalışmalar katılımcı politikalarla yapılan ceza kanunu değişikliklerinin, uygulanabilirliğini arttırdığını bu bakımdan da toplum üzerinde daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu haliyle Kanun Teklifi, özellikle ceza kanununda yapılacak değişikliklerin uygulanabilirliğinin ve caydırıcılığının arttırılması, kamu bilincinin sağlanması için yasa yapımında katılımcı bir yol izlenmesinden uzak olması nedeniyle eksiktir. Ayrıca, Kanun Teklifi uygulamanın nasıl iyileştirilebileceğine ilişkin de bir çözüm üretmediğinden ceza caydırıcılığını geliştirememiştir.

Ülkemizde Cumhurbaşkanının yürütmede tek güç olarak konumlandırılması sonrası, başta yargı olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar, yeniden yapılandırılmış, Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) yürütmeye daha da bağımlı hale getirilmiştir. Öyle ki "Yargı" bugün

Türkiye'de en az güven duyulan kurumlardan birisi haline gelmiştir.[7] Yargıya olan güvenin azalması ve suçun cezasız kalacağı algısı da cezanın caydırıcılığını yitirmesi konusunda önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu anlamda, ülkemizde kadına yönelik şiddet özelinde son 20 yılda artan cezasızlık algısı, Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş olmasına karşın, kadınlara yönelik şiddetin kendini göstermesini içeren bu suçlarda etkin uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Kamuoyunda cezasızlık algısı o derece yüksektir ki, geçtiğimiz haftalarda Hatice Kaçmaz cinayetinde Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından failin "tasarlayarak" değil, kadının evlilik teklifini reddetmesi nedeniyle "duygusal çöküntü ve anlık hiddetle işlediği"ne yönelik vermiş olduğu karar, yasalarda indirim yapılmaması konusunda ne kadar açık ifadeler olsa da hâkimlerin ve savcıların elinde yorumlanarak uygulandığının son örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda, TCK'da yazılmadığı halde, hâkim takdiriyle kadınlar aleyhine uygulanan ayrımcı ve cinsiyetçi indirimler engellenememiş ve bunların gerekçeli kararlarda kadınlar aleyhine emsal kararlar oluşturmasının önüne geçilememişken, sadece indirim gerekçesini yazmak da yeterli olmayacaktır.

Kadına yönelik şiddetin yargı eliyle meşrulaştırılmasının önüne geçilebilmesi için, öncelikle yargı mensuplarının toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alması, toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesine aykırı davranan yargı mensupları gibi görevi ihmal veya icra hatasında bulunan görevliler hakkında idari ve cezai işlem yapılması yönünde düzenlemeler yapılması düşünülmelidir. Daha etkili bir uygulamanın sağlanması için, etkin denetim mekanizmalarının işletilmesi gerekmektedir. Ayrıca Kanun Teklifi'nde kadına yönelik şiddet davalarında faillerin en çok yararlandırıldığı konu olan haksız tahrik indirimine ilişkin de bir düzenleme yapılmamış olması, teklifin amacının, sorunu çözmekten uzak olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, kadına yönelik şiddet özelinde haksız tahrik indirimlerinin, toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışına açık ve tahdidi bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz edilen ceza arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri ile hükmedilen cezaların önemli bir oranı infaz edilmemektedir. 15 Nisan 2020 tarihli 31100 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 7242 Sayılı Kanun ile infaz düzenlemelerinde yapılan değişiklikler, cezaların caydırıcı etkisini

[7] http://sodev.org.tr/sodev-yargi-bagimsizligi-ve-yargiya-guven-arastirmasi-raporu-aciklandi/, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

ortadan kaldıracak sonuçlara neden olmaktadır. Söz konusu İnfaz Yasası'nın yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2020 tarihi ve sonrasında, istisna suçlar ve mükerrirler (suçu tekrar edenler) haricinde hükümlülerin süreli hapis cezalarında, (1/2) şartla tahliye indirimi ve matbu olarak "1 yıl" denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaktadır. Bu Kanun Teklifi ile ceza alan hükümlünün (1/2) şartla tahliye indiriminden, sonrasında da 1 yıl da denetimli serbestlikten yararlanmasının önü açılacaktır. Ardından açık infaz kurumlarına geçişe ilişkin hükümler de uygulandığı zaman, kapalı infaz kurumunda geçirilen süre, cezaların caydırıcılığını ortadan kaldıracak derecede azalmaktadır. Örneğin, 10 yıl hapis cezasına hükmedilmiş bir suçta (istisna olan suçların dışında ve mükerrer değil ise), (1/2) şartla tahliye indirimi uygulanarak 10 yılın (1/2)'si olan 5 yıl, infaz kurumunda geçirilmesi gereken süre olacak; bu 5 yıla 1 yıl denetimli serbestlik indirimi de uygulanınca, yalnızca 4 yıl ceza infaz kurumunda yatılması gerekecektir.[8] Açık infaz kurumlarına geçişe ilişkin güncel mevzuatta, (Açık İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği) uygulama alanı bulunca, hükümlü bu cezanın yalnızca 1 yılını kapalı infaz kurumunda geçirecek, 1 yıldan sonra açık infaz kurumuna gönderilecektir. Nitekim, Açık İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği 6'ncı maddesi uyarınca; hükümlülerden, toplam cezaları on yıldan az olanların bir ayını, on yıl ve yukarı olanların ise onda birini kapalı infaz kurumlarında geçirenler, iyi hâlli olan ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalanlar açık infaz kurumuna ayrılabilmektedir. Sonuç olarak; 10 yıl hapis cezası alan hükümlü sadece 4 yıl cezaevinde yatacak, bu 4 yılının da yalnızca 1 yılını kapalı infaz kurumunda geçirmesi ile sonuçlanacaktır. Alınan hapis cezasının 9 yıl olması halinde kapalı infaz kurumunda geçirilen sürenin, 1 aya inebilmesi mümkün olacaktır. Verilen hapis cezasının 3 yıl olması halinde ise, Açık İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 5'inci maddesi uyarınca fail doğrudan açık infaz kurumuna geçebilecek ve hatta infaz aşamasında kapalı infaz kurumuna hiç girmemesi ile sonuçlanabilecektir.

Ayrıca, TCK ve Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK) kapsamında yer alan erteleme hükümlerinin (hapis cezasının ertelenmesi, kovuşturmanın ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması), hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi (paraya çevrilmesi) gibi kurumların uygulanması sonucunda hükmedilen hapis cezası, infaz kurumunda infaz ettirilmemektedir. Örneğin; CMK'nın 231'inci maddesine göre; yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis ise hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Bu düzenleme nedeniyle kasten yaralama, tehdit gibi pek çok

[8] Bilgi ve örnek için bkz. http://d.barobirlik.org.tr/2020/kosullusaliverilmeoranlari/, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

suçun faili zaten belirlenen denetim süresini infaz kurumu dışında geçirdikten sonra cezasız kalmaktadır. Bu düzenlemelerin dışında bir de basit yargılama usulü, uzlaştırma gibi cezada ve cezanın infazında çeşitli indirimler ya da alternatif çözüm yöntemleri uygulanmaktadır.

Görüldüğü gibi burada sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemi kurumlarının (infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin) uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; bu durum cinsiyetçi yargı pratikleriyle birleşince kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir "cezasızlık" algısı oluşmaktadır. Sorunun çözümü, belli suç tiplerinde ya da bunlara ilişkin yaptırımlarda değişiklik yapmak değil, söz konusu kurumların (ilgili infaz düzenlemeleri ve erteleme sonucu doğuran kurumlar), kadınlara karşı şiddet olaylarında uygulanmasını engellemek olmalıdır.

Bu bakımdan "reform" adı altındaki bu göstermelik ceza artırımlarının, kadınlara karşı şiddetle mücadeleyi doğrudan önleyici etkisi bulunmamaktadır. Cezaların artırılması söylem ve girişimleri, kadınlara karşı şiddeti başlatan hakaret, tehdit gibi suçların cezasız kalmasının önüne geçmediği gibi, suçu ve cezayı tamamen şahsileştirerek devletin bu konudaki yükümlülüklerini gözden kaçırma anlamı taşımaktadır. Bu bakımdan, Türkiye'de 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Kanun'un uygulanmasıyla ilgili alınması gereken önlemlerin alınmaması ve kurumlar arası gerekli koordinasyonun oluşturulamaması, kurumsal mekanizmaların kurulamaması ve uygulamakla yükümlü personelin keyfiyeti ve eğitimsizliklerine bağlı olarak halen ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Yasanın uygulamasına ilişkin veriler açıkça ortaya konulmamakta ve yasaları ihlal eden kamu personeli hakkında hangi cezai işlemlerin uygulandığı konusunda da açık bilgi paylaşımı yapılmamaktadır.

Türkiye tarafından CEDAW'a sunulan rapora ilişkin CEDAW Komitesi de benzer bir tespit yapmaktadır.[9] Türkiye tarafından CEDAW'a sunulan bilgilerin çelişkili ve yanlış bilgilerle dolu olduğu, Türkiye'nin CEDAW'a taraf olmasından beri geçen 35 yılda kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesi konusunda bazı alanlarda hiçbir ilerleme gerçekleşmediği not düşülmüştür. Özellikle Türkiye'nin yargı mensuplarının ne kadarına toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verdiği konusunda CEDAW'a yanıtının çelişkili ve eski olduğu bilgisi de yapılan çalışmaların, göstermelik olduğu ve gerçekçi

[9]https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2022/02/CEDAW-8.-Periyodik-Donem-Golge-Raporu.pdf, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

olmadığını gözler önüne sermektedir. 6284 Sayılı Kanun'u uygulamayanlarla ilgili soruşturmaların, yaptırımların hayata geçirilmesi ve şeffaf olarak bilgi paylaşımı yapılmasının, 6284 Sayılı Yasa'nın etkin uygulanması yönünde önemli bir adım olacağı açıktır.

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerini ortadan kaldırmaya yönelik ciddi bir irade, bütüncül bir devlet politikası olmadıkça, cinsiyetçi tutum ve söylemler devam ettikçe ve en önemlisi kadına yönelik şiddetin asıl kaynağı olan toplumsal cinsiyet eşitliği açısından soruna yaklaşılmadıkça caydırıcı bir ceza politikası, işlevsiz kalacaktır.

İktidarın eşitsizliği toplumsal cinsiyet açısından ele almayan yaklaşımı, Kanun Teklifi'nde de sürdürülmüş, tüm politika metinlerinden arındırılan toplumsal cinsiyet eşitliği ibaresine Kanun Teklifi metninde de yer verilmemiştir. Kanun Teklifi'nde kadın cinayeti demekten özellikle kaçınılmış ve kadına yönelik cinsiyete dayalı şiddet "kadına şiddet" olarak yer almıştır. Kadına yönelik şiddetin, kadının cinsiyeti dolayısıyla uğradığı şiddet olduğu açıkça belirtilmedikçe, şiddetin özneleri açıkça tanımlanmadıkça, kadınları orantısız bir biçimde etkilediği anlayışı var olmadıkça, kadına yönelik cinsiyete dayalı şiddet sorununun çözülmesi mümkün olmayacaktır. Sorunun çözümü için, öncelikle şiddetin öznelerinin açıkça tanımlanması ve kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kesin ve kati bir şekilde indirim yapılmayacak suçlar arasında sayılması gerekmektedir.

Ayrıca, Kanun Teklifi'nde defalarca kanun teklifi verdiğimiz, KEFEK'i göreve çağırdığımız, ısrarlı takibin yasalaşması konusundaki taleplerimiz bugüne kadar karşılıksız kalmışken, bugün bunun yasalaşması konusunda adım atılması, olumlu olmakla birlikte, maddenin içeriği önerilerimizden ve caydırıcılıktan oldukça uzaktır. Son olarak komisyon üyemiz Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, 29 Ocak 2020 tarihinde ısrarlı takiple ilgili kanun teklifini Meclis Başkanlığı'na sunmuştur. Komisyonu toplayıp teklifi görüşmek için verdiğimiz dilekçeye cevap verilmemiş, daha sonra söz konusu teklif TBMM İçtüzüğü'nün 37'inci maddesine göre doğrudan TBMM Genel Kurul'unda 23 Kasım 2021'de görüşülmüş ancak AK Parti ve MHP'nin oylarıyla reddedilmiştir. Bugüne kadar TCK'nın 96'ıncı ve 123'üncü maddelerinin etkili bir şekilde uygulanmaması ve düzenlenen yeni madde ile belirlenen alt sınırın TCK 96 ve 123'de belirlenen alt sınırdan daha düşük belirlenmesi ısrarlı takip düzenlemesini gerçekçi olmaktan çıkarmaktadır. Ayrıca, bu suçun öznelerinin sadece ayrılık kararı vermiş ve boşandığı eş ile sınırlanması da bu konuda mağduriyet yaşayan kadınlar arasında da medeni hal ayrımcılığına yol açmaktadır.

Kanun Teklifi'nde ısrarlı takip, çocuğun cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçlarında sadece alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezası gerektiren suçlarda barodan ücretsiz avukat temini olumlu, ancak, eksik bir uygulamadır. Kaldı ki hali hazırda baroların ücretsiz avukat temini konusunda özverili çalışmaları bulunmakla birlikte, bu konuda yapılacak bir düzenlemede süre sınırının kaldırılması ve avukat temininin zorunlu hale getirilmesi, şiddet mağduru tüm kadınların adalete erişimi açısından daha önemli ve anlamlı bir düzenleme olacaktır. Ayrıca, kadına yönelik şiddet davalarında kadın örgütlerinin, hukukçuların ve baroların müdahil olma talepleri konusunda bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Tüm bunların yanında Kanun Teklifi'nde uygulamada "erkeklik indirimi" konusu olan haksız tahrik indirimi konusunda düzenleme önerilmemesi, kadına yönelik şiddet konusunda çok önemli bir sorun olan şüpheli kadın ölümlerine ilişkin bir düzenlemenin yer almaması, büyük bir eksikliktir. Ayrıca, yasal mevzuattaki sorununun cezaların azlığı değil, cezaların etkin bir biçimde uygulanmaması olduğu unutulmamalıdır. Bu Kanun Teklifinde olduğu gibi sembolik ve hukuken sorunlu yeni düzenlemeler yapmak yerine, mevcut hükümlerin etkin bir şekilde uygulanması, cezasızlık ya da erteleme sonucu doğrudan kurumlar ele alınmalıdır. Bu bakımdan öncelikle uzlaşma, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hapis cezasının ertelenmesi, hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve basit yargılama kurumlarının, kadına karşı şiddet kapsamına giren fiiller açısından uygulanmasını engellemek sorunun çözümü açısından daha yararlı olacaktır.

Ayrıca 2005 yılından beri, çocuğun cinsel istismarı suçları da dâhil olmak üzere, her fırsatta TCK ve CMK maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, suçların önlenmesi, mağdurların adalet arayışının tatmin edilmesi konusunda bir çözüm olmamıştır. Nitekim bu Kanun Teklifi de pratikte, sorunun çözümüne etkin bir katkı sunamayacaktır. Suç oranlarında artış nedeniyle kamuoyundan yükselen tepkileri gidermek için, sorunun altında yatan nedenler ve gerçek çözüm yöntemleri konusunda politikalar geliştirilmeden TCK gibi temel yasaların kimi maddeleriyle oynama alışkanlığı terk edilmelidir. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının üzerinden bir yıl geçmesinin ardından, Sözleşme'den çekilmeye yönelik tepkileri gidermek için, bir günah çıkarma güdüsüyle gerçekleştirilen Kanun değişikliği teklifi gibi, iç hukukta yapılan ceza düzenlemeleri, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri sorununa çözüm getiremez; çözüm için, samimi, kararlı, sorununun kökenine inen bütüncül politikaları hayata geçirmek gerekmektedir.

2. TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Teklifin 1'inci maddesi; 5237 sayılı TCK'nın "Takdiri indirim nedenleri" başlıklı 62'inci maddesinin 2'inci fıkrasında iki önemli değişiklik içermektedir. Düzenlemeyle, TCK 62/2'deki *"gibi hususlar"* ibaresi çıkartılarak; daha önce tadadi bir şekilde sayılmış olan takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilerek, takdiri indirim nedenleri belli konularla sınırlandırılmaktadır. Bu düzenleme ile hâkimin, ceza belirlemesine ilişkin takdiri daraltılmaya çalışılmıştır.

İkinci olarak, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarına ilişkin olarak eklenen "pişmanlığını gösteren" ibaresi eklenmektedir. Madde gerekçesinde, bu düzenleme sayesinde faillerin, *"yalnızca takdiri indirimden faydalanmak amacıyla duruşmada pişman olduğunu söylemesi veya yargılama mercilerine karşı saygılı tutumunu ifade eden kılık ve kıyafeti dikkate alınarak verilecek cezada indirim yapılamayacağı"* belirtilmiştir.

Bu düzenlemede gerek, maddeye eklenen *"pişmanlık"* ibaresi, gerekse de gerekçedeki *"içten pişmanlık"* ifadelerinin sınırlarının belirsiz, soyut ve muğlak kavramlar olması nedeniyle sorun bulunmaktadır. Bununla birlikte bugüne kadar verilen iyi hal indirimleri göz önünde bulundurulduğunda, aslında pek de gerekli olmayan yeni bir düzenleme önerilmektedir. Maddede yapılan düzenleme ile "kravat ya da saygın tutum indirimleri"nin önüne geçmek gerekçesiyle kelime oyunları yapılmaktadır. Uygulayıcıların toplumsal cinsiyet eşitliği lehinde karar vermemelerinin sonucunda ortaya çıkan cezasızlık pratiğinin önüne geçilebilmesi ve kamuoyunda "erkeklik indirimleri" olarak ifade edilen sorunun çözümü, İstanbul Sözleşmesi'nde de belirtildiği üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları ve yasa uygulayıcılarına toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde meslek içi eğitimler ile maddenin kendisinden çok uygulamasından kaynaklanan sorunun giderilmesi ile mümkün olabilir.

Ayrıca, bu Kanun Teklifi'nde, takdiri indirim konusunda düzenleme önerilirken yargı pratiğindeki yanlış uygulama ve "erkeklik indirimi" konusunda TCK madde 29 ile düzenlenen haksız tahrik indirimine hiç değinilmemesi önemli bir eksikliktir. Haksız tahrik indirimleri ile kadınların erkeklere "hizmet" ve "itaat" kusuru işlediklerinde cezalandırılmaları gerektiği mesajının verildiği sayısız karar vardır. "Aldattı, cilveli saat sordu, tayt giydi, telefonda güldü, yemek yapmadı, evi süpürmedi" gibi gerekçelerle verilen tahrik indirimleri ile kadına karşı şiddet yargı aracıyla meşrulaştırılmaktadır. Kanun Teklifi'nde haksız tahrik indirimine ilişkin bir düzenlemenin yer almaması, şiddetin nedenlerini sorgulamadan, gerçek çözüm yolları

irdelenmeden ve hatta bunları perdeleme amaçlı hazırlandığının bir başka göstergesini oluşturmaktadır. Bu konuda İstanbul Sözleşmesi'nin ,*"Taraflar bu Sözleşme kapsamında kalan şiddet eylemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra başlatılan ceza davalarında kültür, töre, din, gelenek veya sözde "namus"un gerekçe olarak öne sürülmesinin önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaktır"* düzenlemesini içeren 42'inci maddesi, ceza verilirken göz önünde bulundurulması gereken hususlar açısından, Kanun Teklifi'nden çok daha ileridedir. Haksız tahrik ve takdiri indirim nedeni ile cezasızlık pratiğini değiştirecek gerçek anlamda dönüştürücü bir düzenleme yapılmadığı sürece sorunlar artarak devam edecektir. Yapılacak düzenlemede ayrımcılığın öznesi olan kişiler tanımlanarak, bu suçlar indirim kapsamı dışında tutulmalıdır. Bu nedenle, 5237 sayılı TCK'nın 29'uncu maddesinde düzenlenen haksız tahrik başlıklı maddesinin birinci fıkrasına, ***"Bu Kanunun 82'inci maddesi ile düzenlenen kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet saiki ile cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen kasten öldürme suçlarında bu madde uygulanmaz"*** ibaresi eklenmelidir. Ayrıca, aynı kanunun 62'inci maddesinde düzenlenen takdiri indirim nedenleri başlıklı maddenin ikinci fıkrasının sonuna, ***"çocuk istismarı, kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ile cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır"*** cümlesi eklenmelidir.

Öte yandan aynı maddenin ikinci fıkrasında önerilen düzenlemeyle de, mevcut kanundaki *"Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir"* cümlesi, *"Takdiri indirim nedenleri kararda gerekçeleriyle gösterilir"* olarak değiştirilmektedir. Anayasanın 141'inci maddesinde *"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır"* denilmektedir. Aynı şekilde, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27'inci maddesinde de dinlenilme hakkı kapsamında, *"Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesi"*, CMK'nın 223 ve 232'inci maddeleri uyarınca *"verilen kararın ne olduğunun, uygulanan kanun maddelerinin, verilen ceza miktarının, kanun yollarına başvurma ve tazminat isteme olanağının bulunup bulunmadığının, başvuru olanağı varsa süresi ve merciinin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça gösterilmesi gerekir,"* yer almaktadır. Bütün bu Anayasal ve yasal düzenlemeler ortada iken, hukuk devleti olmanın doğal bir gerekliliği olan bu hususun, TCK'daki tek bir maddeye adeta pekiştirme amacıyla eklenmesi, kanunun diğer maddelerini de etkileyecek bir durum oluşturmaktadır. Sadece bir maddeye, kararın nedenlerinin gerekçeli yazılmasına dair ibare eklenmesi, diğer maddelerde gerekçe

yazmanın gerekli olup olmadığına dair bir soru işareti oluşturmaktadır. Dolayısıyla, Anayasal hükmü uygulamayan hâkimlere karşılık bireysel yaptırımlar uygulanması gerekirken, böylesi net bir hususun bir kanunun tek bir maddesine işlenmesi, kanun yapım tekniği açısından doğru değildir.

Teklifin 2'inci maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 82'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yapılan değişiklikle "gebe olduğu bilinen kadına karşı" ibaresi, "kadına karşı" olarak değiştirilerek kadına karşı suçlar, suçun nitelikleri halleri kapsamına alınmaktadır.

Bu madde olumlu olmakla birlikte, özensiz ve göstermelik olarak hazırlanmıştır. Nitekim bir suçun kadına karşı işlenmesi ile bir suçun kadına karşı toplumsal cinsiyet dayalı şiddet kapsamında yer alması farklı durumlardır. Kanun Teklifi'nde bu anlamda kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin açık ve net bir tanımı yoktur. Bu eksiklik, kanunun asıl amacını sakatlamakta, kanunun çerçevesini kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelenin dışına çıkarmaktadır. Maddenin bu haliyle bir kadın, başka bir kadını öldürdüğünde, bir kadını öldüren erkekle aynı cezayı alacaktır. Bu durum, çözüm üretilmeye çalışılan konunun özüne de ters bir durum oluşturmaktadır. Keza başka bir açıdan bakıldığında da, bir kadın, bir erkeği öldürdüğünde daha az ceza alacakken, bir kadını öldürüldüğünde daha fazla ceza alacaktır. Kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını vurgulayan İstanbul Sözleşmesi'nin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği fikrinin reddedildiği koşullarda hiçbir düzenlemenin sonuç alıcı olmayacağı açıktır. Dolayısıyla, maddede yapılmak istenilen değişiklik, hem eklenmek istenen ibarenin yetersizliği hem de kanunda kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımının bulunmaması nedeniyle, Anayasanın "kanun önünde eşitlik" ilkesini düzenleyen 10'uncu maddesinde yer alan "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." hükmüne aykırılık içermektedir. Kaldı ki, bu haliyle teklifte yer alan hükümlerin, cinsiyet eşitliğine aykırı olması nedeniyle, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılığı üzerinden Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilme olasılığı bulunmaktadır. Yapılması gereken kanuna net bir şekilde, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımının eklenmesidir. Bu konuda, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının ve toplumsal cinsiyet eşitliği temelli kadına şiddet kavramının açık bir şekilde hem 6284 sayılı Yasa'da hem de TCK'da yer alması önerilmektedir.

Ayrıca maddenin mevcut halinde yer alan "gebe kadına karşı" ibaresi, gebe kadının taşıdığı çocuğun yaşam hakkı ve vücut bütünlüğünü de kapsamaktadır. Bu noktada, "gebe kadın" ibaresinin silinerek "kadın" ibaresinin eklenmesi de bu Kanun Teklifi açısından önemli

eksikliklerden birisidir. Bunun yerine, gebe kadın ibaresinin muhafaza edilerek, kadın ibaresinin ayrıca eklenmesi, kanunun kadının ve ayrıca gebelik durumunda taşınan bebeğin yaşam hakkının hakkaniyetli bir şekilde korunması için, daha doğru olacaktır.

Bu nedenle TCK'nın 82'inci maddesinde kadına yönelik şiddet tanımlaması açıkça yapılmalı, gebe kadın ifadesi korunarak maddenin birinci fıkrasının f bendi "**gebe olduğu bilinen kadına ve *kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet"*** olarak düzenlenmelidir. Ayrıca teklifte yer verilmeyen ***"cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar"*** da bu kapsama alınmalıdır.

Aynı önerimiz ve Anayasaya aykırılık itirazımız, teklifin 3, 4, 5, 9 ve 11'inci maddeleriyle "kadına karşı" eklemesi yapılan TCK'nın 86, 94, 96 ve 106'ıncı maddeleri ile CMK'nın 100 ve 239'uncu maddeleri için de geçerlidir.

Teklifin 3'üncü maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi durumunda, cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz ibaresi eklenmektedir.

Ancak, bu maddede yapılan düzenleme, TCK'nın 50'inci maddesi uyarınca kısa süreli hapis cezaları için öngörülen adli para cezası seçeneği göz önünde bulundurulduğunda, uygulamada hiçbir etkisi olmayan sembolik bir artırım olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Nitekim mevcut düzenlemede yer alan alt sınırın yeniden düzenlenmesi, cezanın adli para cezasına dönüştürülerek, faillerin serbest bırakılması sorununa çözüm sunmamaktadır. Benzer şekilde teklifin 6 ve 8'inci maddeleriyle düzenlenen tehdit ve ısrarlı takip suçlarında öngörülen alt sınır miktarında sembolik artışlar yapmak, çözüme oldukça uzak kalmakta, niyetin kadına yönelik şiddet ile mücadele olmadığını ortaya koymaktadır. Kanun teklifi bu anlamda, sorunun çözümünden çok uzak olduğu gibi, bu konuda açık hükmü bulunan İstanbul Sözleşmesi'nin 46'ıncı maddesinde düzenlenen cezaların ağırlaştırılması hususunda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini de göz önünde bulundurarak getirilen kriterleri de içermemektedir.

Ayrıca, aynı maddede düzenlenen TCK 86'ıncı maddenin 3'üncü fıkrasının(a) bendinde yer alan *"üstsoya, altsoya, eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı"* ibaresi ***"aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı"*** olacak biçimde cinsiyet temeline dayalı her türlü şiddeti kapsayacak şekilde düzenlenmelidir. Medeni hal ayrımcılığı oluşturabilecek bu düzenlemeler dikkatle yapılmalı, İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezai Suçların

Uygulanması" başlıklı 43'üncü maddesinde düzenlenen *"Sözleşme uyarınca belirlenen suçlar, mağdurla fail arasındaki ilişkinin mahiyetinden bağımsız olarak geçerli olacaktır."* hükmü dikkate alınmalıdır. Aynı önerimiz teklifin 4, 5 ve 8'inci maddeleri için de geçerlidir.

Teklifin 4'üncü ve 5'inci maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 94'üncü ve 96'ıncı maddelerinde eklenen kadına karşı ibaresi ile işkence ve eziyet suçlarında alt sınırın arttırılması düzenlenmektedir.

Bu düzenleme olumlu olmakla birlikte, kadınların sistematik bir şekilde maruz kaldığı işkence ve eziyet suçlarının uygulamada karşılık bulmadığının altının çizilmesi gerekir. 2005 yılından bu yana TCK'da yer alan eziyet maddesi ısrarlı bir şekilde uygulanmamaktadır. Dolayısıyla, bu maddelere ilişkin önerilen ceza artırımlarından önce, acil bir şekilde uygulama eksikliklerin giderilmesi yönünde düzenleme yapılmalıdır.

Teklifin 6'ıncı maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 106'ıncı maddesinin fıkrasına eklenen kadına karşı ibaresi ile tehdit suçlarında alt sınırın arttırılması düzenlenmektedir. Ancak bu maddede yapılan öneri de, önceki maddelerde de ifade ettiğimiz üzere uygulamadaki sorunlar giderilmediği müddetçe ceza artırımlarının bir çözüm olamayacağı yönündedir. Tehdidin şikâyete bağlı bir suç olması ve bu suça karşılık önerilen alt sınırın son derece düşük oluşu, failin ceza muhakemesi ve infaz yasaları uyarınca, ceza ertelemesinden ya da adli para cezasına çevirme seçeneklerinden yararlanmasının önüne geçemez. Bu durum, mağdur tarafından şikâyet edilen ve tutuksuz yargılanan, hatta salıverilen failin ilk yapacağı şeyin mağdura zarar vermek ile sonuçlanacağı açıktır ve kadınlar için en temel hak olan yaşam hakkını tehdit eder düzeydedir. Dolayısıyla, bu madde ile yapılacak düzenlemede, ceza alt sınırlarının ceza erteleme ve adli para cezasına dönüştürme seçeneklerine izin vermeyecek şekilde düzenlenmesi kadınların yaşam hakkının korunması açısından hayati önemdedir.

Teklifin 8'inci maddesiyle; 5237 sayılı TCK'ya 123/A madde ile ısrarlı takip başlıklı düzenleme eklenerek, TCK'nın 123'üncü maddesi olan "Hürriyete Karşı Suçlar" bölümünde "Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma" suçundan sonra gelmek üzere düzenlenmektedir.

Israrlı takip suçu huzur ve sükûnun bozulmasının, hürriyet kısıtlamasının da ötesinde ciddi can güvenliği endişeleri yaratan; bazen de cinayet ile sonuçlanan sistematik ve ağır bir suçtur. Birçok durumda ağır bir eziyet suçu da oluşturmaktadır. Buna karşın, hürriyete karşı suçlar bölümünde düzenlenmesi hukuken hatalı bir yaklaşımdır. Çünkü ısrarlı takibe maruz kalan kadınlar, yalnızca hürriyetlerinden değil; yaşam haklarından endişe duymakta, değil

dışarıya çıkmak, işe gitmekten, evlerinde kalmaktan, okullarına gitmekten bile çekinmektedirler. Dolayısıyla, ısrarlı takibin "Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlenmesi gerekmektedir.

Teklifin gerekçesinde bu suçun unsurlarından biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde "ciddi bir huzursuzluk oluşturması" gösterilmektedir. Israr fiilinin nicelik ve nitelik itibarıyla mağdur üzerinde "ciddi huzursuzluk oluşturması" kavramından ne anlaşılması gerektiği, gerekçede ve teklif maddesinde herhangi bir kıstas olmaksızın, hâkimin takdirine bırakıldığı görülmektedir. Bu da, nelerin, neden ve nasıl "huzursuzluk" verebileceği ve bu huzursuzluğun derecelerinin hangi ölçütlerle ve ne şekilde belirlenebileceği, keyfi uygulamalara yol açabileceği gibi, konuya ilişki hâkime oldukça geniş bir takdir alanı sağlamaktadır. Aynı sorun, ısrarlı takip suçunun ikinci ölçütü olarak gösterilen "kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması" konusunda da geçerlidir. Düzenleme, bu haliyle keyfi yorumlara açık görünmektedir.

Ayrıca, teklifte, ısrarlı takip suçu; çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesi durumlarında, nitelikli hal olarak düzenlenmekte; nitelikli ısrarlı takip halinde, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Nitelikli hallerin bu şekilde tahdidi olarak sınırlandırılması, suçun elektronik iletişim araçları ile işlenmesi veya evlilik bağı haricinde kurulan ilişki dolayısıyla işlenmesi gibi, durumlara ilişkin bir nitelikli hal düzenlemesi düşünülmemesi nedeniyle başka bir sorun da oluşturmaktadır.

Öte yandan, suçun çocuklara karşı işlenmesi hali de içinde olmak üzere, ısrarlı takip suçunun nitelikli hallerinin bile kamu davası olarak düzenlenmemesi de ciddi bir sorundur. Örneğin, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması; hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya işyerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde bile, suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olacaktır. Israrlı takip gibi tekrarlayan ve sistematik bir hal almış şiddet suçunun, kesinlikle kamu davası konusu olmalı, şikâyete tabi olmaksızın re'sen soruşturmanın mümkün olması gerekmektedir.

Israrlı takip sürekli bir taciz ve kontrol etme, musallat olma hali yani sistematik şiddettir ve işkencedir/eziyettir. TCK'nın 96'ıncı maddesinde zaten eziyet suçu düzenlenmektedir ve bu

madde yıllardır yürürlükte olmasına rağmen uygulanmamaktadır. Israrlı takip için 96. maddedeki 2-5 yıl hapis cezasını uygulamayıp, daha düşük cezalı yeni bir madde yazmakla sorunun çözülemeyeceği ortadadır. Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen ceza 6 aydan 2 yıla kadardır. Suçun nitelikli halinde cezalar 1 yıldan 3 yıla çıkmaktadır. Ceza ertelemesi kapsamında olan bu süreler, failin cezaevine bile girmeden ısrarlı takibe, suç işlemeye devam etmesi sonucunu doğuracak sürelerdir. Bu da, caydırıcı olmanın tersine, kamuoyundaki cezasızlık algısını pekiştirecek bir başka tehlikedir.

Israrlı takibin açık şekilde suç olarak düzenlenmesi, olumlu görülebilecek olsa da TCK'nın mevcut haliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur; ama yıllardır konuyla ilgili 96'ıncı madde yargı tarafından görmezden gelinmektedir. Her ne kadar, madde gerekçesinde "mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamadaki fiillerin yaptırıma bağlanmasının amaçlandığı ileri sürülse de bunun, TCK 96'daki eziyet maddesi ile bağlantısına hiçbir şekilde değinilmemektedir. Bu kopukluk, madde gerekçesindeki "kadına yönelik şiddet içeren suçlar işlenmeden önce ısrarlı takip fiilleriyle etkin mücadele edilmesi ve mağdurların korunması" hedefinin kâğıt üzerinde kalacağının, bir başka göstergesini oluşturmaktadır.

Öte yandan, İstanbul Sözleşmesi'nde benzer bir kavram olan "taciz amaçlı takip" başlıklı 34'üncü maddesi ile 45'inci maddesindeki düzenlemeler dikkate alınarak, **etkili, orantılı** ve **caydırıcı** cezalarla cezalandırılması için, gerekli yasal veya diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Ayrıca ısrarlı takipte, suçunun nitelikli halleri tahdidi bir şekilde sınırlanmıştır. Bu durum, nitelikli haller arasında sayılmayan, örneğin ısrarlı takibin, ayrılık kararı verilen ya da boşanılan eşe karşı işlenmesi halinde, farklı ceza alt sınırı öngörmesi sebebiyle yeni sorunlar doğuracaktır. Bu bakımdan, ısrarlı takibin nitelikli hallerinin tahdidi sayımı medeni hal ayrımcılığı oluşturabileceğinden, doğru bir yaklaşım değildir. Bu nedenle yapılacak düzenlemenin kapsamı ***"çocuğa ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı"*** olarak düzenlenmelidir.

Teklifin 9'uncu maddesiyle; 5271 sayılı CMK'nın 100'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına ve sağlıkçılara karşı işlenen suçlar katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Tutuklama ciddi bir hürriyeti sınırlama tedbiridir. TBMM çoğunluğuna dayanarak keyfi, gelişigüzel yasa değişiklikleri ile yasaların keyfi ve çifte standartlı uygulamaları ile kimse özgürlüğünden alıkonulmamalıdır. Bu teklifle kadınlar ve sağlık çalışanları için getirilmek istenen tedbir, kamuoyunu oyalama ve toplumsal bir sorun haline gelen iki alanda, ölçüsüz kullanım halinde yeni sorunlar doğurabilecek, kadınlar ve sağlık çalışanlarına yönelik yeni ve daha ciddi şiddet olaylarına neden olabilecek bir düzenlemedir. Tüm insan hakları evrensel hukuk normları ile uyumlu bir biçimde, ilgili taraflar ile ortak çalışmalar ve uzlaşma ile düzenlenmesi gereken konulardan biridir.

Ayrıca teklifte, CMK'nın 100. maddesinde düzenlenen "Tutuklama nedenleri" arasına "i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu" eklenmiş; ancak eziyet ve ısrarlı takip gibi sistematik hal almış şiddet suçları eklenmemiştir. Suçlarda caydırıcılık ve önleyicilik hedefleniyorsa bunların neden eklenmediği de bir başka soru işareti olarak durmaktadır.

Teklifin 10'uncu ve 11'inci maddesiyle; 5271 sayılı CMK'nın 234'üncü ve 239'uncu maddelerinde yapılan değişiklikle soruşturma ve kovuşturma evrelerinde şiddet mağduru kadınlara ücretsiz avukat tayini düzenlenmektedir.

Cinsel saldırı suçlarında avukat isteme hakkı zaten mevcut olmakla birlikte, maruz kalanlara hatırlatılmaması hususu gözden kaçırılmaktadır. Çocukların cinsel istismarı suçunda ise zaten re'sen avukat atanmaktadır. Silahların eşitliği ilkesi gereği, şüpheliye/sanığa re'sen avukat atanan her suçta (alt sınırı 5 yıl olan suçlar, örneğin cinsel saldırı, yağma, öldürmeye teşebbüs, neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama gibi suçlarda) maruz kalana da re'sen avukat atanmalıdır. Alt sınırı 5 yıl altında olan suçlarda şüpheli/sanığa tanınan avukat isteme hakkı maruz kalanlara da tanınmalıdır. Yine teklifin 10 ve 11'inci maddelerinde kadın cinayetlerinde katledilen kadınlar için barolar tarafından vekil görevlendirilmesi ile ilgili bir düzenlemenin yer almaması, büyük eksikliktir. Oysaki CMK'nın 234 ve 239'uncu maddelerinin 2'inci fıkrasında mağdurun sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olması halinde bir vekili bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirileceği düzenlenmektedir. Burada kadın cinayetlerinde ve özellikle de kuşkulu kadın ölümlerinde de bir vekil görevlendirilmesi, baroların ve kadın örgütlerinin müdahil olarak davalarda yer alma hakkı mutlaka eklenmelidir.

Teklifin 12'inci maddesiyle; 5271 sayılı CMK'nın 253'üncü maddesinin "suçlarda" ibaresi ısrarlı takip suçunun eklenmesiyle genişletilmektedir. Bu düzenleme de diğer düzenlemeler gibi, göstermelik düzeydedir.

Uzlaşmanın, yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına karşı şiddet fiillerinin tamamı açısından yasaklanması gerekir. Mevcut durumda, kadına karşı basit tehdit (eşler arasında olsa bile), failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama gibi suçlar açısından uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanmaktadır. Uzlaşma yolunun, herhangi bir suçun kadına karşı şiddet kapsamında işlenmesi halinde kapalı olması gerekmektedir. Bu tür dar kapsamlı düzenlemeler, yalnızca kamuoyunda, bir çalışma yapıldığına ilişkin izlenim oluşturmaya yarayan; ancak, asıl amaca hizmet etmeyen göstermelik düzenlemeler olmaktan ileri gitmemektedir.

Bu konuda İstanbul Sözleşmesi'nin 48'inci maddesi arabuluculuk ve uzlaşma dâhil olmak üzere, alternatif uyuşmazlık çözümlerinin, kadına karşı şiddet olaylarında uygulanmaması gerektiğini belirtmektedir. Teklifteki haliyle mevcut durum, İstanbul Sözleşmesi'nin tartışmasız şekilde yürürlükte olduğu dönemden oldukça geriye gitmek anlamına gelir.

Uygulamada, uzlaştırma uygulanamayacak suçlara da uzlaştırma uygulanmaktadır. Uzlaştırma Yönetmeliği madde 8/4 gereğince, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda uzlaştırma uygulanamaz, yine Yönetmelik'in 8/5. maddesi gereğince uzlaştırma kapsamında olan bir suçun, uzlaştırma kapsamında olmayan bir suç ile birlikte işlenmesi halinde uzlaştırma hükümleri uygulanamaz hükümleri yok sayılmaktadır. Oysa uygulamada, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarla birlikte işlenen tehdit, hakaret gibi suçların tefrik edilerek uzlaştırma hükümlerine tabi kılındığı durumlar karşımıza çıkmaktadır.

3. SONUÇ

(2/4290) esas numaralı **"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'**ne ilişkin muhalefet şerhimiz ışığında CHP grubu olarak önerilerimizi şu şekilde özetleyebiliriz:

- Yasa yapım sürecinde, Anayasa ve İçtüzük uyarınca "torba yasa" teamülünden vazgeçilmesi gerekmektedir.

- Kadına ilişkin böylesine önemli düzenlemeler yapan yasa tekliflerinin görüşmelerinde, KEFEK tali değil, esas komisyon olarak atanmalıdır.
- Komisyon görüşmelerinde katılımcı ve uzlaşmacı bir yöntem benimsenmeli; bu kapsamda konu üzerinde çalışan STK'lar başta olmak üzere, önemli hak paydaşlarının yasa yapım ve değerlendirme süreçlerine etkin olarak katılımı sağlanmalıdır.
- Komisyon görüşmelerinde, parti gruplarının usule ve sürece ilişkin talepleri göz ardı edilmemelidir.
- Kadına yönelik şiddet özelinde, sorunun toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanması sebebiyle, hükümetin eylem ve söylemleri arasındaki uyuma dikkat etmesi gerekmektedir. Bu noktada, bir yandan, kadını ötekileştiren söylemlerle devam ederek, kadını koruyan uluslararası sözleşmelerden çıkılması; bir yandan da işbu teklifin önerilmesi siyasi samimiyetle bağdaşmayacağı gibi, kadına yönelik şiddet sorununa da bir çözüm üretememektedir.
- Şerhin devamında detaylarıyla anlatılan ve maddeler üzerinde tek tek öneri ve tekliflerimizi belirten önergemiz tekrar değerlendirilmelidir.
- Teklifte eksik bırakılmış haksız tahrik düzenlemesi yapılmalıdır.
- Konuya ilişkin önleyici ve düzenleyici politikalar üretilmeli ve
- Bu kapsamda KEFEK'in düzenli toplanmasına özen gösterilerek, yapılan kanunların uygulamasına ilişkin denetim görevini hakkıyla yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

Jale Nur Süllü	*Suzan Şahin*	*Candan Yüceer*
Eskişehir	Hatay	Tekirdağ
Aysu Bankoğlu	*Gamze Taşcıer*	*Neslihan Hancıoğlu*
Bartın	Ankara	Samsun

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4290) Esas Numaralı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır:

Genel Değerlendirme

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 16 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na sunulmuştur.

Teklifte takdiri indirim nedenlerinin sıralanması, tutuklamada katalog suç düzenlemesi, suçun kadına karşı işlenmesinin nitelikli hal kapsamına alınması, ısrarlı takibin suç olarak TCK'da düzenlenmesi, ısrarlı takibin "uzlaşma" kurumunun uygulanmayacağı suçlar kısmına eklenmesi ve şiddet mağduru kadınlar için avukat görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

İhtisas alanı kadın hakları olan, görev ve yetkileri dolayısıyla kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirleyip, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni bu yönde çalışmaya yönlendirmesi gereken Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, öncelikle kadına yönelik şiddetin önlenebilmesi amacıyla Ceza Kanunu'nda değişiklik öngören bir kanun teklifi görüşmelerinde asli değil, tali komisyon olarak çalıştırılmasına herhangi bir karşı çıkış geliştirmemiştir.

22 Mart 2022'de toplanan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nda, Ak Parti kendi üye sayısının çok olmasına güvenerek muhalefet partilerinin maddelerin tek tek görüşülmesi talebini oylamaya sunup reddetmiştir. Bu tavır açıkça niyetin istişare ortamının yaratılması ve uzlaşı olmadığını göstermektedir. Birçok kez örneğini gördüğümüz gibi bu yaklaşım kanunları "yap boz tahtasına" çevirmekte, sonradan görülen eksikliklerin telafi edilmesi ise çok daha güç olmaktadır. Oysa halkın parlamentodan beklentisi; istişare, uzlaşma ve sorunlarına gerçek çözümler getirmesidir. Partiler ve iktidarlar gelip geçici olabilir ancak hakiki çözümler ve bu ülke insanının geleceği hepimiz için kalıcı olacaktır.

Türk Ceza Kanunu'nda 7 madde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 4 madde, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda 2 maddede değişiklik öngören Teklif yine hukuki nosyona uymayacak şekilde torba yasa formatıyla hazırlanmıştır. Kanun teklifinin hazırlanma sürecinde kadına yönelik şiddetle mücadelede sahada etkin mücadele yürüten herhangi bir sivil toplum örgütünden, feministlerden, barolardan görüş alınmamış; çoğunlukçu, katılımcı demokrasi ilkesi gözetilmemiştir. Oysa ülkemizde çok köklü bir kadın hareketi, sivil toplum örgütleri, barolar ve aktarılacak deneyimler mevcuttur.

Tıpkı Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu sunumunun tam 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde yapılması gibi, şimdi de İstanbul Sözleşmesi'nden Anayasaya aykırı bir şekilde çıkılmasının yıldönümüne denk getirilecek şekilde, önce Meclis Başkanlığı'na, sonra görüşülmek üzere komisyonlara sunulan bu Kanun Teklifi, iktidarın sorunlara yapıcı çözümler üretmek yerine göstermelik ve sembolizme indirgenen bir siyaset yapma tarzını açık etmektedir.

Teklif, önerdiği bazı olumlu değişimlere rağmen en temelde kadına yönelik erkek şiddetinin toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle yaşandığının yok sayıldığı bir dil ile yazılmış ve medeni hal ayrımcılığına yol açabilecek ifadelere yer verilmiştir. Ayrıca Teklifle yapılmak istenen değişiklik maddelerinde "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"a da herhangi bir atıfta bulunulmamıştır. Oysa özellikle ısrarlı takibin suç olarak tanımlanması düzenlemesi zaten 6284 Sayılı Kanun'da 10 yıldır yer almaktadır. Hem bu Kanun Teklifiyle Ceza Kanunu'nda ve bazı kanunlarda yapılmak istenen değişiklikler, hem de "Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu"nda yer alan önlemler sanki yeni öneriler gibi kamuoyuna lanse edilmektedir. Oysa yapılmak istenen tüm düzenlemeler bir sene önce Anayasa'ya aykırı bir şekilde çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi'nin devleti yükümlü kıldığı sorumluluklardı. Zaten kanaatimizce asıl kaçınılan devlete ve tüm kurumlara yüklenen sorumluluktur.

TBMM'de tüm partilerin ortak iradesiyle kurulan, Kasım 2018-Şubat 2020 arası bir buçuk yıl boyunca çok geniş bir çerçevede tüm kurumları dinleyerek görüş alan ve rapor hazırlama aşamasına geldiğinde bir yıl oyalanılan, sonunda da Mart 2021'deki çekilme kararı nedeniyle "kadük kaldı" denilen "İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Komisyonu"nun çalışmalarını yok saymak, ardından hemen bir başka komisyon kurmak ve

bugün getirilen Kanun Teklifi'ni "yeni" olarak lanse etmek; sadece muhalefet partilerinin ve kadın örgütlerinin değil, iktidar partilerinden kadınların çalışmalarını da hiçe saymak ve açıkça kamuoyuna karşı manipülatif bir yaklaşımdır.

Özünde kamu kurumlarına kadına yönelik şiddeti önleme yükümlülüğü getirmesi ve daha etkin mücadele etmek için müdahale, destek ve koruma hizmeti sunan, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının denetlenmesi mekanizmasının sağlanmasını hedefleyen İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını açıklayan iktidar, şimdi sadece Türk Ceza Kanunu ve bazı kanunlarda kadına yönelik şiddet suçlarında ve sağlık çalışanlarına karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmesi ve belli durumlarda tutuklama öngörülmesi değişiklikleriyle adeta günah çıkartmakta ve yine bir grup seçmeni etkilemeye çalışmaktadır.

Teklifin ana eksenini Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikler oluşturmaktadır. Oysa kadına yönelik şiddetle mücadele, ceza çerçevesine sıkıştırılmadan daha bütüncül ele alınmalıdır. Mevcut yasalar erkek egemen yaklaşıma sahip uygulayıcıların rolü ve siyasi iradenin etkisi ile kağıt üzerinde kalırken, yasa ile uygulama arasındaki boşluk gittikçe artmaktadır. Var olan yasalar, kadınların şikayetçi olmak için ilk başvurdukları kurumlardan mahkeme salonlarına kadar etkili biçimde uygulanmadığı sürece yeni yasa yapmak anlamsızdır. Kadınlar sistematik olarak şiddete uğrarken, şiddete karşı başvurdukları mekanizmalarda kendini tekrar eden bir cezasızlık politikası hüküm sürmektedir.

Son yıllarda kadınların haklarına yönelik saldırılar hem siyasi söylem, hem de hukuk alanında daha güçlü hissedilmektedir. Örneğin kadınların Medeni Kanun'daki haklarına açık bir saldırı olan nafaka düzenlemesi tartışması ısrarla gündemde tutulmaktadır. Kürtajın fiili olarak engellenmesi, doğum kontrol yöntemi kullanmak isteyen kadınların hukuki dayanağı olmaksızın eşlerinden izin almaya zorlanması gibi kadınların kendi bedenleri, emekleri, hayatları ve kimliklerine dair kendi kararlarını vermelerini engellemeye ve kadınları erkeklere tabi kılmaya çalışan uygulamalar uzun zamandır süregelmektedir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlayan kadınlara yönelik şiddet, her türlü gösteri ve protesto hakkının şiddetle engellenmeye çalışılması, gözaltında, cezaevlerinde şiddet; kadına yönelik şiddeti önlemek yerine aksine şiddetin erkekleri cesaretlendirici tezahürleridir. Böylesi bir ortamda erkekleri ceza ile korkutup "terbiye" etme yaklaşımı gerçeklikten uzaktır. Kadın erkek eşitliği ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına son verme iradesi yüksek sesle ve kararlı bir şekilde ifade edilmedikçe, her alandaki ayrımcılık cevabını sadece kadın örgütlerinden değil, tüm siyasetçiler

ve siyasi, idari mekanizmalardan almadıkça yapılacak her kanun kifayetsiz kalmaya devam edecektir.

Meşru müdafaa için faili öldürmek zorunda kalan kadınlara haksız tahrik indirimi, iyi hal indirimi uygulamak yerine kadınları katledenlere bulunan "mazeretler", yargının nasıl cinsiyetçi işleyen bir yapısı olduğunu göstermektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun yakın dönemde aldığı ve kamuoyunun tepkisine yol açan iki karar bu duruma somut örnek teşkil etmektedir. Kurul, Aralık 2021'de kendisine sistematik tecavüz, şiddet ve şantaj uygulayan Nurettin Gider'i öldürdüğü için haksız tahrik ve iyi hal indirimi olmaksızın müebbet hapis cezası alan Nevin Yıldırım'ın cezasını onamıştır. Aynı Kurul, Mart 2022'de, "evlenme teklifini reddettiği için" yanında götürdüğü bıçakla Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'e ise "aşırı sevgiden öldürdü" "reddedilmeseydi öldürmezdi" gerekçesiyle haksız tahrik indirimi uygulamıştır. Sistematik bir şekilde şiddet gören, seks işçiliğine zorlanan ve nihayetinde ölmemek için öldürmek zorunda kalan Çilem Doğan'a verilen 15 yıl hapis cezası kararının, infazının durdurulması ve onama kararının düzeltilmesi için Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda görüşülmesi taleplerini Yargıtay Başsavcılığı reddetmiştir. Munzur Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü öğrencisi olan Gülistan Doku, 5 Ocak 2020 tarihinden beri kayıptır. 2 yıldır Herkes Gülistan Doku Nerede diye sorarak durumun aydınlatılması için sorumluları göreve çağırıyor fakat şimdiye kadar sadece baraj suyu boşaltılıp arama yapıldı. Gülistan'ın en son görüştüğü kişi olan eski erkek arkadaşı baş şüpheli Zainal Abarakov ise geçen 2 yılın ardından 17 Mart'ta Alanya'da gözaltına alınıp ifade verdikten sonra hemen serbest bırakıldı. Yargı adeta "reddeden kadınları" cezalandırmaktadır. Üstelik bu yargı kararlarını verenlere karşı işleyen adil bir soruşturma ve rücu mekanizması da bulunmamaktadır. İşte kadınlar bu anlayış ve kararlar yüzünden yıllardır "erkek adalet değil gerçek adalet" diye haykırmaktadır.

Öte yandan Ceza Kanunu'ndaki asıl sorun bazı suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının sadece düşük olması değil, infaz uygulamaları (infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin) sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; bu durum cinsiyetçi yargı pratikleriyle birleşince kadına yönelik şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ve faillerine ilişkin ciddi bir "cezasızlık" algısı oluşmuştur. Sorunun çözümü, sadece belli suç tiplerinde ya da bunlara ilişkin yaptırımlarda değişiklik yapmak değil, söz konusu kurumların (ilgili infaz düzenlemeleri ve erteleme sonucu doğuran işleyişler) kadına yönelik şiddet olaylarında uygulanmasını engellemektir.

Birçok olayda, adeta kamuoyunda gündem olmadığı zaman kadına yönelik şiddet davaları cezasızlık ve takipsizlikle sonuçlanmaktadır. Örneğin Hülya Kaya isimli kadın, 23.03.2022 tarihli sosyal medya paylaşımlarında, hakkında defalarca şikayette bulunduğu eşi tarafından barışmak istemediği için silahla vurulduğunu ve eşinin hala tutuklanmadığını belirtmekte, yetkililerden yardım talep etmektedir. İzmir Bornova'da 21 Ağustos 2020 tarihinde Ceyda Yüksel'i katleden Serkan Dindar'ın davası, 7. duruşmada bu kez de adli emanetten gönderilen yanlış telefonun incelenmesi nedeniyle ertelendi. Ceyda Yüksel'in ailesi de kamuoyunda gündeme gelmezse davanın karartılacağından şüphe etmekte ve sosyal medya üzerinden adalete ulaşabilmek için çağrı yapmaktadır. Gerçek bir yargı adaleti yerine "sosyal medyadan aranan adalet" insanlar için çare olarak görülmektedir.

Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 1

Teklif maddesi, takdiri indirim nedenlerinin düzenlendiği Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesinde yaptığı 'değişikliklerle' faillere 'pişmanlık' şartı getirmiş ve faillerin şekli tutum ve davranışlarının indirim nedeni olarak sayılamayacağı ve verilecek kararlarda takdiri indirim nedeninin gerekçelendirilmesi gerektiğini düzenlemiştir.

Ne yazık ki bu düzenleme, kadına yönelik suçlarda yargının keyfi 'erkeklik indirimi' uygulamalarına son vermeyen, sorunun gerçek çözümüne katkı sunmayan göstermelik bir düzenlemedir.

Nitekim;

İlk olarak; failin duruşmadaki halinin ve şeklinin (kravat takması, takım elbise giymesi vs.) dikkate alınmayacağı ancak yargılama sürecindeki pişmanlığının takdiri indirimde esas alınacağı şeklindeki değişiklik, faile 'pişmanlık' öğreterek failin 'erkeklik indirimi' almasını sağlamaya yöneliktir. Failin 'pişmanım' demesini ve pişmanlık gerekçelerini açıklamasını istemek, erkek yargının cezasızlık uygulamalarına meşrulaştırma zemini yaratmaktır. Ayrıca failin salt ceza indirimini elde etmeye yönelik yapacağı pişmanlık savunmalarının hangi ölçütlerle değerlendirileceği de belirsizdir. Failleri 'pişmanlık' rolü yapmaya teşvik eden düzenleme, benzer olaylarda mahkemelerin birbirinden oldukça farklı kararlar almasına yol açacaktır.

Öte yandan; Teklifte takdiri indirim gerekçelerinin kararlarda açıklanması gerektiği düzenlenmiştir. Halbuki bu düzenlemeye bir ihtiyaç yoktur. Zira 'gerekçeli karar hakkı' zaten anayasal bir haktır. Anayasa'nın 141.maddesi '*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır'* diyerek yurttaşların mahkemeler karşısındaki hukuki güvenliğini korumaya almıştır. Aynı şekilde TCK 62/2 de "*Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir*" şeklindedir. Dolayısıyla Teklifteki düzenlemeyle hakime 'gerekçe yaz' demek faile uygulanacak cezasızlığa 'yeterli kılıf uydur' diyerek hatırlatma yapmaktan öteye geçmeyecektir.

Keyfi 'iyi hal' indirimlerini önlemenin yolu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda takdiri indirim düzenlemesini tamamen ortadan kaldırmaktır. Çünkü unutulmamalıdır ki, kadına ve çocuğa yönelik suçların cezası indirime tabi tutulamaz! Dolayısıyla yargılama makamlarının bu konuda takdir hakkı olmamalıdır. Nitekim hakimlerin fail erkeklere 'iyi hal' indirimi uygulayan kararları, mevzuat eksikliğinin değil erkek egemen zihniyetin bir sonucudur. TCK'da düzenlenen 'haksız tahrik' ve 'iyi hal' indirimi yıllardır kadına yönelik suçlarda bir cezasızlık aracı olarak kullanılmaktadır. Faillerin 'erkeklik' savunmaları yargı tarafından meşru sayılmakta, kadınların toplumsal cinsiyet kalıplarıyla uyuşmayan her türlü davranış ve eylemleri, yaşama biçimleri, özgürlük talepleri ve iradeleri fail lehine indirime gerekçe yapılmaktadır.

Kadınların bu göstermelik düzenlemelere değil, tek bir adamın kararıyla çekinilen İstanbul Sözleşmesi'ne ve 6284 Sayılı Kanun'un etkin uygulanmasına ihtiyacı vardır. Nitekim İstanbul Sözleşmesi taraf devletleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı suçların cezasız kalmasını önlemekle de yükümlü kılmıştır.

Dolayısıyla hukuka aykırı olarak çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, var olan yasaların etkin biçimde uygulanması, kadına yönelik suçlarda İstanbul Sözleşmesi'nin gereğine uygun düzenlemeler ve politikalar yapılması ve erkek şiddeti konusunda caydırıcılıktan uzak olan ceza infaz sisteminin değiştirilmesi elzemdir.

***

Bununla birlikte takdiri indirimin ayrımcılık saikiyle işlenen suçlarda uygulanması da derhal önlenmelidir. Nitekim Anayasanın 10. maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla nefret suçlarında takdiri indirim uygulanması ayrımcılık yasağını körükleyen ve cezasız bırakan sonuçlara sebep olmaktadır. Oldukça yaygınlaşan nefret

suçlarına karşın etkin mücadele, bu suçların ceza kanunlarında yaptırıma bağlanarak etkin bir soruşturma ve kovuşturma yapılması ile mümkün olabilecektir. Nefret suçları ile ilgili kapsamlı bir yasal düzenlemenin eksikliği sistematik bir biçimde bu saldırıların devam etmesine de zemin hazırlamaktadır. Kürtler, mülteciler, aleviler, LGBT+, mevsimlik işçiler ve sayamadığımız pek çok kesime yönelik saldırıların sayısında artış yaşanması da bu cezasızlık ortamının bir ürünüdür.

Madde 2,3,5,6

Teklifte TCK'nın 82, 86, 94, 96, 106 gibi çeşitli maddelerinde "suçun kadına karşı işlenmesi hali" cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak düzenlenmektedir:

> Kasten öldürme *(ceza müebbet iken ağırlaştırılmış müebbet hapse çıkarılmaktadır).*
> Kasten yaralama *(cezanın alt sınırı 4 aydan, **6 ay** hapse çıkarılmaktadır).*
> Eziyet *(cezanın alt sınırı 2 yıldan, **2 yıl 6 ay** hapse çıkarılmaktadır).*

Türkiye'de neredeyse her gün en az bir kadın katledilmektedir. Bianet'in derlediği verilere göre erkekler, 2021'de en az 339 kadını ve 34 çocuğu katletmiştir. Ayrıca 96 kadına karşı nitelikli cinsel saldırıda bulunmuş, 772 kadını seks işçiliğine zorlamış, 424 kadını taciz etmiş, 208 çocuğu istismar etmiştir. Erkekler, 2021'de en az 793 kadına da şiddet uygulayarak yaralamıştır. Dolayısıyla faillere verilen cezanın caydırıcı etkisinin arttırılması ve kamuoyunda oluşan 'cezasızlık' algısının kırılması açısından oldukça elzemdir.

Teklifte kadına yönelik şiddet ifadesinin açık ve net bir tanımı yoktur. Kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını vurgulayan İstanbul Sözleşmesi'nin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği fikrinin reddedildiği koşullarda yapılacak hiçbir düzenlemenin sonuç alıcı olamayacağı açıktır.

"Suçun kadına karşı işlenmesi" ibaresi yerine, "gebe olduğu bilinen kadına karşı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı" tanımının kullanılması daha doğru olacaktır. Kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit, işkence ve eziyet suçlarında "dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle suçlar da nitelikli hal kapsamına alınmalıdır.

Madde 4

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94. maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Türkiye'de özellikle olağanüstü hal koşullarıyla birlikte güvenlik güçleri tarafından işlenen işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaret suçları son zamanlarda oldukça tırmanmış durumdadır. Suç işleyen devlet görevlilerine karşı cezasızlık pratiği; şiddeti sistematik hale getirmekte, orantısız güç kullanımının ve hatta yurttaşların yaşam hakkını ihlal eden uygulamaların artmasına yol açmaktadır.

Tabi olduğumuz hukuk devleti işkenceyi engellemek, iddialar hakkında etkin soruşturma yürütmek, failleri bulmak ve cezalandırmak konusunda yükümlüdür. Anayasa'nın 17'nci maddesi hiçbir istisna olmaksızın işkenceyi mutlak bir biçimde yasaklamaktadır. Bu bağlamda hem kadınlara yönelik hem de ayrımcılık ve nefret duygusuyla işlenen işkence suçunun nitelikli hal kapsamına alınarak cezasızlık uygulamalarına son verilmesi elzemdir.

Madde 8

Düzenlemeyle kanunun 123. maddesinde suçun özel bir şeklini alan ısrarlı takip suçunun müstakil bir suç haline getirildiği belirtilmektedir. Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezasının verilmesi; suçun çocuğa ve ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin gerekçesinde bu suçun oluşabilmesi kriterlerinden biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde "ciddi bir huzursuzluk oluşturması" gösterilse de "ciddi huzursuzluk oluşturması" kavramından ne anlaşılması gerektiği gerekçede ve teklif maddesinde belirlenen bir kriterin olmaması sebebiyle hakimin takdirine bırakılmaktadır. Düzenleme bu haliyle keyfi

yorumlara açık görünmektedir. Ayrıca teklif edilen ceza artırımları mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle yeterli olmayıp suçun cezasızlıkla sonuçlanacağı gerçeğini yine değiştirmemektedir.

Günümüzde kadınların öldürülmesiyle sonuçlanan birçok şiddet vakasının öncesinde kadınların failin ısrarlı takibine maruz kaldığı bilinmekteyken bu yasa değişikliğinde Israrlı Takip sadece Ceza Yasası'nın 123. maddesinde özel bir suç olarak "Kişilerin Huzur ve Sükununu bozma" kavramıyla sınırlandırılmaktadır. Oysa ciddi can güvenliği tehditi oluşturan Israrlı Takip sistematik eziyet, işkence suçudur ve Ceza Yasası'nın 96. maddesindeki eziyet suçu altında özel bir suç olarak tanımlanmalıdır. Ayrıca Israrlı Takip Suçu on yıldır yürürlükte olan 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu'nda bir suç olarak tanımlanmışken Ceza Kanunu'nda herhangi bir karşılık bulamamış ve bu sebeple failler yıllardır cezasızlıkla ödüllendirilmiştir. Israrlı Takip suçu hem Ceza Yasası'nın 96. maddesinin hem de 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un özüne referansla düzenlenmeli ve dolayısıyla bu suç için 96. maddedeki 2-5 yıl hapis cezası uygulanmalıdır.

Teklifte Israrlı Takip Suçu hakkında soruşturma yapılması şikayete bağlı tutulmuştur. Oysa bu suç hakkında mağdurun fail tarafından baskı altına alınmış olabileceği, mağdurun ruh hali gibi durumlar gözetilerek re'sen soruşturma yapılmalıdır.

Yine teklife göre, Israrlı Takip Suçunun; yalnızca çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunda nitelikli hal olarak düzenlenmesi kadınların resmi nikahlı olmadıkları partnerlerinden, aile bireylerinden ya da daha önce hiç tanımadıkları ve karşılaşmadıkları kişiler tarafından gördükleri şiddeti kapsam dışında bıraktığı için eksik bir düzenlemedir. Kadınlara yönelik işlenen Israrlı Takip Suçunda, nitelikli hallerin kadınların geleneksel rollerine atıfla belirlenmesi, geleneksel rollere uymayan ve fakat Israrlı Takip Suçuna maruz kalan kadınları bir kere daha mağdur edecek ve bu ayrımcı tutum ortaya yeni sorunlar çıkaracaktır.

Temel şekli ve nitelikli halleri ile beraber Israrlı Takip Suçu daha kapsayıcı bir şekilde tanımlanmalı, infazın ertelenmesine imkan tanınmayacak şekilde ceza artırımları yapılmalı ve işlendiği takdirde bir kamu davası haline getirilmelidir.

Madde 9

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına yönelik işlenen kasten yaralama suçuyla sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Kadına yönelik toplumsal cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı tüm suç eylemlerinin değil de sadece kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması yeterli değildir. TCK ve CMK'nın, kadına yönelik şiddet suçlarını sadece cezalandırmaya yönelik değil aynı zamanda önlemeye yönelik hükümler içermesi gerekmektedir. Kadına yönelik işlenen yaralama ve katletme suçları önce daha hafif suçlarla başlamaktadır. Israrlı takip, tehdit, hakaret vb. ile başlayan eylem kadını katletme ya da katletme girişimiyle son bulmaktadır. Kadına yönelik şiddeti başlatan ilk suçta erkek fail tutuklanmayıp cezasızlıkla ödüllendirdiğinde kadının yaşamına kast etmeye teşvik edilmektedir. Bu bağlamda kadın cinayetlerinin önlenmesi için kadına yönelik sırf kadın kimliğinden kaynaklanan tüm şiddet eylemlerinin tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması gerekmektedir.

Madde 10,11

Düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Mağdur ile Şikâyetçinin Hakları" başlıklı 234. maddesi ile "Katılanın Hakları" başlıklı 239. maddesine cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçuyla kadına yönelik işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında baro tarafından avukat görevlendirilmesini isteme hakkı eklenmiştir. Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemeleri halinde, baro tarafından ücretsiz olarak avukat sağlanması cinsel saldırı suçlarında zaten mevcuttur. Ancak suça maruz kalan kadınlara bu hakları hatırlatılmamaktadır. Ayrıca bilgilendirme yapılsa dahi, bazı durumlarda da, anadili Türkçe olmayan kadınlar için çevirmen hakkı bulunmasına rağmen pratiğe geçirilmemesi sebebiyle iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Dolayısıyla kadınlar, ücretsiz avukat atanması hakları olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadıkları hallerde bu haklarını kullanamayacaklardır. Kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

Madde 12

Teklifte, CMK madde 253'te yer alan "uzlaşma" kurumunun uygulanamayacağı suçlar arasına "ısrarlı takip" gibi belli suçlar eklenmiştir. Uzlaşmanın yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına yönelik şiddet suçlarının tamamı açısından yasaklanması gerekir. Mevcut durumda, kadına yönelik basit tehdit (eşler arasında olsa bile), failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama gibi suçlar açısından uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanmaktadır. Uzlaşma ve arabuluculuk yolunun, herhangi bir suçun kadına yönelik şiddet kapsamında işlenmesi halinde kapalı olması gerekmektedir.

Sonuç olarak; İstanbul Sözleşmesi sadece Türkiye için değil, tüm dünyada kadına yönelik şiddet konusunda hazırlanmış en etkili, kapsamlı ve kurumlara yükümlülükler, denetim getiren Sözleşmedir. Uygulanması halinde hepimizin hayatını olumlu biçimde etkileyecek olan bu Sözleşmeden çekilme kararıyla iktidar tarafını belli etmiştir. Küçük bir erkek grubuna yönelik oy hesapları uğruna kadınlar feda edilmiş olmakla, kadına yönelik şiddeti önleme iradesi fesada uğramıştır. Bu nedenle bir kez daha öncelikli tavsiyemiz; İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararından vazgeçilmesidir. Bu, partili-partisiz tüm kadınların ortak isteği ve iradesidir. Bugüne kadar yürütülen mücadele deneyimlerini, kazanımları yok saymak, partili-partisiz hiçbir kadına fayda sağlamayacaktır. Ancak el birliğiyle taş taş üstüne koyarak, erkek egemenliğini, onun yarattığı yargı sistemini ve kurumlarını dönüştürmemiz mümkün olabilir.

Her şeye rağmen ve bu kadar kısa bir zaman diliminde önümüze getirilen Kanun Teklifi için görüş ve önerilerimizi paylaşmayı da kamuoyuna karşı bir borç biliyor ve gerçekten yeni sayılabilecek değişiklikler yapılabilmesi için değişiklik önerilerimizin dikkate alınmasını "kadın kadının yurdudur" şiarıyla, öncelikle kadın milletvekillerinden, tüm kadınlar için ısrarla talep ediyoruz.

Saygılarımızla,

Filiz Kerestecioğlu Demir
Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4290) esas numaralı "Türk ceza kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi" hakkında muhalefet şerhimizdir.

Genel Değerlendirme

Kadınlara karşı şiddetle mücadelede İstanbul Sözleşmesi'nden, tam bir yıl önce hukuka aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanı kararlarıyla çıkılmıştır. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in başvurusu sonucunda Danıştay başsavcılığının, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilişin hukuki olmadığı açıklaması ile Danıştay'da bu kararın hukuka aykırılığına dair yargılama devam etmektedir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda ön yargılı davranışları ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan iktidar, şimdi yine yeniden, bir önleme politikası içermeyen, pansuman görevi bile görmeyecek ve yaraları derinleştirecek bir çaba içinde meclise bir taslak teklif sunmuştur.

Yaygın medyada kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, adeta reform niteliğinde yenilikler getirdiği propagandası yapılan bu teklifte, mevcuda göre bazı olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmiş olup, bunun dışında sorunun ortadan kaldırılmasında etkili ve kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir.

Teklif genel olarak değerlendirildiğinde, kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine ters düştüğü izlenimi uyandırmaktadır. Kadına şiddeti, ölüm sonrası olarak değerlendiren bu zihniyet, vatandaşa da "büyük işler yapıyorum" havasında algı yönetimi yapmaktadır.

Bu teklifle hem kadına, hem de sağlık çalışanlarına yönelik işlenen şiddet suçlarının cezaları TCK'da artırılmaktadır. Kadına veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar, cezaların azlığına güvenerek bu suçları işlememekte, bu cezaların etkin infazları olmadığı için bu suçları işleme cüreti göstermektedir.

Türk Ceza Yasasında tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş durumdadır. Bu suçların TCK'da düzenlenmiş olması, etkin uygulanmalarını sağlamamaktadır. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılmakta ve ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz edilen ceza arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle zaten hükmedilen cezaların önemli bir oranı infaz edilmemektedir.

Sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir "cezasızlık" algısı oluşmuştur. Bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu etkin infaz olmalıdır.

İnfaz hukukunun ulaşmayı hedeflediği temel amaç ise, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un üçüncü maddesinin birinci fıkrasında

"Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamlara ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır." şeklinde düzenlenmiştir.

İnfaz kanunu ile 2020 yılında bir af çıkarılmıştır. Bu af kapsamında her gün cezaevlerinden birileri salınmakta ve "izin" adı altında, adli kontrolle, pandemi vb. sebeplerle ilgili kanun sürekli uzatılmaktadır. Kadına şiddet uygulayanlar yine şiddet uygulamakta ve öldürmektedir. Bir taraftan cezalar artırılırken, bir taraftan da failler afla salınmaktadır.

6284'deki koruyucu ve önleyici tedbirler maalesef uygulanmamaktadır.

Yaşadığımız süreçte duruşmalarda alınan kararlar ortadadır.

Geçtiğimiz hafta Yargıtay ceza kurulunun verdiği karar, Türkiye'de hukuktan mezun olmuş yargının her kademesinde görev yapan bazı kişilerin zihinsel dönüşümünü sağlamadığını ortaya koymuştur.

Kadın cinayetlerinin önünü açan yargının bu görmezden gelme hali, herhangi bir yaptırımla karşılaşmadığı gibi iktidarın söylemleriyle pekiştirilmektedir.

Uygulanmayan bir Ceza Yasası'na yine uygulanmayacak maddeler eklemeye çalışan iktidarın, kadına karşı şiddetle mücadele iradesinin olduğuna güven duyulamamaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 5'e karşı 14 üyenin oyuyla "kendisini reddettiği için Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'in cinayeti -tasarlayarak- değil -duygusal çöküntü ve anlık hiddetle- işlediğine dair karar vermiştir.

Orhan Munis "son bir kez konuşalım" diyerek parka çağırdığı Hatice Kaçmaz'ı bıçakla öldürmüştür.
Kararda cinayet gerekçesi tutkulu sevgi olarak gösterilmiş ve *"maktule ile evlenmeyi isteyen sanık, maktulenin bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine açıklaması sonucu içindeki tutku derecesindeki aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hali üzerinde yarattığı hiddetle yanına bıçak alarak, o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur"* denilmiştir.

Bu ve benzer kadın cinayetlerinde olduğu gibi toplumu derinden etkileyen, kamusal tartışmalara neden olan bir şiddet vakası yaşandığında "yeni bir hukuk düzenlemesi" yapılacağı söylenmektedir.

Ülkemizde kadınlara karşı işlenen suçları önlemek, şiddeti ortadan kaldırmak, etkili bir hukuk mekanizması ve bu mekanizmanın erişilebilirliğini sağlamak için düzenleme yapmak, sosyal yapıyı değiştirmek için değil de adeta toplumu yatıştırmak, sakinleştirmek için kanun teklifleri hazırlanır hale gelmiştir.

Tüm bu düzenlemelerin de üzerinde önerileri barındıran İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı verilmişken, İktidarın kadına karşı şiddetle mücadele konusundaki samimiyeti tarafımızca sorgulanmaktadır.

Kanun teklifi gerekçesinde de vurgulanan 6284 Sayılı Kanun ve benzeri düzenlemeler gereği gibi uygulanmıyorken, cezasızlık ana düşünceyken, Hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulaması varken, bu teklifin getirilmesini açıkçası tutarlı bulmamaktayız.

Kanun teklifinde ''Kadına Karşı Şiddet Suçu'' açıkça tanımlanmalı ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir madde ile ayrı bir suç olarak düzenlenmesi sağlanmalıdır.

Kadına Karşı Şiddet Suçu: bir kadının; sırf kadın olduğu için, bir erkek tarafından, erkeğin yap dediği şeyi yapmaması ya da yapma dediği şeyi yapması, okuma denilen kadının okuması, evlen denilen kadının evlenmemesi, boşanma denilen kadının boşanması veya çalışma denilenin çalışacağım demesi gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir. İnsan olmaktan kaynaklanan hakkını kullandığı için çoğu zaman kocası, eski kocası, sevgilisi, eski sevgilisi, babası, kardeşi ya da oğlu veya hiç tanımadığı erkek tarafından işlenen suçlardır.

Oysa bu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmiştir.

Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi, tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir.

Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hale gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması halinde bir kadın, bir başka kadına şiddet uygularsa, onun cezası da artırılacak mıdır? Teklife göre kadına şiddet uygulayan kadının da cezası artmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 82, 86, 94, 96 ve 106'ıncı maddelerine teklifte "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde..." diye cümle eklenmekte ve bunlardaki ceza artırılmaktadır.

TCK'nın mevcut halinde "gebe kadına karşı" denilerek, cinsiyetinden kaynaklanan güçsüzlüğünü erkek ile eşitlemek için arttırılması hedeflenirken, teklifle getirilen düzenlemede, kadına, kadın da şiddet uygulasa her halde artırım getirilmektedir. Oysa mevcut kanun, beden, ruh veya hamilelik diyerek cinsel durumundan kaynaklı güçsüzlüğe karşı koruma sağlamaktadır.

Örneğin, kadın olmasıyla alakalı olmayan hırsızlık, dolandırıcılık suçundaki durumlar için de ceza artırımını getirilmektedir. Kadına karşı suç deyip, her durumu tek bir yerde toplamak hem ceza kanununun ruhuna ve felsefesine aykırı hem de içinden çıkılamayacak problemleri barındıracaktır. Ayrıca bu durum, anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Teklifle getirilen 62'nci madde düzenlemesi ile de cezanın hafifletici unsurlarının da ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Dolayısıyla suçu, kanunların felsefesi kapsamında kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın insan odaklı suç olmaktan çıkarmakta, kadın kimliğine büründürmektedir.

Kadın cinayeti, kadına yönelik şiddet dendiğinde, kadının cinsiyeti ve konumu nedeniyle uygulanan bir suç şeklinden bahsedilmektedir ve bunun için de buna "kadın cinayeti", " kadına şiddet" denmektedir.

Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup; Türk Ceza Kanunu'nda kadına karşı şiddet adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür.

Görüşülen Kanun teklifi ile ilgili verdiğimiz değişiklik önergeleri KEFEK komisyonuna sunulmuş, ama tali komisyon olunduğundan önergeler görüşülmemiştir.

Tüm Maddeler problemlidir.

Bazı Maddeler ile ilgili görüşlerimiz; Diğer maddeler genel değerlendirme içinde yorumlanmıştır.

1.Madde

Türkiye'de kadın cinayetlerinin neden işlendiğini anlamak gerekir. Kadın olduğu için öldürülen, arkasında geleneksel yapının kadın olmasını güçlendiren bakış açısı ve Türkiye'nin toplumsal cinsiyet eşitsizliği noktasında karnesinin zayıf olmasından kaynaklanan bir sebepler silsilesi bulunmaktadır.

Failin öldürdükten sonra ya da yaraladıktan sonra gelip hâkimin önünde başını öne eğmesi bu konularda zihinsel dönüşümünü sağlamamış hâkimin de buna kanarak, tekrardan cezaya indirim sağlaması çok olasıdır.

Dolayısıyla bu pişmanlık bütün bu uygulamaların başındaki birinci maddede karşımıza çıktığı zaman iktidarın bu konuda hala kafasının karışık olduğu ve netleşmediği ortaya çıkmaktadır.

Mevcut yasada "takdiri indirim", "failin, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" kapsamındayken, yeni düzenlemeyle bu durum, "failin, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" olarak değiştiriliyor. Böylece faile verilecek takdiri indirim, pişmanlık hükmüne bağlanmakta ve indirim konusunda bu kararı hâkim verecektir.

Hâlihazırda kanunda iyi ve düzgün giyinmek zaten bir takdiri indirim nedeni olarak görülmemektedir. Bu, yargı yetkisini kullananların, fail lehine yaptıkları anlamsız bir değerlendirmeden, bir yorumdan ibarettir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı oluşmamış ve kadın cinayeti sonrası erkeğin pişmanlığını onayacak düşünce yapısına sahip hakimlere maalesef rastlanmaktadır. Aslında bu bakış açısı iktidarın kadın cinayetlerini hala anlamamış olmasının da bir göstergesidir. Meselenin önlenmesi adına cezai müeyyidelerin pişmanlıkla taçlanıp, indirime dönüşmesi çok yanlıştır.

Yargıtay ceza kurulunda alınan Hatice Kaçmaz kararı ile teklifi ret edilen erkeğin anlık öfke ile öldürdüğü için cezasızlık onayan yargıçların zihinsel dönüşüm sağlamayan beyinlerine destek olan bir ceza taslağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu teklif; hayatı kezzap atılarak ilk önce kör edilen, bıçaklanan ve sonrasında öldürülen sanatçı Bergen'in filminin Adana Kozan ilçesinde gösterime çıkmasını engelleyen Belediye başkanının düşüncesine destektir.

Bu olayda sesi çıkmayan katil koca ve belediye başkanına kadın cinayetine kurban gitmiş mağdurun hakkını savunmayan bir iktidardan tam da beklenendir.

Kadına karşı şiddetin öldürmenin pişmanlığı olamaz.

3. Madde;

İYİ Parti olarak; 2 / 2762 esas numaralı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi "ne ilişkin muhalefet şerhimizin 11. Maddesinde vurgulamıştık.

Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86.ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "Kadına karşı, " bendi eklenmelidir, demiştik.

Olaya yine farklı bakılmış. Teklifte, TCK 86. maddenin ikinci fıkrasına "suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz "denilmiş. 4 aydan 6 aya çıkarılmıştır.

86 maddenin 3 fıkrası Kasten yaralama suçunun (a) bendinde, yürürlükte olduğu halde, madde gerekçesinde yeni getiriliyormuş gibi eş veya boşanmış kadınla ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Bu kanun teklifi hazırlanırken yapılan özensizliktir.

Bu durumda, kasten yaralama ile ilgili birlikte yaşayan, nişanlı, dini nikâhlı kadınlar ne olacak sorusuna cevap bulunmamaktadır.

Dışarıdaki hiç tanımadığı kadın öldüren, yaralayan failler için ne yapılacaktır? Bu konuda verdiğimiz değişiklik önergesi dikkate alınmalıdır.

8. Madde;

Bu madde ısrarlı takip ile ilgilidir. Israrlı takip konusunun "müstakil suç" kapsamına alınmasını önemli bulmaktayız. Türk Ceza Yasasının mevcut haliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur ancak yıllardır konuyla ilgili 96. Madde yargı tarafından görmezden gelinmektedir.

Madde gerekçesinde "mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamadaki fiillerin yaptırıma bağlanmasının amaçlandığı ileri sürülmektedir.

Ancak ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediği hâkim insiyatifinde, muallakta bırakıldığı görülmektedir.

Israrlı takip konusu İstanbul sözleşmesinde var olan, TCK' da tanımı yapılmamış bir konu idi. Ancak mağdurun bunu belgelemesi ile cezai sistem işleyecektir.

Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen 6 aydan 2 yıla ve nitelikli halinde 1 yıldan 3 yıla olarak belirlenen hapis cezaları caydırıcı nitelikte değildir.

Israrlı takip mevzu bahis olduğunda derhal 6284 devreye girmelidir.

Ancak 6284 devreye girmediğinde 3 yıl ceza alanlar bu ülkede 1 gün bile hapse girmiyorlar. Uygulamada ertelemeye tabi olan bu süreler failin cezaevine bile girmemesini ve cezasızlığın devam etmesini getirmektedir.

Kâğıt üstünde olan bir yasal düzenleme uygulamada etkili bir çözüm sunmaktan uzak görünmektedir.

10. Madde;

Belli suç tiplerinde mağdurların istemi halinde ücretsiz avukat görevlendirilmesi düzenlenmektedir.
Mağdur kadın ve çocukların yargı süreçlerinde yalnız kalmaması çok önemli bir husustur. Cinsel saldırı suçlarında avukat isteme hakkı zaten mevcuttur ancak maruz kalanlara hatırlatılmamaktadır.

Kasten yaralama (madde 86), Israrlı takip (madde 123/A), İşkence (madde 94), Eziyet (madde 96), Çocukların cinsel istismarı (madde 103), suçlarında avukat görevlendirilecektir. Yine teklifin 10. ve 11. Maddelerinde kadın cinayetlerinde katledilen kadınlar için barolar tarafından vekil görevlendirilmesi ile ilgili bir düzenlemenin yer almaması büyük eksikliktir.

Bu suç tipleri de zaten kadınlara karşı işlenen 'en ciddi' suç tiplerini oluşturmaktadır.
Baroların kadın hakları merkezleri mağdur kadınlara gönüllü avukatlık hizmeti vermektedir. Ancak bir davaya taraf olmak amacıyla gerçekleştirilen katılma talepleri ülkenin her yerindeki mahkemelerce sistematik olarak reddedilmektedir.

Yani kadınların yargı süreçlerinde yalnız kalmamaları ve adalete erişim temelden problemlidir.

Sonuç olarak;

Bu taslak anlamsız ve günü kurtarma çalışmasıdır. İstanbul sözleşmesinden hukuksuz bir şekilde çıkılması ve her geçen gün sağlık çalışanlarına artan şiddet olayları için alelacele bir teklif hazırlanmıştır.

Yıllardır olduğu gibi bu yasa teklifi için kadın STK'ları ve barolar ile birlikte hazırlanmamış, üniversitelerin ilgili bölümlerinden de görüş alınmamıştır.

Bu kanun teklifinin çekilerek, yukarıda izah ettiğimiz gibi Türk Ceza kanununda kadına şiddet konusunun ayrı bir başlık altında toplanması ve kadına şiddet suçunun tanımlanması, başka problemleri ortadan kaldıracaktır.

Muhammet Naci Cinisli	*Şenol Sunat*
Erzurum	Ankara

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu *4/4/2022*
Esas No: 2/4290
Karar No: 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1.Giriş

"Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290)" 16/3/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 20 karar numaralı, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun 4 karar numaralı tali komisyon raporları 28/3/2022 tarihinde Komisyonumuza tevdi edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanı Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç başkanlığında, Komisyonumuzun 29/3/2022 tarihli toplantısında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yargıtay, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Danıştay, Ankara Bölge İdare Mahkemesi, Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipleri Birliği temsilcileri ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Olgun Değirmenci'nin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır.

2. Komisyon görüşmeleri

Komisyon, Anayasaya aykırılık iddialarını değerlendirmiş, Anayasaya aykırılık iddialarını oylamış ve Teklif'in Anayasaya aykırılık teşkil etmediği neticesine ulaşmıştır.

Müzakereler esnasında Teklifin lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

Şiddet, bireyi ve toplumları olumsuz yönde etkileyen, ulusal ve uluslararası düzeyde varlığını sürdüren evrensel bir sorun niteliğindedir. Son yirmi yılda gerek kadına yönelik şiddetin önlenmesi, kadının statüsünün artırılması, kadınların eğitimi, kadınların iş ve sosyal hayata etkin katılımları, gerekse de sağlık alanında tarihi adımlar atılmıştır. Bu doğrultuda, Türk Medeni Kanunu ile cinsiyete dayalı ayrımcılığı ortadan kaldıran düzenlemeler gerçekleştirilmiş, İş Kanunu ile işveren-işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayrım yapılamayacağı belirlenmiş, Anayasanın 10'uncu maddesine "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü ve pozitif ayrımcılık uygulanmasının sağlanmasına yönelik hüküm eklenmiş, töre ve namus cinayetleri ağırlaştırılmış suç kapsamına alınmış, kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çok önemli bir düzenleme olan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiş ve kanun kapsamında şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınların korunmasına yönelik çok sayıda tedbir uygulamaya geçirilmiş, Kadın Destek Uygulaması (KADES) gibi hayati önem taşıyan uygulamalar geliştirilmiş, 8/7/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi

hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi nitelikli hâl olarak kabul edilmiş, Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuş, valilerin ve kaymakamların başkanlığında şiddetle mücadele komisyonları oluşturulmuş, eylem planları hazırlanmış ve diğer kadının güçlenmesi ile kadına karşı şiddetle mücadelede etkinliğin artırılması amacıyla birçok düzenleme yapılmış, önleyici tedbirlere ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiş, kurumlar arası koordinasyon sağlanmış ve etki analizleri yapılmıştır. Sağlık alanında da, sağlık hizmetlerine erişim ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla çok sayıda önemli adım atılmıştır. Bu minvalde, 663 Sayılı Sağlık Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 54'üncü maddesi çerçevesinde şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarına Sağlık Bakanlığı tarafından hukuki destek verilmekte olup, Beyaz Kod uygulamasının başlamasıyla şiddet vakalarının kayıt ve istatistikleri tutulmaya başlanmış, sağlıkta şiddetle mücadele tüm boyutlarıyla ele alınarak bu konuda temel stratejilerin belirlenmesi gayesiyle ilgili bakanlıklar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve konunun diğer paydaşlarının katılımı ile Sağlıkta Şiddetle Mücadelede Sıfır Tolerans Eylem Planı hazırlanmış, sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu katalog suçlar kapsamına alınmış, sağlık çalışanlarına karşı kasten işlenen suçlarda şüphelilerin ifadelerinin bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından alınması sağlanmış, mağdur doktorların ifadelerinin hastanelerde alınabilmesine imkân tanınmış, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeliyle, yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama, tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarının cezaları artırılmış ve hapis cezalarının ertelenmeyeceği düzenlenmiş ve hastanelerin fiziki durumları, tıbbi cihaz kapasiteleri ve benzeri alanlarda kaydedilen ilerlemelerle birlikte Ülkemiz dünyanın en önemli uluslararası sağlık hizmetleri veren merkezlerden biri hâline gelmiştir. Yapılan tüm bu düzenlemeler ve hayata geçirilen uygulamalar, hem kadına karşı şiddet hem de sağlık çalışanlarına yönelik şiddete karşı hassasiyetin bir göstergesidir ve getirilen düzenleme de aynı hassasiyetle şiddet vakaları ile mücadele kapsamında bugüne kadar atılmış olan önemli adımların devamı niteliğindedir.

Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu Teklif açısından yol gösterici olmuştur. Komisyon, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, mağdur kadınlar ve diğer konunun tüm taraflarının görüşlerinin alındığı uzun soluklu, titiz çalışmalar gerçekleştirmiş ve raporunda konunun tüm boyutlarına ilişkin çok sayıda öneri getirmiştir. Dolayısıyla Teklifin hazırlık sürecine ilişkin ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığı yönünde getirilen eleştiriler yerinde değildir. Öte yandan esas problemin mevzuattan değil uygulamadan kaynaklandığı vurgusu yapılmasına karşın, esasen Teklif de tam olarak uygulamadan kaynaklı sorunların giderilmesi amacını taşıyan hükümler içermektedir.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul Sözleşmesi), Avrupa Konseyi üyesi ülkelerden birçoğu tarafından imzalanıp onaylanmamış ya da imzalanmasına rağmen onaylanmamış, imzalayan ve onaylayan birçok ülke ise sözleşmeye çekince koymuştur. Konsey üyesi Azerbaycan ve Rusya ile gözlemci ülke statüsündeki Amerika, Japonya, Kanada, Meksika ve Vatikan sözleşmeyi dâhi imzalamamış, Polonya ise yakın zamanda sözleşmeden çekilme yönünde işlemlere başlamıştır. Bu nedenle Sözleşme diğer ülkelerde de tartışma konusudur ve kadına yönelik şiddetle mücadele tek bir hukuki metine indirgenmemelidir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 61'inci maddesi soyut özel cezanın bireyselleştirilme maddesidir ve hâkim, sınırlı sayıda nedeni göz önünde bulundurarak cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirlemektedir. 62'nci madde ise 61'inci maddede öngörülemeyecek durumları da göz önüne alarak ve olası gerçek hayattaki tüm nedenleri de değerlendirerek, hâkime cezada bir değerlendirme olanağı tanımaktadır. 61'inci madde, suçun işlenmesi anına kadar ki süreci göz önüne alırken, 62'nci madde ise suçun işlenmesinden sonraki süreci dikkate almaktadır. Düzenlemeyle Türk Ceza Kanununun 62'nci maddesinde yer alan takdiri indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçilerek maddenin uygulama alanı sınırlandırılmaktadır. Ayrıca failin samimi pişmanlık içermeyen davranışları takdiri indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. "Pişmanlık" ifadesi Almanya, Avusturya, İsviçre, Rusya gibi mukayeseli hukuk örneklerinde de yer almaktadır. Yine duruşma sırasında mahkemeyi etkilemek amacıyla yapılmış şeklî tutum ve davranışlar takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacaktır. Böylelikle kamuoyunda kılık kıyafet veya diğer belli bazı mahkemeyi etkilemeye yönelik şeklî davranışlar ile cezalarda indirim yapıldığı algısının önüne geçilmiş olacaktır. Diğer taraftan takdiri indirim nedenlerinin kararda, gerekçeleriyle gösterilmesi gerekecektir. Anayasanın 141'inci maddesi hükmüne rağmen yapılan düzenleme ile kanunu uygulayacak hâkimlerin dikkati çekilmiş olacaktır. Benzer tekrar düzenlemeleri, diğer kanunlarda da mevcuttur. Yapılan düzenlemeyle çok sayıda eleştiriye muhatap olan maddenin uygulanmasına ilişkin kanundan kaynaklanan aksaklıkların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları açısından mağdurun kadın olması hâlinde cezalar artırılmaktadır. Teklifle getirilen düzenlemeyle birlikte, kasten yaralama suçunun mağduru olan kadının, aynı zamanda sağlık çalışanı olması ve suçun görevi nedeniyle işlenmesi hâlinde verilecek ceza 5237 sayılı Kanunun 86'ncı maddesinin üçüncü fıkrası ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı artırılacağından, kadın sağlık çalışanlarına karşı şiddet eylemleri bakımından cezalar önemli ölçüde artırılmış olacaktır.

Israrlı takip fiilleri müstakil bir suç olarak Türk Ceza Kanununda düzenlenmektedir. Israrlı şekilde fiziken takip etmek veya haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak fiillerinin, mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hâlinde suç oluşacaktır. Suçun, nitelikli hâl olarak çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi, netice sebebiyle ağırlaşan hâl olarak mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, fail bakımından nitelikli hâl olarak hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi durumunda cezalar artırılarak uygulanacak ve önemli bir husus olarak da suçun nitelikli hâlleri bakımından tutuklama kararı verilebilecek ve suç, uzlaştırma kapsamı dışında olacaktır.

Israrlı takip suçu kapsamındaki eylemlerin 5237 sayılı Kanunun 123'üncü maddesinde düzenlenen "kişilerin huzur ve sükununu bozma" suçu bağlamında cezalandırılabileceği tartışılmasına rağmen, hükümde yer alan "hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması" ifadesi, hareketin hukuka aykırı olmasını aradığından sınırlayıcı bir mahiyettedir. Bu noktada bir kişiyle temas kurmanın ne zaman hukuka aykırı olacağı tartışmasını yapmak gerekecek ve sosyal davranış kurallarına hukukun ciddi şekilde müdahalesiyle karşılaşma durumu söz konusu olabilecektir. Bu anlamda getirilen düzenleme bir ihtiyaçtır. Her iki suç bakımından iç huzurun bozulması söz konusu olduğundan maddenin Türk Ceza Kanununda düzenlendiği yer de yerindedir. Israrlı takibin bir sonraki aşamasının daha ağır suçlar

oluşturabileceği ihtimali esasen tehdit gibi diğer suçlar için de geçerlidir. Ayrıca, yağma suçunda aynı zamanda kişiye yönelik bir cebirin de söz konusu olduğu ve kişinin huzur ve sükûnunu bozduğu düşünülerek kişilere karşı işlenen suçlarda da düzenlenebileceği örneğinde olduğu gibi, getirilen düzenlemelerde tek bir hukuki yarar yerine birden fazla hukuki yararın korunabilmesi mümkündür. Dolayısıyla ısrarlı takip suçunun düzenleme yeri uygundur. Somut olayın durumuna göre bazı durumlarda resen takibin de sorunlar oluşturabildiği ve şikâyete tabi tutmanın bir nevi mağdurun süreç üzerindeki egemenliğini tanımak anlamına geleceği dikkate alındığında, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyete bağlı kılınması sorun teşkil etmeyecektir. Suç, sadece hareket suçu olmadığından ısrarlı şekilde kişiyi fiziken takip etmekle, haberleşme, iletişim ve bilişim sistemleri aracıyla iletişim kurmakla suç oluşmayacaktır. Hareketin neticede mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gerekecektir. Bu neticenin düzenlemeden çıkması durumunda ise ceza hukukundaki belirsiz durumu ortaya çıkabilecektir. Belirsizliğin olduğu noktada ise ceza hukuku bir tehdit aracı olarak kullanılmaya başlanmakta ve özgürlükler her zaman tehdit edilir hâle gelmektedir.

Kadına karşı kasten yaralama suçu ile kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi hâlleri, tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlara eklenmektedir. Aynı zamanda sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından tutuklama nedeninin varsayılacağına ilişkin Teklifle yürürlükten kaldırılması öngörülen 3359 sayılı Kanunun ek 12’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan hüküm, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100’üncü maddesinde yer alan katalog suçlar arasına taşınarak görünür hâle getirilmekte ve katalog suça ilişkin diğer bir kanunda yapılan düzenlemeyle oluşan sistematiğe aykırılık giderilmektedir.

Çocukların cinsel istismarı ve ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence ve eziyet suçları 5271 sayılı Kanunun “Mağdur ve şikâyetçinin hakları” başlıklı 234’üncü maddesi kapsamına alınarak bilhassa şiddet mağduru kadınların istemleri durumunda baro tarafından ücretsiz olarak avukat görevlendirilmesi olanağı sağlanmaktadır.

Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında herhangi bir izne gerek görülmeden genel hükümlere göre soruşturma ve kovuşturma yapılabilmekteyken düzenlemeyle, hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanmaktadır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Kurul, profesör veya doçent unvanlı biri dâhili, diğeri cerrahi branştan iki hekim olmak üzere yedi üyeden oluşacak, gerektiği durumlarda Sağlık Bakanı işin niteliği ve sayısına göre yeni kurullar da oluşturabilecektir. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarı konusunda Kurula yetki verilmektedir. Kurul, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumunu gözeterek karar verecektir.

6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunun 1’inci maddesinde eczacılık hizmetinin bir sağlık hizmeti olduğu belirtilmiş, Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmeliğin 4’üncü maddesinin birinci

fıkrasının (b) bendinde sağlık mensupları "Tabip, diş tabibi, eczacı, hemşire, ebe ve optisyen ile 1219 sayılı Kanunun ek 13 üncü maddesinde tanımlanan diğer meslek mensupları" şeklinde tanımlanmıştır. 1219 sayılı Kanunun ek 13'üncü maddesinde ise 39 adet sağlık mesleği mensubunun tanımı yapılmaktadır. Dolayısıyla düzenlemede kapsam bakımından bir belirsizlik ve ihtilaf söz konusu değildir. Diğer taraftan 1219 sayılı Kanunun içeriğinde tabip ve diş tabipleri ibareleri geçtiğinden yapılacak bir değişiklik, kanunun lafzından bir sapmaya ve diğer meslek mensuplarının kapsamda olup olmayacağı noktasında tereddütlere yol açabilecektir.

"Görevin kötüye kullanılması", kasıtlı bir suç olan 5237 sayılı Kanunun 257'nci maddesinde yer alan suçu işleme anlamına geleceğinden, hekimlerin taksirle sebebiyet verdiği durumlar açısından herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Gerek kadına gerekse de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sosyal bir yara hâline dönüşmüş, ülke gündeminde uzun süredir yer alan hususlardır. Anılan hususların gündeme alınması, gerek içerik gerekse de hukuk tekniği açısından eksikliklere karşın olumlu bir adımdır. Her iki konuda, meselelerin asıl öznelerinin ve bilim insanlarının görüşleri alınmadan, süregelen olumsuz bir teamül olarak torba yasa şeklinde düzenleme yapılması, yasa yapma kalitesi açısından ciddi bir sorun teşkil ettiği gibi, düzenlemeyi yapanların konulara bakış açısını da ortaya koymaktadır. Kadına ve sağlık çalışanlarına karşı şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmalarının kolaylaştırılması ve infaz kabiliyeti olmayacak biçimde cezalarda kısmi artırımı öngören Teklif, sorunların çözümünde yeterli olmayacağı gibi, zaten gerekçeli karar yazılmasının Anayasal bir zorunluluk olduğu, katalog suçlarda sağlık personeliyle ilgili yapıldığı iddia edilen düzenlemenin hâlihazırda 3359 sayılı Kanunun ek 12'nci maddesinin birinci fıkrasında yer aldığı ve ısrarlı takibin 6284 sayılı Kanunda yıllardır bulunduğu da dikkate alındığında, bir reform olarak nitelendirilmesi de mümkün değildir. Bunun yanında, kadın politikalarına ve sağlık çalışanlarına ilişkin çelişkili söylem, eylem ve politikalar ile kadının güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yoluyla şiddetin önlenmesini öngören İstanbul Sözleşmesinden çekilme kararı alınması, samimiyetsizliğin ve çelişkinin bir göstergesidir. Şiddet olaylarındaki artışın sosyal, ekonomik, psikolojik birçok boyutu olduğu dikkate alınarak, her iki sorun açısından şiddete yol açan toplumsal, kurumsal ve psikolojik faktörleri değerlendiren bütüncül yaklaşımlarla geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmalı, temel yasaların sistematiğini bozar mahiyette konjonktürel değişikliklere gidilmemelidir.

Teklifin kadına karşı şiddetle mücadele için getirildiği iddia edilen ağırlaştırıcı sebep ihdası ve ceza alt sınırlarının artırılmasına ilişkin 2 ila 6'ncı maddeleri, eşitlik ilkesinin anlaşılış biçimi ve yasaya aktarma biçimi açısından sorunludur. Örneğin adam öldürme suçunun mağdurunun kadın olması durumunun suçun nitelikli hâli olarak düzenlenmesi, bir kadının, bir kadını ve bir erkeği öldürmesi durumunda öldürdüğü kadın nedeniyle Anayasanın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine aykırı biçimde daha fazla ceza almasına yol açacaktır. Sürekli atıf yapılan 6284 sayılı Kanun, esasen kendisine vurgu yapılmayan İstanbul Sözleşmesinin bir gereği olarak yürürlüğe konmuştur. Sözleşmenin on yıllık uygulaması ve normatif değerinin göz önüne alınmış olmaması ise Teklifteki teknik ve Anayasal sorunların temel nedenidir. Bu sorunların giderilmesi ve kadına karşı erkek şiddeti olgusuyla mücadele edilmesi noktasında yapılması gereken, İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezayı ağırlaştırıcı koşullar" başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki tanımı kullanmaktır. Sözleşmenin hükümleri çerçevesinde kadına yönelik şiddetin ortaya çıktığı bağlam düzenlendiği ve yaptırıma bağlandığı zaman Anayasanın 10'uncu maddesi açısından eşitlik ilkesinin ihlali de ortadan kalkmış olacaktır. Suçun kadına karşı işlenmesi, suçun kadına karşı toplumsal

cinsiyete dayalı şiddet kapsamında işlenmesinden farklılık arz ettiği dikkate alınarak, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımı mevzuatta yer almalı ve aralarında aile bağı veya bir ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın cinsiyet temeline dayanan her türlü şiddeti kapsayacak şekilde Teklifteki hükümler düzenlenmelidir.

Takdiri indirim nedenlerini düzenleyen maddeye pişmanlık ibaresinin eklenmesi bugüne kadar ki yargı pratiği düşünüldüğünde, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı oluşmamış uygulayıcılar bulunduğu müddetçe uygulamada pek de bir anlam ifade etmeyecektir. Öte yandan salt ceza indirimi almak için yapılacak pişmanlık savunmalarının hangi ölçütlerle değerlendirileceği de düzenlemede muğlaktır. Uygulayıcıların toplumsal cinsiyet eşitliği lehinde karar vermemeleri sonucu ortaya çıkan sorunların çözümü için uygulayıcılara toplumsal cinsiyet eşitliği ile alakalı meslek içi eğitimlerin verilmesi gereklidir. Yine "erkeklik indirimi" konusu olan haksız tahrik indirimine ilişkin düzenleme yapılmaması ciddi bir eksikliktir. İyi hâl indirimi ve haksız tahrik hükümlerinin yıllardır cezasızlık aracı olarak kullanıldığı dikkate alınarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda iyi hâl ve haksız tahrik hükümlerinin uygulanmayacağı yönünde düzenleme yapılmalıdır.

Nefret suçlarının cezasızlık durumuyla karşı karşıya kalmasını önlemek için dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsel kimlik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda haksız tahrik ve takdiri indirim hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmelidir.

Anayasanın 141'inci maddesine göre zaten mahkeme kararları gerekçeli olarak yazılmak durumundadır. Anayasanın 11'inci maddesi gereğince tüm hâkimler Anayasa hükümleri ile bağlı olduğundan, yapılması gereken, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterileceğine ilişkin düzenlemede yer alan hüküm gibi kararların gerekçeli yazılacağını tekraren yazmak değil, sorun alanlarını tespit edip hâkimlerin Anayasanın üstünlüğü çerçevesinde karar vermelerini sağlamaktır.

Türk Ceza Kanununda çok sayıda suç tipi düzenlenmesi bulunmasına rağmen bu durum etkin olarak uygulandıkları anlamına gelmemekte, infaz sistemine ilişkin ve indirime neden olan düzenlemeler nedeniyle hükmedilen cezalar ile infaz edilen cezalar arasında ciddi farklar ortaya çıkmaktadır. Bu durum kadına karşı şiddet fiillerine ilişkin cezasızlık algısına yol açmaktadır. Dolayısıyla sorunu, belli suç tiplerine ilişkin cezaların düşük olması değil, infaz uygulamaları ve cezada indirim düzenlemeleri nedeniyle cezaların neredeyse infaz edilemez duruma gelmesi oluşturmaktadır. Cezaların caydırıcı etkilerini ortadan kaldıran bu durumun önüne geçebilmek için kadına karşı şiddet olaylarında hapis cezalarının ertelenmesi, seçenek yaptırımlara çevirme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve diğer mevcut hükümlerin etkin bir şekilde uygulanmasına engel teşkil eden müesseselerin uygulanmaması yönünde düzenlemeye gidilmelidir.

5237 sayılı Kanunun 113'üncü maddesinin başlığı "Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi" olduğundan, madde başlığıyla uyum sağlanması açısından "suçun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde" ibaresi, suçun konusunun sağlık hizmeti olmaması nedeniyle "suçun sağlık hizmetinden faydalanma hakkının engellenmesine yönelik işlenmesi" şeklinde değiştirilmelidir.

Israrlı takibin ayrı bir suç olarak düzenlenmesi olumlu olsa da suçun niteliği dikkate alındığında Türk Ceza Kanununda "Hürriyete karşı suçlar" bölümü yerine "Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar" bölümünde düzenlenmesi gerekmektedir. Diğer yandan "bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturma" ya da" kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden

olma” şeklinde ortaya konan suça ilişkin ölçütlerden ne anlaşılması gerektiği herhangi bir kritere bağlanmadığından düzenlemeyle keyfî uygulamalara yol açabilecek nitelikte hâkime geniş takdir yetkisi verilmektedir. Suç için öngörülen cezalar ise mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle caydırıcı olmaktan öte, tersine cezasızlık algısını pekiştirecek niteliktedir. Bunun yanında ısrarlı takibin tekrarlayan, sistematik bir suç olduğu gerçekliği karşısında şikâyete tabi olmadan resen soruşturulmalıdır.

Israrlı takip gerçekleşirken şikâyete tabi olmayan başka bir suç işlendiğinde, ısrarlı takip suçunun da şikâyete tabi olmayacağı ve içtima konularında özel bir düzenleme yapılmalı, Türk Ceza Kanunundaki kullanıma uygun olarak “ciddi” ibaresi yerine “ağır” ibaresi tercih edilmelidir.

Baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesine ilişkin düzenlemenin kapsamı, kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla, bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlar bakımından genişletilmeli ve kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

Sağlıkta şiddet, koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmemesi, hastaların yeterli sürede muayene edilememesi, sağlık çalışanlarının özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmaması, sağlık çalışanlarını hedef gösteren açıklamalar ve sağlık hizmetlerinin ticari bir metaya dönüştürülmesi gibi bir dizi sağlık politikalarında yapılan yanlışlıkların bir parçasını oluşturmaktadır. Sorunların temelini teşkil eden Sağlıkta Dönüşüm Programından vazgeçilmelidir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacak olması nedeniyle yapısı itibarıyla sorunludur. Kurulda hekim sayısının yetersiz olmasının yanı sıra meslek örgütü temsilcilerinin yer almaması ve de karar alınırken uyulacak ölçütlerin yetersiz ve muğlak olarak düzenlenmesi, alınacak kararları teknik açıdan hatalı değerlendirmeler neticesinde sorunlu hâle getirebileceği, mağduriyetler oluşturabileceği ve kararları tartışılır hâle getirebileceği gibi, Kurulu olması gereken bağımsız ve tarafsız bir yapı yerine, tamamen idari yapıda bir kurul niteliğine büründürecektir. Sağlık hizmetindeki kusurların çoğu zaman sağlık sisteminin kendisinden kaynaklandığı dikkate alındığında öngörülen yapı, sağlık alanında yaşanan problemlere bütüncül bakış açısını ve kalıcı çözümler üretilmesini engeller mahiyettedir. Kurulun yapısı, bağımsızlık ve tarafsızlık açısından yeterli güvenceler içeren bilimsel bir kurula dönüştürülmelidir. Diğer yandan Kurulun kararlarına karşı itiraz mercii olarak sadece Ankara Bölge İdare Mahkemesinin belirlenmesi, mahkemeye erişim hakkı ve Mahkeme üzerinde iş yükü açısından sorunlara neden olacaktır.

Anti demokratik yapısı, alınacak kararların keyfîliğe açık olması ve adeta bir mahkeme gibi karar verebilecek olması nedeniyle Mesleki Sorumluluk Kurulana ilişkin hükümler, Anayasanın 2, 9 ve 10’uncu hükümlerine aykırıdır.

Taksirle ölüme ve yaralamaya sebebiyet verilmesi eylemlerine ilişkin hekimlere rücu edilmeyeceği ifade edilmesine rağmen, düzenlemede bu yönde bir açıklık bulunmamaktadır; düzenleme bu açıdan hukuki belirlilikten yoksundur.

Teklifte yer alan düzenlemelerde “hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensupları” ibaresi kullanılmış ve devamında da “muayene, teşhis ve tedavi” ibarelerine yer verilmiştir. 1219 sayılı Tababet Ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 1’inci maddesinde ise hangi surette olursa olsun hasta tedavi edebilmek için tıp fakültesinden diploma sahibi olmanın şart olduğu, ek 13’üncü maddesinde ise tabipler ve diş tabipleri dışındaki sağlık meslek mensuplarının hastalıklarla ilgili doğrudan teşhiste bulunarak tedavi planlayamayacağı belirtilmiştir. Mevzuatta eczacıların teşhis ve tedaviye ilişkin, tıbbi teşhis ve uygulamalar yapabileceklerine ilişkin herhangi bir hüküm

kanun düzeyinde bulunmamaktadır. Kapsam bakımından ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi açısından "hekim, diş hekimleri ve diğer sağlık mensuplarının mesleğinin icrasıyla ilgili yaptığı uygulamalar" ibaresinin tercih edilmesi yerinde olacaktır.

Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan sağlık mensupları bakımından da, yüksek tazminat yükleriyle karşılaştıkları dikkate alınarak tazminat sorumluluklarıyla ilişkin aynı güvenceler sağlanmalıdır.

Derdest rücu davaları hakkında davacı idarenin Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurmaması nedeniyle davanın usulden reddi hâlinde, davacı idarenin kusuru ve ihmali bulunduğu durumlarda, getirilen geçici madde düzenlemesiyle yargılama gideri davalı sağlık çalışanına da eşit şekilde paylaştırılacaktır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 323'üncü maddesine göre avukatlık ücreti yargılama giderlerindendir ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164'üncü maddesine göre ise karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücreti avukata aittir. Düzenlemede bu hükümlere aykırılık teşkil edecek şekilde yargılama giderlerinden olan vekalet ücreti kapsam dışında bırakılmış ve idare aleyhine vekalet ücretine hükmedilmeyeceği düzenlenmiştir. Anılan maddelerdeki hükümler göz önüne alınarak avukatların emek ve mesaileri açısından haksızlık oluşturan "davacı aleyhine vekalet ücretine hükmedilemez" ibaresi metinden çıkarılmalıdır.

Bölge İdare Mahkemesi bakımından 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 9'uncu maddesinde belirtilen itirazları inceleme süresinin, gelecek iş yoğunluğu dikkate alınarak, incelemenin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için iki kat uygulanması yönünde değişikliğe gidilmelidir.

Şiddet vakalarının ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşandığı ve sağlık tesislerinin sağlık çalışanları bakımından iş yeri niteliği taşıdığı gözetilerek, sağlıkta şiddetin engellenmesi ve sağlık çalışanlarının yoğun olarak bulunduğu iş yerlerinin de koruma altına alınması amacıyla 5237 sayılı Kanunun 116'ncı maddesi bağlamında düzenleme yapılmalıdır.

Hekimlerin işlerini daha güvenli biçimde yapmalarını sağlamak amacıyla zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sisteminde değişikliğe gidilerek gelirleri sağlık kuruluşlarından sağlanacak bir kamu fonu oluşturulmalıdır.

3. Teklif metnine ilişkin kabuller ve değişiklikler

Komisyonumuzca Teklifin maddeleri aynen kabul edilmiştir:

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Ayrıca Komisyonumuza verilen redaksiyon yetkisi doğrultusunda Teklifin tamamı, tereddütleri gidermek ve anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler, kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

4. Genel Kurulda temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Balıkesir Milletvekili Belgin Uygur, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ile Samsun Milletvekili Orhan Kırcalı özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Yılmaz Tunç	*Ramazan Can*	*Gülay Samancı*
Bartın	Kırıkkale	Konya
Kâtip	Üye	Üye
Belgin Uygur	*Muhammed Fatih Toprak*	*Abdullah Koç*
Balıkesir	Adıyaman	Ağrı
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Ayhan Erel	*Hasan Subaşı*	*Rafet Zeybek*
Aksaray	Antalya	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Süleyman Bülbül	*Mehmet Ruştu Tiryaki*	*Emine Yavuz Gözgeç*
Aydın	Batman	Bursa
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Oğuzhan Kaya	*Tufan Köse*	*Sabri Öztürk*
Çorum	Çorum	Giresun
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Abdulkadir Özel	*Hayati Arkaz*	*Turan Aydoğan*
Hatay	İstanbul	İstanbul
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Abdullah Güler	*Züleyha Gülüm*	*Mahmut Atilla Kaya*
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Halil Öztürk	*Alpay Antmen*	*Orhan Kırcalı*
Kırıkkale	Mersin	Samsun
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye	
	Mustafa Arslan	
	Tokat	

MUHALEFET ŞERHİ

2/4290 Esas sayılı "**Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"**ne ilişkin muhalefet şerhimizdir.

1.TEKLİFİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Teklifin komisyon görüşmeleri, 29 Mart Salı günü saat 15:00'te TBMM Adalet Komisyonunda başlayıp 30 Mart Çarşamba günü sabaha karşı saat 03:23'te bitmiştir. Yürürlük ve yürütme maddeleri de dâhil 17 maddeden oluşan, kadına ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili oldukça önemli bir teklif olmasına rağmen 12 saatlik görüşme süresinde çalışmalara sadece bir buçuk saat ara verilmiştir. Kısaca sağlıksız bir çalışma ortamında yapılan önemli bir teklifin görüşmelerinden elde edilmesi beklenen verimlilik sağlanamamıştır. Komisyonun AKP ve MHP'li üyelerinin çoğu söz bile almazken, teklifte imzası bulunan AKP'li milletvekillerinden de çoğu söz almamış, teklifle ilgili herhangi bir beyanda bulunmamış, hatta oylamalar sırasında bile katılım göstermemişlerdir.

Teklif, aceleci ve özensiz bir tavırla, muhalefet milletvekillerinin önergeleri ve eleştirileri dikkate alınmadan, maddeler üzerinde yeterli hukuki tartışma yapılmada AKP ve MHP milletvekillerinin oyuyla kabul edilmiştir.

İçtüzüğün 38/1 maddesindeki "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler" hükmüne karşın, Anayasaya aykırılık iddiaları ele alınmadan teklif sahiplerinin sunuşlarının ilk sıraya alınması açıkça İçtüzüğün ihlali sonucunu doğurmuştur.

Komisyonda İçtüzük madde 38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmış olmakla birlikte, teklif metninin bütününe ilişkin gerekçeli ve ayrıntılı bir anayasallık incelemesi yapmış olan CHP'nin Anayasa'ya aykırılık önergesi, tartışılmadan ve gerekçesiz bir şekilde oylanarak reddedilmiş, teklifin tümü ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. Anayasa'ya aykırılık görüşleri kısıtlı söz imkânı bulduğu gibi, uygunluk yönünde görüş bildiren vekillerin gerekçelerini sunma olanağı da tanınmış değildir.

İçtüzük madde 38'e göre gerekçe, açık bir gerekliliktir. Bu itibarla, madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir.

Hatırlatmak gerekir ki, Anayasanın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 11/2'nci maddesinde, "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

İçtüzük 26-35'inci maddelerine göre; 27'nci yasama döneminde Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri tarafından TBMM'ye sunulmuş ilgili kanun tekliflerinin birleştirilmesine ilişkin verdiğimiz önerge de yine, kanun teklifleri tek tek incelenmeden ve talep müzakere edilmeden, oylamayla reddedilmiştir.

Torba yasa uygulaması, iktidar tarafından bir yasama rutini haline dönüştürüldüğünden ne yazık ki bu teklifte de varlığını sürdürmüştür. 27'nci dönemin yasama faaliyeti olarak bugüne kadar 249 kanun teklifi görüşülürken bunun 58'i torba kanun (toplam 1811 madde) olmuştur. Meclis'te 600 milletvekili 249 kanun teklifindeki 2914 maddeyi görüşerek kanunlaştırırken; Cumhurbaşkanı 95 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle 2597 maddeyi, gerekçesiz bir şekilde yürürlüğe koymuştur.

Torba yasa uygulaması, en öz anlatımıyla Anayasa'ya aykırıdır. Çünkü torba yasa, öncelikle yasanın genel ve soyut norm olma özelliğini zedelemektedir. Sonra, torba şeklindeki düzenleme, yasal normu, "ulaşılabilir, anlaşılabilir ve öngörülebilir" olma bakımından asgari standartlardan yoksun kılmaktadır. Nihayet, torba yasa tarzı, normlar hiyerarşisi ilkesini alt üst etmektedir. Bu olumsuzluklara, bir de İçtüzük madde 38 gereği, Anayasa'ya uygunluk incelemesinden kaçınılması eklenince, Genel Kurul'da oylanan yasaların şeklen yasa sayısı alsa da, toplumsal gereksinimleri karşılaması veya kamu yararını sağlaması bir yana, yeni toplumsal sorunları yaratma, hatta toplumsal barışı zedeleme riskini beraberinde getirmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Yasa yapma tekniği açısından torba yasa, asıl komisyon ve tali komisyon (lar) ayrımını ortadan kaldırdığı gibi, komisyonlar arasında özellikle iş yükü bakımından dengesizlik yaratmaktadır. Ancak, bunun da ötesinde, asıl sakınca, yasaların içeriğine göre, uzmanlık komisyonlarının varlık nedenini sorgulatmasıdır. Bir torba yasa önerisi, o denli farklı alanlara ilişkin olabilmektedir ki, bazen neredeyse, madde sayısı kadar yasada değişikliğe gidilmekte, bu nedenle çoğu zaman "Bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi" başlığı ile adsız yasa önerisi gündeme getirilmektedir.

Torba yasa uygulaması, Anayasa Mahkemesi'nin denetimini de zorlaştırmaktadır. Çünkü, Anayasa Mahkemesi raportörleri belli hukuk disiplinleri üzerinde uzmanlaştıklarından, Anayasa Mahkemesi'ne intikal ettirilen bir yasa için raportör görevlendirmesinde uzmanlık ilkesinin gözetilmesi zorlaşmaktadır. Hal böyle olunca, Anayasa Mahkemesi, denetim işlevini bütün hukuki argümanları kullanarak yerine getirememekte, tereddüt durumunda, muhtemel iptal yerine ret tercihini yeğleyerek, sorunun uygulamada test edilmesi yönünde kanaat kullanmaktadır.

Sonuç olarak; zaten çok karmaşık ve dağınık olan yasal düzenlemeler, darmadağın hale gelmekte ve yasanın etkililiği zedelenmekte, toplumda hukuka inanç iyice zayıflamaktadır.

Kadına yönelik şiddet ve sağlıkta çalışanlarına yönelik konuların ayrı ayrı irdelenmesi, tartışılması, olgunlaştırılarak yasalaştırılması gerekir. Ancak söz konusu kanun teklifinde; bu önemli ve ihtisas alanlarında paydaşların katkılarıyla şekillenmesi gereken hususlar üstünkörü bir şekilde hüküm altına alınmıştır. O nedenle muhalefet şerhimiz iki konuyu ayrı ayrı irdeleyecektir.

Teklif maddelerinin çoğu kadına yönelik şiddetin önlenmesi gerekçesiyle oluşturulmuş maddelerdir. Kadına yönelik şiddet, ülkemizde önemli ve öncelikli olarak ele alınması elzem olan bir olgudur. Uluslararası cinsiyet eşitsizliği raporuna göre 156 ülke arasında 133'üncü sırada olan ülkemizde; kadına yönelik şiddet tek boyutlu değildir. Toplumsal cinsiyet temelli kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ile şüpheli şekilde gerçekleşen kadın ölümleri giderek artmaktadır. Bu kapsamda; geçtiğimiz 2021 yılında en az 339 kadın erkekler tarafından öldürülmüştür.

Kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin artmasındaki en önemli sebeplerden biri de; kanun hükmünde sayılan ve usulüne göre yürürlüğe girmiş temel hak ve özgürlüklerle ilgili İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesinden, bir gecede hukuksuz ve usule aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanının tek taraflı iradesiyle çekilmesidir. Şiddeti meşrulaştıran kılan bu hukuksuz işlem, kadınların şiddet karşısındaki güvencesiz toplumsal konumunu derinleştirmiştir.

Kadına yönelik şiddetin bir sorun haline gelmesi; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), Anayasa ve ilgili kanunlar ile birlikte usulsüz ve hukuka aykırı şekilde Tek Adam'ın çekilme

iradesi ortaya koyduğu temel hak ve özgürlükleri konu edinen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)'nin yürürlükte olduğu süreçte etkin bir şekilde uygulanmamasının bir sonucudur.

Amacı "*şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemek*" olan 6284 sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasında dahi birçok toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılıktan dolayı aksaklıklar yaşanmaktadır. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetin bütüncül politikalar ve bakış açısıyla şekillendirilmiş bir yasama faaliyeti ile ele alınması gerekmektedir. Ancak ilgili kanun teklifi; özü itibariyle yalnızca cezaların arttırılması ile suçun azalacağını varsayan tek yönlü bir bakış açısıyla hazırlanmıştır. İlgili kanun teklifinin hazırlanmasında alanda çalışmalar yürüten kadın örgütlerinin ve hak temelli sivil toplum temsilcilerinin görüşleri alınmamış olmakla birlikte; komisyon toplantılarına da davet edilmemiştir.

Tüm bu eksikliklerle birlikte Ceza Muhakemesi Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'ndaki bazı maddelerin değiştirilmesi talep edilen teklif, ilgili maddeleriyle Anayasa'ya aykırılıkları da beraberinde getirmektedir. Oysa kanunlar Anayasa'ya uygun düzenlenmelidir.

Teklifin Anayasa'ya uygunlukta özellikle eşiklik ilkesi açısından ele alınması gerekmektedir. Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." ilkesi kapsamında özellikle teklifin 2'inci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci ve 6'ncı maddelerinde Anayasa'ya aykırılıklar mevcuttur.

Teklifin, ilgili maddeleri her ne kadar kadına yönelik şiddetle mücadele için getirildiği savunulsa da, dört maddede düzenlenen ağırlaştırıcı sebep ihdası ve ceza alt sınırının arttırılması önerilerinin hukuken yazımında teknik sorunlar bulunmakla birlikte; bu haliyle kabul edilmesi durumunda mevcut sorunlara bir çözüm sunmayacağı da açıktır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 82'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin "kadına karşı" olarak değiştirilmesi, 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sının altı aydan az olamaz." cümlesinin eklenmesi, 94'üncü maddesinin birinci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan

az olamaz." cümlesinin eklenmesi, 96'ıncı maddesinin birinci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz" cümlesinin eklenmesi ve 106'ıncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz." cümlesinin eklenmesi, insan öldürme suçunda mağdurun kadın cinsiyetinden olması suçun nitelikli hâline çevrilmesi sonucunu doğurmaktadır ki; bu da eşitlik ilkesine aykırıdır.

Yukarda istenilen değişiklikler, ya kötü ve sakar hukukçuluğun bir ürünüdür ya AKP'nin evlilik dışı ilişkiye kanunda atıf yapma alerjisinden kaynaklanmaktadır ve bu zorluktan kaçınabilmek için cinsiyet temelli azami genişlikte bir ölçüt kullanılmıştır ya da AKP'nin kadına karşı şiddetle mücadele için getirdiği önerilere CHP'nin (eşitlik ilkesi ve ceza hukukunun tutarlılığı temelinde) karşı çıkmasını tahrik etmeyi ve kamuoyu nezdinde bu alanda AKP'ye puan kazandırıp CHP'yi itibarsızlaştırmayı hedefleyen bir mühendisliğin ürünüdür.

Oysa kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, eşitlik ilkesine aykırılık teşkil eden bu düzenleme ile değil, on yıl süreyle yürürlükte kalan ve Anayasa'ya göre yasaların üstünde yer alan ancak hukuksuz bir şekilde Türkiye'nin çekildiği İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezayı ağırlaştırıcı koşullar" başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki tanımını kullanarak mümkün kılınacaktır.

Bununla birlikte Teklifte yer alan 8'inci maddedeki "Israrlı takip" düzenlemesi her ne kadar olumlu olsa da, burada da kadınlar arasında bir ayırım söz konusudur. Madde ile getirilmek istenen takip suçunun ağırlaştırıcı unsuru olan "ayrılık karan verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi" ifadesi kadının ilişkideki konumu ve ilişkinin de meşru-gayrimeşru olma durumunu değerlendirmeye açmaktadır. Bu da Anayasa'nın yine eşitlik ilkesine aykırıdır.

Anayasa'nın 138'inci maddesinde de "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler" cümlesiyle hüküm altına alınmıştır. Teklifin 1'inci maddesinin görüşmeleri sırasında teklif sahiplerinin, kadına yönelik her türlü şiddet olayında hâkimlerin takdir yetkisinin kısıtlanmasını "Böylece hâkimlerin keyfî karar vermesinin önüne geçeceğiz." anlamına gelen beyanlarla savunmaları başka vahim bir durumu ortaya çıkarmıştır. Hâkimler Anayasa'ya bağlıdırlar ve vicdani kanaatlerini beyan ederken Anayasa, yasa ve hukuk çerçevesinde kalırlar. Dolayısıyla, hâkimlerin bu yetkilerini öznel anlamda kullanmaları mümkün değildir. Ancak bu düzenleme ve beyan, hâkimlerin kadına yönelik her türlü şiddet davalarında sanıklar hakkında "keyfî karar

verdiklerinin" itirafı niteliğini taşımaktadır. Öyle ki, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanamadığı, adalet kavramının içinin boşaltıldığı, yargı üzerinde siyasi baskının olduğu bir ortamda adil ve vicdani kararların verilmesinin mümkün olmadığı bugün herkesin kabul ettiği bir gerçektir. 22 bin 800 hâkim ve cumhuriyet savcısının yüzde 60'a yakınının 5 yıl ve altında kıdeme sahip olduğu gerçeği ortada iken tecrübe noksanlığı yaşayan yargı mensuplarının vereceği kararlar sürekli tartışma konusu olacaktır.

Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre usulüne uygun kabul edilerek iç hukuk kuralı haline gelmiş ve taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Adil yargılanma hakkı" başlığını taşıyan 6'in maddesinin 3'üncü fıkrasının (a) bendine göre, bir suç ile itham edilen herkesin "Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek" hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte Anayasa'nın 141'inci maddesinde "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.", Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 34'üncü maddesinde ise "Hâkim ve mahkemelerin her türlü kararı, karşı oy dahil, gerekçeli olarak yazılır" hükmü yer almaktadır. Tüm bu hükümler altında, teklifin 1'inci maddesiyle yeniden kararın gerekçeli olması şartının getirilmesi hukuk tekniği açısından yersiz ve gereksizdir. O nedenle burada yapılması gereken tekraren aynı hükmü yazmak değil hakim ve savcıların Anayasa'nın üstünlük çerçevesinde karar vermelerini sağlamak olmalıdır.

Kanun teklifindeki bir diğer unsur sağlık çalışanlarına yönelik Ceza Muhakemesi Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun bazı maddelerinde yapılaması istenen değişikliklerdir. Teklif bazı düzenlemelerde lafzi olarak olumlu yorumlansa da sağlık çalışanlarının sorunları ele alınan bu dar kapsamdan çok daha büyüktür.

Şiddet; son zamanlarda birçok sektörde olduğu gibi sağlık kurumları ve hastanelerde de toplum huzurunu tehdit eden önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir.

Sağlık çalışanları; iktidarın mesleği itibarsızlaştırmaya yönelik söylemleri ve bakım veren konumda olmaları nedeniyle şiddetin odağı olmaktadır. Şiddetin yanında insan haklarına aykırı çalışma koşulları, peş peşe düzenlenen nöbetler, yetersiz ücret, beyin göçü olgusunun artması, kısa sürelerde çok fazla hasta görme mecburiyeti; sağlık çalışanlarını maddi ve manevi anlamda zor duruma düşürmektedir.

Cumhurbaşkanı'nın yurtdışına giden doktorlara yönelik söylediği "Giderlerse gitsinler!" söyleminin hemen ardından Meclis'e sunulan bu kanun teklifi, olumlu hususları barındırsa da sorunun özüne dokunan çözümler sunmamaktadır.

Teklifin Maddelerinde Değişiklik Yapılması ve Teklife Yeni Madde Eklenmesi Önergeleri (İçtüzük Madde 87)

Cumhuriyet Halk Partisi, Komisyon görüşmelerinde İçtüzük kaynaklı bütün haklarını kullanmıştır. Kanun teklifinin 13 maddesine ilişkin değişiklik önergeleri sunulmuştur. Cumhur ittifakı, önergelerimize ilişkin görüş dahi belirtmeden reddetmiştir. Önergemiz 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Konut Dokunulmazlığının İhlali" başlıklı 116'ıncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan "işyeri" ibaresinden önce gelmek üzere "tüm sağlık kurum ve kuruluşları," ibaresinin eklenmesidir. Bu önerge ile sağlık hizmetinin sunumu sırasında yaşanan şiddet vakaları ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşanmaktadır. Sağlık tesisleri sağlıkçıların işyeri niteliği taşıdığı için sağlıkta şiddetin engellenmesinde, sağlık çalışanlarının yoğunluklu olarak bulundukları iş yerlerinin de koruma kapsamına alınmasını, önleyici bir tedbir olmasını ve bu cezayla ilgili de bir bilinç oluşmasını amaçlamaktadır.

2. TEKLİF MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Teklifin 1'inci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62'nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut düzenlemeye göre takdiri indirim nedenleri; failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlardır. Düzenleme ile ''failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları'' yerine ''failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları'' takdiri indirim nedeni olacak, "gibi hususlar'' ibaresi çıkarılarak takdiri indirim sebepleri tahdidi sayılacak, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olmayacak ve karara takdiri indirim nedeninin gerekçesi de yazılacaktır. Bu haliyle maddedeki "Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz" ibaresi yersiz olmuştur. Söz konusu ekleme, mahkemenin bu tür mizansenleri dikkate alabildiği gibi bir kanının uyanmasına neden olmaktadır. Bir yargıç, hukuka ve vicdanına göre karar vermeli ve bu tür mizansenlerden etkilenmeyecek donanıma sahip olmak zorundadır. Esasen uygulamada failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları takdiri indirim sebebi olarak dikkate

alınıyorsa, burada hâkimlerin mesleğe kabul aşamaları ve mesleki eğitimleri sorgulanmalıdır. Karara takdiri indirim nedeninin gerekçesinin de yazılacağının belirtilmesi gereksizdir. Zira, Anayasa'nın 141. maddesinin 3. fıkrasına göre "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." Ayrıca "Kararların gerekçeli olması" başlıklı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 34'e göre "Hâkim ve mahkemelerin her türlü kararı, karşı oy dahil gerekçeli olarak yazılır." Tüm kararların gerekçeli olması, halihazırda zaten anayasal ve kanuni bir kanuni zorunluluktur.

Teklifin 2'nci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82'nci maddesindeki kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi hali, kasten öldürme suçunun nitelikli halleri arasına alınmaktadır. Bunun sonucu olarak da bu suçun cezası, müebbet hapis cezasından, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına artırılmış olmaktadır. Bendin değişiklik öncesi halinde "Gebe olduğu bilinen kadına karşı" ibaresi varken yapılan değişiklikle bu ibare "kadına karşı" şeklinde değiştirilmektedir. Bu haliyle madde Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. O nedenle maddeye "*Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar.*" şeklinde yeni bir bent eklenmesi uygun olacaktır. Böylece kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağının kurulması sağlanacaktır. Bu düzenlemede sayılan ilişki türlerinin kanunda ağırlatıcı sebep olarak sayılması, eşitlik ilkesini de ihlal etmeyecek bir şekilde, Türkiye'deki kadına karşı şiddet olgusuyla mücadeleye elverişli olacaktır.

Teklifin 3'üncü maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86'ncı maddesinde yer alan basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde verilen hapis cezasının alt sınırı dört aydan, altı aya çıkarılmaktadır. Ancak bu ceza artırımı Ceza Muhakemesi Kanunu ile düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükmünde yer alan alt sınıra denk düşmediği için caydırıcılık konusunda bir anlam ifade etmemektedir. O nedenle Türk Ceza Kanunun 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına "*Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın üst sınırı verilir"* cümlesi eklenmeli ve aynı maddenin 3'üncü fıkrasının (a) bendi *"aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için"* olarak değiştirilmelidir. Böylece hem cezanın infaz hukuku kuralları kapsamında değerlendirildiğinde caydırıcılığı artacak hem de kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde

tanımlama yapılmış olup, kasten yaralama suçunun kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiş olacaktır.

Teklifin 4'üncü maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesinde düzenlenen işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde verilen hapis cezasının alt sınırı üç yıldan, beş yıla çıkarılmaktadır. Maddeye Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna *"Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı yıldan az olamaz"* cümlesi eklenmeli ve yine aynı maddenin 2'inci fıkrasının (a) bendi *"çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için"* olarak değiştirilmelidir. Böylece hem cezanın infaz hukuku kuralları kapsamında değerlendirildiğinde caydırıcılığı artacak hem de yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve işkence kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiş olacaktır.

Teklifin 5'inci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 96'ncı maddesiyle düzenlenen eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde verilecek hapis cezasının alt sınırı iki yıldan, iki yıl altı aya çıkarılmaktadır. Alt sınırın 6 ay arttırılması suçun caydırıcılığı adına bir şey ifade etmemektedir. Maddeyle Türk Ceza Kanunun 96'ıncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna *"Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı üç yıldan az olamaz"* cümlesi eklenmeli ve yine aynı maddenin 2'inci fıkrasının (a) bendi *"çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için"* şekilde değiştirilmelidir. Böylece suçun caydırıcılığı artacak ve kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve eziyet suçu kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiş olacaktır.

Teklifin 6'ncı maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106'ncı maddesinde yapılan değişiklikle, hayata, vücut bütünlüğüne veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı

gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde verilecek hapis cezasının alt sınırı altı aydan, dokuz aya çıkarılmaktadır. Bu ceza artırımı Ceza Muhakemesi Kanunu ile düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükmünde yer alan alt sınıra denk düşmediği için caydırıcılık konusunda bir anlam ifade etmemektedir. Madde ile Türk Ceza Kanunun 106'ıncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere *"Bu suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz"* cümlesi eklenmelidir. Böylece tehdit suçlarında kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış olacaktır.

Teklifin 8'inci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na 123/A maddesi eklenerek ısrarlı takip suç düzenlenmektedir. Öncelikle Türk Ceza Kanunu'nun 123'üncü maddesi, kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu düzenlemektedir. Ancak Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesiyle düzenlenen işkence suçu altında yeni bir madde olarak yer alması daha doğru olacaktır. İşkence suçu "Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranış" olarak tanımlanmaktadır. Israrlı takip, sadece huzur ve sükûnu bozmakla kalmayıp, tanımda da olduğu gibi kişilerin beden veya ruhsal yönden acı çekmesini, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine neden olmaktadır. Ayrıca ısrarlı takibin bir sonraki aşaması, çoğu vakada olduğu gibi fiziksel müdahaledir. Teklifle öngörülen alt sınırının altı ay ile sınırlandırılması ısrarlı takip fiili konusunda bugüne kadar işletilen Türk Ceza Kanunun ve 96'ıncı ve 123'üncü maddelerinde belirtilen ceza miktarının çok altında olmakla birlikte, caydırıcılıktan da oldukça uzaktır. Bu nedenle ceza sınırı "*4 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası verilir.*" Şeklinde olmalıdır. Suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen veya boşandığı eş ile sınırlı tutulması da kadınlar arasında ayrımcılık yapmaktadır. Bu nedenle maddenin ilgili kısmının "*aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı,"* şeklinde yazılması yerinde olacaktır.

Teklifin 9'uncu maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 100/3,a bendi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine atıfla, tutuklama nedenlerini saymaktadır. Teklif, madde 100/3,a'nın (4) üncü alt bendindeki değişiklikle, somut delillere dayanan kuvvetli şüphelerin varlığı halinde, tutuklama nedeni sayılabilecek hallere yeni ekler getiriyor. Katalog suçların listesi, teklifte kadın ve sağlık çalışanları için getirilen yeni cezalarla da uyumlu biçimde genişletiliyor. Ceza Muhakemesi Kanunun 100'üncü maddesinin 3'üncü

fıkrasına *"Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama suçu"* cümlesinin, (i) bendi olarak eklenmesi doğru olacaktır. Böylece kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış olacaktır.

Teklifin 10'uncu maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun mağdur ile şikayetçinin haklarını düzenleyen 234'üncü maddesine ekleme yapılması öngörülüyor. Buna göre; mağdur ile şikayetçi; soruşturma ve kovuşturma evresinde; vekili yoksa cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların yanı sıra ''çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet'' suçları bakımından baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteyebilecek. Önerimiz, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 234'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının a bendinin 3'üncü maddesi *"Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir"*, yine aynı maddenin 1'inci fıkrasının a bendinin 5'inci maddesi *"Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında re'sen avukat görevlendirilir"* şeklinde değiştirilmesidir. Böylece kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hale getirilmiş olacaktır.

Teklifin 11'inci maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun katılanın haklarını düzenleyen 239'uncu maddesine ekleme yapılması öngörülüyor. Buna göre, mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların yanı sıra; ''çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet'' suçları bakımından baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteyebilecek. Önerimiz, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 239'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının *"Mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir*

biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir." şeklinde değiştirilmesidir. Böylece kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hale getirilmiş olacaktır.

Teklifin 14'üncü maddesiyle, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na ek bir madde eklenmekte ve bu ek madde ile üniversitelerde çalışan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensupları hariç olmak üzere, kamu ve özel sektör sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde çalışan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensupları 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine tabi olacağı düzenlenmektedir. Maddenin birinci fıkrasında bu kişiler açısından yetkili merci Sağlık Bakanlığı olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede Sağlık Bakanlığı bünyesinde Mesleki Sorumluluk Kurulu (MSK) tarafından soruşturma izni verileceği düzenlenmiştir. Ayrıca, birinci fıkrada yapılan düzenleme ile MSK'nın özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ve sağlık personeline ilişkin 4483 sayılı Kanunun 5. Maddesinde tanımlanan ön inceleme yaptırabileceğini ve ön inceleme için il sağlık müdürlüklerinde görev yapan başkan veya başkan yardımcılarının görevlendirilebileceğini düzenlemektedir. Birinci fıkrada yapılan bir diğer düzenleme ile MSK'nın ön inceleme de dahil olmak üzere 60 gün içerisinde soruşturma izni verebilmesini düzenlemekte zorunlu hallerde ise bir 30 günlük sürenin daha kullanılabileceği belirtilmektedir. Ancak buradaki bazı kavramlar eksiktir. Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Ek 18'inci maddesinin 1'in ve 2'inci fıkralarında yer alan 'hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar' ifadesi *"hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ile ilgili yaptıkları uygulamalar"* şeklinde değiştirilmelidir. Çünkü, sağlık hizmeti hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanları ile bir bütündür. Eczacılar da sağlık hizmetlerinin sunumunda kamu görevini yerine getirmektedir. Maddeyle eczacıların da Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun kapsamına alınmalıdır.

Maddenin üçüncü fıkrasında MSK'nın kimlerden oluşacağı düzenlenmiştir. Buna göre, Kurul 7 üyeden oluşmaktadır. Kurul üyelerinin 4'ü Sağlık Bakanlığı bürokratlarından ikisi dahiliye ve cerrahi branşlardan hekimlerden ve Kurul Başkanı da Bakan yardımcısından teşekkül ettirilmektedir. Teşhis ve tedaviye ilişkin cezai sorumluluklarının saptanmasında bir

bilirkişilik sistemi kurulması düşünülüyorsa, bu durumda devletten bağımsız bir Kurul kurulmalıdır. Kurulun oluşumunda ilgili meslek örgütlerine de yer verilmesi, Kurulun işleyişi ve alacağı kararların niteliği açısından önem taşımaktadır. Bu düşünce ile Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği tarafından seçilen birer üyenin Kurul yapısına dahil edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda maddenin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir:

"Kurul,

a) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen hekim bir Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,

c) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen profesör veya doçent unvanlı biri dahili, biri cerrahi, diğeri halk sağlığı branşlarından üç hekim ile

d) Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu tarafından görevlendirilen birer üye,

olmak üzere on üç üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) ve (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır."

Zorunlu Mesleki Sorumluluk sigortası 1219 sayılı Tababet Ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da 2010 yılında yapılan bir değişiklik ile hayata geçirilmiştir. Zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sağlık kurumlarını değil bu kurumlarda çalışan hekim ve diş hekimlerini sigorta etmektedir. İlgili madde ile getirilen kuralın bu niteliği ve buna uygun olarak yapılan sigorta poliçeleri uyarınca sigortacı, sağlık kurumlarının ödedikleri tazminatları değil, bunların ilgili hekim ve diş hekimlerine yansımalarını sigortalamaktadır. Yani, ilgili sigorta, sağlık kurumu tazminat ödediğinde değil, ancak ilgili hekim veya diş hekiminin doğrudan kendilerine karşı açılmış davalar veya rücu sebebiyle karşı karşıya kaldıkları tazminat yükümlülüğünde devreye girmektedir. Bu durumda, idarenin ödediği tazminatın sigortalıya (hekim ve diş hekimine) rücu zorlaştırıldığında, bu kişilerin kastı dışında tazminatla yükümlü olmayacağına ilişkin yasa yapıldığında (kast durumunda da sigorta devreye girmeyeceği için), sigortacının ödemek zorunda kalacağı tazminat yükümlülüğünün çok azalacaktır. Bu durumda, sigortacının yükümlülüğünün Sağlık Bakanlığı tarafından ödenen tazminatları temin etmesine yönelik düzenleme yapılması veya primlerin ona göre yeniden belirlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, tazminat ödeme yükümlülüğü kamu üzerinde bırakılırken bunu temin eden

sigortacının temin ettiği risk gerçekleşmiş olmasına karşın herhangi bir ödeme yapmaması, bu suretle kamu kaynağının sigorta şirketlerine aktarılması söz konusu olacaktır.

Teklifin 15'inci maddesiyle; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na eklenen Madde ile Kanun teklifinin 14. Maddesi ile 3359 sayılı Kanuna eklenen ek 18. Maddenin uygulanmasına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmiştir. Geçici Madde 13'ün ikinci fıkrasındaki 'hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar' ifadesi *'hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ile ilgili yaptıkları uygulamalar'* ifadesi şeklinde değiştirilmesi, yine sağlık hizmetini hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanları ile bir bütün olarak ele alınmasını sağlayacaktır.

Süleyman Bülbül
Aydın

Rafet Zeybek
Antalya

Alpay Antmen
Mersin

Turan Aydoğan
İstanbul

Tufan Köse
Çorum

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 16 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na sunulmuştur.

Kadına Yönelik Suçlar Bakımından

Teklifte takdiri indirim nedenlerinin sıralanması, tutuklamada katalog suç düzenlemesi, suçun kadına karşı işlenmesinin nitelikli hal kapsamına alınması, ısrarlı takibin suç olarak TCK'da düzenlenmesi, ısrarlı takibin "uzlaşma" kurumunun uygulanmayacağı suçlar kısmına eklenmesi ve şiddet mağduru kadınlar için avukat görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; TBMM'de tüm partilerin ortak iradesiyle kurulan, Kasım 2018-Şubat 2020 arası bir buçuk yıl boyunca çok geniş bir çerçevede tüm kurumları dinleyerek görüş alan ve rapor hazırlama aşamasına geldiğinde bir yıl oyalanılan, sonunda da Mart 2021'deki çekilme kararı nedeniyle "kadük kaldı" denilen "İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Komisyonu"nun çalışmalarını yok saymak, ardından hemen bir başka komisyon kurmak ve bugün getirilen Kanun Teklifi'ni "yeni" olarak lanse etmek; sadece muhalefet partilerinin ve kadın örgütlerinin değil, iktidar partilerinden kadınların çalışmalarını da hiçe saymak ve açıkça kamuoyuna karşı manipülatif bir yaklaşımdır.

Özünde kamu kurumlarına kadına yönelik şiddeti önleme yükümlülüğü getirmesi ve daha etkin mücadele etmek için müdahale, destek ve koruma hizmeti sunan, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının denetlenmesi mekanizmasının sağlanmasını hedefleyen İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını açıklayan iktidar, şimdi sadece Türk Ceza Kanunu ve bazı kanunlarda kadına yönelik şiddet suçlarında ve sağlık çalışanlarına karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmesi ve belli durumlarda tutuklama öngörülmesi değişiklikleriyle adeta günah çıkartmakta ve yine bir grup seçmeni etkilemeye çalışmaktadır.

Öte yandan Tıpkı Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu sunumunun tam 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde yapılması gibi, şimdi de İstanbul Sözleşmesi'nden Anayasaya aykırı bir şekilde çıkılmasının yıldönümüne denk getirilecek şekilde, önce Meclis Başkanlığı'na, sonra görüşülmek üzere komisyonlara sunulan bu Kanun Teklifi, iktidarın sorunlara yapıcı çözümler üretmek yerine göstermelik ve sembolizme indirgenen bir siyaset yapma tarzını açık etmektedir.

Türk Ceza Kanunu'nda 7 madde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 4 madde, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda 2 maddede değişiklik öngören Teklif yine hukuki nosyona uymayacak şekilde torba yasa formatıyla hazırlanmıştır. İktidarın kanunları "yap boz tahtasına" çevirerek, etkisiz ve göstermelik girişimlerle kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırması mümkün değildir. Kanun teklifinin hazırlanma sürecinde kadına yönelik şiddetle mücadelede sahada etkin mücadele yürüten herhangi bir sivil toplum örgütünden, feministlerden, barolardan görüş alınmamış; çoğunlukçu, katılımcı demokrasi ilkesi gözetilmemiştir. Oysa ülkemizde çok köklü bir kadın hareketi, sivil toplum örgütleri, barolar ve aktarılacak deneyimler mevcuttur.

Teklifin ana eksenini Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikler oluşturmaktadır. Oysa kadına yönelik şiddetle mücadele, Ceza Hukuku çerçevesine sıkıştırılmadan daha bütüncül ele alınmalıdır. Nitekim mevcut yasalar erkek egemen yaklaşıma sahip uygulayıcıların rolü ve siyasi iradenin etkisi ile kâğıt üzerinde kalırken, yasa ile uygulama arasındaki boşluk gittikçe artmaktadır. Yasalar, kadınların şikayetçi olmak için ilk başvurdukları kurumlardan mahkeme salonlarına kadar etkili biçimde uygulanmadığı sürece yeni yasa yapmak anlamsızdır. Kadınlar sistematik olarak şiddete uğrarken, şiddete karşı başvurdukları mekanizmalarda kendini tekrar eden bir cezasızlık politikası hüküm sürmektedir. Kadına yönelik erkek şiddeti önlenmek isteniyorsa öncelikle sorunun kaynağının erkek egemen sistem olduğunun görülmesi ve iktidarın erkek egemenliğini büyüten politik hattan vazgeçmesi gerekmektedir. Bu bakımdan İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilme kararından vazgeçilmeli ve sözleşme etkin bir biçimde uygulanmalıdır. Erkek egemenliğinden kaynaklı kadınlara yönelik erkek şiddeti suçları ceza kanununda ayrı düzenlenmeli ve kaynağı belirtilmelidir.

Teklif, önerdiği bazı olumlu değişimlere rağmen en temelde kadına yönelik erkek şiddetinin toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle yaşandığının yok sayıldığı bir dil ile yazılmış ve medeni hal ayrımcılığına yol açabilecek ifadelere yer verilmiştir. Ayrıca Teklifle yapılmak istenen değişiklik maddelerinde "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"a da herhangi bir atıfta bulunulmamıştır. Oysa özellikle ısrarlı takibin suç olarak tanımlanması düzenlemesi zaten 6284 Sayılı Kanun'da 10 yıldır yer almaktadır. Hem bu Kanun Teklifiyle Ceza Kanunu'nda ve bazı kanunlarda yapılmak istenen değişiklikler, hem de "Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu"nda yer alan önlemler sanki yeni öneriler gibi kamuoyuna lanse edilmektedir. Oysa yapılmak istenen tüm düzenlemeler bir sene önce Anayasa'ya aykırı bir şekilde çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi'nin devleti yükümlü kıldığı sorumluluklardır. Zaten kanaatimizce asıl kaçınılan devlete ve tüm kurumlara yüklenen sorumluluktur.

Son yıllarda kadınların haklarına yönelik saldırılar hem siyasi söylem hem de hukuk alanında daha güçlü hissedilmektedir. Örneğin kadınların Medeni Kanun'daki haklarına açık bir saldırı olan nafaka düzenlemesi tartışması ısrarla gündemde tutulmaktadır. Kürtajın fiili olarak engellenmesi, doğum kontrol yöntemi kullanmak isteyen kadınların hukuki dayanağı olmaksızın eşlerinden izin almaya zorlanması gibi kadınların kendi bedenleri, emekleri, hayatları ve kimliklerine dair kendi kararlarını vermelerini engellemeye ve kadınları erkeklere tabi kılmaya çalışan uygulamalar uzun zamandır süregelmektedir. 8 Mart Dünya Kadınlar

Günü'nü kutlayan kadınlara yönelik şiddet, her türlü gösteri ve protesto hakkının şiddetle engellenmeye çalışılması, gözaltında, cezaevlerinde şiddet; kadına yönelik şiddeti önlemek yerine aksine şiddetin erkekleri cesaretlendirici tezahürleridir. Böylesi bir ortamda erkekleri ceza ile korkutup "terbiye" etme yaklaşımı gerçeklikten uzaktır. Kadın erkek eşitliği ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına son verme iradesi yüksek sesle ve kararlı bir şekilde ifade edilmedikçe, her alandaki ayrımcılık cevabını sadece kadın örgütlerinden değil, tüm siyasetçiler ve siyasi, idari mekanizmalardan almadıkça yapılacak her kanun kifayetsiz kalmaya devam edecektir.

İktidar tarafından sunulan söz konusu teklifte; toplumsal cinsiyet ve kadın- erkek eşitsizliği, erkek egemenliği gibi tanımlamaların hiçbiri yer almamakta, ısrarla sorunun kaynağı net bir biçimde ortaya konulmamaktadır. Takdiri indirim düzenlemesi ile failden pişmanlığını gerekçelendirmesi ve erkek yargı kararını bu yolla meşrulaştırması istenmektedir. Erkek yargının en çok başvurduğu kanun maddesi olan haksız tahrik indirimi ise olduğu gibi kalmış, bu konuda partimizin ek önerge talebine rağmen bir değişiklik yapılmamıştır. Türk Ceza Kanunu'da eziyet, işkence, tehdit ve yaralama suçlarının kadına karşı işlenmesi halinde ceza artırımına gidilmiş olsa da bu cezaların bir caydırıcılığı bulunmamaktadır. Öte yandan 'toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına yönelik suçlar' olarak tariflenmediğinde bir kadının bir kadına karşı işlediği suç da bu artırım sebepleri arasında sayılabilecek ve geniş yorumlanacaktır.

Meşru müdafaa için faili öldürmek zorunda kalan kadınlara haksız tahrik indirimi, iyi hal indirimi uygulamak yerine kadınları katledenlere bulunan "mazeretler", yargının nasıl cinsiyetçi işleyen bir yapısı olduğunu göstermektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun yakın dönemde aldığı ve kamuoyunun tepkisine yol açan iki karar bu duruma somut örnek teşkil etmektedir. Kurul, Aralık 2021'de kendisine sistematik tecavüz, şiddet ve şantaj uygulayan Nurettin Gider'i öldürdüğü için haksız tahrik ve iyi hal indirimi olmaksızın müebbet hapis cezası alan Nevin Yıldırım'ın cezasını onamıştır. Aynı Kurul, Mart 2022'de, "evlenme teklifini reddettiği için" yanında götürdüğü bıçakla Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'e ise "aşırı sevgiden öldürdü" "reddedilmeseydi öldürmezdi" gerekçesiyle ceza indirimi sağlamıştır. Sistematik bir şekilde şiddet gören, seks işçiliğine zorlanan ve nihayetinde ölmemek için öldürmek zorunda kalan Çilem Doğan'a verilen 15 yıl hapis cezası kararının, infazının durdurulması ve onama kararının düzeltilmesi için Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda görüşülmesi taleplerini Yargıtay Başsavcılığı reddetmiştir. Yargı adeta "reddeden' ve kendini koruyan kadınları cezalandırmaktadır. Üstelik bu yargı kararlarını verenlere karşı işleyen adil bir soruşturma ve rücu mekanizması da bulunmamaktadır. İşte kadınlar bu anlayış ve kararlar yüzünden yıllardır "erkek adalet değil gerçek adalet" diye haykırmaktadır.

Öte yandan Ceza Kanunu'ndaki asıl sorun bazı suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının sadece düşük olması değil, infaz uygulamaları (infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin) sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; bu durum cinsiyetçi yargı pratikleriyle birleşince kadına yönelik şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ve faillerine ilişkin ciddi bir "cezasızlık" algısı

oluşmuştur. Sorunun çözümü, sadece belli suç tiplerinde ya da bunlara ilişkin yaptırımlarda değişiklik yapmak değil, söz konusu kurumların (ilgili infaz düzenlemeleri ve erteleme sonucu doğuran işleyişler) kadına yönelik şiddet olaylarında uygulanmasını engellemektir. Birçok olayda, adeta kamuoyunda gündem olmadığı zaman kadına yönelik şiddet davaları cezasızlık ve takipsizlikle sonuçlanmaktadır. Gerçek bir yargı adaleti yerine "sosyal medyadan aranan adalet" insanlar için çare olarak görülmektedir.

Sonuç olarak; İstanbul Sözleşmesi sadece Türkiye için değil, tüm dünyada kadına yönelik şiddet konusunda hazırlanmış en etkili, kapsamlı ve kurumlara yükümlülükler, denetim getiren Sözleşmedir. Uygulanması halinde hepimizin hayatını olumlu biçimde etkileyecek olan bu Sözleşmeden çekilme kararıyla iktidar tarafını belli etmiştir. Küçük bir erkek grubuna yönelik oy hesapları uğruna kadınlar feda edilmiş olmakla, kadına yönelik şiddeti önleme iradesi fesada uğramıştır. Bu nedenle bir kez daha öncelikli tavsiyemiz; İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararından vazgeçilmesidir. Bu, partili-partisiz tüm kadınların ortak isteği ve iradesidir. Bugüne kadar yürütülen mücadele deneyimlerini, kazanımları yok saymak, partili-partisiz hiçbir kadına fayda sağlamayacaktır. Ancak el birliğiyle taş taş üstüne koyarak, erkek egemenliğini, onun yarattığı yargı sistemini ve kurumlarını dönüştürmemiz mümkün olabilir.

Sağlık Çalışanları Bakımından;

Yasadaki sağlık alanındaki şiddeti önlemeye yönelik maddeler olumlu düzenlemeler olsa da sağlıkta şiddet vakalarını ortadan kaldırmak için yeterli değildir. Her türlü şiddetin ortadan kaldırılması için TCK'nın revize edilmesini anlamlı bulmakla beraber sağlıkta şiddetin sona ermesi için sağlık sisteminin bir bütünen değişmesi gerektiğini savunuyoruz. Çünkü sağlık alanında şiddet, sadece şiddet faillerinden kaynaklı münferit şiddet vakaları olarak görülemez. Münferit şiddet vakalarının çok ötesinde, şiddet politikalarında beslenen ve krizli hale getirilen sağlık sisteminin yarattığı şiddet ile karşı karşıya bulunmaktayız.

İktidarın son yirmi yıl içerisinde sağlık sisteminde adım adım yarattığı tahribatlar sistemi, çökmeye yüz tutmuş, krizli bir yapı haline getirdi. İktidarın uygulamaları ile birlikte yurttaşlar adeta '' paran kadar sağlık'' diyebileceğimiz bir uygulama ile karşı karşıya geldi. İktidarın her fırsatta "sağlıkta çağ atladık" diye övündüğü Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) sağlık alanını sürekli kriz ürete bir alana dönüştürdü. SDP ile hastaların müşteri, hastaneler kâr eden işletmeler olarak görüldüğü sisteme geçildi. Performans dayatması hayata geçirildi, kar odaklı sistemde hekim-hasta ilişkisi bozuldu. Hekim ve diğer sağlık personeli üzerinde kar odaklı idari baskı artırıldı. Rekabetçi anlayış, sağlık çalışanları arasında iş barışını bozdu. Sağlık hizmetinin sunumunda nitelik yerini niceliğe bıraktı.

Hastanelere yığılmanın önüne geçmek amacıyla Merkezi Hasta Randevu Sistemine (MHRS) geçildi. MHRS ile birlikte muayene süreleri 5 dakikaya kadar düşürüldü. Sağlık kurumlarındaki aşırı yoğunluk hekim-hasta ilişkisini bozdu. Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre günde en az 30 sağlık çalışanı şiddete uğradı.

Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (SABİM) sağlık çalışanlarını şikâyet merkezine dönüştü. Soruşturmalar ve savunmalar hekimler üzerinde mobbing ve baskı yarattı. "Muayene katılım payı", "reçete katılım payı", "ilaç katılım payı", "ilaç fark bedeli", "bıçak parası" adı altında randevu almaktan hastaneden çıkana kadar her aşama için para tahsilatının önü açıldı. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primleri, katkı katılım payları ve ilave ücretlerden dolayı hastaneye gidemeyip acil servislerde uzun kuyruklar oluşturan yoksul yurttaşlar için "usul şartı" getirildi.

Parası olmayan insanlar ise göz göre göre ölüme terk edildi. Kanser ilaçlarını temin edemeyen dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın kendisine verdiği parayı, "Dilenci değilim" diyerek geri çeviren lenf kanseri hastası üniversiteli 27 yaşındaki Dilek Özçelik hayatını kaybetti. Uçak ambulanslarla övünülürken, Van'ın Gürpınar ilçesine bağlı Yalınca Köyü'nün Çeli Mezrası'nda rahatsızlanan 3 yaşındaki Muharrem, sağlık hizmeti alamadığı için hayatını kaybetti. 3 yaşındaki Muharem'in ailesi tarafından çuvala konulan cenazesi ise babasının sırtında mezradan köye indirildi.

SDP sağlık çalışanlarının, yorucu çalışma koşullarına, aşırı nöbet yüküne, uygun olmayan çalışma ortamlarına, yeterli izin kullanamamaya, resmî tatil günlerinde bile çalışmak zorunda kalmalarına, ciro baskısına, iş güvencesinin olmamasına neden oldu. Ankara Şehir Hastanesi'nde nöbet tuttuktan sonra aracıyla evine dönmek üzere yola çıkan 25 yaşındaki asistan hekim Rümeysa Berin Şen'in park halindeki kamyona arkadan çarparak yaşamını yitirmesi hafızalarımızda tazeliğini korumaktadır.

Özcesi, SDP ile, koruyucu sağlık hizmetlerine önem vermeyen, sağlık kurumlarını işletmelere, sağlık hizmetlerini ticari bir faaliyete, hastaları müşteriye dönüştüren, hasta başvurusu açısından kışkırtılmış bir talep yaratan bir sağlık sistemi oluşturuldu.

Sağlıkta Şiddet, son 20 yılda hızla artarak sağlık çalışanlarının hayatlarındaki en büyük tehditlerden biri olmuştur. Toplumda görünen kısım sadece hasta veya hasta yakınlarının sağlık emekçilerine uyguladığı şiddet olmaktadır. Oysa sağlıktaki şiddet sadece bundan ibaret değildir.

- Kötü çalışma koşullarında uzun saatler çalışmaya zorlanma,
- Liyakatsiz idareciler eliyle sağlık emekçilerine uygulanan mobbing,
- Birinci basamakta olduğu gibi çıkarılan ceza yönetmeliği,
- Haksız ve hukuksuz yere KHK'ler ile ihraç, OHAL'i devam ettiren 35. Madde, arşiv ve güvenlik soruşturmaları ile atanamama ya da işten atılma korkusu,
- Mülki amirlerin sağlık emekçilerini evlerine kadar tedaviye götüren yaklaşımları, ya da önlerinden ayağa kalkılmadığı için gözaltına aldırmaları,
- İktidar partilerine mensup siyasilerin hastaneye gittiğinde idarecilerin tüm emekçileri adeta seferber etmeleri,
- Demokratik olmayan çalışma ortamları içinde yaşanan kaygı gibi birçok durum şiddetin farklı farklı çeşitleridir.
- İktidarın sadece hasta ve hasta yakınlarının şiddeti üzerinde TCK kapsamında cezaları arttırmaları yanında kendi uygulamaları ile çalışma mekânlarında yaşattığı her türlü şiddete de çare bulması gerekmektedir.

- Sağlıkta Dönüşüm Programı neticesinde sağlık hizmeti ticari bir metaya dönüşmüş ve hastanelerde hasta yoğunluğu ciddi anlamda artırmıştır.

Siyasal iktidarın; bir gün alkışlanan bir gün ''Giderse gitsinler'' tavrı ve tutumundan bir an önce vaz geçmesi ve sağlık emekçilerinin ekonomik, özlük, sosyal ve demokratik haklarına yönelik düzenlemeleri sağlık emekçilerinin örgütleri ile birlikte hayata geçirmesi gerekmekte ve neoliberal uygulamalardan vazgeçmesi gerekmektedir

Kanun Teklifi sağlık emekçileri ve ilgili meslek örgütlerinin SES, TTB'nin önerilerinin bazılarını içerse de sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır.

Teklifte sağlıkta şiddetin tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlar arasına alınması, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapılan muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanması gibi düzenlemeler bulunuyor. Ayrıca kamudaki sağlık çalışanlarının mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalarından kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilecek.

Sağlık Bakanlığı'nın kendi politikasını belirleme yetkisinin elinden alındığı; tıbbi işlemin ne olduğuna Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, geri ödeme yetkisiyle reçete edilebilir olana Sosyal Güvenlik Kurumu'nun karar verdiği bir sağlık hizmeti ortamı söz konusudur. Hekimin mesleki özerkliğinin tümüyle kısıtlanmaya çalışıldığı, sağlık idarecilerinden beklenenin ise sağlık çalışanlarının "ne söylenirse onu yapmalarını" temin etmekten ibaret olduğu bir yapıda; sağlık hizmetinden kaynaklı kusurun bireysel olarak ele alınması, sorunu çözmekten uzaktır. Yapılacak düzenleme ile getirilmek istenen kurul, sistemin koruyucularının kendi kusurlarını görünmez hale getirmesine yol açacaktır. Nüfusundan fazla acil servis başvurusu olan dünyadaki tek ülke olan, yılda 570 milyon başvurunun yapıldığı, kişi başına yılda sağlık kurumlarına başvurunun 10'a yükseldiği Türkiye'de; Mesleki Sorumluluk Kurulu, kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Sağlık hizmetinden kaynaklanan kusurların kamusal olarak karşılanması, nedenlerinin araştırılarak çözüm yöntemlerine yoğunlaşılması gerekmektedir. Oysa getirilen kanun teklifi, malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Sağlıkta dönüşümün yaratığı kışkırtılmış sağlık talebiyle bir kişinin yılda 10'a varan hastane başvurusu ve 5 dakikada muayene, insanların bu koşullarda sağlık hizmetine erişimiyle ilgili yaşadıkları sıkıntılarda doğrudan sağlık çalışanlarını sorumlu görmesine neden olmaktadır,

Şiddet, neoliberal politikaların, uygulanan Sağlıkta Dönüşümün sonucudur. Dolayısıyla sağlıkta dönüşüme ilişkin somut adımlar atılmadığında, koruyucu sağlık hizmetleri güçlendirilmediğinde, kışkırtılmış sağlık talebini çekilmediğinde şiddeti önleme olanağı maalesef oluşmamaktadır. Tabi caydırıcı düzenlemelerin olması gerektiği açıktır ancak daha da önemlisi neoliberal sağlık politikalarının acilen değişmesi ihtiyacıdır

Sağlık çalışanlarının görevlerini yaparken ortaya çıkan tıbbi kötü uygulamalar nedeni ile korunması konusu sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, fazla çalıştırılmasının önlenmesi, yeterli miktarda mali ve sosyal haklara sahip olması konuları ile yakından ilgilidir. Ayrıca sağlık çalışanlarının mesleki eğitim ve hizmet içi eğitim süreçlerinin nitelikli olarak sürdürülmesi konusu ile de ilgilidir. Tüm bu süreçlerin birlikte ele alınmasının gerekli olduğu aşikardır.

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulunun ise tamamen idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacaktır, "Oysa sağlık meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri o kurullarda olmadığında, bağımsız ve nesnel değerlendirmede sorun olacaktır. Nasıl ki Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığına bağlı olduğu için verdiği her kararda soru işaretlerine neden oluyor; Mesleki Sorumluluk Kurulu için de benzer bir durum söz konusu olacaktır. Dolayısıyla bağımsız kurulların olmaması kabul edilebilir değildir." Teklif ile kamuda çalışanlar yönünden rücu edilip edilmeyeceği ile bunun tutarının belirlenmesi de Kurul kararına bırakılmaktadır. Dolayısıyla kamuda çalışanlar yönünden, esasen idarenin yani kamu işvereninin kendisinin kusurunu da merkezi bir kurul eliyle belirleyecektir.

Ancak Kurul, hekim sayısının yetersiz olmasının yanı sıra ağırlıklı olarak Sağlık Bakanlığı yöneticilerinden oluşturulmuştur. Bu Kurulun yapısı, bağımsız ve tarafsızlık açısından yeterli güvence içermemektedir. Kurulun bileşiminde mutlaka meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri temsilcilerinin de bulunması sağlanmalıdır.
Kurulun çalışmaları ve karar alma sürecinde herhangi bir ölçüt de belirlenmemiştir. Ayrıca 3359 sayılı Yasaya eklenmesi düşünülen maddenin ikinci fıkrasında "... ilgilisine rücu edilip edilemeyeceğini ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek" karar verileceği belirtilmişse de düzenlemede, suçun unsurlarının farklı olması dolayısıyla, taksirle ölüme veya yaralamaya sebebiyet verilmesi suçlarının da açıkça ifade edilmesi gereklidir. Bir hukuk devletinde bakan yardımcısı ve 4 genel müdürden oluşan bir heyet mahkemenin yerine geçebilir mi? Bu, Anayasa'ya, hukuk devletine uygun olabilir mi?

Teklif İle İktidarın, İyi Bir Şey Yapıyormuş Gibi Göstererek Hekimlerin, Sağlık Emekçilerinin Tepesinde Yeni Bir Sopa Sallandıracağı Anlaşılmaktadır.

AKP'li olanları, yandaş olanları, iktidara yakın sendikalara üye olanların affedildiği, 'Soruşturulmasın' denildiği ama sonrasında muhalif olanın, farklı düşünenin, iktidara yakın olmayan sendikalara üye olanların, kısacası iktidara yakın olmayanın 'Soruşturulsun'

denileceği bu uygulamanın hukukla, adaletle, akılla, vicdanla, insan haklarıyla ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

Bunun Adı Bürokratik Şiddettir.

Türkiye'de insanlar muayene olamıyor, randevu alamıyor, randevu bulsalar ameliyat olamıyor, ameliyat randevusu alsalar malzeme bulamıyor. Bütün bu zorlukların, sıkıntıların sebebi de hekimlerin, sağlık emekçilerinin taşıyamayacağı bir yoğunluk olarak ortaya çıkıyor ve sonucunu ya şiddet olarak yaşıyorlar ya da iktidar eliyle tehdit ediliyorlar. Teklif, sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır. Palyatif bir düzenleme olarak eksik kalacaktır.

Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 1

Teklif maddesi, takdiri indirim nedenlerinin düzenlendiği Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesinde yaptığı 'değişikliklerle' faillere 'pişmanlık' şartı getirmiş ve faillerin şekli tutum ve davranışlarının indirim nedeni olarak sayılamayacağı ve verilecek kararlarda takdiri indirim nedeninin gerekçelendirilmesi gerektiğini düzenlemiştir.

Ne yazık ki bu düzenleme, kadına yönelik suçlarda yargının keyfi 'erkeklik indirimi' uygulamalarına son vermeyen, sorunun gerçek çözümüne katkı sunmayan göstermelik bir düzenlemedir.

Nitekim ilk olarak; failin duruşmadaki halinin ve şeklinin (kravat takması, takım elbise giymesi vs.) dikkate alınmayacağı ancak yargılama sürecindeki pişmanlığının takdiri indirimde esas alınacağı şeklindeki değişiklik, faile 'pişmanlık' öğreterek failin 'erkeklik indirimi' almasını sağlamaya yöneliktir. Failin 'pişmanım' demesini ve pişmanlık gerekçelerini açıklamasını istemek, erkek yargının cezasızlık uygulamalarına meşrulaştırma zemini yaratmaktır. Ayrıca failin salt ceza indirimini elde etmeye yönelik yapacağı pişmanlık savunmalarının hangi ölçütlerle değerlendirileceği de belirsizdir. Failleri 'pişmanlık' rolü yapmaya teşvik eden düzenleme, benzer olaylarda mahkemelerin birbirinden oldukça farklı kararlar almasına yol açacaktır.

Öte yandan; Teklifte takdiri indirim gerekçelerinin kararlarda açıklanması gerektiği düzenlenmiştir. Halbuki bu düzenlemeye bir ihtiyaç yoktur. Zira 'gerekçeli karar hakkı' zaten anayasal bir haktır. Anayasa'nın 141.maddesi '*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır'* diyerek yurttaşların mahkemeler karşısındaki hukuki güvenliğini korumaya almıştır. Aynı şekilde TCK 62/2 de "*Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir*" şeklindedir. Dolayısıyla Teklifteki düzenlemeyle hakime 'gerekçe yaz' demek faile uygulanacak cezasızlığa 'yeterli kılıf uydur' diyerek hatırlatma yapmaktan öteye geçmeyecektir.

Keyfi 'iyi hal' indirimlerini önlemenin yolu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda takdiri indirim düzenlemesini tamamen ortadan kaldırmaktır. Çünkü unutulmamalıdır ki, kadına ve çocuğa yönelik suçların cezası indirime tabi tutulamaz! Dolayısıyla yargılama makamlarının bu konuda takdir hakkı olmamalıdır. Nitekim hakimlerin fail erkeklere 'iyi hal' indirimi uygulayan kararları, mevzuat eksikliğinin değil erkek egemen zihniyetin bir sonucudur. TCK'da düzenlenen 'haksız tahrik' ve 'iyi hal' indirimi yıllardır kadına yönelik suçlarda bir cezasızlık aracı olarak kullanılmaktadır. Faillerin 'erkeklik' savunmaları yargı tarafından meşru sayılmakta, kadınların toplumsal cinsiyet kalıplarıyla uyuşmayan her türlü davranış ve eylemleri, yaşama biçimleri, özgürlük talepleri ve iradeleri fail lehine indirime gerekçe yapılmaktadır.

Kadınların bu göstermelik düzenlemelere değil, tek bir adamın kararıyla çekinilen İstanbul Sözleşmesi'ne ve 6284 Sayılı Kanun'un etkin uygulanmasına ihtiyacı vardır. Nitekim İstanbul Sözleşmesi taraf devletleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı suçların cezasız kalmasını önlemekle de yükümlü kılmıştır.

Dolayısıyla hukuka aykırı olarak çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, var olan yasaların etkin biçimde uygulanması, kadına yönelik suçlarda İstanbul Sözleşmesi'nin gereğine uygun düzenlemeler ve politikalar yapılması ve erkek şiddeti konusunda caydırıcılıktan uzak olan ceza infaz sisteminin değiştirilmesi elzemdir.

Bununla birlikte takdiri indirimin ayrımcılık saikiyle işlenen suçlarda uygulanması da derhal önlenmelidir. Nitekim Anayasanın 10. maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla nefret suçlarında takdiri indirim uygulanması ayrımcılık yasağını körükleyen ve cezasız bırakan sonuçlara sebep olmaktadır. Oldukça yaygınlaşan nefret suçlarına karşın etkin mücadele, bu suçların ceza kanunlarında yaptırıma bağlanarak etkin bir soruşturma ve kovuşturma yapılması ile mümkün olabilecektir. Nefret suçları ile ilgili kapsamlı bir yasal düzenlemenin eksikliği sistematik bir biçimde bu saldırıların devam etmesine de zemin hazırlamaktadır. Kürtler, mülteciler, aleviler, LGBT+, mevsimlik işçiler ve sayamadığımız pek çok kesime yönelik saldırıların sayısında artış yaşanması da bu cezasızlık ortamının bir ürünüdür.

Madde 2,3,5,6

Teklifte TCK'nın 82, 86, 94, 96, 106 gibi çeşitli maddelerinde "suçun kadına karşı işlenmesi hali" cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak düzenlenmektedir:

> Kasten öldürme *(ceza müebbet iken ağırlaştırılmış müebbet hapse çıkarılmaktadır).*
> Kasten yaralama *(cezanın alt sınırı 4 aydan,* ***6 ay*** *hapse çıkarılmaktadır).*
> Eziyet *(cezanın alt sınırı 2 yıldan,* ***2 yıl 6 ay*** *hapse çıkarılmaktadır).*

Türkiye'de neredeyse her gün en az bir kadın katledilmektedir. Bianet'in derlediği verilere göre erkekler, 2021'de en az 339 kadını ve 34 çocuğu katletmiştir. Ayrıca 96 kadına karşı nitelikli cinsel saldırıda bulunmuş, 772 kadını seks işçiliğine zorlamış, 424 kadını taciz etmiş, 208 çocuğu istismar etmiştir. Erkekler, 2021'de en az 793 kadına da şiddet uygulayarak yaralamıştır.

Dolayısıyla faillere verilen cezanın caydırıcı etkisinin arttırılması ve kamuoyunda oluşan 'cezasızlık' algısının kırılması açısından oldukça elzemdir.

Teklifte kadına yönelik şiddet ifadesinin açık ve net bir tanımı yoktur. Kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını vurgulayan İstanbul Sözleşmesi'nin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği fikrinin reddedildiği koşullarda yapılacak hiçbir düzenlemenin sonuç alıcı olamayacağı açıktır.

"Suçun kadına karşı işlenmesi" ibaresi yerine, "gebe olduğu bilinen kadına karşı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı" tanımının kullanılması daha doğru olacaktır. Kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit, işkence ve eziyet suçlarında "dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle suçlar da nitelikli hal kapsamına alınmalıdır.

Madde 4

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94. maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Türkiye'de özellikle olağanüstü hâl koşullarıyla birlikte güvenlik güçleri tarafından işlenen işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaret suçları son zamanlarda oldukça tırmanmış durumdadır. İktidarın suç işleyen devlet görevlilerine sahip çıkan tavrı, cezasızlık pratiği ve uygulamaları sebebiyle şiddet sistematik hale gelmekte, güvenlik güçlerinin iktidar tarafından kollanacaklarını bilmeleri orantısız güç kullanmaları ve hatta yurttaşların yaşama hakkını ihlal etmeleri konusunda cesaret kazanmalarına sebep olmaktadır.

Tabi olduğumuz hukuk devleti işkenceyi engellemek, iddialar hakkında etkin soruşturma yürütmek, failleri bulmak ve cezalandırmak konusunda yükümlüdür. Anayasa'nın 17'nci maddesi hiçbir istisna olmaksızın işkenceyi mutlak bir biçimde yasaklamaktadır. Bu bağlamda hem kadınlara yönelik hem de ayrımcılık ve nefret duygusuyla işlenen işkence suçunun nitelikli hal kapsamına alınarak cezasızlık uygulamalarına son verilmesi elzemdir.

Madde 8

Düzenlemeyle kanunun 123. maddesinde suçun özel bir şeklini alan ısrarlı takip suçunun müstakil bir suç haline getirildiği belirtilmektedir. Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezasının verilmesi; suçun çocuğa ve ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin gerekçesinde bu suçun oluşabilmesi kriterlerinden biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde "ciddi bir huzursuzluk oluşturması" gösterilse de "ciddi huzursuzluk

oluşturması" kavramından ne anlaşılması gerektiği gerekçede ve teklif maddesinde belirlenen bir kriterin olmaması sebebiyle hâkimin takdirine bırakılmaktadır. Düzenleme bu haliyle keyfi yorumlara açık görünmektedir. Ayrıca teklif edilen ceza artırımları mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle yeterli olmayıp suçun cezasızlıkla sonuçlanacağı gerçeğini yine değiştirmemektedir.

Günümüzde kadınların öldürülmesiyle sonuçlanan birçok şiddet vakasının öncesinde kadınların failin ısrarlı takibine maruz kaldığı bilinmekteyken bu yasa değişikliğinde Israrlı Takip sadece Ceza Yasası'nın 123. maddesinde özel bir suç olarak "Kişilerin Huzur ve Sükununu bozma" kavramıyla sınırlandırılmaktadır. Oysa ciddi can güvenliği tehditi oluşturan Israrlı Takip sistematik eziyet, işkence suçudur ve Ceza Yasası'nın 96. maddesindeki eziyet suçu altında özel bir suç olarak tanımlanmalıdır. Ayrıca Israrlı Takip Suçu on yıldır yürürlükte olan 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu'nda bir suç olarak tanımlanmışken Ceza Kanunu'nda herhangi bir karşılık bulamamış ve bu sebeple failler yıllardır cezasızlıkla ödüllendirilmiştir. Israrlı Takip suçu hem Ceza Yasası'nın 96. maddesinin hem de 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un özüne referansla düzenlenmeli ve dolayısıyla bu suç için 96. maddedeki 2-5 yıl hapis cezası uygulanmalıdır.

Teklifte Israrlı Takip Suçu hakkında soruşturma yapılması şikâyete bağlı tutulmuştur. Oysa bu suç hakkında mağdurun fail tarafından baskı altına alınmış olabileceği, mağdurun ruh hali gibi durumlar gözetilerek re'sen soruşturma yapılmalıdır.

Yine teklife göre, Israrlı Takip Suçunun; yalnızca çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunda nitelikli hal olarak düzenlenmesi kadınların resmi nikahlı olmadıkları partnerlerinden, aile bireylerinden ya da daha önce hiç tanımadıkları ve karşılaşmadıkları kişiler tarafından gördükleri şiddeti kapsam dışında bıraktığı için eksik bir düzenlemedir. Kadınlara yönelik işlenen Israrlı Takip Suçunda, nitelikli hallerin kadınların geleneksel rollerine atıfla belirlenmesi, geleneksel rollere uymayan ve fakat Israrlı Takip Suçuna maruz kalan kadınları bir kere daha mağdur edecek ve bu ayrımcı tutum ortaya yeni sorunlar çıkaracaktır.

Temel şekli ve nitelikli halleri ile beraber Israrlı Takip Suçu daha kapsayıcı bir şekilde tanımlanmalı, infazın ertelenmesine imkân tanınmayacak şekilde ceza artırımları yapılmalı ve işlendiği takdirde bir kamu davası haline getirilmelidir.

Madde 9

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına yönelik işlenen kasten yaralama suçuyla sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Kadına yönelik toplumsal cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı tüm suç eylemlerinin değil de sadece kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması yeterli değildir. TCK ve CMK'nın, kadına yönelik şiddet suçlarını sadece cezalandırmaya yönelik değil aynı zamanda önlemeye yönelik hükümler içermesi gerekmektedir. Kadına yönelik

işlenen yaralama ve katletme suçları önce daha hafif suçlarla başlamaktadır. Israrlı takip, tehdit, hakaret vb. ile başlayan eylem kadını katletme ya da katletme girişimiyle son bulmaktadır. Kadına yönelik şiddeti başlatan ilk suçta erkek fail tutuklanmayıp cezasızlıkla ödüllendirdiğinde kadının yaşamına kast etmeye teşvik edilmektedir. Bu bağlamda kadın cinayetlerinin önlenmesi için kadına yönelik sırf kadın kimliğinden kaynaklanan tüm şiddet eylemlerinin tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması gerekmektedir.

Madde 10,11

Düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Mağdur ile Şikâyetçinin Hakları" başlıklı 234. maddesi ile "Katılanın Hakları" başlıklı 239. maddesine cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçuyla kadına yönelik işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında baro tarafından avukat görevlendirilmesini isteme hakkı eklenmiştir. Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemeleri halinde, baro tarafından ücretsiz olarak avukat sağlanması cinsel saldırı suçlarında zaten mevcuttur. Ancak suça maruz kalan kadınlara bu hakları hatırlatılmamaktadır. Ayrıca bilgilendirme yapılsa dahi, bazı durumlarda da anadili Türkçe olmayan kadınlar için çevirmen hakkı bulunmasına rağmen pratiğe geçirilmemesi sebebiyle iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Dolayısıyla kadınlar, ücretsiz avukat atanması hakları olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadıkları hallerde bu haklarını kullanamayacaklardır. Kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

Madde 12

Teklifte, CMK madde 253'te yer alan "uzlaşma" kurumunun uygulanamayacağı suçlar arasına "ısrarlı takip" gibi belli suçlar eklenmiştir. Uzlaşmanın yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına yönelik şiddet suçlarının tamamı açısından yasaklanması gerekir. Mevcut durumda, kadına yönelik basit tehdit (eşler arasında olsa bile), failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama gibi suçlar açısından uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanmaktadır. Uzlaşma ve arabuluculuk yolunun, herhangi bir suçun kadına yönelik şiddet kapsamında işlenmesi halinde kapalı olması gerekmektedir.

04.04.2022

Züleyha Gülüm	*Mehmet Ruştu Tiryaki*	*Abdullah Koç*
İstanbul	Batman	Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

Adalet Komisyonunda görüşülen 2/4290 esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile ilgili muhalefet şerhimizdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, tarafından kanun teklifi, esas komisyon olarak Adalet Komisyonu; tali komisyonlar olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal işler Komisyonuna gönderilmiştir. Teklif, 22 Mart 2022 tarihinde Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; 22-23 Mart 2022 tarihlerinde Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda görüşülmüş ve raporları Adalet Komisyonuna gönderilmiştir.

Temel olarak kadına ve sağlıkçılara karşı şiddetin önlenmesine yönelik düzenlemeler getiren 17 maddelik bir torba kanun olan bu teklifle;

1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesinde yapılan değişiklikle takdiri indirim nedenleri düzenleniyor, failin duruşmada mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi düzenleniyor.
2- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82. maddesinde yapılan değişiklikle kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi halinin bu suçun nitelikli halleri arasına alınıyor.
3- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinde yapılan değişiklikle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse çıkarılıyor.
4- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesinde yapılan değişiklikle işkence suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılıyor.
5- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 96. maddesinde yapılan değişiklikle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırı iki yıl altı ay hapse çıkarılıyor.
6- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinde yapılan değişiklikle; hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılıyor.
7- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 113. maddesinde yapılan değişiklikle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın altıda bir oranında artırılması öngörülüyor.
8- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na 123. Maddeden sonra gelmek üzere "Israrlı Takip" Kenar başlıklı yeni bir madde ekleniyor. Israrlı takip olarak nitelendirilen fiiller müstakil bir suç haline getiriliyor. Israrlı takip teşkil eden fiiller orantılı yaptırıma bağlanıyor. Bu suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama

tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi hallerinde, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak düzenleniyor. Suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyete bağlı olması düzenleniyor.

9- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle "kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu" ile "sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları" tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınıyor.

10- Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmalarının sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234. maddesinde yapılan değişiklikle TCK'da yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçlarının madde kapsamına dahil ediliyor. Böylece, 239. maddesindeki değişiklikle bu suçlarda mağdura ile şikayetçiye ücretsiz avukat sağlanmasının yolu açılıyor.

11- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 239. maddesinde yapılan değişiklikle, bir önceki maddede mağdur ile şikayetçiye tanınan ücretsiz avukat hakkının katılana da verilmesi öngörülüyor.

12- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesinde yapılan değişiklikle "ısrarlı takip" suçun uzlaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılması düzenleniyor.

13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlük kaldırılıyor. Bu fıkra Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçunu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında tutuklama nedeni olarak varsayıyordu. Bu fıkra, suçun katalog suçlar arasına alınması nedeniyle kadük kaldığı için mevzuattan çıkarılıyor.

14- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanuna madde eklenerek, Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getiriliyor. İzin verme yetkisi, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak olan Mesleki Sorumluluk Kuruluna veriliyor.

15- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanuna madde eklenerek, Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi öngörülüyor.

Teklifin Geneli Üzerinde Görüşlerimiz

Kanun teklifinde, hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler vardır. Her iki konu da uzun yıllardır maalesef hemen hemen her gün ülkemiz gündemine olumsuz olarak yansıyan, basın manşetlerinde yer bulan, toplumda travmatik etkiler yaratan sosyal bir yara hâline gelmiş ve yıllardır çözülmeyi bekleyen, çözülemeyen konulardır.

Bu sebeple, her iki konu açısından da her ne kadar bu düzenlemelerin çıkarılmasında gecikilmiş ve her ne kadar eksiklikler olsa da ve hatta Kanun Teklifinin bazı maddelerinin hukuk tekniği açısından hatalı yönleri olmuş olsa da konunun Meclis gündemine alınmasını olumlu bir adım olarak görüyoruz. Ancak kanun teklifinde eleştirdiğimiz ve eksik gördüğümüz önemli noktalar da mevcuttur.

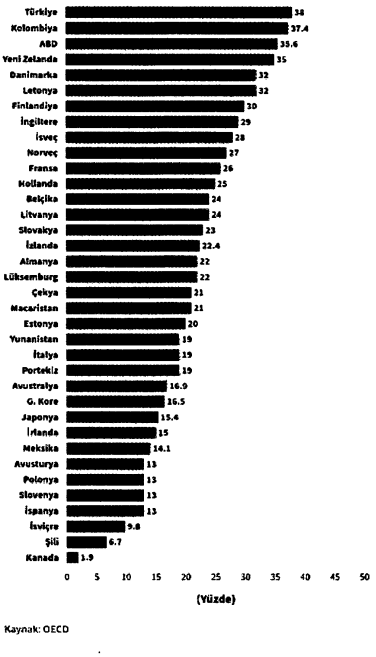
Kanun Teklifinde genel olarak sağlık çalışanlarına şiddet ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ve cezaların arttırılarak caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır. Oysa sadece tutuklama yapılarak ve sadece cezalar artırılarak caydırıcılığın sağlanamayacağı gibi şiddetin engellenmesi ve sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarındaki değişikliklerin yanında, her iki sorun açısından da şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmadan hem sağlık çalışanlarına yönelik hem de kadına yönelik şiddetin tamamen önlenmesi ve bu sorunun çözülmesi veya minimize edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bu yasa teklifinin sorunu bütün yönleriyle ele alıp şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörlerin ortadan kaldırılmasını ve sorunun bütün yönleriyle çözülmesini amaçlayan daha geniş kapsamlı, bütüncül bir yargı paketi olması gerekirdi. Maalesef, teklif bu yönleri ile eksiktir ve sorunu kökten çözecek veya minimize edecek bir anlayıştan uzaktır.

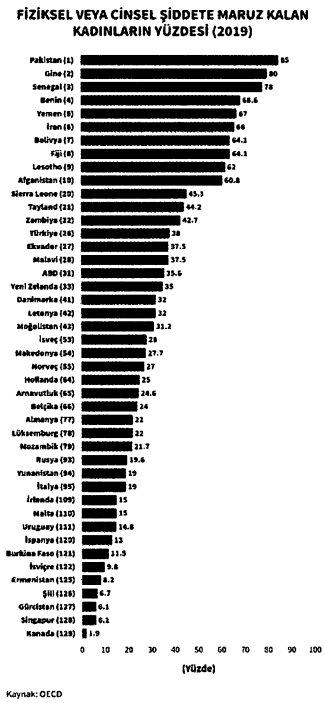
Teklifin hazırlanma safhasının kamuoyundan adeta gizlenmesi, konunun muhataplarınca düzenlemenin tartışılarak olgunlaştırılmasının önüne geçtiği gibi, yasama sürecinin de aceleyle tamamlanmak çabası kabul edilebilir bir tutum değildir.

Kadına Yönelik Şiddet

Teklif, tali komisyon olarak 22 Mart 2022 tarihinde Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda görüşülmüş olmakla birlikte maddelerine girilmemiş, geneli üzerinde konuşmalar yapılarak toplantı bitirilmiştir. Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonun (KEFEK) doğrudan kuruluş amacı ve çalışma alanı kapsamına giren bu teklifin maddelerine girilmeden, STK temsilcileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından yetkililerin görüşleri alınmadan geneli üzerinde görüşmeler yapılarak kabul edilmesi çok sorunludur. Milletvekillerimizin KEFEK komisyonuna verdiği muhalefet şerhi ayrıca dikkate alınmalıdır.

Ülkemizde kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde dünyada maalesef önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2019 yılı verilerine göre, Türkiye OECD'ye üye ülkeler arasında kadına şiddetin en yaygın olduğu ülke konumunda. OECD'ye göre Türkiye'de her 100 kadından 38'i fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalıyor. Dünya sıralamasında ise Afganistan, Tayland, Zambiya'dan sonra yer alıyor.

2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. İçişleri Bakanlığınca 2018 yılında hayata geçirilen Kadın Acil Destek Uygulaması KADES 3 milyon kadın tarafından indirilmiştir. 2018 yılında Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan 2018-2023 yıllarını kapsayan "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı" kabul edilmiştir.

Tüm bu çabalara rağmen kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerindeki artış son bulmamakta, istatistiklerde ülkemiz başı çekmektedir. Kadına yönelik şiddetin temelinde yatan sorunları tespit etmeden, bataklığı kurutmadan ve bu sorunları çözmeden atılacak adımlar yaraya pansuman olmaktan öteye geçemeyecektir.

İlk olarak, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerindeki artışı, mevcut sosyal, siyasal, ekonomik yapıların ve eğitim sisteminin giderek bozulmasından ayrı düşünümeyiz. Kadını bir birey olarak görmeyip, sürekli eş, anne, aile düzleminde konumlandırarak ikincil ve bağımlılık ilişkisi temelinde tanımlayan zihniyet, kadına yönelik şiddetin merkezinde yer almaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 5'e karşı 14 üyenin oyuyla "kendisini reddettiği için Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'in cinayeti -tasarlayarak- değil -duygusal çöküntü ve anlık hiddetle- işlediğine dair karar vermiştir. Yargıtay ceza kurulunun verdiği karar, Türkiye'de hukuktan mezun olmuş yargının her kademesinde görev yapan bazı kişilerin zihinsel dönüşümünü sağlamadığını ortaya koymuştur.

Kararda cinayet gerekçesi tutkulu sevgi olarak gösterilmiş ve "*maktule ile evlenmeyi isteyen sanık, maktulenin bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine açıklaması sonucu içindeki tutku derecesindeki aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hali üzerinde yarattığı hiddetle yanına bıçak alarak, o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur*" denilmiştir.

24 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisimde bulunan 247 vekilin 246'sının kabul oyuyla, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi), 19 Mart 2021 tarihinde sadece Cumhurbaşkanı'nın kararıyla çıkılma kararı alınması, artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda iktidarın bakış açısının, somut bir göstergesidir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in başvurusu sonucunda Danıştay başsavcılığının, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilişin hukuki olmadığı açıklaması ile Danıştay'da bu kararın hukuka aykırılığına dair yargılama devam etmektedir.

İktidar, kendi ihdas ettiği Anayasa'nın 90'ıncı maddesindeki temel insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmaların kanunların üzerinde kabul eden hükme aykırı olarak, İstanbul Sözleşmesinden tek taraflı olarak ayrıldığımızı açıklamıştır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda ön yargılı davranışları ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan iktidar, şimdi yine yeniden, bir önleme politikası içermeyen, pansuman görevi bile görmeyecek ve yaraları derinleştirecek bir çaba içinde günü kurtarmak amacına matuf bir kanun teklifini Meclis'e getirmiştir.

İkinci olarak, sorun, kadına karşı şiddetin ceza kanunu altında bir tanımının yapılmamış olmasıdır. Kanun teklifinde "Kadına Karşı Şiddet Suçu" açıkça tanımlanmalı ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir madde ile ayrı bir suç olarak düzenlenmesi gerekir. Kadına Karşı Şiddet Suçu: bir kadının; sırf kadın olduğu için, bir erkek tarafından, erkeğin yap dediği şeyi yapmaması ya da yapma dediği şeyi yapması, okuma denilen kadının okuması, evlen denilen kadının evlenmemesi ya da boşanma denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir. Oysa işbu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmektedir. Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi, tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir. Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hale gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması halinde bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmayacaktır. Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup; Türk Ceza Kanunu'nda kadına karşı şiddet adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür. Bu husus Komisyonda, Milletvekillerimiz tarafından dile getirilmiş, yeni madde ihdasına dair verilen önergemiz reddedilmiştir.

Basında Af Kanunu olarak bilinen 15 Nisan 2020 tarihinde kabul edilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 11. Maddesi görüşmelerinde bugün getirilen düzenleme 2 yıl önce tarafımızdan önerilmiş Komisyon ve Genel Kurul görüşmelerinden kabul görmemiştir. O dönemde, muhalefet şerhimizde şöyle yazmıştık:

"*MADDE 11: Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "g) Kadına karşı," bendi eklenmelidir.*"

Yine basında 4. Yargı Reformu Paketi olarak ve 14 Temmuz 2021 tarihinde resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifi görüşmelerinde Ceza Kanununun 82, 83, 86, 96, 109, maddelerine "boşandığı eş" ibaresi eklenmesi yerine bugün bu teklifle getirildiği gibi boşandığı eş yerine "kadına karşı" ibaresinin eklenmesini istemiştik ancak verdiğimiz tüm değişiklik önergeleri Komisyonda ve Genel Kurul'da reddedilmişti.

Bunlarla birlikte Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik maddesine çok aykırılık teşkil edecek, kanun sistematiğini ve kadın-erkek eşitliğini pozitif ayrımcılığın ötesinde bozacak şekilde yapılan bu düzenlemeler ileri de sorunları kat be kat artıracak yeni düzenlemeler yapılmak zorunda kalınacaktır. Öyle ki, bir kadının başka bir kadına karşı suç işlemesi söz konusu olduğunda, kadın şiddetiyle tanımlayamayacağımız şekilde, kabaca cezaları artırarak kadın faile de bu hükümler uygulanacaktır. Hâlbuki, bu teklifin, yeni madde ihdaslarının ve suçun maksadı ve tanımı tabii ki bu değildir. Kadına karşı suçun müstakil bir tanımının yapılmasına dair teklifimiz komisyon görüşmelerinde Türkiye Barolar Birliği temsilcisi tarafından da dile getirilmiş ve desteklenmiştir.

Üçüncü olarak, sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir "cezasızlık" algısı oluşmuştur. Bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu etkin infaz sisteminin geliştirilmesi için topyekûn bir infaz reformudur.

Yaygın medyada, kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, âdeta reform niteliğinde yenilikler getirdiği propagandası yapılan bu teklifte mevcuda göre bazı olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırılmaya gidilmiş olup bunun dışında sorunun ortadan kaldırılmasında etkili ve kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir. Teklif genel olarak değerlendirildiğinde, kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine ters düştüğü izlenimi uyandırmaktadır. Kadına şiddeti ölüm sonrası olarak değerlendiren bu zihniyet vatandaşa "Büyük işler yapıyorum." havasında algı yönetimi yapmaktadır. Bu teklifle hem kadına hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddet suçlarının cezaları Türk Ceza Kanunu'nda artırılmaktadır. Kadına veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar cezaların azlığına güvenerek bu suçları işlememekte, bu cezaların etkin infazları olmadığı için bu suçları işleme cesareti ve cüreti göstermektedir.

Türk Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş durumdadır. Bu suçların Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olması etkin uygulanmalarını sağlamamaktadır. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılmakta ve ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle zaten hükmedilen cezaların önemli bir bölümü infaz edilememektedir. Kanunda ceza artırımı oranlarının hangi kriterlere göre tespit edildiği,

bazılarında altıda 1, bazılarında üçte 1, bazılarında ikide 1 oranında arttırılması bir karmaşaya sebep olmaktadır. Ceza artırımının sorunun çözümü olmadığını hatırlatmakla birlikte, ceza artırımı yapılacaksa bu cezaların tamamının belli bir oranda artırılması gerektiği düşüncesindeyiz.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanundaki koruyucu ve önleyici tedbirler maalesef uygulanmamaktadır. Uygulanmayan bir Ceza Yasası'na yine uygulanmayacak maddeler eklemeye çalışan iktidarın, kadına karşı şiddetle mücadele iradesinin olduğuna güven duyulmamaktadır.

Sağlık Çalışanlarına Karşı Şiddet

Teklif, 22-23 Mart 2022 tarihlerinde tali komisyon olarak belirlenen Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda görüşülmüştür. Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip Komisyon, İçtüzüğün 23. maddesi uyarınca kendisiyle ilgili gördüğü 7, 9, 13, 14 ve 15'inci maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir. Teklifin içeriğiyle ilgili görüş bildirmesi gereken, Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Hemşireler Derneği ve Sendikaları gibi ilgili meslek örgütlerinin Komisyona davet edilmemiş olması da yasama sürecine ilişkin önemli bir eksikliktir. Ancak Komisyonda hazır bulunan temsilcilere söz hakkı verilmesi olumlu bir tutumdur.

Komisyon'da teklifin 7, 9 ve 13. maddeleri aynen kabul edilmiştir. Teklifin 14. maddesi üzerindeki görüşmelerde verilen önergeyle maddede yer alan "hekim ve diş hekimleri ile" ibarelerinden sonra gelmek üzere "eczacılar ve" ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Ancak Adalet Komisyonu görüşmelerinde bu teklif kabul görmemiştir.

Teklifin 15 inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde ise, 14. Maddede kabul edilen değişiklik doğrultusunda verilen önerge ile, aynı şekilde maddede yer alan "hekim ve diş hekimleri ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "eczacılar ve" ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Ancak Adalet Komisyonu görüşmelerinde bu teklif kabul görmemiştir.

Ülkemizde sağlık sistemi, hizmetin kalitesi, hizmeti verenlerin mali ve özlük haklan, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin yeterli olup olmadığından daha çok iktidar tarafından, bu hizmetlerin fiilî olarak gerçekleştirdiği yerler yani binalardan ibaret görülmektedir.

Yapılan araştırmalar neticesinde, Türkiye'de şiddet olaylarının %79'unun acil servislerde olduğu ve %91'inin hasta yakınları tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Doktorların hastaları yeterli sürede muayene edemediği, sağlık çalışanlarının maaşlarında ve özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmadığı, tedavi hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetlerinin önüne geçtiği, yeterli ve dengeli sağlık personeli ataması yapılamadığı, doktor ve hemşirelerin artık bu ağır çalışma koşullan karşısında dayanamayıp yurt dışına gittiklerinde Cumhurbaşkanı'nın ifadesiyle "Giderlerse gitsinler!" denildiği sağlık siteminin çok ciddi sorunları olduğu ortadadır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet de bu sorunların bir parçasıdır.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Sayın Recep Akdağ'ın Sağlık Bakam olduğu 2012 yılında da Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporunda son derece önemli tespitler ve çözüm önerileri vardır.

Komisyon sağlıkta şiddetin engellenmesi için tam 66 öneri sunmuştur. Raporun Öneriler başlıklı altıncı bölümünde;

"19. Sağlık yöneticileri ve özellikle sağlık politikalarını belirleyen siyasetçiler, şiddeti kınayan ve sağlık çalışanlarının verdiği hizmetin önemini ve vazgeçilmezliğini vurgulayan söylemler geliştirmelidir."

"20. Yetkililer sağlık çalışanlarıyla ilgili söylemlerini dikkatle seçmelidir."

İktidar yetkilileri, kendi imzalarıyla çıkan raporun önerilerini dahi uygulamaktan imtina etmekte, dikkate almamaktadır.

Aynı şekilde 2013 yılında, sağlık çalışanlarına şiddetin önlenmesi için caydırıcı cezaların verilmesi önerisi getirilmiştir.

"32. Türk Ceza Kanunu'nda sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti caydırıcı nitelikte yeni düzenlemeler yapılarak; bu eylemlerin, kamu hizmetini engelleme, vatandaşın sağlık hakkını kullanmayı engelleme ve bunun sonucunda insan hayatının riske atılması gibi suç tipleri başlıkları altında değerlendirileceği yasal düzenlemeler yapılmalı, cezalar artırılmalı ve verilen cezaların ertelenmemesi sağlanmalıdır."

Bu raporun yayımından 10 sene sonra ancak TCK kapsamında iyileştirme ve düzenlemeler yapılıyor olması iktidarın bu konuyu ne kadar ciddiye aldığını göstermesi bakımından manidardır.

Teklifin Maddeleri Üzerine Görüşlerimiz

1. Madde

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasında takdiri indirim uygulanabilmesi için göz önünde bulundurulacak nedenler sınırlandırılmamış, "gibi hususlar" ibaresiyle ucu açık bırakılmıştır. Yapılan değişiklikle fıkra metninden "gibi hususlar" ibaresi çıkartılarak takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilmektedir.

Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" nedeni, "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" şeklinde değiştirilmektedir. Böylece faile verilecek takdiri indirim, pişmanlık hükmüne bağlanmakta ve indirim konusunda bu kararı hâkim verecektir.

Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir.

Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Anayasanın 141 inci maddesi gereğince mahkemelerce verilen her türlü kararın gerekçeli olarak yazılması gerekmektedir.

Ceza muhakemesinin amacı maddi gerçeğe ulaşmaktır ve bu husus deliller vasıtasıyla gerçekleştirilir. Savcı ve mahkeme, suçun ispatım sağlama amaçlı bir dizi yetkiye sahip olmasına, şüpheli ve sanığı belirli bir ölçüde zorlayabilmesine rağmen bunun sınırları bulunmaktadır. Bu kapsamda delil elde etmeye yönelik yasaklardan biri olarak nitelendirilebilecek kişinin kendisini suçlamaya zorlanma yasağı, bu kapsamda değerlendirilen susma hakkı ceza hukukumuz çerçevesinde kabul edilen temel haklar arasındadır. Nitekim

Avrupa İnsan Haklan Sözleşmesi'nin 6/2 maddesine göre, "Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz savılır". Anayasa'nın 38/4 maddesi de "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz", diyerek aynı ilkeyi benimsemiştir. Hukuk devletinin bir gereği olan bu ilke nedeniyle, bir kimsenin suçluluğunun kesinleşmiş yargı kararıyla ispat edilmiş olmasına kadar, o kişinin suçsuz olduğu kabul edilmektedir.

Madde metninde yapılan değişiklik ile "yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışlar" ibaresi kişiyi işlemediği bir suç nedeniyle ve/veya işlemediği derecede olmasına karşın iddiaya bağlı kalarak pişmanlık gösterme adı altında en azından takdiri indirim hakkından yararlanabilmek saikiyle savunma hakkının etkinliğini aleyhe etkileyebileceği ve/veya tesir edebileceğinden, kişinin kendisini suçlamaya zorlanma yasağına ve susma hakkına aykırı bir düzenleme olduğu, dolayısıyla "masumiyet karinesine" de aykırılık arz ettiği düşünülmektedir.

Aynı zamanda hukuk sistemimizin amacı cezalandırmak değil; suç işleyen kişileri kişiliklerine uygun bir şekilde eğitmek, ıslah etmek, ıslah olunmuş kişiyi izleyerek topluma kazandırmak olduğundan kişilik özelliklerine göre şekli (somut) tutum ve davranışlarda ıslah amacına yansıma olarak değerlendirilebileceğinden, bu hususta emredici bir hükümle her durumu kapsar şekilde aleyhe bir düzenleme öngörülmesi amaca aykırılık arz etmektedir.

Bu noktada söz konusu düzenlemenin kadına karşı işlenen suçlara hasredilerek düzenlenmesi halinde ise devletin pozitif yükümlülüğü ile açıklanan temel haklar arasında bir tartışma gündeme getirebilecektir. Fakat bu durum pozitif yükümlülük çerçevesinde öngörülse dahi temel hakların özünü yok edici düzenlemeler içerdiğinden ve takdiri indirim sebeplerini tahdidi olarak belirttiğinden adeta bir kanuni indirime dönüştürecektir.

Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve maddenin sonuna "*Çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır. Bu Kanunun 82'inci maddesi ile düzenlenen kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadını kadın olduğu için kasten öldürme suçlarında bu madde uygulanmaz.*" cümlesi eklenmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadına yönelik şiddet davalarında yargı yetkisini kullananlar fail lehine değerlendirmeler sonucunda cezasızlık pratiği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Türk Ceza Kanunun 62'nci maddesinde yer alan takdiri indirim nedenleri arasından çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlar kapsam dışında bırakılmıştır. Kadına yönelik şiddet davalarında yargı erkleri tarafından sıkça kullanılan haksız tahrik indiriminin kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet türleri ile kasten öldürme suçları indirim kapsamı dışında bırakılmıştır.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

2. Madde

Düzenleme ile kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi halinde kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılması öngörülmektedir. Kanun teklifinde "Kadına Karşı Şiddet Suçu" açıkça tanımlanmalı ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir madde ile ayrı bir suç olarak düzenlenmesi gerekir.

Kadına Karşı Şiddet Suçu: bir kadının; sırf kadın olduğu için, bir erkek tarafından, erkeğin yap dediği şeyi yapmaması ya da yapma dediği şeyi yapması, okuma denilen kadının okuması, evlen denilen kadının evlenmemesi ya da boşanma denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir.

Oysa işbu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmektedir. Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi, tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir. Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hale gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması halinde bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmayacaktır.

Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup; Türk Ceza Kanunu'nda kadına karşı şiddet adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür

3. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 3. maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 86. maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz."

Düzenlemenin Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mız tarafından güvence altına alınan birçok temel hakkın yansıması olarak da değerlendirilen kadına karşı işlenen suçların engellenmesi kapsamında devletin pozitif yükümlülüğü çerçevesinde caydırıcılığın sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte;

Basında Af Kanunu olarak bilinen Nisan 2020 tarihinde kabul edilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 11. Maddesi görüşmelerinde bugün getirilen düzenleme 2 yıl önce tarafımızdan önerilmiş Komisyon ve Genel Kurul görüşmelerinden kabul görmemiştir. O dönemde, muhalefet şerhimizde şöyle yazmıştık:

"*MADDE 11: Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "g) Kadına karşı," bendi eklenmelidir."*

Yine Basında 4. Yargı Reformu Paketi olarak ve 14 Temmuz 2021 tarihinde resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifi görüşmelerinde Türk Ceza Kanununun 82, 83, 86, 96, 109, maddelerine "boşandığı eş" ibaresi eklenmesi yerine bugün bu teklifle getirildiği gibi boşandığı eş yerine "kadına karşı", "kadına ve çocuğa karşı" ibarelerinin eklenmesini istemiştik ancak verdiğimiz tüm değişiklik önergeleri Komisyonda ve Genel Kurul'da reddedilmişti.

Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Türk Ceza Kanunun 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına, "*Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.*" cümlesi eklenmiş ve aynı maddenin üçüncü fıkrasına "*(g) kadına karşı"* bendi eklenmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve kasten yaralama suçunun kapsamı sadece "eş ve boşandığı eş" kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı olup olmadığına bakılmaksızın "kadına karşı" olarak genişletilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

4. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 4 üncü maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz."

Düzenlemenin Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mız tarafından güvence altına alman birçok temel hakkın yansıması olarak da değerlendirilen kadına karşı işlenen suçların engellenmesi kapsamında devletin pozitif yükümlülüğü çerçevesinde caydırıcılığın sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna "*Suçun kadınlara karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz*" cümlesi eklenmesi ve aynı maddenin 2'inci fıkrasının a bendi "*çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak halde bulunan kişiye ya da kadına karşı"* olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış işkence kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak değiştirilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

5. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 5 inci maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 96ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz.

Düzenlemenin Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mız tarafından güvence altına alman birçok temel hakkın yansıması olarak da değerlendirilen kadına karşı işlenen suçların engellenmesi kapsamında devletin pozitif yükümlülüğü çerçevesinde caydırıcılığın sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna "*Suçun kadınlara karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz*" cümlesi eklenmesi ve aynı maddenin 2'inci fıkrasının a bendi "*çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak halde bulunan kişiye ya da kadına karşı"* olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Yapılan düzenlemeyle kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış, eziyet suçu kapsamı eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak kadına karşı olarak değiştirilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

6. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 6 ncı maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz."

7. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 7 nci maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesi öngörülmektedir. "(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır."

Toplumda yaygınlaşma eğilimi gösteren şiddet eylemleri sağlık kurumlarını ve çalışanlarını ciddi biçimde etkilemekte, çalışanların tükenmişliğine ve verimsizliğine neden olmaktadır. Öngörülen düzenleme sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını koruyucu nitelikte olmakla birlikte caydırıcılık anlamında tartışmalıdır. Zira sağlık çalışanlarına ve kurumlara yönelik şiddet eylemleri sıklıkla gündeme gelmekte ve hatta bir kısım eylemler ölümle dahi sonuçlanabilmektedir. Madde ile korunan yarar kamu hizmetinin düzenli olarak sağlanması ve kesintiye uğramaması amacına haiz ise de suç tipi ve sonucu itibari ile esasında sağlık çalışanlarına yönelik şiddet eylemlerine giden bir mihenk taşıdır. Zira suç konusunun sağlık hizmeti olması durumunda bu konuda toplumda karşılaşılan şiddet eylemlerinin başlangıcının bu şekilde cereyan ettiği ve fakat sonucun sağlık çalışanlarına yönelik bir eyleme dönüştüğü gözlemlenmektedir. O halde sonucu sağlık çalışanlarına karşı şiddet eylemine dönüşmesi kuvvetle muhtemel eylemin daha ağır bir şekilde cezalandırılarak caydırıcılığın arttırılması gerektiği düşünülmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Kanun Teklifinin çerçeve 7'nci maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 113. maddesine eklenmesi öngörülen (2) numaralı fıkrasında geçen "...altıda biri oranına.. "ibaresinin".. yarı oranında..."şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Teklifle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda, öngörülen cezanın artırılmasının özellikle sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi bakımından cezanın caydırıcılığı ilkesine uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

8. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 8 inci maddesi ile 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere "Israrlı Takip" kenar başlıklı yeni bir suç ihdas edilmiştir.

Suçun nitelikli halinin şikayete tabi kılınmış olması eleştirilmesi gereken bir husustur. Zira suçun nitelikli hali irdelendiğinde esasında çok ağır sonuçlar doğuran eylemlere dönüştüğü bilinmektedir. Suçun en azından çocuğa karşı işlenmesi halinde şikayet aranmamalı ve re'sen soruşturulması gerekmektedir. Söz konusu düzenleme her ne kadar kadına ve çocuğa karşı işlenen suçların önlenmesi özelinde lehe bir düzenleme gibi görünse de mağdurların, kamuoyunda "koruma kararı" olarak bilinen koruyucu tedbir kararlarını alabilmesi için sistemin daha etkin ve aktif bir şekilde kullanılması, bir çok olayın ani geliştiği ve bu tip

kararların süreli şekilde tedbir amaçlı verildiği nazara alındığında her olay özelinde somut delil aranmaması vs. hususlarına yönelik düzenleme yapılmasının daha elzem olduğu değerlendirilmektedir. Ne var ki "İstanbul Sözleşmesinden iki satırlık bir yazı ve bir imza ile ayrılarak erkek hegemonyasının katmerlendirildiği ve "Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi" (CEDAW) başta olmak üzere benzer nitelikteki sözleşmelerden dahi ayrılmanın konuşulduğu bir dönemde şekilci kanuni düzenlemelerin kadın ve çocukları koruma amacına hizmet etmeyeceği ve şekilciliğin ötesine geçemeyeceği düşünülmektedir.

Israrlı takip konusunun "müstakil suç" kapsamına alınmasını önemli bulmaktayız. Türk Ceza Yasasının mevcut haliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur ancak yıllardır konuyla ilgili 96. Madde yargı tarafından görmezden gelinmektedir. Madde gerekçesinde "mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamadaki fiillerin yaptırıma bağlanmasının amaçlandığı ileri sürülmektedir. Ancak ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediği hâkim insiyatifinde, muallakta bırakıldığı görülmektedir. Israrlı takip konusu İstanbul sözleşmesinde var olan, TCK' da tanımı yapılmamış bir konu idi. Ancak mağdurun bunu belgelemesi ile cezai sistem işleyecektir. Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen 6 aydan 2 yıla ve nitelikli halinde 1 yıldan 3 yıla olarak belirlenen hapis cezaları caydırıcı nitelikte değildir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Kanun Teklifinin çerçeve 8'nci maddesi ile Türk Ceza Kanunda yeni ihdas edilen 123/A maddesinin 2/a fıkrasının "Çocuğa ya da aralarında aile bağı veya ilişkisi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın **kadına karşı**" olarak ve 3. Fıkrasının "Bu maddede düzenlenen suçun, **çocuğa karşı işlenmesi hariç** soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır" olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadınların en çok mağdur olduğu ısrarlı takip suçunun ayrı bir madde olarak düzenlenmesi olumlu bir gelişme iken, alt sınırının altı ay ile sınırlandırılması ısrarlı takip fiili konusunda bugüne kadar işletilen Türk Ceza Kanunu ve 96'ncı ve 123'ünvü maddelerinde belirtilen ceza miktarının çok altında olmakla birlikte, caydırıcı değildir. Suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen veya boşandığı eş ile sınırlı tutulması da kadınlar arasına ayrımcılık yapılmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle maddede yapılan düzenleme ile cezanın alt sınırı değiştirilmiş ve aralarında aile bağı veya ilişki bağı olup olmadığına bakılmaksızın tüm kadınlar olarak değiştirilmiştir.

Suçun en azından çocuğa karşı işlenmesi halinde şikâyet aranmamalı ve re'sen soruşturulması gerekmektedir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

9. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 9 uncu maddesi ile 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100üncü maddesiyle "kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu" ile "Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu." Katalog suç kapsamına alınmış olup, böylece faillerinin tutuklanması için yeterli ve gerekli sebeplerin oluştuğu kanunen kabul edilmiştir.

10. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi ile 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan "cinsel saldırı suçu ile" ibarelerinin "cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu 8ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve" şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır. Düzenleme, kadına ve çocuğa karşı işlenen maddede yazılı suçlar açısından sosyal devlet anlayışı çerçevesinde ücretsiz profesyonel hukuki yardım alınmasını sağlamak amacıyla getirildiğinden yerinde bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231 inci maddesinin (6) ncı fıkrasının (c) bendinin ikinci cümlesinin "Sanığın kabul etmemesi hâlinde yahut suçun Türk Ceza Kanunu kapsamında kadına karşı işlenen suçlardan biri olarak nitelendirilmesi halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez" şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadına karşı şiddetle mücadele etkinliğinin ve caydırıcılığın artırılması amacıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun kadına karşı işlenen suçların failleri nezdinde uygulanmaması amacıyla mezkûr önerge tanzim edilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

Aynı şekilde Komisyon görüşmelerinde farklı bir değişiklik önergesi daha verilmiş ve Ceza Muhakemesi Kanununun 234'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının a bendinin 3 numaralı alt bendi "Vekili bulunmaması durumunda, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir şekilde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir." yine aynı maddenin 1'inci fıkrasının a bendinin 5 numaralı alt bendi "Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir şekilde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında kendisine avukat görevlendirilir" şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

11. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi ile 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "cinsel saldırı suçu ile" ibaresinin "cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı

veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve" şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır. Düzenleme, kadına ve çocuğa karşı işlenen maddede yazılı suçlar açısından sosyal devlet anlayışı çerçevesinde ücretsiz profesyonel hukuki yardım alınmasını sağlamak amacıyla getirildiğinden yerinde bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

12. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi ile 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "suçlarda," ibaresi, "suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A)," şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

Çerçeve 8 inci maddede eleştiri konusu yapıldığı üzere her ne kadar ısrarlı takip suçu şikayete tabi şekilde düzenlenmişse de bu suç bakımından uzlaştırma yoluna gidilemeyeceği de bu madde kapsamında belirtilmiştir. 8 inci maddede yer alan eleştirilerimiz bu noktada da geçerli olmak üzere bu suçun uzlaştırmaya tabi suçlardan olmaması yerinde bir düzenlemedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası "Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, (...) cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A), kadına karşı işlenen tehdit ve hakaret suçunda uzlaştırma yoluna gidilmez." Şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Maddeyle uzlaştırma kapsamına ısrarlı takiple kadına karşı işlenen tehdit ve hakaret suçlarının da açık bir şekilde uzlaştırma kapsamının dışına çıkarılması amaçlanmaktadır.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

13. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 13 üncü maddesi ile 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir.

Söz konusu eylem çerçeve 9uncu madde çerçevesinde CMK madde100 kapsamına alınarak tutuklama nedeni olarak kabul edildiğinden yürürlükten kaldırılması yerindedir.

14. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 14üncü maddesi ile 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiş ve kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalarda iznin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verileceği getirilmiştir.

Düzenleme sağlık çalışanları açısından soruşturma ve malpraktis davaları açısından lehe bir düzenleme gibi görünse de Teklif ile düzenlenen Mesleki Sorumluluk Kurulu mevcut konjonktürde siyasi kaygılar ile hareket etmesi kuvvetle muhtemeldir

Zira kurulun listeleneceği görev itibari ile kritik kararlar demokratik toplumlarda ilgiye göre Meslek Odaları başta olmak üzere üyelerin bağımsız teşekküllerden seçilerek tarafsızlığın vermesi ve sağlanması beklenirken bakan yardımcısı/genel müdür/genel müdür yardımcısı gibi aynı zamanda siyasi kimliğe sahip ve/veya siyasi konjonktürden etkilenebilecek kişilerden oluşturulması şekilci bir yaklaşım sergilendiğinin göstergesidir.

Bu düzenleme ile sağlık çalışanları gerek soruşturma ve gerekse de malpraktis davalarında kendileri hakkında karar verecek kurulun taraflı bir teşekkülden ibaret olması dolayısıyla üzerlerinde zaten var olan baskıyı daha da artmış bir şekilde hissetmelerine sebep olacaktır. Bu çerçevede Kurul üyelerinin maddede yazılı kişilerden değil Meslek Odaları başta olmak bağımsız teşekküllerden seçim ile iş başına getirilmesi hem sağlık çalışanlarının taşıdıkları/taşıyacakları kaygının bertaraf edilmesini hem de demokratik toplum düzeninin gereğinin yerine getirilmesine katkı sağlayacaktır. Düzenlemenin bu hali ile sağlık çalışanları, her anlamda baskı altına alınarak hem cezai hem de hukuki sorumluluk bakımından iktidara bağlı hale getirilmektedir.

15. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 15 inci maddesi ile 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiş ve Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ö denen tazminattan dolayı açılan rücu davalarında Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması usulü getirilmiştir.

14'üncü maddede yer alan görüşümüz bu madde kapsamında da aynen geçerlidir.

04/04/2022

Hasan Subaşı	*Ayhan Erel*
Antalya	Aksaray

ANKARA MİLLETVEKİLİ LÜTFİYE SELVA ÇAM VE 109 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ	ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TÜRK CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ	**TÜRK CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**
MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sürecindeki davranışları," ibaresi "sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya" şeklinde değiştirilmiş ve "gibi hususlar" ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve "kararda" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerekçeleriyle" ibaresi eklenmiştir. "Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz."	**MADDE 1-** 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sürecindeki davranışları," ibaresi "sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya" şeklinde değiştirilmiş ve "gibi hususlar" ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve "kararda" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerekçeleriyle" ibaresi eklenmiştir. "Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şeklî tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz."
MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "f) Kadına karşı,"	**MADDE 2-** 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "f) Kadına karşı,"
MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz."	**MADDE 3-** 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz."
MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz."	**MADDE 4-** 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz."
MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz."	**MADDE 5-** 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz."
MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz."	**MADDE 6-** 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz."

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)	(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.	**MADDE 7-** 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.
“(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır.”	“(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır.”
MADDE 8- 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.	**MADDE 8-** 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.
“Israrlı takip	“Israrlı takip
MADDE 123/A- (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.	MADDE 123/A- (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.
(2) Suçun;	(2) Suçun;
a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,	a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,
b) Mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,	b) Mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,
c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,	c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,
halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.	hâlinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.”	(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.”
MADDE 9- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)” ibaresi “Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.	**MADDE 9-** 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)” ibaresi “Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.
“i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.	“i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.”

MADDE 10- 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibareleri “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibaresi “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi, “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık kurum ve

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.”

MADDE 10- 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibareleri “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibaresi “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Mesleki Sorumluluk Kurulu, özel sağlık kurum ve

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)

kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,

c) Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim,

olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir bakan yardımcısının başkanlığında üçüncü fıkrada gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.

Kurul üyeleri, ikinci fıkra kapsamında verdikleri kararlar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi dışında mali ve idari yönden sorumlu tutulamaz.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Mesleki Sorumluluk Kurulunun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri genel müdürleri veya yardımcıları,

c) Profesör veya doçent unvanlı biri dâhilî, diğeri cerrahi branştan iki hekim,

olmak üzere yedi üyeden oluşur. Mesleki Sorumluluk Kurulunun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir Bakan yardımcısının başkanlığında üçüncü fıkrada gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)	(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”	Mesleki Sorumluluk Kurulu üyeleri, ikinci fıkra kapsamında verdikleri kararlar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi dışında mali ve idari yönden sorumlu tutulamaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”
MADDE 15- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.	**MADDE 15-** 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.
“GEÇİCİ MADDE 13- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.	“GEÇİCİ MADDE 13- Ek 18 inci maddenin birinci fıkrası hükümleri, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.
Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yargılaması devam edenler bakımından ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilir. Başvuru yapılmaması halinde dava usulden reddedilir. Bu durumda yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılır ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez.”	Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yargılaması devam edenler bakımından ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilir. Başvuru yapılmaması hâlinde dava usulden reddedilir. Bu durumda yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılır ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez.”
MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	**MADDE 16-** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.	**MADDE 17-** Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TBMM Basımevi - 2022

DÖNEM: 27 **YASAMA YILI: 5**

88'İNCİ BİRLEŞİM
10 MAYIS 2022 SALI
SAAT: 15.00

GRUP ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26 ve 31 Mayıs 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24:00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi,

327 ve 323 Sıra Sayılı Kanun Tekliflerinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi,

327 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 10 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 11 ila 21 inci maddelerden oluşması,

323 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin birinci bölümünün 1 ila 8 inci maddelerden, ikinci bölümünün 9 ila 17 nci maddelerden oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 19.04.2022 tarihli 81'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

***Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu**
10.05.2022 Salı - Saat: 14.30
11.05.2022 Çarşamba - Saat: 14.30
12.05.2022 Perşembe - Saat: 11.00

***Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu**
11.05.2022 Çarşamba - Saat: 12.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

88'İNCİ BİRLEŞİM **10 MAYIS 2022 SALI** **SAAT: 15.00**

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu'nun Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Cumhurbaşkanına Yetki Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin (2/3678) İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

3 – SEÇİM

❄ ❄ ❄

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

❄ ❄ ❄

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

❄ ❄ ❄

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- **(S. Sayısı: 327)** Denizli Milletvekili Nilgün Ök ve 45 Milletvekilinin Bankacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4389) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2022) **(**) (X)**

2.- **(S. Sayısı: 323)** Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.04.2022) **(**)**

3.- **(S. Sayısı: 127)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 313)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 169)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 245)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 154)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 309)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 178)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.- **(S. Sayısı: 291)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

12.- **(S. Sayısı: 172)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 136)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 153)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

21.- **(S. Sayısı: 86)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 114)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

23.- **(S. Sayısı: 148)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 152)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 179)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 202)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 206)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 208)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 209)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 211)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 165)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 257)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 290)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 258)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 307)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 326)** 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

40.- **(S. Sayısı: 328)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili Cahit Özkan ve 44 Milletvekilinin Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4364) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2022)

41.- **(S. Sayısı: 329)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 330)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 331)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 332)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 333)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 334)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) **(X)**

TBMM Basımevi / 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
27	5

SIRA SAYISI: 323

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/4290 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı **4**

- Katılma Yazıları **6**

- Genel Gerekçesi **9**

- Madde Gerekçeleri **11**

- **Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu** **18**

- **Muhalefet Şerhleri** **30**

- **Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu** **55**

- **Muhalefet Şerhleri** **62**

- **Adalet Komisyonu Raporu** **103**

- **Muhalefet Şerhleri** **112**

- **Teklif Metni** **154**

- **Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** **154**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Lütfiye Selva Çam Ankara	*Öznur Çalık* Malatya	*Fatma Aksal* Edirne
Fatma Betül Sayan Kaya İstanbul	*Esin Kara* Konya	*Abdullah Güler* İstanbul
Ayşe Sibel Ersoy Adana	*Nevin Taşlıçay* Ankara	*Nevzat Ceylan* Ankara
Fehmi Alpay Özalan İzmir	*Hakan Kahtalı* Malatya	*Ahmet Çakır* Malatya
Mustafa Demir İstanbul	*İrfan Kartal* Van	*Ziver Özdemir* Batman
Zülfü Demirbağ Elazığ	*Yakup Taş* Adıyaman	*Ebubekir Bal* Diyarbakır
Ahmet Berat Çonkar İstanbul	*İbrahim Halil Fırat* Adıyaman	*Tahir Akyürek* Konya
Mehmet Cihat Sezal Kahramanmaraş	*İffet Polat* İstanbul	*Yücel Menekşe* Nevşehir
Müslüm Yüksel Gaziantep	*Selim Yağcı* Bilecik	*Vildan Yılmaz Gürel* Bursa
Meliha Akyol Yalova	*Ceyda Çetin Erenler* Kütahya	*Ali Cumhur Taşkın* Mersin
Abdulahat Arvas Van	*Adil Çelik* Balıkesir	*Jülide İskenderoğlu* Çanakkale
Bayram Özçelik Burdur	*Belgin Uygur* Balıkesir	*Emine Yavuz Gözgeç* Bursa
Mihrimah Belma Satır İstanbul	*Radiye Sezer Katırcıoğlu* Kocaeli	*İsmail Tamer* Kayseri
Ramazan Can Kırıkkale	*Pakize Mutlu Aydemir* Balıkesir	*Arife Polat Düzgün* Ankara

Murat Baybatur Manisa	*Yusuf Başer* Yozgat	*Zeynep Gül Yılmaz* Mersin
Zehra Taşkesenlioğlu Ban Erzurum	*Mustafa Canbey* Balıkesir	*Osman Ören* Siirt
Selim Gültekin Niğde	*Metin Yavuz* Aydın	*Ahmet Tan* Kütahya
Ergün Taşcı Ordu	*Ahmet Akay* Şanlıurfa	*Yılmaz Tunç* Bartın
Abdullah Doğru Adana	*Atay Uslu* Antalya	*Serap Yaşar* İstanbul
Özlem Zengin Tokat	*Çiğdem Erdoğan Atabek* Sakarya	*Ahmet Aydın* Adıyaman
İsmail Güneş Uşak	*Semiha Ekinci* Sivas	*Cihan Pektaş* Gümüşhane
Cemal Öztürk Giresun	*İbrahim Aydemir* Erzurum	*Ahmet Zenbilci* Adana
Halil Özşavlı Şanlıurfa	*Çiğdem Koncagül* Tekirdağ	*Recep Özel* Isparta
Ali Şahin Gaziantep	*Yavuz Ergun* Niğde	*Hakan Çavuşoğlu* Bursa
Nilgün Ök Denizli	*Selami Altınok* Erzurum	*Osman Mesten* Bursa
Mehmet Yavuz Demir Muğla	*Mehmet Ali Özkan* Manisa	*Süleyman Karaman* Erzincan
Emrullah İşler Ankara	*Emine Sare Aydın* İstanbul	*Veysel Eroğlu* Afyonkarahisar
Mehmet Erdoğan Gaziantep	*Tülay Kaynarca* İstanbul	*Orhan Yegin* Ankara
İsmail Bilen Manisa	*Mehmet Altay* Uşak	*Rümeysa Kadak* İstanbul
Necip Nasır İzmir	*Ravza Kavakcı Kan* İstanbul	*Oya Eronat* Diyarbakır

Mücahit Durmuşoğlu Osmaniye	*Osman Aşkın Bak* Rize	*Mehmet Sait Kirazoğlu* Gaziantep
İlyas Şeker Kocaeli	*Mustafa Arslan* Tokat	*Şamil Ayrım* İstanbul
Sermin Balık Elazığ	*Metin Çelik* Kastamonu	*Şirin Ünal* İstanbul
İbrahim Yurdunuseven Afyonkarahisar	*Atilla Ödünç* Bursa	*Arzu Aydın* Bolu
Salih Cora Trabzon	*Bekir Kuvvet Erim* Aydın	*Orhan Kırcalı* Samsun
Hacı Turan Ankara	*Hacı Özkan* Mersin	*Hacı Ahmet Özdemir* Konya
Hacı Osman Akgül Gümüşhane	*Cemil Yaman* Kocaeli	

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 16/03/2022 tarihinde sunulan 2/4290 Esas Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

22.03.2022

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koymak istiyorum. Gereğini bilgilerinize arz ederim.

16.03.2022

Mustafa Esgin

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/4290) Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

17/03/2022

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne (2/4290 esas numaralı) imza koymak istiyorum.

Gereğini bilgilerinize saygılarımı arz ederim.

16.3.2022

Canan Kalsın

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4290 Esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

Gülay Samancı

Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4290 Esas Nolu Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

17.03.2022

Yelda Erol Gökcan

Muğla

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu
Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde (Kadına Ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair) imzamın olmasını istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.03.2022
Zemzem Gülender Açanal
Şanlıurfa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4290)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bireylerin maddi ve manevi varlığı ile onur ve haysiyetini korumak, onların toplum içinde saygın birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürmelerini temin etmek ve böylelikle toplumsal barışı sağlamak devletlerin en önemli görevidir. Devletler ve uluslararası kuruluşlar, bu görevin ifası kapsamında çok değerli çalışmalar ortaya koymuştur. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler Şartının kabulü ile güçlü bir adım atılmış, diğer uluslararası belgeler ve Avrupa Birliği bünyesinde yapılan çalışmalarla bu adım desteklenmiş ve geliştirilmiştir. Toplumsal bütünlük içinde önemli bir yeri olan kadınlar bakımından da bu süreçte, pek çok düzenleme ve uygulama hayata geçirilmiştir.

Ülkemizde de insan haklarına saygılı ve sosyal hukuk devleti olma konusundaki kararlılığın göstergesi olarak uluslararası yükümlülüklere uygun birçok adım atılmıştır. Bu kapsamda 2004 ve 2010 yıllarında Anayasanın 10 uncu ve 41 inci maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerle Devletin, toplumun tüm kesimleri arasında bir yandan eşitliği sağlamaya, diğer yandan da korunması gereken bazı kesimleri korumaya yönelik özel tedbirler alabilmesinin önü açılmış ve bu amaçla alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacağı anayasal güvenceye kavuşturulmuştur. Böylelikle Devlet, kadın-erkek eşitliğinin fiili olarak hayata geçirilmesi için her türlü tedbiri alacak ve gerektiğinde kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, eşitlik ilkesiyle eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için farklı kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, aynı olmayan hukuksal durumlar farklı kurallara tabi tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Devlet, korunması gerekenleri baskı ve şiddete karşı korumak ve toplumsal gücün her türlü kötüye kullanımına ve bu esnada şiddete dönüşmesine karşı mücadele etmek zorundadır. Şu halde Devlet, hak edene hak ettiğini vermek suretiyle toplumda adaleti gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Bilindiği üzere, Ülkemizde kadına karşı şiddetle mücadele amacıyla çok önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanunla, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar lehine pek çok koruyucu ve önleyici tedbir kabul edilmiştir. Bu tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) kurulmuştur. Bu merkezler, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının koordinesinde, ilgili bakanlık ve kurumlar tarafından belirli bir plan dahilinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ayrıca kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında hazırlanan ve güncellenen eylem planları doğrultusunda çalışmalar sürdürülmekte ve "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023)"ndaki faaliyetler hassasiyetle yürütülmektedir.

Toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek, Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Suç için öngörülen ceza miktarları ile güvenlik tedbirleri; ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olmamak kaydıyla, Ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasına göre belirlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suça ne ölçüde ceza verileceği ve hangi hususların ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği, izlenen suç ve ceza politikası gereğince yasama erkinin takdirindedir. Yasama organının takdir yetkisini kullanırken ölçülülük ilkesine uygun davranması gerekmektedir. Suç ve ceza dengesinin adalete uygun olarak belirlenmesinde; suçun kişi ve toplum üzerindeki etkisi, işlenme oranındaki artış veya azalış, fail ve mağdurun özellikleri ile ortaya çıkabilecek zararın ağırlığı gibi faktörler dikkate alınmalıdır.

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2 Mart 2021 tarihinde kamuoyuna açıklanan İnsan Hakları Eylem Planında "özgür birey, güçlü toplum ve daha demokratik bir Türkiye" vizyonu ön plana çıkarılmış, aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadelenin etkinliğinin artırılması yönünde hedefler ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda kamuoyunda 4. Yargı Paketi olarak bilinen 8/7/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi, nitelikli hal kabul edilerek, daha fazla ceza verilmesi sağlanmıştır.

İnsan Hakları Eylem Planında belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla, mevcut düzenlemelere ilave olarak, başta kadına yönelik olmak üzere her türlü şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda yeni tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda Teklifle, Türk Ceza Kanununda yer alan kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları bakımından mağdurun kadın olması hali, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmektedir. Ayrıca kadına karşı işlenen kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suç, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Israrlı takip olarak nitelendirilen fiiller, Türk Ceza Kanunu kapsamında müstakil bir suç haline getirilmektedir. Israrlı takip fiilleri, mağdurların hareket özgürlüğünü kısıtlayan, onlarda huzursuzluk ve endişeye yol açan fiiller olarak tanımlanmakta olup, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere birçok hukuk sisteminde de yaptırıma bağlanmıştır. Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik daha ağır ve şiddet içeren suçlar işlenmeden önce gerçekleşen ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması ve mağdurlara gerekli güvencenin sağlanması hedeflenmektedir.

Teklifle ayrıca, özellikle şiddet mağduru kadınların hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri amacıyla istemleri halinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi imkânı getirilmektedir.

Failin cezasının bireyselleştirilmesi bakımından takdiri indirim nedenlerinin doğru bir şekilde uygulanması önem arz etmektedir. Ancak, pek çok olayda takdiri indirim nedenlerinin varlığını ortaya koyan sebepler belirlenmeden ve yeterince gerekçelendirilmeden indirim uygulanabildiği görülmektedir. Diğer taraftan, faillerin duruşmada pişmanlık göstergesi sayılamayacak salt indirim almaya yönelik bir takım şekli davranışlarla mahkemeyi etkilemeye çalıştıkları da gözlemlenmektedir. Yine, takdiri indirim nedenlerine ilişkin düzenlemenin ucunun açık olduğu ve bunun keyfi uygulamalara sebebiyet verdiği yönünde eleştiriler de dile getirilmektedir. Bazı somut olaylarda takdiri indirim nedenlerinin uygulanmasının kamu vicdanını yaraladığı görülmüştür. Bu durumun önüne geçilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, takdiri indirim nedenleri belli konulara münhasır kılınmakta, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı hükme bağlanmakta ve böylelikle maddenin uygulama alanı sınırlandırılmaktadır.

Öte yandan Anayasanın 56 ncı maddesinde korunan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı da Devlete pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Sağlık hizmetleri niteliği itibarıyla belirli bir düzen içinde sunulması gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilemez, ertelenemez ve yeri doldurulamaz hizmetlerdendir. Sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve düzenli bir şekilde sunulabilmesi için sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmeleri sağlanmalıdır. Bu amaçla Teklifle, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda verilecek cezanın belirli bir oranda artırılması öngörülmektedir.

Sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından tutuklama nedeninin varsayılacağına ilişkin düzenleme, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde yer alan katalog suçlar arasına taşınarak görünür hale getirilmektedir.

Ayrıca, sağlık çalışanlarının yaptıkları işin; önemi, insan sağlığı ve hayatıyla doğrudan ilgili olması ve karmaşık niteliği dikkate alınarak tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklanan suçlar nedeniyle adli soruşturma yapılabilmesi için var olan "izin kurumu"nun gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede içinde uzmanların yer aldığı bir kurul oluşturulmak suretiyle sağlık mesleğinin icrası kapsamında işlenebilen suçlar bakımından cezai soruşturma yapılabilmesi, bu kurulun iznine bağlanmaktadır. Bununla birlikte, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücuan talep edilmesi konusunda da aynı kurul tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasında takdiri indirim uygulanabilmesi için göz önünde bulundurulacak nedenler sınırlandırılmamış, "gibi hususlar" ibaresiyle ucu açık bırakılmıştır. Başka bir ifadeyle fıkrada takdiri indirim nedenleri, tahdidi değil tadadi bir şekilde düzenlenmiştir. Bu nedenle yargılama sırasında hâkim tarafından fail lehine tespit edilen pek çok şey, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilebilmektedir.

Yapılan değişiklikle fıkra metninden "gibi hususlar" ibaresi çıkartılarak takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilmektedir. Böylelikle takdiri indirime konu nedenler netliğe kavuşturulmakta ve mahkemeler arasındaki farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla hâkim, yargılama sonucunda takdiri indirim nedenlerinin uygulanması bakımından gerekçesini ancak maddede sayılan hallerden bir veya birkaçına dayandırabilecektir.

Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" nedeni, "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" şeklinde değiştirilmektedir. Takdiri indirim uygulanabilmesi bakımından Almanya, Avusturya ve İsviçre'de olduğu gibi Ülkemizde de failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığına önem atfedilmektedir. Düzenleme uyarınca, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarından, pişmanlık göstergesi sayılamayacak olanları, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. Başka bir deyişle, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını samimi olarak göstermesi gerekmektedir. Örneğin failin; fiilden sonra ortaya çıkan zararı kendisinden beklenebilecek ölçüde gidermesi veya zararın büyümesini engellemek için ciddi çaba sarf etmesi, gerçeğin ortaya çıkarılmasına önemli ölçüde katkıda bulunması ya da olayın aydınlatılmasında aktif fayda sağlaması gibi içten pişmanlığını gösteren davranışları, takdiri indirim nedeni olarak sayılabilecektir.

Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Böylelikle, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki samimi pişmanlığını gösteren davranışları gözlemlenemediği halde, yalnızca takdiri indirimden faydalanmak amacıyla duruşmada pişman olduğunu söylemesi veya yargılama mercilerine karşı saygılı tutumunu ifade eden kılık ve kıyafeti dikkate alınarak verilecek cezada indirim yapılamayacaktır.

Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Anayasanın 141 inci maddesi gereğince mahkemelerce verilen her türlü kararın gerekçeli olarak yazılması gerekmektedir. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri olup, hukuk devletinin ve hukuki güvenlik ilkesinin de bir gereğidir. Zira mahkemenin keyfilikten uzak şekilde kanuna, hukuka ve hakkaniyete uygun karar verip vermediği ancak gerekçeden anlaşılabilir. Düzenlemeyle, takdiri indirim uygulanması halinde, nedenlerinin gerekçeli kararda failin eylemleriyle ve somut olayla ilişkilendirilerek, denetime açık ve kuşkuya yer bırakmayacak şekilde belirtilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Şiddetin en yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddet, sadece şiddete maruz kalan kadın üzerinde değil toplumun tamamı üzerinde olumsuz etkiler doğurması sebebiyle tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de mücadele edilmesi gereken problemli bir alan olarak varlığını sürdürmektedir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle korunmak istenen hukuki değerlerin başında, yaşam hakkı ve vücut bütünlüğünün korunması hakkı gelmektedir.

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hali bu suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak adli para cezasının alt sınırı da artırılmış olmaktadır. Düzenlemeyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Belirtmek gerekir ki, kasten yaralama suçunun mağduru olan kadının aynı zamanda failin eşi veya boşandığı eşi olması durumunda verilecek ceza 86 ncı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yarı oranında artırılacaktır. Keza, kadın mağdurun aynı zamanda sağlık çalışanı olması ve suçun görevi nedeniyle işlenmesi halinde verilecek ceza 86 ncı maddenin üçüncü fıkrası ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı artırılacaktır.

Madde 4- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırı iki yıl altı ay hapse çıkarılmaktadır. Düzenlemeyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 6- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklemek suretiyle, hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılmaktadır. Düzenlemeyle, kadına karşı işlenen tehdit suçuyla daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7- Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla kamu faaliyetinin yürütülmesine ya da sunulan hizmetlerden yararlanılmasına engel olunması fiili, kamu hizmetlerinde sürekliliğin sağlanması amacıyla Türk Ceza Kanununun 113 üncü maddesinde suç olarak düzenlenmiştir. Bu suçla korunan hukuki yarar, kamu hizmetinin sağlıklı ve düzenli işleyişinin sağlanması ve kişilerin bireysel olarak kamu hizmetinden istifade etmesidir.

Sağlık hizmetleri, niteliği gereği belirli bir düzen içinde aralıksız sürdürülmesi gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilemez ve ertelenemez hizmetlerdendir. Maddeyle, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın belirli bir oranda artırılması öngörülmektedir.

Madde 8- Maddeyle, 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklemek suretiyle, ısrarlı takip olarak nitelendirilen fiiller müstakil bir suç haline getirilmektedir. Böylelikle, mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamada ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik şiddet içeren suçlar işlenmeden önce ısrarlı takip fiilleriyle etkin mücadele edilmesi ve mağdurların korunması hedeflenmektedir.

Israrlı takip suçu, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere bazı hukuk sistemlerinde düzenlenmiş olup, bu suçun tanımı ülkeden ülkeye belirgin farklılıklar göstermekte, ilgili ülkenin sosyal ve kültürel yapısı ile suç ve ceza politikası, bu suçun unsurları ile yaptırımının belirlenmesinde etkili olmaktadır.

Teklife göre, bu suçun oluşabilmesi için, ısrarlı bir şekilde fiziken takip etmek ve yine ısrarlı bir şekilde haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olunması gerekmektedir.

Bu takip olgusu, mağdurun fiziki olarak izlenmesi şeklinde gerçekleştirilebileceği gibi haberleşme ve iletişim araçları, bilişim sistemleri veya üçüncü kişileri kullanarak mağdurla temas kurulmaya çalışılması şeklinde de ortaya çıkabilecektir. Fiziki takibin mutlaka mağdurun peşinden gitmek şeklinde gerçekleşmesi şart değildir. Bunun yanı sıra, failin farklı zaman ve mekanlarda mağdurun karşısına çıkması, onun bulunduğu ortamlarda yanına yaklaşması ve böylece kendisini sürekli olarak mağdura görünür kılmaya çalışması halinde de takip olgusu gerçekleşecektir. Bu kapsamda iş yeri, okul, çarşı, pazar ve benzeri yerlerde sıklıkla mağdurun karşısına çıkılması veya takip edildiğinin hissettirilmesi ya da konutunun önünde, sokağının girişinde beklenmesi gibi fiillerin ölçüsüz biçimde tekrarlanması, fiziki takip olarak kabul edilebilecektir.

Öte yandan, ısrarlı takip fiili, haberleşme ve iletişim araçlarını veya bilişim sistemlerini ya da üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle de gerçekleştirilebilir.

Teknolojideki hızlı gelişmeler, haberleşme ve iletişim araçları ve bilişim sistemlerinin çok yoğun ve yaygın kullanımı, bireylerin bu araçlar üzerinden bağlantı kurmasını ve birbirini takibini kolaylaştırmıştır. Ne var ki bu araçlar, ısrarlı takip eylemlerinde de sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle bilişim sistemleri alanında üretilen yeni araçlar, faillerin mağdurla iletişime geçme imkân ve yöntemlerini her geçen gün artırmaktadır. Böylece mektup, faks, kısa mesaj veya e-posta gönderme ya da telefon etmenin yanı sıra failler internet üzerinden oluşturulan programlar, uygulamalar ve sosyal mecralar aracılığıyla söz konusu iletişimi kolaylıkla sağlayabilmektedir.

Diğer yandan, ısrarlı takip failleri zaman zaman mağdur ile iletişime geçmek amacıyla üçüncü kişilerden de faydalanmaktadır. Fail mağdurla bizzat iletişim kurmadığı veya kuramadığı hallerde onun yakın çevresindeki kişileri kullanarak mağdura ulaşmaya çalışmaktadır. Hatta fail bazen mağdurun hiç tanımadığı kişileri dahi bu amaçla kullanabilmektedir. Üçüncü kişilerin kullanılmasında fail, bu kişilerin bizzat mağdur ile yüz yüze görüşmelerini sağlayabileceği gibi kendisi yerine bu kişiler tarafından iletişim ve haberleşme araçları veya bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle de mağdurla temas kurulmasını temin etmeye çalışabilecektir.

Suçun oluşması için, maddede belirtilen seçimlik hareketlerin ısrarlı şekilde yapılması gerekmektedir. Israr, bir düşüncede veya davranışta ayak direme, üsteleme anlamına gelen bir sözcük olup, maddede belirtilen hareketlerin tekrarlanarak yapılmasını ifade etmektedir. Israr, fiilin haksızlık içeriği bakımından cezayı gerekli kılacak boyuta erişmesini ifade eden bir ölçüttür. Haksızlık teşkil eden fiilin makul sayılabilecek ölçülerde gerçekleştirilmesi halinde bu suç oluşmayacaktır. Israrın varlığı bakımından mutlaka aynı hareketin müteaddit defalar tekrarlanması şart değildir. Fail maddede belirtilen seçimlik hareketlerden birini ısrarla tekrarlayabileceği gibi farklı seçimlik hareketleri farklı yer ve zamanlarda tekrarlamak suretiyle de ısrar iradesini gösterebilir. Hâkim, ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğini somut olayın şartları çerçevesinde tespit edecektir.

Ayrıca bu suçun oluşabilmesi için ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gerekir. Bu durum somut olayda hâkim tarafından belirlenecektir. Bu belirleme yapılırken ısrar fiilinin nicelik ve nitelik itibarıyla mağdur üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da kendisi veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına elverişli olup olmadığına bakılacaktır.

Diğer yandan, ısrarlı takip fiilinde mağdur bizzat kendi güvenliğinden endişe duyabildiği gibi failin ısrarla tekrarlanan bu davranışları nedeniyle yakınlarından birinin güvenliğinden de endişe duyabilmektedir. Fail mağdur üzerinde kurmaya çalıştığı baskı nedeniyle kimi zaman mağdurun yakınlarını da hedef alarak hareket etmektedir. Failin, takip ettiği düşüncesini vermek veya kendisiyle görüşmeye ikna etmek amacıyla mağdurun babasının iş yerine ait fotoğrafları çekip mağdura göndermesi buna örnek gösterilebilir.

Ayrıca, ısrarlı takibe konu fiillerin tekrarlanmasına bağlı olarak mağdurun günlük hayatının alışılmış, tekrar eden gereklerini yerine getirmekte zorluk çekmesi nedeniyle olağan yaşamında ciddi değişiklikler yapmak zorunda kalması, bu kapsamda okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesi ya da okulunu veya işini bırakması suçun cezayı ağırlaştıran bir hali olarak kabul edilmektedir.

Kanunun 123 üncü maddesinde düzenlenen "kişilerin huzur ve sükûnunu bozma" suçundan farklı olarak, ısrarlı takip suçunda failin "sırf huzur ve sükûnu bozma maksadıyla" hareket etmesi aranmamaktadır. Israrlı takip suçunun oluşabilmesi için failin kasten hareket etmesi yeterlidir. Failin ısrarlı takip fiilini hangi maksatla gerçekleştirdiğinin suçun oluşması bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Failin mağdurla temas kurma veya kendisini hissettirme çabası, duygusal nedenlerden kaynaklanabileceği gibi, yine duygusal nedenlere bağlı olarak mağduru korkutmak ya da baskı altına almak amacıyla da gerçekleşebilecektir. Yine ısrarlı takip suçu, zarar suçu olarak düzenlendiğinden, tehlike suçu olarak düzenlenmiş olan 123 üncü maddedeki suçtan ayrılmaktadır.

Israrlı takip suçu, 123 üncü maddede yer alan suçun özel bir şeklini oluşturmaktadır. Böylelikle, bu suçun oluştuğu durumlarda 123 üncü madde uyarınca işlem yapılamayacaktır.

Belirtmek gerekir ki, ısrarlı takip suçunun işlenmesi sırasında mağdura yönelik gerçekleştirilen fiillerin başka bir suç oluşturması halinde fail, suç teşkil eden bu fiillerden de cezalandırılabilecektir. Örneğin, ısrarlı takip fiili kapsamında mağdura yönelik gerçekleştirilen hareketlerden bir veya birden fazlasının hakaret veya tehdit suçunu oluşturması durumunda ısrarlı takip suçunun yanı sıra işlenen bu suçlardan dolayı da fail ayrıca cezalandırılabilecektir.

Bu suçun faili herkes olabilmekle birlikte çoğunlukla mağdur, daha önceden tanıdığı bir kişinin takibine maruz kalmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasıyla, suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halleri, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, mukayeseli hukuktaki genel uygulama dikkate alınarak, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasınm mağdurun şikâyetine bağlı olduğu kabul edilmektedir. Ancak, maddede düzenlenen suç, Teklifle 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle uzlaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılmaktadır.

Madde 9- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Böylelikle, kadına ve sağlık çalışanlarına karşı gerçekleştirilen kasten yaralama suçlarının işlendiği hususunda, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama nedeni varsayılabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, Teklifle yürürlükten kaldırılması öngörülen 3359 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki hüküm, kapsamı korunarak aynı şekilde 100 üncü maddenin üçüncü fıkrasına eklenmektedir.

Ayrıca, anılan fıkrada değişiklik yapmak suretiyle, kasten yaralama suçunun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi halleri de kataloga eklenmektedir.

Madde 10- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununda yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçları madde kapsamına dahil edilmektedir.

Böylelikle, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234 üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 12- Uzlaştırma, belirli şartlara tabi bazı suçların faili ile mağdurunun üçüncü kişiler vasıta kılınarak karşılıklı iletişimine dayanan onarıcı adalet anlayışının doğurduğu alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Ancak bazı suçların nitelikleri gereği uzlaştırma müessesesinin kapsamı dışında tutulması da gerekmektedir.

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, ısrarlı takip suçunda uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmektedir. Zira ısrarlı takip suçunun koruduğu hukuki yarar, uzlaştırma kurumunun mahiyetiyle uyuşmamaktadır.

Madde 13- Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevi sırasında veya görevi dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, Teklifle 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alındığından, aynı mahiyette düzenleme içeren 3359 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 14- Sağlık çalışanları, hastaların şifa bulması ve tedavi sürecinde zarar görmemesi için, mesleki tüm şartları yerine getirmek ve somut durumun gerektirdiği önlemleri almak zorundadır. Ancak sağlık çalışanlarının fedakârca çalışmalarına ve sağlık hizmetlerinin sunumundaki tüm gayretlerine rağmen, hastaya, hastalığa veya sağlık imkânlarının niteliğine bağlı olarak beklentilerin tam olarak karşılanamadığı durumlar meydana gelebilmektedir.

Sağlık çalışanlarının mesleğin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle cezai ve hukuki sorumlulukları doğabilmektedir.

Hâlihazırda kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından kabul edilmiş izin usulleri bulunmasına rağmen, özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan söz konusu meslek mensupları hakkında yürütülecek benzer nitelikteki soruşturmalar bakımından herhangi bir izin usulü bulunmamaktadır.

Herhangi bir izin usulüne tabi tutulmadan başlatılan adli soruşturmalar, hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının zaman kaybıyla karşılaşmalarına, hissedilen güvencesizliğe bağlı olarak motivasyonlarının düşmesine ve işlerinde verimsizliğe neden olmaktadır. Bu durum, sunulan hizmetin kalitesine de zarar vermektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmekte ve izin verme yetkisi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmektedir.

Bununla birlikte, uygulamada birlik sağlamak amacıyla, hâlihazırda 4483 sayılı Kanundaki izin usulüne tabi, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık meslek mensupları bakımından soruşturma izninin, anılan Kanunda belirtilen merciler yerine Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesi öngörülmektedir. Böylece düzenlemeyle, gerek kamu gerekse özel sektör bünyesinde

ruhsatlandırma, izin veya ilgili mevzuatı uyarınca faaliyette bulunan her basamaktan sağlık hizmet sunucusunda görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensubunun; sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptığı muayene, tetkik, tahlil, teşhis, tedavi, tıbbi bakım, rehabilitasyon ve bunlar gibi tüm tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar için izin alınması usulü getirilmektedir. Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan, ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Buna karşın kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar dışında kalan görevleri sebebiyle işledikleri suçlar bakımından mevcut uygulama korunacak ve yapılacak adli soruşturmalar için 4483 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen yetkili mercilerden izin istenilmesine devam olunacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hakkında, bu maddenin birinci fıkrasıyla getirilen izin usulü uygulanmayacak, bu kişiler anılan Kanunun 53 üncü maddesinde düzenlenen usule tabi olmaya devam edecektir.

Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensuplarının, kamu yönetimindeki hiyerarşik yapıya dahil olmadıkları hususu dikkate alınarak; belirtilen sağlık meslek mensupları hakkında 4483 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre yapılacak ön incelemede, il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarının da görevlendirilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Maddeyle ayrıca, 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan soruşturma iznine dair otuz günlük karar verme süresinin altmış; zorunlu hallerde kullanılabilecek olan onbeş günlük uzatma süresinin ise otuz gün olarak uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Kurulun soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararları ile işleme koymama kararlarına karşı tebliğden itibaren on gün içinde Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Düzenlemede, 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtildiğinden, haliyle aynı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca, bu kapsamda yapılan itirazlar da öncelikle incelenecek ve en geç üç ay içinde kesin olarak karara bağlanacaktır.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilmek suretiyle Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca maddede Kurulun oluşumu ile toplanma ve karar alma usulü düzenlenmekte ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücu konusunda verdikleri kararlar sebebiyle mali ve idari yönden sorumlu tutulabilmeleri için görevlerinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, 3359 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemek suretiyle, uygulamada sorun yaşanmaması ve hak ihlallerine neden olunmaması için Teklifle Kanuna eklenen ek 18 inci maddeyle getirilen düzenlemelere ilişkin geçiş hükümleri belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan izin alınmasına ilişkin düzenlemenin, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni kararı verilenler bakımından uygulanmayacağı kabul edilmektedir.

Haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni kararı bulunanlar bakımından dava şartı gerçekleşmiş olduğundan, usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak Mesleki Sorumluluk Kurulundan yeniden izin istenilmesine gerek görülmemekte, bu nedenle mevcut soruşturma ve kovuşturmalara aynen devam olunacağı hükme bağlanmaktadır.

4483 sayılı Kanun kapsamında haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilmeme veya işleme koymama kararı bulunanlar bakımından ise soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi zaten mümkün olmadığından, ek 18 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yeniden işlem yapılması söz konusu olmayacaktır.

Bununla birlikte, ek 18 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında olup da haklarında 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca kesinleşmiş bir karar bulunmayanlar, başka bir ifadeyle soruşturma iznine ilişkin süreci henüz tamamlanmayanlar bakımından soruşturma veya kovuşturmaya devam edilebilmesi için Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin istenilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından ek 18 inci maddenin birinci fıkrasıyla, muhakeme şartı niteliğini haiz izin müessesesi getirildiğinden, bu kişiler hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle halen yürütülen soruşturma veya kovuşturmalarda Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, ek 18 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen rücu davalarına ilişkin hükümlerin görülmekte olan davalar bakımından da uygulanması sağlanmaktadır. Buna göre kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla görülmekte olan rücu davalarında mahkemece, ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilecektir. Davacı bu süre içinde Kurula başvurmazsa dava usulden reddedilecek, yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılacak ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmeyecektir. Bu şekilde rücu davalarında uyuşmazlığın hem idari yoldan çözülebilmesi hem de görülmekte olan davaların usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak sürüncemede kalmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 16- Yürürlük maddesidir.

Madde 17- Yürütme maddesidir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu *28/03/2022*

Esas No: 2/4290

Karar No: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4290 esas numaralı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" Komisyonumuzun 22-23/03/2022 tarihlerinde yapılan toplantılarında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Adalet Komisyonu Başkanlığına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM ve 109 Milletvekili tarafından hazırlanan, 16/03/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilen 2/4290 esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 22-23/03/2022 tarihli birleşimlerinde, Kanun Teklifinin ilk imza sahibi, Cumhurbaşkanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Türk Eczacılar Birliği ve Türk Tabipler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Komisyonumuz söz konusu Teklif ile ilgili görüşmeleri 2 birleşim halinde yapılmış ve 13 saat sürmüştür. Çok sayıda milletvekilinin görüş ifade ettiği müzakereler, tutanağa bağlanmış ve toplamda 507 sayfa tam tutanak tutulmuştur.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

Teklifin genel gerekçesi incelendiğinde;

- Devletlerin görevleri arasında bireylerin maddi ve manevi varlığı ile onur ve haysiyetini korumanın, onların toplum içinde saygın birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürmelerini temin etmenin ilk sıralarda sayıldığı, böylece toplumsal barışı sağlamaya zemin hazırlandığı,

- Toplumsal gücün her türlü kötüye kullanımına ve bu esnada şiddete dönüşmesine karşı mücadele ederek korunması gerekenleri baskı ve şiddete karşı korumanın Devletin asli görevleri arasında olduğu,

- Birleşmiş Milletler Şartının kabulü ile Avrupa Birliği bünyesinde yapılan çalışmalarda söz konusu görevlerin ifasının hem ulusal alanda hem de uluslararası alanda daha da güçlendirildiği, özellikle kadınlar bakımından toplumsal bütünlük içinde çok önemli uygulamaların hayata geçirildiği,

- 2004 ve 2010 yıllarında Anayasanın 10 uncu ve 41 inci maddelerinde yapılan değişikliklerle toplumun tüm kesimleri arasında bir yandan eşitliğin sağlandığı, diğer yandan da korunması gereken bazı kesimleri korumaya yönelik özel tedbirlerin alabilmesinin önünün açıldığı, ancak gerektiğinde kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapmak ve bu bağlamda kadın-erkek eşitliğinin fiili olarak hayata geçirilmesi sağlamak amacıyla Devletin her türlü tedbiri alabileceği,

- Eylemli değil, hukuksal eşitlik öngören eşitlik ilkesi bakımından kanun önünde eşitlik ilkesinin, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmediği, kimi kişiler ya da topluluklar için aynı hukuksal durumlarının aynı, aynı olmayan hukuksal durumların ise farklı kurallara tabi tutulması halinde Anayasada öngörülen eşitlik ilkesinin kişiler arasındaki durumların özellikleri nedeniyle zedelenmeyeceği,

- Yasama organının takdirinde bulunan hangi suça, ne ölçüde ceza verileceği ve hangi hususların ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği hususlarında ölçülülük ilkesine uygun davranılması gerektiği,

- Türk Ceza Kanununun amacının toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek olduğu, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasının ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olamayacağı,

-Ülkemizde kadına karşı şiddetle mücadelede 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun yürürlüğe girmesiyle şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar lehine pek çok koruyucu ve önleyici tedbirin kabul edildiği, bu tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik destek ve izleme kurum ve kuruluşlarının hayata geçirildiği,

- Aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadelenin etkinliğinin artırılması yönündeki hedeflere İnsan Hakları Eylem Planında yer verildiği, bahis konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla mevcut yasal düzenlemelerin yanı sıra başta kadına yönelik olmak üzere her türlü şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda yeni tedbirlerin alınması gerektiği,

- Teklifte yer alan düzenlemeler ile kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları bakımından mağdurun kadın olması halinde cezanın ağırlaştırıldığı, kadına karşı işlenen kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suçun Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan katalog suçlar arasına alındığı, şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesine imkân tanındığı,

- Israrlı takip fiillerinin mağdurların hareket özgürlüğünü kısıtlayan, onlarda huzursuzluk ve endişeye yol açan fiiller olarak tanımlandığı, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere birçok hukuk sisteminde de ısrarlı takibin yaptırıma bağlandığı, özellikle kadına yönelik daha ağır ve şiddet içeren suçlar işlenmeden önce gerçekleşen ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması ve mağdurlara gerekli güvencenin sağlanmasının hedeflendiği,

- Türk Ceza Kanununun amacının toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek olduğu, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasının ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olamayacağı, bu çerçevede suç faillerin salt indirim almaya yönelik bir takım şekli davranışlarla mahkemeyi etkilemeye çalıştıklarının gözlemlenmesinin failin cezasının bireyselleştirilmesi bakımından takdiri indirim nedenlerinin doğru bir şekilde uygulanması noktasında büyük önem arz ettiği,

- Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmelerine imkan sağlanmak amacıyla verilecek cezaların belirli bir oranda artırılmasının öngörüldüğü,

- Tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklanan suçlar nedeniyle adli soruşturma yapılabilmesi için var olan "izin kurumu"nun gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğu, bu kapsamda bir kurul oluşturulmak suretiyle sağlık mesleğinin icrası kapsamında işlenebilen suçlar bakımından cezai soruşturma yapılabilmesinin bu kurulun iznine bağlandığı, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücuan talep edilmesine ilişkin mevzularda da kurul tarafından karar verilmesine imkan tanındığı

hususlarına yer verilmektedir.

3. Teklif Maddelerinin İçeriği

2/4290 esas numaralı Kanun Teklifi ile;

- Türk Ceza Kanununda düzenlenen takdiri indirim nedenlerinin belli hususlar ile sınırlandığı, failin duruşmada mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı,

- Kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin mücadele edilmesi amacıyla suçun nitelikli halleri arasında sayılmasını teminen kasten adam öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi haline ilişkin düzenleme yapıldığı,

- İşkence, eziyet, tehdit ve basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırının artırıldığı,

- Sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmelerinin sağlanması amacıyla, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın artırıldığı,

- Sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama tedbirinin uygulanmasına imkan sağlandığı,

- Uzlaştırma mekanizması kapsamı dışında tutulan ısrarlı takip fiilinin müstakil bir suç olarak tanımlandığı,

- Mağdurun ve/veya şikayetçinin istemi halinde baro tarafından ücretsiz savunma hizmeti verilmesi mekanizmasının çocuğun cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence ve eziyet suçlarında da uygulanmasına imkan tanındığı,

- Kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşları ile Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ile diğer sağlık mensupları hakkında mesleğin icrasına ilişkin yapılacak adli soruşturmalarda Sağlık Bakanlığı nezdinde kurulacak "Mesleki Sorumluluk Kurulu"ndan izin alma şartının getirildiği,

- Söz konusu Kurulun, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücuan talep edilmesi konusunda da yetkilendirildiği

öngörülmektedir.

4. Komisyonumuzda Teklifin Geneli Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Bilindiği üzere İç Tüzüğün 23 üncü maddesine göre tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü ve maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden ve hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler. Komisyonumuz, birleşimin başında İçtüzüğün 23 üncü maddesi uyarınca Teklifin tümü üzerinde görüşme açılmasını, sağlık çalışanlarını doğrudan ilgilendiren 7, 9, 13, 14 ve 15 inci maddelerinin görüşülmesini ve ayrı ayrı görüşme konusu olmayan diğer maddeler üzerindeki görüşlerin de tümü üzerinde görüşmelerde açıklanması usulünü kararlaştırmıştır.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerde Komisyon Başkanı Erzurum Milletvekili Recep AKDAG tarafından;

- Şiddete karşı sıfır tolerans ilkesi kapsamında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde tüm kurum ve kuruluşlarımızca kadına karşı ve sağlıkta şiddetle mücadele edildiği,

- Tüm kurum ve kuruluşlarımızca şiddete karşı sıfır tolerans ilkesiyle toplum vicdanında derin yaralar açan kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında mevzuatımızda hukuki alt yapının oluşturulduğu, koruyucu ve önleyici tedbirlerin ise ayrıntılı bir şekilde hayata geçirildiği,

- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun şiddet mağduru kadını koruyan esaslar üzerine bina edildiği, şiddet mağdurlarını sahiplenmenin ve mağdurlara hukuki destek vermenin, suçluların suç işleme düşünce ve kararlılığını zayıflatmanın ve şiddet uygulayan veya şiddet uygulama ihtimali bulunan kişiye verilecek koruyucu tedbir kararları ile rehabilite edilmesinin Devletin temel amaç ve görevleri arasında bulunduğu,

- Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerini veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkez (ŞÖNİMLER) sayısının 81'e ulaştığı,

- İçişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işbirliğinde kadına karşı şiddetle mücadelede şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi için Kadın Destek Sistemi (KADES) mobil uygulamasının hayata geçirildiği,

- 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 54 üncü maddesi çerçevesinde şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarına Sağlık Bakanlığı tarafından hukuki destek verildiği, Mayıs 2012 itibariyle "Beyaz Kod" uygulamasının başlaması ile şiddet vakalarının kayıtlarının ve istatistiklerinin tutulmaya başlandığı,

- Sağlıkta şiddetle mücadele tüm boyutları ile ele alınarak temel stratejilerin belirlenmesi gayesiyle ilgili bakanlıklar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve konunun diğer paydaşlarının katılımıyla 2016 yılında "Sağlıkta Şiddete Sıfır Tolerans Eylem Planı" hazırlandığı,

- Sağlık çalışanlarına karşı şiddet olaylarını önleme konusunda "Sağlık Bakanlığı Personeline Karşı İşlenen Suçlar Nedeniyle Yapılacak Hukuki Yardım Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yayımlandığı, böylece şiddete maruz kalan sağlık çalışanına hukuki yardım kapsamında avukatlık hizmeti verilmeye başlandığı,

- 2014 yılında 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa eklenen bir madde ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçunun, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni sayılan suçlar arasına alındığı, bu zamana kadar geçen süreçte uygulamada karşılaşılan problemlerden dolayı bu Kanun Teklifi ile, sağlık çalışlarına karşı işlenen şiddet suçunun Türk Ceza Kanununa taşınması suretiyle katalog suç kapsamına alınacağı,

- Sağlık meslek mensuplarının şiddete karşı korunması amacıyla 2020 3359 sayılı Kanuna bir hüküm eklenerek kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeli ile yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama, tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarının cezalarının artırıldığı ve hapis cezasının ertelenmeyeceğinin hükme bağlandığı,

- Geniş kitlelerin katılımı ve işbirliğiyle suçların işlenmesinde etkili olan unsurların ortada kaldırılması veya en düşük seviyeye çekilmesi amacıyla her türlü tedbir alınmaya devam edilmesine rağmen sağlıkta şiddet vakaları tamamen sona ermemesi nedeni ile bu Kanun Teklifinin kanunlaşması gerektiği

ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde ilk imza sahibi Ankara Miletvekili Lütfiye Selva ÇAM tarafından;

- Kadına yönelik şiddetin hem uluslararası hem de ulusal düzeyde alınan tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir sorun olduğu, tüm dünyada kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalini engelleyecek ve sorumlular hakkında gerekli hukuki yaptırımların gecikilmeksizin uygulanmasını sağlayacak önlemlerin alınması gerektiği,

- Başta Anayasa ve temel kanunlar olmak üzere mevzuatımızda kadın-erkek eşitliğinin hukuki zemininin güçlendirildiği, pozitif ayrımcılığın benimsenmesi sonucu kadınların hak ve kazanmalarının hızlandırıldığı, kadının toplumsal statüsünün güçlenmesi ve görünürlük kazanmasını teminen kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi amacıyla pek çok düzenlemenin hayata geçirildiği,

- Pandemi döneminde hastanelerin fiziki durumları, tıbbi cihaz kapasitesi, ambulans, helikopter, uçak imkânlarının ve sağlık personeli sayısının pek çok ülkenin hayranlıkla baktığı seviyeye ulaştığı,

- Sağlık cihazlarından yoğun bakım servislerine, acil sağlık hizmetlerinden nitelikli yatak sayısına kadar âdeta kendisiyle yarışan, kendisiyle rekabet eden bir sağlık sisteminin bulunduğunu, bu bakımdan ülkemizin dünyanın en önemli uluslararası sağlık hizmetleri merkezlerinden biri hâline dönüştüğü,

- Sağlıkta şiddetin, Dünya Sağlık Örgütü tarafından uluslararası düzeyde öncelikli olarak ilgilenilmesi ve müdahale edilmesine ilişkin politikalar geliştirilmesi gereken bir konu olduğu, etkili hasta bakım hizmeti verilebilmesini tehdit eden ve dünya için büyük bir risk olarak değerlendirildiği,

- Sağlık alanında hizmet sunan profesyonellerden, özellikle yirmi dört saat hizmet sunan hekimlerin, hastalarla olan ilişkileri sırasında fiziksel ve sözel şiddete daha fazla maruz kaldığı,

- Sağlık çalışanlarının mesleklerini huzur ve güven içerisinde yerine getirmelerinin sağlanmasına yönelik şiddetle mücadelede önleyici hukuk sistemlerinin geliştirilmesinin yanı sıra, cezai düzenlemelerin yapılmasının da son derece önemli olduğu,

- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla 2014 yılında sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı işlenen kasten yaralama suçunun katalog suç kapsamına alınması suretiyle, failin tutuklanabilmesi imkân sağlandığı, özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele de bu görevlerinin icrası esnasında kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından 5237 sayılı Kanunun uygulanmasında kamu görevlisi olarak kabul edildiği, diğer yandan 2018 yılında yapılan kanuni düzenlemeyle sağlık çalışanlarına karşı kasten işlenen suçlarda şüphelilerin ifadelerinin bizzat Cumhuriyet Savcıları tarafından alınması ile sağlık hizmetlerinin kesintiye uğramaması için mağdur doktorların ifadelerinin hastanelerde alınabilmesine imkân sağlandığı,

- Pandemi öncesi altı aylık süreçteki şiddet başvuru sayıları ile pandemi sürecindeki sayılar kıyaslandığında, yüzde 42 oranında azalma görüldüğü, pandemi sürecinde tüm sağlık çalışanlarının canları pahasına ve birçok şeyden fedakârlık ederek toplum sağlığı için mücadele ettiği, bu sürecin sağlık çalışanlarıyla toplum arasında empati ve hoşgörü köprüsünün kurulmasına vesile olduğu,

- Mevcut verilerin, başta hekimler olmak üzere sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin şiddete uğrama veya tazminat ödeme açısından risk altında bulunmaya devam ettiğini ortaya koyduğunu, sağlık çalışanlarının güvenli ortamda fiziksel, psikolojik ve maddi zarar görmeksizin huzur içinde insanlara sağlık hizmeti sunabilmeleri için etkili düzenlemeler getirilmesine ihtiyaç duyulduğunu,

- Hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis veya tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlandığı,

- Kamu kurum ve kuruluşları ile devlet üniversiterinde görev yapan sağlık çalışanlarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verildiği

ifade edilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde aleyhte söz alan milletvekilleri tarafından;

- Tali komisyon görüşmelerinin çok önemli ve değerli olduğu, ancak tali komisyonların çok nadir toplandığı, bu nedenle Komisyonun tali olarak Teklifi görüşmesinin değerli olduğu,

- Şiddetin konusunun kişilere göre ayrıştırmanın yanlış olduğu, kadın, sağlıkçı ya da öğretmen fark etmez her türlü şiddetin ayrıştırılmadan aynı kategoride görülmesi ve aynı uygulamayla şiddetle mücadele edilmesi gerektiği,

- Şiddetin görünen ve görünmeyen yüzleri olduğu, çok kaynaktan beslendiği için sadece cezai müeyyidelere bağlayarak ve bu müeyyideleri artırarak şiddete çözüm bulunamayacağı,

- Kadına şiddet ile sağlıkta şiddetin çok farklı nedenlerden kaynaklandığı, iki konunun aynı kanun teklifinde görüşülmesinin doğru olmadığı, sağlıkta şiddetin kadına şiddete kıyasla daha kolay çözülebileceği,

- Sağlıkta şiddet ve kötü koşullar nedeniyle meslekten çekilenlerin olduğu, bunun randevu almayı zorlaştırdığı, bu nedenle şiddetin nedeninin aslında sisteme yönelen öfke olduğu,

- Mesleki Sorumluluk Kurulunun bağımsız ve özerk olmasına özen gösterilmesi gerektiği, Kurulda yer alan hekim sayısının artırılmasının önem arz ettiği, tıp alanında sadece 1 dâhiliye ve 1 cerrahi uzmanla temsilin yetersiz olduğu,

- Kurulun üyeleri arasında Halk Sağlığı Genel Müdürünün de olması gerektiği, hekim sayısının artırılması gerektiği, ayrıca birden fazla kurulun kurulabileceği, bunlara ilişkin yönetmelikte düzenleme yapılabileceği,

- Kurul üyelerinin oluşumunun isabetli olmadığı, beşi atanmışlardan ikisinin de hekimlerden oluşturulduğu, Kurul üyelerinin yargılanmasının veya şikayet edilmesinin öngörülmediği, bunun hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı,

- Kurulun karar verirken uyulacak ölçütlerin yetersiz ve muğlak olduğu, kasten işlenmiş bir suçun varlığında mı yoksa istemeden yapılan hatalarda mı rücu karar verileceğinin muğlak olduğu,

- Tazminat davalarında ilgisine rücu yapılıp yapılmayacağının Kurulun kararına bırakılmasının doğru olmadığı, Kurulun mahkeme yerine geçemeyeceği, buna nasıl karar verileceğinin müphem olduğu,

- Tazminat davalarından dolayı hekimlerin hastalara dokunamaz hale geldiği, bu kapsamda yapılan sigortaların yük olduğu, yüksek bedellerin sigorta sistemi çerçevesinde ödenmediğinde bu bedellerin doktorlar tarafından ödendiği, sigorta sisteminin kamulaştırılmasının düşünülmesi gerektiği, sağlıkta şiddet vakalarının adli sicil kayıtlarının tutulması gerektiği,

- Özel hastanelerin Türkiye'deki hastanelerin yüzde 40'ını ve yoğun bakımların yüzde 55'ini oluşturduğu dikkate alındığında, buralarda görev yapan hekimlerin de kamuda çalışan doktorlar gibi malpraktis güvencesi altına alınması gerektiği ve tazminat ödemelerinde kamu özel hastane ayrımı yapmadan doktorlar için bir üst sınır belirlenmesi gerektiği,

- Sağlıkta şiddet ve ekonomik durum nedeniyle yetişmiş insan gücü olarak önemli bir meslekte yer alan hekimlerin yurtdışına göçlerinin önüne geçilmesi için düzenlemeler yapılması gerektiği,

- Sağlık çalışanlarına fiziksel temas ile saldırı dışında sözlü saldırıların olduğu, bu bakımdan "raporumu yaz", "vergilerimle çalışıyorsun" gibi sözlü şiddet vakalarının da göz önünde bulundurulması gerektiği,

- Daha önce görüşülen sağlıkta şiddet yasa çalışmalarında "cezaların para cezasına çevrilmemesi, hükmün geriye bırakılmaması, ceza artırımının üç yıl olması" gibi önerilerinin kabul edilmediği, sağlıkta şiddetin devam ettiği, sağlıkta şiddetin diğer sektörlere göre 16 kat fazla olduğu,

- Teklif ile, sağlık çalışanlarına ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ile cezaların artırılmasının caydırıcı olacağı, ancak sadece bu önlemler ile şiddetin engellenmesinin ve sorunların çözülmesinin mümkün olmadığı,

- Ceza kanunlarında öngörülen değişikliklerin yanı sıra, hem sağlık çalışanlarına ve kadına şiddete yol açan toplumsal, kurumsal ve psikolojik faktörleri de ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılması gerektiği, Teklifin bu yönüyle eksik olduğu,

- Sağlıkta şiddetin, sağlık sisteminden ayrı tutularak çözülemeyeceği; sağlık çalışanlarının özlük hakları, muayene süreleri, mesleki itibarlarının korunamaması, çalışma koşulları gibi hususların bir bütün içerisinde değerlendirilmemesi halinde sağlık çalışanlarının yurtdışına gitmelerinin önüne geçilemeyeceği,

- Sağlık çalışanlarının da, hâkim ve savcıları gibi korunma altına alınmasının halkın sağlık çalışanlarına bakışını değiştirmesine imkan sağlayacağı, aksi takdirde kanuni değişikliklerin yetersiz kalacağı,

- Hekimlerin yaptıkları uygulamalar nedeniyle kendilerini tazminat ve cezai baskı altında hissetmelerinin defansif tıp denilen başka bir ifade ile kendilerini korumaya yönelik daha fazla tetkik isteme uygulamalarına başvurmalarına neden olduğu, bunun da hastanelerde yoğunluğu artırması bakımından malpraktis konusuda çok önemli olduğu,

- Kadına yönelik şiddetin kaynağının toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinden kaynaklanması itibarıyla kadınlara yönelik ayrımcı politikaları körükleyen anlayışın, kadınlara yönelen şiddetin temeli olduğu, kadınların gönlünü almak için yapılan düzenlemelerin zihniyet dönüşümü olmadan anlam ifade etmeyeceği,

- Teklifin şiddet ve kadın cinayetlerine tepkili kamuoyunu yatıştırmak için göstermelik bir çözüm sunduğu, kadın cinayeti tanımına yer verilmediği, kasten yaralama suçunda mağdurun eşi ya da boşanmış eşi olması durumunda cezanın yarı oranda artırılmasının öngörüldüğü, ancak evli olmayan veya birlikte yaşayan kadınların bu kapsama alınmayarak ayrımcılık yapıldığı,

- Kadınların yaşamlarını yitirmesini engelleyecek özellikle ısrarlı takipte önleyici politikaların önemli olduğu, ancak ısrarlı takip için öngörülen cezanın caydırıcı nitelikte olmadığı, uygulamada ertelemeye bağlı olduğu için bu suçu işleyenlerin fiilen cezaevine bile girmeyeceği,

- Kadına yönelik şiddet ile mücadele için birçok kavganın boşanma sürecinde özellikle nafaka ve velayet konusunda çıktığı, bu nedenle yıllarca süren boşanma davalarının daha hızlı sonuçlandırılması, çocuk velayetinin ortak olması ve yoksulluk nafakası gibi kavga konusu konularda düzenleme yapılması gerektiği,

- Sağlıkta şiddet uygulayanların bir yıl süre boyunca şiddet uyguladığı sağlık kurumundan acil durumlar hariç sağlık hizmeti almasının engellenmesinin düşünülmesi gerektiği, aynı zamanda şiddet uygulayanların üç-altı ay süreyle sağlık giderlerinin kendi özel bütçelerinden karşılanmasının sağlanması gerektiği,

- Sağlıkta şiddet uygulayanlara toplum yararına hizmet adı altında belirli bir süre, okul temizliği, cami temizliği gibi müeyyideler uygulanması ve bu kişilerin sağlık hizmetlerine erişimlerine bir takım engellemeler ve zorluklar getirilmesinin gerektiği,

- Şiddet uygulayanların tedavi olduklarında ekranda bu bilginin görülmesi gerektiği, beyaz kod uygulaması sırasında alarm butonunun polikliniklere konulmasının uygun olacağı,

- Nöbetçi eczanelerde de yaşanan şiddet vakalarından dolayı, nöbetçi emniyet güçlerinin devriyelerinin nöbetçi eczanelere yakın bölgelerde yapılmasının değerlendirilmesi gerektiği

şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

Teklifin geneli üzerinde yapılan müzakerelerde lehte söz alan milletvekilleri tarafından;

- Sağlık hizmetinin kusurlu verildiğine ilişkin tazminat davalarında tazminatların bir ay içerisinde ödendiği, böylece vatandaşın alacağına kısa sürede kavuştuğu, diğer yandan ise tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların sigorta primlerinin yarısının devlet tarafından ödenerek sigorta yaptırılmasının teşvik edildiği,

- 2012'den 2022'ye kadar kamu sağlık hizmetlerinin kusurlu olarak sunulduğu iddiasıyla tazminat talepli Sağlık Bakanlığı aleyhine toplam 5.933 dava açıldığı, bu davaların 1.831'inin idari yargı mercilerince reddedildiği, 178 davanın kabulle sonuçlanırken, 1.011 dava dosyanın ise kısmen kabulüne kısmen reddine karar verildiği,

- Tazminat davalarında davacılar tarafından talep edilen yaklaşık 5 milyar 300 milyon TL maddi tazminatının yaklaşık 94 milyon TL'sinin toplam 4,5 milyar TL manevi tazminatın yaklaşık 78 milyon TL'sinin mahkemelerce kabul edildiği ve toplamda yaklaşık 172 milyon TL tutarında tazminat ödemesine hükmedildiği, yaklaşık 147 milyon TL'nin ödendiği, kalan cüzi miktardaki meblağın ödenmesine ilişkin işlemlerin ve yasal prosedürün uygulanmasına devam edildiği,

- Hekimlerin tıbbi uygulama hatası bulunduğu iddiasıyla açılan davaların branş itibarıyla dağılımlara bakıldığında, 1.566 vakayla acil tıp branşının ilk sırada, 1.084 vakayla kadın hastalıkları ve doğum ikinci sırada, 638 vakayla genel cerrahinin üçüncü sırada yer aldığı, hem cerrahi hem dahili branş olarak değerlendirilen acil tıp ihmal edildiğinde, dahili branşlar içerisinde çocuk sağlığı ve hastalıklarının ilk sırada yer aldığı,

- Hekimlerin tazminat ödeme tehdidi ile karşılaşılan branşlardan uzaklaştıkları, bunun yaşamsal öneme sahip olan beyin cerrahisi, genel cerrahi, kalp ve damar cerrahisi, kadın hastalıkları ve doğum, çocuk sağlığı ve hastalıkları gibi branşlarda yeterli sayı ve nitelikte uzman hekim yetişmemesine sebebiyet verdiği,

- 2016 - 2021 yıllarını kapsayan son beş yıllık döneme ilişkin Beyaz Kod verileri incelendiğinde, 14.596 sözel ve fiziksel, 3.861 fiziksel, 65.785 sözel olmak üzere toplamda 84.246 şiddet başvurusu yapıldığı, bu başvuruların 61.435'ine hukuki yardım verildiği, 9.959 dosyada mahkûmiyet, 2.964 dosyada beraat kararı verildiği, 275 dosyada ise uzlaştırma yoluna gidildiği,

- Bugün itibarıyla kamudaki ve devlet üniversitelerindeki doktorların ve sağlık çalışanlarının görevleri kapsamında yapmış oldukları teşhis, tedavi ve muayenelerle alakalı olarak işlendiği iddia edilen suçlarla ilgili olarak valiler ve kaymakamlarca 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında soruşturma izni verildiği, özel hastanelerde veya kendi muayenehanesinde görevli sağlık çalışanlar bakımından böyle bir izin müessesesinin bulunmadığı, onların işlediği iddia edilen suçlar sebebiyle doğrudan savcıların soruşturma açtığı, Teklif ile Mesleki Sorumluluk Kurulunun kurulması ile özel ve kamu çalışanı arasındaki soruşturma mekanizması bakımından farklılığın kaldırılmasının hedeflendiği,

- Hukuk mahkemeleri sonucu bir doktorun görevi ile ilgili bir tazminat hükmedilmesi durumunda, Devletin ödemiş olduğu tazminatın doktora rücu edilmesi noktasında Mesleki Sorumluluk Kurulunun yapacağı soruşturma sonucunda doktorun görevin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle veya görevini kötüye kullandığı tespit edilirse (kasıt varsa) Kurul tarafından tazminatın ödenmesi için doktora rücu edilmesine karar verileceği,

- Mesleki Sorumluluk Kurulunun, önüne gelen bir meselede ne kadarının doktorun ya da sağlık çalışanının özensizliği, ne kadarının fiilî imkânsızlık hâlleri sonucu kaynaklandığını değerlendireceği ve bu kapsamda soruşturma açılıp açılmaması yönünde karar verebileceği,

- Mesleki Sorumluluk Kurulunun özellikle ceza yargılaması ve soruşturmaları bakımından kararı, 4483 Sayılı Kanundaki vali ve kaymakamların kararı yerine geçtiği ve bir ceza yargılamasına yol açan bir karar niteliğinde değerlendireceği için bu Kurulun Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmesinin uygun olmayacağı, toplantı ve karar yeter sayısının ise kanun seviyesinde Teklif ile düzenlenmesinin kâfi olduğu,

- Kurula gelen işlerin yoğunluğuna göre Sağlık Bakanının bir başka Bakan Yardımcısının başkanlığında ikinci bir kurul oluşturmasına bu Teklifin imkan verdiği,

- Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücuya ilişkin vermiş olduğu kararlarda mali ve idari sorumsuzluğunun bulunduğu, bu anlamda vermiş olduğu her kararın Ankara Bölge İdare Mahkemesince denetlenmesine açık olduğu,

- Sağlık çalışanına yönelik bir suç işlendiğinde suç ne kadar ağır olursa olsun, katalogda yer alsın veya almasın, bütün deliller şüphelinin aleyhine olsa da tutuklamanın takdire dayandığı, tutuklamanın tedbir niteliğinde olması nedeniyle hakimin takdir hakkının her zaman bulunduğu, suçun kataloga alınmasının takdiriliği ortadan kaldırmadığı, yasa koyucunun bu suçta failin tutuklanmasına önem verdiği, hakimin takdir hakkını tutuklama yönünde kullanması noktasında kolaylaştırdığı,

- Ceza Muhakemeleri Kanunu kapsamında hakimlerin yapmış oldukları işlemlerden dolayı haklarında açılan tazminat hükümlerine benzer hükümlerin bu Teklif doktorlar bakımından da yürürlüğe konulacağı, kamu görevlisi olması sebebiyle hâkim ve savcılara yönelik işlenen hakaret ve basit yaralama suçunda nitelikli hâlden, doktorlarda ise kamu görevlisi olması hasebiyle bu nitelikli hâlden daha öte sanığa ağırlaştırılmış ceza verildiği,

- Şiddetle ilgili daha önce sicili olan kişi Merkezi Hekim Randevu Sisteminden (MHRS) randevu aldığı zaman, hekim onu engellediyse o hekimden randevu alamadığı, yine şiddet uygulamış biri hastaneye girdiği zaman o kişi muayenye girerken mutlaka güvenlikçinin muayene mahalline çağırıldığı,

- Beyaz Kod uygulamasının yalnızca alarm sistemi anlamına gelmediği, Beyaz Kod verilerinin Sağlık Bakanlığı merkezinde kayıt altına alındığı, bu kayıtlar çerçevesinde hukuki takip yapıldığı, ancak teknik olarak da alarm sisteminin kurulmasında fayda görüleceği,

şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

5. Teklifin Maddeleri Üzerindeki Değerlendirmeler ve Değişiklikler

Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip Komisyon, İçtüzüğün 23 üncü maddesi uyarınca kendisiyle ilgili gördüğü 7, 9, 13, 14 ve 15'inci maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından, Teklifin söz konusu maddelerinin görüşmelerine geçilmiştir.

Teklifin 7, 9 ve 13 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 14 üncü maddesi üzerindeki görüşmelerde verilen önergeyle maddede yer alan “hekim ve diş hekimleri ile” ibarelerinden sonra gelmek üzere “eczacılar ve” ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Böylece hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında soruşturma iznini verme yetkisi ile idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesi kapsamına eczacıların da dâhil olduğu daha açık hale getirilmiştir.

Teklifin 15 inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde ise, 14 üncü maddede kabul edilen değişiklik doğrultusunda verilen önerge ile, aynı şekilde maddede yer alan “hekim ve diş hekimleri ile” ibaresinden sonra gelmek üzere “eczacılar ve” ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Böylece, 14 üncü madde ile uyumluluk sağlanarak 15 inci maddede öngörülen geçiş hükümlerine de eczacıların dâhil olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

Mesleki Sorumluluk Kurulunun Sağlık Bakanı tarafından belirlenen Bakan yardımcısı, sağlık hizmetleri, kamu hastaneleri, hukuk hizmetleri, yönetim hizmetleri genel müdürleri veya yardımcıları, profesör veya doçent unvanlı l’i dahilî, diğeri cerrahi branştan 2 hekim olmak üzere 7 üyeden oluşacağı, Sağlık Bakanının gelen işin niteliği ve sayısına göre başka bir bakan yardımcısının başkanlığında yeni bir kurul daha oluşturabileceği, ancak Kurulda tıp mesleğinin icrasına dair değerlendirmenin tümüyle Sağlık Bakanlığı yöneticileri eliyle yapılmasının malpraktis konulu soruşturmalarda Kurulun sağlıklı sonuçlara ulaşmasını zorlaştıracağı, bu nedenle soruşturma ve incelemenin içeriğine veya kapsamına göre ihtiyaç duyulacak branş uzmanı hekim veya hekimlerin de görev alması yönünde düzenleme yapılmasının faydalı olacağı şeklinde görüşlere de yer verilmiştir.

Tümü üzerinde ve sağlık çalışanlarını doğrudan ilgilendiren 7, 9, 13, 14 ve 15 inci maddeleri üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip maddeleri ile birlikte tümünün oylaması sonucunda oy çokluğu ile Teklif metni ve gerekçeleri Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

Raporumuz Adalet Komisyonuna sunulmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye
Recep Akdağ	*Sefer Aycan*	*Burhanettin Bulut*
Erzurum	Kahramanmaraş	Adana
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Tuba Vural Çokal	*Fikret Şahin*	*Mustafa Esgin*
Antalya	Balıkesir	Bursa
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Arslan Kabukçuoğlu	*Ali Muhittin Taşdoğan*	*Hacı Bayram Türkoğlu*
Eskişehir	Gaziantep	Hatay

Üye	Üye	Üye
Habip Eksik	*Ali Şeker*	*Kani Beko*
Iğdır	İstanbul	İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Serpil Kemalbay Pekgözegü	*Recep Şeker*	*İsmail Tamer*
İzmir	Karaman	Kayseri
(Muhalefet şerhimiz vardır)		
Üye	Üye	Üye
Halil Etyemez	*Ceyda Çetin Erenler*	*Ali Fazıl Kasap*
Konya	Kütahya	Kütahya
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Selim Gültekin	*Rizgin Birlik*	*Ünal Demirtaş*
Niğde	Şırnak	Zonguldak
		(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin önemli ihtisas komisyonlarından olan ve çalışma alanı itibariyle hem sağlık hem aile hem de çalışma hayatını ilgilendiren Komisyonumuz 27. Yasama dönemi boyunca yalnızca iki kez toplanmıştır. Bu toplantıların ilki yasama faaliyeti olarak gerçekleşirken diğeri ise pandemi sürecinin başında, Komisyonun Cumhuriyet Halk Partisi üyelerinin yoğun talep ve muhalefet milletvekillerinin yeter sayıda imzasıyla yapılan toplantı çağrısı sonrasında, bilgilendirme toplantısı şeklinde yapılmıştır. O tarihten bu yana ise –son iki yıldır- Komisyon toplanmamıştır. Yani dünyayı ve ülkemizi derinden etkileyen COVID-19 pandemisi sürecinde, TBMM ve Komisyonumuz by-pass edilmiştir. Bu süreçte Komisyonun görev alanını doğrudan ilgilendiren hiçbir sorun Komisyon gündemine getirilmemiş, ısrarlı toplantı taleplerimiz cevapsız bırakılmıştır.

Tek adam rejimi ile parlamentonun gücünün zayıflatıldığı, Meclis'in pasifize edildiği, milletvekillerinin görevlerini yapmalarının engellendiği, Komisyonumuzun iki yıl boyunca toplanmaması ile bir kez daha ortaya çıkmıştır.

2/4290 Esas Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi, 16.03.2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur. Meclis Başkanlığı'nca yine 16 Mart 2022 tarihinde teklifin esas komisyonu Adalet Komisyonu, tali komisyonları ise Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak belirlenmiştir. Sağlık, Aile Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığı tarafından 17 Mart 2022 Perşembe günü dağıtılan toplantı gündemi ile Komisyonumuz "Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin 2/4290 esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ni Tali Komisyon olarak görüşmek üzere 22.03.2022 tarihinde toplantıya çağırmıştır.

"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", 5271 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda 8, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 4, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda 3 madde değişikliği olmak üzere, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 17 maddeden oluşmaktadır.

GENELİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

İktidar tarafından sıradan bir yasama rutini haline dönüştürülmek istenen torba yasa uygulaması ne yazık ki bu teklifte de varlığını sürdürmüştür. Oysa Teklifin kapsadığı, kadına yönelik şiddet ve sağlıkta şiddet konuları ile Teklifin 14 ve 15. maddeleriyle kurulması öngörülen Mesleki Sorumluluk Kurulu, ayrı ayrı irdelenmesi, tartışılması, olgunlaştırılarak yasalaştırılması gereken önemli konular iken, bu üç konunun tek bir torba kanun içerisinde düzenlenmek istenmesi yasa yapma tekniği açısından doğru bir yöntem değildir.

Kanun teklifinde, hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler vardır. Her iki konu da uzun yıllardır maalesef hemen hemen her gün ülkemiz gündemine olumsuz olarak yansıyan, basın manşetlerinde yer bulan, toplumda

travmatik etkiler yaratan sosyal bir yara hâline gelmiş ve yıllardır çözülmeyi bekleyen, çözülemeyen konulardır. Bu sebeple, her iki konu açısından da her ne kadar bu düzenlemelerin çıkarılmasında gecikilmiş ve her ne kadar eksiklikler olsa da ve hatta Kanun Teklifinin bazı maddelerinin hukuk tekniği açısından hatalı yönleri olmuş olsa da konunun Meclis gündemine alınmasını olumlu bir adım olarak görüyoruz. Ancak kanun teklifinde eleştirdiğimiz ve eksik gördüğümüz önemli noktalar da mevcuttur. Kanun Teklifinde genel olarak sağlık çalışanlarına şiddet ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ve cezaların arttırılarak caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır. Oysa sadece tutuklama yapılarak ve sadece cezalar artırılarak caydırıcılığın sağlanamayacağı gibi şiddetin engellenmesi ve sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarındaki değişikliklerin yanında, her iki sorun açısından da şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmadan hem sağlık çalışanlarına yönelik hem de kadına yönelik şiddetin tamamen önlenmesi ve bu sorunun çözülmesi veya minimize edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bu yasa teklifinin sorunu bütün yönleriyle ele alıp şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörlerin ortadan kaldırılmasını ve sorunun bütün yönleriyle çözülmesini amaçlayan daha geniş kapsamlı, bütüncül bir yargı paketi olması gerekirdi. Maalesef, teklif bu yönleri ile eksiktir ve sorunu kökten çözecek veya minimize edecek bir anlayıştan uzaktır.

Her ne kadar, Komisyonumuza tali komisyon olarak gönderilen Kanun Teklifinin mahiyetinin taşıdığı önem nedeniyle, Meclis Başkanlığına sunulmasının hemen ardından Komisyonumuzun toplantıya çağrılması, düzenlemenin iktidar tarafından önemsenmediğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Teklifin hazırlanma safhasının kamuoyundan adeta gizlenmesi, konunun muhataplarınca düzenlemenin tartışılarak olgunlaştırılmasının önüne geçtiği gibi, yasama sürecinin de aceleyle tamamlanmak çabası kabul edilebilir bir tutum değildir.

Yine Teklifin içeriğiyle ilintili olarak, Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği gibi ilgili meslek örgütlerinin Komisyonumuza davet edilmemiş olması da yasama sürecine ilişkin önemli bir eksikliktir. Ancak, bu eksikliğe rağmen, ilgili meslek örgütlerinin temsilcilerine Komisyon çalışmaları sırasında söz hakkı tanınması da olumlu bir tutum olmuştur.

22.03.2022 tarihinde gerçekleştirilen ilk toplantıda, Komisyonumuzda ilk olarak usul tartışması gerçekleştirilmiş olup, bu usul tartışması neticesinde, Teklifin geneli üzerinde görüşülmesi, geneli üzerindeki görüşmelerin ardından 7., 9., 13., 14. ve 15. maddelerinin görüşülmesi yönünde karar alınmıştır. 22.03.2022 tarihinde gerçekleştirilen ilk toplantının ardından, 23.03.2022 tarihinde Komisyon Teklifin 7., 9., 13., 14. ve 15. Maddelerini görüşmek üzere tekrar toplanmış ve aynı gün çalışmalarını tamamlamıştır.

Teklifin Komisyonumuzda görüşülen ve yukarıda sıralanan maddeleri haricindeki maddelerine ilişkin olarak, gerek Teklifin diğer bir tali komisyonu olan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) gerekse de Teklifin esas Komisyonu olan Adalet Komisyonu Cumhuriyet Halk Partisi Meclis Grubu üyelerince hem Komisyon görüşmeleri esnasında hem de ilgili şerhlerde detaylı analiz ve değerlendirmeler yapılmış, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Cumhuriyet Halk Partisi üyeleri de, Komisyon çalışmalarına paralel bir şekilde salt 7., 9., 13., 14. ve 15. maddeleri değerlendirmiştir.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili olarak maddelere ilişkin değerlendirme yapmadan önce ülkemizdeki sağlık sistemi ve sağlık çalışanlarının durumlarına ilişkin genel bir değerlendirme de yapmak gerekmektedir. Çünkü sağlıkta şiddeti ülkemizdeki sağlık sisteminden ayırarak konuşmak doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Ülkemizde sağlık sistemi - diğer kamu hizmetlerinin çoğunda olduğu gibi- hizmetin kalitesi, hizmeti verenlerin mali ve özlük hakları, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin yeterli olup olmadığından daha çok iktidar tarafından, bu hizmetlerin fiilî olarak gerçekleştirdiği yerler yani binalardan ibaret görülmektedir. Doktorların hastaları yeterli sürede muayene edemediği, sağlık çalışanlarının maaşlarında ve özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmadığı, tedavi hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetlerinin önüne geçtiği, yeterli ve dengeli sağlık personeli ataması yapılamadığı, doktor ve hemşirelerin artık bu ağır çalışma koşulları karşısında dayanamayıp yurt dışına gittiklerinde "Giderlerse gitsinler!" denildiği sağlık siteminin çok ciddi sorunları olduğu ortadadır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet de bu sorunların bir parçasıdır. Sağlıkta şiddet; Ak Parti'nin izlemiş olduğu yanlış sağlık politikalarından hem hizmet alan hastaların hem de hizmet veren, başta hekimler olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının memnun olmadığının en önemli göstergesidir. Aslında sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili konular daha önce de birçok defa Meclisimizin gündemine gelmiştir. Örneğin, Komisyon Başkanı Sayın Recep Akdağ'ın Sağlık Bakanı olduğu 2012 yılında da Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporu, 2013 yılı Ocak ayında açıklanmıştır. Raporda son derece önemli tespitler ve çözüm önerileri vardır. 28 Mayıs 2014'te de bu rapor Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmüştür. Komisyon sağlıkta şiddetin engellenmesi için tam 66 öneri sunulmuştur. Raporun çözüm önerileri kısmında yer alan "*Sağlık yöneticileri ve özellikle sağlık politikalarını belirleyen siyasetçiler, şiddeti kınayan ve sağlık çalışanlarının verdiği hizmetin önemini ve vazgeçilmezliğini vurgulayan söylemler geliştirmelidir.*" ve "*Yetkililer sağlık çalışanları ile ilgili söylemlerini dikkatle seçmelidir*" ifadelerinin aksine *"Giderlerse gitsinler", "Hekimler iğne yapmaktan aciz"* gibi hem sağlık çalışanlarının tamamını hedef gösteren hem de sağlık çalışanlarını kendi içlerinde birbirlerine karşı hedef gösteren bu ve benzeri açıklamalar yapılmıştır. Ak Partili siyasilerin hekimler aleyhine yapmış oldukları açıklamalar sağlıkta şiddetin artmasında önemli faktörlerden biridir. Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporu'ndaki önerilerin önemli bir kısmının hayat geçirilememesi, sorunun bugüne kadar çözülememesinin sebeplerinden biri olmuştur.

TEKLİF MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Teklifin 7'inci maddesi ile; Türk Ceza Kanunu'nun "Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi" başlıklı 113. Maddesine ek düzenleme getirilmektedir. Madde ile engellenen kamu hizmetinden yararlanma hakkının sağlık hizmeti olması durumunda hapis cezasının 1/6 oranında arttırılması düzenlenmektedir.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi açısından uygulanan cezaların da caydırıcı nitelikte olması önemli bir noktadır. Ayrıca bu maddedeki ceza artırımı ile hizmetin devamlılığı sağlanmış olacaktır. Dolayısıyla madde olumlu bir düzenleme getirmektedir.

Teklifin 9. Maddesi ile; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun Ek 12. maddesinde yer alan, kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmasına dair düzenlemeyi, 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 100. Maddesine alınmaktadır. Sağlık çalışanlarına görevleri sırasında ve görevlerinden dolayı kasten yaralama suçunun katalog suçlar içine alınması da olumlu bir adımdır.

Teklifin 9. Maddesi ile, halihazırda 3359 sayılı kanunun ek 12. maddesinde yer alan sağlık çalışanlarına yönelik görevleri sırasında ve görevlerinden kaynaklı yaralama suçunun tutuklama nedeni varsayılan suçlar arasında sayılacağına dair hüküm asıl düzenleme olan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesine alındığı için ***Teklifin 13. Maddesi*** "Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında tutuklama nedeni varsayılan suçlardandır." şeklindeki 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun ek 12. Maddesinin birinci fıkrasını yürürlükten kaldırmakta ve mükerrerliği ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Teklifin 7 ve 9'uncu maddeleri sağlıkta şiddetin önlenmesi açısında gerekli ve etkili olacak adımlar olmakla birlikte sağlıkta şiddetin engellenmesi açısından yeterli değildir. Sağlıkta şiddetin günden güne arttığı, doğrudan güvene dayanması gereken hasta – hekim ilişkisinin çok ciddi bir şekilde bozulduğu böyle bir dönemde sağlıkta şiddetin engellenmesi için münferit birkaç düzenleme yapılması, şiddeti engelleyecek düzeyde değildir. Sağlıkta şiddete cezaların arttırılmasının dışında, sağlıkta şiddeti engelleyecek, önleyici nitelikte tedbirlerin de alınması gerekmektedir. Bu nedenle sağlıkta şiddetin engellenmesi için bütüncül bir bakış açısıyla hareket edilmelidir. Torba yasalar içine yerleştirilen birkaç madde ile sağlıkta şiddet sorununun çözülemeyeceği geçmişte getirilen benzer düzenlemelerde de çok net bir şekilde anlaşılmıştır.

Sağlıkta şiddetin azaltılarak son bulması için sağlık sisteminde palyatif adımlar yerine, topyekün bir değişime gidilmesi elzemdir. Yasal düzenlemenin bu haliyle sağlıkta şiddeti önlemede yetersiz olacağı açıktır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından şiddet "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya fiili biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, yetersiz gelişme ve yoksunlukla sonuçlanan veya sonuçlanma olasılığı yüksek olan durum" olarak tanımlamaktadır.[1]

Sağlık kurumlarındaki şiddet ise "hasta, hasta yakınları ya da diğer herhangi bir bireyden gelen, sağlık çalışanı için risk oluşturan; tehdit davranışı, sözel tehdit, ekonomik istismar, fiziksel saldırı ve cinsel saldırıdan oluşan durum" olarak ifade edilmektedir.[2]

İşyerinde şiddetten en çok etkilenen sektörlerden birisi sağlık hizmetleri sektörüdür. Yapılan araştırmalar diğer sektörlere göre sağlık hizmetleri sektöründe çalışanların 16 kat daha fazla şiddete uğradığını ortaya koymuştur. DSÖ verilerine göre sağlık çalışanlarının %8 ile %38'inin fiziksel şiddete maruz kaldığı, daha fazla oranlarda ise tehdit ve sözlü saldırıya uğradıkları

[1] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[2] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/946237

bilinmektedir. İlgili rapora göre bilinen bir diğer gerçek ise, şiddetin çoğunun hastalar ve ziyaretçiler tarafından işlenmiş olduğudur.[3]

Sağlık Bakanlığı'nın 2012-2018 yılları arasındaki beyaz kod verilerinden yararlanılarak yapılan bir araştırmada; en fazla sözel şiddetin meslek grubu olarak hekimlerde, kurum olarak devlet hastanelerinde, birim olarak özellikle acil servislerde, dönem olarak yaz aylarında, zaman olarak ise 10:00–14:00 saatleri arasında görüldüğü rapor edilmiştir.[4]

Şiddetin sağlık çalışanları üzerindeki en önemli etkileri psikolojik veya işin işleyişi ile ilişkilidir. Zira, şiddet gören sağlık çalışanlarının üçte biri işini veya kariyerini bırakmayı düşünürken, %60'ı travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadırlar. Sağlık çalışanları tarafından kaçınılmaz bir mesleki tehlike olarak görülen sağlıkta şiddet, sağlık çalışanlarında duygusal tükenme, duyarsızlaşma, kişisel etkinliğin azalması, iş tatminin azalması gibi olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir.[5]

Yine yapılan güncel bir çalışmaya[6] göre sağlıkta şiddete tanık olma ve maruz kalma tıp fakültesinde öğrencilik döneminden itibaren başlamaktadır. Aynı zamanda hekimliği öğrenmekte ve mesleğe hazırlanmakta olan tıp fakültesi öğrencilerinin tanık oldukları veya son sınıfta aktif çalışırken maruz kalabildikleri şiddet olayları gelecek kaygılarına yansıyıp mesleki kariyer süreçlerinde olumsuz etkilere neden olabileceği düşünülebilir. Kaygı sürecinin artması ise geleceği ile ilgili kararlar almasını ve uygulamasını zorlaştırmaktadır.

Yapılan bir çalışmaya göre sağlık çalışanlarının meslek hayatları boyunca şiddete uğrama sıklığı % 74,4'tür. Sağlık çalışanlarına şiddet en fazla hemşirelere ve hekimlere uygulanmakta ve sağlıkta şiddete tanık olma veya maruz kalma öğrencilik döneminde başlamaktadır. Tıp fakültesinde şiddete tanık olma birinci sınıftan itibaren başlamaktadır. Takip eden yıllarda şiddet bizzat öğrencinin kendisine yönelebilmektedir.[7]

Eğitim hayatlarının başından itibaren şiddete maruz kalan ya da tanık olan hekimler, sağlık çalışanları bu şiddet sarmalına dönük gerçekçi çözüm önerilerinin hayata geçirilmediğini gördükçe, daha büyük bir umutsuzluğa kapılmaktadır.

Bugün gelinen noktada, son 10 yılda 5.329 yetişmiş hekimini yurt dışına göç veren bir ülke haline dönüştüysek bu göçün sebepleri arasında sağlıkta şiddetin ve hekimleri hedef haline getiren bakış açısının etkisinin büyük olduğu da kabul edilmelidir. 2012 yılında 59 olan göç eden hekim sayısı, 2021 yılında 1.405'e kadar çıkmıştır. Ocak ayında 197, şubat ayında ise 158 hekim yurtdışında çalışmak için başvurmuştur. Yani sadece iki ayda geçtiğimiz yıl 12 ayda giden hekim sayısının 4'te biri yurtdışında mesleğini icra etmeyi tercih etmiştir.

Pandemi sürecinin başında, yine partimiz tarafından sağlıkta şiddetin önüne geçmeyi hedefleyen bir değişiklik teklif edilmiş, ilgili teklif AKP ve MHP milletvekillerince reddedilerek kamuoyundan gelen tepki sonucunda bir düzenleme hayata geçirilmiştir. Ancak o zaman da ilgili düzenlemenin yetersiz kalacağı yönünde uyarılar hem partimizce hem ilgili

[3] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[4] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[5] https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1896739
[6] Yılmaz M ve ar. Sağlıkta Şiddet: Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleğe Bakışına Etkisi, Online Türk Sağlık bilimleri Dergisi 2021; 6(3): 404-412. Doi: 10.26453/otjhs.903129
[7] Yılmaz M ve ar. Sağlıkta Şiddet: Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleğe Bakışına Etkisi, Online Türk Sağlık bilimleri Dergisi 2021; 6(3): 404-412. Doi: 10.26453/otjhs.903129

meslek örgütleri ve kamuoyunca dile getirilmiş idi. Bugün üzerinde görüşülen düzenleme de olumlu ancak sağlıkta şiddeti önleme açısından yetersiz bir düzenlemedir. Sağlıkta şiddetin önlenebilmesi için bütünlüklü bir bakış açısı ile yaklaşmak ve Sağlıkta Dönüşüm Programının yarattığı tahribat ile yüzleşmek gerekmektedir.

Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası (Sağlık- Sen), 2021 Sağlıkta Şiddet Raporu'na göre, 2021 yılında 364 sağlık çalışanına saldırı gerçekleşmiştir. 316 sağlık çalışanı hayatını kaybetmiş, Temmuz-Aralık 2020 dönemini kapsayan Sağlıkta Şiddet raporuna kıyasla sağlık çalışanlarına yönelik saldırılar %62 artmıştır. Her dört saldırıdan üçünün faili ise hastalar ve yakınlarıdır.

Yaşanan olaylarda, 92 doktor, 59 hemşire, 50 güvenlik görevlisi, 46 acil servis hattı çalışanı, 59 diğer sağlık çalışanı mağdur olurken 124 saldırgan hakkında herhangi bir işlem yapılmamış, 135 saldırgan gözaltına alınıp serbest bırakılmıştır. Sadece 41 saldırgan tutuklanmış ve 3 saldırgana para cezası verilmiştir.

Sağlık örgütlerinin verilerine göre; Türkiye'de sağlık emekçilerinin yüzde 67'si meslek hayatında en az bir kez, acil servis çalışanlarının ise yüzde 38'i 10 kez şiddete uğramaktadır.

Sağlık Bakanlığının 2012'de başlattığı Beyaz Kod uygulamasına 2021'e kadar, 9 yılda tam 110 bin 475 şiddet vakası bildirilmiştir.

Görüldüğü gibi, sağlıkta şiddet birkaç ufak dokunuşla ortadan kaldırılamayacak denli önemli ve kökleşen bir sorundur. Sorunun çözümü için gerçekçi adımların bir an evvel atılması şarttır.

Sağlıkta Dönüşüm Programı, sağlıkta özelleşmenin ve piyasalaşmanın hızlanmasına yol açmış, koruyucu sağlık hizmetleri hızla geri plana atılmış, tedavi edici hizmetler öne geçmiştir.

2022'de Sağlık Bakanlığı'nın bütçesi 116 milyar 37 milyon TL'dir. Bunun 21 milyar 565 milyon TL'si 13 şehir hastanesinin kira ve hizmet bedeli için ayrılan miktardır. 13 şehir hastanesine yapılan yıllık ödeme, Sağlık Bakanlığı bütçesinin yüzde 20'sini yutmaktadır.

Sağlık Bakanlığı 2022 Yılı Bütçesinin Programlar İtibariyle Dağılımı (Milyon TL) aşağıdaki tabloda yer aldığı gibidir:

Bütçe Programları	**(Milyon TL)**	**(%)**
Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri	74.524	64.2
Koruyucu Sağlık Hizmetleri	38.729	33.4
Bağımlılıkla Mücadele	1.747	1.5
Yönetim destek Programı	736	0.6
Program Dışı Gider	302	0.3

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) verilerine göre Türkiye, 100 bin kişiye düşen 193 doktorla 42 ülke arasında 41. Sırada yer almaktadır Yunanistan'da 100 bin kişiye 607, Rusya'da 404, Romanya'da 293 doktor düşmektedir. Hemşire sayısında da durum farklı değildir. Türkiye'de 1000 kişi başına 2.4 hemşire düşerken, OECD ülkelerinde 1000 kişi başına düşen hemşire sayısı 8.8'dir.

2013 tarihinde tamamlanan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu'nda yer alan önerilerden birinde "*Sağlık personelinin dengesiz dağılımı ve sayılarının yetersizliği giderilmeli, hastaya ayrılan süre arttırılmalıdır*" denmesine rağmen aradan geçen 9 yılda, iktidar tarafından, bu önerinin hayata geçirilmesine yönelik adımlar atılmadığı gibi, muayene süreleri hem hekimi ve sağlık çalışanlarını hem de hastaları mağdur edecek bir süreye düşürülmüştür.

Personel sayısı bu derece yetersizken, sağlık kurumlarına yapılan başvurular günden güne katlanmaktadır. Hizmet arz ve talebindeki bu dengesizlik hekimlerde ve sağlık çalışanlarında tükenmeye, hizmetin sunumu noktasında ise sağlıkta şiddete yol açmaktadır. Sağlıkta şiddet; Ak Parti'nin izlemiş olduğu yanlış sağlık politikalarından hem hizmet alan hastaların hem de hizmet veren başta hekimler olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının memnun olmadığının en önemli göstergesidir.

Beyaz Kod istatistiklerinin, sağlıkta şiddet istatistiklerinin ve yaşanan şiddet vakalarının sonraki süreçlerinin (yargılama, cezalandırma vs) detaylı ve düzenli olarak kamuoyuna açıklanması farkındalık ve caydırıcılık yaratma açısından etkili olacaktır.

Bu doğrultuda, Komisyon görüşmeleri sırasında, Komisyonun Cumhuriyet Halk Partisi Grubu üyelerince verilen, Kanun Teklifinin 7'nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesi teklif edilmiştir.

> "Madde 8 – 5237 sayılı Kanunun 116'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan "*işyerleri*" ibaresinden önce gelmek üzere "*tüm sağlık kurum ve kuruluşları*" ibaresi eklenmiştir."

Sağlık hizmetinin sunumu sırasında yaşanan şiddet vakaları ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşanmaktadır. Madde ile sağlık tesisleri sağlıkçıların işyeri niteliği taşıdığı için sağlıkta şiddetin engellenmesinde, sağlık çalışanlarının yoğunluklu olarak bulundukları iş yerlerinin de koruma kapsamına alınması amaçlanmıştır. Ancak madde teklifi Komisyon çoğunluğunca reddedilmiştir.

Oysaki, sağlıkçıların büyük çoğunluğu işyerlerinde yani sağlık kurum ve kuruluşlarında şiddete uğramakta ve öncesinde de şiddetin faillerini ilgili alanı terk etmeleri konusunda sözlü biçimde uyarmaktadır. Bu uyarıya rağmen faillerin kalmakta ısrar etmeleri konut ve işyeri dokunulmazlığı kapsamında değerlendirilmeli ve cezai yaptırıma bağlanmalı, şiddet oluşmadan engelleyici tedbirler alınmalıdır.

Teklifin 14 ve 15. Maddeleri ise Sağlık Bakanlığı bünyesinde Mesleki Sorumluluk Kurulu (MSK) kuran ve bu Kurul'un yapısıyla işleyişini düzenleyen maddelerdir. Maddelerle ilgili değerlendirmeye geçmeden önce, ilgili kavrama dönük birkaç tanımlama yapmak yararlı olacaktır.

Tıbbi malpraktis, kendisi ile yakından ilişkili iki önemli kavramı sürekli gündemde tutar. Bunlardan biri hukuken izin verilen riskin tıbbi karşılığı olan komplikasyon kavramıdır ve tıbbi malpraktis iddiasına karşı somut olarak tartışılan ve savunulan taraf konumundadır. İlişkili diğer kavram olan ve hekimlerin tıbbi malpraktisten kaçınmaya yönelik olarak kanıta dayalı tıp kuralları dahilinde uyulması gereken tıbbi kural ve yöntemlerin dışına çıkma eğilimine girmeleri anlamındaki defansif tıp ise görünmeyen, üzerinde çok durulmayan, perde gerisinde

kalsa da esasen tıbbi malpraktisle birlikte büyüyen, gelişen ve aralarında neden-sonuç ilişkisi bulunan bir olgudur.[8]

Latince kökenli olan malpraktis kavramı, "mala" ve "praxis" kelimelerinden türetilmiştir. "Mala" kelimesi "kötü" ve "praxis" kelimesi ise "uygulama" anlamındadır.[9]

Dava süreçlerinin uzaması ve yüksek tazminatlara hükmedilmesi, bunlarla karşılaşmayı istemeyen hekimleri defansif tıp uygulamaları yapmaya yöneltmektedir.

Yapılan bir çalışmada, tıbbi malpraktis davalarında artış olduğuna inanan hekim oranının %95,4 ve defansif tıp uygulayan hekim oranının ise %93,6 çıkması, defansif tıp uygulaması ile tıbbi malpraktis davası arasında ilişki olduğunu göstermesi açısından değerlidir.[10]

Hekimlerin tıbbi malpraktisten kaçınmaya yönelik olarak defansif tıp uygulamalarına yönelmekle yetinmeyip riskli görülen branşlarda uzmanlık yapmaktan da kaçınmaları göz ardı edilmemesi ve üzerinde tartışılması gereken bir başka husustur. Tıbbi malpraktis riski en yüksek altı uzmanlık dalının (acil tıp, beyin cerrahisi, kadın hastalıkları ve doğum (KHD), genel cerrahi, ortopedi, çocuk hastalıklar) Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) taban puanları, daha az tercih edilmeye bağlı olarak yıllar içinde gittikçe düşmektedir.[11]

2020 TUS 1 için 6155 kontenjandan 1280'i, 2020 TUS 2 için 6024 kontenjandan 1097'si boş kalmıştır. 2021 TUS 1 için 2718 kontenjandan 292'si, 2021 TUS 2 için 6142 kontenjandan 1006'sı boş kalmıştır. Yani iki yılda 3675 kontenjan boş kalmış ve birçok asistan hekim de başladığı uzmanlık eğitimini yukarıda sayılan sebeplerle ilgili olarak tamamlamadan yarım bırakmıştır.

Teklif ile kurulması hedeflenen MSK kuruluş yapısı itibariyle sorunludur. Komisyona sevk edilen haliyle Kurul, Bakan yardımcısı, Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları, Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim olmak üzere yedi üyeden oluşmaktadır. Görüldüğü üzere, kurul çoğunluğu Bakanlıkla ilintili üyelerden olup idari yapıda bir kurul niteliği taşımaktadır. Oysa gerek olası mesleki eğitim ve tecrübeleri gerekse de Bakanlık ile olan idari bağları sebebiyle Kurul'un bu şekilde oluşturulması alınacak kararlarda teknik açıdan hatalı değerlendirmelere ve bunun sonucunda mağduriyet yaratacak yanlış kararlar alınmasına sebep olabilecektir. Bu sebeple Kanun Teklifinin 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesi arz ve teklif edilmiştir.

"Kurul, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Hekim bir Bakan yardımcısı,
b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,
c) Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim,

[8] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
[9] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
[10] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y
[11] https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/419532/yokAcikBilim_10202675.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

d) Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu ve üye sayısı en fazla olan hasta hakları derneği tarafından görevlendirilen birer üye,

olmak üzere on üç üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) ve (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır."

Kurulun oluşumunda ilgili meslek örgütlerine ve hasta hakları derneğine de yer verilmesi, Kurulun işleyişi ve alacağı kararların niteliği açısından önem taşımaktadır. Bu düşünce ile Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu ve üye sayısı en fazla olan hasta hakları derneği tarafından görevlendirilen birer üyenin Kurul yapısına dahil edilmesini düzenleyen madde teklifimiz Komisyon çoğunluğunca reddedilmiştir.

Mevcut haliyle madde, malpraktis sorununa çare olmaktan ziyade yeni sorunlara kapı aralayarak, uygulama sürecinde hekimler arasında kutuplaşma ve ikiliğe yol açma riski taşıyacaktır. Her gün bir sağlık çalışanına şiddet olayı ile karşı karşıya kaldığımız ve ülkeyi yönetenlerin başta hekimlerin meslek örgütü olan Türk Tabipleri Birliği olmak üzere doktorlarımızı ve sağlık çalışanlarımızı sürekli hedef haline getirdiği Türkiye'de; Mesleki Sorumluluk Kurulu, kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Kurul bileşenlerinin sayı ve niteliklerinin kurulun yetkisi ile uyumu, kurulda meslek örgütü temsilcilerinin yer almaması ve meslek icrasına dair değerlendirmenin tümüyle Sağlık Bakanlığı yöneticileri eliyle yapılması temsiliyet sorunu oluşturacak; ayrıca sağlık çalışanları üzerindeki siyasi baskıyı daha da artıracaktır. Bugün hâlihazırda Sağlık Bakan Yardımlarından mesleği doktor olmayan yani Tıp Fakültesi Mezunu olmayan yardımcılar vardır. Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulmak istenen Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun Başkanı ve gerekli görüldüğü takdirde birden çok kurul oluşturulacağı dikkate alındığında Tıp Fakültesi Mezunu olmayan yani doktor olmayan bir Kurul Başkanı malpraktis konularında beklentileri karşılayabilecek kapasitede değildir.

Teklif, bu haliyle, sağlık hizmetlerinde ortaya çıkan zararların tazminini hekimlerin ve sağlık personelinin üzerinde bırakan yaklaşımı devam ettirmekte, 2010 yılından bu yana uygulanmakta olan zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sistemine dönük bir düzenleme getirmemektedir. Oysa, amaç sağlık hizmetinin her iki tarafını da güvence altına alan bir sistemi oluşturmak olmalıdır. Bunun için de özel sigorta şirketleri yerine sistemin kamusal bir sigorta fonu niteliğine dönüştürülüp uygulanması yerinde olacaktır. Aksi durumda, gelecek zaman zarfında, sigortacılık sisteminde yaşanabilecek kar düşüşü, dönemsel zararlar, istikrarsız aşırı kar/zarar dönemleri vb durumlar sigorta şirketlerinin sistemi terk etmesine ve tazminatların karşılanması konusunda sorunlara yol açabilecektir.

Teklifin yasalaşarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ceza davaları ile birlikte tazminat davalarının önemli bir kısmı en az iki yıl ötelenecek ve bu süre zarfında da sigorta şirketlerinin ödeyeceği tazminat yükü de önemli ölçüde azalacak ancak prim toplamaya devam edileceğinden oluşacak olası bir dengesizliği gidermenin yolu da bu özel sigorta sistemini kamusal bir sigorta fonuna dönüştürülmesidir.

Teklifin 14'üncü maddesinde Yükseköğretim Kanunu'nun 53'üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları

ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun çalışma alanı kapsamına alınmaktaydı. Ancak sağlık hizmetinin hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanları ile bir bütün olduğu ve eczacıların da sağlık hizmetlerinin sunumunda kamu görevi yerine getirdiği göz önüne alındığında, maddede eczacıların da zikredilmesi yerinde bir tutum olacaktır. Bu düşünce ile vermiş olduğumuz Kanun Teklifinin 14'üncü maddesinin 1'inci ve 2'nci fıkralarında yer alan **'hekim ve diş hekimleri ile'** ibaresinden sonra gelmek üzere **'eczacı ve'** ifadesinin eklenmesine yönelik değişiklik önergemizin Komisyonda kabul edilmesi olumlu bir adım olmuştur.

Sağlıkta şiddeti önlemenin ön koşulu Ak Parti döneminde bilerek erozyona uğratılan hekimliğin saygınlık ve meslek itibarının yeniden kazandırılmasıdır. Ayrıca sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik kriz ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir sonuç sunmayacaktır. Sağlıkta şiddetin önüne geçmek için bütünlüklü bir bakış açısı getirilmesi şarttır. Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, hekimlerimizin özlük hakları, sağlık alanında yaşanan sorunlar, panik butonu uygulaması, şiddet uygulayanlar için Hastane Bilgi Yönetim Sisteminde (HBYS) uyarı, hastane girişlerine X ray cihazı, Merkezi Hekim Randevu Sistemi, (MHRS) Alo 182 gibi randevularda yaşanan sıkıntılar, 5 dakikada bir muayene uygulaması, bir hekimin günde 90'dan fazla hastaya bakmaya zorlanması vs. gibi sağlık alanında yaşanan bir dizi sorunun önüne geçmek için en kısa zaman diliminde tekrar toplanması sorunların çözümü için en azından bir başlangıç olacaktır.

Sonuç olarak, ilgili Kanun Teklifi gerek sağlıkta şiddet gerekse de malpraktis konusunun çözümünde olumlu bir adım olmakla birlikte, sorunların çözümü için yetersizdir. Sorunların temelinde, yukarıda da değinildiği gibi, Sağlıkta Dönüşüm Programı ve programın yarattığı tahribat yatmaktadır. Yapılması gereken, koruyucu sağlık politikalarını önceleyen bir bakış açısı ile konunun bütünlüklü bir şekilde ele alınmasıdır.

Ünal Demirtaş	*Ali Şeker*	*Ali Fazıl Kasap*
Zonguldak	İstanbul	Kütahya
Burhanettin Bulut	*Fikret Şahin*	*Kani Beko*
Adana	Balıkesir	İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuz 2/4290 Esas numaralı **Türk** Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun Teklifine dair muhalefet şerhimiz ve değişiklik önergemiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

GENEL DEĞERLENDİRME

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin önemli ihtisas komisyonlarından olan ve çalışma alanı itibariyle hem sağlık hem aile hem de çalışma hayatını ilgilendiren Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu tali komisyon olarak toplanması nedeniyle pasifize edilmiştir.

Kanun teklifinde, hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler bulunmaktadır.

"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", 5271 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda 8, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 4, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda 3 madde değişikliği olmak üzere, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 17 maddeden oluşmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin Muhalefet partilerinin verdikleri sayısız kanun teklifinin dikkate dahi alınmamış olması ve fakat Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın günün anlam ve önemine binaen yaptığı konuşmada "Kadınların da gönlünü alalım, kadınlara yönelik birkaç

söz edelim" yaklaşımıyla dile getirmesinin ardından meselenin apar topar Komisyona gündemine getirilmiş olması Parlamento'nun da saygınlığına gölge düşürmüştür. Bu yüzden, bu tür anti-demokratik yasa yapım süreçlerinin karşısında olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyoruz. Komisyon aşamasında hiç olmazsa kadın örgütlerinin ve muhalefetin dinlenmesinin ve yaptıkları değişiklik önerilerinin de kanun teklifine dahil edilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Bu yasa teklifinin kadına yönelik şiddetle mücadeleyi ceza kanuna indirgeyerek şiddet ve kadın cinayetlerine tepkili kamuoyunu yatıştırmak için göstermelik bir çözüm sunduğunu düşünmekteyiz. Teklifte sunulan takdiri indirim nedenlerinin sınırlandırılması önerisi hakimlerin kadın düşmanı ve patriyarkal yaklaşımına dayalı uygulamalarına dair bir çözüm getirmemektedir.

Sağlıkta Şiddet, son 20 yılda hızla artarak sağlık çalışanlarının hayatlarındaki en büyük tehditlerden biri olmuştur. Toplumda görünen kısım sadece hasta veya hasta yakınlarının sağlık emekçilerine uyguladığı şiddet olmaktadır. Oysa sağlıktaki şiddet sadece bundan ibaret değildir.

- ✓ Kötü çalışma koşullarında uzun saatler çalışmaya zorlanma,
- ✓ Liyakatsız idareciler eliyle sağlık emekçilerine uygulanan mobbing,
- ✓ Birinci basamakta olduğu gibi çıkarılan ceza yönetmeliği,
- ✓ Haksız ve hukuksuz yere KHK'ler ile ihraç, OHAL'i devam ettiren 35. Madde, arşiv ve güvenlik soruşturmaları ile atanamama ya da işten atılma korkusu,
- ✓ Mülki amirlerin sağlık emekçilerini evlerine kadar tedaviye götüren yaklaşımları, ya da önlerinden ayağa kalkılmadığı için gözaltına aldırmaları,
- ✓ İktidar partilerine mensup siyasilerin hastaneye gittiğinde idarecilerin tüm emekçileri adeta seferber etmeleri,
- ✓ Demokratik olmayan çalışma ortamları içinde yaşanan kaygı gibi birçok durum şiddetin farklı farklı çeşitleridir.
- ✓ İktidarın sadece hasta ve hasta yakınlarının şiddeti üzerinde TCK kapsamında cezaları arttırmaları yanında kendi uygulamaları ile çalışma mekânlarında yaşattığı her türlü şiddete de çare bulması gerekmektedir.
- ✓ Sağlıkta Dönüşüm Programı neticesinde sağlık hizmeti ticari bir metaya dönüşmüş ve hastanelerde hasta yoğunluğu ciddi anlamda artırmıştır.

Siyasal iktidarın; bir gün alkışlanan bir gün ''Giderse gitsinler'' tavrı ve tutumundan bir an önce vaz geçmesi ve sağlık emekçilerinin ekonomik, özlük, sosyal ve demokratik haklarına yönelik düzenlemeleri sağlık emekçilerinin örgütleri ile birlikte hayata geçirmesi gerekmekte ve neoliberal uygulamalardan vazgeçmesi gerekmektedir

Kanun Teklifi sağlık emekçileri ve ilgili meslek örgütlerinin SES, TTB'nin önerilerinin bazılarını içerse de sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır.

Teklifte sağlıkta şiddetin tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlar arasına alınması, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapılan muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanması gibi düzenlemeler bulunuyor. Ayrıca kamudaki sağlık çalışanlarının mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalarından kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilecek.

Sağlık Bakanlığı'nın kendi politikasını belirleme yetkisinin elinden alındığı; tıbbi işlemin ne olduğuna Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, geri ödeme yetkisiyle reçete edilebilir olana Sosyal Güvenlik Kurumu'nun karar verdiği bir sağlık hizmeti ortamı söz konusudur. Hekimin mesleki özerkliğinin tümüyle kısıtlanmaya çalışıldığı, sağlık idarecilerinden beklenenin ise sağlık çalışanlarının "ne söylenirse onu yapmalarını" temin etmekten ibaret olduğu bir yapıda; sağlık hizmetinden kaynaklı kusurun bireysel olarak ele alınması, sorunu çözmekten uzaktır. Yapılacak düzenleme ile getirilmek istenen kurul, sistemin koruyucularının kendi kusurlarını görünmez hale getirmesine yol açacaktır. Nüfusundan fazla acil servis başvurusu olan dünyadaki tek ülke olan, yılda 570 milyon başvurunun yapıldığı, kişi başına yılda sağlık kurumlarına başvurunun 10'a yükseldiği Türkiye'de; Mesleki Sorumluluk Kurulu, kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Sağlık hizmetinden kaynaklanan kusurların kamusal olarak karşılanması,

nedenlerinin araştırılarak çözüm yöntemlerine yoğunlaşılması gerekmektedir. Oysa getirilen kanun teklifi, malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Sağlıkta dönüşümün yaratığı kışkırtılmış sağlık talebiyle bir kişinin yılda 10'a varan hastane başvurusu ve 5 dakikada muayene, insanların bu koşullarda sağlık hizmetine erişimiyle ilgili yaşadıkları sıkıntılarda doğrudan sağlık çalışanlarını sorumlu görmesine neden olmaktadır,

Şiddet, neoliberal politikaların, ugulanan Sağlıkta Dönüşümün sonucudur. Dolayısıyla sağlıkta dönüşüme ilişkin somut adımlar atılmadığında, koruyucu sağlık hizmetleri güçlendirilmediğinde, kışkırtılmış sağlık talebini çekilmediğinde şiddeti önleme olanağı maalesef oluşmamaktadır. Tabi caydırıcı düzenlemelerin olması gerektiği açıktır ancak daha da önemlisi neoliberal sağlık politikalarının acilen değişmesi ihtiyacıdır

Sağlık çalışanlarının görevlerini yaparken ortaya çıkan tıbbi kötü uygulamalar nedeni ile korunması konusu sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, fazla çalıştırılmasının önlenmesi, yeterli miktarda mali ve sosyal haklara sahip olması konuları ile yakından ilgilidir. Ayrıca sağlık çalışanlarının mesleki eğitim ve hizmet içi eğitim süreçlerinin nitelikli olarak sürdürülmesi konusu ile de ilgilidir. Tüm bu süreçlerin birlikte ele alınmasının gerekli olduğu aşikardır.

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulunun ise tamamen idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacaktır, "Oysa sağlık meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri o kurullarda olmadığında, bağımsız ve nesnel değerlendirmede sorun olacaktır. Nasıl ki Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığına bağlı olduğu için verdiği her kararda soru işaretlerine neden oluyor; Mesleki Sorumluluk Kurulu için de benzer bir durum söz konusu olacaktır. Dolayısıyla bağımsız kurulların olmaması kabul edilebilir değildir. Teklif ile kamuda çalışanlar yönünden rücu edilip edilmeyeceği ile bunun tutarının belirlenmesi de Kurul kararına bırakılmaktadır. Dolayısıyla kamuda çalışanlar yönünden, esasen idarenin yani kamu işvereninin kendisinin kusurunu da merkezi bir kurul eliyle belirleyecektir.

Ancak Kurul, hekim sayısının yetersiz olmasının yanı sıra ağırlıklı olarak Sağlık Bakanlığı yöneticilerinden oluşturulmuştur. Bu Kurulun yapısı, bağımsız ve tarafsızlık açısından yeterli güvence içermemektedir. Kurulun bileşiminde mutlaka meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri temsilcilerinin de bulunması sağlanmalıdır.

Kurulun çalışmaları ve karar alma sürecinde herhangi bir ölçüt de belirlenmemiştir. Ayrıca 3359 sayılı Yasaya eklenmesi düşünülen maddenin ikinci fıkrasında "... ilgilisine rücu edilip edilemeyeceğini ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek" karar verileceği belirtilmişse de düzenlemede, suçun unsurlarının farklı olması dolayısıyla, taksirle ölüme veya yaralamaya sebebiyet verilmesi suçlarının da açıkça ifade edilmesi gereklidir.

Bir hukuk devletinde bakan yardımcısı ve 4 genel müdürden oluşan bir heyet mahkemenin yerine geçebilir mi? Bu, Anayasa'ya, hukuk devletine uygun olabilir mi?

Teklif İle İktidarın, İyi Bir Şey Yapıyormuş Gibi Göstererek Hekimlerin, Sağlık Emekçilerinin Tepesinde Yeni Bir Sopa Sallandıracağı Anlaşılmaktadır.

AKP'li olanları, yandaş olanları, iktidara yakın sendikalara üye olanların affedildiği, 'Soruşturulmasın' denildiği ama sonrasında muhalif olanın, farklı düşünenin, iktidara yakın olmayan sendikalara üye olanların, kısacası iktidara yakın olmayanın 'Soruşturulsun' denileceği bu uygulamanın hukukla, adaletle, akılla, vicdanla, insan haklarıyla ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

Bunun Adı Bürokratik Şiddettir.

Türkiye'de insanlar muayene olamıyor, randevu alamıyor, randevu bulsalar ameliyat olamıyor, ameliyat randevusu alsalar malzeme bulamıyor. Bütün bu zorlukların, sıkıntıların sebebi de hekimlerin, sağlık emekçilerinin taşıyamayacağı bir yoğunluk olarak ortaya çıkıyor ve sonucunu ya şiddet olarak yaşıyorlar ya da iktidar eliyle tehdit ediliyorlar.

Teklif, sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır. Palyatif bir düzenleme olarak eksik kalacaktır.

TEKLİF MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Madde 1-

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan "*failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları*" nedeni, "*failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları*" şeklinde değiştirilmektedir. Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir.

Teklifte sunulan takdiri indirim nedenlerinin sınırlandırılması önerisi hakimlerin kadın düşmanı ve patriyarkal yaklaşımına dayalı uygulamalarına dair bir çözüm getirmemektedir. Böylece faile verilecek takdiri indirim, pişmanlık hükmüne bağlanmaktadır.

Hakimler kadınların kendilerinden beklenen toplumsal cinsiyet rollerine uymamalarını öldürülmelerini meşru kılacak bir sebep olarak algılayabilmektedirler. Kadın cinayetleri bağlamında maddeye baktığımızda değişiklik faillere verilen takdiri indirim nedenlerinin sınırlandırılması kadın cinayetleri bakımından çok elverişli bir değişiklik olarak gözükmemektedir. TCK'ye göre iyi hal indiriminin koşulları oluşsa bile bu indirim yargıcın takdirindedir. Failin geçmişi, duruşmalar sırasındaki davranışları, verdiği zararlar vs. iyi hal indirimi için gerekli koşulları yaratsa dahi bu indirimler verilmeyebilir. Yargıçların erkek şiddeti davalarında, şiddet ile mücadele hedefine uygun hareket etmesi gerekirken pratikleri bunun tam tersi olmaktadır. Yani iyi halin koşulları oluşsa bile uluslararası hukukta da yer verilen şiddet faillerinin etkili şekilde cezalandırılması amacı göz önünde bulundurulmalı ve indirimlerden kaçınılmalıdır.

Yeni getirilmek istenen düzenlemede ise takdiri indirim uygulanabilmesi için pişmanlık şartı getirilmektedir. Failin pişman olup olmadığına erkek faillerin lehine uygulayan cinsiyetçi yargıçlar takdir edecektir. Yıllarca erkeklere kravat ve erkek bakış açısıyla haksız tahrik indirimine karar veren, daha geçtiğimiz günlerde evlenme teklifinin kabul edilmemesini ölüme gerekçe görüp "evlenme teklifini kabul etseydi cinayet işlenmeyebilirdi" denilerek indirim kararı veren yargıçlar yeni düzenleme ile öncekinden farksız kararlar vermeyeceklerdir. Önceki kararlarındaki tek fark failin davranışları değil pişman olduğu kanaati olacaktır. Bu da kadın cinayetlerindeki kararlarda sadece kelime oyunundan öteye gitmeyen bir düzenleme olarak kalacaktır. Cinsiyetçi yargı failleri sadece takdiri indirimle değil haksız tahrik indirimiyle de

ödüllendirmektedir. Yargıtay'ın, hiç tanığın olmadığı bazı olaylarda, sanıkların "haksız tahrik" iddialarını doğru kabul eden birçok kararı bulunmaktadır. Haksız tahrik indiriminde çoğunlukla fail, maktulün kendisini aldattığını itiraf ettiğini ya da hakaret ettiğini ileri sürerek bu indirimi almaktadır.

Kadın cinayetleri önlenmek isteniliyorsa öncelikle cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırıp kadını şiddetin odağı olmaktan çıkaracak politikalar üretilmelidir.

Pişmanlık göstermenin indirim sebebi sayılması erkek fail için bir ödül olmaktan ileri gitmediği için kadın cinayetlerinde takdiri indirim ve haksız tahrik indirimi uygulanması bir bütünen kaldırılmalıdır.

Madde 2 –

5237 sayılı Kanunun 82. maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle, kasten öldürme suçunun kadına karşı işlenmesi hali bu suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Madde 3 –

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 86. maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sının dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak adli para cezasının alt sının da artırılmış olmaktadır.

Madde 4-

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94. maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Her üç maddedeki düzenlemeler olumlu olmakla beraber yetersiz düzenlemelerdir. Kadın cinayetlerinde cezaları artırmak başlı başına çözüm olmadığı gibi adli sistem içerisindeki uygulama problemleri çözülmeden yasalardaki revizyon hiçbir anlam ihtiva etmemektedir. Öncelikle TCK'da kadın cinayetleri adli cinayetlerden ayrı olarak **kadın cinayetleri** adı altında ayrı bir kategoride ele alınmalıdır.

Madde 4

İşkence suçunun kadına karşı işlenmesinde cezanın altı sınırını artırmıştır. Uygulamada özellikle de kolluk güçleri tarafından işkenceye uğrayan kadınlar bakımından yaraya derman olmamaktadır. Türkiye'de işkence ve cezasızlığın adeta birbirine bağlı iki kavram olduğu

malumun ilanıdır. Üstelik cezasızlıkla sonuçlanan işkence vakaları adalet sistemindeki bir aksaklık sorunu değil, bilinçli uygulanan bir sistem politikasıdır. Bu sorunu güncel kılan faktör tüm ulusal ve uluslararası belgelerle yükümlülük altına alınmış olmasına rağmen işkence suçunu işleyenlerin kurumsal düzeyde korunuyor olmalarıdır. Gözaltına alınan insan sayısı kadar milyonlarca işkence vakası, binlerce işkence faili olmasına rağmen yargı makamlarınca cezalandırılan işkencecilerin sayısının çift haneli sayıları tüketemeyecek kadar az olması, birçok işkence davasının kasıtlı bir şekilde zamanaşımından düşürülmesi, işkenceden sorumlu kişilerin terfi etmesi, milletvekili, hatta bakan olabilmesi, halen devlet kademelerinde çalışıyor olmaları, işkencenin devlet tarafından korunduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kadınlara yönelik kolluk eliyle gerçekleştirilen ve cezasızlıkla sonuçlanan sadece işkence suçu değildir elbette. Darp, kötü muamele, kasten ve hatta yaşam hakkı ihlalleri gerek kollukta gerek cezaevlerinde gerekse de toplumsal yaşam içerisinde kolluk güçleri tarafından özellikle de Kürdistan'da yoğun işlenen suçlardandır. Fakat gerek köpekli işkenceye maruz bırakılan eski Van Edremit Belediyesi Eş Başkanı Rojbin Çetin, gerek cezaevinde işkence ve cinsel Saldırıya uğrayan Garibe Gezer, gerekse de kolluk asker Musa Orhan tarafından ölüme sürüklenen İpek Er örneğinde olduğu gibi cezasızlıkla sonuçlandırılmaktadırlar. Hal böyleyken işkence ve buna bağlı cezasızlık kararlarının devlet politikası haline geldiği göz önünde bulundurulunca kadına yönelik işkence, kasten yaralama, kasten öldürme suçlarında cezanın alt sınırının artırılması samimi olmadığı gibi sorunu da çözmeye yetmemektedir.

Madde 5:

5237 sayılı Kanunun 96'ncı maddesindeki 'eziyet' suçu kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırının iki yıl altı aydan az olamayacağı düzenlenmiştir. Mevcut yasadaki maddenin devamında eziyet suçunun; çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı, üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe veya boşandığı eşe karşı, İşlenmesi halinde, kişi hakkında üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur demiştir.

Madde 6:

5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesindeki 'tehdit' suçu kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırının dokuz aydan az olamayacağı düzenlenmiştir.

Düzenlemeler genel olarak olumlu gözükse de kadına yönelik erkek şiddetine karşı bütüncül ve etkin çözümler üretmemektedir. Kadına yönelik şiddet kaynağını, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden almaktadır. Erkek egemen zihniyet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği; kadınların

karşısına, evde, sokakta, işyerlerinde, siyasette, yargılama birimlerinde, devlet kurumlarında ve tüm toplumsal alanda çıkmaktadır. Bu ağır eşitsizliğin ortadan kalkması devletin yurttaşlarına karşı anayasal yükümlülüğüdür. İstanbul Sözleşmesi bu yükümlülüğü açıklayan ve kadına karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kaynağından engellenmesi için imzalanmış bir harita niteliğindeydi. Sözleşmeyle, taraf devletlere yükletilen önleme, koruma, kovuşturma ve bütüncül politikalarla hareket etme zaruriyeti şiddet ve eşitsizliği önemli ölçüde önleyecek detayda hazırlanmış ve sözleşmenin uygulanmasına ilişkin güçlü bir denetim mekanizması kumuş idi. Yapılması gereken İstanbul Sözleşmesi'ni ve 6284 Sayılı yasayı etkin bir biçimde uygulamak ve kadına yönelik suçları Türk Ceza Kanunu'nda müstakil başlık olarak ele alarak erkek şiddetine karşı caydırıcı ve bütüncül önlemler almaktır.

Madde 8:

5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere ' ısrarlı takip suçu müstakil bir suç olarak düzenlenmiştir. Düzenlemeye göre; Israrlı şekilde; fiziken takip etmek, haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak, fiillerinin, mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hali suç olarak kabul edilmektedir. Suçun temel cezası, 6 aydan 2 yıla kadar hapis olarak belirlenmektedir.

Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen 6 aydan 2 yıla ve nitelikli halinde 1 yıldan 3 yıla olarak belirlenen hapis cezaları caydırıcı nitelikte değil. Uygulamada ertelemeye tabi olan bu süreler failin cezaevine bile girmemesini ve cezasızlığın devam etmesini getiriyor. Kağıt üstünde olan bir yasal düzenleme uygulamada etkili bir çözüm sunmaktan uzak görünmektedir.

Madde 9

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır. Böylelikle, kadına ve sağlık çalışanlarına karşı gerçekleştirilen kasten yaralama suçlarının işlendiği hususunda, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama nedeni varsayılabilecektir.

Bir suç failinin tutuklanması için suçun illaki katalog suçlardan sayılmasına gerek bulunmamaktadır. Mevcut düzenlemede hukuk devletinin gereği olarak tutuklanması gereken bir çok şiddet faili tutuklanmamaktadır. Bırakın tutuklanmayı gözaltına dahi alınmayan binlerce

fail bulunmaktadır. Örnek verilecek olursa İpek Er, Nadire Kadirova, Rabia Naz Vatan'ın Yelda Kaharman'ın failleri bırakın tutuklanmayı cezasızlıkla ödüllendirildiler. Bu bağlamda öncelikle yargının iktidarın cinsiyetçi politikalarının yansıması olan cinsiyetçi bakış açısından arınıp kararlar vermesi gerekmektedir. Aksi halde bu suçların katalog suçlara dahil edilmesi hiçbir anlam ihtiva etmeyecektir.

Madde 10

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 234'üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçları madde kapsamına dahil edilmektedir. Böylelikle, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Madde hukuki yardımdan faydalanmak isteyip ekonomik olarak yoksun olanların hukuki destek alabilmesi bakımından faydalı bir düzenleme olmakla beraber sorunu kökten çözmemektedir. Öncelikle kadının ekonomik yaşamda var olabilmesine ilişkin politikalar üretilmelidir. Kadını sosyal yardımlara ve ücretsiz avukat desteğine bağımlı kılan sistem değiştirilmelidir. Gelen teklif maddeleri cinsiyet eşitsizliğinin sebep olduğu şiddete bütüncül bir çözüm getirmemektedir.

MADDE 11

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234 üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 12-

Uzlaştırma, belirli şartlara tabi bazı suçların faili ile mağdurunun üçüncü kişiler vasıta kılınarak karşılıklı iletişimine dayanan onarıcı adalet anlayışının doğurduğu alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Ancak bazı suçların nitelikleri gereği uzlaştırma müessesesinin kapsam dışında tutulması da gerekmektedir. Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, ısrarlı takip suçunda uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmektedir. Zira ısrarlı takip suçunun koruduğu hukuki yarar, uzlaştırma kurumunun mahiyetiyle uyuşmamaktadır.

Israrlı takip suçunun uzlaştırma kapsamından çıkarılması olumlu bir gelişmedir. Fakat suçun cezalandırılmasından önce çözülmesi gerek problem önleyici tedbirlerin alınmasıdır. Bilinmektedir ki ısrarlı takipler gerekli tedbirlerle engellenmediği zaman kadın cinayeti ile sonuçlanmaktadır. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği" nin 3 üncü maddesinin (ş) bendinde kavram tanımlanmıştır. Bununla beraber, gerek Kanunda gerekse Yönetmelikte "tek taraflı ısrarlı takip" deyimi kullanılarak ısrarlı takip eylemleri, fail hakkında uzaklaştırma mağdur hakkında ise koruma tedbiri alınmasını gerektiren bir olgu olarak düzenlenmişse de uygulamada bu kural uygulanmamıştır. Nahide Opuz örneği bu anlamda AİHM'nin ihlal kararı vermesi sebebiyle de çarpıcı bir örnektir. Uygulamada Fail ile mağdur arasında önceden duygusal veya kişisel bir ilişkinin mevcut olması durumunda koruma tedbirlerine hükmedilmediği sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Dolayısıyla, failin mağdur ile daha önceden kişisel veya duygusal bir ilişkiye sahip olduğu, ancak bu ilişkinin mağdur tarafından sonlandırıldığı hallerde, failin bu eylemleri mağduru tekrar ilişkiye ikna etmek amacıyla işlediği, dolayısıyla fiilin 6284 sayılı Kanun kapsamına girmediği algısı kolluk birimlerinde yaygın bir kanıdır. Hatta ısrarlı takip eş tarafından yapıldığı durumda kolluk memurları kendilerine uzlaştırmacı bir misyon edinip ısrarlı takip mağduru kadın ile faili barıştırmaya çalışmaktadır.

Değerlendirme

Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması ile beraber aynı doğrultudaki diğer düzenleme kaldırılmıştır. Teknik bir düzenleme denilebilinir.

MADDE 14 –

Maddenin birinci fıkrasıyla, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmekte ve izin verme yetkisi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmektedir.

Maddeyle ayrıca, 4483 sayılı Kanunun 7. maddesinde yer alan soruşturma iznine dair otuz günlük karar verme süresinin altmış; zorunlu hallerde kullanılabilecek olan on beş günlük uzatma süresinin ise otuz gün olarak uygulanmasına imkân tanımaktadır.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası 9/14 kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilmek suretiyle Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi hükme bağlanmaktadır. Ayrıca maddede Kurulun oluşumu ile toplanma ve karar alma usulü düzenlenmekte ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir. Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücu konusunda verdikleri kararlar sebebiyle mali ve idari yönden sorumlu tutulabilmeleri için görevlerinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

Değerlendirme

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulu, idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacaktır. Sağlık meslek örgütlerinin bulunmadığı kurulların bağımsız ve nesnel olmayacağı aşikârdır. Mesleki Sorumluluk Kurulu adeta Adli Tıp Kurulu, Ohal Komisyonu haline dönüşecektir. Kurulda meslek örgütü temsilcilerinin yer almaması ve meslek icrasına dair değerlendirmenin tümüyle Sağlık Bakanlığı yöneticileri eliyle yapılması temsiliyet sorunu oluşturacak; ayrıca sağlık çalışanları üzerindeki siyasi baskıyı daha da artıracaktır. Malpraktis konulu soruşturmalarla ilgili oluşturulan Mesleki Sorumluluk Kurulu sağlık alanındaki kusurlara bütüncül yaklaşmayı engelleyen ve hatayı bireyselleştirip kalıcı çözüm bulunmasına engel olacaktır. Oysaki sağlık hizmetindeki kusurlar her zaman bireysel olarak doktordan kaynaklı değil çoğu zaman sistemin kendisinin problemli olmasından kaynaklanmaktadır. Bu anlayış sistemi problemli hale getiren asıl sorumluların görünür olmasını engellemektedir.
Kısacası getirilen kanun teklifi, malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Madde 15- Maddeyle, 3359 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemek suretiyle, uygulamada sorun yaşanmaması ve hak ihlallerine neden olunmaması için Teklifle Kanuna eklenen ek 18 inci maddeyle getirilen düzenlemelere ilişkin geçiş hükümleri belirlenmektedir

MADDE 13-14-15 DEĞERLENDİRMESİ

Sağlık emekçilerinin şiddetin önlenmesi, insanca çalışma koşulları ve ücretlerinin iyileştirilmesi talebiyle bu hafta başında iş bırakma eylemine gittiği, iktidar ortaklarının sözlü saldırılarına maruz bırakıldığı ve haklı taleplerle açıklama yapmak isteyen sağlık çalışanlarının yerlerde sürüklendiği bir atmosferde gelen bir yasa teklifi ile karşı karşıya bulunmaktayız. Yasa teklifi sağlık alanında şiddeti önlemek açısından olumlu düzenlemeler içerse de yeterli olmayıp sorunun kaynağını ortadan kaldırmamaktadır. TTB tarafından yıllardır sağlıkta şiddetin katalog suçlar kapsamına alınması önerilmekteydi. Bu teklifle bu önerinin düzenlenmesi elbette olumlu bir gelişmedir. Ancak sağlıkta şiddeti yaratan koşullar sadece caydırıcı kanun maddelerinin olmaması değil bir bütünen sağlık politikaları ve sağlıktaki dönüşümle alakalıdır. Günlerce randevu bulamayan 5 dakika muayene hakkı bulan vatandaşların sağlık hizmetine erişimiyle ilgili yaşadıkları sıkıntılarda doğrudan sağlık çalışanlarını sorumlu görmesine neden olmaktadır.

Sağlıkta şiddet sorunun etkili yöntemlerle çözülebilmesi için öncelikle meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları derneklerinin görüşleri dikkate alınmalıdır. *28.03.2022*

Habip Eksik
Iğdır

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 14. Maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi hususunda gereğini arz ve teklif ederiz.

Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

Habip Eksik
Iğdır

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

"EK MADDE 18-2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır.

Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri" nden sonra gelmek üzere "ortak sağlık güvenlik birimleri-iş yeri sağlık güvenlik birimi" gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş

hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Kurulun soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararları ile işleme koymama kararlarına karşı tebliğden itibaren on gün içinde "Bölge İdare Mahkemelerine" itiraz edilebilecektir."

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsammda yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul,

a) Bakan, Bakan yardımcısı, Genel Müdür ya da Daire Başkanı düzeyinde Sağlık Bakanlığının belirlediği bir temsilci,

b) Meslek Odası, Türk Tabipler Birliği'nin seçtiği bir temsilci,

c) Hasta Hakları Derneklerinin seçtiği bir temsilci,

d) Profesör, doçent, uzman, pratisyen hekim unvanlı bir dahiliye, bir cerrahi, bir çocuk hastalıkları, bir psikiyatri, bir kadın doğum uzmanı, bir aile hekimi veya halk sağlığı uzmanı, bir diş tabibi olmak üzere ilgili uzmanlık dallarının meslek örgütlerinin seçtiği 7 hekimin dahil olduğu ve en az 6 üyesi kadın olan toplam 11 üyenin oluşturduğu özerk bir yapıdır. Kurulun Başkanı kurul üyeleri tarafından seçimle belirlenir.

e) (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı kurulun iş yüküne göre yeni kurullar oluşturabilir.

Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri" nden sonra gelmek üzere "ortak sağlık güvenlik birimleri-iş yeri sağlık güvenlik birimi" gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu *28/03/2022*

Esas No: 2/4290

Karar No: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. GİRİŞ

Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM ve 109 Milletvekili tarafından 16/03/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4290 esas numaralı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 22/03/2022 tarihinde yaptığı toplantısında, 2/4290 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM ile Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. TEKLİFİN İÇERİĞİ

2/4290 sayılı Kanun Teklifi ve gerekçesi incelendiğinde;

• 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62 nci maddesinde yapılan değişiklikle takdiri indirim nedenlerinin tahdidi hale getirilmesinin; failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını samimi olarak göstermesinin sağlanmasının, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmamasının ve ayrıca takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesinin,

• 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinde yapılan değişiklikle kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi halinin bu suçun nitelikli halleri arasına alınmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın alt sınırının dört aydan altı ay hapse çıkarılmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinde yapılan değişiklikle işkence suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırının iki yıl altı ay hapse çıkarılmasının,

• 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinde yapılan değişiklikle; hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılmasının,

• Türk Ceza Kanununun 113 üncü maddesinde yapılan değişiklikle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın altıda bir oranında artırılmasının,

• 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklemek suretiyle, ısrarlı takip olarak nitelendirilen fiillerin müstakil bir suç haline getirilmesi ve ısrarlı takip teşkil eden fiillerin orantılı yaptırıma bağlanmasının; suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi hallerinin, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmesinin, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyete bağlı olmasının ve suçun uzlaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılmasının,

• 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçlarının tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmasının ve kasten yaralama suçunun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi hallerinin de kataloga eklenmesinin,

• Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmalarının sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde yapılan değişiklikle TCK'da yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçlarının madde kapsamına dahil edilmesinin ve 239 uncu maddesindeki değişiklikle bu suçlarda katılana da ücretsiz avukat sağlanmasının,

• Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmesinin ve izin verme yetkisinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmesinin,

• Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesinin

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuz, TBMM İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi uyarınca yapılacak görüşmelerin Teklifin tümü üzerinde yapılmasını ve Komisyon üyelerinin maddeler üzerindeki görüşlerinin de Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanmasını, Teklifin maddelerinin ayrıca oylanmaması usulünü kararlaştırmıştır.

3. KOMİSYON GÖRÜŞMELERİ

Komisyon Başkanı Edirne Milletvekili Dr. Fatma AKSAL tarafından yapılan açıklamalarda;

• Şiddetin bireyleri, toplumları ve hatta tüm canlıları doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen karmaşık ve çok yönlü bir olgu olduğu, kadına karşı şiddetin bütün ülkelerin çözmesi gereken ortak bir sorun olduğu,

• Şiddetin yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddetin "bir insanlık suçu" olduğu ve bu şiddetle topyekûn mücadele edilmesi gerektiği,

• Kadına yönelik şiddet vakalarının bir taraftan kadının biyolojik, psikolojik, sosyal gelişimine sekte vururken diğer taraftan aile yapısı ve çocukların gelişimine yönelen büyük bir tehdit olduğu ve toplum vicdanında derin yaralar açtığı,

• "Güçlü Kadın Güçlü Türkiye" esasıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde 2002 yılından bu yana Ülkemizdeki tüm kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayata katılımını desteklemek için önemli düzenlemelerin hayata geçirildiği; kadın haklarının teminatı olan Anayasamız başta olmak üzere, iç mevzuatımızda gerekli düzenlemelerin hızla yapıldığı, bu kapsamda tüm kurum ve kuruluşlarca "şiddete karşı sıfır tolerans" ilkesiyle kadına yönelik şiddetle etkin şekilde ve kararlılıkla mücadele edildiği, mağdurların korunması ve desteklenmesine yönelik tedbirlerin hızla hayata geçirildiği,

• 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun kabul edildiği ve Kanunla korunan kişiler ve şiddet uygulayanlar hakkında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirlerin ayrıntılı bir şekilde düzenlendiği,

• 2012 yılından beri şiddetin önlenmesiyle koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerini veren Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin 81 ilde hizmet verdiği, ilçe düzeyinde, şiddet mağduru ve beraberindeki çocukların ihtiyaç duydukları konularda, sosyal hizmet modellerine erişimlerini kolaylaştırmak ve karşılaştıkları sorunların çözümü için bire bir destek almalarını sağlamak amacıyla, 374 sosyal hizmet merkezinde şiddetle mücadele irtibat noktası oluşturulduğu,

• Kadına yönelik şiddetle mücadelede elektronik kelepçe uygulamasının ülke geneline yaygınlaştırılması için gerekli yasal ve teknik altyapı çalışmalarının yürütülerek İçişleri Bakanlığı Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi (GAMER) bünyesinde, 25 Ocak 2021 tarihinde Elektronik İzleme biriminin faaliyete geçirilerek ülke genelinde kullanılmaya başladığı,

• Kadına karşı şiddetle mücadelede şiddet ihbarlarının daha hızlı bir şekilde iletilmesi için Kadın Destek Sistemi KADES mobil uygulamasının hayata geçirildiği, KADES uygulamasının hizmete girdiği 24 Mart 2018 tarihinden bu güne kadar 3 milyon 411 bin 190 kişinin uygulamayı indirdiği ve 341.340 kişinin ihbarda bulunduğu,

• 6284 sayılı Kanun kapsamında, mağdura daha hızlı ulaşılarak takip ve izleme sürecinin etkinliği artırılması amacıyla veri entegrasyonu çalışmalarının yürütüldüğü,

• Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun yakın zamanda hazırladığı raporunun, kadına yönelik şiddetle mücadelede yasamaya ve uygulamacılara rehberlik edeceği,

• Şiddetle mücadelede süreklilik ve devamlılığın esas olduğu ve Teklifle öngörülen düzenlemelerin de bu mücadeleyi çok daha ileriye taşıyacağı,

• Teklifle, gerek kadına karşı gerekse sağlık çalışanlarına karşı işlenen suçların önlenmesinde ve faillerin cezalandırılmasında son derece etkin hükümler getirildiği,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Teklifin ilk imza sahibi Ankara Milletvekili Lütfiye Selva ÇAM tarafından yapılan açıklamalarda;

• Tüm dünyada kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalini engelleyecek ve sorumlular hakkında gerekli hukuki yaptırımların gecikmeksizin uygulanmasını sağlayacak önlemlerin alınmakta olduğu,

• Kadına yönelik şiddetin, uluslararası ve ulusal düzeyde alınan tüm tedbirlere rağmen varlığını devam ettiren evrensel bir sorun olduğu,

• Dünya Sağlık Örgütünün son verilerine göre dünya genelinde her 3 kadından birinin fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik açılardan şiddete maruz kaldığı; dünyanın pek çok yerinde açlık, savaş, göç ve şiddetten en fazla kadınların etkilendiği,

• Ülkemizde 2002 yılından beri kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılmasını teminen, kadınların hak ve özgürlüklerinin ihlalinin önlenmesine ve şiddet fiillerinin etkin şekilde cezalandırılmasına yönelik düzenlemeler getirildiği,

• 2002 yılından bu yana kadınların eğitimi, iş hayatına ve sosyal hayata daha güçlü bir şekilde katılımı, siyaset alanındaki temsil oranlarının artırılması, özellikle de kadına yönelik şiddetin önlenmesi yoluyla çok önemli adımlar atıldığı, başta Anayasa ve temel kanunlar olmak üzere mevzuatımızda kadın-erkek eşitliğinin hukuki zemininin güçlendirildiği, pozitif ayrımcılığın benimsendiği,

• 2002 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Medeni Kanunu'yla cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortadan kaldıran düzenlemeler gerçekleştirildiği, 2003 yılında yürürlüğe giren yeni İş Kanunu'nun getirdiği işveren işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayrım yapılamayacağının hükme bağlandığı,

• 2004 yılında Anayasa'nın 10 uncu maddesine "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmünün ve 2010 yılında yapılan değişiklikle pozitif ayrımcılık uygulamasının sağlanmasına yönelik hükmün eklendiği,

• 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Kanunun, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli bir düzenleme olduğu,

• 08/07/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesinin nitelikli hâl kabul edilerek daha fazla ceza verilmesinin sağlandığı,

• Kadına karşı şiddetle, "sıfır tolerans" ilkesiyle etkin ve kararlı şekilde mücadele edildiği, yapılan tüm düzenlemeler ve hayata geçirilen uygulamaların, kadına yönelik her türlü ayrımcılığa karşı kararlı duruşun önemli bir göstergesi olduğu,

• TCK'nın 62 nci maddesinde öngörülen değişiklikle takdiri indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçerek maddenin uygulama alanının sınırlandırıldığı, failin samimi pişmanlık içermeyen davranışlarının takdir indirimi nedeni olarak kabul edilmemesinin sağlandığı, maddenin (2) nci fıkrasının duruşma öncesi ve duruşma sırasındaki davranışlarının da iyi hâl indirimi kapsamına aldığı ve kişinin pişmanlığını gösteren herhangi somut bir ifade bulunmadığı, "gibi hususlar" ifadesinin hakime sınırsız iyi hâl indirimi konusunda takdir hakkı kullanma yetkisi sağladığı; değişiklikle failin pişmanlığını gösteren davranışlarının esas alınmasının sağlanacağı, bu kapsamda iyi hâl indiriminin bundan sonraki süreçlerdeki uygulamasında Kanundan kaynaklanan aksaklıkların ortadan kaldırılacağı,

• Kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla bazı suçların kadına karşı işlenmesi hâlinde cezaların artırılmasının öngörüldüğü,

• Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde verilecek cezanın altıda bir oranına kadar artırılacağı,

• Israrlı takip fiillerinin ilk defa TCK'da müstakil suç olarak düzenlenmesinin sağlandığı, suçun nitelikli hâli bakımından tutuklama kararı verilebileceği, ısrarlı takip suçunun şikâyete bağlı olacağı ve uzlaştırma usulüne tabi olmayacağı,

• Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunun Ceza Muhakemesi Kanunu'nda yer alan katalog suçlar arasına alınmasını teminen kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı veya canavarca hisle işlenmesi hâllerinin de kataloga dâhil edileceği,

• Kasten yaralama, ısrarlı takip, işkence, eziyet ve çocukların cinsel istismarı suçlarında mağdurlara istemleri hâlinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi sağlanacağı,

• Sağlık çalışanları hakkında yürütülen suç soruşturmalarında izin müessesesini yeniden ele alındığı ve Devletin ödediği tazminat sebebiyle ilgili sağlık çalışanına rücusuna ilişkin bir düzenleme getirildiği,

ifade edilmiştir.

Teklifte imzası bulunan Malatya Milletvekili ÖZNUR ÇALIK tarafından;

• Cumhurbaşkanı liderliğinde yaklaşık 20 yıldır yürütülen politikalarla kadın haklarının geliştirilmesi ve şiddetle mücadelede mevzuat değişiklikleri ve yürütülen politikalarla eğitimden istihdama kadar her alanda önemli kazanımlar elde edildiği,

• Kadına yönelik şiddetle "ama"sız, "fakaf"sız, "lakin"siz topyekun yürütülecek bir mücadele ile şiddetsiz toplumun inşa edilebileceği,

• Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun toplumun her kesimi ile görüşerek uzun ve meşakkatli çalışmanın neticesinde 17 başlık altında kadına yönelik şiddetle etkin mücadele edilmesine yönelik önerileri belirlediği; bu tespitlerde farkındalık ve zihniyet dönüşümünün en önemli unsurlardan biri olarak belirlendiği,

• Ülkemizdeki temel insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmalara uygun olarak başta Anayasa olmak üzere, yürürlükte bulunan kanunlarda kadın haklarını güçlendirmeye, ayrımcılığı ve kadına yönelik şiddeti önlemeye ilişkin önemli düzenlemeler yapıldığı,

• Devletin bireyleri koruma yükümlülüğü çerçevesinde yapılan düzenlemeler dikkate alındığında yasal altyapının ve hukuk sisteminin geliştirilmesinde kayda değer kazanımlar elde edildiği, bununla birlikte kadına yönelik şiddetle mücadele sürecinin etkinliğinin artırılmasını teminen mevzuatımızda da bazı değişiklikler yapılması gerektiği,

• Kadına yönelik şiddetle etkin mücadele kapsamında tedbir mahkemelerinin faaliyete geçirilmesinin çok önemli olduğu,

• Teklifin 1 inci maddesiyle öngörülen değişiklikle, "takdiri indirim nedenlerinin" uygulanmasında cezasızlığa yol açan uygulamadaki aksaklıkların giderileceği,

• Teklifin kadınlara ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik önemli hükümler içerdiği,

• "Sıfır şiddet, sıfır can kaybı" ilkesiyle bugüne kadar yapılan başta Anayasa olmak üzere bütün iç mevzuatımızdaki ve politika belgelerindeki düzenlemelerin şiddetle mücadeleye ivme kazandırdığı, uygulamadan kaynaklanan aksaklıkların giderilmesine yönelik tedbirlerin de hızla alındığı ve alınmaya devam edeceği,

• 2009 yılında KEFEK'in kurulduğu ve ilk kurulan alt komisyonun Erken Yaştaki Evlilikleri Önleme Komisyonu olduğu, bu Komisyonunun tespit edilen önerilerinin uygulanmasının takip edildiği ve erken yaştaki evliliklerin %2'lere kadar gerilediği,

• Karar alma süreçlerinde kadınların daha fazla yer alması, daha fazla kadın yönetici atanması önerisi kapsamında Millî Eğitim Bakanı ile yapılan görüşmeler sonrası; pozitif ayrımcılık ilkesine istinaden her ilde il müdürü atanması veya mutlaka bir kadın il müdür yardımcısı atanması hususunun gündeme alındığı ve diğer önerilerin de uygulanmasının takipçisi olunacağı,

• Araştırma Komisyonunun yaptığı önerilerin uygulamaya geçirilmesine yönelik adımlardan biri olarak bu Kanun Teklifinin hazırlandığı ve şiddetle etkin mücadele edilmesine yönelik benzeri düzenlemelerin hazırlanmaya devam edeceği

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

• Kadına yönelik şiddet suçlarının toplumu derinden etkilediği, bu suçlarla etkin mücadele edilmesine ve mağdurların adalete erişiminin kolaylaştırılmasının sağlanmasına yönelik hazırlanan düzenlemenin önemli hükümler içerdiği,

• Kadına yönelik kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçlarının kadına karşı işlenmesi halinde yaptırımların ağırlaştırılmasının olumlu olduğu,

• Teklifin hazırlanmasında 315 sıra sayılı Araştırma Komisyonu Raporunun tespit ve önerilerinin dikkate alındığı ve raporda her kesimin görüşünün alındığı, kadına yönelik şiddet suçlarına yönelik Bakanlıkça araştırma yürütüldüğü,

• Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kadına yönelik şiddet içeren birçok davaya müdahil olduğu,

• Kadın haklarının geliştirilmesi ve korunması ile kadına yönelik şiddetle mücadele konusunun partiler üstü bir mesele olarak görüldüğü,

• Cezanın caydırıcılığı için cezanın bilinirliği ve kesinliğinin önemli olduğu, toplumdaki cezasızlık algısının giderilmesine yönelik tedbirlerin etkin şekilde uygulanması gerektiği,

• Ceza yaptırımlarının suç oranları üzerindeki etkisi ve caydırıcılığı ile ilgili araştırmaların yapılması gerektiği,

• Kadına yönelik işlenen suçlarla mücadelede bütüncül politikalar yürütülmesinin önemli olduğu, suçun yaptırımının ağırlaştırılması yanında uygulamadaki eksikliklerin de giderilmesine yönelik etkin tedbirler alınması gerektiği,

• Kadına yönelik şiddete yol açan sebeplerin ortadan kaldırılmasının şiddetle mücadelede esas olduğu; toplumdaki ve özellikle medyadaki olumsuz söylemlerin önlenmesi gerektiği,

• Kadına yönelik şiddet suçlarıyla mücadelede, ceza kanunlarındaki yaptırımların ağırlığı kadar hükmedilen cezaların uygulanmasının da önemli olduğu, bu sebeple söz konusu suçlarda, cezasızlık algısına yol açan hükmün açıklanmasının geri bırakılması, para cezasına çevrilmesi gibi konulardaki hükümlerin değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılması gerektiği,

• Teklifin 1 inci maddesi ile TCK'nın 62 nci maddesine eklenen "yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışlar" ibaresinin amaçlanan sonuca ulaşılmasını teminen daha somut belirlenmesi gerektiği,

• Kadına ve çocuklara yönelik şiddet suçlarında takdiri indirim sebeplerinin uygulanmaması gerektiği,

• Ceza yargılamasında takdiri indirim sebepleri ve haksız tahrik hükümlerinin uygulanmasında uygulayıcıların kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmasının önemli olduğu,

• Teklifin 3, 5 ve 8 inci maddesi kapsamında "eşe" ve "boşanmış eşe" karşı işlenen suçlarla ilgili öngörülen cezayı artıran sebeplerin, aralarında evlilik bağı olmayan kadınlara yönelik gerçekleştirilen şiddet eylemlerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği,

• Uygulamada kadına yönelik şiddet suçlarında haksız tahrik indirimlerinin de sorunlu bir alan olduğu, kamu vicdanını yaralayan kararlar verilebildiği,

• Teklifin 8 inci maddesiyle ısrarlı takip teşkil eden fiillerin ayrı bir suç olarak TCK'da düzenlenmesinin önemli bir husus olduğu, maddede suç teşkil eden fiiller için öngörülen yaptırımların artırılmasının değerlendirilmesi gerektiği,

• Israrlı takip suçunda ağırlatıcı sebeplerin bulunması halinde suçun resen soruşturulması ve kovuşturulması hususunun değerlendirilmesi gerektiği,

• 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde yapılan değişiklikle "cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet" suçlarında mağdur ve şikayetçiye baro tarafından avukat görevlendirilmesinin sağlanmasına yönelik hükmün mağdurun adalete erişimi açısından son derece önemli olduğu, kadına yönelik şiddet suçlarının tüm mağdurlarının bu haktan yararlanmasını sağlamaya yönelik madde kapsamının genişletilmesinin değerlendirilmesi gerektiği,

• Kadına yönelik şiddet suçlarının etkin şekilde soruşturulması ve kovuşturulmasını teminen yargı mensuplarının kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik tedbirler alınması gerektiği,

• Kadına yönelik işlenen suçlarla etkin mücadele edilmesini teminen bu kapsamdaki suçlarda uzlaşma yapılmaması gerektiği,

• Kadına karşı işlenen suçlarda hükmedilen cezaların etkili şekilde infaz edilmesi ve cezaların infazı aşamasında cezasızlık algısına neden olan sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik tedbirler alınması gerektiği

şeklinde görüş, eleştiri ve öneriler ifade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandıktan sonra Komisyonumuzun genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Teklife ilişkin uygunluk görüşünü içeren Raporumuz, Adalet Komisyonu Başkanlığına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Fatma Aksal	*Hülya Nergis*	*Jale Nur Süllü*
Edirne	Kayseri	Eskişehir
		(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Sözcü	Kâtip	Üye
Tülay Kaynarca	*Filiz Kerestecioğlu Demir*	*Gamze Taşcıer*
İstanbul	Ankara	Ankara
	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Nevin Taşlıçay	*Şenol Sunat*	*Mustafa Levent Karahocagil*
Ankara	Ankara	Amasya
	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Aysu Bankoğlu	*Zülfü Demirbağ*	*Muhammet Naci Cinisli*
Bartın	Elazığ	Erzurum
(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)		(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Emine Nur Günay	*Sabahat Özgürsoy Çelik*	*Suzan Şahin*
Eskişehir	Hatay	Hatay
		(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Ceyda Çetin Erenler	*Yelda Erol Gökcan*	*Çiğdem Erdoğan Atabek*
Kütahya	Muğla	Sakarya
Üye	Üye	Üye
Neslihan Hancıoğlu	*Candan Yüceer*	*Bahar Ayvazoğlu*
Samsun	Tekirdağ	Trabzon
(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4290) esas numaralı **"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'**ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıda yer almaktadır.

1. TEKLİFİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Ülkemizde son yıllarda, toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde büyük bir artış yaşanmaktadır. Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerindeki artış, mevcut, toplumsal, hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitimsel yapı içindeki ayırımcı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini görmezden gelen anlayıştan ayrı düşünülemez. Dolayısıyla, kadına yönelik şiddetten söz ederken mevcut iktidarın toplumsal cinsiyet eşitliğine bakış açısı, görmezden gelinemez. Toplumsal cinsiyet eşitliği tamlamasını kullanmaktan kaçınan, kadını bir birey olarak görmeyip, sürekli eş, anne, aile düzleminde konumlandıran merkezi yönetim anlayışının, 20 yıldır şiddeti üreten tüm dinamikleri şekillendirmesi de kaçınılmazdır. Şiddet olaylarında yaşanan artışın, ekonomik, sosyal, psikolojik, hatta teknolojik gelişmeler gibi, çok yönlü boyutları vardır. Çeşitli etmenler, şiddetin artışında rol oynuyorsa da ülkemizde son yıllardaki olumsuz iklimin şiddet artışına yol açtığı görmezden gelinemez.

24 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bulunan 247 vekilin 246'sının kabul oyuyla, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi), 19 Mart 2021 tarihinde sadece Cumhurbaşkanı'nın kararıyla çıkılma kararı alınması, artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda iktidarın bakış açısının, somut bir göstergesidir. Kadının güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yoluyla şiddetin önlenmesi amacı taşıyan İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede çıkılma kararı verilmesi, kadınlar için büyük bir kazanımın kaybı anlamını taşımaktadır. Kadınlar açısından büyük bir kazanım olan İstanbul Sözleşmesi'nden, toplumsal bir uzlaşı sağlanmaksızın tek bir kişinin verdiği karar ile çekilme geniş toplum kesimleri, demokratik kitle örgütleri, kadın hakları alanında mücadele veren sivil toplum örgütleri ve kadınlar tarafından tepki ile karşılanmıştır.

Artan kamuoyu tepkileri ve kadına yönelik şiddet karşısında, suçun ceza ile önlenebileceği varsayımından yola çıkılarak iktidarın çözüme bakış açısını yansıtan bir duyuru

gelmiştir. 4 Mart 2022 tarihinde Kadın ve Demokrasi Derneği'nin Olağan Genel Kurulu'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kadına yönelik şiddetle mücadelede bir "reform" paketi hazırlığı duyurulmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından yapılan konuşmada, *"Sadece takım elbise giyerek tiyatrovari görüntüler indirim gerekçesi olmayacaktır. Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve eziyet gibi suçlar kadına karşı işlenmişse cezalar daha da artırılacaktır,"* açıklaması yapılmıştır.[1]

16 Mart 2022 tarihinde, söz konusu içeriklerin düzenlendiği, 117 AK Parti ve MHP milletvekilinin imzasıyla TBMM Başkanlığı'na **"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"** ("Kanun Teklifi")[2] sevk edilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) bir yeni madde ihdası ile 8, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) 4, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda 3 madde değişikliği olmak üzere, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte 17 maddeden ibaret olan bu teklif; torba yasa olarak düzenlenmiş olup, kadına yönelik şiddete ilişkin suçlarda takdiri indirim nedenlerini, kadına yönelik suçların nitelikli haller kapsamına alınmasını ve ısrarlı takip suçunun müstakil suç olarak düzenlenmesi bakımından, değişiklikleri düzenlemektedir. Buna karşın, Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) olarak bilinen komisyonumuz, ancak tali komisyon olarak atanmıştır.

22 Mart 2022 Salı günü toplanan komisyonumuzda görüşmeler başladığında Komisyon Başkanı, görüşmelerin yalnızca teklifin geneli üzerinde yapılması önerisinde bulunmuştur. Kanun Teklifi'nin gündem olarak milletvekili odalarına dağıtımı sırasında, bu yönde bir görüş belirtilmemiştir. Ayrıca Kanun Teklifi'nin içeriği doğrudan KEFEK'in çalışma konusuna girmektedir. Bu bakımdan esas komisyon olarak atanması gerekirken, KEFEK'in konuya ilişkin tali komisyon olarak atanması başlı başına bir yanlıştır. Ayrıca, bu nitelikte bir Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin sadece genel tartışma zemininde bırakılmasına ilişkin bu öneri, konunun aceleye getirilmeye çalışıldığı izlenimi uyandırmaktadır. Dolayısıyla öneri, Grubumuzca usul tartışması açılması istemiyle kabul edilmemiştir. Usul tartışması açılarak Kanun Teklifi'nin maddelerinin tek tek görüşülmesi yönündeki önerimiz, Kanun Teklifi'nin alelacele geçirilme çabası içerisinde olan AK Parti ve MHP oyları ile reddedilmiştir.

---

[1] https://www.aa.com.tr/tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-kadina-siddetle-mucadelede-yeni-reform-paketini-en-kisa-surede-tbmmnin-gundemine-getirecegiz/2523460, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

[2] Kanun teklifinin tam metni için bkz: https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/312253, Erişim Tarihi: 16 Mart 2022.

Kanun Teklifi'nin tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Komisyonu'nda da görüşüleceği, ertesi gün Adalet Komisyonu'na geleceği söylenerek; pandemi koşulları göz önünde bulundurulmaksızın, komisyon görüşmesi, küçük ve yeterince havalandırılamayan bir salonda, ara dahi verilmeden ısrarla sürdürülmeye çalışılmıştır. Müzakere ve ortak akıl oluşması yönündeki çabalarımız daha önce gerçekleştirdiğimiz komisyon toplantılarında olduğu gibi, bu defa da karşılık görememiş ve hükümetin emrivaki yasa yapım süreci bu görüşmede de devam etmiştir. Teklifin görüşmelerinin gerçekleştirileceği günün belirlenmesi, görüşmelerin ne kadar sürdürüleceği ve her bir madde üzerinde detaylı konuşmanın teklifin iyileştirilmesi için gerekli olduğu gibi, toplantı sürecine ilişkin önerilerimiz yok sayılmıştır. Oysaki aynı Kanun Teklifi'nin genelinin yanında tek tek maddelerinin görüşülmesi teklifi; görüşüldüğü diğer tali komisyon olan Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Komisyonu'nda kabul edilmiş ve bu komisyonun ilgili görüşmeleri bir sonraki gün de devam ettirilmiştir.

Öte yandan, bu Kanun Teklifi'nin KEFEK görüşmelerinde TBMM İçtüzük'ünün 38'inci maddesi uyarınca Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. İçtüzük'ün 38'inci maddesinde *"Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler"* hükmü yer almaktadır. Ancak komisyon, başta torba yasa olması ve aşağıda açıklanacak diğer nedenlerle Anayasa'ya aykırılık içeren teklifin görüşmelerinde, İçtüzük kapsamında üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmemiştir. Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmayan yasalar Anayasa'ya aykırıdır.

AK Parti ve MHP ittifakı tarafından adeta bir teamül haline getirilen "torba yasa" düzenlemesi bu Kanun Teklifi'nde de görülmektedir.

27. dönemin yasama faaliyeti olarak bugüne kadar TBMM'de 600 milletvekili 2879 maddeyi görüşerek 247 kanun teklifini kanunlaştırırken; Cumhurbaşkanı 95 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle 2597 maddeyi, gerekçesiz bir şekilde yürürlüğe koymuştur. Bu dönemde, TBMM Genel Kurulu'na gelen 247 yasa teklifinin 56'sı torba yasa olup; 2879 maddenin 1791'i torba yasa tekliflerinden olmuştur.

Torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırılığının yanında; kanunların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini de sakatlamaktadır. 2017 Anayasa değişikliği ile birlikte, TBMM'nin yasama yetkisinin üstünlüğünün altı çizilmiştir. Milletvekilleri yasama yetkisini bizzat kullanmaktadırlar. Bu

süreçte, bakanlık ve kamu kuruluşlarından öneriler alabilir, hazırlanacak tekliflerde bu önerilerden yararlanabilirler. Ancak kanun tekliflerinin, yürütmenin doğrudan müdahalesiyle tümüyle TBMM dışında hazırlanması ve hatta bizzat yürütme yazımıyla, yürütme kalemiyle yapılması, yasama üstünlüğünün TBMM'ye özgü yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır. Ayrıca yine 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri de, torba yasa uygulamasını yersiz kılmaktadır.

Torba yasa uygulaması, teklif metinlerinin yasama erki olan meclis yerine yürütme tarafından hazırlanması, İçtüzük 38. Madde gereklerinin yerine getirilmemesi, TBMM'nin müzakereci organ olarak çalıştırılmaması ve torba yasa uygulamasının Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya uygunluk denetimini etkili bir şekilde yapmasını zorlaştırıyor olması; Anayasa'nın 7'inci maddesindeki *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Bu yetki devredilemez,"* ve 11'inci maddesindeki *"Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz,"* hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır. Bu aykırılık, torba yasa olarak sunulan ve işbu muhalefet şerhinin konusunu oluşturan Kanun Teklifi için de geçerlidir.

Kanun Teklifi'nde 14 Mart Tıp Bayramı'nda sağlık çalışanlarına ilişkin düzenlemelerle kadına yönelik şiddete ilişkin cezai artırımlar bir torbaya konulmuştur. Teklif, son 20 yılda hızla artarak sağlık çalışanlarının hayatını tehdit eden sağlıkta şiddetin önlenmesi konusunda kapsamlı bir kanun teklifi bekleyen sağlık emekçilerinin ve sağlık örgütlerinin taleplerini karşılamaktan uzak olduğu gibi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda da oldukça yetersizdir. Sağlıkta şiddet ve kadına yönelik şiddetin önlenebilmesi için, sorunun tanımlanması, bunun için de düzenli veri toplanması gerekmektedir. Ancak, bu iki konuda da düzenli bir veri toplanmadığı gibi, iktidar her iki konuda da müzakereden uzak ve emrivaki tavrına devam etmektedir.

Kanun Teklifi'nin genel değerlendirmesine geçmeden önce, komisyonda görüşmelerin yapıldığı tarihin, ülkemiz adına kadının insan hakları açısından önemli bir uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış kararı alınmasının birinci yılına denk geldiğini de belirtmek gerekmektedir. Çıkış kararını açıklayan, 19 Mart 2021 tarih ve 3718 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı, kadın hakları konusunda Türkiye'nin en büyük geri adımı olarak tarihe geçmiş, uluslararası arenada bir utanç olarak ülkemizin hanesine yazılmıştır. Görüştüğümüz Kanun Teklifi ise Anayasa ve hukukun tüm kurallarının yok sayılarak, "ben yaptım oldu"

anlayışıyla bir gecede, tek kişinin imzası ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış kararının gölgesinde kalmıştır. Bu anlamda da, AK Parti ve MHP iktidarının "şiddete sıfır tolerans" söylemini dayanaksız bırakarak kadın hakları konusunda samimiyetsiz tutumu olarak kayda geçmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, kadına yönelik şiddetin sonlandırılması konusunda siyasi iradenin sakatlanmasına yol açmış ve iktidarın toplum nezdinde geçerliliğini yitirmeye başlamasına neden olmuştur. Tam da böylesi bir dönemde, bu Kanun Teklifi'nin gündeme getirilmesinin ana nedeni, bu ülkede yaşayan kadınların katledilmesi ve erkek şiddetine uğramasıdır. Zorda ve darda kalan AK Parti ve MHP ittifakının yine bir 8 Mart konuşmasında topluma "müjde" ve "reform" olarak duyurduğu bu Kanun Teklifi ile eş zamanlı olarak konuda çalışma yürüten kadın örgütlerini kriminalize etme çabası, hedef göstermesi, toplumdaki kadın nüfusunu kutuplaştırmaya çalışması çelişkili ve tutarsızdır. Bu nedenle bu Kanun Teklifi, daha en başından anlamını, gerçekliğini ve samimiyetini yitirmiştir. Kamuoyuna sunumuna ve sunum tarihlerine de bakıldığında, Kanun Teklifi'nin kadın politikalarına ilişkin çelişkili eylem, söylem ve politikaları belli olan ve bu anlamda kadınlar nezdinde geçerliliğini yitiren iktidarın meşruiyet arayışından ve kadınların gözlerini boyama çabasından başka bir şey değildir. Yandaş medyada şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, adeta devrim niteliğinde yenilikler getireceği propagandası yapılan bu Kanun Teklifi'nde kimi olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmesi ve belli durumlarda tutuklama öngörülmesi dışında, sorunun ortadan kaldırılmasında etkili, kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir.

Kadınlara karşı şiddetle mücadelede en önemli uluslararası hukuki dayanaklardan biri olan İstanbul Sözleşmesi'nden tam bir yıl önce hukuka aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanı kararıyla çekilme kararı alınmışken ve Danıştay'da çekilme kararının hukuksuzluğuna ilişkin derdest davalar bulunurken; en üst mahkeme olan Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından, evlenme teklifini reddettiği erkek tarafından 19 santimlik bir bıçakla tasarlayarak 16 yerinden bıçaklanarak öldürülen Hatice Kaçmaz'ın katiline "tasarlama yok" denilerek daha az ceza verilmişken; 8 Mart'ta sokaklar kadınlara yasaklanmış, kadın hakları savunucuları 25 Kasım, 8 Mart ve İstanbul Sözleşmesi eylemleri gerekçe gösterilerek gözaltına alınırken; kadınların nafaka başta olmak üzere Medeni Kanun'daki hakları tehdit altındayken; TBMM'ye sunulan bu Kanun Teklifi, kadına karşı şiddetin önlenmesine ilişkin bir etki yaratmayacağı gibi, iktidarın kadına yönelik şiddetle mücadeledeki samimiyetsizliğinin de göstergesidir. Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda İstanbul Sözleşmesi gibi önemli bir uluslararası sözleşmeye sahip iken, yıllarca uygulanma konusunda direnilmesi, GREVIO raporunun

gündeme dahi alınmaması; kadın cinayetlerinin tanımını yapmak yerine, verilerin manipüle edilmeye çalışılması; tüm politika belgelerinden "toplumsal cinsiyet eşitliği" ibaresinin çıkarılması; konuya ilişkin sadece yeni araştırma komisyonlarının kurulması, bu komisyonlarda 'erkeklerde şiddete uğruyor' diyen, erken yaşta evlilikleri savunanların varlığı ve bu komisyonların hazırladığı önerilerin hayata geçirilmeyip, meclis raflarında tozlandırması, hükümet politikalarının samimiyetten ne kadar uzak olduğunu ortaya koyan sadece birkaç örnektir.

Ne yazık ki ülkemizde her geçen gün "müjde" adı altında duyurulan her paket, teklif ve politika yeni bir hak kaybı metnine dönüşmektedir. Cinsiyet eşitsizliğinde ülkenin durumu belliyken "Kadın erkek eşitliği fıtrata aykırıdır" diyen, toplumsal cinsiyet eşitliği hedefini tüm politika metinlerinden çıkaran bir iktidarın bir yandan Kanun Teklifi'ni "müjde" diye duyururken öte yandan kadın ve hekim haklarının sınırlandırılmasına yönelik söylemlerde bulunarak, eylem ve politikalarında Kanun Teklifi'ne uygun davranmaması toplum nezdinde inandırıcılığını zedelemektedir. Bu çelişkiler, iş bu teklifin getiriliş zamanı ve içeriği göz önünde bulundurulduğunda, tekrar açıkça görülmektedir. Bu Kanun Teklifi Türkiye'de kadına yönelik şiddetin her geçen gün daha arttığı, sağlıkta şiddetin önünün alınmadığı bir süreçte getirilmiş, ancak bu sürece nasıl gelindiğinin asıl sebeplerinin değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Ülkemizde kadınların yaşam mücadelesi verdiği, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından yapılan araştırmada[3] da ortaya konulduğu üzere Türkiye'de her 10 kadından 4'ünün yaşamının bir döneminde şiddete maruz kaldığı bir ortamda, kadınların şiddetten uzak bir yaşam sürebilmesi ancak kararlı politikaların varlığıyla mümkündür. Kronikleşen eksikliklerin yanında Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin var olan mekanizmaların, kanunların ve uluslararası sözleşmelerin uygulanmasından da hızla vazgeçilmektedir. Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli hukuki güvence sağlayan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin ardından, iktidar tarafından "kadın cinayetlerinde %26 azalma olduğu" iddiasıyla açıklama yapılmıştır.[4] Ancak, bu kadar kısa sürede böyle bir etki söz konusu olamayacağı gibi, 2014 sonrasında Türkiye'de kadın cinayetlerine ilişkin veriler de çelişkilidir. 2008 ve 2014 yıllarında yapılan ve her 5 senede bir yapılması planlanan "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması" da 2014 yılından beri yapılmamıştır.

---

[3]https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=2719 .
[4]https://www.evrensel.net/haber/431322/icisleri-bakani-suleyman-soylu-kadin-cinayetlerinde-26-azalma-oldugunu-ileri-surdu, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

Kadına karşı şiddetin temel nedeninin toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğunun görmezden gelindiği bir ortamda kadınları güçlendirme ve "şiddete sıfır tolerans" söylemleri dayanıksız kalmaktadır. Bu durum kadınlara şiddet olarak geri dönmekte, ülkemizde özellikle 2000'li yıllarda büyük artış gösteren kadın cinayetleri, 20 yılda, 7 bin 990 kadının erkekler tarafından yaşam hakkının ellerinden alındığı bir tabloyu ortaya çıkarmıştır. 2002 yılında öldürülen kadın sayısı 66 iken, 2007 ve 2009 yıllarında bu sayı binin üzerine çıkmış, sadece İstanbul Sözleşmesi'nin imzalandığı 2011 yılında bir düşüş gözlemlenmiştir. 2019 yılında 474, 2020 yılında 300, 2021 yılında 280 kadın cinayeti gerçekleşmiştir. 2022 yılının ilk 2 ayında 49 kadın cinayeti yaşanmıştır.[5] Ayrıca son yıllarda şüpheli kadın cinayetlerindeki artış da korkutucu rakamlara ulaşmış, 2021 yılında 217 olan şüpheli kadın ölümleri sayısı kadın cinayeti sayısına yaklaşmıştır. Ancak, Kanun Teklifi'nde şüpheli ölümlerin etkin kovuşturulmasına ilişkin hiçbir bir düzenlemeye yer verilmemiş, toplumumuzun kanayan yarası, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için, cezai yaptırımların artırılmasından başka koruyucu ve önleyici politikaların hayata geçirilmesi gerekliliğine de duyarsız kalınmıştır.

Tüm dünyada en kapsamlı uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi, şiddetin ana kaynağının toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğunu vurgulayarak cezalandırıcı politikalardan önce, **kadınları ve aile bireylerini şiddetten korumak (*Protection*), önlemek (*Prevention*), kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti kovuşturmak (*Prosecution*)** ve **şiddet mağduruna ve failine yönelik destek politikaları oluşturmak (*Policy*)** olarak şekillenen bir çerçeve ortaya koymaktadır. Türkiye bu konudaki sorumluluklarını da yerine getirmemiştir. GREVIO raporunun resmi çevirisi dahi yapılmamış[6], ısrarla meclis gündemine alınmamıştır. Bugün geldiğimiz noktada bu aşamaların birbiriyle olan bağlantıları göz ardı edilerek, göstermelik ceza artırımlarıyla sorun çözülmeye çalışılmaktadır. Bu anlamıyla Kanun Teklifi, İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuz çekilmenin yıldönümünde günah çıkarmaktan öteye gitmemektedir.

Kanun Teklifi'nin genel gerekçesinde uluslararası yükümlülüklere uygun birçok adımdan bahsedilmektedir. İnsan haklarını ve uluslararası sözleşmeleri temel almayan bir düzenleme en baştan eksik olacaktır. Kaldı ki bu durum, anayasal ilkeler ve uluslararası standartlara aykırı olarak hukuk sisteminde yapılan değişiklikler ve yetkilerin tek elde

[5]https://www.dogrulukpayi.com/bulten/turkiye-de-kadin-cinayetleri, http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/kategori/veriler, https://bianet.org/bianet/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor. Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.
[6]https://politikahaber.org/turkiye-3-yildir-grevio-raporunun-resmi-cevirisinden-kaciniyor/

toplandığı yönetim anlayışı, kadınların hak temelli çalışmalarını da doğrudan etkilemiştir. Tek bir erkeğin, bir gece yarısı kararı ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldığının ilan edilmesi, 6284 sayılı Kanun, CEDAW, hatta Lanzorette Sözleşmesi'nin eleştiriye açılmasına dayanak olmuştur. Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu bir insan hakları sözleşmesinden dünyada ve Avrupa'da benzeri görülmemiş bir usulle çıktığını ilan etmesi kadının hak temelli mücadelesi, 6284 sayılı Kanun ve CEDAW'ın uygulanması bakımından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Bu tehdit, kadınların ve kadın örgütlerinin hedef gösterilmesi, kadınları etkileyecek politikaların ve yasaların hazırlanma süreçlerinden dışlanmasıyla da devam etmektedir. Nitekim, konunun asıl öznesi olan kadınlar, kadın örgütleri, bu konuda uzmanlaşmış hukukçular ve bilim insanları Kanun Teklifi'nin ne hazırlık aşaması ne de komisyon sürecine dahil edilmemişlerdir. Tüm yasal düzenlemelere bugüne kadar büyük katkılar sağlamış olan hak paydaşlarının yerine, son dönemde kadın düşmanı grupların, hareketlerin ve sivil toplum örgütlerinin desteği ve görüşlerinin alınması ve toplum genelinin temsili olarak ifade edilmesi de büyük bir sorundur. Kapalı kapılar ardında, hazırlanan bu Kanun Teklifi, konunun asıl öznesi olan kadınların, kadın örgütlerinin, sağlık emekçilerinin ve sağlık örgütlerinin görüşlerinin alınmadığı bir ortamda ne yazık ki "müjde", "reform" beklentisini karşılamaktan oldukça uzaktır.

Katılımcılıktan uzak politikalar, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaktan da uzaktır. Tüm faaliyetlerin ailenin korunması çerçevesinde ele alınması, toplumsal cinsiyet tanımının ve birey kavramının kamu tarafından hazırlanan tüm belgelerden çıkarılması, toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki yükümlülüklerden vazgeçildiğini göstermektedir. 10'uncu Kalkınma Planı'nda çok genel ifadelerle cinsiyet eşitsizlikleri ve ayrımcılığa yer verilmiş iken, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısının reddedilmesi ile 'toplumsal cinsiyet eşitliği' ifadesi, 11. Kalkınma Planı ve bu plan çerçevesinde oluşturulan tüm politika belgelerinden, bütün bakanlıkların genel politikalarından ve politika metinlerinden çıkarılmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün etkisiz bir müdürlük haline dönüştürülmesi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın örnek projeleri arasında yer alan Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi'nin yürürlükten kaldırılması, Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan Tutum Belgesi'nin önce internet sitesinden kaldırılmasının ardından projenin durdurulması, toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışının terk edildiğini gösteren adımlardan sadece bir kaçını oluşturmaktadır. Yaşanan bu değişim ile Türkiye'de kadınları birey olarak görmeyen, eş-anne düzleminde aile içinde ele alan siyasi iradenin söylemleri ve uygulamaları da giderek sertleşmekte ve sorunun çözümü yönünde kararlı bir irade yerine, aile odaklı ve kadını yurttaş-birey olmaktan çıkaran politikaların hayata geçirilmesinde ısrarlı ve kararlı bir tutum sergilenmektedir. Bu eğilim Kanun Teklifi'nde de

açıkça görülmekte, metnin hiçbir yerinde toplumsal cinsiyet ya da toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık ifadelerine yer verilmemektedir. Ayrıca, Kanun Teklifi'nde kadınların salt kadın oldukları için, uğradıkları toplumsal cinsiyet temelli şiddet ile cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimi nedeniyle ayrımcılığa uğrayanlara ilişkin de en ufak bir düzenleme bulunmamaktadır.

Kanun Teklifi'nin yargı pratiklerinde uygulanan cinsiyetçi uygulamaları sonlandırılacağı iddiası, asıl yapılması gereken etrafından dolanmakla sınırlı kaldığı gibi, sorunun asıl önemli nedeninin ceza arttırmak değil, yasaları uygulamamak olduğu gerçeğini de göz ardı edilmesidir. Salt cezaların arttırılması, suçun azaltılmasını sağlamayacağı gibi, böyle bir yasa yapımı, suçluların topluma kazandırılması yöntemlerini araştıran penoloji bilimine de uygun değildir. Zira, penolojik araştırmalar, suçun azaltılmasında cezanın arttırılmasından ziyade, cezanın bilinirliğinin arttırılması gerektiğini ve ceza kesinlik algısını güçlendirecek yasa yapım sürecinin ve uygulamanın olması gerektiğini gösterir. Cezanın caydırıcılığına ilişkin çalışmalar, suç işleyen faillerin birçoğunun suçları neticesinde alacakları cezadan habersiz olduğunu göstermektedir. Ayrıca, benzer çalışmalar, öngörülen cezaların birçok suç halinde uygulanmadığını bunun da suç oranlarını arttırdığını belirtmiştir. Bu konuda, ülkemizde yok denilecek kadar az amprik çalışmanın olması, yasa yapımı konusunda büyük bir eksikliktir. Öte yandan, ülkemizde suç oranı ve bu suçlara ceza yaptırımının uygulanma oranına ilişkin de bir çalışma bulunmamaktadır. Yurtdışında yapılan çalışmalarda ise cezanın kesinliği konusunda işlenen suçların cezasız kaldığı algısının güçlendiği, faillerin yakalanma ve cezalandırılma endişelerini azalttığı, dolayısıyla öngörülen cezaların caydırıcılığını kaybettiği de ortaya konulan önemli tespitlerden birisidir. Bu çalışmaların ülkemizde olmaması, ceza kanununda yapılacak değişikliklerin etkisini önemli ölçüde azaltmaktadır. Ayrıca, penolojik çalışmalar katılımcı politikalarla yapılan ceza kanunu değişikliklerinin, uygulanabilirliğini arttırdığını bu bakımdan da toplum üzerinde daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu haliyle Kanun Teklifi, özellikle ceza kanununda yapılacak değişikliklerin uygulanabilirliğinin ve caydırıcılığının arttırılması, kamu bilincinin sağlanması için yasa yapımında katılımcı bir yol izlenmesinden uzak olması nedeniyle eksiktir. Ayrıca, Kanun Teklifi uygulamanın nasıl iyileştirilebileceğine ilişkin de bir çözüm üretmediğinden ceza caydırıcılığını geliştirememiştir.

Ülkemizde Cumhurbaşkanının yürütmede tek güç olarak konumlandırılması sonrası, başta yargı olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar, yeniden yapılandırılmış, Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) yürütmeye daha da bağımlı hale getirilmiştir. Öyle ki "Yargı" bugün

Türkiye'de en az güven duyulan kurumlardan birisi haline gelmiştir.[7] Yargıya olan güvenin azalması ve suçun cezasız kalacağı algısı da cezanın caydırıcılığını yitirmesi konusunda önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu anlamda, ülkemizde kadına yönelik şiddet özelinde son 20 yılda artan cezasızlık algısı, Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş olmasına karşın, kadınlara yönelik şiddetin kendini göstermesini içeren bu suçlarda etkin uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Kamuoyunda cezasızlık algısı o derece yüksektir ki, geçtiğimiz haftalarda Hatice Kaçmaz cinayetinde Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından failin "tasarlayarak" değil, kadının evlilik teklifini reddetmesi nedeniyle "duygusal çöküntü ve anlık hiddetle işlediği"ne yönelik vermiş olduğu karar, yasalarda indirim yapılmaması konusunda ne kadar açık ifadeler olsa da hâkimlerin ve savcıların elinde yorumlanarak uygulandığının son örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda, TCK'da yazılmadığı halde, hâkim takdiriyle kadınlar aleyhine uygulanan ayrımcı ve cinsiyetçi indirimler engellenememiş ve bunların gerekçeli kararlarda kadınlar aleyhine emsal kararlar oluşturmasının önüne geçilememişken, sadece indirim gerekçesini yazmak da yeterli olmayacaktır.

Kadına yönelik şiddetin yargı eliyle meşrulaştırılmasının önüne geçilebilmesi için, öncelikle yargı mensuplarının toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alması, toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesine aykırı davranan yargı mensupları gibi görevi ihmal veya icra hatasında bulunan görevliler hakkında idari ve cezai işlem yapılması yönünde düzenlemeler yapılması düşünülmelidir. Daha etkili bir uygulamanın sağlanması için, etkin denetim mekanizmalarının işletilmesi gerekmektedir. Ayrıca Kanun Teklifi'nde kadına yönelik şiddet davalarında faillerin en çok yararlandırıldığı konu olan haksız tahrik indirimine ilişkin de bir düzenleme yapılmamış olması, teklifin amacının, sorunu çözmekten uzak olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, kadına yönelik şiddet özelinde haksız tahrik indirimlerinin, toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışına açık ve tahdidi bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz edilen ceza arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri ile hükmedilen cezaların önemli bir oranı infaz edilmemektedir. 15 Nisan 2020 tarihli 31100 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, 7242 Sayılı Kanun ile infaz düzenlemelerinde yapılan değişiklikler, cezaların caydırıcı etkisini

[7] http://sodev.org.tr/sodev-yargi-bagimsizligi-ve-yargiya-guven-arastirmasi-raporu-aciklandi/, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

ortadan kaldıracak sonuçlara neden olmaktadır. Söz konusu İnfaz Yasası'nın yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2020 tarihi ve sonrasında, istisna suçlar ve mükerrirler (suçu tekrar edenler) haricinde hükümlülerin süreli hapis cezalarında, (1/2) şartla tahliye indirimi ve matbu olarak "1 yıl" denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaktadır. Bu Kanun Teklifi ile ceza alan hükümlünün (1/2) şartla tahliye indiriminden, sonrasında da 1 yıl da denetimli serbestlikten yararlanmasının önü açılacaktır. Ardından açık infaz kurumlarına geçişe ilişkin hükümler de uygulandığı zaman, kapalı infaz kurumunda geçirilen süre, cezaların caydırıcılığını ortadan kaldıracak derecede azalmaktadır. Örneğin, 10 yıl hapis cezasına hükmedilmiş bir suçta (istisna olan suçların dışında ve mükerrer değil ise), (1/2) şartla tahliye indirimi uygulanarak 10 yılın (1/2)'si olan 5 yıl, infaz kurumunda geçirilmesi gereken süre olacak; bu 5 yıla 1 yıl denetimli serbestlik indirimi de uygulanınca, yalnızca 4 yıl ceza infaz kurumunda yatılması gerekecektir.[8] Açık infaz kurumlarına geçişe ilişkin güncel mevzuatta, (Açık İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği) uygulama alanı bulunca, hükümlü bu cezanın yalnızca 1 yılını kapalı infaz kurumunda geçirecek, 1 yıldan sonra açık infaz kurumuna gönderilecektir. Nitekim, Açık İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği 6'ncı maddesi uyarınca; hükümlülerden, toplam cezaları on yıldan az olanların bir ayını, on yıl ve yukarı olanların ise onda birini kapalı infaz kurumlarında geçirenler, iyi hâlli olan ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalanlar açık infaz kurumuna ayrılabilmektedir. Sonuç olarak; 10 yıl hapis cezası alan hükümlü sadece 4 yıl cezaevinde yatacak, bu 4 yılının da yalnızca 1 yılını kapalı infaz kurumunda geçirmesi ile sonuçlanacaktır. Alınan hapis cezasının 9 yıl olması halinde kapalı infaz kurumunda geçirilen sürenin, 1 aya inebilmesi mümkün olacaktır. Verilen hapis cezasının 3 yıl olması halinde ise, Açık İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 5'inci maddesi uyarınca fail doğrudan açık infaz kurumuna geçebilecek ve hatta infaz aşamasında kapalı infaz kurumuna hiç girmemesi ile sonuçlanabilecektir.

Ayrıca, TCK ve Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK) kapsamında yer alan erteleme hükümlerinin (hapis cezasının ertelenmesi, kovuşturmanın ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması), hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi (paraya çevrilmesi) gibi kurumların uygulanması sonucunda hükmedilen hapis cezası, infaz kurumunda infaz ettirilmemektedir. Örneğin; CMK'nın 231'inci maddesine göre; yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis ise hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Bu düzenleme nedeniyle kasten yaralama, tehdit gibi pek çok

[8] Bilgi ve örnek için bkz. http://d.barobirlik.org.tr/2020/kosullusaliverilmeoranlari/, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

suçun faili zaten belirlenen denetim süresini infaz kurumu dışında geçirdikten sonra cezasız kalmaktadır. Bu düzenlemelerin dışında bir de basit yargılama usulü, uzlaştırma gibi cezada ve cezanın infazında çeşitli indirimler ya da alternatif çözüm yöntemleri uygulanmaktadır.

Görüldüğü gibi burada sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemi kurumlarının (infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin) uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; bu durum cinsiyetçi yargı pratikleriyle birleşince kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir "cezasızlık" algısı oluşmaktadır. Sorunun çözümü, belli suç tiplerinde ya da bunlara ilişkin yaptırımlarda değişiklik yapmak değil, söz konusu kurumların (ilgili infaz düzenlemeleri ve erteleme sonucu doğuran kurumlar), kadınlara karşı şiddet olaylarında uygulanmasını engellemek olmalıdır.

Bu bakımdan "reform" adı altındaki bu göstermelik ceza artırımlarının, kadınlara karşı şiddetle mücadeleyi doğrudan önleyici etkisi bulunmamaktadır. Cezaların artırılması söylem ve girişimleri, kadınlara karşı şiddeti başlatan hakaret, tehdit gibi suçların cezasız kalmasının önüne geçmediği gibi, suçu ve cezayı tamamen şahsileştirerek devletin bu konudaki yükümlülüklerini gözden kaçırma anlamı taşımaktadır. Bu bakımdan, Türkiye'de 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Kanun'un uygulanmasıyla ilgili alınması gereken önlemlerin alınmaması ve kurumlar arası gerekli koordinasyonun oluşturulamaması, kurumsal mekanizmaların kurulamaması ve uygulamakla yükümlü personelin keyfiyeti ve eğitimsizliklerine bağlı olarak halen ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Yasanın uygulamasına ilişkin veriler açıkça ortaya konulmamakta ve yasaları ihlal eden kamu personeli hakkında hangi cezai işlemlerin uygulandığı konusunda da açık bilgi paylaşımı yapılmamaktadır.

Türkiye tarafından CEDAW'a sunulan rapora ilişkin CEDAW Komitesi de benzer bir tespit yapmaktadır.[9] Türkiye tarafından CEDAW'a sunulan bilgilerin çelişkili ve yanlış bilgilerle dolu olduğu, Türkiye'nin CEDAW'a taraf olmasından beri geçen 35 yılda kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesi konusunda bazı alanlarda hiçbir ilerleme gerçekleşmediği not düşülmüştür. Özellikle Türkiye'nin yargı mensuplarının ne kadarına toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verdiği konusunda CEDAW'a yanıtının çelişkili ve eski olduğu bilgisi de yapılan çalışmaların, göstermelik olduğu ve gerçekçi

[9]https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2022/02/CEDAW-8.-Periyodik-Donem-Golge-Raporu.pdf, Erişim Tarihi: 22 Mart 2022.

olmadığını gözler önüne sermektedir. 6284 Sayılı Kanun'u uygulamayanlarla ilgili soruşturmaların, yaptırımların hayata geçirilmesi ve şeffaf olarak bilgi paylaşımı yapılmasının, 6284 Sayılı Yasa'nın etkin uygulanması yönünde önemli bir adım olacağı açıktır.

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerini ortadan kaldırmaya yönelik ciddi bir irade, bütüncül bir devlet politikası olmadıkça, cinsiyetçi tutum ve söylemler devam ettikçe ve en önemlisi kadına yönelik şiddetin asıl kaynağı olan toplumsal cinsiyet eşitliği açısından soruna yaklaşılmadıkça caydırıcı bir ceza politikası, işlevsiz kalacaktır.

İktidarın eşitsizliği toplumsal cinsiyet açısından ele almayan yaklaşımı, Kanun Teklifi'nde de sürdürülmüş, tüm politika metinlerinden arındırılan toplumsal cinsiyet eşitliği ibaresine Kanun Teklifi metninde de yer verilmemiştir. Kanun Teklifi'nde kadın cinayeti demekten özellikle kaçınılmış ve kadına yönelik cinsiyete dayalı şiddet "kadına şiddet" olarak yer almıştır. Kadına yönelik şiddetin, kadının cinsiyeti dolayısıyla uğradığı şiddet olduğu açıkça belirtilmedikçe, şiddetin özneleri açıkça tanımlanmadıkça, kadınları orantısız bir biçimde etkilediği anlayışı var olmadıkça, kadına yönelik cinsiyete dayalı şiddet sorununun çözülmesi mümkün olmayacaktır. Sorunun çözümü için, öncelikle şiddetin öznelerinin açıkça tanımlanması ve kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kesin ve kati bir şekilde indirim yapılmayacak suçlar arasında sayılması gerekmektedir.

Ayrıca, Kanun Teklifi'nde defalarca kanun teklifi verdiğimiz, KEFEK'i göreve çağırdığımız, ısrarlı takibin yasalaşması konusundaki taleplerimiz bugüne kadar karşılıksız kalmışken, bugün bunun yasalaşması konusunda adım atılması, olumlu olmakla birlikte, maddenin içeriği önerilerimizden ve caydırıcılıktan oldukça uzaktır. Son olarak komisyon üyemiz Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, 29 Ocak 2020 tarihinde ısrarlı takiple ilgili kanun teklifini Meclis Başkanlığı'na sunmuştur. Komisyonu toplayıp teklifi görüşmek için verdiğimiz dilekçeye cevap verilmemiş, daha sonra söz konusu teklif TBMM İçtüzüğü'nün 37'inci maddesine göre doğrudan TBMM Genel Kurul'unda 23 Kasım 2021'de görüşülmüş ancak AK Parti ve MHP'nin oylarıyla reddedilmiştir. Bugüne kadar TCK'nın 96'ıncı ve 123'üncü maddelerinin etkili bir şekilde uygulanmaması ve düzenlenen yeni madde ile belirlenen alt sınırın TCK 96 ve 123'de belirlenen alt sınırdan daha düşük belirlenmesi ısrarlı takip düzenlemesini gerçekçi olmaktan çıkarmaktadır. Ayrıca, bu suçun öznelerinin sadece ayrılık kararı vermiş ve boşandığı eş ile sınırlanması da bu konuda mağduriyet yaşayan kadınlar arasında da medeni hal ayrımcılığına yol açmaktadır.

Kanun Teklifi'nde ısrarlı takip, çocuğun cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçlarında sadece alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezası gerektiren suçlarda barodan ücretsiz avukat temini olumlu, ancak, eksik bir uygulamadır. Kaldı ki hali hazırda baroların ücretsiz avukat temini konusunda özverili çalışmaları bulunmakla birlikte, bu konuda yapılacak bir düzenlemede süre sınırının kaldırılması ve avukat temininin zorunlu hale getirilmesi, şiddet mağduru tüm kadınların adalete erişimi açısından daha önemli ve anlamlı bir düzenleme olacaktır. Ayrıca, kadına yönelik şiddet davalarında kadın örgütlerinin, hukukçuların ve baroların müdahil olma talepleri konusunda bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Tüm bunların yanında Kanun Teklifi'nde uygulamada "erkeklik indirimi" konusu olan haksız tahrik indirimi konusunda düzenleme önerilmemesi, kadına yönelik şiddet konusunda çok önemli bir sorun olan şüpheli kadın ölümlerine ilişkin bir düzenlemenin yer almaması, büyük bir eksikliktir. Ayrıca, yasal mevzuattaki sorununun cezaların azlığı değil, cezaların etkin bir biçimde uygulanmaması olduğu unutulmamalıdır. Bu Kanun Teklifinde olduğu gibi sembolik ve hukuken sorunlu yeni düzenlemeler yapmak yerine, mevcut hükümlerin etkin bir şekilde uygulanması, cezasızlık ya da erteleme sonucu doğrudan kurumlar ele alınmalıdır. Bu bakımdan öncelikle uzlaşma, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hapis cezasının ertelenmesi, hapis cezasının seçenek yaptırıma çevrilmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve basit yargılama kurumlarının, kadına karşı şiddet kapsamına giren fiiller açısından uygulanmasını engellemek sorunun çözümü açısından daha yararlı olacaktır.

Ayrıca 2005 yılından beri, çocuğun cinsel istismarı suçları da dâhil olmak üzere, her fırsatta TCK ve CMK maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, suçların önlenmesi, mağdurların adalet arayışının tatmin edilmesi konusunda bir çözüm olmamıştır. Nitekim bu Kanun Teklifi de pratikte, sorunun çözümüne etkin bir katkı sunamayacaktır. Suç oranlarında artış nedeniyle kamuoyundan yükselen tepkileri gidermek için, sorunun altında yatan nedenler ve gerçek çözüm yöntemleri konusunda politikalar geliştirilmeden TCK gibi temel yasaların kimi maddeleriyle oynama alışkanlığı terk edilmelidir. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının üzerinden bir yıl geçmesinin ardından, Sözleşme'den çekilmeye yönelik tepkileri gidermek için, bir günah çıkarma güdüsüyle gerçekleştirilen Kanun değişikliği teklifi gibi, iç hukukta yapılan ceza düzenlemeleri, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri sorununa çözüm getiremez; çözüm için, samimi, kararlı, sorununun kökenine inen bütüncül politikaları hayata geçirmek gerekmektedir.

2. TEKLİFİN MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Teklifin 1'inci maddesi; 5237 sayılı TCK'nın "Takdiri indirim nedenleri" başlıklı 62'inci maddesinin 2'inci fıkrasında iki önemli değişiklik içermektedir. Düzenlemeyle, TCK 62/2'deki *"gibi hususlar"* ibaresi çıkartılarak; daha önce tadadi bir şekilde sayılmış olan takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilerek, takdiri indirim nedenleri belli konularla sınırlandırılmaktadır. Bu düzenleme ile hâkimin, ceza belirlemesine ilişkin takdiri daraltılmaya çalışılmıştır.

İkinci olarak, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarına ilişkin olarak eklenen "pişmanlığını gösteren" ibaresi eklenmektedir. Madde gerekçesinde, bu düzenleme sayesinde faillerin, *"yalnızca takdiri indirimden faydalanmak amacıyla duruşmada pişman olduğunu söylemesi veya yargılama mercilerine karşı saygılı tutumunu ifade eden kılık ve kıyafeti dikkate alınarak verilecek cezada indirim yapılamayacağı"* belirtilmiştir.

Bu düzenlemede gerek, maddeye eklenen *"pişmanlık"* ibaresi, gerekse de gerekçedeki *"içten pişmanlık"* ifadelerinin sınırlarının belirsiz, soyut ve muğlak kavramlar olması nedeniyle sorun bulunmaktadır. Bununla birlikte bugüne kadar verilen iyi hal indirimleri göz önünde bulundurulduğunda, aslında pek de gerekli olmayan yeni bir düzenleme önerilmektedir. Maddede yapılan düzenleme ile "kravat ya da saygın tutum indirimleri"nin önüne geçmek gerekçesiyle kelime oyunları yapılmaktadır. Uygulayıcıların toplumsal cinsiyet eşitliği lehinde karar vermemelerinin sonucunda ortaya çıkan cezasızlık pratiğinin önüne geçilebilmesi ve kamuoyunda "erkeklik indirimleri" olarak ifade edilen sorunun çözümü, İstanbul Sözleşmesi'nde de belirtildiği üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları ve yasa uygulayıcılarına toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde meslek içi eğitimler ile maddenin kendisinden çok uygulamasından kaynaklanan sorunun giderilmesi ile mümkün olabilir.

Ayrıca, bu Kanun Teklifi'nde, takdiri indirim konusunda düzenleme önerilirken yargı pratiğindeki yanlış uygulama ve "erkeklik indirimi" konusunda TCK madde 29 ile düzenlenen haksız tahrik indirimine hiç değinilmemesi önemli bir eksikliktir. Haksız tahrik indirimleri ile kadınların erkeklere "hizmet" ve "itaat" kusuru işlediklerinde cezalandırılmaları gerektiği mesajının verildiği sayısız karar vardır. "Aldattı, cilveli saat sordu, tayt giydi, telefonda güldü, yemek yapmadı, evi süpürmedi" gibi gerekçelerle verilen tahrik indirimleri ile kadına karşı şiddet yargı aracıyla meşrulaştırılmaktadır. Kanun Teklifi'nde haksız tahrik indirimine ilişkin bir düzenlemenin yer almaması, şiddetin nedenlerini sorgulamadan, gerçek çözüm yolları

irdelenmeden ve hatta bunları perdeleme amaçlı hazırlandığının bir başka göstergesini oluşturmaktadır. Bu konuda İstanbul Sözleşmesi'nin ,*"Taraflar bu Sözleşme kapsamında kalan şiddet eylemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra başlatılan ceza davalarında kültür, töre, din, gelenek veya sözde "namus"un gerekçe olarak öne sürülmesinin önlenmesini temin etmek üzere, gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaktır"* düzenlemesini içeren 42'inci maddesi, ceza verilirken göz önünde bulundurulması gereken hususlar açısından, Kanun Teklifi'nden çok daha ileridedir. Haksız tahrik ve takdiri indirim nedeni ile cezasızlık pratiğini değiştirecek gerçek anlamda dönüştürücü bir düzenleme yapılmadığı sürece sorunlar artarak devam edecektir. Yapılacak düzenlemede ayrımcılığın öznesi olan kişiler tanımlanarak, bu suçlar indirim kapsamı dışında tutulmalıdır. Bu nedenle, 5237 sayılı TCK'nın 29'uncu maddesinde düzenlenen haksız tahrik başlıklı maddesinin birinci fıkrasına, ***"Bu Kanunun 82'inci maddesi ile düzenlenen kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet saiki ile cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen kasten öldürme suçlarında bu madde uygulanmaz"*** ibaresi eklenmelidir. Ayrıca, aynı kanunun 62'inci maddesinde düzenlenen takdiri indirim nedenleri başlıklı maddenin ikinci fıkrasının sonuna, ***"çocuk istismarı, kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ile cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır"*** cümlesi eklenmelidir.

Öte yandan aynı maddenin ikinci fıkrasında önerilen düzenlemeyle de, mevcut kanundaki *"Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir"* cümlesi, *"Takdiri indirim nedenleri kararda gerekçeleriyle gösterilir"* olarak değiştirilmektedir. Anayasanın 141'inci maddesinde *"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır"* denilmektedir. Aynı şekilde, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27'inci maddesinde de dinlenilme hakkı kapsamında, *"Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesi"*, CMK'nın 223 ve 232'inci maddeleri uyarınca *"verilen kararın ne olduğunun, uygulanan kanun maddelerinin, verilen ceza miktarının, kanun yollarına başvurma ve tazminat isteme olanağının bulunup bulunmadığının, başvuru olanağı varsa süresi ve merciinin tereddüde yer vermeyecek şekilde açıkça gösterilmesi gerekir,"* yer almaktadır. Bütün bu Anayasal ve yasal düzenlemeler ortada iken, hukuk devleti olmanın doğal bir gerekliliği olan bu hususun, TCK'daki tek bir maddeye adeta pekiştirme amacıyla eklenmesi, kanunun diğer maddelerini de etkileyecek bir durum oluşturmaktadır. Sadece bir maddeye, kararın nedenlerinin gerekçeli yazılmasına dair ibare eklenmesi, diğer maddelerde gerekçe

yazmanın gerekli olup olmadığına dair bir soru işareti oluşturmaktadır. Dolayısıyla, Anayasal hükmü uygulamayan hâkimlere karşılık bireysel yaptırımlar uygulanması gerekirken, böylesi net bir hususun bir kanunun tek bir maddesine işlenmesi, kanun yapım tekniği açısından doğru değildir.

Teklifin 2'inci maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 82'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yapılan değişiklikle "gebe olduğu bilinen kadına karşı" ibaresi, "kadına karşı" olarak değiştirilerek kadına karşı suçlar, suçun nitelikleri halleri kapsamına alınmaktadır.

Bu madde olumlu olmakla birlikte, özensiz ve göstermelik olarak hazırlanmıştır. Nitekim bir suçun kadına karşı işlenmesi ile bir suçun kadına karşı toplumsal cinsiyet dayalı şiddet kapsamında yer alması farklı durumlardır. Kanun Teklifi'nde bu anlamda kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin açık ve net bir tanımı yoktur. Bu eksiklik, kanunun asıl amacını sakatlamakta, kanunun çerçevesini kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadelenin dışına çıkarmaktadır. Maddenin bu haliyle bir kadın, başka bir kadını öldürdüğünde, bir kadını öldüren erkekle aynı cezayı alacaktır. Bu durum, çözüm üretilmeye çalışılan konunun özüne de ters bir durum oluşturmaktadır. Keza başka bir açıdan bakıldığında da, bir kadın, bir erkeği öldürdüğünde daha az ceza alacakken, bir kadını öldürüldüğünde daha fazla ceza alacaktır. Kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını vurgulayan İstanbul Sözleşmesi'nin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği fikrinin reddedildiği koşullarda hiçbir düzenlemenin sonuç alıcı olmayacağı açıktır. Dolayısıyla, maddede yapılmak istenilen değişiklik, hem eklenmek istenen ibarenin yetersizliği hem de kanunda kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımının bulunmaması nedeniyle, Anayasanın "kanun önünde eşitlik" ilkesini düzenleyen 10'uncu maddesinde yer alan "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." hükmüne aykırılık içermektedir. Kaldı ki, bu haliyle teklifte yer alan hükümlerin, cinsiyet eşitliğine aykırı olması nedeniyle, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılığı üzerinden Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilme olasılığı bulunmaktadır. Yapılması gereken kanuna net bir şekilde, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımının eklenmesidir. Bu konuda, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının ve toplumsal cinsiyet eşitliği temelli kadına şiddet kavramının açık bir şekilde hem 6284 sayılı Yasa'da hem de TCK'da yer alması önerilmektedir.

Ayrıca maddenin mevcut halinde yer alan "gebe kadına karşı" ibaresi, gebe kadının taşıdığı çocuğun yaşam hakkı ve vücut bütünlüğünü de kapsamaktadır. Bu noktada, "gebe kadın" ibaresinin silinerek "kadın" ibaresinin eklenmesi de bu Kanun Teklifi açısından önemli

eksikliklerden birisidir. Bunun yerine, gebe kadın ibaresinin muhafaza edilerek, kadın ibaresinin ayrıca eklenmesi, kanunun kadının ve ayrıca gebelik durumunda taşınan bebeğin yaşam hakkının hakkaniyetli bir şekilde korunması için, daha doğru olacaktır.

Bu nedenle TCK'nın 82'inci maddesinde kadına yönelik şiddet tanımlaması açıkça yapılmalı, gebe kadın ifadesi korunarak maddenin birinci fıkrasının f bendi "**gebe olduğu bilinen kadına ve *kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet"*** olarak düzenlenmelidir. Ayrıca teklifte yer verilmeyen ***"cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar"*** da bu kapsama alınmalıdır.

Aynı önerimiz ve Anayasaya aykırılık itirazımız, teklifin 3, 4, 5, 9 ve 11'inci maddeleriyle "kadına karşı" eklemesi yapılan TCK'nın 86, 94, 96 ve 106'ıncı maddeleri ile CMK'nın 100 ve 239'uncu maddeleri için de geçerlidir.

Teklifin 3'üncü maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi durumunda, cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz ibaresi eklenmektedir.

Ancak, bu maddede yapılan düzenleme, TCK'nın 50'inci maddesi uyarınca kısa süreli hapis cezaları için öngörülen adli para cezası seçeneği göz önünde bulundurulduğunda, uygulamada hiçbir etkisi olmayan sembolik bir artırım olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Nitekim mevcut düzenlemede yer alan alt sınırın yeniden düzenlenmesi, cezanın adli para cezasına dönüştürülerek, faillerin serbest bırakılması sorununa çözüm sunmamaktadır. Benzer şekilde teklifin 6 ve 8'inci maddeleriyle düzenlenen tehdit ve ısrarlı takip suçlarında öngörülen alt sınır miktarında sembolik artışlar yapmak, çözüme oldukça uzak kalmakta, niyetin kadına yönelik şiddet ile mücadele olmadığını ortaya koymaktadır. Kanun teklifi bu anlamda, sorunun çözümünden çok uzak olduğu gibi, bu konuda açık hükmü bulunan İstanbul Sözleşmesi'nin 46'ıncı maddesinde düzenlenen cezaların ağırlaştırılması hususunda toplumsal cinsiyet eşitsizliğini de göz önünde bulundurarak getirilen kriterleri de içermemektedir.

Ayrıca, aynı maddede düzenlenen TCK 86'ıncı maddenin 3'üncü fıkrasının(a) bendinde yer alan *"üstsoya, altsoya, eşe, boşandığı eşe veya kardeşe karşı"* ibaresi ***"aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı"*** olacak biçimde cinsiyet temeline dayalı her türlü şiddeti kapsayacak şekilde düzenlenmelidir. Medeni hal ayrımcılığı oluşturabilecek bu düzenlemeler dikkatle yapılmalı, İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezai Suçların

Uygulanması" başlıklı 43'üncü maddesinde düzenlenen *"Sözleşme uyarınca belirlenen suçlar, mağdurla fail arasındaki ilişkinin mahiyetinden bağımsız olarak geçerli olacaktır."* hükmü dikkate alınmalıdır. Aynı önerimiz teklifin 4, 5 ve 8'inci maddeleri için de geçerlidir.

Teklifin 4'üncü ve 5'inci maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 94'üncü ve 96'ıncı maddelerinde eklenen kadına karşı ibaresi ile işkence ve eziyet suçlarında alt sınırın arttırılması düzenlenmektedir.

Bu düzenleme olumlu olmakla birlikte, kadınların sistematik bir şekilde maruz kaldığı işkence ve eziyet suçlarının uygulamada karşılık bulmadığının altının çizilmesi gerekir. 2005 yılından bu yana TCK'da yer alan eziyet maddesi ısrarlı bir şekilde uygulanmamaktadır. Dolayısıyla, bu maddelere ilişkin önerilen ceza artırımlarından önce, acil bir şekilde uygulama eksikliklerin giderilmesi yönünde düzenleme yapılmalıdır.

Teklifin 6'ıncı maddesiyle; 5237 sayılı TCK'nın 106'ıncı maddesinin fıkrasına eklenen kadına karşı ibaresi ile tehdit suçlarında alt sınırın arttırılması düzenlenmektedir. Ancak bu maddede yapılan öneri de, önceki maddelerde de ifade ettiğimiz üzere uygulamadaki sorunlar giderilmediği müddetçe ceza artırımlarının bir çözüm olamayacağı yönündedir. Tehdidin şikâyete bağlı bir suç olması ve bu suça karşılık önerilen alt sınırın son derece düşük oluşu, failin ceza muhakemesi ve infaz yasaları uyarınca, ceza ertelemesinden ya da adli para cezasına çevirme seçeneklerinden yararlanmasının önüne geçemez. Bu durum, mağdur tarafından şikâyet edilen ve tutuksuz yargılanan, hatta salıverilen failin ilk yapacağı şeyin mağdura zarar vermek ile sonuçlanacağı açıktır ve kadınlar için en temel hak olan yaşam hakkını tehdit eder düzeydedir. Dolayısıyla, bu madde ile yapılacak düzenlemede, ceza alt sınırlarının ceza erteleme ve adli para cezasına dönüştürme seçeneklerine izin vermeyecek şekilde düzenlenmesi kadınların yaşam hakkının korunması açısından hayati önemdedir.

Teklifin 8'inci maddesiyle; 5237 sayılı TCK'ya 123/A madde ile ısrarlı takip başlıklı düzenleme eklenerek, TCK'nın 123'üncü maddesi olan "Hürriyete Karşı Suçlar" bölümünde "Kişilerin Huzur ve Sükûnunu Bozma" suçundan sonra gelmek üzere düzenlenmektedir.

Israrlı takip suçu huzur ve sükûnun bozulmasının, hürriyet kısıtlamasının da ötesinde ciddi can güvenliği endişeleri yaratan; bazen de cinayet ile sonuçlanan sistematik ve ağır bir suçtur. Birçok durumda ağır bir eziyet suçu da oluşturmaktadır. Buna karşın, hürriyete karşı suçlar bölümünde düzenlenmesi hukuken hatalı bir yaklaşımdır. Çünkü ısrarlı takibe maruz kalan kadınlar, yalnızca hürriyetlerinden değil; yaşam haklarından endişe duymakta, değil

dışarıya çıkmak, işe gitmekten, evlerinde kalmaktan, okullarına gitmekten bile çekinmektedirler. Dolayısıyla, ısrarlı takibin "Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar" başlığı altında düzenlenmesi gerekmektedir.

Teklifin gerekçesinde bu suçun unsurlarından biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde "ciddi bir huzursuzluk oluşturması" gösterilmektedir. Israr fiilinin nicelik ve nitelik itibarıyla mağdur üzerinde "ciddi huzursuzluk oluşturması" kavramından ne anlaşılması gerektiği, gerekçede ve teklif maddesinde herhangi bir kıstas olmaksızın, hâkimin takdirine bırakıldığı görülmektedir. Bu da, nelerin, neden ve nasıl "huzursuzluk" verebileceği ve bu huzursuzluğun derecelerinin hangi ölçütlerle ve ne şekilde belirlenebileceği, keyfi uygulamalara yol açabileceği gibi, konuya ilişki hâkime oldukça geniş bir takdir alanı sağlamaktadır. Aynı sorun, ısrarlı takip suçunun ikinci ölçütü olarak gösterilen "kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması" konusunda da geçerlidir. Düzenleme, bu haliyle keyfi yorumlara açık görünmektedir.

Ayrıca, teklifte, ısrarlı takip suçu; çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesi durumlarında, nitelikli hal olarak düzenlenmekte; nitelikli ısrarlı takip halinde, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Nitelikli hallerin bu şekilde tahdidi olarak sınırlandırılması, suçun elektronik iletişim araçları ile işlenmesi veya evlilik bağı haricinde kurulan ilişki dolayısıyla işlenmesi gibi, durumlara ilişkin bir nitelikli hal düzenlemesi düşünülmemesi nedeniyle başka bir sorun da oluşturmaktadır.

Öte yandan, suçun çocuklara karşı işlenmesi hali de içinde olmak üzere, ısrarlı takip suçunun nitelikli hallerinin bile kamu davası olarak düzenlenmemesi de ciddi bir sorundur. Örneğin, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması; hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya işyerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde bile, suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olacaktır. Israrlı takip gibi tekrarlayan ve sistematik bir hal almış şiddet suçunun, kesinlikle kamu davası konusu olmalı, şikâyete tabi olmaksızın re'sen soruşturmanın mümkün olması gerekmektedir.

Israrlı takip sürekli bir taciz ve kontrol etme, musallat olma hali yani sistematik şiddettir ve işkencedir/eziyettir. TCK'nın 96'ıncı maddesinde zaten eziyet suçu düzenlenmektedir ve bu

madde yıllardır yürürlükte olmasına rağmen uygulanmamaktadır. Israrlı takip için 96. maddedeki 2-5 yıl hapis cezasını uygulamayıp, daha düşük cezalı yeni bir madde yazmakla sorunun çözülemeyeceği ortadadır. Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen ceza 6 aydan 2 yıla kadardır. Suçun nitelikli halinde cezalar 1 yıldan 3 yıla çıkmaktadır. Ceza ertelemesi kapsamında olan bu süreler, failin cezaevine bile girmeden ısrarlı takibe, suç işlemeye devam etmesi sonucunu doğuracak sürelerdir. Bu da, caydırıcı olmanın tersine, kamuoyundaki cezasızlık algısını pekiştirecek bir başka tehlikedir.

Israrlı takibin açık şekilde suç olarak düzenlenmesi, olumlu görülebilecek olsa da TCK'nın mevcut haliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur; ama yıllardır konuyla ilgili 96'ıncı madde yargı tarafından görmezden gelinmektedir. Her ne kadar, madde gerekçesinde "mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamadaki fiillerin yaptırıma bağlanmasının amaçlandığı ileri sürülse de bunun, TCK 96'daki eziyet maddesi ile bağlantısına hiçbir şekilde değinilmemektedir. Bu kopukluk, madde gerekçesindeki "kadına yönelik şiddet içeren suçlar işlenmeden önce ısrarlı takip fiilleriyle etkin mücadele edilmesi ve mağdurların korunması" hedefinin kâğıt üzerinde kalacağının, bir başka göstergesini oluşturmaktadır.

Öte yandan, İstanbul Sözleşmesi'nde benzer bir kavram olan "taciz amaçlı takip" başlıklı 34'üncü maddesi ile 45'inci maddesindeki düzenlemeler dikkate alınarak, **etkili, orantılı** ve **caydırıcı** cezalarla cezalandırılması için, gerekli yasal veya diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Ayrıca ısrarlı takipte, suçunun nitelikli halleri tahdidi bir şekilde sınırlanmıştır. Bu durum, nitelikli haller arasında sayılmayan, örneğin ısrarlı takibin, ayrılık kararı verilen ya da boşanılan eşe karşı işlenmesi halinde, farklı ceza alt sınırı öngörmesi sebebiyle yeni sorunlar doğuracaktır. Bu bakımdan, ısrarlı takibin nitelikli hallerinin tahdidi sayımı medeni hal ayrımcılığı oluşturabileceğinden, doğru bir yaklaşım değildir. Bu nedenle yapılacak düzenlemenin kapsamı ***"çocuğa ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı"*** olarak düzenlenmelidir.

Teklifin 9'uncu maddesiyle; 5271 sayılı CMK'nın 100'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına ve sağlıkçılara karşı işlenen suçlar katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Tutuklama ciddi bir hürriyeti sınırlama tedbiridir. TBMM çoğunluğuna dayanarak keyfi, gelişigüzel yasa değişiklikleri ile yasaların keyfi ve çifte standartlı uygulamaları ile kimse özgürlüğünden alıkonulmamalıdır. Bu teklifle kadınlar ve sağlık çalışanları için getirilmek istenen tedbir, kamuoyunu oyalama ve toplumsal bir sorun haline gelen iki alanda, ölçüsüz kullanım halinde yeni sorunlar doğurabilecek, kadınlar ve sağlık çalışanlarına yönelik yeni ve daha ciddi şiddet olaylarına neden olabilecek bir düzenlemedir. Tüm insan hakları evrensel hukuk normları ile uyumlu bir biçimde, ilgili taraflar ile ortak çalışmalar ve uzlaşma ile düzenlenmesi gereken konulardan biridir.

Ayrıca teklifte, CMK'nın 100. maddesinde düzenlenen "Tutuklama nedenleri" arasına "i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu" eklenmiş; ancak eziyet ve ısrarlı takip gibi sistematik hal almış şiddet suçları eklenmemiştir. Suçlarda caydırıcılık ve önleyicilik hedefleniyorsa bunların neden eklenmediği de bir başka soru işareti olarak durmaktadır.

Teklifin 10'uncu ve 11'inci maddesiyle; 5271 sayılı CMK'nın 234'üncü ve 239'uncu maddelerinde yapılan değişiklikle soruşturma ve kovuşturma evrelerinde şiddet mağduru kadınlara ücretsiz avukat tayini düzenlenmektedir.

Cinsel saldırı suçlarında avukat isteme hakkı zaten mevcut olmakla birlikte, maruz kalanlara hatırlatılmaması hususu gözden kaçırılmaktadır. Çocukların cinsel istismarı suçunda ise zaten re'sen avukat atanmaktadır. Silahların eşitliği ilkesi gereği, şüpheliye/sanığa re'sen avukat atanan her suçta (alt sınırı 5 yıl olan suçlar, örneğin cinsel saldırı, yağma, öldürmeye teşebbüs, neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama gibi suçlarda) maruz kalana da re'sen avukat atanmalıdır. Alt sınırı 5 yıl altında olan suçlarda şüpheli/sanığa tanınan avukat isteme hakkı maruz kalanlara da tanınmalıdır. Yine teklifin 10 ve 11'inci maddelerinde kadın cinayetlerinde katledilen kadınlar için barolar tarafından vekil görevlendirilmesi ile ilgili bir düzenlemenin yer almaması, büyük eksikliktir. Oysaki CMK'nın 234 ve 239'uncu maddelerinin 2'inci fıkrasında mağdurun sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olması halinde bir vekili bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirileceği düzenlenmektedir. Burada kadın cinayetlerinde ve özellikle de kuşkulu kadın ölümlerinde de bir vekil görevlendirilmesi, baroların ve kadın örgütlerinin müdahil olarak davalarda yer alma hakkı mutlaka eklenmelidir.

Teklifin 12'inci maddesiyle; 5271 sayılı CMK'nın 253'üncü maddesinin "suçlarda" ibaresi ısrarlı takip suçunun eklenmesiyle genişletilmektedir. Bu düzenleme de diğer düzenlemeler gibi, göstermelik düzeydedir.

Uzlaşmanın, yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına karşı şiddet fiillerinin tamamı açısından yasaklanması gerekir. Mevcut durumda, kadına karşı basit tehdit (eşler arasında olsa bile), failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama gibi suçlar açısından uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanmaktadır. Uzlaşma yolunun, herhangi bir suçun kadına karşı şiddet kapsamında işlenmesi halinde kapalı olması gerekmektedir. Bu tür dar kapsamlı düzenlemeler, yalnızca kamuoyunda, bir çalışma yapıldığına ilişkin izlenim oluşturmaya yarayan; ancak, asıl amaca hizmet etmeyen göstermelik düzenlemeler olmaktan ileri gitmemektedir.

Bu konuda İstanbul Sözleşmesi'nin 48'inci maddesi arabuluculuk ve uzlaşma dâhil olmak üzere, alternatif uyuşmazlık çözümlerinin, kadına karşı şiddet olaylarında uygulanmaması gerektiğini belirtmektedir. Teklifteki haliyle mevcut durum, İstanbul Sözleşmesi'nin tartışmasız şekilde yürürlükte olduğu dönemden oldukça geriye gitmek anlamına gelir.

Uygulamada, uzlaştırma uygulanamayacak suçlara da uzlaştırma uygulanmaktadır. Uzlaştırma Yönetmeliği madde 8/4 gereğince, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda uzlaştırma uygulanamaz, yine Yönetmelik'in 8/5. maddesi gereğince uzlaştırma kapsamında olan bir suçun, uzlaştırma kapsamında olmayan bir suç ile birlikte işlenmesi halinde uzlaştırma hükümleri uygulanamaz hükümleri yok sayılmaktadır. Oysa uygulamada, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarla birlikte işlenen tehdit, hakaret gibi suçların tefrik edilerek uzlaştırma hükümlerine tabi kılındığı durumlar karşımıza çıkmaktadır.

3. SONUÇ

(2/4290) esas numaralı **"Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'**ne ilişkin muhalefet şerhimiz ışığında CHP grubu olarak önerilerimizi şu şekilde özetleyebiliriz:

- Yasa yapım sürecinde, Anayasa ve İçtüzük uyarınca "torba yasa" teamülünden vazgeçilmesi gerekmektedir.

- Kadına ilişkin böylesine önemli düzenlemeler yapan yasa tekliflerinin görüşmelerinde, KEFEK tali değil, esas komisyon olarak atanmalıdır.
- Komisyon görüşmelerinde katılımcı ve uzlaşmacı bir yöntem benimsenmeli; bu kapsamda konu üzerinde çalışan STK'lar başta olmak üzere, önemli hak paydaşlarının yasa yapım ve değerlendirme süreçlerine etkin olarak katılımı sağlanmalıdır.
- Komisyon görüşmelerinde, parti gruplarının usule ve sürece ilişkin talepleri göz ardı edilmemelidir.
- Kadına yönelik şiddet özelinde, sorunun toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanması sebebiyle, hükümetin eylem ve söylemleri arasındaki uyuma dikkat etmesi gerekmektedir. Bu noktada, bir yandan, kadını ötekileştiren söylemlerle devam ederek, kadını koruyan uluslararası sözleşmelerden çıkılması; bir yandan da işbu teklifin önerilmesi siyasi samimiyetle bağdaşmayacağı gibi, kadına yönelik şiddet sorununa da bir çözüm üretememektedir.
- Şerhin devamında detaylarıyla anlatılan ve maddeler üzerinde tek tek öneri ve tekliflerimizi belirten önergemiz tekrar değerlendirilmelidir.
- Teklifte eksik bırakılmış haksız tahrik düzenlemesi yapılmalıdır.
- Konuya ilişkin önleyici ve düzenleyici politikalar üretilmeli ve
- Bu kapsamda KEFEK'in düzenli toplanmasına özen gösterilerek, yapılan kanunların uygulamasına ilişkin denetim görevini hakkıyla yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

Jale Nur Süllü	*Suzan Şahin*	*Candan Yüceer*
Eskişehir	Hatay	Tekirdağ
Aysu Bankoğlu	*Gamze Taşcıer*	*Neslihan Hancıoğlu*
Bartın	Ankara	Samsun

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4290) Esas Numaralı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdadır:

Genel Değerlendirme

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 16 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na sunulmuştur.

Teklifte takdiri indirim nedenlerinin sıralanması, tutuklamada katalog suç düzenlemesi, suçun kadına karşı işlenmesinin nitelikli hal kapsamına alınması, ısrarlı takibin suç olarak TCK'da düzenlenmesi, ısrarlı takibin "uzlaşma" kurumunun uygulanmayacağı suçlar kısmına eklenmesi ve şiddet mağduru kadınlar için avukat görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

İhtisas alanı kadın hakları olan, görev ve yetkileri dolayısıyla kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirleyip, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni bu yönde çalışmaya yönlendirmesi gereken Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, öncelikle kadına yönelik şiddetin önlenebilmesi amacıyla Ceza Kanunu'nda değişiklik öngören bir kanun teklifi görüşmelerinde asli değil, tali komisyon olarak çalıştırılmasına herhangi bir karşı çıkış geliştirmemiştir.

22 Mart 2022'de toplanan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nda, Ak Parti kendi üye sayısının çok olmasına güvenerek muhalefet partilerinin maddelerin tek tek görüşülmesi talebini oylamaya sunup reddetmiştir. Bu tavır açıkça niyetin istişare ortamının yaratılması ve uzlaşı olmadığını göstermektedir. Birçok kez örneğini gördüğümüz gibi bu yaklaşım kanunları "yap boz tahtasına" çevirmekte, sonradan görülen eksikliklerin telafi edilmesi ise çok daha güç olmaktadır. Oysa halkın parlamentodan beklentisi; istişare, uzlaşma ve sorunlarına gerçek çözümler getirmesidir. Partiler ve iktidarlar gelip geçici olabilir ancak hakiki çözümler ve bu ülke insanının geleceği hepimiz için kalıcı olacaktır.

Türk Ceza Kanunu'nda 7 madde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 4 madde, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda 2 maddede değişiklik öngören Teklif yine hukuki nosyona uymayacak şekilde torba yasa formatıyla hazırlanmıştır. Kanun teklifinin hazırlanma sürecinde kadına yönelik şiddetle mücadelede sahada etkin mücadele yürüten herhangi bir sivil toplum örgütünden, feministlerden, barolardan görüş alınmamış; çoğunlukçu, katılımcı demokrasi ilkesi gözetilmemiştir. Oysa ülkemizde çok köklü bir kadın hareketi, sivil toplum örgütleri, barolar ve aktarılacak deneyimler mevcuttur.

Tıpkı Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu sunumunun tam 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde yapılması gibi, şimdi de İstanbul Sözleşmesi'nden Anayasaya aykırı bir şekilde çıkılmasının yıldönümüne denk getirilecek şekilde, önce Meclis Başkanlığı'na, sonra görüşülmek üzere komisyonlara sunulan bu Kanun Teklifi, iktidarın sorunlara yapıcı çözümler üretmek yerine göstermelik ve sembolizme indirgenen bir siyaset yapma tarzını açık etmektedir.

Teklif, önerdiği bazı olumlu değişimlere rağmen en temelde kadına yönelik erkek şiddetinin toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle yaşandığının yok sayıldığı bir dil ile yazılmış ve medeni hal ayrımcılığına yol açabilecek ifadelere yer verilmiştir. Ayrıca Teklifle yapılmak istenen değişiklik maddelerinde "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"a da herhangi bir atıfta bulunulmamıştır. Oysa özellikle ısrarlı takibin suç olarak tanımlanması düzenlemesi zaten 6284 Sayılı Kanun'da 10 yıldır yer almaktadır. Hem bu Kanun Teklifiyle Ceza Kanunu'nda ve bazı kanunlarda yapılmak istenen değişiklikler, hem de "Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu"nda yer alan önlemler sanki yeni öneriler gibi kamuoyuna lanse edilmektedir. Oysa yapılmak istenen tüm düzenlemeler bir sene önce Anayasa'ya aykırı bir şekilde çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi'nin devleti yükümlü kıldığı sorumluluklardı. Zaten kanaatimizce asıl kaçınılan devlete ve tüm kurumlara yüklenen sorumluluktur.

TBMM'de tüm partilerin ortak iradesiyle kurulan, Kasım 2018-Şubat 2020 arası bir buçuk yıl boyunca çok geniş bir çerçevede tüm kurumları dinleyerek görüş alan ve rapor hazırlama aşamasına geldiğinde bir yıl oyalanılan, sonunda da Mart 2021'deki çekilme kararı nedeniyle "kadük kaldı" denilen "İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Komisyonu"nun çalışmalarını yok saymak, ardından hemen bir başka komisyon kurmak ve

bugün getirilen Kanun Teklifi'ni "yeni" olarak lanse etmek; sadece muhalefet partilerinin ve kadın örgütlerinin değil, iktidar partilerinden kadınların çalışmalarını da hiçe saymak ve açıkça kamuoyuna karşı manipülatif bir yaklaşımdır.

Özünde kamu kurumlarına kadına yönelik şiddeti önleme yükümlülüğü getirmesi ve daha etkin mücadele etmek için müdahale, destek ve koruma hizmeti sunan, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının denetlenmesi mekanizmasının sağlanmasını hedefleyen İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını açıklayan iktidar, şimdi sadece Türk Ceza Kanunu ve bazı kanunlarda kadına yönelik şiddet suçlarında ve sağlık çalışanlarına karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmesi ve belli durumlarda tutuklama öngörülmesi değişiklikleriyle adeta günah çıkartmakta ve yine bir grup seçmeni etkilemeye çalışmaktadır.

Teklifin ana eksenini Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikler oluşturmaktadır. Oysa kadına yönelik şiddetle mücadele, ceza çerçevesine sıkıştırılmadan daha bütüncül ele alınmalıdır. Mevcut yasalar erkek egemen yaklaşıma sahip uygulayıcıların rolü ve siyasi iradenin etkisi ile kağıt üzerinde kalırken, yasa ile uygulama arasındaki boşluk gittikçe artmaktadır. Var olan yasalar, kadınların şikayetçi olmak için ilk başvurdukları kurumlardan mahkeme salonlarına kadar etkili biçimde uygulanmadığı sürece yeni yasa yapmak anlamsızdır. Kadınlar sistematik olarak şiddete uğrarken, şiddete karşı başvurdukları mekanizmalarda kendini tekrar eden bir cezasızlık politikası hüküm sürmektedir.

Son yıllarda kadınların haklarına yönelik saldırılar hem siyasi söylem, hem de hukuk alanında daha güçlü hissedilmektedir. Örneğin kadınların Medeni Kanun'daki haklarına açık bir saldırı olan nafaka düzenlemesi tartışması ısrarla gündemde tutulmaktadır. Kürtajın fiili olarak engellenmesi, doğum kontrol yöntemi kullanmak isteyen kadınların hukuki dayanağı olmaksızın eşlerinden izin almaya zorlanması gibi kadınların kendi bedenleri, emekleri, hayatları ve kimliklerine dair kendi kararlarını vermelerini engellemeye ve kadınları erkeklere tabi kılmaya çalışan uygulamalar uzun zamandır süregelmektedir. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlayan kadınlara yönelik şiddet, her türlü gösteri ve protesto hakkının şiddetle engellenmeye çalışılması, gözaltında, cezaevlerinde şiddet; kadına yönelik şiddeti önlemek yerine aksine şiddetin erkekleri cesaretlendirici tezahürleridir. Böylesi bir ortamda erkekleri ceza ile korkutup "terbiye" etme yaklaşımı gerçeklikten uzaktır. Kadın erkek eşitliği ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına son verme iradesi yüksek sesle ve kararlı bir şekilde ifade edilmedikçe, her alandaki ayrımcılık cevabını sadece kadın örgütlerinden değil, tüm siyasetçiler

ve siyasi, idari mekanizmalardan almadıkça yapılacak her kanun kifayetsiz kalmaya devam edecektir.

Meşru müdafaa için faili öldürmek zorunda kalan kadınlara haksız tahrik indirimi, iyi hal indirimi uygulamak yerine kadınları katledenlere bulunan "mazeretler", yargının nasıl cinsiyetçi işleyen bir yapısı olduğunu göstermektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun yakın dönemde aldığı ve kamuoyunun tepkisine yol açan iki karar bu duruma somut örnek teşkil etmektedir. Kurul, Aralık 2021'de kendisine sistematik tecavüz, şiddet ve şantaj uygulayan Nurettin Gider'i öldürdüğü için haksız tahrik ve iyi hal indirimi olmaksızın müebbet hapis cezası alan Nevin Yıldırım'ın cezasını onamıştır. Aynı Kurul, Mart 2022'de, "evlenme teklifini reddettiği için" yanında götürdüğü bıçakla Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'e ise "aşırı sevgiden öldürdü" "reddedilmeseydi öldürmezdi" gerekçesiyle haksız tahrik indirimi uygulamıştır. Sistematik bir şekilde şiddet gören, seks işçiliğine zorlanan ve nihayetinde ölmemek için öldürmek zorunda kalan Çilem Doğan'a verilen 15 yıl hapis cezası kararının, infazının durdurulması ve onama kararının düzeltilmesi için Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda görüşülmesi taleplerini Yargıtay Başsavcılığı reddetmiştir. Munzur Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü öğrencisi olan Gülistan Doku, 5 Ocak 2020 tarihinden beri kayıptır. 2 yıldır Herkes Gülistan Doku Nerede diye sorarak durumun aydınlatılması için sorumluları göreve çağırıyor fakat şimdiye kadar sadece baraj suyu boşaltılıp arama yapıldı. Gülistan'ın en son görüştüğü kişi olan eski erkek arkadaşı baş şüpheli Zainal Abarakov ise geçen 2 yılın ardından 17 Mart'ta Alanya'da gözaltına alınıp ifade verdikten sonra hemen serbest bırakıldı. Yargı adeta "reddeden kadınları" cezalandırmaktadır. Üstelik bu yargı kararlarını verenlere karşı işleyen adil bir soruşturma ve rücu mekanizması da bulunmamaktadır. İşte kadınlar bu anlayış ve kararlar yüzünden yıllardır "erkek adalet değil gerçek adalet" diye haykırmaktadır.

Öte yandan Ceza Kanunu'ndaki asıl sorun bazı suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının sadece düşük olması değil, infaz uygulamaları (infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin) sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; bu durum cinsiyetçi yargı pratikleriyle birleşince kadına yönelik şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ve faillerine ilişkin ciddi bir "cezasızlık" algısı oluşmuştur. Sorunun çözümü, sadece belli suç tiplerinde ya da bunlara ilişkin yaptırımlarda değişiklik yapmak değil, söz konusu kurumların (ilgili infaz düzenlemeleri ve erteleme sonucu doğuran işleyişler) kadına yönelik şiddet olaylarında uygulanmasını engellemektir.

Birçok olayda, adeta kamuoyunda gündem olmadığı zaman kadına yönelik şiddet davaları cezasızlık ve takipsizlikle sonuçlanmaktadır. Örneğin Hülya Kaya isimli kadın, 23.03.2022 tarihli sosyal medya paylaşımlarında, hakkında defalarca şikayette bulunduğu eşi tarafından barışmak istemediği için silahla vurulduğunu ve eşinin hala tutuklanmadığını belirtmekte, yetkililerden yardım talep etmektedir. İzmir Bornova'da 21 Ağustos 2020 tarihinde Ceyda Yüksel'i katleden Serkan Dindar'ın davası, 7. duruşmada bu kez de adli emanetten gönderilen yanlış telefonun incelenmesi nedeniyle ertelendi. Ceyda Yüksel'in ailesi de kamuoyunda gündeme gelmezse davanın karartılacağından şüphe etmekte ve sosyal medya üzerinden adalete ulaşabilmek için çağrı yapmaktadır. Gerçek bir yargı adaleti yerine "sosyal medyadan aranan adalet" insanlar için çare olarak görülmektedir.

Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 1

Teklif maddesi, takdiri indirim nedenlerinin düzenlendiği Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesinde yaptığı 'değişikliklerle' faillere 'pişmanlık' şartı getirmiş ve faillerin şekli tutum ve davranışlarının indirim nedeni olarak sayılamayacağı ve verilecek kararlarda takdiri indirim nedeninin gerekçelendirilmesi gerektiğini düzenlemiştir.

Ne yazık ki bu düzenleme, kadına yönelik suçlarda yargının keyfi 'erkeklik indirimi' uygulamalarına son vermeyen, sorunun gerçek çözümüne katkı sunmayan göstermelik bir düzenlemedir.

Nitekim;

İlk olarak; failin duruşmadaki halinin ve şeklinin (kravat takması, takım elbise giymesi vs.) dikkate alınmayacağı ancak yargılama sürecindeki pişmanlığının takdiri indirimde esas alınacağı şeklindeki değişiklik, faile 'pişmanlık' öğreterek failin 'erkeklik indirimi' almasını sağlamaya yöneliktir. Failin 'pişmanım' demesini ve pişmanlık gerekçelerini açıklamasını istemek, erkek yargının cezasızlık uygulamalarına meşrulaştırma zemini yaratmaktır. Ayrıca failin salt ceza indirimini elde etmeye yönelik yapacağı pişmanlık savunmalarının hangi ölçütlerle değerlendirileceği de belirsizdir. Failleri 'pişmanlık' rolü yapmaya teşvik eden düzenleme, benzer olaylarda mahkemelerin birbirinden oldukça farklı kararlar almasına yol açacaktır.

Öte yandan; Teklifte takdiri indirim gerekçelerinin kararlarda açıklanması gerektiği düzenlenmiştir. Halbuki bu düzenlemeye bir ihtiyaç yoktur. Zira 'gerekçeli karar hakkı' zaten anayasal bir haktır. Anayasa'nın 141.maddesi '*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır'* diyerek yurttaşların mahkemeler karşısındaki hukuki güvenliğini korumaya almıştır. Aynı şekilde TCK 62/2 de "*Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir*" şeklindedir. Dolayısıyla Teklifteki düzenlemeyle hakime 'gerekçe yaz' demek faile uygulanacak cezasızlığa 'yeterli kılıf uydur' diyerek hatırlatma yapmaktan öteye geçmeyecektir.

Keyfi 'iyi hal' indirimlerini önlemenin yolu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda takdiri indirim düzenlemesini tamamen ortadan kaldırmaktır. Çünkü unutulmamalıdır ki, kadına ve çocuğa yönelik suçların cezası indirime tabi tutulamaz! Dolayısıyla yargılama makamlarının bu konuda takdir hakkı olmamalıdır. Nitekim hakimlerin fail erkeklere 'iyi hal' indirimi uygulayan kararları, mevzuat eksikliğinin değil erkek egemen zihniyetin bir sonucudur. TCK'da düzenlenen 'haksız tahrik' ve 'iyi hal' indirimi yıllardır kadına yönelik suçlarda bir cezasızlık aracı olarak kullanılmaktadır. Faillerin 'erkeklik' savunmaları yargı tarafından meşru sayılmakta, kadınların toplumsal cinsiyet kalıplarıyla uyuşmayan her türlü davranış ve eylemleri, yaşama biçimleri, özgürlük talepleri ve iradeleri fail lehine indirime gerekçe yapılmaktadır.

Kadınların bu göstermelik düzenlemelere değil, tek bir adamın kararıyla çekinilen İstanbul Sözleşmesi'ne ve 6284 Sayılı Kanun'un etkin uygulanmasına ihtiyacı vardır. Nitekim İstanbul Sözleşmesi taraf devletleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı suçların cezasız kalmasını önlemekle de yükümlü kılmıştır.

Dolayısıyla hukuka aykırı olarak çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, var olan yasaların etkin biçimde uygulanması, kadına yönelik suçlarda İstanbul Sözleşmesi'nin gereğine uygun düzenlemeler ve politikalar yapılması ve erkek şiddeti konusunda caydırıcılıktan uzak olan ceza infaz sisteminin değiştirilmesi elzemdir.

***

Bununla birlikte takdiri indirimin ayrımcılık saikiyle işlenen suçlarda uygulanması da derhal önlenmelidir. Nitekim Anayasanın 10. maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla nefret suçlarında takdiri indirim uygulanması ayrımcılık yasağını körükleyen ve cezasız bırakan sonuçlara sebep olmaktadır. Oldukça yaygınlaşan nefret

suçlarına karşın etkin mücadele, bu suçların ceza kanunlarında yaptırıma bağlanarak etkin bir soruşturma ve kovuşturma yapılması ile mümkün olabilecektir. Nefret suçları ile ilgili kapsamlı bir yasal düzenlemenin eksikliği sistematik bir biçimde bu saldırıların devam etmesine de zemin hazırlamaktadır. Kürtler, mülteciler, aleviler, LGBT+, mevsimlik işçiler ve sayamadığımız pek çok kesime yönelik saldırıların sayısında artış yaşanması da bu cezasızlık ortamının bir ürünüdür.

Madde 2,3,5,6

Teklifte TCK'nın 82, 86, 94, 96, 106 gibi çeşitli maddelerinde "suçun kadına karşı işlenmesi hali" cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak düzenlenmektedir:

> Kasten öldürme *(ceza müebbet iken ağırlaştırılmış müebbet hapse çıkarılmaktadır).*
> Kasten yaralama *(cezanın alt sınırı 4 aydan, **6 ay** hapse çıkarılmaktadır).*
> Eziyet *(cezanın alt sınırı 2 yıldan, **2 yıl 6 ay** hapse çıkarılmaktadır).*

Türkiye'de neredeyse her gün en az bir kadın katledilmektedir. Bianet'in derlediği verilere göre erkekler, 2021'de en az 339 kadını ve 34 çocuğu katletmiştir. Ayrıca 96 kadına karşı nitelikli cinsel saldırıda bulunmuş, 772 kadını seks işçiliğine zorlamış, 424 kadını taciz etmiş, 208 çocuğu istismar etmiştir. Erkekler, 2021'de en az 793 kadına da şiddet uygulayarak yaralamıştır. Dolayısıyla faillere verilen cezanın caydırıcı etkisinin arttırılması ve kamuoyunda oluşan 'cezasızlık' algısının kırılması açısından oldukça elzemdir.

Teklifte kadına yönelik şiddet ifadesinin açık ve net bir tanımı yoktur. Kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını vurgulayan İstanbul Sözleşmesi'nin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği fikrinin reddedildiği koşullarda yapılacak hiçbir düzenlemenin sonuç alıcı olamayacağı açıktır.

"Suçun kadına karşı işlenmesi" ibaresi yerine, "gebe olduğu bilinen kadına karşı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı" tanımının kullanılması daha doğru olacaktır. Kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit, işkence ve eziyet suçlarında "dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle suçlar da nitelikli hal kapsamına alınmalıdır.

Madde 4

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94. maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Türkiye'de özellikle olağanüstü hal koşullarıyla birlikte güvenlik güçleri tarafından işlenen işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaret suçları son zamanlarda oldukça tırmanmış durumdadır. Suç işleyen devlet görevlilerine karşı cezasızlık pratiği; şiddeti sistematik hale getirmekte, orantısız güç kullanımının ve hatta yurttaşların yaşam hakkını ihlal eden uygulamaların artmasına yol açmaktadır.

Tabi olduğumuz hukuk devleti işkenceyi engellemek, iddialar hakkında etkin soruşturma yürütmek, failleri bulmak ve cezalandırmak konusunda yükümlüdür. Anayasa'nın 17'nci maddesi hiçbir istisna olmaksızın işkenceyi mutlak bir biçimde yasaklamaktadır. Bu bağlamda hem kadınlara yönelik hem de ayrımcılık ve nefret duygusuyla işlenen işkence suçunun nitelikli hal kapsamına alınarak cezasızlık uygulamalarına son verilmesi elzemdir.

Madde 8

Düzenlemeyle kanunun 123. maddesinde suçun özel bir şeklini alan ısrarlı takip suçunun müstakil bir suç haline getirildiği belirtilmektedir. Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezasının verilmesi; suçun çocuğa ve ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin gerekçesinde bu suçun oluşabilmesi kriterlerinden biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde "ciddi bir huzursuzluk oluşturması" gösterilse de "ciddi huzursuzluk oluşturması" kavramından ne anlaşılması gerektiği gerekçede ve teklif maddesinde belirlenen bir kriterin olmaması sebebiyle hakimin takdirine bırakılmaktadır. Düzenleme bu haliyle keyfi

yorumlara açık görünmektedir. Ayrıca teklif edilen ceza artırımları mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle yeterli olmayıp suçun cezasızlıkla sonuçlanacağı gerçeğini yine değiştirmemektedir.

Günümüzde kadınların öldürülmesiyle sonuçlanan birçok şiddet vakasının öncesinde kadınların failin ısrarlı takibine maruz kaldığı bilinmekteyken bu yasa değişikliğinde Israrlı Takip sadece Ceza Yasası'nın 123. maddesinde özel bir suç olarak "Kişilerin Huzur ve Sükununu bozma" kavramıyla sınırlandırılmaktadır. Oysa ciddi can güvenliği tehditi oluşturan Israrlı Takip sistematik eziyet, işkence suçudur ve Ceza Yasası'nın 96. maddesindeki eziyet suçu altında özel bir suç olarak tanımlanmalıdır. Ayrıca Israrlı Takip Suçu on yıldır yürürlükte olan 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu'nda bir suç olarak tanımlanmışken Ceza Kanunu'nda herhangi bir karşılık bulamamış ve bu sebeple failler yıllardır cezasızlıkla ödüllendirilmiştir. Israrlı Takip suçu hem Ceza Yasası'nın 96. maddesinin hem de 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un özüne referansla düzenlenmeli ve dolayısıyla bu suç için 96. maddedeki 2-5 yıl hapis cezası uygulanmalıdır.

Teklifte Israrlı Takip Suçu hakkında soruşturma yapılması şikayete bağlı tutulmuştur. Oysa bu suç hakkında mağdurun fail tarafından baskı altına alınmış olabileceği, mağdurun ruh hali gibi durumlar gözetilerek re'sen soruşturma yapılmalıdır.

Yine teklife göre, Israrlı Takip Suçunun; yalnızca çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunda nitelikli hal olarak düzenlenmesi kadınların resmi nikahlı olmadıkları partnerlerinden, aile bireylerinden ya da daha önce hiç tanımadıkları ve karşılaşmadıkları kişiler tarafından gördükleri şiddeti kapsam dışında bıraktığı için eksik bir düzenlemedir. Kadınlara yönelik işlenen Israrlı Takip Suçunda, nitelikli hallerin kadınların geleneksel rollerine atıfla belirlenmesi, geleneksel rollere uymayan ve fakat Israrlı Takip Suçuna maruz kalan kadınları bir kere daha mağdur edecek ve bu ayrımcı tutum ortaya yeni sorunlar çıkaracaktır.

Temel şekli ve nitelikli halleri ile beraber Israrlı Takip Suçu daha kapsayıcı bir şekilde tanımlanmalı, infazın ertelenmesine imkan tanınmayacak şekilde ceza artırımları yapılmalı ve işlendiği takdirde bir kamu davası haline getirilmelidir.

Madde 9

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına yönelik işlenen kasten yaralama suçuyla sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Kadına yönelik toplumsal cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı tüm suç eylemlerinin değil de sadece kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması yeterli değildir. TCK ve CMK'nın, kadına yönelik şiddet suçlarını sadece cezalandırmaya yönelik değil aynı zamanda önlemeye yönelik hükümler içermesi gerekmektedir. Kadına yönelik işlenen yaralama ve katletme suçları önce daha hafif suçlarla başlamaktadır. Israrlı takip, tehdit, hakaret vb. ile başlayan eylem kadını katletme ya da katletme girişimiyle son bulmaktadır. Kadına yönelik şiddeti başlatan ilk suçta erkek fail tutuklanmayıp cezasızlıkla ödüllendirdiğinde kadının yaşamına kast etmeye teşvik edilmektedir. Bu bağlamda kadın cinayetlerinin önlenmesi için kadına yönelik sırf kadın kimliğinden kaynaklanan tüm şiddet eylemlerinin tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması gerekmektedir.

Madde 10,11

Düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Mağdur ile Şikâyetçinin Hakları" başlıklı 234. maddesi ile "Katılanın Hakları" başlıklı 239. maddesine cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçuyla kadına yönelik işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında baro tarafından avukat görevlendirilmesini isteme hakkı eklenmiştir. Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemeleri halinde, baro tarafından ücretsiz olarak avukat sağlanması cinsel saldırı suçlarında zaten mevcuttur. Ancak suça maruz kalan kadınlara bu hakları hatırlatılmamaktadır. Ayrıca bilgilendirme yapılsa dahi, bazı durumlarda da, anadili Türkçe olmayan kadınlar için çevirmen hakkı bulunmasına rağmen pratiğe geçirilmemesi sebebiyle iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Dolayısıyla kadınlar, ücretsiz avukat atanması hakları olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadıkları hallerde bu haklarını kullanamayacaklardır. Kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

Madde 12

Teklifte, CMK madde 253'te yer alan "uzlaşma" kurumunun uygulanamayacağı suçlar arasına "ısrarlı takip" gibi belli suçlar eklenmiştir. Uzlaşmanın yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına yönelik şiddet suçlarının tamamı açısından yasaklanması gerekir. Mevcut durumda, kadına yönelik basit tehdit (eşler arasında olsa bile), failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama gibi suçlar açısından uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanmaktadır. Uzlaşma ve arabuluculuk yolunun, herhangi bir suçun kadına yönelik şiddet kapsamında işlenmesi halinde kapalı olması gerekmektedir.

Sonuç olarak; İstanbul Sözleşmesi sadece Türkiye için değil, tüm dünyada kadına yönelik şiddet konusunda hazırlanmış en etkili, kapsamlı ve kurumlara yükümlülükler, denetim getiren Sözleşmedir. Uygulanması halinde hepimizin hayatını olumlu biçimde etkileyecek olan bu Sözleşmeden çekilme kararıyla iktidar tarafını belli etmiştir. Küçük bir erkek grubuna yönelik oy hesapları uğruna kadınlar feda edilmiş olmakla, kadına yönelik şiddeti önleme iradesi fesada uğramıştır. Bu nedenle bir kez daha öncelikli tavsiyemiz; İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararından vazgeçilmesidir. Bu, partili-partisiz tüm kadınların ortak isteği ve iradesidir. Bugüne kadar yürütülen mücadele deneyimlerini, kazanımları yok saymak, partili-partisiz hiçbir kadına fayda sağlamayacaktır. Ancak el birliğiyle taş taş üstüne koyarak, erkek egemenliğini, onun yarattığı yargı sistemini ve kurumlarını dönüştürmemiz mümkün olabilir.

Her şeye rağmen ve bu kadar kısa bir zaman diliminde önümüze getirilen Kanun Teklifi için görüş ve önerilerimizi paylaşmayı da kamuoyuna karşı bir borç biliyor ve gerçekten yeni sayılabilecek değişiklikler yapılabilmesi için değişiklik önerilerimizin dikkate alınmasını "kadın kadının yurdudur" şiarıyla, öncelikle kadın milletvekillerinden, tüm kadınlar için ısrarla talep ediyoruz.

Saygılarımızla,

Filiz Kerestecioğlu Demir
Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4290) esas numaralı "Türk ceza kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi" hakkında muhalefet şerhimizdir.

Genel Değerlendirme

Kadınlara karşı şiddetle mücadelede İstanbul Sözleşmesi'nden, tam bir yıl önce hukuka aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanı kararlarıyla çıkılmıştır. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in başvurusu sonucunda Danıştay başsavcılığının, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilişin hukuki olmadığı açıklaması ile Danıştay'da bu kararın hukuka aykırılığına dair yargılama devam etmektedir.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda ön yargılı davranışları ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan iktidar, şimdi yine yeniden, bir önleme politikası içermeyen, pansuman görevi bile görmeyecek ve yaraları derinleştirecek bir çaba içinde meclise bir taslak teklif sunmuştur.

Yaygın medyada kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, adeta reform niteliğinde yenilikler getirdiği propagandası yapılan bu teklifte, mevcuda göre bazı olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmiş olup, bunun dışında sorunun ortadan kaldırılmasında etkili ve kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir.

Teklif genel olarak değerlendirildiğinde, kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine ters düştüğü izlenimi uyandırmaktadır. Kadına şiddeti, ölüm sonrası olarak değerlendiren bu zihniyet, vatandaşa da "büyük işler yapıyorum" havasında algı yönetimi yapmaktadır.

Bu teklifle hem kadına, hem de sağlık çalışanlarına yönelik işlenen şiddet suçlarının cezaları TCK'da artırılmaktadır. Kadına veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar, cezaların azlığına güvenerek bu suçları işlememekte, bu cezaların etkin infazları olmadığı için bu suçları işleme cüreti göstermektedir.

Türk Ceza Yasasında tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş durumdadır. Bu suçların TCK'da düzenlenmiş olması, etkin uygulanmalarını sağlamamaktadır. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılmakta ve ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz edilen ceza arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle zaten hükmedilen cezaların önemli bir oranı infaz edilmemektedir.

Sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir "cezasızlık" algısı oluşmuştur. Bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu etkin infaz olmalıdır.

İnfaz hukukunun ulaşmayı hedeflediği temel amaç ise, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un üçüncü maddesinin birinci fıkrasında

"Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamlara ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır." şeklinde düzenlenmiştir.

İnfaz kanunu ile 2020 yılında bir af çıkarılmıştır. Bu af kapsamında her gün cezaevlerinden birileri salınmakta ve "izin" adı altında, adli kontrolle, pandemi vb. sebeplerle ilgili kanun sürekli uzatılmaktadır. Kadına şiddet uygulayanlar yine şiddet uygulamakta ve öldürmektedir. Bir taraftan cezalar artırılırken, bir taraftan da failler afla salınmaktadır.

6284'deki koruyucu ve önleyici tedbirler maalesef uygulanmamaktadır.

Yaşadığımız süreçte duruşmalarda alınan kararlar ortadadır.

Geçtiğimiz hafta Yargıtay ceza kurulunun verdiği karar, Türkiye'de hukuktan mezun olmuş yargının her kademesinde görev yapan bazı kişilerin zihinsel dönüşümünü sağlamadığını ortaya koymuştur.

Kadın cinayetlerinin önünü açan yargının bu görmezden gelme hali, herhangi bir yaptırımla karşılaşmadığı gibi iktidarın söylemleriyle pekiştirilmektedir.

Uygulanmayan bir Ceza Yasası'na yine uygulanmayacak maddeler eklemeye çalışan iktidarın, kadına karşı şiddetle mücadele iradesinin olduğuna güven duyulamamaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 5'e karşı 14 üyenin oyuyla "kendisini reddettiği için Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'in cinayeti -tasarlayarak- değil -duygusal çöküntü ve anlık hiddetle- işlediğine dair karar vermiştir.

Orhan Munis "son bir kez konuşalım" diyerek parka çağırdığı Hatice Kaçmaz'ı bıçakla öldürmüştür.
Kararda cinayet gerekçesi tutkulu sevgi olarak gösterilmiş ve *"maktule ile evlenmeyi isteyen sanık, maktulenin bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine açıklaması sonucu içindeki tutku derecesindeki aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hali üzerinde yarattığı hiddetle yanına bıçak alarak, o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur"* denilmiştir.

Bu ve benzer kadın cinayetlerinde olduğu gibi toplumu derinden etkileyen, kamusal tartışmalara neden olan bir şiddet vakası yaşandığında "yeni bir hukuk düzenlemesi" yapılacağı söylenmektedir.

Ülkemizde kadınlara karşı işlenen suçları önlemek, şiddeti ortadan kaldırmak, etkili bir hukuk mekanizması ve bu mekanizmanın erişilebilirliğini sağlamak için düzenleme yapmak, sosyal yapıyı değiştirmek için değil de adeta toplumu yatıştırmak, sakinleştirmek için kanun teklifleri hazırlanır hale gelmiştir.

Tüm bu düzenlemelerin de üzerinde önerileri barındıran İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı verilmişken, İktidarın kadına karşı şiddetle mücadele konusundaki samimiyeti tarafımızca sorgulanmaktadır.

Kanun teklifi gerekçesinde de vurgulanan 6284 Sayılı Kanun ve benzeri düzenlemeler gereği gibi uygulanmıyorken, cezasızlık ana düşünceyken, Hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulaması varken, bu teklifin getirilmesini açıkçası tutarlı bulmamaktayız.

Kanun teklifinde ''Kadına Karşı Şiddet Suçu'' açıkça tanımlanmalı ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir madde ile ayrı bir suç olarak düzenlenmesi sağlanmalıdır.

Kadına Karşı Şiddet Suçu: bir kadının; sırf kadın olduğu için, bir erkek tarafından, erkeğin yap dediği şeyi yapmaması ya da yapma dediği şeyi yapması, okuma denilen kadının okuması, evlen denilen kadının evlenmemesi, boşanma denilen kadının boşanması veya çalışma denilenin çalışacağım demesi gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir. İnsan olmaktan kaynaklanan hakkını kullandığı için çoğu zaman kocası, eski kocası, sevgilisi, eski sevgilisi, babası, kardeşi ya da oğlu veya hiç tanımadığı erkek tarafından işlenen suçlardır.

Oysa bu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmiştir.

Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi, tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir.

Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hale gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması halinde bir kadın, bir başka kadına şiddet uygularsa, onun cezası da artırılacak mıdır? Teklife göre kadına şiddet uygulayan kadının da cezası artmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 82, 86, 94, 96 ve 106'ıncı maddelerine teklifte "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde..." diye cümle eklenmekte ve bunlardaki ceza artırılmaktadır.

TCK'nın mevcut halinde "gebe kadına karşı" denilerek, cinsiyetinden kaynaklanan güçsüzlüğünü erkek ile eşitlemek için arttırılması hedeflenirken, teklifle getirilen düzenlemede, kadına, kadın da şiddet uygulasa her halde artırım getirilmektedir. Oysa mevcut kanun, beden, ruh veya hamilelik diyerek cinsel durumundan kaynaklı güçsüzlüğe karşı koruma sağlamaktadır.

Örneğin, kadın olmasıyla alakalı olmayan hırsızlık, dolandırıcılık suçundaki durumlar için de ceza artırımını getirilmektedir. Kadına karşı suç deyip, her durumu tek bir yerde toplamak hem ceza kanununun ruhuna ve felsefesine aykırı hem de içinden çıkılamayacak problemleri barındıracaktır. Ayrıca bu durum, anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Teklifle getirilen 62'nci madde düzenlemesi ile de cezanın hafifletici unsurlarının da ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Dolayısıyla suçu, kanunların felsefesi kapsamında kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın insan odaklı suç olmaktan çıkarmakta, kadın kimliğine büründürmektedir.

Kadın cinayeti, kadına yönelik şiddet dendiğinde, kadının cinsiyeti ve konumu nedeniyle uygulanan bir suç şeklinden bahsedilmektedir ve bunun için de buna "kadın cinayeti", " kadına şiddet" denmektedir.

Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup; Türk Ceza Kanunu'nda kadına karşı şiddet adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür.

Görüşülen Kanun teklifi ile ilgili verdiğimiz değişiklik önergeleri KEFEK komisyonuna sunulmuş, ama tali komisyon olunduğundan önergeler görüşülmemiştir.

Tüm Maddeler problemlidir.

Bazı Maddeler ile ilgili görüşlerimiz; Diğer maddeler genel değerlendirme içinde yorumlanmıştır.

1.Madde

Türkiye'de kadın cinayetlerinin neden işlendiğini anlamak gerekir. Kadın olduğu için öldürülen, arkasında geleneksel yapının kadın olmasını güçlendiren bakış açısı ve Türkiye'nin toplumsal cinsiyet eşitsizliği noktasında karnesinin zayıf olmasından kaynaklanan bir sebepler silsilesi bulunmaktadır.

Failin öldürdükten sonra ya da yaraladıktan sonra gelip hâkimin önünde başını öne eğmesi bu konularda zihinsel dönüşümünü sağlamamış hâkimin de buna kanarak, tekrardan cezaya indirim sağlaması çok olasıdır.

Dolayısıyla bu pişmanlık bütün bu uygulamaların başındaki birinci maddede karşımıza çıktığı zaman iktidarın bu konuda hala kafasının karışık olduğu ve netleşmediği ortaya çıkmaktadır.

Mevcut yasada "takdiri indirim", "failin, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" kapsamındayken, yeni düzenlemeyle bu durum, "failin, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" olarak değiştiriliyor. Böylece faile verilecek takdiri indirim, pişmanlık hükmüne bağlanmakta ve indirim konusunda bu kararı hâkim verecektir.

Hâlihazırda kanunda iyi ve düzgün giyinmek zaten bir takdiri indirim nedeni olarak görülmemektedir. Bu, yargı yetkisini kullananların, fail lehine yaptıkları anlamsız bir değerlendirmeden, bir yorumdan ibarettir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı oluşmamış ve kadın cinayeti sonrası erkeğin pişmanlığını onayacak düşünce yapısına sahip hakimlere maalesef rastlanmaktadır. Aslında bu bakış açısı iktidarın kadın cinayetlerini hala anlamamış olmasının da bir göstergesidir. Meselenin önlenmesi adına cezai müeyyidelerin pişmanlıkla taçlanıp, indirime dönüşmesi çok yanlıştır.

Yargıtay ceza kurulunda alınan Hatice Kaçmaz kararı ile teklifi ret edilen erkeğin anlık öfke ile öldürdüğü için cezasızlık onayan yargıçların zihinsel dönüşüm sağlamayan beyinlerine destek olan bir ceza taslağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu teklif; hayatı kezzap atılarak ilk önce kör edilen, bıçaklanan ve sonrasında öldürülen sanatçı Bergen'in filminin Adana Kozan ilçesinde gösterime çıkmasını engelleyen Belediye başkanının düşüncesine destektir.

Bu olayda sesi çıkmayan katil koca ve belediye başkanına kadın cinayetine kurban gitmiş mağdurun hakkını savunmayan bir iktidardan tam da beklenendir.

Kadına karşı şiddetin öldürmenin pişmanlığı olamaz.

3. Madde;

İYİ Parti olarak; 2 / 2762 esas numaralı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi "ne ilişkin muhalefet şerhimizin 11. Maddesinde vurgulamıştık.

Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86.ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "Kadına karşı, " bendi eklenmelidir, demiştik.

Olaya yine farklı bakılmış. Teklifte, TCK 86. maddenin ikinci fıkrasına "suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz "denilmiş. 4 aydan 6 aya çıkarılmıştır.

86 maddenin 3 fıkrası Kasten yaralama suçunun (a) bendinde, yürürlükte olduğu halde, madde gerekçesinde yeni getiriliyormuş gibi eş veya boşanmış kadınla ilgili açıklamalar yapılmaktadır. Bu kanun teklifi hazırlanırken yapılan özensizliktir.

Bu durumda, kasten yaralama ile ilgili birlikte yaşayan, nişanlı, dini nikâhlı kadınlar ne olacak sorusuna cevap bulunmamaktadır.

Dışarıdaki hiç tanımadığı kadın öldüren, yaralayan failler için ne yapılacaktır? Bu konuda verdiğimiz değişiklik önergesi dikkate alınmalıdır.

8. Madde;

Bu madde ısrarlı takip ile ilgilidir. Israrlı takip konusunun "müstakil suç" kapsamına alınmasını önemli bulmaktayız. Türk Ceza Yasasının mevcut haliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur ancak yıllardır konuyla ilgili 96. Madde yargı tarafından görmezden gelinmektedir.

Madde gerekçesinde "mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamadaki fiillerin yaptırıma bağlanmasının amaçlandığı ileri sürülmektedir.

Ancak ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediği hâkim insiyatifinde, muallakta bırakıldığı görülmektedir.

Israrlı takip konusu İstanbul sözleşmesinde var olan, TCK' da tanımı yapılmamış bir konu idi. Ancak mağdurun bunu belgelemesi ile cezai sistem işleyecektir.

Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen 6 aydan 2 yıla ve nitelikli halinde 1 yıldan 3 yıla olarak belirlenen hapis cezaları caydırıcı nitelikte değildir.

Israrlı takip mevzu bahis olduğunda derhal 6284 devreye girmelidir.

Ancak 6284 devreye girmediğinde 3 yıl ceza alanlar bu ülkede 1 gün bile hapse girmiyorlar. Uygulamada ertelemeye tabi olan bu süreler failin cezaevine bile girmemesini ve cezasızlığın devam etmesini getirmektedir.

Kâğıt üstünde olan bir yasal düzenleme uygulamada etkili bir çözüm sunmaktan uzak görünmektedir.

10. Madde;

Belli suç tiplerinde mağdurların istemi halinde ücretsiz avukat görevlendirilmesi düzenlenmektedir.
Mağdur kadın ve çocukların yargı süreçlerinde yalnız kalmaması çok önemli bir husustur. Cinsel saldırı suçlarında avukat isteme hakkı zaten mevcuttur ancak maruz kalanlara hatırlatılmamaktadır.

Kasten yaralama (madde 86), Israrlı takip (madde 123/A), İşkence (madde 94), Eziyet (madde 96), Çocukların cinsel istismarı (madde 103), suçlarında avukat görevlendirilecektir. Yine teklifin 10. ve 11. Maddelerinde kadın cinayetlerinde katledilen kadınlar için barolar tarafından vekil görevlendirilmesi ile ilgili bir düzenlemenin yer almaması büyük eksikliktir.

Bu suç tipleri de zaten kadınlara karşı işlenen 'en ciddi' suç tiplerini oluşturmaktadır.
Baroların kadın hakları merkezleri mağdur kadınlara gönüllü avukatlık hizmeti vermektedir. Ancak bir davaya taraf olmak amacıyla gerçekleştirilen katılma talepleri ülkenin her yerindeki mahkemelerce sistematik olarak reddedilmektedir.

Yani kadınların yargı süreçlerinde yalnız kalmamaları ve adalete erişim temelden problemlidir.

Sonuç olarak;

Bu taslak anlamsız ve günü kurtarma çalışmasıdır. İstanbul sözleşmesinden hukuksuz bir şekilde çıkılması ve her geçen gün sağlık çalışanlarına artan şiddet olayları için alelacele bir teklif hazırlanmıştır.

Yıllardır olduğu gibi bu yasa teklifi için kadın STK'ları ve barolar ile birlikte hazırlanmamış, üniversitelerin ilgili bölümlerinden de görüş alınmamıştır.

Bu kanun teklifinin çekilerek, yukarıda izah ettiğimiz gibi Türk Ceza kanununda kadına şiddet konusunun ayrı bir başlık altında toplanması ve kadına şiddet suçunun tanımlanması, başka problemleri ortadan kaldıracaktır.

Muhammet Naci Cinisli	*Şenol Sunat*
Erzurum	Ankara

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu *4/4/2022*
Esas No: 2/4290
Karar No: 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1.Giriş

"Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4290)" 16/3/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 20 karar numaralı, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun 4 karar numaralı tali komisyon raporları 28/3/2022 tarihinde Komisyonumuza tevdi edilmiştir. Teklif, Adalet Komisyonu Başkanı Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç başkanlığında, Komisyonumuzun 29/3/2022 tarihli toplantısında Teklif sahipleri ile Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yargıtay, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Danıştay, Ankara Bölge İdare Mahkemesi, Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipleri Birliği temsilcileri ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Olgun Değirmenci'nin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır.

2. Komisyon görüşmeleri

Komisyon, Anayasaya aykırılık iddialarını değerlendirmiş, Anayasaya aykırılık iddialarını oylamış ve Teklif'in Anayasaya aykırılık teşkil etmediği neticesine ulaşmıştır.

Müzakereler esnasında Teklifin lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

Şiddet, bireyi ve toplumları olumsuz yönde etkileyen, ulusal ve uluslararası düzeyde varlığını sürdüren evrensel bir sorun niteliğindedir. Son yirmi yılda gerek kadına yönelik şiddetin önlenmesi, kadının statüsünün artırılması, kadınların eğitimi, kadınların iş ve sosyal hayata etkin katılımları, gerekse de sağlık alanında tarihi adımlar atılmıştır. Bu doğrultuda, Türk Medeni Kanunu ile cinsiyete dayalı ayrımcılığı ortadan kaldıran düzenlemeler gerçekleştirilmiş, İş Kanunu ile işveren-işçi ilişkisinde cinsiyet dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayrım yapılamayacağı belirlenmiş, Anayasanın 10'uncu maddesine "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü ve pozitif ayrımcılık uygulanmasının sağlanmasına yönelik hüküm eklenmiş, töre ve namus cinayetleri ağırlaştırılmış suç kapsamına alınmış, kadının güçlenmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çok önemli bir düzenleme olan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiş ve kanun kapsamında şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan kadınların korunmasına yönelik çok sayıda tedbir uygulamaya geçirilmiş, Kadın Destek Uygulaması (KADES) gibi hayati önem taşıyan uygulamalar geliştirilmiş, 8/7/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi

hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi nitelikli hâl olarak kabul edilmiş, Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuş, valilerin ve kaymakamların başkanlığında şiddetle mücadele komisyonları oluşturulmuş, eylem planları hazırlanmış ve diğer kadının güçlenmesi ile kadına karşı şiddetle mücadelede etkinliğin artırılması amacıyla birçok düzenleme yapılmış, önleyici tedbirlere ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiş, kurumlar arası koordinasyon sağlanmış ve etki analizleri yapılmıştır. Sağlık alanında da, sağlık hizmetlerine erişim ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla çok sayıda önemli adım atılmıştır. Bu minvalde, 663 Sayılı Sağlık Alanında Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 54'üncü maddesi çerçevesinde şiddete maruz kalan sağlık çalışanlarına Sağlık Bakanlığı tarafından hukuki destek verilmekte olup, Beyaz Kod uygulamasının başlamasıyla şiddet vakalarının kayıt ve istatistikleri tutulmaya başlanmış, sağlıkta şiddetle mücadele tüm boyutlarıyla ele alınarak bu konuda temel stratejilerin belirlenmesi gayesiyle ilgili bakanlıklar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve konunun diğer paydaşlarının katılımı ile Sağlıkta Şiddetle Mücadelede Sıfır Tolerans Eylem Planı hazırlanmış, sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu katalog suçlar kapsamına alınmış, sağlık çalışanlarına karşı kasten işlenen suçlarda şüphelilerin ifadelerinin bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından alınması sağlanmış, mağdur doktorların ifadelerinin hastanelerde alınabilmesine imkân tanınmış, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık personeliyle, yardımcı sağlık personeline karşı görevleri sebebiyle işlenen kasten yaralama, tehdit ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarının cezaları artırılmış ve hapis cezalarının ertelenmeyeceği düzenlenmiş ve hastanelerin fiziki durumları, tıbbi cihaz kapasiteleri ve benzeri alanlarda kaydedilen ilerlemelerle birlikte Ülkemiz dünyanın en önemli uluslararası sağlık hizmetleri veren merkezlerden biri hâline gelmiştir. Yapılan tüm bu düzenlemeler ve hayata geçirilen uygulamalar, hem kadına karşı şiddet hem de sağlık çalışanlarına yönelik şiddete karşı hassasiyetin bir göstergesidir ve getirilen düzenleme de aynı hassasiyetle şiddet vakaları ile mücadele kapsamında bugüne kadar atılmış olan önemli adımların devamı niteliğindedir.

Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu Teklif açısından yol gösterici olmuştur. Komisyon, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, mağdur kadınlar ve diğer konunun tüm taraflarının görüşlerinin alındığı uzun soluklu, titiz çalışmalar gerçekleştirmiş ve raporunda konunun tüm boyutlarına ilişkin çok sayıda öneri getirmiştir. Dolayısıyla Teklifin hazırlık sürecine ilişkin ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığı yönünde getirilen eleştiriler yerinde değildir. Öte yandan esas problemin mevzuattan değil uygulamadan kaynaklandığı vurgusu yapılmasına karşın, esasen Teklif de tam olarak uygulamadan kaynaklı sorunların giderilmesi amacını taşıyan hükümler içermektedir.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul Sözleşmesi), Avrupa Konseyi üyesi ülkelerden birçoğu tarafından imzalanıp onaylanmamış ya da imzalanmasına rağmen onaylanmamış, imzalayan ve onaylayan birçok ülke ise sözleşmeye çekince koymuştur. Konsey üyesi Azerbaycan ve Rusya ile gözlemci ülke statüsündeki Amerika, Japonya, Kanada, Meksika ve Vatikan sözleşmeyi dâhi imzalamamış, Polonya ise yakın zamanda sözleşmeden çekilme yönünde işlemlere başlamıştır. Bu nedenle Sözleşme diğer ülkelerde de tartışma konusudur ve kadına yönelik şiddetle mücadele tek bir hukuki metine indirgenmemelidir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 61'inci maddesi soyut özel cezanın bireyselleştirilme maddesidir ve hâkim, sınırlı sayıda nedeni göz önünde bulundurarak cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirlemektedir. 62'nci madde ise 61'inci maddede öngörülemeyecek durumları da göz önüne alarak ve olası gerçek hayattaki tüm nedenleri de değerlendirerek, hâkime cezada bir değerlendirme olanağı tanımaktadır. 61'inci madde, suçun işlenmesi anına kadar ki süreci göz önüne alırken, 62'nci madde ise suçun işlenmesinden sonraki süreci dikkate almaktadır. Düzenlemeyle Türk Ceza Kanununun 62'nci maddesinde yer alan takdiri indirim nedenlerinin ucu açık biçimde uygulanmasının önüne geçilerek maddenin uygulama alanı sınırlandırılmaktadır. Ayrıca failin samimi pişmanlık içermeyen davranışları takdiri indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. "Pişmanlık" ifadesi Almanya, Avusturya, İsviçre, Rusya gibi mukayeseli hukuk örneklerinde de yer almaktadır. Yine duruşma sırasında mahkemeyi etkilemek amacıyla yapılmış şeklî tutum ve davranışlar takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacaktır. Böylelikle kamuoyunda kılık kıyafet veya diğer belli bazı mahkemeyi etkilemeye yönelik şeklî davranışlar ile cezalarda indirim yapıldığı algısının önüne geçilmiş olacaktır. Diğer taraftan takdiri indirim nedenlerinin kararda, gerekçeleriyle gösterilmesi gerekecektir. Anayasanın 141'inci maddesi hükmüne rağmen yapılan düzenleme ile kanunu uygulayacak hâkimlerin dikkati çekilmiş olacaktır. Benzer tekrar düzenlemeleri, diğer kanunlarda da mevcuttur. Yapılan düzenlemeyle çok sayıda eleştiriye muhatap olan maddenin uygulanmasına ilişkin kanundan kaynaklanan aksaklıkların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Kadına karşı şiddetle daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanabilmesi amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları açısından mağdurun kadın olması hâlinde cezalar artırılmaktadır. Teklifle getirilen düzenlemeyle birlikte, kasten yaralama suçunun mağduru olan kadının, aynı zamanda sağlık çalışanı olması ve suçun görevi nedeniyle işlenmesi hâlinde verilecek ceza 5237 sayılı Kanunun 86'ncı maddesinin üçüncü fıkrası ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı artırılacağından, kadın sağlık çalışanlarına karşı şiddet eylemleri bakımından cezalar önemli ölçüde artırılmış olacaktır.

Israrlı takip fiilleri müstakil bir suç olarak Türk Ceza Kanununda düzenlenmektedir. Israrlı şekilde fiziken takip etmek veya haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak fiillerinin, mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşturmasına ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması hâlinde suç oluşacaktır. Suçun, nitelikli hâl olarak çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi, netice sebebiyle ağırlaşan hâl olarak mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, fail bakımından nitelikli hâl olarak hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi durumunda cezalar artırılarak uygulanacak ve önemli bir husus olarak da suçun nitelikli hâlleri bakımından tutuklama kararı verilebilecek ve suç, uzlaştırma kapsamı dışında olacaktır.

Israrlı takip suçu kapsamındaki eylemlerin 5237 sayılı Kanunun 123'üncü maddesinde düzenlenen "kişilerin huzur ve sükununu bozma" suçu bağlamında cezalandırılabileceği tartışılmasına rağmen, hükümde yer alan "hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması" ifadesi, hareketin hukuka aykırı olmasını aradığından sınırlayıcı bir mahiyettedir. Bu noktada bir kişiyle temas kurmanın ne zaman hukuka aykırı olacağı tartışmasını yapmak gerekecek ve sosyal davranış kurallarına hukukun ciddi şekilde müdahalesiyle karşılaşma durumu söz konusu olabilecektir. Bu anlamda getirilen düzenleme bir ihtiyaçtır. Her iki suç bakımından iç huzurun bozulması söz konusu olduğundan maddenin Türk Ceza Kanununda düzenlendiği yer de yerindedir. Israrlı takibin bir sonraki aşamasının daha ağır suçlar

oluşturabileceği ihtimali esasen tehdit gibi diğer suçlar için de geçerlidir. Ayrıca, yağma suçunda aynı zamanda kişiye yönelik bir cebirin de söz konusu olduğu ve kişinin huzur ve sükûnunu bozduğu düşünülerek kişilere karşı işlenen suçlarda da düzenlenebileceği örneğinde olduğu gibi, getirilen düzenlemelerde tek bir hukuki yarar yerine birden fazla hukuki yararın korunabilmesi mümkündür. Dolayısıyla ısrarlı takip suçunun düzenleme yeri uygundur. Somut olayın durumuna göre bazı durumlarda resen takibin de sorunlar oluşturabildiği ve şikâyete tabi tutmanın bir nevi mağdurun süreç üzerindeki egemenliğini tanımak anlamına geleceği dikkate alındığında, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyete bağlı kılınması sorun teşkil etmeyecektir. Suç, sadece hareket suçu olmadığından ısrarlı şekilde kişiyi fiziken takip etmekle, haberleşme, iletişim ve bilişim sistemleri aracıyla iletişim kurmakla suç oluşmayacaktır. Hareketin neticede mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gerekecektir. Bu neticenin düzenlemeden çıkması durumunda ise ceza hukukundaki belirsiz durumu ortaya çıkabilecektir. Belirsizliğin olduğu noktada ise ceza hukuku bir tehdit aracı olarak kullanılmaya başlanmakta ve özgürlükler her zaman tehdit edilir hâle gelmektedir.

Kadına karşı kasten yaralama suçu ile kasten yaralama suçunun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi hâlleri, tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlara eklenmektedir. Aynı zamanda sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından tutuklama nedeninin varsayılacağına ilişkin Teklifle yürürlükten kaldırılması öngörülen 3359 sayılı Kanunun ek 12’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan hüküm, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100’üncü maddesinde yer alan katalog suçlar arasına taşınarak görünür hâle getirilmekte ve katalog suça ilişkin diğer bir kanunda yapılan düzenlemeyle oluşan sistematiğe aykırılık giderilmektedir.

Çocukların cinsel istismarı ve ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence ve eziyet suçları 5271 sayılı Kanunun “Mağdur ve şikâyetçinin hakları” başlıklı 234’üncü maddesi kapsamına alınarak bilhassa şiddet mağduru kadınların istemleri durumunda baro tarafından ücretsiz olarak avukat görevlendirilmesi olanağı sağlanmaktadır.

Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında herhangi bir izne gerek görülmeden genel hükümlere göre soruşturma ve kovuşturma yapılabilmekteyken düzenlemeyle, hem kamu kurum ve kuruluşlarında hem de özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan sağlık çalışanları hakkında, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanmaktadır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Kurul, profesör veya doçent unvanlı biri dâhili, diğeri cerrahi branştan iki hekim olmak üzere yedi üyeden oluşacak, gerektiği durumlarda Sağlık Bakanı işin niteliği ve sayısına göre yeni kurullar da oluşturabilecektir. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarı konusunda Kurula yetki verilmektedir. Kurul, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumunu gözeterek karar verecektir.

6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunun 1’inci maddesinde eczacılık hizmetinin bir sağlık hizmeti olduğu belirtilmiş, Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmeliğin 4’üncü maddesinin birinci

fıkrasının (b) bendinde sağlık mensupları "Tabip, diş tabibi, eczacı, hemşire, ebe ve optisyen ile 1219 sayılı Kanunun ek 13 üncü maddesinde tanımlanan diğer meslek mensupları" şeklinde tanımlanmıştır. 1219 sayılı Kanunun ek 13'üncü maddesinde ise 39 adet sağlık mesleği mensubunun tanımı yapılmaktadır. Dolayısıyla düzenlemede kapsam bakımından bir belirsizlik ve ihtilaf söz konusu değildir. Diğer taraftan 1219 sayılı Kanunun içeriğinde tabip ve diş tabipleri ibareleri geçtiğinden yapılacak bir değişiklik, kanunun lafzından bir sapmaya ve diğer meslek mensuplarının kapsamda olup olmayacağı noktasında tereddütlere yol açabilecektir.

"Görevin kötüye kullanılması", kasıtlı bir suç olan 5237 sayılı Kanunun 257'nci maddesinde yer alan suçu işleme anlamına geleceğinden, hekimlerin taksirle sebebiyet verdiği durumlar açısından herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Gerek kadına gerekse de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet, sosyal bir yara hâline dönüşmüş, ülke gündeminde uzun süredir yer alan hususlardır. Anılan hususların gündeme alınması, gerek içerik gerekse de hukuk tekniği açısından eksikliklere karşın olumlu bir adımdır. Her iki konuda, meselelerin asıl öznelerinin ve bilim insanlarının görüşleri alınmadan, süregelen olumsuz bir teamül olarak torba yasa şeklinde düzenleme yapılması, yasa yapma kalitesi açısından ciddi bir sorun teşkil ettiği gibi, düzenlemeyi yapanların konulara bakış açısını da ortaya koymaktadır. Kadına ve sağlık çalışanlarına karşı şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmalarının kolaylaştırılması ve infaz kabiliyeti olmayacak biçimde cezalarda kısmi artırımı öngören Teklif, sorunların çözümünde yeterli olmayacağı gibi, zaten gerekçeli karar yazılmasının Anayasal bir zorunluluk olduğu, katalog suçlarda sağlık personeliyle ilgili yapıldığı iddia edilen düzenlemenin hâlihazırda 3359 sayılı Kanunun ek 12'nci maddesinin birinci fıkrasında yer aldığı ve ısrarlı takibin 6284 sayılı Kanunda yıllardır bulunduğu da dikkate alındığında, bir reform olarak nitelendirilmesi de mümkün değildir. Bunun yanında, kadın politikalarına ve sağlık çalışanlarına ilişkin çelişkili söylem, eylem ve politikalar ile kadının güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yoluyla şiddetin önlenmesini öngören İstanbul Sözleşmesinden çekilme kararı alınması, samimiyetsizliğin ve çelişkinin bir göstergesidir. Şiddet olaylarındaki artışın sosyal, ekonomik, psikolojik birçok boyutu olduğu dikkate alınarak, her iki sorun açısından şiddete yol açan toplumsal, kurumsal ve psikolojik faktörleri değerlendiren bütüncül yaklaşımlarla geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmalı, temel yasaların sistematiğini bozar mahiyette konjonktürel değişikliklere gidilmemelidir.

Teklifin kadına karşı şiddetle mücadele için getirildiği iddia edilen ağırlaştırıcı sebep ihdası ve ceza alt sınırlarının artırılmasına ilişkin 2 ila 6'ncı maddeleri, eşitlik ilkesinin anlaşılış biçimi ve yasaya aktarma biçimi açısından sorunludur. Örneğin adam öldürme suçunun mağdurunun kadın olması durumunun suçun nitelikli hâli olarak düzenlenmesi, bir kadının, bir kadını ve bir erkeği öldürmesi durumunda öldürdüğü kadın nedeniyle Anayasanın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine aykırı biçimde daha fazla ceza almasına yol açacaktır. Sürekli atıf yapılan 6284 sayılı Kanun, esasen kendisine vurgu yapılmayan İstanbul Sözleşmesinin bir gereği olarak yürürlüğe konmuştur. Sözleşmenin on yıllık uygulaması ve normatif değerinin göz önüne alınmış olmaması ise Teklifteki teknik ve Anayasal sorunların temel nedenidir. Bu sorunların giderilmesi ve kadına karşı erkek şiddeti olgusuyla mücadele edilmesi noktasında yapılması gereken, İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezayı ağırlaştırıcı koşullar" başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki tanımı kullanmaktır. Sözleşmenin hükümleri çerçevesinde kadına yönelik şiddetin ortaya çıktığı bağlam düzenlendiği ve yaptırıma bağlandığı zaman Anayasanın 10'uncu maddesi açısından eşitlik ilkesinin ihlali de ortadan kalkmış olacaktır. Suçun kadına karşı işlenmesi, suçun kadına karşı toplumsal

cinsiyete dayalı şiddet kapsamında işlenmesinden farklılık arz ettiği dikkate alınarak, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımı mevzuatta yer almalı ve aralarında aile bağı veya bir ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın cinsiyet temeline dayanan her türlü şiddeti kapsayacak şekilde Teklifteki hükümler düzenlenmelidir.

Takdiri indirim nedenlerini düzenleyen maddeye pişmanlık ibaresinin eklenmesi bugüne kadar ki yargı pratiği düşünüldüğünde, toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısı oluşmamış uygulayıcılar bulunduğu müddetçe uygulamada pek de bir anlam ifade etmeyecektir. Öte yandan salt ceza indirimi almak için yapılacak pişmanlık savunmalarının hangi ölçütlerle değerlendirileceği de düzenlemede muğlaktır. Uygulayıcıların toplumsal cinsiyet eşitliği lehinde karar vermemeleri sonucu ortaya çıkan sorunların çözümü için uygulayıcılara toplumsal cinsiyet eşitliği ile alakalı meslek içi eğitimlerin verilmesi gereklidir. Yine "erkeklik indirimi" konusu olan haksız tahrik indirimine ilişkin düzenleme yapılmaması ciddi bir eksikliktir. İyi hâl indirimi ve haksız tahrik hükümlerinin yıllardır cezasızlık aracı olarak kullanıldığı dikkate alınarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda iyi hâl ve haksız tahrik hükümlerinin uygulanmayacağı yönünde düzenleme yapılmalıdır.

Nefret suçlarının cezasızlık durumuyla karşı karşıya kalmasını önlemek için dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, cinsel kimlik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle işlenen suçlarda haksız tahrik ve takdiri indirim hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmelidir.

Anayasanın 141'inci maddesine göre zaten mahkeme kararları gerekçeli olarak yazılmak durumundadır. Anayasanın 11'inci maddesi gereğince tüm hâkimler Anayasa hükümleri ile bağlı olduğundan, yapılması gereken, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterileceğine ilişkin düzenlemede yer alan hüküm gibi kararların gerekçeli yazılacağını tekraren yazmak değil, sorun alanlarını tespit edip hâkimlerin Anayasanın üstünlüğü çerçevesinde karar vermelerini sağlamaktır.

Türk Ceza Kanununda çok sayıda suç tipi düzenlenmesi bulunmasına rağmen bu durum etkin olarak uygulandıkları anlamına gelmemekte, infaz sistemine ilişkin ve indirime neden olan düzenlemeler nedeniyle hükmedilen cezalar ile infaz edilen cezalar arasında ciddi farklar ortaya çıkmaktadır. Bu durum kadına karşı şiddet fiillerine ilişkin cezasızlık algısına yol açmaktadır. Dolayısıyla sorunu, belli suç tiplerine ilişkin cezaların düşük olması değil, infaz uygulamaları ve cezada indirim düzenlemeleri nedeniyle cezaların neredeyse infaz edilemez duruma gelmesi oluşturmaktadır. Cezaların caydırıcı etkilerini ortadan kaldıran bu durumun önüne geçebilmek için kadına karşı şiddet olaylarında hapis cezalarının ertelenmesi, seçenek yaptırımlara çevirme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması ve diğer mevcut hükümlerin etkin bir şekilde uygulanmasına engel teşkil eden müesseselerin uygulanmaması yönünde düzenlemeye gidilmelidir.

5237 sayılı Kanunun 113'üncü maddesinin başlığı "Kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi" olduğundan, madde başlığıyla uyum sağlanması açısından "suçun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde" ibaresi, suçun konusunun sağlık hizmeti olmaması nedeniyle "suçun sağlık hizmetinden faydalanma hakkının engellenmesine yönelik işlenmesi" şeklinde değiştirilmelidir.

Israrlı takibin ayrı bir suç olarak düzenlenmesi olumlu olsa da suçun niteliği dikkate alındığında Türk Ceza Kanununda "Hürriyete karşı suçlar" bölümü yerine "Vücut dokunulmazlığına karşı suçlar" bölümünde düzenlenmesi gerekmektedir. Diğer yandan "bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturma" ya da" kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden

olma” şeklinde ortaya konan suça ilişkin ölçütlerden ne anlaşılması gerektiği herhangi bir kritere bağlanmadığından düzenlemeyle keyfî uygulamalara yol açabilecek nitelikte hâkime geniş takdir yetkisi verilmektedir. Suç için öngörülen cezalar ise mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle caydırıcı olmaktan öte, tersine cezasızlık algısını pekiştirecek niteliktedir. Bunun yanında ısrarlı takibin tekrarlayan, sistematik bir suç olduğu gerçekliği karşısında şikâyete tabi olmadan resen soruşturulmalıdır.

Israrlı takip gerçekleşirken şikâyete tabi olmayan başka bir suç işlendiğinde, ısrarlı takip suçunun da şikâyete tabi olmayacağı ve içtima konularında özel bir düzenleme yapılmalı, Türk Ceza Kanunundaki kullanıma uygun olarak “ciddi” ibaresi yerine “ağır” ibaresi tercih edilmelidir.

Baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesine ilişkin düzenlemenin kapsamı, kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla, bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlar bakımından genişletilmeli ve kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

Sağlıkta şiddet, koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmemesi, hastaların yeterli sürede muayene edilememesi, sağlık çalışanlarının özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmaması, sağlık çalışanlarını hedef gösteren açıklamalar ve sağlık hizmetlerinin ticari bir metaya dönüştürülmesi gibi bir dizi sağlık politikalarında yapılan yanlışlıkların bir parçasını oluşturmaktadır. Sorunların temelini teşkil eden Sağlıkta Dönüşüm Programından vazgeçilmelidir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacak olması nedeniyle yapısı itibarıyla sorunludur. Kurulda hekim sayısının yetersiz olmasının yanı sıra meslek örgütü temsilcilerinin yer almaması ve de karar alınırken uyulacak ölçütlerin yetersiz ve muğlak olarak düzenlenmesi, alınacak kararları teknik açıdan hatalı değerlendirmeler neticesinde sorunlu hâle getirebileceği, mağduriyetler oluşturabileceği ve kararları tartışılır hâle getirebileceği gibi, Kurulu olması gereken bağımsız ve tarafsız bir yapı yerine, tamamen idari yapıda bir kurul niteliğine büründürecektir. Sağlık hizmetindeki kusurların çoğu zaman sağlık sisteminin kendisinden kaynaklandığı dikkate alındığında öngörülen yapı, sağlık alanında yaşanan problemlere bütüncül bakış açısını ve kalıcı çözümler üretilmesini engeller mahiyettedir. Kurulun yapısı, bağımsızlık ve tarafsızlık açısından yeterli güvenceler içeren bilimsel bir kurula dönüştürülmelidir. Diğer yandan Kurulun kararlarına karşı itiraz mercii olarak sadece Ankara Bölge İdare Mahkemesinin belirlenmesi, mahkemeye erişim hakkı ve Mahkeme üzerinde iş yükü açısından sorunlara neden olacaktır.

Anti demokratik yapısı, alınacak kararların keyfîliğe açık olması ve adeta bir mahkeme gibi karar verebilecek olması nedeniyle Mesleki Sorumluluk Kurulana ilişkin hükümler, Anayasanın 2, 9 ve 10’uncu hükümlerine aykırıdır.

Taksirle ölüme ve yaralamaya sebebiyet verilmesi eylemlerine ilişkin hekimlere rücu edilmeyeceği ifade edilmesine rağmen, düzenlemede bu yönde bir açıklık bulunmamaktadır; düzenleme bu açıdan hukuki belirlilikten yoksundur.

Teklifte yer alan düzenlemelerde “hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensupları” ibaresi kullanılmış ve devamında da “muayene, teşhis ve tedavi” ibarelerine yer verilmiştir. 1219 sayılı Tababet Ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 1’inci maddesinde ise hangi surette olursa olsun hasta tedavi edebilmek için tıp fakültesinden diploma sahibi olmanın şart olduğu, ek 13’üncü maddesinde ise tabipler ve diş tabipleri dışındaki sağlık meslek mensuplarının hastalıklarla ilgili doğrudan teşhiste bulunarak tedavi planlayamayacağı belirtilmiştir. Mevzuatta eczacıların teşhis ve tedaviye ilişkin, tıbbi teşhis ve uygulamalar yapabileceklerine ilişkin herhangi bir hüküm

kanun düzeyinde bulunmamaktadır. Kapsam bakımından ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi açısından "hekim, diş hekimleri ve diğer sağlık mensuplarının mesleğinin icrasıyla ilgili yaptığı uygulamalar" ibaresinin tercih edilmesi yerinde olacaktır.

Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan sağlık mensupları bakımından da, yüksek tazminat yükleriyle karşılaştıkları dikkate alınarak tazminat sorumluluklarıyla ilişkin aynı güvenceler sağlanmalıdır.

Derdest rücu davaları hakkında davacı idarenin Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurmaması nedeniyle davanın usulden reddi hâlinde, davacı idarenin kusuru ve ihmali bulunduğu durumlarda, getirilen geçici madde düzenlemesiyle yargılama gideri davalı sağlık çalışanına da eşit şekilde paylaştırılacaktır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 323'üncü maddesine göre avukatlık ücreti yargılama giderlerindendir ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164'üncü maddesine göre ise karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücreti avukata aittir. Düzenlemede bu hükümlere aykırılık teşkil edecek şekilde yargılama giderlerinden olan vekalet ücreti kapsam dışında bırakılmış ve idare aleyhine vekalet ücretine hükmedilmeyeceği düzenlenmiştir. Anılan maddelerdeki hükümler göz önüne alınarak avukatların emek ve mesaileri açısından haksızlık oluşturan "davacı aleyhine vekalet ücretine hükmedilemez" ibaresi metinden çıkarılmalıdır.

Bölge İdare Mahkemesi bakımından 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 9'uncu maddesinde belirtilen itirazları inceleme süresinin, gelecek iş yoğunluğu dikkate alınarak, incelemenin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için iki kat uygulanması yönünde değişikliğe gidilmelidir.

Şiddet vakalarının ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşandığı ve sağlık tesislerinin sağlık çalışanları bakımından iş yeri niteliği taşıdığı gözetilerek, sağlıkta şiddetin engellenmesi ve sağlık çalışanlarının yoğun olarak bulunduğu iş yerlerinin de koruma altına alınması amacıyla 5237 sayılı Kanunun 116'ncı maddesi bağlamında düzenleme yapılmalıdır.

Hekimlerin işlerini daha güvenli biçimde yapmalarını sağlamak amacıyla zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sisteminde değişikliğe gidilerek gelirleri sağlık kuruluşlarından sağlanacak bir kamu fonu oluşturulmalıdır.

3. Teklif metnine ilişkin kabuller ve değişiklikler

Komisyonumuzca Teklifin maddeleri aynen kabul edilmiştir:

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Ayrıca Komisyonumuza verilen redaksiyon yetkisi doğrultusunda Teklifin tamamı, tereddütleri gidermek ve anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler, kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

4. Genel Kurulda temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Balıkesir Milletvekili Belgin Uygur, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya, İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ile Samsun Milletvekili Orhan Kırcalı özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Yılmaz Tunç	*Ramazan Can*	*Gülay Samancı*
Bartın	Kırıkkale	Konya
Kâtip	Üye	Üye
Belgin Uygur	*Muhammed Fatih Toprak*	*Abdullah Koç*
Balıkesir	Adıyaman	Ağrı
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Ayhan Erel	*Hasan Subaşı*	*Rafet Zeybek*
Aksaray	Antalya	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Süleyman Bülbül	*Mehmet Ruştu Tiryaki*	*Emine Yavuz Gözgeç*
Aydın	Batman	Bursa
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Oğuzhan Kaya	*Tufan Köse*	*Sabri Öztürk*
Çorum	Çorum	Giresun
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Abdulkadir Özel	*Hayati Arkaz*	*Turan Aydoğan*
Hatay	İstanbul	İstanbul
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Abdullah Güler	*Züleyha Gülüm*	*Mahmut Atilla Kaya*
İstanbul	İstanbul	İzmir
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
Halil Öztürk	*Alpay Antmen*	*Orhan Kırcalı*
Kırıkkale	Mersin	Samsun
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
	Üye	
	Mustafa Arslan	
	Tokat	

MUHALEFET ŞERHİ

2/4290 Esas sayılı "**Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"**ne ilişkin muhalefet şerhimizdir.

1.TEKLİFİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Teklifin komisyon görüşmeleri, 29 Mart Salı günü saat 15:00'te TBMM Adalet Komisyonunda başlayıp 30 Mart Çarşamba günü sabaha karşı saat 03:23'te bitmiştir. Yürürlük ve yürütme maddeleri de dâhil 17 maddeden oluşan, kadına ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili oldukça önemli bir teklif olmasına rağmen 12 saatlik görüşme süresinde çalışmalara sadece bir buçuk saat ara verilmiştir. Kısaca sağlıksız bir çalışma ortamında yapılan önemli bir teklifin görüşmelerinden elde edilmesi beklenen verimlilik sağlanamamıştır. Komisyonun AKP ve MHP'li üyelerinin çoğu söz bile almazken, teklifte imzası bulunan AKP'li milletvekillerinden de çoğu söz almamış, teklifle ilgili herhangi bir beyanda bulunmamış, hatta oylamalar sırasında bile katılım göstermemişlerdir.

Teklif, aceleci ve özensiz bir tavırla, muhalefet milletvekillerinin önergeleri ve eleştirileri dikkate alınmadan, maddeler üzerinde yeterli hukuki tartışma yapılmada AKP ve MHP milletvekillerinin oyuyla kabul edilmiştir.

İçtüzüğün 38/1 maddesindeki "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler" hükmüne karşın, Anayasaya aykırılık iddiaları ele alınmadan teklif sahiplerinin sunuşlarının ilk sıraya alınması açıkça İçtüzüğün ihlali sonucunu doğurmuştur.

Komisyonda İçtüzük madde 38'de öngörülen ve dört aşamadan oluşan yükümlülüğü yerine getirmek bir yana, Anayasa'ya uygunluk, gündem maddesi yapılmış olmakla birlikte, teklif metninin bütününe ilişkin gerekçeli ve ayrıntılı bir anayasallık incelemesi yapmış olan CHP'nin Anayasa'ya aykırılık önergesi, tartışılmadan ve gerekçesiz bir şekilde oylanarak reddedilmiş, teklifin tümü ve maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. Anayasa'ya aykırılık görüşleri kısıtlı söz imkânı bulduğu gibi, uygunluk yönünde görüş bildiren vekillerin gerekçelerini sunma olanağı da tanınmış değildir.

İçtüzük madde 38'e göre gerekçe, açık bir gerekliliktir. Bu itibarla, madde 38 gerekleri yerine getirilmemiştir.

Hatırlatmak gerekir ki, Anayasanın üstünlüğünü düzenleyen Anayasa'nın 11/2'nci maddesinde, "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" kuralı, İçtüzük madde 38 gereklerine saygı gösterilmesi ölçüsünde anlam ifade etmektedir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

İçtüzük 26-35'inci maddelerine göre; 27'nci yasama döneminde Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri tarafından TBMM'ye sunulmuş ilgili kanun tekliflerinin birleştirilmesine ilişkin verdiğimiz önerge de yine, kanun teklifleri tek tek incelenmeden ve talep müzakere edilmeden, oylamayla reddedilmiştir.

Torba yasa uygulaması, iktidar tarafından bir yasama rutini haline dönüştürüldüğünden ne yazık ki bu teklifte de varlığını sürdürmüştür. 27'nci dönemin yasama faaliyeti olarak bugüne kadar 249 kanun teklifi görüşülürken bunun 58'i torba kanun (toplam 1811 madde) olmuştur. Meclis'te 600 milletvekili 249 kanun teklifindeki 2914 maddeyi görüşerek kanunlaştırırken; Cumhurbaşkanı 95 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle 2597 maddeyi, gerekçesiz bir şekilde yürürlüğe koymuştur.

Torba yasa uygulaması, en öz anlatımıyla Anayasa'ya aykırıdır. Çünkü torba yasa, öncelikle yasanın genel ve soyut norm olma özelliğini zedelemektedir. Sonra, torba şeklindeki düzenleme, yasal normu, "ulaşılabilir, anlaşılabilir ve öngörülebilir" olma bakımından asgari standartlardan yoksun kılmaktadır. Nihayet, torba yasa tarzı, normlar hiyerarşisi ilkesini alt üst etmektedir. Bu olumsuzluklara, bir de İçtüzük madde 38 gereği, Anayasa'ya uygunluk incelemesinden kaçınılması eklenince, Genel Kurul'da oylanan yasaların şeklen yasa sayısı alsa da, toplumsal gereksinimleri karşılaması veya kamu yararını sağlaması bir yana, yeni toplumsal sorunları yaratma, hatta toplumsal barışı zedeleme riskini beraberinde getirmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Yasa yapma tekniği açısından torba yasa, asıl komisyon ve tali komisyon (lar) ayrımını ortadan kaldırdığı gibi, komisyonlar arasında özellikle iş yükü bakımından dengesizlik yaratmaktadır. Ancak, bunun da ötesinde, asıl sakınca, yasaların içeriğine göre, uzmanlık komisyonlarının varlık nedenini sorgulatmasıdır. Bir torba yasa önerisi, o denli farklı alanlara ilişkin olabilmektedir ki, bazen neredeyse, madde sayısı kadar yasada değişikliğe gidilmekte, bu nedenle çoğu zaman "Bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi" başlığı ile adsız yasa önerisi gündeme getirilmektedir.

Torba yasa uygulaması, Anayasa Mahkemesi'nin denetimini de zorlaştırmaktadır. Çünkü, Anayasa Mahkemesi raportörleri belli hukuk disiplinleri üzerinde uzmanlaştıklarından, Anayasa Mahkemesi'ne intikal ettirilen bir yasa için raportör görevlendirmesinde uzmanlık ilkesinin gözetilmesi zorlaşmaktadır. Hal böyle olunca, Anayasa Mahkemesi, denetim işlevini bütün hukuki argümanları kullanarak yerine getirememekte, tereddüt durumunda, muhtemel iptal yerine ret tercihini yeğleyerek, sorunun uygulamada test edilmesi yönünde kanaat kullanmaktadır.

Sonuç olarak; zaten çok karmaşık ve dağınık olan yasal düzenlemeler, darmadağın hale gelmekte ve yasanın etkililiği zedelenmekte, toplumda hukuka inanç iyice zayıflamaktadır.

Kadına yönelik şiddet ve sağlıkta çalışanlarına yönelik konuların ayrı ayrı irdelenmesi, tartışılması, olgunlaştırılarak yasalaştırılması gerekir. Ancak söz konusu kanun teklifinde; bu önemli ve ihtisas alanlarında paydaşların katkılarıyla şekillenmesi gereken hususlar üstünkörü bir şekilde hüküm altına alınmıştır. O nedenle muhalefet şerhimiz iki konuyu ayrı ayrı irdeleyecektir.

Teklif maddelerinin çoğu kadına yönelik şiddetin önlenmesi gerekçesiyle oluşturulmuş maddelerdir. Kadına yönelik şiddet, ülkemizde önemli ve öncelikli olarak ele alınması elzem olan bir olgudur. Uluslararası cinsiyet eşitsizliği raporuna göre 156 ülke arasında 133'üncü sırada olan ülkemizde; kadına yönelik şiddet tek boyutlu değildir. Toplumsal cinsiyet temelli kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ile şüpheli şekilde gerçekleşen kadın ölümleri giderek artmaktadır. Bu kapsamda; geçtiğimiz 2021 yılında en az 339 kadın erkekler tarafından öldürülmüştür.

Kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin artmasındaki en önemli sebeplerden biri de; kanun hükmünde sayılan ve usulüne göre yürürlüğe girmiş temel hak ve özgürlüklerle ilgili İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesinden, bir gecede hukuksuz ve usule aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanının tek taraflı iradesiyle çekilmesidir. Şiddeti meşrulaştıran kılan bu hukuksuz işlem, kadınların şiddet karşısındaki güvencesiz toplumsal konumunu derinleştirmiştir.

Kadına yönelik şiddetin bir sorun haline gelmesi; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), Anayasa ve ilgili kanunlar ile birlikte usulsüz ve hukuka aykırı şekilde Tek Adam'ın çekilme

iradesi ortaya koyduğu temel hak ve özgürlükleri konu edinen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)'nin yürürlükte olduğu süreçte etkin bir şekilde uygulanmamasının bir sonucudur.

Amacı "*şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemek*" olan 6284 sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasında dahi birçok toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılıktan dolayı aksaklıklar yaşanmaktadır. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetin bütüncül politikalar ve bakış açısıyla şekillendirilmiş bir yasama faaliyeti ile ele alınması gerekmektedir. Ancak ilgili kanun teklifi; özü itibariyle yalnızca cezaların arttırılması ile suçun azalacağını varsayan tek yönlü bir bakış açısıyla hazırlanmıştır. İlgili kanun teklifinin hazırlanmasında alanda çalışmalar yürüten kadın örgütlerinin ve hak temelli sivil toplum temsilcilerinin görüşleri alınmamış olmakla birlikte; komisyon toplantılarına da davet edilmemiştir.

Tüm bu eksikliklerle birlikte Ceza Muhakemesi Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'ndaki bazı maddelerin değiştirilmesi talep edilen teklif, ilgili maddeleriyle Anayasa'ya aykırılıkları da beraberinde getirmektedir. Oysa kanunlar Anayasa'ya uygun düzenlenmelidir.

Teklifin Anayasa'ya uygunlukta özellikle eşiklik ilkesi açısından ele alınması gerekmektedir. Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." ilkesi kapsamında özellikle teklifin 2'inci, 3'üncü, 4'üncü, 5'inci ve 6'ncı maddelerinde Anayasa'ya aykırılıklar mevcuttur.

Teklifin, ilgili maddeleri her ne kadar kadına yönelik şiddetle mücadele için getirildiği savunulsa da, dört maddede düzenlenen ağırlaştırıcı sebep ihdası ve ceza alt sınırının arttırılması önerilerinin hukuken yazımında teknik sorunlar bulunmakla birlikte; bu haliyle kabul edilmesi durumunda mevcut sorunlara bir çözüm sunmayacağı da açıktır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 82'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin "kadına karşı" olarak değiştirilmesi, 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sının altı aydan az olamaz." cümlesinin eklenmesi, 94'üncü maddesinin birinci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan

az olamaz." cümlesinin eklenmesi, 96'ıncı maddesinin birinci fıkrasına "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz" cümlesinin eklenmesi ve 106'ıncı maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere "Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz." cümlesinin eklenmesi, insan öldürme suçunda mağdurun kadın cinsiyetinden olması suçun nitelikli hâline çevrilmesi sonucunu doğurmaktadır ki; bu da eşitlik ilkesine aykırıdır.

Yukarda istenilen değişiklikler, ya kötü ve sakar hukukçuluğun bir ürünüdür ya AKP'nin evlilik dışı ilişkiye kanunda atıf yapma alerjisinden kaynaklanmaktadır ve bu zorluktan kaçınabilmek için cinsiyet temelli azami genişlikte bir ölçüt kullanılmıştır ya da AKP'nin kadına karşı şiddetle mücadele için getirdiği önerilere CHP'nin (eşitlik ilkesi ve ceza hukukunun tutarlılığı temelinde) karşı çıkmasını tahrik etmeyi ve kamuoyu nezdinde bu alanda AKP'ye puan kazandırıp CHP'yi itibarsızlaştırmayı hedefleyen bir mühendisliğin ürünüdür.

Oysa kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi, eşitlik ilkesine aykırılık teşkil eden bu düzenleme ile değil, on yıl süreyle yürürlükte kalan ve Anayasa'ya göre yasaların üstünde yer alan ancak hukuksuz bir şekilde Türkiye'nin çekildiği İstanbul Sözleşmesi'nin "Cezayı ağırlaştırıcı koşullar" başlıklı 46'ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki tanımını kullanarak mümkün kılınacaktır.

Bununla birlikte Teklifte yer alan 8'inci maddedeki "Israrlı takip" düzenlemesi her ne kadar olumlu olsa da, burada da kadınlar arasında bir ayırım söz konusudur. Madde ile getirilmek istenen takip suçunun ağırlaştırıcı unsuru olan "ayrılık karan verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi" ifadesi kadının ilişkideki konumu ve ilişkinin de meşru-gayrimeşru olma durumunu değerlendirmeye açmaktadır. Bu da Anayasa'nın yine eşitlik ilkesine aykırıdır.

Anayasa'nın 138'inci maddesinde de "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler" cümlesiyle hüküm altına alınmıştır. Teklifin 1'inci maddesinin görüşmeleri sırasında teklif sahiplerinin, kadına yönelik her türlü şiddet olayında hâkimlerin takdir yetkisinin kısıtlanmasını "Böylece hâkimlerin keyfî karar vermesinin önüne geçeceğiz." anlamına gelen beyanlarla savunmaları başka vahim bir durumu ortaya çıkarmıştır. Hâkimler Anayasa'ya bağlıdırlar ve vicdani kanaatlerini beyan ederken Anayasa, yasa ve hukuk çerçevesinde kalırlar. Dolayısıyla, hâkimlerin bu yetkilerini öznel anlamda kullanmaları mümkün değildir. Ancak bu düzenleme ve beyan, hâkimlerin kadına yönelik her türlü şiddet davalarında sanıklar hakkında "keyfî karar

verdiklerinin" itirafı niteliğini taşımaktadır. Öyle ki, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının sağlanamadığı, adalet kavramının içinin boşaltıldığı, yargı üzerinde siyasi baskının olduğu bir ortamda adil ve vicdani kararların verilmesinin mümkün olmadığı bugün herkesin kabul ettiği bir gerçektir. 22 bin 800 hâkim ve cumhuriyet savcısının yüzde 60'a yakınının 5 yıl ve altında kıdeme sahip olduğu gerçeği ortada iken tecrübe noksanlığı yaşayan yargı mensuplarının vereceği kararlar sürekli tartışma konusu olacaktır.

Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre usulüne uygun kabul edilerek iç hukuk kuralı haline gelmiş ve taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Adil yargılanma hakkı" başlığını taşıyan 6'in maddesinin 3'üncü fıkrasının (a) bendine göre, bir suç ile itham edilen herkesin "Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek" hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte Anayasa'nın 141'inci maddesinde "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.", Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 34'üncü maddesinde ise "Hâkim ve mahkemelerin her türlü kararı, karşı oy dahil, gerekçeli olarak yazılır" hükmü yer almaktadır. Tüm bu hükümler altında, teklifin 1'inci maddesiyle yeniden kararın gerekçeli olması şartının getirilmesi hukuk tekniği açısından yersiz ve gereksizdir. O nedenle burada yapılması gereken tekraren aynı hükmü yazmak değil hakim ve savcıların Anayasa'nın üstünlük çerçevesinde karar vermelerini sağlamak olmalıdır.

Kanun teklifindeki bir diğer unsur sağlık çalışanlarına yönelik Ceza Muhakemesi Kanunu ve Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun bazı maddelerinde yapılaması istenen değişikliklerdir. Teklif bazı düzenlemelerde lafzi olarak olumlu yorumlansa da sağlık çalışanlarının sorunları ele alınan bu dar kapsamdan çok daha büyüktür.

Şiddet; son zamanlarda birçok sektörde olduğu gibi sağlık kurumları ve hastanelerde de toplum huzurunu tehdit eden önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir.

Sağlık çalışanları; iktidarın mesleği itibarsızlaştırmaya yönelik söylemleri ve bakım veren konumda olmaları nedeniyle şiddetin odağı olmaktadır. Şiddetin yanında insan haklarına aykırı çalışma koşulları, peş peşe düzenlenen nöbetler, yetersiz ücret, beyin göçü olgusunun artması, kısa sürelerde çok fazla hasta görme mecburiyeti; sağlık çalışanlarını maddi ve manevi anlamda zor duruma düşürmektedir.

Cumhurbaşkanı'nın yurtdışına giden doktorlara yönelik söylediği "Giderlerse gitsinler!" söyleminin hemen ardından Meclis'e sunulan bu kanun teklifi, olumlu hususları barındırsa da sorunun özüne dokunan çözümler sunmamaktadır.

Teklifin Maddelerinde Değişiklik Yapılması ve Teklife Yeni Madde Eklenmesi Önergeleri (İçtüzük Madde 87)

Cumhuriyet Halk Partisi, Komisyon görüşmelerinde İçtüzük kaynaklı bütün haklarını kullanmıştır. Kanun teklifinin 13 maddesine ilişkin değişiklik önergeleri sunulmuştur. Cumhur ittifakı, önergelerimize ilişkin görüş dahi belirtmeden reddetmiştir. Önergemiz 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Konut Dokunulmazlığının İhlali" başlıklı 116'ıncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan "işyeri" ibaresinden önce gelmek üzere "tüm sağlık kurum ve kuruluşları," ibaresinin eklenmesidir. Bu önerge ile sağlık hizmetinin sunumu sırasında yaşanan şiddet vakaları ağırlıklı olarak sağlık tesislerinde yaşanmaktadır. Sağlık tesisleri sağlıkçıların işyeri niteliği taşıdığı için sağlıkta şiddetin engellenmesinde, sağlık çalışanlarının yoğunluklu olarak bulundukları iş yerlerinin de koruma kapsamına alınmasını, önleyici bir tedbir olmasını ve bu cezayla ilgili de bir bilinç oluşmasını amaçlamaktadır.

2. TEKLİF MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Teklifin 1'inci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62'nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut düzenlemeye göre takdiri indirim nedenleri; failin geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gibi hususlardır. Düzenleme ile ''failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları'' yerine ''failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları'' takdiri indirim nedeni olacak, "gibi hususlar'' ibaresi çıkarılarak takdiri indirim sebepleri tahdidi sayılacak, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olmayacak ve karara takdiri indirim nedeninin gerekçesi de yazılacaktır. Bu haliyle maddedeki "Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz" ibaresi yersiz olmuştur. Söz konusu ekleme, mahkemenin bu tür mizansenleri dikkate alabildiği gibi bir kanının uyanmasına neden olmaktadır. Bir yargıç, hukuka ve vicdanına göre karar vermeli ve bu tür mizansenlerden etkilenmeyecek donanıma sahip olmak zorundadır. Esasen uygulamada failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları takdiri indirim sebebi olarak dikkate

alınıyorsa, burada hâkimlerin mesleğe kabul aşamaları ve mesleki eğitimleri sorgulanmalıdır. Karara takdiri indirim nedeninin gerekçesinin de yazılacağının belirtilmesi gereksizdir. Zira, Anayasa'nın 141. maddesinin 3. fıkrasına göre "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır." Ayrıca "Kararların gerekçeli olması" başlıklı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 34'e göre "Hâkim ve mahkemelerin her türlü kararı, karşı oy dahil gerekçeli olarak yazılır." Tüm kararların gerekçeli olması, halihazırda zaten anayasal ve kanuni bir kanuni zorunluluktur.

Teklifin 2'nci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82'nci maddesindeki kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi hali, kasten öldürme suçunun nitelikli halleri arasına alınmaktadır. Bunun sonucu olarak da bu suçun cezası, müebbet hapis cezasından, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına artırılmış olmaktadır. Bendin değişiklik öncesi halinde "Gebe olduğu bilinen kadına karşı" ibaresi varken yapılan değişiklikle bu ibare "kadına karşı" şeklinde değiştirilmektedir. Bu haliyle madde Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. O nedenle maddeye "*Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet ve cinsiyet kimliği nedeniyle işlenen suçlar.*" şeklinde yeni bir bent eklenmesi uygun olacaktır. Böylece kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağının kurulması sağlanacaktır. Bu düzenlemede sayılan ilişki türlerinin kanunda ağırlatıcı sebep olarak sayılması, eşitlik ilkesini de ihlal etmeyecek bir şekilde, Türkiye'deki kadına karşı şiddet olgusuyla mücadeleye elverişli olacaktır.

Teklifin 3'üncü maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86'ncı maddesinde yer alan basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde verilen hapis cezasının alt sınırı dört aydan, altı aya çıkarılmaktadır. Ancak bu ceza artırımı Ceza Muhakemesi Kanunu ile düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükmünde yer alan alt sınıra denk düşmediği için caydırıcılık konusunda bir anlam ifade etmemektedir. O nedenle Türk Ceza Kanunun 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına "*Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın üst sınırı verilir"* cümlesi eklenmeli ve aynı maddenin 3'üncü fıkrasının (a) bendi *"aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için"* olarak değiştirilmelidir. Böylece hem cezanın infaz hukuku kuralları kapsamında değerlendirildiğinde caydırıcılığı artacak hem de kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde

tanımlama yapılmış olup, kasten yaralama suçunun kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiş olacaktır.

Teklifin 4'üncü maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesinde düzenlenen işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde verilen hapis cezasının alt sınırı üç yıldan, beş yıla çıkarılmaktadır. Maddeye Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna *"Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı yıldan az olamaz"* cümlesi eklenmeli ve yine aynı maddenin 2'inci fıkrasının (a) bendi *"çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için"* olarak değiştirilmelidir. Böylece hem cezanın infaz hukuku kuralları kapsamında değerlendirildiğinde caydırıcılığı artacak hem de yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve işkence kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiş olacaktır.

Teklifin 5'inci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 96'ncı maddesiyle düzenlenen eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde verilecek hapis cezasının alt sınırı iki yıldan, iki yıl altı aya çıkarılmaktadır. Alt sınırın 6 ay arttırılması suçun caydırıcılığı adına bir şey ifade etmemektedir. Maddeyle Türk Ceza Kanunun 96'ıncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna *"Suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı üç yıldan az olamaz"* cümlesi eklenmeli ve yine aynı maddenin 2'inci fıkrasının (a) bendi *"çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da aralarında aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı ve kadın olduğu için"* şekilde değiştirilmelidir. Böylece suçun caydırıcılığı artacak ve kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve eziyet suçu kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı veya olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak genişletilmiş olacaktır.

Teklifin 6'ncı maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106'ncı maddesinde yapılan değişiklikle, hayata, vücut bütünlüğüne veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı

gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde verilecek hapis cezasının alt sınırı altı aydan, dokuz aya çıkarılmaktadır. Bu ceza artırımı Ceza Muhakemesi Kanunu ile düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükmünde yer alan alt sınıra denk düşmediği için caydırıcılık konusunda bir anlam ifade etmemektedir. Madde ile Türk Ceza Kanunun 106'ıncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere *"Bu suçun kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenmesi halinde cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz"* cümlesi eklenmelidir. Böylece tehdit suçlarında kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış olacaktır.

Teklifin 8'inci maddesiyle; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na 123/A maddesi eklenerek ısrarlı takip suç düzenlenmektedir. Öncelikle Türk Ceza Kanunu'nun 123'üncü maddesi, kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunu düzenlemektedir. Ancak Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesiyle düzenlenen işkence suçu altında yeni bir madde olarak yer alması daha doğru olacaktır. İşkence suçu "Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranış" olarak tanımlanmaktadır. Israrlı takip, sadece huzur ve sükûnu bozmakla kalmayıp, tanımda da olduğu gibi kişilerin beden veya ruhsal yönden acı çekmesini, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine neden olmaktadır. Ayrıca ısrarlı takibin bir sonraki aşaması, çoğu vakada olduğu gibi fiziksel müdahaledir. Teklifle öngörülen alt sınırının altı ay ile sınırlandırılması ısrarlı takip fiili konusunda bugüne kadar işletilen Türk Ceza Kanunun ve 96'ıncı ve 123'üncü maddelerinde belirtilen ceza miktarının çok altında olmakla birlikte, caydırıcılıktan da oldukça uzaktır. Bu nedenle ceza sınırı "*4 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası verilir.*" Şeklinde olmalıdır. Suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen veya boşandığı eş ile sınırlı tutulması da kadınlar arasında ayrımcılık yapmaktadır. Bu nedenle maddenin ilgili kısmının "*aile bağı veya ilişki bulunup bulunmadığına bakılmaksızın kadına karşı,"* şeklinde yazılması yerinde olacaktır.

Teklifin 9'uncu maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 100/3,a bendi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine atıfla, tutuklama nedenlerini saymaktadır. Teklif, madde 100/3,a'nın (4) üncü alt bendindeki değişiklikle, somut delillere dayanan kuvvetli şüphelerin varlığı halinde, tutuklama nedeni sayılabilecek hallere yeni ekler getiriyor. Katalog suçların listesi, teklifte kadın ve sağlık çalışanları için getirilen yeni cezalarla da uyumlu biçimde genişletiliyor. Ceza Muhakemesi Kanunun 100'üncü maddesinin 3'üncü

fıkrasına *"Kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama suçu"* cümlesinin, (i) bendi olarak eklenmesi doğru olacaktır. Böylece kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet ile bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış olacaktır.

Teklifin 10'uncu maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun mağdur ile şikayetçinin haklarını düzenleyen 234'üncü maddesine ekleme yapılması öngörülüyor. Buna göre; mağdur ile şikayetçi; soruşturma ve kovuşturma evresinde; vekili yoksa cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların yanı sıra ''çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet'' suçları bakımından baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteyebilecek. Önerimiz, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 234'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının a bendinin 3'üncü maddesi *"Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir"*, yine aynı maddenin 1'inci fıkrasının a bendinin 5'inci maddesi *"Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında re'sen avukat görevlendirilir"* şeklinde değiştirilmesidir. Böylece kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hale getirilmiş olacaktır.

Teklifin 11'inci maddesiyle; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun katılanın haklarını düzenleyen 239'uncu maddesine ekleme yapılması öngörülüyor. Buna göre, mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı suçu ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların yanı sıra; ''çocukların cinsel istismarı, ısrarlı takip, kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet'' suçları bakımından baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteyebilecek. Önerimiz, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 239'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının *"Mağdur veya suçtan zarar gören davaya katıldığında, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir*

biçimde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında ve faili belirlenemeyen kasten öldürme suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir." şeklinde değiştirilmesidir. Böylece kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hale getirilmiş olacaktır.

Teklifin 14'üncü maddesiyle, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na ek bir madde eklenmekte ve bu ek madde ile üniversitelerde çalışan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensupları hariç olmak üzere, kamu ve özel sektör sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde çalışan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık mensupları 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine tabi olacağı düzenlenmektedir. Maddenin birinci fıkrasında bu kişiler açısından yetkili merci Sağlık Bakanlığı olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede Sağlık Bakanlığı bünyesinde Mesleki Sorumluluk Kurulu (MSK) tarafından soruşturma izni verileceği düzenlenmiştir. Ayrıca, birinci fıkrada yapılan düzenleme ile MSK'nın özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ve sağlık personeline ilişkin 4483 sayılı Kanunun 5. Maddesinde tanımlanan ön inceleme yaptırabileceğini ve ön inceleme için il sağlık müdürlüklerinde görev yapan başkan veya başkan yardımcılarının görevlendirilebileceğini düzenlemektedir. Birinci fıkrada yapılan bir diğer düzenleme ile MSK'nın ön inceleme de dahil olmak üzere 60 gün içerisinde soruşturma izni verebilmesini düzenlemekte zorunlu hallerde ise bir 30 günlük sürenin daha kullanılabileceği belirtilmektedir. Ancak buradaki bazı kavramlar eksiktir. Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu Ek 18'inci maddesinin 1'in ve 2'inci fıkralarında yer alan 'hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar' ifadesi *"hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ile ilgili yaptıkları uygulamalar"* şeklinde değiştirilmelidir. Çünkü, sağlık hizmeti hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanları ile bir bütündür. Eczacılar da sağlık hizmetlerinin sunumunda kamu görevini yerine getirmektedir. Maddeyle eczacıların da Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun kapsamına alınmalıdır.

Maddenin üçüncü fıkrasında MSK'nın kimlerden oluşacağı düzenlenmiştir. Buna göre, Kurul 7 üyeden oluşmaktadır. Kurul üyelerinin 4'ü Sağlık Bakanlığı bürokratlarından ikisi dahiliye ve cerrahi branşlardan hekimlerden ve Kurul Başkanı da Bakan yardımcısından teşekkül ettirilmektedir. Teşhis ve tedaviye ilişkin cezai sorumluluklarının saptanmasında bir

bilirkişilik sistemi kurulması düşünülüyorsa, bu durumda devletten bağımsız bir Kurul kurulmalıdır. Kurulun oluşumunda ilgili meslek örgütlerine de yer verilmesi, Kurulun işleyişi ve alacağı kararların niteliği açısından önem taşımaktadır. Bu düşünce ile Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği tarafından seçilen birer üyenin Kurul yapısına dahil edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda maddenin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmelidir:

"Kurul,

a) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen hekim bir Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,

c) Sağlık Bakanı tarafından belirlenen profesör veya doçent unvanlı biri dahili, biri cerrahi, diğeri halk sağlığı branşlarından üç hekim ile

d) Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu tarafından görevlendirilen birer üye,

olmak üzere on üç üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) ve (d) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır."

Zorunlu Mesleki Sorumluluk sigortası 1219 sayılı Tababet Ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'da 2010 yılında yapılan bir değişiklik ile hayata geçirilmiştir. Zorunlu mesleki sorumluluk sigortası sağlık kurumlarını değil bu kurumlarda çalışan hekim ve diş hekimlerini sigorta etmektedir. İlgili madde ile getirilen kuralın bu niteliği ve buna uygun olarak yapılan sigorta poliçeleri uyarınca sigortacı, sağlık kurumlarının ödedikleri tazminatları değil, bunların ilgili hekim ve diş hekimlerine yansımalarını sigortalamaktadır. Yani, ilgili sigorta, sağlık kurumu tazminat ödediğinde değil, ancak ilgili hekim veya diş hekiminin doğrudan kendilerine karşı açılmış davalar veya rücu sebebiyle karşı karşıya kaldıkları tazminat yükümlülüğünde devreye girmektedir. Bu durumda, idarenin ödediği tazminatın sigortalıya (hekim ve diş hekimine) rücu zorlaştırıldığında, bu kişilerin kastı dışında tazminatla yükümlü olmayacağına ilişkin yasa yapıldığında (kast durumunda da sigorta devreye girmeyeceği için), sigortacının ödemek zorunda kalacağı tazminat yükümlülüğünün çok azalacaktır. Bu durumda, sigortacının yükümlülüğünün Sağlık Bakanlığı tarafından ödenen tazminatları temin etmesine yönelik düzenleme yapılması veya primlerin ona göre yeniden belirlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, tazminat ödeme yükümlülüğü kamu üzerinde bırakılırken bunu temin eden

sigortacının temin ettiği risk gerçekleşmiş olmasına karşın herhangi bir ödeme yapmaması, bu suretle kamu kaynağının sigorta şirketlerine aktarılması söz konusu olacaktır.

Teklifin 15'inci maddesiyle; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na eklenen Madde ile Kanun teklifinin 14. Maddesi ile 3359 sayılı Kanuna eklenen ek 18. Maddenin uygulanmasına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmiştir. Geçici Madde 13'ün ikinci fıkrasındaki 'hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar' ifadesi *'hekim, diş hekimleri, eczacı ile diğer sağlık mensuplarının mesleğin icrası ile ilgili yaptıkları uygulamalar'* ifadesi şeklinde değiştirilmesi, yine sağlık hizmetini hekimleriyle, hemşiresiyle, eczacısı ve sağlık çalışanları ile bir bütün olarak ele alınmasını sağlayacaktır.

Süleyman Bülbül
Aydın

Rafet Zeybek
Antalya

Alpay Antmen
Mersin

Turan Aydoğan
İstanbul

Tufan Köse
Çorum

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 16 Mart 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na sunulmuştur.

Kadına Yönelik Suçlar Bakımından

Teklifte takdiri indirim nedenlerinin sıralanması, tutuklamada katalog suç düzenlemesi, suçun kadına karşı işlenmesinin nitelikli hal kapsamına alınması, ısrarlı takibin suç olarak TCK'da düzenlenmesi, ısrarlı takibin "uzlaşma" kurumunun uygulanmayacağı suçlar kısmına eklenmesi ve şiddet mağduru kadınlar için avukat görevlendirilmesine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki; TBMM'de tüm partilerin ortak iradesiyle kurulan, Kasım 2018-Şubat 2020 arası bir buçuk yıl boyunca çok geniş bir çerçevede tüm kurumları dinleyerek görüş alan ve rapor hazırlama aşamasına geldiğinde bir yıl oyalanılan, sonunda da Mart 2021'deki çekilme kararı nedeniyle "kadük kaldı" denilen "İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Komisyonu"nun çalışmalarını yok saymak, ardından hemen bir başka komisyon kurmak ve bugün getirilen Kanun Teklifi'ni "yeni" olarak lanse etmek; sadece muhalefet partilerinin ve kadın örgütlerinin değil, iktidar partilerinden kadınların çalışmalarını da hiçe saymak ve açıkça kamuoyuna karşı manipülatif bir yaklaşımdır.

Özünde kamu kurumlarına kadına yönelik şiddeti önleme yükümlülüğü getirmesi ve daha etkin mücadele etmek için müdahale, destek ve koruma hizmeti sunan, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının denetlenmesi mekanizmasının sağlanmasını hedefleyen İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını açıklayan iktidar, şimdi sadece Türk Ceza Kanunu ve bazı kanunlarda kadına yönelik şiddet suçlarında ve sağlık çalışanlarına karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırmaya gidilmesi ve belli durumlarda tutuklama öngörülmesi değişiklikleriyle adeta günah çıkartmakta ve yine bir grup seçmeni etkilemeye çalışmaktadır.

Öte yandan Tıpkı Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu sunumunun tam 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde yapılması gibi, şimdi de İstanbul Sözleşmesi'nden Anayasaya aykırı bir şekilde çıkılmasının yıldönümüne denk getirilecek şekilde, önce Meclis Başkanlığı'na, sonra görüşülmek üzere komisyonlara sunulan bu Kanun Teklifi, iktidarın sorunlara yapıcı çözümler üretmek yerine göstermelik ve sembolizme indirgenen bir siyaset yapma tarzını açık etmektedir.

Türk Ceza Kanunu'nda 7 madde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda 4 madde, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nda 2 maddede değişiklik öngören Teklif yine hukuki nosyona uymayacak şekilde torba yasa formatıyla hazırlanmıştır. İktidarın kanunları "yap boz tahtasına" çevirerek, etkisiz ve göstermelik girişimlerle kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırması mümkün değildir. Kanun teklifinin hazırlanma sürecinde kadına yönelik şiddetle mücadelede sahada etkin mücadele yürüten herhangi bir sivil toplum örgütünden, feministlerden, barolardan görüş alınmamış; çoğunlukçu, katılımcı demokrasi ilkesi gözetilmemiştir. Oysa ülkemizde çok köklü bir kadın hareketi, sivil toplum örgütleri, barolar ve aktarılacak deneyimler mevcuttur.

Teklifin ana eksenini Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklikler oluşturmaktadır. Oysa kadına yönelik şiddetle mücadele, Ceza Hukuku çerçevesine sıkıştırılmadan daha bütüncül ele alınmalıdır. Nitekim mevcut yasalar erkek egemen yaklaşıma sahip uygulayıcıların rolü ve siyasi iradenin etkisi ile kâğıt üzerinde kalırken, yasa ile uygulama arasındaki boşluk gittikçe artmaktadır. Yasalar, kadınların şikayetçi olmak için ilk başvurdukları kurumlardan mahkeme salonlarına kadar etkili biçimde uygulanmadığı sürece yeni yasa yapmak anlamsızdır. Kadınlar sistematik olarak şiddete uğrarken, şiddete karşı başvurdukları mekanizmalarda kendini tekrar eden bir cezasızlık politikası hüküm sürmektedir. Kadına yönelik erkek şiddeti önlenmek isteniyorsa öncelikle sorunun kaynağının erkek egemen sistem olduğunun görülmesi ve iktidarın erkek egemenliğini büyüten politik hattan vazgeçmesi gerekmektedir. Bu bakımdan İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilme kararından vazgeçilmeli ve sözleşme etkin bir biçimde uygulanmalıdır. Erkek egemenliğinden kaynaklı kadınlara yönelik erkek şiddeti suçları ceza kanununda ayrı düzenlenmeli ve kaynağı belirtilmelidir.

Teklif, önerdiği bazı olumlu değişimlere rağmen en temelde kadına yönelik erkek şiddetinin toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle yaşandığının yok sayıldığı bir dil ile yazılmış ve medeni hal ayrımcılığına yol açabilecek ifadelere yer verilmiştir. Ayrıca Teklifle yapılmak istenen değişiklik maddelerinde "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"a da herhangi bir atıfta bulunulmamıştır. Oysa özellikle ısrarlı takibin suç olarak tanımlanması düzenlemesi zaten 6284 Sayılı Kanun'da 10 yıldır yer almaktadır. Hem bu Kanun Teklifiyle Ceza Kanunu'nda ve bazı kanunlarda yapılmak istenen değişiklikler, hem de "Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu"nda yer alan önlemler sanki yeni öneriler gibi kamuoyuna lanse edilmektedir. Oysa yapılmak istenen tüm düzenlemeler bir sene önce Anayasa'ya aykırı bir şekilde çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi'nin devleti yükümlü kıldığı sorumluluklardır. Zaten kanaatimizce asıl kaçınılan devlete ve tüm kurumlara yüklenen sorumluluktur.

Son yıllarda kadınların haklarına yönelik saldırılar hem siyasi söylem hem de hukuk alanında daha güçlü hissedilmektedir. Örneğin kadınların Medeni Kanun'daki haklarına açık bir saldırı olan nafaka düzenlemesi tartışması ısrarla gündemde tutulmaktadır. Kürtajın fiili olarak engellenmesi, doğum kontrol yöntemi kullanmak isteyen kadınların hukuki dayanağı olmaksızın eşlerinden izin almaya zorlanması gibi kadınların kendi bedenleri, emekleri, hayatları ve kimliklerine dair kendi kararlarını vermelerini engellemeye ve kadınları erkeklere tabi kılmaya çalışan uygulamalar uzun zamandır süregelmektedir. 8 Mart Dünya Kadınlar

Günü'nü kutlayan kadınlara yönelik şiddet, her türlü gösteri ve protesto hakkının şiddetle engellenmeye çalışılması, gözaltında, cezaevlerinde şiddet; kadına yönelik şiddeti önlemek yerine aksine şiddetin erkekleri cesaretlendirici tezahürleridir. Böylesi bir ortamda erkekleri ceza ile korkutup "terbiye" etme yaklaşımı gerçeklikten uzaktır. Kadın erkek eşitliği ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına son verme iradesi yüksek sesle ve kararlı bir şekilde ifade edilmedikçe, her alandaki ayrımcılık cevabını sadece kadın örgütlerinden değil, tüm siyasetçiler ve siyasi, idari mekanizmalardan almadıkça yapılacak her kanun kifayetsiz kalmaya devam edecektir.

İktidar tarafından sunulan söz konusu teklifte; toplumsal cinsiyet ve kadın- erkek eşitsizliği, erkek egemenliği gibi tanımlamaların hiçbiri yer almamakta, ısrarla sorunun kaynağı net bir biçimde ortaya konulmamaktadır. Takdiri indirim düzenlemesi ile failden pişmanlığını gerekçelendirmesi ve erkek yargı kararını bu yolla meşrulaştırması istenmektedir. Erkek yargının en çok başvurduğu kanun maddesi olan haksız tahrik indirimi ise olduğu gibi kalmış, bu konuda partimizin ek önerge talebine rağmen bir değişiklik yapılmamıştır. Türk Ceza Kanunu'da eziyet, işkence, tehdit ve yaralama suçlarının kadına karşı işlenmesi halinde ceza artırımına gidilmiş olsa da bu cezaların bir caydırıcılığı bulunmamaktadır. Öte yandan 'toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı kadına yönelik suçlar' olarak tariflenmediğinde bir kadının bir kadına karşı işlediği suç da bu artırım sebepleri arasında sayılabilecek ve geniş yorumlanacaktır.

Meşru müdafaa için faili öldürmek zorunda kalan kadınlara haksız tahrik indirimi, iyi hal indirimi uygulamak yerine kadınları katledenlere bulunan "mazeretler", yargının nasıl cinsiyetçi işleyen bir yapısı olduğunu göstermektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun yakın dönemde aldığı ve kamuoyunun tepkisine yol açan iki karar bu duruma somut örnek teşkil etmektedir. Kurul, Aralık 2021'de kendisine sistematik tecavüz, şiddet ve şantaj uygulayan Nurettin Gider'i öldürdüğü için haksız tahrik ve iyi hal indirimi olmaksızın müebbet hapis cezası alan Nevin Yıldırım'ın cezasını onamıştır. Aynı Kurul, Mart 2022'de, "evlenme teklifini reddettiği için" yanında götürdüğü bıçakla Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'e ise "aşırı sevgiden öldürdü" "reddedilmeseydi öldürmezdi" gerekçesiyle ceza indirimi sağlamıştır. Sistematik bir şekilde şiddet gören, seks işçiliğine zorlanan ve nihayetinde ölmemek için öldürmek zorunda kalan Çilem Doğan'a verilen 15 yıl hapis cezası kararının, infazının durdurulması ve onama kararının düzeltilmesi için Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda görüşülmesi taleplerini Yargıtay Başsavcılığı reddetmiştir. Yargı adeta "reddeden' ve kendini koruyan kadınları cezalandırmaktadır. Üstelik bu yargı kararlarını verenlere karşı işleyen adil bir soruşturma ve rücu mekanizması da bulunmamaktadır. İşte kadınlar bu anlayış ve kararlar yüzünden yıllardır "erkek adalet değil gerçek adalet" diye haykırmaktadır.

Öte yandan Ceza Kanunu'ndaki asıl sorun bazı suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının sadece düşük olması değil, infaz uygulamaları (infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin) sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; bu durum cinsiyetçi yargı pratikleriyle birleşince kadına yönelik şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ve faillerine ilişkin ciddi bir "cezasızlık" algısı

oluşmuştur. Sorunun çözümü, sadece belli suç tiplerinde ya da bunlara ilişkin yaptırımlarda değişiklik yapmak değil, söz konusu kurumların (ilgili infaz düzenlemeleri ve erteleme sonucu doğuran işleyişler) kadına yönelik şiddet olaylarında uygulanmasını engellemektir. Birçok olayda, adeta kamuoyunda gündem olmadığı zaman kadına yönelik şiddet davaları cezasızlık ve takipsizlikle sonuçlanmaktadır. Gerçek bir yargı adaleti yerine "sosyal medyadan aranan adalet" insanlar için çare olarak görülmektedir.

Sonuç olarak; İstanbul Sözleşmesi sadece Türkiye için değil, tüm dünyada kadına yönelik şiddet konusunda hazırlanmış en etkili, kapsamlı ve kurumlara yükümlülükler, denetim getiren Sözleşmedir. Uygulanması halinde hepimizin hayatını olumlu biçimde etkileyecek olan bu Sözleşmeden çekilme kararıyla iktidar tarafını belli etmiştir. Küçük bir erkek grubuna yönelik oy hesapları uğruna kadınlar feda edilmiş olmakla, kadına yönelik şiddeti önleme iradesi fesada uğramıştır. Bu nedenle bir kez daha öncelikli tavsiyemiz; İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararından vazgeçilmesidir. Bu, partili-partisiz tüm kadınların ortak isteği ve iradesidir. Bugüne kadar yürütülen mücadele deneyimlerini, kazanımları yok saymak, partili-partisiz hiçbir kadına fayda sağlamayacaktır. Ancak el birliğiyle taş taş üstüne koyarak, erkek egemenliğini, onun yarattığı yargı sistemini ve kurumlarını dönüştürmemiz mümkün olabilir.

Sağlık Çalışanları Bakımından;

Yasadaki sağlık alanındaki şiddeti önlemeye yönelik maddeler olumlu düzenlemeler olsa da sağlıkta şiddet vakalarını ortadan kaldırmak için yeterli değildir. Her türlü şiddetin ortadan kaldırılması için TCK'nın revize edilmesini anlamlı bulmakla beraber sağlıkta şiddetin sona ermesi için sağlık sisteminin bir bütünen değişmesi gerektiğini savunuyoruz. Çünkü sağlık alanında şiddet, sadece şiddet faillerinden kaynaklı münferit şiddet vakaları olarak görülemez. Münferit şiddet vakalarının çok ötesinde, şiddet politikalarında beslenen ve krizli hale getirilen sağlık sisteminin yarattığı şiddet ile karşı karşıya bulunmaktayız.

İktidarın son yirmi yıl içerisinde sağlık sisteminde adım adım yarattığı tahribatlar sistemi, çökmeye yüz tutmuş, krizli bir yapı haline getirdi. İktidarın uygulamaları ile birlikte yurttaşlar adeta '' paran kadar sağlık'' diyebileceğimiz bir uygulama ile karşı karşıya geldi. İktidarın her fırsatta "sağlıkta çağ atladık" diye övündüğü Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) sağlık alanını sürekli kriz ürete bir alana dönüştürdü. SDP ile hastaların müşteri, hastaneler kâr eden işletmeler olarak görüldüğü sisteme geçildi. Performans dayatması hayata geçirildi, kar odaklı sistemde hekim-hasta ilişkisi bozuldu. Hekim ve diğer sağlık personeli üzerinde kar odaklı idari baskı artırıldı. Rekabetçi anlayış, sağlık çalışanları arasında iş barışını bozdu. Sağlık hizmetinin sunumunda nitelik yerini niceliğe bıraktı.

Hastanelere yığılmanın önüne geçmek amacıyla Merkezi Hasta Randevu Sistemine (MHRS) geçildi. MHRS ile birlikte muayene süreleri 5 dakikaya kadar düşürüldü. Sağlık kurumlarındaki aşırı yoğunluk hekim-hasta ilişkisini bozdu. Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre günde en az 30 sağlık çalışanı şiddete uğradı.

Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi (SABİM) sağlık çalışanlarını şikâyet merkezine dönüştü. Soruşturmalar ve savunmalar hekimler üzerinde mobbing ve baskı yarattı. "Muayene katılım payı", "reçete katılım payı", "ilaç katılım payı", "ilaç fark bedeli", "bıçak parası" adı altında randevu almaktan hastaneden çıkana kadar her aşama için para tahsilatının önü açıldı. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primleri, katkı katılım payları ve ilave ücretlerden dolayı hastaneye gidemeyip acil servislerde uzun kuyruklar oluşturan yoksul yurttaşlar için "usul şartı" getirildi.

Parası olmayan insanlar ise göz göre göre ölüme terk edildi. Kanser ilaçlarını temin edemeyen dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'ın kendisine verdiği parayı, "Dilenci değilim" diyerek geri çeviren lenf kanseri hastası üniversiteli 27 yaşındaki Dilek Özçelik hayatını kaybetti. Uçak ambulanslarla övünülürken, Van'ın Gürpınar ilçesine bağlı Yalınca Köyü'nün Çeli Mezrası'nda rahatsızlanan 3 yaşındaki Muharrem, sağlık hizmeti alamadığı için hayatını kaybetti. 3 yaşındaki Muharem'in ailesi tarafından çuvala konulan cenazesi ise babasının sırtında mezradan köye indirildi.

SDP sağlık çalışanlarının, yorucu çalışma koşullarına, aşırı nöbet yüküne, uygun olmayan çalışma ortamlarına, yeterli izin kullanamamaya, resmî tatil günlerinde bile çalışmak zorunda kalmalarına, ciro baskısına, iş güvencesinin olmamasına neden oldu. Ankara Şehir Hastanesi'nde nöbet tuttuktan sonra aracıyla evine dönmek üzere yola çıkan 25 yaşındaki asistan hekim Rümeysa Berin Şen'in park halindeki kamyona arkadan çarparak yaşamını yitirmesi hafızalarımızda tazeliğini korumaktadır.

Özcesi, SDP ile, koruyucu sağlık hizmetlerine önem vermeyen, sağlık kurumlarını işletmelere, sağlık hizmetlerini ticari bir faaliyete, hastaları müşteriye dönüştüren, hasta başvurusu açısından kışkırtılmış bir talep yaratan bir sağlık sistemi oluşturuldu.

Sağlıkta Şiddet, son 20 yılda hızla artarak sağlık çalışanlarının hayatlarındaki en büyük tehditlerden biri olmuştur. Toplumda görünen kısım sadece hasta veya hasta yakınlarının sağlık emekçilerine uyguladığı şiddet olmaktadır. Oysa sağlıktaki şiddet sadece bundan ibaret değildir.

- Kötü çalışma koşullarında uzun saatler çalışmaya zorlanma,
- Liyakatsiz idareciler eliyle sağlık emekçilerine uygulanan mobbing,
- Birinci basamakta olduğu gibi çıkarılan ceza yönetmeliği,
- Haksız ve hukuksuz yere KHK'ler ile ihraç, OHAL'i devam ettiren 35. Madde, arşiv ve güvenlik soruşturmaları ile atanamama ya da işten atılma korkusu,
- Mülki amirlerin sağlık emekçilerini evlerine kadar tedaviye götüren yaklaşımları, ya da önlerinden ayağa kalkılmadığı için gözaltına aldırmaları,
- İktidar partilerine mensup siyasilerin hastaneye gittiğinde idarecilerin tüm emekçileri adeta seferber etmeleri,
- Demokratik olmayan çalışma ortamları içinde yaşanan kaygı gibi birçok durum şiddetin farklı farklı çeşitleridir.
- İktidarın sadece hasta ve hasta yakınlarının şiddeti üzerinde TCK kapsamında cezaları arttırmaları yanında kendi uygulamaları ile çalışma mekânlarında yaşattığı her türlü şiddete de çare bulması gerekmektedir.

- Sağlıkta Dönüşüm Programı neticesinde sağlık hizmeti ticari bir metaya dönüşmüş ve hastanelerde hasta yoğunluğu ciddi anlamda artırmıştır.

Siyasal iktidarın; bir gün alkışlanan bir gün ''Giderse gitsinler'' tavrı ve tutumundan bir an önce vaz geçmesi ve sağlık emekçilerinin ekonomik, özlük, sosyal ve demokratik haklarına yönelik düzenlemeleri sağlık emekçilerinin örgütleri ile birlikte hayata geçirmesi gerekmekte ve neoliberal uygulamalardan vazgeçmesi gerekmektedir

Kanun Teklifi sağlık emekçileri ve ilgili meslek örgütlerinin SES, TTB'nin önerilerinin bazılarını içerse de sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır.

Teklifte sağlıkta şiddetin tutuklama nedeni varsayılan katalog suçlar arasına alınması, sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapılan muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle soruşturma yapılabilmesinin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak Mesleki Sorumluluk Kurulunun iznine bağlanması gibi düzenlemeler bulunuyor. Ayrıca kamudaki sağlık çalışanlarının mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalarından kaynaklı zararların tazmini için açılan davalar sonucunda devlet tarafından ödenen tazminatın ilgilisine rücusu bakımından Mesleki Sorumluluk Kuruluna yetki verilecek.

Sağlık Bakanlığı'nın kendi politikasını belirleme yetkisinin elinden alındığı; tıbbi işlemin ne olduğuna Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın, geri ödeme yetkisiyle reçete edilebilir olana Sosyal Güvenlik Kurumu'nun karar verdiği bir sağlık hizmeti ortamı söz konusudur. Hekimin mesleki özerkliğinin tümüyle kısıtlanmaya çalışıldığı, sağlık idarecilerinden beklenenin ise sağlık çalışanlarının "ne söylenirse onu yapmalarını" temin etmekten ibaret olduğu bir yapıda; sağlık hizmetinden kaynaklı kusurun bireysel olarak ele alınması, sorunu çözmekten uzaktır. Yapılacak düzenleme ile getirilmek istenen kurul, sistemin koruyucularının kendi kusurlarını görünmez hale getirmesine yol açacaktır. Nüfusundan fazla acil servis başvurusu olan dünyadaki tek ülke olan, yılda 570 milyon başvurunun yapıldığı, kişi başına yılda sağlık kurumlarına başvurunun 10'a yükseldiği Türkiye'de; Mesleki Sorumluluk Kurulu, kimin cezalandırılacağını seçmek ve mevcut davaları ötelemek dışında anlamlı bir çözüm üretemeyecektir. Sağlık hizmetinden kaynaklanan kusurların kamusal olarak karşılanması, nedenlerinin araştırılarak çözüm yöntemlerine yoğunlaşılması gerekmektedir. Oysa getirilen kanun teklifi, malpraktis sorununa çare olmaktan çok yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Sağlıkta dönüşümün yaratığı kışkırtılmış sağlık talebiyle bir kişinin yılda 10'a varan hastane başvurusu ve 5 dakikada muayene, insanların bu koşullarda sağlık hizmetine erişimiyle ilgili yaşadıkları sıkıntılarda doğrudan sağlık çalışanlarını sorumlu görmesine neden olmaktadır,

Şiddet, neoliberal politikaların, uygulanan Sağlıkta Dönüşümün sonucudur. Dolayısıyla sağlıkta dönüşüme ilişkin somut adımlar atılmadığında, koruyucu sağlık hizmetleri güçlendirilmediğinde, kışkırtılmış sağlık talebini çekilmediğinde şiddeti önleme olanağı maalesef oluşmamaktadır. Tabi caydırıcı düzenlemelerin olması gerektiği açıktır ancak daha da önemlisi neoliberal sağlık politikalarının acilen değişmesi ihtiyacıdır

Sağlık çalışanlarının görevlerini yaparken ortaya çıkan tıbbi kötü uygulamalar nedeni ile korunması konusu sağlık çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, fazla çalıştırılmasının önlenmesi, yeterli miktarda mali ve sosyal haklara sahip olması konuları ile yakından ilgilidir. Ayrıca sağlık çalışanlarının mesleki eğitim ve hizmet içi eğitim süreçlerinin nitelikli olarak sürdürülmesi konusu ile de ilgilidir. Tüm bu süreçlerin birlikte ele alınmasının gerekli olduğu aşikardır.

Teklifte yer alan Mesleki Sorumluluk Kurulunun ise tamamen idarenin ve siyasi otoritenin seçtiği üyelerden oluşacaktır, "Oysa sağlık meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri o kurullarda olmadığında, bağımsız ve nesnel değerlendirmede sorun olacaktır. Nasıl ki Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığına bağlı olduğu için verdiği her kararda soru işaretlerine neden oluyor; Mesleki Sorumluluk Kurulu için de benzer bir durum söz konusu olacaktır. Dolayısıyla bağımsız kurulların olmaması kabul edilebilir değildir." Teklif ile kamuda çalışanlar yönünden rücu edilip edilmeyeceği ile bunun tutarının belirlenmesi de Kurul kararına bırakılmaktadır. Dolayısıyla kamuda çalışanlar yönünden, esasen idarenin yani kamu işvereninin kendisinin kusurunu da merkezi bir kurul eliyle belirleyecektir.

Ancak Kurul, hekim sayısının yetersiz olmasının yanı sıra ağırlıklı olarak Sağlık Bakanlığı yöneticilerinden oluşturulmuştur. Bu Kurulun yapısı, bağımsız ve tarafsızlık açısından yeterli güvence içermemektedir. Kurulun bileşiminde mutlaka meslek örgütleri, uzmanlık dernekleri, sendika temsilcileri ile hasta hakları dernekleri temsilcilerinin de bulunması sağlanmalıdır.
Kurulun çalışmaları ve karar alma sürecinde herhangi bir ölçüt de belirlenmemiştir. Ayrıca 3359 sayılı Yasaya eklenmesi düşünülen maddenin ikinci fıkrasında "... ilgilisine rücu edilip edilemeyeceğini ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek" karar verileceği belirtilmişse de düzenlemede, suçun unsurlarının farklı olması dolayısıyla, taksirle ölüme veya yaralamaya sebebiyet verilmesi suçlarının da açıkça ifade edilmesi gereklidir. Bir hukuk devletinde bakan yardımcısı ve 4 genel müdürden oluşan bir heyet mahkemenin yerine geçebilir mi? Bu, Anayasa'ya, hukuk devletine uygun olabilir mi?

Teklif İle İktidarın, İyi Bir Şey Yapıyormuş Gibi Göstererek Hekimlerin, Sağlık Emekçilerinin Tepesinde Yeni Bir Sopa Sallandıracağı Anlaşılmaktadır.

AKP'li olanları, yandaş olanları, iktidara yakın sendikalara üye olanların affedildiği, 'Soruşturulmasın' denildiği ama sonrasında muhalif olanın, farklı düşünenin, iktidara yakın olmayan sendikalara üye olanların, kısacası iktidara yakın olmayanın 'Soruşturulsun'

denileceği bu uygulamanın hukukla, adaletle, akılla, vicdanla, insan haklarıyla ilişkilendirilmesi mümkün değildir.

Bunun Adı Bürokratik Şiddettir.

Türkiye'de insanlar muayene olamıyor, randevu alamıyor, randevu bulsalar ameliyat olamıyor, ameliyat randevusu alsalar malzeme bulamıyor. Bütün bu zorlukların, sıkıntıların sebebi de hekimlerin, sağlık emekçilerinin taşıyamayacağı bir yoğunluk olarak ortaya çıkıyor ve sonucunu ya şiddet olarak yaşıyorlar ya da iktidar eliyle tehdit ediliyorlar. Teklif, sağlıkta şiddete bütünlüklü bir bakış açısından yoksundur. Sağlıkta şiddetin azalabilmesi için en başta sağlıkta dönüşüm programı ile daha da bozulan sağlık sistemi ve buna bağlı ağırlaşan çalışma koşulları düzeltilmelidir. Sağlık sistemindeki tıkanma ve derinleşen ekonomik buhran ile birlikte belirgin bir artış gösteren sağlıkta şiddetin ortaya çıkış nedenlerini her yönüyle analiz etmeden yapılan göstermelik düzenlemeler, herhangi bir çözüm sunmayacaktır. Palyatif bir düzenleme olarak eksik kalacaktır.

Maddeler Üzerine Değerlendirme

Madde 1

Teklif maddesi, takdiri indirim nedenlerinin düzenlendiği Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesinde yaptığı 'değişikliklerle' faillere 'pişmanlık' şartı getirmiş ve faillerin şekli tutum ve davranışlarının indirim nedeni olarak sayılamayacağı ve verilecek kararlarda takdiri indirim nedeninin gerekçelendirilmesi gerektiğini düzenlemiştir.

Ne yazık ki bu düzenleme, kadına yönelik suçlarda yargının keyfi 'erkeklik indirimi' uygulamalarına son vermeyen, sorunun gerçek çözümüne katkı sunmayan göstermelik bir düzenlemedir.

Nitekim ilk olarak; failin duruşmadaki halinin ve şeklinin (kravat takması, takım elbise giymesi vs.) dikkate alınmayacağı ancak yargılama sürecindeki pişmanlığının takdiri indirimde esas alınacağı şeklindeki değişiklik, faile 'pişmanlık' öğreterek failin 'erkeklik indirimi' almasını sağlamaya yöneliktir. Failin 'pişmanım' demesini ve pişmanlık gerekçelerini açıklamasını istemek, erkek yargının cezasızlık uygulamalarına meşrulaştırma zemini yaratmaktır. Ayrıca failin salt ceza indirimini elde etmeye yönelik yapacağı pişmanlık savunmalarının hangi ölçütlerle değerlendirileceği de belirsizdir. Failleri 'pişmanlık' rolü yapmaya teşvik eden düzenleme, benzer olaylarda mahkemelerin birbirinden oldukça farklı kararlar almasına yol açacaktır.

Öte yandan; Teklifte takdiri indirim gerekçelerinin kararlarda açıklanması gerektiği düzenlenmiştir. Halbuki bu düzenlemeye bir ihtiyaç yoktur. Zira 'gerekçeli karar hakkı' zaten anayasal bir haktır. Anayasa'nın 141.maddesi '*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır'* diyerek yurttaşların mahkemeler karşısındaki hukuki güvenliğini korumaya almıştır. Aynı şekilde TCK 62/2 de "*Takdiri indirim nedenleri kararda gösterilir*" şeklindedir. Dolayısıyla Teklifteki düzenlemeyle hakime 'gerekçe yaz' demek faile uygulanacak cezasızlığa 'yeterli kılıf uydur' diyerek hatırlatma yapmaktan öteye geçmeyecektir.

Keyfi 'iyi hal' indirimlerini önlemenin yolu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadınlara ve çocuklara karşı işlenen suçlarda takdiri indirim düzenlemesini tamamen ortadan kaldırmaktır. Çünkü unutulmamalıdır ki, kadına ve çocuğa yönelik suçların cezası indirime tabi tutulamaz! Dolayısıyla yargılama makamlarının bu konuda takdir hakkı olmamalıdır. Nitekim hakimlerin fail erkeklere 'iyi hal' indirimi uygulayan kararları, mevzuat eksikliğinin değil erkek egemen zihniyetin bir sonucudur. TCK'da düzenlenen 'haksız tahrik' ve 'iyi hal' indirimi yıllardır kadına yönelik suçlarda bir cezasızlık aracı olarak kullanılmaktadır. Faillerin 'erkeklik' savunmaları yargı tarafından meşru sayılmakta, kadınların toplumsal cinsiyet kalıplarıyla uyuşmayan her türlü davranış ve eylemleri, yaşama biçimleri, özgürlük talepleri ve iradeleri fail lehine indirime gerekçe yapılmaktadır.

Kadınların bu göstermelik düzenlemelere değil, tek bir adamın kararıyla çekinilen İstanbul Sözleşmesi'ne ve 6284 Sayılı Kanun'un etkin uygulanmasına ihtiyacı vardır. Nitekim İstanbul Sözleşmesi taraf devletleri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı suçların cezasız kalmasını önlemekle de yükümlü kılmıştır.

Dolayısıyla hukuka aykırı olarak çekilme kararı alınan İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, var olan yasaların etkin biçimde uygulanması, kadına yönelik suçlarda İstanbul Sözleşmesi'nin gereğine uygun düzenlemeler ve politikalar yapılması ve erkek şiddeti konusunda caydırıcılıktan uzak olan ceza infaz sisteminin değiştirilmesi elzemdir.

Bununla birlikte takdiri indirimin ayrımcılık saikiyle işlenen suçlarda uygulanması da derhal önlenmelidir. Nitekim Anayasanın 10. maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayrım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla nefret suçlarında takdiri indirim uygulanması ayrımcılık yasağını körükleyen ve cezasız bırakan sonuçlara sebep olmaktadır. Oldukça yaygınlaşan nefret suçlarına karşın etkin mücadele, bu suçların ceza kanunlarında yaptırıma bağlanarak etkin bir soruşturma ve kovuşturma yapılması ile mümkün olabilecektir. Nefret suçları ile ilgili kapsamlı bir yasal düzenlemenin eksikliği sistematik bir biçimde bu saldırıların devam etmesine de zemin hazırlamaktadır. Kürtler, mülteciler, aleviler, LGBT+, mevsimlik işçiler ve sayamadığımız pek çok kesime yönelik saldırıların sayısında artış yaşanması da bu cezasızlık ortamının bir ürünüdür.

Madde 2,3,5,6

Teklifte TCK'nın 82, 86, 94, 96, 106 gibi çeşitli maddelerinde "suçun kadına karşı işlenmesi hali" cezayı ağırlaştıran nitelikli hal olarak düzenlenmektedir:

> Kasten öldürme *(ceza müebbet iken ağırlaştırılmış müebbet hapse çıkarılmaktadır).*
> Kasten yaralama *(cezanın alt sınırı 4 aydan,* ***6 ay*** *hapse çıkarılmaktadır).*
> Eziyet *(cezanın alt sınırı 2 yıldan,* ***2 yıl 6 ay*** *hapse çıkarılmaktadır).*

Türkiye'de neredeyse her gün en az bir kadın katledilmektedir. Bianet'in derlediği verilere göre erkekler, 2021'de en az 339 kadını ve 34 çocuğu katletmiştir. Ayrıca 96 kadına karşı nitelikli cinsel saldırıda bulunmuş, 772 kadını seks işçiliğine zorlamış, 424 kadını taciz etmiş, 208 çocuğu istismar etmiştir. Erkekler, 2021'de en az 793 kadına da şiddet uygulayarak yaralamıştır.

Dolayısıyla faillere verilen cezanın caydırıcı etkisinin arttırılması ve kamuoyunda oluşan 'cezasızlık' algısının kırılması açısından oldukça elzemdir.

Teklifte kadına yönelik şiddet ifadesinin açık ve net bir tanımı yoktur. Kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını vurgulayan İstanbul Sözleşmesi'nin ve kadınlarla erkeklerin eşitliği fikrinin reddedildiği koşullarda yapılacak hiçbir düzenlemenin sonuç alıcı olamayacağı açıktır.

"Suçun kadına karşı işlenmesi" ibaresi yerine, "gebe olduğu bilinen kadına karşı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklı olarak kadına karşı" tanımının kullanılması daha doğru olacaktır. Kasten öldürme, kasten yaralama, tehdit, işkence ve eziyet suçlarında "dil, ırk, milliyet, cinsel yönelim, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle suçlar da nitelikli hal kapsamına alınmalıdır.

Madde 4

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94. maddesinin birinci fıkrasına cümle eklemek suretiyle, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

Türkiye'de özellikle olağanüstü hâl koşullarıyla birlikte güvenlik güçleri tarafından işlenen işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaret suçları son zamanlarda oldukça tırmanmış durumdadır. İktidarın suç işleyen devlet görevlilerine sahip çıkan tavrı, cezasızlık pratiği ve uygulamaları sebebiyle şiddet sistematik hale gelmekte, güvenlik güçlerinin iktidar tarafından kollanacaklarını bilmeleri orantısız güç kullanmaları ve hatta yurttaşların yaşama hakkını ihlal etmeleri konusunda cesaret kazanmalarına sebep olmaktadır.

Tabi olduğumuz hukuk devleti işkenceyi engellemek, iddialar hakkında etkin soruşturma yürütmek, failleri bulmak ve cezalandırmak konusunda yükümlüdür. Anayasa'nın 17'nci maddesi hiçbir istisna olmaksızın işkenceyi mutlak bir biçimde yasaklamaktadır. Bu bağlamda hem kadınlara yönelik hem de ayrımcılık ve nefret duygusuyla işlenen işkence suçunun nitelikli hal kapsamına alınarak cezasızlık uygulamalarına son verilmesi elzemdir.

Madde 8

Düzenlemeyle kanunun 123. maddesinde suçun özel bir şeklini alan ısrarlı takip suçunun müstakil bir suç haline getirildiği belirtilmektedir. Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezasının verilmesi; suçun çocuğa ve ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi, mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması, hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi düzenlenmektedir.

Teklifin gerekçesinde bu suçun oluşabilmesi kriterlerinden biri olarak ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde "ciddi bir huzursuzluk oluşturması" gösterilse de "ciddi huzursuzluk

oluşturması" kavramından ne anlaşılması gerektiği gerekçede ve teklif maddesinde belirlenen bir kriterin olmaması sebebiyle hâkimin takdirine bırakılmaktadır. Düzenleme bu haliyle keyfi yorumlara açık görünmektedir. Ayrıca teklif edilen ceza artırımları mevcut infaz düzenlemeleri nedeniyle yeterli olmayıp suçun cezasızlıkla sonuçlanacağı gerçeğini yine değiştirmemektedir.

Günümüzde kadınların öldürülmesiyle sonuçlanan birçok şiddet vakasının öncesinde kadınların failin ısrarlı takibine maruz kaldığı bilinmekteyken bu yasa değişikliğinde Israrlı Takip sadece Ceza Yasası'nın 123. maddesinde özel bir suç olarak "Kişilerin Huzur ve Sükununu bozma" kavramıyla sınırlandırılmaktadır. Oysa ciddi can güvenliği tehditi oluşturan Israrlı Takip sistematik eziyet, işkence suçudur ve Ceza Yasası'nın 96. maddesindeki eziyet suçu altında özel bir suç olarak tanımlanmalıdır. Ayrıca Israrlı Takip Suçu on yıldır yürürlükte olan 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu'nda bir suç olarak tanımlanmışken Ceza Kanunu'nda herhangi bir karşılık bulamamış ve bu sebeple failler yıllardır cezasızlıkla ödüllendirilmiştir. Israrlı Takip suçu hem Ceza Yasası'nın 96. maddesinin hem de 6284 numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un özüne referansla düzenlenmeli ve dolayısıyla bu suç için 96. maddedeki 2-5 yıl hapis cezası uygulanmalıdır.

Teklifte Israrlı Takip Suçu hakkında soruşturma yapılması şikâyete bağlı tutulmuştur. Oysa bu suç hakkında mağdurun fail tarafından baskı altına alınmış olabileceği, mağdurun ruh hali gibi durumlar gözetilerek re'sen soruşturma yapılmalıdır.

Yine teklife göre, Israrlı Takip Suçunun; yalnızca çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi durumunda nitelikli hal olarak düzenlenmesi kadınların resmi nikahlı olmadıkları partnerlerinden, aile bireylerinden ya da daha önce hiç tanımadıkları ve karşılaşmadıkları kişiler tarafından gördükleri şiddeti kapsam dışında bıraktığı için eksik bir düzenlemedir. Kadınlara yönelik işlenen Israrlı Takip Suçunda, nitelikli hallerin kadınların geleneksel rollerine atıfla belirlenmesi, geleneksel rollere uymayan ve fakat Israrlı Takip Suçuna maruz kalan kadınları bir kere daha mağdur edecek ve bu ayrımcı tutum ortaya yeni sorunlar çıkaracaktır.

Temel şekli ve nitelikli halleri ile beraber Israrlı Takip Suçu daha kapsayıcı bir şekilde tanımlanmalı, infazın ertelenmesine imkân tanınmayacak şekilde ceza artırımları yapılmalı ve işlendiği takdirde bir kamu davası haline getirilmelidir.

Madde 9

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına yönelik işlenen kasten yaralama suçuyla sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Kadına yönelik toplumsal cinsiyet ayrımcılığından kaynaklı tüm suç eylemlerinin değil de sadece kasten yaralama suçunun tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması yeterli değildir. TCK ve CMK'nın, kadına yönelik şiddet suçlarını sadece cezalandırmaya yönelik değil aynı zamanda önlemeye yönelik hükümler içermesi gerekmektedir. Kadına yönelik

işlenen yaralama ve katletme suçları önce daha hafif suçlarla başlamaktadır. Israrlı takip, tehdit, hakaret vb. ile başlayan eylem kadını katletme ya da katletme girişimiyle son bulmaktadır. Kadına yönelik şiddeti başlatan ilk suçta erkek fail tutuklanmayıp cezasızlıkla ödüllendirdiğinde kadının yaşamına kast etmeye teşvik edilmektedir. Bu bağlamda kadın cinayetlerinin önlenmesi için kadına yönelik sırf kadın kimliğinden kaynaklanan tüm şiddet eylemlerinin tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınması gerekmektedir.

Madde 10,11

Düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Mağdur ile Şikâyetçinin Hakları" başlıklı 234. maddesi ile "Katılanın Hakları" başlıklı 239. maddesine cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçuyla kadına yönelik işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında baro tarafından avukat görevlendirilmesini isteme hakkı eklenmiştir. Vekili bulunmayan şiddet mağduru kadınlara istemeleri halinde, baro tarafından ücretsiz olarak avukat sağlanması cinsel saldırı suçlarında zaten mevcuttur. Ancak suça maruz kalan kadınlara bu hakları hatırlatılmamaktadır. Ayrıca bilgilendirme yapılsa dahi, bazı durumlarda da anadili Türkçe olmayan kadınlar için çevirmen hakkı bulunmasına rağmen pratiğe geçirilmemesi sebebiyle iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Dolayısıyla kadınlar, ücretsiz avukat atanması hakları olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadıkları hallerde bu haklarını kullanamayacaklardır. Kadına yönelik suçu önlemek ve kadının hukuka doğru erişimini sağlamak amacıyla bu kapsamda değerlendirilecek bütün suçlarda kadınların avukata erişimi zorunlu müdafilik kapsamına alınmalıdır.

Madde 12

Teklifte, CMK madde 253'te yer alan "uzlaşma" kurumunun uygulanamayacağı suçlar arasına "ısrarlı takip" gibi belli suçlar eklenmiştir. Uzlaşmanın yalnızca belli suçlar bakımından değil, kadına yönelik şiddet suçlarının tamamı açısından yasaklanması gerekir. Mevcut durumda, kadına yönelik basit tehdit (eşler arasında olsa bile), failin eşi ya da boşandığı eşi dışındaki kadınlara karşı gerçekleştirdiği kasten yaralama gibi suçlar açısından uzlaşma kurumu hatalı şekilde uygulanmaktadır. Uzlaşma ve arabuluculuk yolunun, herhangi bir suçun kadına yönelik şiddet kapsamında işlenmesi halinde kapalı olması gerekmektedir.

04.04.2022

Züleyha Gülüm	*Mehmet Ruştu Tiryaki*	*Abdullah Koç*
İstanbul	Batman	Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

Adalet Komisyonunda görüşülen 2/4290 esas numaralı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile ilgili muhalefet şerhimizdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, tarafından kanun teklifi, esas komisyon olarak Adalet Komisyonu; tali komisyonlar olarak Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal işler Komisyonuna gönderilmiştir. Teklif, 22 Mart 2022 tarihinde Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda; 22-23 Mart 2022 tarihlerinde Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda görüşülmüş ve raporları Adalet Komisyonuna gönderilmiştir.

Temel olarak kadına ve sağlıkçılara karşı şiddetin önlenmesine yönelik düzenlemeler getiren 17 maddelik bir torba kanun olan bu teklifle;

1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62. maddesinde yapılan değişiklikle takdiri indirim nedenleri düzenleniyor, failin duruşmada mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi düzenleniyor.
2- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 82. maddesinde yapılan değişiklikle kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi halinin bu suçun nitelikli halleri arasına alınıyor.
3- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86. maddesinde yapılan değişiklikle, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse çıkarılıyor.
4- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesinde yapılan değişiklikle işkence suçunun "kadına karşı işlenmesi" halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılıyor.
5- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 96. maddesinde yapılan değişiklikle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırı iki yıl altı ay hapse çıkarılıyor.
6- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesinde yapılan değişiklikle; hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılıyor.
7- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 113. maddesinde yapılan değişiklikle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın altıda bir oranında artırılması öngörülüyor.
8- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na 123. Maddeden sonra gelmek üzere "Israrlı Takip" Kenar başlıklı yeni bir madde ekleniyor. Israrlı takip olarak nitelendirilen fiiller müstakil bir suç haline getiriliyor. Israrlı takip teşkil eden fiiller orantılı yaptırıma bağlanıyor. Bu suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama

tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi hallerinde, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak düzenleniyor. Suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının şikâyete bağlı olması düzenleniyor.

9- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle "kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu" ile "sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları" tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınıyor.

10- Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmalarının sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234. maddesinde yapılan değişiklikle TCK'da yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçlarının madde kapsamına dahil ediliyor. Böylece, 239. maddesindeki değişiklikle bu suçlarda mağdura ile şikayetçiye ücretsiz avukat sağlanmasının yolu açılıyor.

11- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 239. maddesinde yapılan değişiklikle, bir önceki maddede mağdur ile şikayetçiye tanınan ücretsiz avukat hakkının katılana da verilmesi öngörülüyor.

12- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesinde yapılan değişiklikle "ısrarlı takip" suçun uzlaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılması düzenleniyor.

13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlük kaldırılıyor. Bu fıkra Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçunu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında tutuklama nedeni olarak varsayıyordu. Bu fıkra, suçun katalog suçlar arasına alınması nedeniyle kadük kaldığı için mevzuattan çıkarılıyor.

14- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanuna madde eklenerek, Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getiriliyor. İzin verme yetkisi, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulacak olan Mesleki Sorumluluk Kuruluna veriliyor.

15- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanuna madde eklenerek, Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekimler ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi öngörülüyor.

Teklifin Geneli Üzerinde Görüşlerimiz

Kanun teklifinde, hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili hem de kadına yönelik şiddetle ilgili düzenlemeler vardır. Her iki konu da uzun yıllardır maalesef hemen hemen her gün ülkemiz gündemine olumsuz olarak yansıyan, basın manşetlerinde yer bulan, toplumda travmatik etkiler yaratan sosyal bir yara hâline gelmiş ve yıllardır çözülmeyi bekleyen, çözülemeyen konulardır.

Bu sebeple, her iki konu açısından da her ne kadar bu düzenlemelerin çıkarılmasında gecikilmiş ve her ne kadar eksiklikler olsa da ve hatta Kanun Teklifinin bazı maddelerinin hukuk tekniği açısından hatalı yönleri olmuş olsa da konunun Meclis gündemine alınmasını olumlu bir adım olarak görüyoruz. Ancak kanun teklifinde eleştirdiğimiz ve eksik gördüğümüz önemli noktalar da mevcuttur.

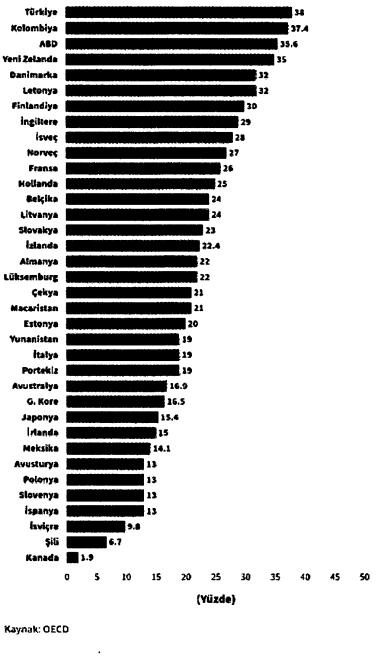
Kanun Teklifinde genel olarak sağlık çalışanlarına şiddet ve kadına şiddet suçunu işleyenlerin tutuklanmasının kolaylaştırılması ve cezaların arttırılarak caydırıcılığın sağlanması amaçlanmıştır. Oysa sadece tutuklama yapılarak ve sadece cezalar artırılarak caydırıcılığın sağlanamayacağı gibi şiddetin engellenmesi ve sorunların çözülmesi mümkün değildir. Ceza kanunlarındaki değişikliklerin yanında, her iki sorun açısından da şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörleri ortadan kaldıracak geniş kapsamlı düzenlemeler yapılmadan hem sağlık çalışanlarına yönelik hem de kadına yönelik şiddetin tamamen önlenmesi ve bu sorunun çözülmesi veya minimize edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bu yasa teklifinin sorunu bütün yönleriyle ele alıp şiddet sorununa yol açan kurumsal, toplumsal ve psikolojik faktörlerin ortadan kaldırılmasını ve sorunun bütün yönleriyle çözülmesini amaçlayan daha geniş kapsamlı, bütüncül bir yargı paketi olması gerekirdi. Maalesef, teklif bu yönleri ile eksiktir ve sorunu kökten çözecek veya minimize edecek bir anlayıştan uzaktır.

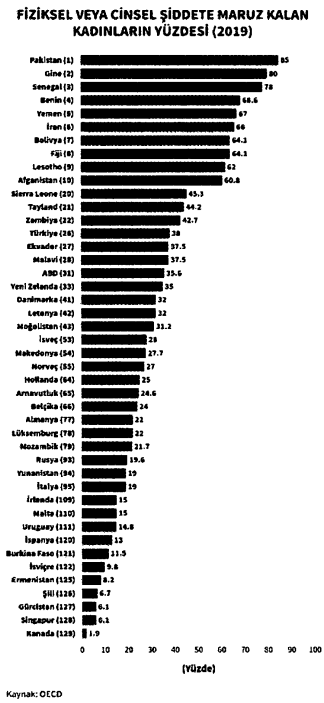
Teklifin hazırlanma safhasının kamuoyundan adeta gizlenmesi, konunun muhataplarınca düzenlemenin tartışılarak olgunlaştırılmasının önüne geçtiği gibi, yasama sürecinin de aceleyle tamamlanmak çabası kabul edilebilir bir tutum değildir.

Kadına Yönelik Şiddet

Teklif, tali komisyon olarak 22 Mart 2022 tarihinde Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda görüşülmüş olmakla birlikte maddelerine girilmemiş, geneli üzerinde konuşmalar yapılarak toplantı bitirilmiştir. Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonun (KEFEK) doğrudan kuruluş amacı ve çalışma alanı kapsamına giren bu teklifin maddelerine girilmeden, STK temsilcileri ile kamu kurum ve kuruluşlarından yetkililerin görüşleri alınmadan geneli üzerinde görüşmeler yapılarak kabul edilmesi çok sorunludur. Milletvekillerimizin KEFEK komisyonuna verdiği muhalefet şerhi ayrıca dikkate alınmalıdır.

Ülkemizde kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinde dünyada maalesef önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2019 yılı verilerine göre, Türkiye OECD'ye üye ülkeler arasında kadına şiddetin en yaygın olduğu ülke konumunda. OECD'ye göre Türkiye'de her 100 kadından 38'i fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalıyor. Dünya sıralamasında ise Afganistan, Tayland, Zambiya'dan sonra yer alıyor.

2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. İçişleri Bakanlığınca 2018 yılında hayata geçirilen Kadın Acil Destek Uygulaması KADES 3 milyon kadın tarafından indirilmiştir. 2018 yılında Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan 2018-2023 yıllarını kapsayan "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı" kabul edilmiştir.

Tüm bu çabalara rağmen kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerindeki artış son bulmamakta, istatistiklerde ülkemiz başı çekmektedir. Kadına yönelik şiddetin temelinde yatan sorunları tespit etmeden, bataklığı kurutmadan ve bu sorunları çözmeden atılacak adımlar yaraya pansuman olmaktan öteye geçemeyecektir.

İlk olarak, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerindeki artışı, mevcut sosyal, siyasal, ekonomik yapıların ve eğitim sisteminin giderek bozulmasından ayrı düşünümeyiz. Kadını bir birey olarak görmeyip, sürekli eş, anne, aile düzleminde konumlandırarak ikincil ve bağımlılık ilişkisi temelinde tanımlayan zihniyet, kadına yönelik şiddetin merkezinde yer almaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 5'e karşı 14 üyenin oyuyla "kendisini reddettiği için Hatice Kaçmaz'ı öldüren Orhan Munis'in cinayeti -tasarlayarak- değil -duygusal çöküntü ve anlık hiddetle- işlediğine dair karar vermiştir. Yargıtay ceza kurulunun verdiği karar, Türkiye'de hukuktan mezun olmuş yargının her kademesinde görev yapan bazı kişilerin zihinsel dönüşümünü sağlamadığını ortaya koymuştur.

Kararda cinayet gerekçesi tutkulu sevgi olarak gösterilmiş ve "*maktule ile evlenmeyi isteyen sanık, maktulenin bir türlü kabul etmemesi, ayrılma düşüncesini kendisine açıklaması sonucu içindeki tutku derecesindeki aşırı sevgiden kaynaklı duygusallığın etkisi ve ruh hali üzerinde yarattığı hiddetle yanına bıçak alarak, o hiddetin sonucu olarak maktuleye bıçak darbelerini vurmuştur*" denilmiştir.

24 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisimde bulunan 247 vekilin 246'sının kabul oyuyla, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi), 19 Mart 2021 tarihinde sadece Cumhurbaşkanı'nın kararıyla çıkılma kararı alınması, artan kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda iktidarın bakış açısının, somut bir göstergesidir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in başvurusu sonucunda Danıştay başsavcılığının, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilişin hukuki olmadığı açıklaması ile Danıştay'da bu kararın hukuka aykırılığına dair yargılama devam etmektedir.

İktidar, kendi ihdas ettiği Anayasa'nın 90'ıncı maddesindeki temel insan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmaların kanunların üzerinde kabul eden hükme aykırı olarak, İstanbul Sözleşmesinden tek taraflı olarak ayrıldığımızı açıklamıştır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda ön yargılı davranışları ile İstanbul Sözleşmesi'nden çıkan iktidar, şimdi yine yeniden, bir önleme politikası içermeyen, pansuman görevi bile görmeyecek ve yaraları derinleştirecek bir çaba içinde günü kurtarmak amacına matuf bir kanun teklifini Meclis'e getirmiştir.

İkinci olarak, sorun, kadına karşı şiddetin ceza kanunu altında bir tanımının yapılmamış olmasıdır. Kanun teklifinde "Kadına Karşı Şiddet Suçu" açıkça tanımlanmalı ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir madde ile ayrı bir suç olarak düzenlenmesi gerekir. Kadına Karşı Şiddet Suçu: bir kadının; sırf kadın olduğu için, bir erkek tarafından, erkeğin yap dediği şeyi yapmaması ya da yapma dediği şeyi yapması, okuma denilen kadının okuması, evlen denilen kadının evlenmemesi ya da boşanma denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir. Oysa işbu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmektedir. Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi, tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir. Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hale gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması halinde bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmayacaktır. Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup; Türk Ceza Kanunu'nda kadına karşı şiddet adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür. Bu husus Komisyonda, Milletvekillerimiz tarafından dile getirilmiş, yeni madde ihdasına dair verilen önergemiz reddedilmiştir.

Basında Af Kanunu olarak bilinen 15 Nisan 2020 tarihinde kabul edilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 11. Maddesi görüşmelerinde bugün getirilen düzenleme 2 yıl önce tarafımızdan önerilmiş Komisyon ve Genel Kurul görüşmelerinden kabul görmemiştir. O dönemde, muhalefet şerhimizde şöyle yazmıştık:

"*MADDE 11: Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "g) Kadına karşı," bendi eklenmelidir.*"

Yine basında 4. Yargı Reformu Paketi olarak ve 14 Temmuz 2021 tarihinde resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifi görüşmelerinde Ceza Kanununun 82, 83, 86, 96, 109, maddelerine "boşandığı eş" ibaresi eklenmesi yerine bugün bu teklifle getirildiği gibi boşandığı eş yerine "kadına karşı" ibaresinin eklenmesini istemiştik ancak verdiğimiz tüm değişiklik önergeleri Komisyonda ve Genel Kurul'da reddedilmişti.

Bunlarla birlikte Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik maddesine çok aykırılık teşkil edecek, kanun sistematiğini ve kadın-erkek eşitliğini pozitif ayrımcılığın ötesinde bozacak şekilde yapılan bu düzenlemeler ileri de sorunları kat be kat artıracak yeni düzenlemeler yapılmak zorunda kalınacaktır. Öyle ki, bir kadının başka bir kadına karşı suç işlemesi söz konusu olduğunda, kadın şiddetiyle tanımlayamayacağımız şekilde, kabaca cezaları artırarak kadın faile de bu hükümler uygulanacaktır. Hâlbuki, bu teklifin, yeni madde ihdaslarının ve suçun maksadı ve tanımı tabii ki bu değildir. Kadına karşı suçun müstakil bir tanımının yapılmasına dair teklifimiz komisyon görüşmelerinde Türkiye Barolar Birliği temsilcisi tarafından da dile getirilmiş ve desteklenmiştir.

Üçüncü olarak, sorun, suç tiplerine ilişkin ceza yaptırımlarının düşük olması değil, infaz sistemine ilişkin düzenlemelerin ve ceza hukukunda indirime neden olan diğer düzenlemelerin uygulanması sonrasında cezaların neredeyse infaz edilmez hale gelmesidir. Bu nedenle cezaların caydırıcı etkisi ortadan kalkmakta; kadınlara karşı şiddet cezasız kalmaktadır. Kamuoyunda, kadınlara karşı şiddet fiillerine ilişkin bir "cezasızlık" algısı oluşmuştur. Bu cezaların caydırıcı olabilmelerinin tek yolu etkin infaz sisteminin geliştirilmesi için topyekûn bir infaz reformudur.

Yaygın medyada, kadına yönelik şiddetle mücadelede büyük önem taşıyacağı, âdeta reform niteliğinde yenilikler getirdiği propagandası yapılan bu teklifte mevcuda göre bazı olumlu düzenlemeler olmakla birlikte, kadınlara ve sağlıkçılara karşı şiddet konusunda cezalarda kısmi bir ağırlaştırılmaya gidilmiş olup bunun dışında sorunun ortadan kaldırılmasında etkili ve kararlı bir çözüm iradesi görülmemektedir. Teklif genel olarak değerlendirildiğinde, kadına yönelik şiddeti önlemenin felsefesine ters düştüğü izlenimi uyandırmaktadır. Kadına şiddeti ölüm sonrası olarak değerlendiren bu zihniyet vatandaşa "Büyük işler yapıyorum." havasında algı yönetimi yapmaktadır. Bu teklifle hem kadına hem sağlık çalışanlarına yönelik şiddet suçlarının cezaları Türk Ceza Kanunu'nda artırılmaktadır. Kadına veya sağlık çalışanlarına şiddet uygulayanlar cezaların azlığına güvenerek bu suçları işlememekte, bu cezaların etkin infazları olmadığı için bu suçları işleme cesareti ve cüreti göstermektedir.

Türk Ceza Yasası'nda tehdit, hakaret, şantaj, kasten yaralama, eziyet gibi pek çok suç düzenlenmiş durumdadır. Bu suçların Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olması etkin uygulanmalarını sağlamamaktadır. Bu suçlar neredeyse her zaman cezasız bırakılmakta ve ülkemizde mahkemeler tarafından hükmedilen ceza ile infaz arasında ciddi bir fark bulunmaktadır. İnfaz düzenlemeleri nedeniyle zaten hükmedilen cezaların önemli bir bölümü infaz edilememektedir. Kanunda ceza artırımı oranlarının hangi kriterlere göre tespit edildiği,

bazılarında altıda 1, bazılarında üçte 1, bazılarında ikide 1 oranında arttırılması bir karmaşaya sebep olmaktadır. Ceza artırımının sorunun çözümü olmadığını hatırlatmakla birlikte, ceza artırımı yapılacaksa bu cezaların tamamının belli bir oranda artırılması gerektiği düşüncesindeyiz.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanundaki koruyucu ve önleyici tedbirler maalesef uygulanmamaktadır. Uygulanmayan bir Ceza Yasası'na yine uygulanmayacak maddeler eklemeye çalışan iktidarın, kadına karşı şiddetle mücadele iradesinin olduğuna güven duyulmamaktadır.

Sağlık Çalışanlarına Karşı Şiddet

Teklif, 22-23 Mart 2022 tarihlerinde tali komisyon olarak belirlenen Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda görüşülmüştür. Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip Komisyon, İçtüzüğün 23. maddesi uyarınca kendisiyle ilgili gördüğü 7, 9, 13, 14 ve 15'inci maddelerinin görüşülmesini kabul etmiştir. Teklifin içeriğiyle ilgili görüş bildirmesi gereken, Türk Tabipleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, Hemşireler Derneği ve Sendikaları gibi ilgili meslek örgütlerinin Komisyona davet edilmemiş olması da yasama sürecine ilişkin önemli bir eksikliktir. Ancak Komisyonda hazır bulunan temsilcilere söz hakkı verilmesi olumlu bir tutumdur.

Komisyon'da teklifin 7, 9 ve 13. maddeleri aynen kabul edilmiştir. Teklifin 14. maddesi üzerindeki görüşmelerde verilen önergeyle maddede yer alan "hekim ve diş hekimleri ile" ibarelerinden sonra gelmek üzere "eczacılar ve" ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Ancak Adalet Komisyonu görüşmelerinde bu teklif kabul görmemiştir.

Teklifin 15 inci maddesi üzerinde yapılan görüşmelerde ise, 14. Maddede kabul edilen değişiklik doğrultusunda verilen önerge ile, aynı şekilde maddede yer alan "hekim ve diş hekimleri ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "eczacılar ve" ibaresinin eklenmesi kabul edilmiştir. Ancak Adalet Komisyonu görüşmelerinde bu teklif kabul görmemiştir.

Ülkemizde sağlık sistemi, hizmetin kalitesi, hizmeti verenlerin mali ve özlük haklan, koruyucu sağlık hizmetleri ve tedavi hizmetlerinin yeterli olup olmadığından daha çok iktidar tarafından, bu hizmetlerin fiilî olarak gerçekleştirdiği yerler yani binalardan ibaret görülmektedir.

Yapılan araştırmalar neticesinde, Türkiye'de şiddet olaylarının %79'unun acil servislerde olduğu ve %91'inin hasta yakınları tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Doktorların hastaları yeterli sürede muayene edemediği, sağlık çalışanlarının maaşlarında ve özlük haklarında iyileştirmelerin yapılmadığı, tedavi hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmetlerinin önüne geçtiği, yeterli ve dengeli sağlık personeli ataması yapılamadığı, doktor ve hemşirelerin artık bu ağır çalışma koşullan karşısında dayanamayıp yurt dışına gittiklerinde Cumhurbaşkanı'nın ifadesiyle "Giderlerse gitsinler!" denildiği sağlık siteminin çok ciddi sorunları olduğu ortadadır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet de bu sorunların bir parçasıdır.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Sayın Recep Akdağ'ın Sağlık Bakam olduğu 2012 yılında da Türkiye Büyük Millet Meclisinde Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Araştırma Komisyonu Raporunda son derece önemli tespitler ve çözüm önerileri vardır.

Komisyon sağlıkta şiddetin engellenmesi için tam 66 öneri sunmuştur. Raporun Öneriler başlıklı altıncı bölümünde;

"19. Sağlık yöneticileri ve özellikle sağlık politikalarını belirleyen siyasetçiler, şiddeti kınayan ve sağlık çalışanlarının verdiği hizmetin önemini ve vazgeçilmezliğini vurgulayan söylemler geliştirmelidir."

"20. Yetkililer sağlık çalışanlarıyla ilgili söylemlerini dikkatle seçmelidir."

İktidar yetkilileri, kendi imzalarıyla çıkan raporun önerilerini dahi uygulamaktan imtina etmekte, dikkate almamaktadır.

Aynı şekilde 2013 yılında, sağlık çalışanlarına şiddetin önlenmesi için caydırıcı cezaların verilmesi önerisi getirilmiştir.

"32. Türk Ceza Kanunu'nda sağlık çalışanlarına yönelik şiddeti caydırıcı nitelikte yeni düzenlemeler yapılarak; bu eylemlerin, kamu hizmetini engelleme, vatandaşın sağlık hakkını kullanmayı engelleme ve bunun sonucunda insan hayatının riske atılması gibi suç tipleri başlıkları altında değerlendirileceği yasal düzenlemeler yapılmalı, cezalar artırılmalı ve verilen cezaların ertelenmemesi sağlanmalıdır."

Bu raporun yayımından 10 sene sonra ancak TCK kapsamında iyileştirme ve düzenlemeler yapılıyor olması iktidarın bu konuyu ne kadar ciddiye aldığını göstermesi bakımından manidardır.

Teklifin Maddeleri Üzerine Görüşlerimiz

1. Madde

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasında takdiri indirim uygulanabilmesi için göz önünde bulundurulacak nedenler sınırlandırılmamış, "gibi hususlar" ibaresiyle ucu açık bırakılmıştır. Yapılan değişiklikle fıkra metninden "gibi hususlar" ibaresi çıkartılarak takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilmektedir.

Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları" nedeni, "failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları" şeklinde değiştirilmektedir. Böylece faile verilecek takdiri indirim, pişmanlık hükmüne bağlanmakta ve indirim konusunda bu kararı hâkim verecektir.

Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir.

Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Anayasanın 141 inci maddesi gereğince mahkemelerce verilen her türlü kararın gerekçeli olarak yazılması gerekmektedir.

Ceza muhakemesinin amacı maddi gerçeğe ulaşmaktır ve bu husus deliller vasıtasıyla gerçekleştirilir. Savcı ve mahkeme, suçun ispatım sağlama amaçlı bir dizi yetkiye sahip olmasına, şüpheli ve sanığı belirli bir ölçüde zorlayabilmesine rağmen bunun sınırları bulunmaktadır. Bu kapsamda delil elde etmeye yönelik yasaklardan biri olarak nitelendirilebilecek kişinin kendisini suçlamaya zorlanma yasağı, bu kapsamda değerlendirilen susma hakkı ceza hukukumuz çerçevesinde kabul edilen temel haklar arasındadır. Nitekim

Avrupa İnsan Haklan Sözleşmesi'nin 6/2 maddesine göre, "Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar suçsuz savılır". Anayasa'nın 38/4 maddesi de "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz", diyerek aynı ilkeyi benimsemiştir. Hukuk devletinin bir gereği olan bu ilke nedeniyle, bir kimsenin suçluluğunun kesinleşmiş yargı kararıyla ispat edilmiş olmasına kadar, o kişinin suçsuz olduğu kabul edilmektedir.

Madde metninde yapılan değişiklik ile "yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışlar" ibaresi kişiyi işlemediği bir suç nedeniyle ve/veya işlemediği derecede olmasına karşın iddiaya bağlı kalarak pişmanlık gösterme adı altında en azından takdiri indirim hakkından yararlanabilmek saikiyle savunma hakkının etkinliğini aleyhe etkileyebileceği ve/veya tesir edebileceğinden, kişinin kendisini suçlamaya zorlanma yasağına ve susma hakkına aykırı bir düzenleme olduğu, dolayısıyla "masumiyet karinesine" de aykırılık arz ettiği düşünülmektedir.

Aynı zamanda hukuk sistemimizin amacı cezalandırmak değil; suç işleyen kişileri kişiliklerine uygun bir şekilde eğitmek, ıslah etmek, ıslah olunmuş kişiyi izleyerek topluma kazandırmak olduğundan kişilik özelliklerine göre şekli (somut) tutum ve davranışlarda ıslah amacına yansıma olarak değerlendirilebileceğinden, bu hususta emredici bir hükümle her durumu kapsar şekilde aleyhe bir düzenleme öngörülmesi amaca aykırılık arz etmektedir.

Bu noktada söz konusu düzenlemenin kadına karşı işlenen suçlara hasredilerek düzenlenmesi halinde ise devletin pozitif yükümlülüğü ile açıklanan temel haklar arasında bir tartışma gündeme getirebilecektir. Fakat bu durum pozitif yükümlülük çerçevesinde öngörülse dahi temel hakların özünü yok edici düzenlemeler içerdiğinden ve takdiri indirim sebeplerini tahdidi olarak belirttiğinden adeta bir kanuni indirime dönüştürecektir.

Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve maddenin sonuna "*Çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlar bu madde kapsamı dışındadır. Bu Kanunun 82'inci maddesi ile düzenlenen kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadını kadın olduğu için kasten öldürme suçlarında bu madde uygulanmaz.*" cümlesi eklenmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadına yönelik şiddet davalarında yargı yetkisini kullananlar fail lehine değerlendirmeler sonucunda cezasızlık pratiği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Türk Ceza Kanunun 62'nci maddesinde yer alan takdiri indirim nedenleri arasından çocuk istismarı ve kadına karşı işlenen suçlar kapsam dışında bırakılmıştır. Kadına yönelik şiddet davalarında yargı erkleri tarafından sıkça kullanılan haksız tahrik indiriminin kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet türleri ile kasten öldürme suçları indirim kapsamı dışında bırakılmıştır.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

2. Madde

Düzenleme ile kasten öldürme suçunun "kadına karşı" işlenmesi halinde kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılması öngörülmektedir. Kanun teklifinde "Kadına Karşı Şiddet Suçu" açıkça tanımlanmalı ve Türk Ceza Kanunu'na eklenecek bir madde ile ayrı bir suç olarak düzenlenmesi gerekir.

Kadına Karşı Şiddet Suçu: bir kadının; sırf kadın olduğu için, bir erkek tarafından, erkeğin yap dediği şeyi yapmaması ya da yapma dediği şeyi yapması, okuma denilen kadının okuması, evlen denilen kadının evlenmemesi ya da boşanma denilen kadının boşanması gibi sebeplerle şiddete uğraması anlamına gelmektedir.

Oysa işbu kanun teklifinde kadına karşı şiddet suçu olarak ayrı bir suç oluşturulmamış, kasten adam öldürme ve kasten adam yaralama gibi suçların kadına karşı işlenmesi halinde nitelikli halden cezalandırılacağı düzenlemesi getirilmektedir. Bu suçlarda mağdurun kadın olarak belirtilmesi, tek başına kadına karşı şiddet suçunu önlemek bakımından yeterli değildir. Kanun teklifinde kadına karşı işlendiğinde nitelikli hale gelen suçların failine yönelik bir açıklama getirilmemiştir. Kasten adam öldürme suçunun ya da kasten adam yaralama suçunun failinin ve mağdurunun kadın olması halinde bu suçlar kadına karşı şiddet suçunu oluşturmayacaktır.

Partimiz tarafından hazırlanan İyileştirilmiş ve Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ilkelerinde kadına karşı şiddet suçu açıkça anlatılmış olup; Türk Ceza Kanunu'nda kadına karşı şiddet adı altında yeni bir suç olarak düzenleme yapılması öngörülmüştür

3. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 3. maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 86. maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz."

Düzenlemenin Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mız tarafından güvence altına alınan birçok temel hakkın yansıması olarak da değerlendirilen kadına karşı işlenen suçların engellenmesi kapsamında devletin pozitif yükümlülüğü çerçevesinde caydırıcılığın sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte;

Basında Af Kanunu olarak bilinen Nisan 2020 tarihinde kabul edilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 11. Maddesi görüşmelerinde bugün getirilen düzenleme 2 yıl önce tarafımızdan önerilmiş Komisyon ve Genel Kurul görüşmelerinden kabul görmemiştir. O dönemde, muhalefet şerhimizde şöyle yazmıştık:

"*MADDE 11: Ülkemizde kadına karşı şiddet olaylarında yaşanan hızlı artış ve kadına karşı şiddet vakalarının yalnızca eşe karşı işlenmemesi olgusu göz önünde bulundurulduğunda, bahse konu şiddet eyleminin kasten yaralama suçunda cezayı arttırıcı nedenlerden biri olarak düzenlenmesi zaruret teşkil etmektedir. Bu nedenle 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "g) Kadına karşı," bendi eklenmelidir."*

Yine Basında 4. Yargı Reformu Paketi olarak ve 14 Temmuz 2021 tarihinde resmî gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifi görüşmelerinde Türk Ceza Kanununun 82, 83, 86, 96, 109, maddelerine "boşandığı eş" ibaresi eklenmesi yerine bugün bu teklifle getirildiği gibi boşandığı eş yerine "kadına karşı", "kadına ve çocuğa karşı" ibarelerinin eklenmesini istemiştik ancak verdiğimiz tüm değişiklik önergeleri Komisyonda ve Genel Kurul'da reddedilmişti.

Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Türk Ceza Kanunun 86'ıncı maddesinin ikinci fıkrasına, "*Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.*" cümlesi eklenmiş ve aynı maddenin üçüncü fıkrasına "*(g) kadına karşı"* bendi eklenmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış ve kasten yaralama suçunun kapsamı sadece "eş ve boşandığı eş" kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı olup olmadığına bakılmaksızın "kadına karşı" olarak genişletilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

4. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 4 üncü maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz."

Düzenlemenin Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mız tarafından güvence altına alman birçok temel hakkın yansıması olarak da değerlendirilen kadına karşı işlenen suçların engellenmesi kapsamında devletin pozitif yükümlülüğü çerçevesinde caydırıcılığın sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna "*Suçun kadınlara karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz*" cümlesi eklenmesi ve aynı maddenin 2'inci fıkrasının a bendi "*çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak halde bulunan kişiye ya da kadına karşı"* olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Yapılan düzenleme ile kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış işkence kapsamı sadece eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak aralarında aile bağı olup olmadığına bakılmaksızın kadına karşı olarak değiştirilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

5. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 5 inci maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 96ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz.

Düzenlemenin Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'mız tarafından güvence altına alman birçok temel hakkın yansıması olarak da değerlendirilen kadına karşı işlenen suçların engellenmesi kapsamında devletin pozitif yükümlülüğü çerçevesinde caydırıcılığın sağlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Türk Ceza Kanunun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasının sonuna "*Suçun kadınlara karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz*" cümlesi eklenmesi ve aynı maddenin 2'inci fıkrasının a bendi "*çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak halde bulunan kişiye ya da kadına karşı"* olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Yapılan düzenlemeyle kadına karşı şiddetin toplumsal cinsiyetle bağı çerçevesinde tanımlama yapılmış, eziyet suçu kapsamı eş ve boşandığı eş kapsamından çıkartılarak kadına karşı olarak değiştirilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

6. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 6 ncı maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümlenin eklenmesi öngörülmektedir. "Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz."

7. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 7 nci maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesi öngörülmektedir. "(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır."

Toplumda yaygınlaşma eğilimi gösteren şiddet eylemleri sağlık kurumlarını ve çalışanlarını ciddi biçimde etkilemekte, çalışanların tükenmişliğine ve verimsizliğine neden olmaktadır. Öngörülen düzenleme sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını koruyucu nitelikte olmakla birlikte caydırıcılık anlamında tartışmalıdır. Zira sağlık çalışanlarına ve kurumlara yönelik şiddet eylemleri sıklıkla gündeme gelmekte ve hatta bir kısım eylemler ölümle dahi sonuçlanabilmektedir. Madde ile korunan yarar kamu hizmetinin düzenli olarak sağlanması ve kesintiye uğramaması amacına haiz ise de suç tipi ve sonucu itibari ile esasında sağlık çalışanlarına yönelik şiddet eylemlerine giden bir mihenk taşıdır. Zira suç konusunun sağlık hizmeti olması durumunda bu konuda toplumda karşılaşılan şiddet eylemlerinin başlangıcının bu şekilde cereyan ettiği ve fakat sonucun sağlık çalışanlarına yönelik bir eyleme dönüştüğü gözlemlenmektedir. O halde sonucu sağlık çalışanlarına karşı şiddet eylemine dönüşmesi kuvvetle muhtemel eylemin daha ağır bir şekilde cezalandırılarak caydırıcılığın arttırılması gerektiği düşünülmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Kanun Teklifinin çerçeve 7'nci maddesi ile 5237 sayılı Kanunun 113. maddesine eklenmesi öngörülen (2) numaralı fıkrasında geçen "...altıda biri oranına.. "ibaresinin".. yarı oranında..."şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Teklifle kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda, öngörülen cezanın artırılmasının özellikle sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenmesi bakımından cezanın caydırıcılığı ilkesine uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

8. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 8 inci maddesi ile 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere "Israrlı Takip" kenar başlıklı yeni bir suç ihdas edilmiştir.

Suçun nitelikli halinin şikayete tabi kılınmış olması eleştirilmesi gereken bir husustur. Zira suçun nitelikli hali irdelendiğinde esasında çok ağır sonuçlar doğuran eylemlere dönüştüğü bilinmektedir. Suçun en azından çocuğa karşı işlenmesi halinde şikayet aranmamalı ve re'sen soruşturulması gerekmektedir. Söz konusu düzenleme her ne kadar kadına ve çocuğa karşı işlenen suçların önlenmesi özelinde lehe bir düzenleme gibi görünse de mağdurların, kamuoyunda "koruma kararı" olarak bilinen koruyucu tedbir kararlarını alabilmesi için sistemin daha etkin ve aktif bir şekilde kullanılması, bir çok olayın ani geliştiği ve bu tip

kararların süreli şekilde tedbir amaçlı verildiği nazara alındığında her olay özelinde somut delil aranmaması vs. hususlarına yönelik düzenleme yapılmasının daha elzem olduğu değerlendirilmektedir. Ne var ki "İstanbul Sözleşmesinden iki satırlık bir yazı ve bir imza ile ayrılarak erkek hegemonyasının katmerlendirildiği ve "Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi" (CEDAW) başta olmak üzere benzer nitelikteki sözleşmelerden dahi ayrılmanın konuşulduğu bir dönemde şekilci kanuni düzenlemelerin kadın ve çocukları koruma amacına hizmet etmeyeceği ve şekilciliğin ötesine geçemeyeceği düşünülmektedir.

Israrlı takip konusunun "müstakil suç" kapsamına alınmasını önemli bulmaktayız. Türk Ceza Yasasının mevcut haliyle de cezalandırılabilecek bir suçtur ancak yıllardır konuyla ilgili 96. Madde yargı tarafından görmezden gelinmektedir. Madde gerekçesinde "mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya vücut bütünlüğüne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamadaki fiillerin yaptırıma bağlanmasının amaçlandığı ileri sürülmektedir. Ancak ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediği hâkim insiyatifinde, muallakta bırakıldığı görülmektedir. Israrlı takip konusu İstanbul sözleşmesinde var olan, TCK' da tanımı yapılmamış bir konu idi. Ancak mağdurun bunu belgelemesi ile cezai sistem işleyecektir. Teklifte ısrarlı takip suçu için öngörülen 6 aydan 2 yıla ve nitelikli halinde 1 yıldan 3 yıla olarak belirlenen hapis cezaları caydırıcı nitelikte değildir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve Kanun Teklifinin çerçeve 8'nci maddesi ile Türk Ceza Kanunda yeni ihdas edilen 123/A maddesinin 2/a fıkrasının "Çocuğa ya da aralarında aile bağı veya ilişkisi bulunup bulunmadığına bakılmaksızın **kadına karşı**" olarak ve 3. Fıkrasının "Bu maddede düzenlenen suçun, **çocuğa karşı işlenmesi hariç** soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır" olarak değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadınların en çok mağdur olduğu ısrarlı takip suçunun ayrı bir madde olarak düzenlenmesi olumlu bir gelişme iken, alt sınırının altı ay ile sınırlandırılması ısrarlı takip fiili konusunda bugüne kadar işletilen Türk Ceza Kanunu ve 96'ncı ve 123'ünvü maddelerinde belirtilen ceza miktarının çok altında olmakla birlikte, caydırıcı değildir. Suçun kapsamının sadece ayrılık kararı verilen veya boşandığı eş ile sınırlı tutulması da kadınlar arasına ayrımcılık yapılmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle maddede yapılan düzenleme ile cezanın alt sınırı değiştirilmiş ve aralarında aile bağı veya ilişki bağı olup olmadığına bakılmaksızın tüm kadınlar olarak değiştirilmiştir.

Suçun en azından çocuğa karşı işlenmesi halinde şikâyet aranmamalı ve re'sen soruşturulması gerekmektedir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

9. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 9 uncu maddesi ile 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100üncü maddesiyle "kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu" ile "Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu." Katalog suç kapsamına alınmış olup, böylece faillerinin tutuklanması için yeterli ve gerekli sebeplerin oluştuğu kanunen kabul edilmiştir.

10. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi ile 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan "cinsel saldırı suçu ile" ibarelerinin "cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu 8ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve" şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır. Düzenleme, kadına ve çocuğa karşı işlenen maddede yazılı suçlar açısından sosyal devlet anlayışı çerçevesinde ücretsiz profesyonel hukuki yardım alınmasını sağlamak amacıyla getirildiğinden yerinde bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231 inci maddesinin (6) ncı fıkrasının (c) bendinin ikinci cümlesinin "Sanığın kabul etmemesi hâlinde yahut suçun Türk Ceza Kanunu kapsamında kadına karşı işlenen suçlardan biri olarak nitelendirilmesi halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez" şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadına karşı şiddetle mücadele etkinliğinin ve caydırıcılığın artırılması amacıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun kadına karşı işlenen suçların failleri nezdinde uygulanmaması amacıyla mezkûr önerge tanzim edilmiştir.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

Aynı şekilde Komisyon görüşmelerinde farklı bir değişiklik önergesi daha verilmiş ve Ceza Muhakemesi Kanununun 234'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının a bendinin 3 numaralı alt bendi "Vekili bulunmaması durumunda, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir şekilde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında baro tarafından kendisine avukat görevlendirilir." yine aynı maddenin 1'inci fıkrasının a bendinin 5 numaralı alt bendi "Vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız bir şekilde etkileyen şiddet olarak işlenen kasten yaralama, işkence, eziyet, tehdit suçlarında kendisine avukat görevlendirilir" şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Kadına yönelik şiddet davalarında kadınlara baro tarafından ücretsiz avukat tayini süre sınırı olmaksızın zorunlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

11. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi ile 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "cinsel saldırı suçu ile" ibaresinin "cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı

veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve" şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

Madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır. Düzenleme, kadına ve çocuğa karşı işlenen maddede yazılı suçlar açısından sosyal devlet anlayışı çerçevesinde ücretsiz profesyonel hukuki yardım alınmasını sağlamak amacıyla getirildiğinden yerinde bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

12. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi ile 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "suçlarda," ibaresi, "suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A)," şeklinde değiştirilmesi öngörülmektedir.

Çerçeve 8 inci maddede eleştiri konusu yapıldığı üzere her ne kadar ısrarlı takip suçu şikayete tabi şekilde düzenlenmişse de bu suç bakımından uzlaştırma yoluna gidilemeyeceği de bu madde kapsamında belirtilmiştir. 8 inci maddede yer alan eleştirilerimiz bu noktada da geçerli olmak üzere bu suçun uzlaştırmaya tabi suçlardan olmaması yerinde bir düzenlemedir.

Bununla birlikte Komisyon görüşmelerinde değişiklik önergesi verilmiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası "Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, (...) cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A), kadına karşı işlenen tehdit ve hakaret suçunda uzlaştırma yoluna gidilmez." Şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Bu önergemizin gerekçesi şöyledir: Maddeyle uzlaştırma kapsamına ısrarlı takiple kadına karşı işlenen tehdit ve hakaret suçlarının da açık bir şekilde uzlaştırma kapsamının dışına çıkarılması amaçlanmaktadır.

Değişiklik önergemiz kabul edilmemiştir.

13. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 13 üncü maddesi ile 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılması öngörülmektedir.

Söz konusu eylem çerçeve 9uncu madde çerçevesinde CMK madde100 kapsamına alınarak tutuklama nedeni olarak kabul edildiğinden yürürlükten kaldırılması yerindedir.

14. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 14üncü maddesi ile 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiş ve kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalarda iznin Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verileceği getirilmiştir.

Düzenleme sağlık çalışanları açısından soruşturma ve malpraktis davaları açısından lehe bir düzenleme gibi görünse de Teklif ile düzenlenen Mesleki Sorumluluk Kurulu mevcut konjonktürde siyasi kaygılar ile hareket etmesi kuvvetle muhtemeldir

Zira kurulun listeleneceği görev itibari ile kritik kararlar demokratik toplumlarda ilgiye göre Meslek Odaları başta olmak üzere üyelerin bağımsız teşekküllerden seçilerek tarafsızlığın vermesi ve sağlanması beklenirken bakan yardımcısı/genel müdür/genel müdür yardımcısı gibi aynı zamanda siyasi kimliğe sahip ve/veya siyasi konjonktürden etkilenebilecek kişilerden oluşturulması şekilci bir yaklaşım sergilendiğinin göstergesidir.

Bu düzenleme ile sağlık çalışanları gerek soruşturma ve gerekse de malpraktis davalarında kendileri hakkında karar verecek kurulun taraflı bir teşekkülden ibaret olması dolayısıyla üzerlerinde zaten var olan baskıyı daha da artmış bir şekilde hissetmelerine sebep olacaktır. Bu çerçevede Kurul üyelerinin maddede yazılı kişilerden değil Meslek Odaları başta olmak bağımsız teşekküllerden seçim ile iş başına getirilmesi hem sağlık çalışanlarının taşıdıkları/taşıyacakları kaygının bertaraf edilmesini hem de demokratik toplum düzeninin gereğinin yerine getirilmesine katkı sağlayacaktır. Düzenlemenin bu hali ile sağlık çalışanları, her anlamda baskı altına alınarak hem cezai hem de hukuki sorumluluk bakımından iktidara bağlı hale getirilmektedir.

15. Madde

Kanun Teklifinin çerçeve 15 inci maddesi ile 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiş ve Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ö denen tazminattan dolayı açılan rücu davalarında Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması usulü getirilmiştir.

14'üncü maddede yer alan görüşümüz bu madde kapsamında da aynen geçerlidir.

04/04/2022

Hasan Subaşı	*Ayhan Erel*
Antalya	Aksaray

ANKARA MİLLETVEKİLİ LÜTFİYE SELVA ÇAM VE 109 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ	ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TÜRK CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ	**TÜRK CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**
MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sürecindeki davranışları," ibaresi "sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya" şeklinde değiştirilmiş ve "gibi hususlar" ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve "kararda" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerekçeleriyle" ibaresi eklenmiştir. "Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz."	**MADDE 1-** 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "sürecindeki davranışları," ibaresi "sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya" şeklinde değiştirilmiş ve "gibi hususlar" ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve "kararda" ibaresinden sonra gelmek üzere "gerekçeleriyle" ibaresi eklenmiştir. "Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şeklî tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz."
MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "f) Kadına karşı,"	**MADDE 2-** 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "f) Kadına karşı,"
MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz."	**MADDE 3-** 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz."
MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz."	**MADDE 4-** 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz."
MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz."	**MADDE 5-** 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz."
MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz."	**MADDE 6-** 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz."

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)	(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.	**MADDE 7-** 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.
“(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır.”	“(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması hâlinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır.”
MADDE 8- 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.	**MADDE 8-** 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.
“Israrlı takip	“Israrlı takip
MADDE 123/A- (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.	MADDE 123/A- (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.
(2) Suçun;	(2) Suçun;
a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,	a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,
b) Mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,	b) Mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,
c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,	c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,
halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.	hâlinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.
(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.”	(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.”
MADDE 9- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)” ibaresi “Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.	**MADDE 9-** 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)” ibaresi “Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.
“i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.	“i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.”

MADDE 10- 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibareleri “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibaresi “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi, “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık kurum ve

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.”

MADDE 10- 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibareleri “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibaresi “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Mesleki Sorumluluk Kurulu, özel sağlık kurum ve

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)

kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,

c) Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim,

olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir bakan yardımcısının başkanlığında üçüncü fıkrada gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.

Kurul üyeleri, ikinci fıkra kapsamında verdikleri kararlar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi dışında mali ve idari yönden sorumlu tutulamaz.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izni verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Mesleki Sorumluluk Kurulunun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgilisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri genel müdürleri veya yardımcıları,

c) Profesör veya doçent unvanlı biri dâhilî, diğeri cerrahi branştan iki hekim,

olmak üzere yedi üyeden oluşur. Mesleki Sorumluluk Kurulunun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Mesleki Sorumluluk Kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir Bakan yardımcısının başkanlığında üçüncü fıkrada gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.

(Ankara Milletvekili Lütfiye Selva Çam ve 109 Milletvekilinin Teklifi)	(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”	Mesleki Sorumluluk Kurulu üyeleri, ikinci fıkra kapsamında verdikleri kararlar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi dışında mali ve idari yönden sorumlu tutulamaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”
MADDE 15- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.	**MADDE 15-** 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.
“GEÇİCİ MADDE 13- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.	“GEÇİCİ MADDE 13- Ek 18 inci maddenin birinci fıkrası hükümleri, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.
Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yargılaması devam edenler bakımından ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilir. Başvuru yapılmaması halinde dava usulden reddedilir. Bu durumda yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılır ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez.”	Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yargılaması devam edenler bakımından ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurması için davacıya iki aylık süre verilir. Başvuru yapılmaması hâlinde dava usulden reddedilir. Bu durumda yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılır ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez.”
MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	**MADDE 16-** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.	**MADDE 17-** Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TBMM Basımevi - 2022